Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

DEN DANSKE REGERING OG RIGSDAG 1903–1934

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Nærværende Værk fremtræder som Led i en Række biografiske Publikationer fra Arthur Jensens Forlag, Vesterport, København.

Denne Serie omfatter foruden „Den danske Regering og Rigsdag 1903—34", redigeret af Palle Rosenkranz, tillige de tidligere udsendte Værker: „Dansk Industristat", redigeret af S. P. Fornjotur, „Danske Erhvervsmænd" I og II, og „Danske i England, Skotland og Irland", redigeret af Aage Heinberg, og vil blive fortsat med lignende Biografier. — Under Udarbejdelse er for Tiden „Kendte danske Kvinder 1934", under Redaktion af Forfatterinden Fru Olga Eggers.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

PALLE ROSENKRANTZ

DEN DANSKE REGERING OG RIGSDAG 1903–1934

KØBENHAVN
ARTHUR JENSENS FORLAG
MCMXXXIV

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I. C. Christensens 2. Ministerium:
Enevold Sørensen, Sigurd Berg, Anders Nielsen, Sv. Høgsbro, I. C. Christensen, Grev F. Raben, Jensen Sønderup, Hannes Hafstein, N. Th. Neergaard.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

FORORD

OVERSIGTEN over Rigsdagens Personer fra 1903 er bygget paa de foreliggende trykte Kilder, væsentligst Rigsdagens Aarsbøger, J. P. Jensens „Rigsdagsvalg" af 1929, enkelte politiske Pjecer, S. Viskinges „Vor Forfatnings Historie", „Det danske Folks Historie" VIII. Bind og Dahl og Engelstofts biografiske Haandleksikon. En Gennemgang af Rigsdagstidende og Aviserne er ikke foretaget paa Grund af Værkets mere summariske Karakter, men til Biografierne er benyttet personlige Meddelelser. Et enkelt Afsnit om Socialdemokratiet er forfattet af Lektor Albert Olsen, Aarhus, da det var ønskeligt at give en samlet Fremstilling af Partiets Vækst i Perioden. Iøvrigt er det forsøgt at gøre Fremstillingen ganske objektiv. Forfatteren tilhører ikke noget politisk Parti, dette har naturligvis medført — udover hvad der skyldes personlige Egenskaber — at Fremstillingen ikke naar Bransagers, der med Rette har vundet stor Anerkendelse, men det maa tillige erindres, at Samfundslivet i de forløbne Aar har udviklet sig saaledes, at den daglige Forbindelse mellem Folket og Rigsdagen har mistet den Karakter, den havde i Provisorietiden og ved Aarhundredskiftet. Rigsdagen ligger dybere inde i Folkelegemet nu, end den Gang, dens Personer træder ikke saaledes frem for Nutiden som for hin Fortid, de Skikkelser, der i alle Forhold interesserer Almenheden, er blevet mange Gange flere, men ogsaa paa Grund af vor Presses Udvikling langt mere flygtige maaske i Øjeblikket mere omtalte, men til Gengæld hurtigere glemte. Det samlede Hele har vundet Terræn paa Enernes Bekostning, det politiske Element i Dagliglivet er mindre skarpt tegnet selv paa Landet, hvor „Kredsens Rigsdagsmand" er erstattet med en af Partierne udpeget Repræsentant for en større Kreds. Hermed turde en Aarsag være antydet til at nærværende Værk ikke tør paaregne at naa, hvad det lykkedes den for tidligt afdøde Niels Bransager at skabe. De vedføjede Lister over Regeringens og Rigsdagens Medlemmer i de 30 Aar burde dog byde en Oversigt af praktisk Betydning, idet de paa et Sted samler de i talrige Aarbøger gennem Aarene optegnede Data om Valg, Ministerier o. a. med Datoer, Valgsteder og Personalforandringer gennem 30 Aar i alfabetisk Orden. Iøvrigt bedes Læseren alvorligt betænke, at en Skildring af fem, seks forskellige Partier under ét aldrig helt kan tilfredsstille noget af dem, partimæssig set, hvor objektiv man end prøver at gøre Fremstillingen, og at positive Fejl i et Stof, der omfatter Tusinder af Tal, trods al Revision er uundgaaelige.

Forfatteren.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

INDLEDNING

DER er historiske Begivenheder, der i Nuet fremtræder med en Styrke og Kraft, der ganske blænder Samtiden, faar Hjerter til at banke og Hænder til at knyttes i Harme, saa at sige udløser et helt Folks Stemning. Og naar Eftertiden møder dem i de historiske Annaler, forekommer de saa underligt afblegede, som havde en naiv Samtid ganske overvurderet deres Betydning. Og saa er der andre historiske Begivenheder, som vel nok paavirker Samtiden, endog i betydelig Grad, men hurtig glemmes i Dagliglivet og kun bevares ved det Navn, Samtiden gav dem. Men naar saa Historien har gjort dem til sin Ejendom og Eftertiden læser om dem, kan det hænde, at den, der læser, standser og tænker, mens han siger til sig selv: dette var noget betydeligt, der hændte, noget, der satte Skel!

Systemskiftet i vort Aarhundredes andet Aar var en saadan Begivenhed. Det, der skete, var kun dette, at en i det svundne Aarhundredes Anskuelser graanet Konge paa sine konservative Raadgiveres Tilskyndelse henvendte sig til en uden for det parlamentariske Liv staaende anset Embedsmand og Videnskabsmand og bad ham at samle om sig en Kreds af Politikere af Folketinget, der tilhørte det Parti, Folkets Flertal havde valgt som Tillidsmænd paa Tinge. Det var ikke en sejrrig Erobring, Magten blev tilbudt, ikke erhvervet ved Nederlag, men man forlod de gennem et halvt Aarhundrede fulgte Principer for Valget af Ministre. Man erkendte Folketingets Krav paa, gennem sit Flertal, at besætte Regeringen, man forstod, at det politiske Lighedskrav gav Bønder og bondefødte Mænd Ret til at være Medlemmer af Regeringen, der tidligere udelukkende var forberedt de „store", man bøjede sig for Tidens Krav, for Demokratiets i Junigrundloven anerkendte Ret.

Og naar vi nu ser tilbage paa denne Begivenhed paa *Systemskiftet* af 24. Juli 1901, saa erkender vi, at her blev et stængende Bolværk brudt, og Vejen aabnet for en Udvikling, der i det, man i gamle Dage kaldte en „Menneskealder", har skabt et helt nyt dansk Statssamfund, der bogstavelig talt bæres af Love, af hvilke kun ganske faa er ældre end 1900, og hvis Præg er saa fuldkomment omdannet, at vi, der oplevede Systemskiftet, næppe kan finde et Træk fra hine Dage i vor Fædrelands Samfundsliv.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vi erkender beredvilligt, at dette var en Begivenhed, langt større og betydeligere, end den stod for os, da den i vor Ungdom fyldte os med Begejstring og Fremtidshaab.

De gode gamle Dage er nu Minder, og som saadanne er de os kære, men hvad vi nu venter os af Fremtiden, maa vokse frem paa Grundlag af det, der skete, da Bommen sloges til Side og Folkets Styre blev en Realitet, ikke Løfter i en halvhundredaarig Lov.

De saglige Spørgsmaal, der engang optog Lovgivernes Tanker, har skiftet Skikkelse, og de interesserer os ikke mere. Men de Brydninger, de skabte, den vældige Strøm af Arbejde ved helt nye Faktorer, der blev Systemskiftets Følge, har Krav paa at blive behandlet for at fremtræde som Baggrund for det politiske Liv i vore Dage, som det er disse Liniers Opgave at skildre.

Man maa derfor paa de følgende Blade ikke vente at finde den Gennemgang af de paa Rigsdagen rejste Spørgsmaal, der behandles i de historiske Fremstillinger. Hvad vi skal give er Skildringer af de Personskifter og Brydninger, der skabte „Partier", og de „Sager", der laa for, og som samlede og delte. De enkelte Lovresultater interesserer os kun, forsaavidt de skabte Samfundstilstande, der bestaar endnu, d. v. s. i den endelige nugældende Form.

De første femten Aar af det tyvende Aarhundrede opfyldtes af Rigsdagens Arbejde med at føre den gennemsete Grundlov af 1866 tilbage til Junigrundlovens Aand med de Ændringer, der maatte være Følgen af gjorte Erfaringer og nye Tiders Krav.

Regeringen var fremstaaet af Folketinget, dets ledende Mænd af Venstre Reformpartiet dannede Regeringens første Kræfter og bag dem stod et samlet Parti paa 76 Folketingsmænd.

Politiske Rivninger, der skyldtes Forliget i 1894, havde delt Venstre i to Partier, det forhandlende Venstre (de Moderate) stod som særligt Parti, men det, der skilte, var ikke af dybtgaaende Betydning, og det var klart for de fleste, at en Sammenslutning maatte komme inden mange Aar.

De Frikonservative, hvem Systemskiftet i høj Grad skyldtes, støttede i Landstinget Ministeriet, og Socialdemokratiet, der i Folketinget udgjorde 14 Mand, var velvilligt beredt til at samarbejde med det i Lovgivningsarbejdet, selvom der var stærk Modsætning mellem dette Parti og den største Fløj af Reformvenstre.

Højre var opslidt, træt og svagt, og Landstingets Modstand kunde aldrig komme til at virke hæmmende i den Grad, hvori Folketingets havde virket mod Landstingets Ministerier, særligt fordi der var det stiltiende Samarbejde mellem Venstre og de Frikonservative, der gav Flertal.

Regeringens Parti havde Reformer paa sin Fane, og Tiden syntes gunstig for et virkeligt Reformarbejde, der tiltrængtes paa alle Felter. Forsvarsvæsnet skulde ordnes og Aartiers Splid udjævnes, Skattevæsnet skulde reformeres retfærdigt, den kommunale Valgret skulde revideres, Retsplejen reformeres og som Baggrund for det hele, Grundloven ændres i demokratisk Aand.

Og alt dette skulde gennemføres af det Parti, hvis Kærnetropper paa Tinge var de danske Gaardmænd og deres blodsforvante, Lærere og lokale Redak-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tører. Ministeriets ledende Kraft var I. C. Christensen, der havde ført Reformpartiet frem til Sejren — selv en bondefødt Skolelærer, Indenrigsministeren var en lokal Redaktør, Enevold Sørensen, og Landbrugsministeriet lededes af en sindig Gaardmand, Ole Hansen.

Af Folketingets 114 Medlemmer var 47 Gaardmænd, 11 Lærere og 12 Redaktører. I Landstinget sad 17 Gaardmænd, 1 Lærer og 2 Redaktører. Det vil sige, at 80 af Rigsdagens 180 Mænd tilhørte den Folkeklasse, der havde ført de gamle Bondevenners Sag frem til Sejr. Gaardmændene tæller nu i 1934 kun 40 af 225!

Godsejerne, der før beherskede Landstinget, var kun 17 i Tallet og Embedsmændene ligeledes 17, mens Akademikerne, der væsentligst tilhørte Hovedstadens Venstre, udgjorde 20 Mand.

Handel og Haandværk var kun repræsenteret af ganske enkelte og af det socialdemokratiske Arbejderparti's Forretningsførere var kun 10 Rigsdagsmænd.

„Var dig, Herremand, nu kommer Bonden!" var Højrebladenes Udraab til de konservative Abonnenter i Hovedstad og Købstæder. Og det var kun naturligt, at Samtiden, der havde kendt Estrups Ministerium i en Snes Aar og Godsejernes og de gamle Nationalliberales i hen imod 40 Aar ventede sig en Bondevennernes Æra paa mindst en Menneskealder.

Vi skal senere se, hvorledes Rigsdagen nu er sammensat, men allerede her vil vi opdage, hvor uforudselig kort den Periode varede, der i Systemskiftets Dage syntes alle sikret for mange Aar og for alle syntes at betegne Systemskiftet selv.

Deuntzers Ministerium virkede fra 24. Juli 1901 til 14. Januar 1905, og i de 33 Aar, der er hengaaet siden Systemskiftet, har vi haft 15 skiftende eller vekslende Regeringer, hvoraf kun eet — det radikale under Verdenskrigen — har siddet i 7 Aar. — Det betyder 2 Aar gennemsnitlig for hvert, Holstein Ledreborgs sad kun i 2 Maaneder, Liebes i fem Dage!

Folkestyret betyder altsaa ikke, at et Land ledes af Ministre, og dog er et mægtigt Lovgivningsarbejde udført i disse 33 Aar, trods Parlamentarismens Kviksølvsvirkninger.

En anden Følge af Systemskiftet er de vekslende Partidannelser, der skabes af Uoverensstemmelser i Opfattelsen af de enkelte Sager. De betinger igen Partialliancer, der skifter med Formaalene. Men det bærende Princip i al Parlamentarisme „To Parti Principet" vil altid vise sig, selvom det forekommer ved Alliancer eller saakaldte Blokdannelser. Det vil altid være disse Perioder, der bringer Lovresultaterne.

Partierne paa Rigsdagen er Udtryk for Partier i Vælgerbefolkningen. Før Systemskiftet var Højre og Venstre de to Partier. Højre var Overklasse, Haandværksmestre, Detailhandlere, Embedsmænd og Godsejere. Venstre var Landbefolkning og den liberale By-Intelligens. Efter 1872 opstod Socialdemokratiet, der ved Systemskiftet havde 14 Medlemmer i Folketinget og 1 i Landstinget og nu 62 i Folketinget og 27 i Landstinget!

Efter Systemskiftet forsvandt Betegnelsen Højre efterhaanden, og Beteg-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nelsen Konservativ traadte i Stedet. Venstre spaltede sig, som vi skal se, i to Partier, et stort landligt Venstre og de radikale, der beholdt den liberale Intelligens og iøvrigt tog den voksende Husmandsbevægelse til sig. Socialdemokratiet voksede med rivende Hast til at blive det talrigste Parti, der omfattede de fagorganiserede Arbejdere og Landarbejdernes Klasse. — Erhvervet som afgørende Faktor.

Og da 30 Aar var gaaet, stod Befolkningen delt i skarpt adskilte *Klasser,* af en helt anden Sammenslutning væsentlig betinget af *Erhverv*. Overklassen bestod af Arbejdsgiverne, Handelen og Stor-Grundbesidderne, Landbostanden fulgte i alt væsentligt det gamle Venstres Linier og Arbejderne i By og Land blev en skarpt afgrænset Klasse, der først i de senere Aar begyndte at dele sig i en moderat og en yderliggaaende Fløj. Den fjerde Front, der i Modsætning til de tre andre ikke er stærkt præget af Erhverv, er det radikale Parti, der henter sine Medlemmer fra Overklasse og Landbostand, men i den hele Periode har staaet i Føling med Arbejderpartiet.

Denne Fordeling præger vor nuværende Rigsdag, og det bliver vor Opgave i det følgende at skildre, hvorledes den har udviklet sig i de forløbne 33 Aar. Det er imidlertid ikke Danmarkshistorie vi skal give, men Personaloversigter og det vil derfor være Bevægelserne paa Rigsdagen, vi skal skildre, idet vi dog stadig maa holde os for Øje, at under et Folkestyre er det hverken Regering eller Rigsdag, der giver Tonen, men Vælgermassen, som vi dog kun beskæftiger os med gennem de af den valgte Tillidsmænd paa Rigsdagen.

Parlamentarismen stiller efter sit Væsen betydelige Krav til Rigsdagsmændene, den uddanner professionelle Førere, der igen bliver de skiftende Ministre i de forskellige Regeringer. Og Arbejdet stiller saa store Krav, at disse Mænd udelukkende maa vie Politiken deres Arbejde. Den menige Stab af Rigsdagsmænd derimod vil være hyppigt skiftende; hvert Valg vil bringe nye Ansigter og derved opretholdes Forbindelsen med Vælgermassen. Kun det socialdemokratiske Parti, der hviler paa Fagforeningerne, holder en fast Kreds af Rigsdagsmænd, der desuden indtager ledende Stillinger indenfor Fagene.

Bemærkelsesværdigt er det, at Lærerne og Redaktørerne, der i den forløbne Tid var gledet ud af Rigsdagsarbejdet, nu viser sig i betydeligt Antal, og at Godsejerne saa godt som helt er forsvundet efter Grundlovsændringen.

Samfundet har faaet en Række andre fælles Interesser end Politik. Rigsdagens Arbejde er blevet mere *„stille“* og de *„kendte“* Politikere ganske faa, men alt dette er sket gradvis og vil blive Genstand for den følgende Skildring.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I

Venstrereformpartiets Sprængning 1903 – 1908.

Ministeriet Deuntzer fra 24. Juli 1901—14. Jan. 1905.
— I I. C. Christensen fra 14. Jan. 1905—24. Juli 1908.
— II — fra 24. Juli 1908—12. Okt. 1908.

DET blev hurtigt klart for de indviede, at Systemskiftets Betydning ikke laa hos det første Venstreministeriums Chef.

Deuntzer betød kun Overgang, han var ikke Politiker, Kongen og hans Raadgivere havde valgt ham, fordi han var liberal, en Ven af Hage og Hørup, accepteret ved Hoffet og en yderst behagelig og omgængelig Mand.

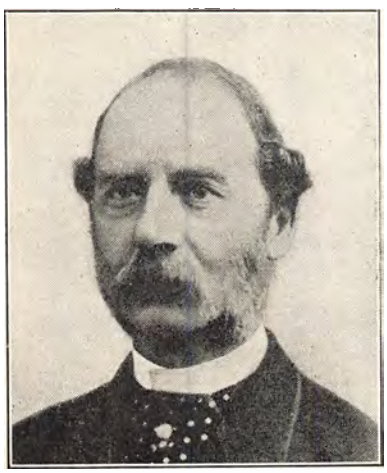
Det var ikke let for ham at danne sit Ministerium og allerede i dets Sammensætning laa Spirer til Rivninger. I. C. Christensen var selvskreven som Minister, han valgte — nu forekommer det os lidt underligt — Kultusministeriet, det tiltalte ham som Lærer i Stadil at blive den øverste i Kirke- og Skolevæsenet, men han var den fødte Høvding i Gaardmændenes Kreds, og han maatte blive Regeringens første Mand og virkelige Leder. Det var paa dette Tidspunkt kun de færreste bekendt, at han havde skiftet Anskuelser paa det dengang brændende Spørgsmaal, Forsvarssagen. Og det skyldtes da ogsaa ham, at den ivrige Forsvarsven, General Madsen, blev Krigsminister. Herved opstod, da Admiral Jøhncke blev Marineminister, et Moment, der indebar Splid. Admiralen og Generalen var personligt lidet venligt stemte mod hinanden, og den skarpe Strid mellem Hær og Flaade, der lige til vore Dage har præget vor Forsvarsordning, viste sig ret hurtigt.

Som Justitsminister var P. A. Alberti selvskreven, han repræsenterede det sjællandske Bondevenstre, som I. C. Christensen repræsenterede det jyske, men han var mere „Chef" end Høvding. Som Politiker og Administrator var han fremragende, men med Hørup, der var den sidste af de store Bondeførere fra Kamptiden, stod han i uvenligt Forhold. Hørup, der kun modstridende overtog Trafikministeriet, var imidlertid allerede en dødssyg Mand, og han kom ikke til at spille nogen Rolle i Regeringen.

Deuntzer overtog Udenrigsministeriet, og Handelsministeriet blev overdraget Hage, en fremragende Repræsentant for Hovedstadens Liberalisme. Ole Hansen var Albertis betroede Ven, han blev Landbrugsminister, og Indenrigsministeriet overtog den jævne og forsøgte Venstreredaktør, Enevold Sørensen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I. C. Christensen havde afslaaet ethvert Samarbejde med de Moderate. I Landstinget stillede han sig velvilligt til de Frikonservative, hvis Fører var Grev Frijs. Og det var tydeligt, at han udadtil hævdede det som Regeringens Opgave at indlede det Reformarbejde, der var hans Partis Program paa rent saglig Basis. I. C. Christensen, vor Tids mest udprægede politiske „Taktiker", der senere i Klods-Hans afbilledes med en Ræv bag Øret, havde imidlertid en bestemt Hensigt, der meget hurtigt blev de indviede aabenbar.

Kong Christian IX.

Han havde arbejdet hen imod det Øjeblik, da Venstreministeriet blev en Selvfølge og derfor samlet et stort Parti om sig, men nu, da Maalet var naaet, ønskede han at koncentrere sin Styrke ved af det mægtige Flertal at udskille dem, der ikke stod som paalidelige Mænd i hans Parti. Til dette Arbejde valgte han som Støtte Alberti, som var afgjort uvenlig stemt mod Socialdemokraterne, der havde støttet Venstre i Kampen, og med ham fulgte Ole Hansen og Enevold Sørensen, medens Hage stod venligt til alle Sider.

Heller ikke med Deuntzer var I. C. Christensen tilfreds, og da den elskværdige Konsejlspræsident var bekendt for sin Tilbøjelighed for Indiskretioner, varede det ikke længe, før hele Rigsdagen vidste, at Husfreden i det første Venstreministerium langt fra var idyllisk,

Ministeriets Program var neutralt, det omfattede Salget af de vestindiske Øer, Skattelovene og den komunale Valgret, medens den brændende Forsvarssag forblev i den nedsatte Forsvarskommission.

Skattereformen gennemførtes — dens Detailler interesserer os ikke nu. Ø-Salget strandede i Landstinget paa den 100-aarige Thygesens *Nej*. I 1904 rejste Alberti en stærk politisk Storm ved sit Forslag og Indførelse af Pryglestraffen for Voldsforbrydelser, og paa dette saglige Spørgsmaal viste der sig en stærk Splittelse i Venstrereformpartiet, de københavnske Liberale og „Hørup'erne" gled ind i en „venstre" Fløj.

I 1903 var der Folketingsvalg, og Socialdemokratiet, der opstillede Kandidater i Hovedstaden mod Venstre, bevirkede, at fem af de københavnske Liberale's fremragende Politikere, som Alfred Benzon, Johan Ottosen, Gustav Philipsen, Oscar Hansen og endog selve Hage faldt, og delvis erstattedes af Socialdemokrater, Snedker Schmidt og Fabrikant Hyller, samt Højremændene L. V. Birck, H. L. Møller og Professor Ellinger. Herved mistede Reformpartiet sin Tilknytning til Hovedstaden, men det er næppe sandsynligt, at dette voldte I. C. Christensen og Alberti større Sorg.

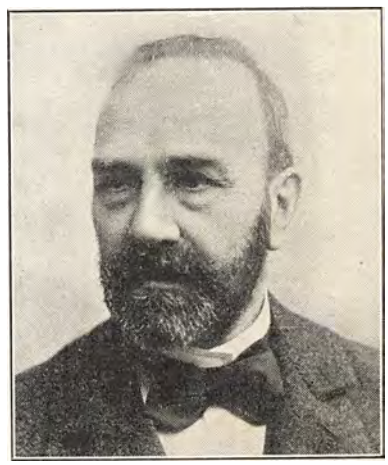
Prygleloven, som den kaldtes, blev ikke gennemført, før Aaret efter, men den havde gjort sin Gerning paa Rigsdagen, skærpet de skjulte Modsætninger. Spliden brød ud i lys Lue paa Forsvarsspørgsmaalet. Krigsministeren havde

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tilladt sig visse Overskridelser, hvoraf den yderste Fløj af Venstre med Fogtmann og Alfr. Christensen gjorde et stort Nummer, og da I. C. Christensen i et Partimøde hævdede, at Nedgang i Militærudgifterne ikke kunde ventes under en ny Forsvarsordning, var Splittelsen bragt Udbruddet nær. Man forlangte Madsens Afgang.

I. C. Christensen benyttede nu Lejligheden til at iværksætte Udrensningen i Partiet, og da Ministerkrisen var indtraadt og Deuntzer traadt tilbage tillige med de to Forsvarsministre, blev I. C. Christensens Ministerium dannet, med ham som Krigsminister. Af de tidligere Ministre traadte ogsaa Hage tilbage. I Stedet indtraadte paalidelige Venner af I. C. Christensen, nemlig Vilhelm Lassen som Finansminister, Svend Høgsbro som Trafikminister, Sigurd Berg som Indenrigsminister og Grev Raben Levetzau som Udenrigsminister (den sidste var ikke aktiv Politiker), Enevold Sørensen blev Kultusminister og Alberti forblev Justitsminister.

Paa Udenrigsministeren nær var her et Ministerium af den rene Grundtvig-Bergske Farve og Systemskiftets Indledningsoptrin var hermed afsluttet.

Konsejlspræsident Deuntzer.

Men efter Ministerskiftet blev en Del af Venstrereformpartiet sprængt fra. Det havde, mente man, hele Tiden været I. C. Christensen's Hensigt og det foregik under stærke dramatiske Former og efterfulgtes af Dannelsen af *det radikale Venstre.*

Venstre var saa tit „revnet"; Provisorietidens Historie beretter om stadige Splittelser og „Foreninger" og i 1894 slog Forliget en Revne, der satte dybe Spor, navnlig i Provinspressen, og varede i en Aarrække. Men i 1904 skabtes en Revne, der ikke er helet i 30 Aar, og aldrig synes at skulle heles, selv om Venstre-Navnet endnu knyttes til to Partier, og det er derfor nødvendigt at give en mere udførlig Skildring af de Begivenheder, der medførte Splittelsen, som blev af saa dyb og varig Natur.

Nuværende Justitsminister Zahle, der ved denne Lejlighed vinder sine Sporer som Politiker, har givet en Fremstilling af denne Begivenhed, der her i alt væsentligt følges som objektiv rigtig. Inden Ministeriet I. C. Christensen var dannet, medens den Madsen'ske Krise stod paa, havde Deuntzer erklæret, at I. C. Christensen, Alberti, Enevold Sørensen og Ole Hansen havde nægtet at gaa med i et rekonstrueret Ministerium. Dette havde givet Anledning til, at 21 Medlemmer af Venstrereformpartiet — væsentligst tilhørende den Fløj, der havde sluttet sig til Hørup, indgav et Forslag til Beslutning, hvorefter der skulde tages Hensyn til *alle* Sider i Partiet ved det nye Ministeriums Dannelse. Trier, der var Folketingets Formand, havde affattet Beslutningen, der indleveredes af Fogtmann og Alfr. Christensen, men Partibestyrelsens Formand, Anders Nielsen, vilde ikke modtage den, og man henstillede, at den toges tilbage.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

De 21 — i hvis Rækker der dog allerede var nogen Slingren — svarede, at de frafaldt Forslaget, idet de nærede den Tillid til I. C. Christensen, at han vilde vide at varetage Partiets Tarv. Dette skete den 11. Januar 1905. Den 12. afholdt Partiet et Partimøde, da Kongens Opfordring til I. C. Christensen nu forelaa. Her udviklede I. C. Christensen sit Program og forlangte absolut Tilslutning af Partiet.

Programmet satte den kommunale Valgretsordning øverst, men dernæst erklærede det om Forsvarskommissionens Arbejde, at man vilde sætte nye militære Medlemmer ind i den samt søge en Ordning, men „ved en *ny* Ordning opnaar vi ikke væsentlige Nedsættelser"; de kunde først ventes, naar Forholdet mellem Nationerne blev et andet end nu. Forsvarsforplejningen skulde udvides og Løjtnantslønninger forhøjes, ligesom Anmærkninger skulde indføres paa de militære Budgetter, med Ret til Ombytninger paa Kontierne. Grundlovsændringen udsættes, da Tiden var ubelejlig.

Konsejlspræsident I. C. Christensen.

„Rebellerne", som de senere kaldtes i Ministeriets Presse, fnøs af Harme, de vilde ikke modsætte sig, at I. C. Christensen dannede Ministerium, men Programmet, der svigtede Venstres Program, vilde de ikke slutte sig til.

De ledende blandt de 21: Alfr. Christensen, Fogtmann, Krabbe, Kr. Kristiansen, K. Pedersen, L. Pedersen, Slengerik og Zahle svarede „Stemmer ikke".

Resten stemte „Ja" med Forbehold.

Ministeriet blev altsaa dannet den 14. Januar. De otte var blevet truet med Udelukkelse af Partiet, og nu fremsatte Anders Nielsen paa Partimødet et Forslag om, at Partiet ved en Afstemning skulde erklære, hvorvidt den Forudsætning havde været klar for alle, at de, der ikke stemte sidst, skulde ud af Partiet.

Afstemningen gav Resultat 45 Ja og 22 Nej. Hvorefter Anders Nielsen spurgte de otte, om de vilde udmelde sig. Hertil svarede de Nej, de vilde udelukkes ved Afstemning efter Vedtægterne.

En saadan fandt ikke Sted, og „Rebellerne" karakteriserede Mødet som en „raadvild Studenterforsamling."

Den 17. Januar holdt I. C. Christensen sin Programtale i Folketinget i Overensstemmelse med det for Partiet forelagte Program, dog uden at berøre det kildne Punkt om „Nedsættelserne". Først Dagen efter kom det frem. Saa tog Zahle Ordet og holdt I. C. Christensen fast ved Fortiden. Krabbe stillede en Dagsorden, der krævede virkelig Nedsættelse og, at „Forøgelser inden endelig Afgørelse bør ledsages af tilsvarende Nedsættelser".

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Anders Nielsen svarede med en anden Dagsorden, der udtalte Tillid til Ministeriet og Tilsagn om at gennemføre dets Program. De otte stemte ikke uden dog at blive udelukkede, men da de havde en Følelse af, at de skulde behandles som Stedbørn — Fogtmann blev sat ud af Statsrevisions-Udvalget — krævede de den 19. Januar Udelukkelse paa vedtægtsmæssig Maade.

Først den 26. Januar skete Udelukkelsen af de otte og Holger Rørdam. Herman Trier udmeldte sig selv af Partiet, det samme gjorde Poul Christensen, Jensen Onsted og Doose. — De tolv konstituerede sig som Parti, under Navnet Folketingets Venstre, og Krabbe, Fogtmann og Zahle blev Forretningsudvalget. Samme Aften kom Reformpartiets Program, der udelod Bemærkninger om Nedsættelse af Militærudgifterne, et Punkt paa Partiets Program af 1895.

Niels Bransager.

Folketingets Formand i en Aarrække, Herman Trier, nægtede at lade sig genvælge som Formand, og Anders Thomsen blev Formand. en Stilling, han beklædte til han i 1912 gik over i Landstinget.

„Rebellerne" hævdede saa højlydt for alle, at de stod paa det gamle Venstreprogram og at I. C. Christensen havde svigtet dette.

Allerede i 1903 var der udenfor Rigsdagen af Peter Munch, Ivar Berendsen, Eduard Larsen og Ove Rode stiftet „den radikale Klub", der forberedte Landsmøder for at samle et Parti, der kunde drive den Hørup'ske Politik. Rammerne i Befolkningen var saaledes allerede dannede og den 20.—21. Maj 1905 stiftedes i Odense det radikale Parti, sluttet om de 13 udelukkede og Deuntzer og Trier, ialt 15 Folketingsmænd. Ved Landstingsvalget 1906 fik Partiet i Edvard Brandes en Landstingsmand. Men Folketingsvalget 1906 bragte Tallet ned til 11.

De nærede ingen Tvivl om, at I. C. Christensen ønskede at skaffe sig af med „Hørup'erne". Den københavnske Intelligens var allerede nu næsten forsvundet af Partiet, og med Alberti som Styrmand stod I. C. Christensen nu som Skipper paa en Skude med paalideligt Mandskab af Gaardmandspartiet, Bondevennernes Ætlinge. Endnu ønskede han ikke at række Haanden til de Moderate, der pudsigt nok nu stod til venstre for ham, men de generede ham ikke, og i Landstinget støttede de Frikonservative ham, ligesom Højre saa venligt paa hans Svigten af „Venstres Forsvarsprogram".

Der er ingen Tvivl om, at I. C. Christensen's Stilling var stærk og det stod for alle, som om der laa en lang Række Arbejdsaar for Ministeriet, der med jysk Sindighed kunde tage fat paa Reformarbejdet i Bergsk — sjællandsk — grundtvigiansk Aand.

Valget 1906 skaffede vel Socialdemokraterne 24 Mandater og Højre 11, medens Regeringspartiet tabte 3 og de Moderate 2 og Regeringspartiet mistede det absolute Flertal i Folketinget og Flertallet i Landstinget i Samarbejde med

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

de Frikonservative. Men, da Regeringsarbejdet kom i Gang, førtes den kommunale Valgret igennem ved Forlig med Landstinget og i 1908 kom Toldforliget og Retsreformen, ligesom Forsvarssagen syntes sin Ordning nær.

Folket fik Agtelse for Ministeriet og dets Medlemmer traadte i Forbindelse med den nye Konge, der omfattede I. C. Christensen med virkeligt Venskab. Alberti prægede Hovedstaden som I. C. Christensen Landet, der var Tillid og Feststemning over det hele, kun de radikale gøede bidsk og Socialdemokraterne aabnede et hidsigt Angreb paa Alberti, der tilsidst tvang ham ud af Regeringen, ganske vist med Æresbevisninger fra oven. Høgsbro blev Justitsminister.

Dette skete i Juli 1908.

Havde I. C. Christensen den Gang faaet Lov til at ordne Forsvarssagen, taler alt for, at han vilde have samlet et stort Flertal om sit Ministerium i begge Ting.

Men i September ramtes han af en Ulykke. En lumpen Begivenhed, helt udenfor Parlamentspolitiken, satte Punktum for hans Regering.

Alberti meldte sig som Storbedrager for 15 Millioner Kroner, og da han havde misbrugt I. C. Christensens Tillid til at skaffe sig Laan af Statskassen, ligesom Indenrigsminister Berg var kompromitteret ved mangelfuld Kontrol med Sparekassen, maatte I. C. Christensens Ministerium gaa af.

Allerede under Forligene havde I. C. Christensen forsonet sig med Neergaard og de Moderate, der kaldte sig det forhandlende Venstre, og det nye Ministerium kom til at bestaa af Neergaard som Konseilspræsident og Klaus Berntsen som Indenrigsminister, medens af I. C. Christensens Folk Enevold Sørensen beholdtes som Kultusminister, Anders Nielsen blev Landbrugsminister og Høgsbro Justitsminister. Udefra indtraadte som Finansminister Amtmand Charles Brun, som Handelsminister Skibsreder Johan Hansen og som Udenrigsminister Gesandten Grev W. Ahlefeldt-Laurvig.

Betydningen af Albertis dybe Fald kan næppe overvurderes, økonomisk havde det skadet Gaardmandspartiet paa Sjælland, det havde standset Reformpartiets sikre Fremvækst, det havde tilføjet I. C. Christensen et dybt Saar, og det havde givet det yderliggaaende demokratiske Parti et Arsenal af Angrebsvaaben, der flittigt blev benyttet. Intet Parti har siden opnaaet absolut Flertal i Folketinget, Arbejdet paa Dannelsen af et stort Mellemparti blev standset og en lang Række af Mindretalsministerier blev saaledes aabnet. Af Lovresultater af blivende Betydning kunde den I. C. Christensen'ske Periode notere en Nyordning af den højere Almenskole og en Indledning til Ordning af Kirkevæsenet ved Nedsættelsen af et kirkeligt Udvalg. I 1904 begyndte Tilvejebringelsen af Jordlodder for Landarbejdere, der senere førte til en fæstemæssig Ordning af Husmandsjordbesiddelsen, som under mere yderliggaaende Ministerier skabte en helt ny Klasse i Landbefolkningen og et betydeligt Indgreb i Storbesiddelsen af Jord.

I den Periode, hvor I. C. Christensen var Regeringens Chef, blev som sagt den kommunale Valgret ordnet ved Lov i 1908, men som antydet skyldtes Ordningen et Forlig med de konservative Partier mod Socialdemokratiets og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

de radikale Venstre Reformmænd; og Hartkornsbesiddernes priviligerede Valgret til Amtsraadene blev foreløbig bevaret. Toldforliget, der sluttedes i 1908 medførte et Samarbejde af Venstrereformpartiet og de Moderate, og Neergaard var i 1907 bleven Ordfører for Udvalget om Toldloven.

Det var Vilh. Larsen, der havde været Ophavsmand til Loven, den vedtoges dog først efter hans Død i 1908. Blivende Betydning fik denne Lov ikke. Retsreformen blev vel gennemført i 1908, den revideredes efter Albertis Fald og fik i 1916 sin endelige Gennemførelse. Kvindernes Valgret og Valgbarhed i de kommunale Raad var det mest fremtrædende Træk i disse paa Forlig baserede Lovarbejder.

Kong Frederik VIII.

Ved en Skæbnens Ironi blev saaledes Situationen ved Systemskiftet ændret under dets to første Ministerier. Da Venstrereformpartiet skulde gennemføre de demokratiske Reformer, der i Aarhundredets sidste Aartier havde samlet det, maatte det føre Kampen til to Sider. Der var allerede skabt en stærk yderliggaaende demokratisk Fløj, der hæftigt hævdede, at Reformerne ikke var demokratiske nok. Det blev altsaa ikke en Kamp med de Konservative alene, men tværtimod en Balanceren mellem de to Modstandere, der medførte, at Partiet paa vigtige Lovomraader nødtes til at gøre Indrømmelser til højre, for saa til Gengæld ustandselig at maatte høre af Hørup'erne og Socialdemokraterne, de tidligere Allierede, at de svigtede Venstres gamle Sag.

For Historien er denne Beskyldning mindre graverende. Som Neergaard senere udtalte under Forsvarslovbehandlingen: „Naar man staar paa den Plads, hvor jeg nu staar, ser man mangt og meget, som før var skjult for ens Øjne". Et er at være Oppositionsparti, et andet at være ansvarlig Regering.

Venstrereformpartiet beholdt vel nok foreløbig sit Navn, men det Venstre, der senere opstod, var altid noget forskelligt fra det historiske Venstre fra Kamptiden, og de demokratiske Reformer, der i de kommende 20 Aar omdannede vort Folkesamfund, førtes fra nu af frem ved Kompromis'er med Socialdemokrater og Radikale, medens en helt ny Klasse — Husmændene — meldte sig med deres særlige Krav. Endnu ved Valget i 1909 opretholdt de Moderate Betegnelsen, forhandlende Venstre, ved Valget 1910 var Betegnelsen *Venstre,* som Reformpartiet altid havde benyttet.

Venstrereformpartiet havde ført Systemskiftet igennem, men da Sejren var vundet, mistede det Magten paa Grund af en Begivenhed, der laa helt udenfor Rigsdagen, og de Sager, der stod paa Partiets Program, blev senere gennemførte af andre. Socialdemokratiet og de Radikale voksede sig stærke, Højre samlede igen Stemmer i Folket, og den Gaardmandsvælde, Landets Herredømme over Byerne, Systemskiftet varslede, kom aldrig til at udfolde sig, men Venstres Ideer døde ikke, som vi siden skal se.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

For den, der ønsker at sammenholde nærværende Skildringer med Bransager og Rosenkrantz, kan det oplyses, at der i den heromtalte Periode i *Folketinget* blev indvalgt 31 nye Medlemmer. De betydeligste blandt dem vil, forsaavidt de ikke mere sidder i Tinget, blive omtalt i Afsnit VI. *I 1903* nyvalgtes Snedker Schmidt (S.), Fabrikant Hyller (S.), Skoleforstander H. L. Møller (H.), Dr. L. V. Birck (H.), Fabrikant Vilh. Lange (H.), Gaardejer Rs. Nielsen (VR.), Pastor Bjerre, Carl Hansen (V.R.), Red. Marott (S.), Gdr. Lindø, Gdr. P. Pinstrup (VR.), Red. N. C. Christensen (S.), Kmh. Barner (H.), Birked. P. Svejstrup (VR.). *I 1906* nyvalgtes Tobakshandler Nielsen (S.), Godsejer Johan Knudsen (H.), Oberst H. Parkov (H.), *Redaktør Th. Stauning* (S.), *Redaktør Niels Andreasen* (S.), Lærer Emil Petersen (1905) (M.), Christian Reventlow (u. P.), Hofjægermester W. Neergaard (H.), Lærer A. K. Kierkegaard (VR.), Redaktør M. Mortensen (S.), Kleinsmed F. Samuelsen (S.), *Redaktør Hans Rasmussen* (S.), Dr. phil. A. S. T. Frænckel (H.), *Redaktør Lauritz Rasmussen* (S.), Gaardejer Jensen Klejs (VR.), Gaardejer Anders Andersen (V. R.), Sysselmand O. Effersøe (VR.), 1907 *Gaardejer S. Brorsen* (VR.), 1908 Niels Bransager (Radikal V.).

De med kursiv trykte har endnu Sæde paa Rigsdagen.

I Landstinget nyvalgtes 1903 Oberstløjtnant E. Rambusch (H.), Murermester Niels Rasmussen (H.), begge i Københavns Valgkreds, 1905 Forpagter L. Kristensen (VR.), 1906 Snedkermester C. S. Christiansen (S.), Dr. Edvard Brandes (u. P.), Geheimeraad L. Bramsen (H.), Fabrikant C. F. A. Levinsky (S.), Gaardejer P. L. Kofoed (VR.), *Proprietær Døcker* (H.), Gaardejer J. Sørensen Saksager (M.), Gaardejer L. P. Broberg (VR.), Gaardejer Peder Nielsen (VR.), Red. Harald Jensen (S.), 1907 J. Lauridsen (VR.), 1908 Proprietær Chr. Ravn (VR.).

De med kursiv trykte har endnu Sæde i Tinget.

Desuden overgik fra Folketinget 1909 Konferensraad Falbe Hansen (u. P.), 1906 Proprietær E. G. Piper (H.), 1908 Gaardejer H. J. Fransen (VR.), 1906 Redaktør Harald Jensen (S.).

I Perioden 1903—08 afgik ved Døden som Rigsdagsmænd:

I Folketinget: Lærer C. L. Fogtmann, 6. Maj 1906. Finansminister Vilh. Lassen, 6. April 1908. Gaardejer Jørgen Jørgensen, Kavslunde, 17. Juli 1907.

I Landstinget: Kmhr. Thygesen, 31. Marts 1905. Baron Juel Rysensteen, 27. Febr. 1907. Generalløjtnant M. S. Hedemann, 24. Juni 1903. Gaardejer S. P. Raben, 6. Februar 1907. Gaardejer Jens Sørensen, Vitved, 25. April 1904. Birkedommer Høst, 2. April 1908. Gaardejer J. Rasmussen, 31. Januar 1908. Gaardejer I. P. K. Vestergaard, 9. Novbr. 1905. Proprietær L. Rasmussen, Vanddamsgaard, 9. Oktbr. 1907. Admiral Carstensen, 16. Febr. 1909.

Alle disse er biograferede i „Bransager og Rosenkrantz".

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

II

Perioden under de skiftende Regeringer inden Verdenskrigen.

Ministeriet Neergaard 12. Okt. 1908—16. Aug. 1909.
— Holstein Ledreborg 16. Aug. 1909—28. Okt. 1909.
— Zahle I. 28. Okt. 1909—5. Juli 1910.
— Kl. Berntsen 5. Juli 1910—21. Juni 1913.
— Zahle II. 21. Juni 1913.

DEN Periode, vi nu skal behandle, betegner forsaavidt en ny Æra i Rigsdagens Historie, som den viser os gamle Politikere i helt ny Stilling til de foreliggende Spørgsmaal og nye Mænd, der energisk hævder de gamle Standpunkter. Den præges i ganske overvejende Grad af to Sager, *Forsvarssagen* og *Grundlovsændringen.*

Den første, der havde været Hovedaarsagen under Provisoriekampen, blev kun foreløbig løst og interesserer os her kun ved de politiske Følger, dens enkelte Faser fik. Grundlovsændringen førtes først igennem efter Periodens Udløb og paa en Baggrund af Verdensbegivenheder, der greb ind med en Vælde, der uvilkaarlig maatte paavirke den rent indre Politik.

Partistillingen paa Rigsdagen ved Ministeriet Neergaards Tiltræden var følgende:

Folketingsvalget 29. Maj 1906 gav 56 Venstrereformpartiet, 24 Socialdemokrater, 11 Højre, 9 Radikale, 9 Moderate og 5 udenfor Grupperne. Landstingsvalgene 1902 og 1906 med de skete Ændringer og Udnævnelser 25 Højre, 21 Venstrereformpartiet, 9 Frikonservative, 4 Moderate, 4 Socialdemokrater og 2 udenfor Grupperne. I Køge var Niels Bransager indvalgt i 1908 ved Albertis Fald.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Arbejdsfællesskabet mellem I. C. Christensens Parti og Neergaard gav Ministeriet 65 Stemmer i Folketinget, altsaa absolut Flertal. I Landstinget havde intet Parti absolut Flertal og end ikke Samarbejdet mellem Ministeriets Partier, 25, og de Frikonservative 9, gav Sikkerhed for Gennemførelse af Ministeriets Lovforslag. Som før udtalt, der maatte *„laveres"* til højre og venstre, i Forsvarssagen og Grundlovssagen „laverede" man til højre.

Neergaard, der nød betydelig Anseelse som den fremragende Historiker og Politiker, han var, fulgte til en Begyndelse I. C. Christensen i hans ændrede Syn paa Forsvarssagen. Klaus Berntsen, der stod Neergaard nær, fulgte ham. I. C. Christensen, der ubetinget var Rigsdagens betydeligste Politiker, og derfor Genstand for Modstanderes hæftigste Angreb, forsøgte Socialdemokratiet og de Radikale at uskadeliggøre ved at benytte Alberti-Skandalen mod ham, og da Modstanderne i Beslutningsforslag før Ministeriets Dannelse udtalte Mistillid til ham og Sigurd Berg — dog uden Navnes Nævnelse — var disse blevet forkastede og trods fortsatte Angreb gjordes der ikke Skridt til Rigsretsanklage, mens den besvegne Landbostands Sparekasse ordnedes af Lovgivningsmagten og Retssagen mod Alberti gik sin Gang.

Samlingen 1908—09 gik væsentligst med Forsvars-Forslagene. Socialdemokraterne forlangte Afrustning, og de Radikale foreslog Nedlæggelsen af Københavns Befæstning og selv i Venstrereformpartiet delte man sig overfor Ministeriets Forslag.

En Fløj af Partiet paa 11 Medlemmer vilde gaa sammen med de Moderate og Højre om en Ordning af Fæstningsværnet, men I. C. Christensen sluttede sig ikke til disse, der talte gamle Venstremænd som Enevold Sørensen, Høgsbro og Jensen Sønderup, og saaledes blev Venstrepartiet igen delt paa et Detaillespørgsmaal. Anders Nielsen, der sluttede sig til I. C. Christensen, indgav Begæring om at udtræde af Ministeriet, men vedblev at fungere paa Opfordring.

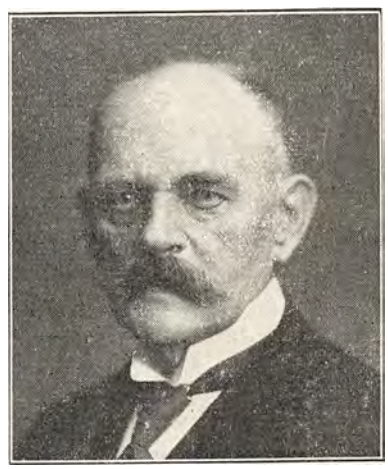
Valgperioden udløb 29. Maj 1909 og Valgkampen berørtes af Spliden i Venstre, hvor 35 Mand stod samlede om I. C. Christensen. Selvfølgelig prægede denne Splittelse Valget, Højre satte Kraft ind paa at faa Forsvarssagen gennemført og støttede derfor til Dels de Venstremænd, der var i Minoritet, men Resultatet blev et Nederlag for Venstre og Neergaards Forsvarsforslag. I det nye Folketing var der 71 mod Neergaards Forslag og kun 43 for. Et Forlig med I. C. Christensens Folk var ikke opnaaeligt, og saaledes førtes den dygtige Taktiker fra Stadil-He nu frem til den Førerplads, Albertis Fald havde fordrevet ham fra.

Valget i 1909 bragte det radikale Parti to Mænd, der skulde komme til at spille en betydelig Rolle indenfor Partiet. I Holbæk blev Orla Lehman's Dattersøn, „Politiken"s Redaktionssekretær, Ove Rode, valgt med 145 Stemmer mere end Venstremanden Mehren Jessen, der havde sluttet sig til Neergaard. I Rudkøbing valgtes, i Edv. Brandes' gamle Kreds, Dr. phil. P. Munch, der siden da bestandig repræsenterede Kredsen, til Valgloven ændredes.

General Madsen, der stod i Venstre i Tilslutning til Neergaard, blev valgt i Københavns 7. Kreds mod Socialdemokraten Schmidt, Marinekaptajn Schack

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fældede i 8. Kreds Martin Olsen, og Telegrafist A. Abrahamsen fældede i Lyngby Forretningsfører Willmann. Redaktør Hauge, Socialdemokrat, blev valgt i Rønne, hvilken Kreds han siden beholdt. I Vinderup blev Venstremanden, Dr. phil. L. Moltesen, valgt og i Esbjergkredsen valgtes Skolebestyrer M. Slebsager, da Bluhme ikke stillede sig til Valget. Svend Høgsbro faldt i Storehedinge for den radikale Bygmester, Jens Andersen, Overretssagf. L. Jessen, Socialdemokrat, erobrede Bojsens gamle Kreds Møen. Den moderate Kr. Jensen Højby faldt i Stubbekøbing for den radikale Pastor Kejser Nielsen, A. Nielsen Svejstrup, Østergaard, blev i Sæby fældet af den radikale Sørensen Hedegaard, Thomas Larsen faldt i Vraa for den radikale Lærer Grønborg. Carl Hansen faldt i Skive for den radikale Hans Nielsen, Øster Dølby, Herredsfoged Svejstrup faldt for Højremanden, Hofjægermester H. Lüttichau, Tjele. Jensen Knudstrup for den radikale Gaardejer Leth Espensen. Højre generobrede Randers Bykreds ved Adjunkt Neersø, der holdt Kredsen en Valgperiode til Socialdemokraten, Redaktør Mortensen, i 1910 tog den tilbage. Dr. phil. Frænckel faldt i Horsens Bykreds, som Socialdemokraten, Redaktør Hans Nielsen, tog i varig Besiddelse. Laust Jensen faldt i Bræstrup for den moderate Karl Christensen, men ogsaa han tog i 1910 Kredsen varigt tilbage.

Konsejlspræsident N. Th. Neergaard.

Det kan heraf ses, at Forsvarssagens Behandling afstedkom en betydelig Forandring i Personerne i Folketinget. Bevægelsen gik hen imod det yderste Demokrati og særlig de Radikale nød Fordel af Splittelsen i det gamle Venstrereformparti. Tinget fik nu 7 nye Medlemmer, der skulde komme til at spille en betydelig Rolle i den fremtidige Politik. Venstremændene Moltesen og Slebsager, de Radikale Munch, Rode og Kejser Nielsen og Socialdemokraterne Hauge og L. Jessen. Af de valgte Højremænd kom Telegrafist Abrahamsen i Forgrunden. Men selve Partistillingen paa Rigsdagen ændredes ikke i nævneværdig Grad ved Valget. Neergaard gav op, og med den gamle Venstrehøvding, Lensgreve Holstein-Ledreborg som Skjold tog I. C. Christensen atter Føringen i Regeringen, for som Krigsminister at føre Venstres Forsvarsordning igennem som den eneste, der formaaede det.

Det vilde være fristende her at tegne et Billede af Grev Holstein Ledreborg, der i 10 Aar havde været ude af dansk Politik, men den Rolle, han nu spillede i de to Maaneder, hans Ministerium holdt, og hvor han ældet og svagelig, paa særlig Opfordring af Kongehuset, der i hans Velmagtsdage havde været ham ligefrem fjendtlig, gør alligevel dette ganske utilraadeligt. Holstein Ledreborg hører Firsernes Kampe til, der skal han tegnes af den dygtige Haand, der giver os Junigrundlovens Historie, for os er han kun en Episode, ikke fri for en vis Tragik.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Ministeriet var iøvrigt ret uforandret. Neergaard blev Finansminister, Thomas Larsen, Vraa, afløste Jensen Sønderup som Trafikminister. Det eneste Træk af den bidske Lejregreve fra Kamptiden var Holsteins barske Afvisning af Højres Elleve-Mands Gruppe, der ønskede at optages i Ministeriet, saa barsk, at Oberst Parkov, der modtog den, ikke brød sig om at lade den gaa videre til Partiet.

Og — som om Skæbnen trængte til at lufte sin Ironi — paa dette faldt Holstein den 25. Oktober s. A.!

Selvfølgelig rejste der sig et Ramaskrig i Højre med I. C. Christensen's Genindtræden. Man arrangerede i København et Folketog til Protest, og i Kongens personlige Nærværelse snærrede Grev Holstein skarpt og arrigt mod sine gamle poiltiske Modstandere. — Og det uagtet hver Mand i Riget vidste, at Kong Frederiks Hjerte var hos de varmeste Forsvarstilhængere.

Det lykkedes I. C. Christensen at faa sit Forsvarsforslag vedtaget i Folketinget med 68 Stemmer mod 41, og efter Vanskeligheder vedtog ogsaa Landstinget Forslaget, hvorved Højre var sprængt i tre Grupper, og da Forslaget var vedtaget, gik I. C. Christensen af som Forsvarsminister. Den kloge Taktiker naaede at understrege, at han kun var traadt til, fordi han var *„Manden"*.

Og saa kom Ironien. Ganske kort efter faldt den gamle Venstreforer, Holstein Ledreborg, der i sin Velmagt havde været Modstander af Folketingsparlamentarismen, paa et Mistillidsvotum, hvis Anledning var hans Behandling af Højre ved Ministeriets Dannelse. Ganske vist vilde de Radikale og Socaldemokraterne ikke støtte Højre, men man arrangerede det saa snedigt, at otte Højremænd og de to yderliggaaende Partier med 49 Stemmer mod 44 udtalte deres Misbilligelse af Ministeriets Politik.

Det første Mistillidsvotum i dansk parlamentarisk Historie bevirkede Ministeriet Holstein Ledreborgs Afgang — pudsigt nok just som dette Mnisterium havde faaet Rigsdagens Flertals Tilslutning til den eneste Sag, det var kaldet til at føre igennem. Og Vittigheden blev endnu bedre dermed, at Højre forlod sit ældgamle Standpunkt og opponerede mod en af Kongen udpeget Minister.

Holstein Ledreborg, der da var 71 Aar gammel, døde et Par Aar efter, den 1. Marts 1912, og med ham gik den sidste af Venstres store Førere fra Proviscrieaarene bort, Fæstningen og Folketingsparlamentarismen blev hans politiske Bane i en Epilog, der laa 10 Aar efter Dramaets Akter.

Højre fik som Trøst et radikalt Ministerium, et decideret Mindretalsministerium, en Parther Pil, som Holstein sendte det, da han gik af.

Det kom til at bestaa af Zahle som Konseilspræsident. Den 34aarige Politiker var i de fem Aar siden „Rebellionen" kommet frem i første Række, og hans saglige Ligevægt gjorde ham velskikket til en Førerplads. Selvskreven var Dr. Edv. Brandes, der blev Finansminister, Krabbe blev Forsvarsminister som en Tribut til det historiske „Venstre" og Dr. P. Munch blev Indenrigsminister, hans store Viden og Myreflid havde skaffet ham en fremskudt Stilling i Partiet. Som en „cadeau" til Husmændene, hvis Støtte de Radikale ivrigt søgte, blev Poul Christensen Landbrugsminister, og Skridtene fra Godsejer

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

over Gaardmand til Husmand markeredes tydeligt. De øvrige Ministre, Provst Nielsen Kultusminister, Generalkonsul Weimann Handelsminister, Jensen Onslev Trafikminister og Erik Scavenius Udenrigsminister, betegnede vel den Gang nok nærmest den Overraskelse, som det Radikale Parti fik, ved pludseligt paa et lille Mindretal paa Medlemmer i Folketinget og i Landstinget, at skulle danne Ministerium paa Venstregrundlag mod et Parti, der havde vældig Overvægt paa Rigsdagen og i Vælgerfolket og støttet af et Socialdemokrati, hvis Program kun var en enkelt Klasses.

Hvorfor Ove Rode holdtes ude, er en endnu ikke opklaret Partihemmelighed. Bransager, der havde været selvskreven, var dødssyg af Tuberkulose, i ham havde ellers Partiet kunnet faa sin mest fremragende parlamentariske Kraft.

Lensgreve Holstein-Ledreborg.

Det nye Ministerium havde ikke glemt Episoden i 1904; og det første, man gjorde, var at lange ud efter I. C. Christensen. — Det lykkedes ved Socialdemokratiets paa Forhaand givne Tilslutning og Højres af Arrigskab over Forsvarssagens Forløb betingede Hjælp at faa 61 Stemmer mod 37 for Anklagen, og til Folkets Underholdning blev Rigsretsaktionen sat i Gang mod I. C. Christensen og Berg. Højesterretssagfører Bülow forsvarede — lidt mindre behændigt — I. C. Christensen og Berg og kom derved ind i dansk Politik. Det forsinkede og ganske unødvendige Skuespil endte med I. C. Christensens og Bergs Frikendelse og en Bøde til Berg, der nærmest opfattedes som en Formalitet, al den Stund Kasserevisionen nu en Gang ikke er en Ministers personlige Opgave.

Rigsretssagen befriede med en vis moralsk Ret I. C. Christensen for alle fremtidige Angreb fra Albertiaffæren, og det var vel ikke netop det, man havde ønsket og villet. Aar for Aar vandt I. C. Christensen den almindelige Højagtelse og Tillid, som hans retlinede Væsen og sjældne politiske Begavelse i fuldt Maal berettigede ham til. Han blev en af Danmarks betydeligste Politikere og af Historien anerkendt som saadan — sin sikre taktiske Evne beholdt han alle Dage, saalænge han var aktiv Politiker.

Da saa det første radikale Ministerium skulde i Lag med Valgkredsordningen og Grundlovsændringen, viste det sig snart, at hele Episoden med dette Ministerium ogsaa var en Vittighed, og ikke nogen særdeles god Vittighed. Ministeriet var kommet for tidligt til Verden.

Højre og Venstre fandt igen hinanden, i Landstinget var et stort Flertal mod Ministeriet, og endnu før Rigsretsdommen var falden, stod Ministeriet overfor et atter samlet Venstre og fremsatte nu et uudførligt Program: „Genindførelse af Junigrundloven", et betydeligt radikalt Program og et Slag i Ansigtet paa alle, der søgte at forene Højre- og Venstreanskuelser i et for-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

drageligt Grundlovsforslag, der kunde glæde Loke og Thor! — Det maa erkendes, at dette var en god Vittighed til at bøde paa den daarlige. En Sortie, der var en Dramatiker som Edvard Brandes fuldt ud værdig.

Valget, der fulgte paa en af Situationen nødvendiggjort Opløsning af Folketinget, og som fandt Sted den 20. Maj 1910, havde trods Valgforbundet mellem de Radikale og Socialdemokraterne staaet paa et Spørgsmaal, der maatte samle alle Regeringens Modstandere. Det hed: for eller mod Socialdemokratiet.

De Radikale beholdt deres 20 Stemmer og Socialdemokraterne deres 24. Venstre fik 57 og Højre afleverede heraf de 8 og blev 13. I København kom Alfr. Christensen atter ind i Tinget, han var falden for Højremanden, Oberst N. P. Jensen i 1909, og Ivar Berendsen, Studentersamfundets Formand, fældede Højremanden H. L. Møller, ligesom Snedker Schmidt af Socialdemokratiet fældede General Madsen og Martin Olsen. Kaptajn Schack og Wilmann i Lyngby tog sin gamle Kreds tilbage fra Abrahamsen af Højre. Pedersen, Annisse, Radikal, fældede Sigurd Berg i Frederikssund og Ove Rode faldt i Holbæk, men fik i Efteraaret Krabbes Kreds i Kalundborg. Hauge faldt i Røne og var i en Valgperiode ude af Tinget. Redaktør Reventlow udtraadte i Nykøbing og Edvard Larsen blev valgt i Kerteminde. Jensen Toustrup faldt i Nyborg for Højremanden, Konsul Birch. Thomas Larsen, Vraa, fik Frederikshavns-Kredsen og P. P. Pinstrup Sæbykredsen. Sørensen Vanggaard tog Hjørring-Kredsen fra Jungersen og Jensen Sønderup udtraadte i Nørresundby, Lüttichau faldt i Viborg for Redaktør Ferd. Nielsen, Leth Espensen faldt i Kellerup for Amtsforvalter N. P. Jensen. N. P. Stensballe blev valgt i Silkeborg og Pastor Laursen fik Enevold Sørensens Kreds i Kolding. Nu havde Venstre Halvdelen af Tinget, og Zahle havde straks indgivet Afskedsbegæring, men var opfordret til at blive til Rigsretsdommen faldt.

Den hele Episode endte med en spøgefuld Begivenhed. Hs. Majestæt Kongen gjorde den prøvede Venstreveteran Krabbe til Kammerherre og nægtede sig ikke den Glæde at antyde, at det var en Tak for sidst til de Radikale. Ministeriets Afmarch blev derfor en lille Kende mindre sindig og værdig end ønskeligt.

Det radikale Parti har senere, gennem en lang Regeringsperiode, vist saa megen Dygtighed og dets Mænd har gjort Landet saa betydelig Gavn, at det lille Forspil i 1909—10 med godt Lune maa kunne nydes, selv af dets Venner. Tiden var ikke moden til de Idéer, der dannede Partiets Program. Man følte sig for og trak Hænderne til sig, da man mærkede, at der saa langt fra var Bid endnu. Rode tog Hævnen over Krabbe, der blev skudt ud af sin Kreds i al Stilhed.

Det blev Klaus Berntsen, der kom til at afløse Zahle. I. C. Christensen ønskede ikke at træde frem i første Række, han mødte ved sin Sagfører, Fritz Bülow, der blev Justitsminister, men aldrig kom til at spille nogen politisk Rolle af Betydning. Grev W. Ahlefeldt blev igen Udenrigsminister, Neergaard igen Finansminister, Thomas Larsen og Jensen Sønderup indtraadte igen som henholdsvis Trafikminister og Indenrigsminister og Anders Nielsen blev Landbrugsminister. Som Handelsminister indtraadte Grosserer O. Muus og Høj-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

skoleforstander Jacob Appel blev Kultusminister. — Den 20. September 1910 afholdtes Landstingsvalg i de Kredse, hvori Mandaterne var udløbne.

Landstinget havde siden 1903 for de kongevalgtes Vedkommende, undergaaet væsentlige Forandringer. Vi har i forrige Afsnit nævnt de Medlemmer, der døde i Perioden til 1908. I 1905 havde en pudsig Sagfører fra Kolding, I. L. Hansen, gjort en Visit i de kongevalgtes Kreds, men han udtraadte i et stærkt komisk Skær i 1907. Jensen, Stengaarden, var udnævnt 1907, men døde allerede 5. Oktober 1910. Jørgen Berthelsen var udnævnt 1907, Sognepræst Bjerre udnævntes i 1907, men udtraadte en Maaned senere som Følge af et umotiveret Angreb i et Eftermiddagsblad. Gaardejer Sørensen Egaa, udnævntes 1907, Falbe Hansen 1909 og Herman Trier 1910 af det radikale Ministerium. I Oktober 1910 udnævntes Enevold Sørensen.

C. Th. Zahle (fot. 1909)

Af Landstingets folkevalgte var Professor Matzen afgaaet ved Døden 18. Juli 1910 og erstattet af Overretssagfører Poul Rasmusen af det københavnske Højre.

Ved Valget den 20. September valgtes i 3. Kreds, Sorø og Præstø Amt, i Stedet for Lensgreve Moltke, Lensbaron Reedtz Thott, Etatsraad Tolderlund og Gaardejer P. Rasmussen, Krogerup, følgende nye Medlemmer: Gaardejer A. L. Andersen, Elmelund, Lensgreve C. C. Holstein, Holsteinborg, Greve Chr. Knuth Liliendal og Tobaksfabrikant Vilh. Lange, de fire sidste af Højre.

Af disse fik Grev Knuth længe Sæde i Tinget og kom til at spille en ret fremstaaende Rolle i Partiet.

I Maribo-Kredsen gik Tesdorph ud og erstattedes med Amtraadssekretær Oluf Jensen, medens Gaardejer H. P. Pedersen, Højreby, erstattedes af Gaardejer A. H. Lund, Abbed.

I Odense-Kredsen skete ogsaa store Forandringer. Lensgreve Ahlefeldt blev ikke valgt, i hans Sted valgtes Forpagter Jens Theilmann, Hofjægermester H. R. Juel, Hveringe, kom ind i Stedet for Hannibal Sehested og den radikale Møller, J. Vejstrup, Stenløse, kom ind i Stedet for Husmand Jørgen Nielsen, Ferritslev, af Venstre.

I Skive Kredsen kom Proprietær P. Olufsen, Kvistrup, af Højre i Stedet for Etatsraad Breinholdt, der ikke stillede sig.

I Horsenskredsen kom Sagfører E. Birch, Vejle, af Højre i Stedet for Smedemester Schultz, der heller ikke stillede sig.

Og i Varde Kredsen nyvalgtes Bankdirektør Windfeld Hansen, Ribe, Højre og Gaardejer Mads Degnbol, Lem, Venstre.

Partistillingen var herefter i Landstinget ved Ministeriet Berntsens Tiltrædelse følgende:

De Frikonservative, der havde spillet saa vigtig en Rolle ved Systemskiftet

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og senere støttet I. C. Christensen og Neergaard, havde nu mistet en Del af deres Betydning. Lesbaron Reedtz Thott, Etatsraad Breinholdt og Hofjægermester Tesdorph var udtraadte, Proprietær Rasmussen, Vanddamsgaard, og Borgmester H. N. Hansen var døde; af Partiet var endnu kun 7 i Tinget, Lensgreve Frijs, Forpagter Sonne og Godsejer Rottbøll, Generalauditør Steffensen, Borgmester H. N. Hansen, Konsul Hey og den nyvalgte J. Theilmann.

De gamle kongevalgte Højremænd var forsvundne paa Grev Moltke, Lystrup, Grev Scheel, Rygaard, Professor Goos, Godsejer A. Hage og Estrup nær. De senere udnævnte tilhørte alle Venstre.

Af de folkevalgte Veteraner fra Kampaarene var tilbage Grosserer Holger Petersen, Højesteretssagfører P. G. C. Jensen, Ingeniør Willars Lunn, Piper, Sagfører Johnsen, Bagermester Stilling, Proprietær la Cour og Nordby.

Venstre havde foruden de senere udnævnte kongevalgte af sine Landstingsveteraner endnu tilbage Gaardejer N. Hansen, Jørgen Pedersen, N. K. Johansen, Ollerup, N. P. Madsen Mygdal og Proprietær Chr. Ravn. Og af Socialdemokraterne var C. C. Andersen den eneste fra Tiden før Systemskiftet. Nytilkomne var Snedkermester C. S. Christiansen, Lewinsky og Harald Jensen, alle valgte 1906.

Landstingets Rolle var nu blevet den at holde igen overfor et meget moderat Venstre, der havde en stor radikal-socialdemokratisk Blok i Folketinget at slaas med, og saaledes blev det Tingets Opgave at danne en Bremse paa yderliggaaende Tendenser, men fremhjælpe de Reformer, der maatte være uundgaaelige. Det fulgte heraf, at Landstingets ydre Tilværelse blev meget stilfærdig. Men i det skjulte var det ikke uden betydelig Indflydelse og det prægede derfor saa godt som alle Lovarbejder. Dette blev i allerhøjeste Grad Tilfældet med det store Spørgsmaal, som det radikale Ministerium havde rejst, nemlig Grundlovsændringen, der udgjorde Tyngdepunktet i Ministeriet Berntsens Virksomhed, ligesom Forsvarslovene, der nu skulde gøres virksomme, og Skattelovene, der ligeledes stod paa Programmet, ikke uden Landstingsflertallets Støtte kunde gennemføres.

Saalænge det gjaldt de to sidste Spørgsmaal, gik det taaleligt, men, som det var at forudse, rejste Vanskelighederne sig, da Grundlovssagen kom til Behandling. En Gennemførelse af Grundlovssagen i Venstres Aand maatte medføre det bestaaende Landstings fuldstændige Ændring. Man forlangte i Virkeligheden af Landstingets Højremedlemmer, at de skulde save de Grene over, hvorpaa de sad. Og det gør Mennesker nu en Gang ugerne. Paa den anden Side, hvor surt end Æblet var, maatte de bide i det. Den priviligerede Valgret havde hele Folkestemningen imod sig, Byens Overklasse, Handel, Industri og Skibsfart saa umildt til Godsejerne, og Samarbejdet mellem store og smaa Bønder var nu en Umulighed. Paa Junigrundloven kaldte saavel Venstre som Radikale og Socialdemokrater. Den lige, almindelige Valgret for Mænd og Kvinder samt Tyende og ubemidlede var et Krav, der ikke kunde modstaas af en lille, upopulær Kreds af Storbesiddere. Grundloven af 1866 havde gjort Godsejerne rige og givet dem stor politisk Indflydelse, men den havde tillige gjort dem upopulære i hele Folket, og det eneste, de kunde haabe paa.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

var Frygten for det voksende Socialdemokratis Overmagt: „Socialistforskrækkelsen"!

Det viste sig da ogsaa, at det, hvorpaa man kunde arbejde med Udsigt til Held, var Forholdstalsvalgets Indførelse, der sikrede Minoriteter mod Flertalsmagt og Bevarelse af Landstinget som et Bolværk mod det yderliggaaende Demokrati.

Saa var det, I. C. Christensen hævdede sin berømte Taktik, de to „Tempi". Forarbejderne til Grundlovsændringen havde i Form af Valgkredsændringen længe staaet paa Venstres Program, man var naaet til et Grundlovsændringsforslag, der tog de to Tings Omorganisation op hver for sig.

Kong Christian X.

De mange forskellige Kombinationer hører vor Forfatningshistorie til, de enkelte Episoder som f. Eks. Grev Frijs og Rottbøls Forsøg paa at opnaa en Aftale med Konseilspræsident Berntsen, og Grev Holstein Holsteinsborgs og Grev Frijs fornyede Kompromisforsøg er kun enkelte Optrin. Stemningen var for en virkelig Revision af Grundloven, og Udsigten til Enighed syntes at ligge langt borte.

To Aar var gaaet med disse Forhandlinger. I 1912 var Kong Frederik den VIII afgaaet ved Døden, og om den nye Konges Stilling til dette Spørgsmaal vidste man kun lidt. Der var nu udformet et Grundlovsforslag, der omfattede Revisionen af Grundloven af 1866 og Valglovsordningen. Det var i meget lidt forskelligt fra det Grundlovsforslag, det radikale Ministerium havde forelagt. Juni Grundloven og Venstre hører historisk sammen, og det stod Junigrundloven meget nær. Af nye Tanker var Kvinders Valgret og Valgbarhed, der allerede var gennemført i den kommunale Ordning. Tyendets Valgret og Ophævelse af al Censur, samt selvfølgelig af den priviligerede Valgret. Et nyt Moment var Indførelsen af et kommunevalgt Landsting — det var I. C. Christensen, der foreslog dette.

Imidlertid bevirkede Udløbet af Folketingsvalgperioden, at der ikke i Samlingen 1912—13 kom nogen Afslutning paa Arbejdet med Grundlovsforslaget.

Valget i 1913 den 20. Maj kom altsaa til at staa i en ny Grundlovs Tegn. Grundlovsforslaget, der var vedtaget i Folketinget, blev saa forelagt i Landstinget, men med 33 Stemmer mod 31 vedtog Tinget at udsætte Sagen ved Henvisning til en Kommission. Man maatte altsaa begynde paany i det Ting, der nu skulde vælges. Selvfølgelig blev Valgkampen bitter og haard.

Den væsentlige Aarsag til denne Bitterhed var den, at Venstre stod splittet, en Del af Venstre ønskede Forfatningssagen afgjort ved Samvirken mellem alle Partier, men de Radikale og Socialdemokraterne vilde føre Berntsens Forslag igennem uden Hensyn til Højre eller Frikonservative. Et Samarbejde ved Valget mellem alle Grundlovspartier kom derfor ikke i Stand, kun de

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Radikale og Socialdemokraterne sluttede Valgalliance. — Valget bragte denne Alliance Sejr, men samtidig afslørede det et Misforhold mellem de afgivne Stemmer, og det Resultat, Valget bragte for de enkelte Partier, var saa grelt, at selv ivrige Tilhængere af Grundlovsforslaget blev betænkelige.

Socialdemokraternes 107,365 Stemmer i Forbindelse med de Radikales 67,903 gav henholdsvis 32 og 31 Mandater, altsaa 175,000 Stemmer gav 63 Mandater, medens Venstres 103,917 Stemmer gav 44 og Højres 81,404 kun 7 Mandater, altsaa 187,000 Stemmer gav kun 51 Mandater. Ved Valget faldt Lars Dinesen, der siden 1864 havde repræsenteret Hillerød-Kredsen for Socialdemokraten Vald. Jensen.

Kl. Berntsen.

Alliancen havde Folketingsflertal, men da Landstinget var Modstandere af Grundlovsforslaget og Alliancen desuden ikke havde Vælgerflertallet, ønskede den ikke at danne Ministerium. Berntsen henviste til sin Udtalelse før Valget, at han kun vilde fortsætte, hvis Venstre blev det førende Parti i Grundlovssagen, og uagtet Zahle lovede Indrømmelser i Retning af Forholdstalsvalgmaade, og Stauning, der nu var den ledende indenfor Socialdemokratiet, sluttede sig til ham, ja endog indbragte Forslag i Tinget om en Henvendelse til Kongen for at foranledige Ministeriets Fortsættelse, strandede dette paa I. C. Christensens bestemte Modstand. Det var givet, at I. C. Christensen ikke vilde være med i en Regering, hvori han skulde føre den nye Grundlov igennem sammen med sine gamle Modstandere. Og det lader sig formode, at det var hans Hensigt at skabe en Splittelse under Grundlovsarbejdet, der atter kunde føre Venstre i Højsædet. Saa stod de to yderste Partier alene, og nu var det Socialdemokraterne, der nægtede at træde ind i et Fællesministerium.

Dette var meget forstaaeligt. Partiet havde Etkammersystemet paa sit Program, det var i stadig Vækst, og det vilde kun have hæmmet det i Fremtiden, om det havde været med til at gennemføre et System, som det til Nød kunde støtte som et Trin paa Vejen mod den socialdemokratiske Stat. Paa alle andre Punkter maatte Partiet jo komme til at staa alene. Det er kun Politikere, der selv har været Ministre, der ikke er bange for farlige Alliancer.

Saaledes endte Klaus Berntsens Arbejde for Grundlovsændringen med et radikalt Ministerium, der dannedes den 21. Juni 1913.

Venstrereformpartiet, der i Perioden fra Systemskiftet til 1913 med de Moderate, var blevet et nyt forenet *„Venstre“* med 44 Mandater i Folketinget mod 76 uden Moderate i 1901, havde nu naaet at føre adskillige store og afgørende Reformer igennem, og det maa bemærkes, at Retsreformen, skønt hvilende, var gennemført, at Husmandslovgivningen var inaugureret, Grunden lagt til en foreløbig Kirkelovgivning og en demokratisk Kommunalordning begyndt, siden 1908 var ikke nævneværdig gjort. Forsvarsvæsenet var

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

efter alles Mening blevet hverken Fugl eller Fisk. Skatteväsenet kunde afgjort ikke møde Statens Krav paa Midler til Samfundets Styrelse og Grundlovssagen stod endnu hen paa det uvisse. Og endelig 14 Socialdemokrater i Folketinget var bleven til 32 i Alliance med 31 frafaldne Venstremænd.

I Kampen paa de Fronter havde Venstre ikke kunnet sejre, og hvad værre var, dets førende Mænd skuffedes i deres Haab, at den samme Skæbne maatte ramme det nye Regeringsparti, hvis nuværende Allierede kunde forventes at blive lige saa farlige Modstandere: „Lad dem bare komme til", paa lunt vestjysk.

At alt udviklede sig anderledes, skyldtes alene det Uvejr, der nu trak op udenfor Landets Grænser, og som fik en vældig Betydning for vort Samfundslivs videre Udvikling. Havde nogen sagt I. C. Christensen, at Zahle's Ministerium vilde sidde til 1920, vilde han have troet, at Manden var forstyrret i Hovedet; og vi andre vilde have været enige med ham. Det radikale Ministerium havde den kloge Taktiker bestemt til at knække Halsen paa Grundloven, som det havde knækket den paa Forsvarslovene.

Men een spaar — en anden raa'r!

Det er vanskeligt ikke nu saa mange Aar efter at opfatte den stærkt bitre Ironi, hvormed I. C. Christensen i Paasken 1920 ledsagede det radikale Ministeriums Fald, som et Udslag af opsparet Bitterhed, der gaar saa langt tilbage som det Aar, da han ved Omstændighederne forspildte Chancen for at sætte sit Navn under den genfødte Junigrundlov, hvad baade han og Venstre efter et dygtigt og maalbevidst Arbejde ærligt havde fortjent.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

III

Danmarks Politikere under Verdenskrigen. Grundloven af 1915.

Ministeriet Zahle II — 21. Juni 1913—29. Marts 1920.

VED Skæbnens Tilskikkelse fik Danmark i den Periode, vi nu skal skildre, „et langt Parlament". Valget i 1913 blev efter Forfatningen fulgt af et Opløsningsvalg til Grundlovens Vedtagelse i 1915, der af Hensyn til den hele Situation blev et Valg uden Afstemning, og først den 22. April 1918 blev der igen et Folketingsvalg, første Gang efter den nye Grundlov og Valglov. Ingen Valgperiode havde siden 1849 givet Medlemmerne mere end højst tre Aar.

Det ligger derfor nær at dvæle ved de Rigsdagsmænd, der virkede i disse fem Aar, saa meget mere som det er af dem, flere af de nu betydende Kræfter er fremgaaede. Det vilde være uoverkommeligt at nævne alle, men vi giver her en Fortegnelse over de Mænd af Partierne, der er kendte som særligt virksomme Politikere.

Folketinget talte: 8 Højre, 43 Venstre, 31 Radikale, 32 Socialdemokrater.

Af de mere kendte Politikere var valgt den 20. Maj 1913 og bekræftede den 7. Maj 1915 følgende:

1. Kr. Konsulent J. Wulff, Højre, den eneste Folketingsmand, der stemte mod Grundloven. Sæde siden 1909. (1. Gang 95—98).
2. „ Ivar Berendsen, Radikal. Sæde siden 1910.
3. „ Alfred Christensen, Radikal. Sæde siden 1895.
4. „ Jul. Schovelin, Højre. Sæde siden 1910.
5. „ *F. J. Borgbjerg,* Socialdemokrat. Sæde siden 1898. Supl. efter P. Holm, senere Minister.
6. „ Etatsraad Hammerich, Højre. Sæde siden 1890.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

7. Kr. Dr. phil. Frænckel, Højre. Nyvalgt i København 1913. (1. G. 1906)
8. „ Martin Olsen, Socialdemokrat. Sæde siden 1910. (1. G. 1901)
9. „ Møllermester Hansen, Socialdemokrat. Sæde siden 1909.
10. „ Dr. Gustav Bang, Socialdemokrat. Sæde siden Supl. 1910 efter P. Knudsen. Død 31. Januar. 1915 efterfulgt af cand. mag. *Vilh. Rasmussen.*
11. „ Sigvald Olsen, Socialdemokrat. Sæde siden 1895
12. „ *E. Wiinblad* „ „ „ 1895
13. „ A. C. Meyer „ „ „ 1895

} da Kredsene oprettedes.

Frederiksberg 1. *Professor Ellinger,* Højre. Sæde siden 1898.
„ 2. K. M. Klausen, Socialdemokrat. Sæde siden 1895, da Kredsen oprettedes.

Valby. Hyller, Socialdemokrat. Sæde siden 1903.
Lyngby. Abrahamsen, Højre. Nyvalgt.

For de øvrige Kredse bringer vi paa dette Sted kun de mere kendte Politikere. Og dem, der allerede nu kunde betegnes som „Veteraner". De med *kursiv* trykte har endnu Sæde paa Rigsdagen.

Køge. *Mads Larsen,* Radikal. Siden 1910. (1. G. 1903)
Lejre. *Niels Frederiksen,* Radikal. Nyvalgt.
Helsingør. Chr. Rasmussen, Socialdemokrat. Siden 1896.
Fredensborg. Moesgaard Kjeldsen, Lidsø, Radikal. Nyvalgt.
Hillerød. Willmann, Socialdemokrat. Tidligere Lyngby, i 1915 valgt efter Vald. Jensens Død. (1. G. 1901)
Frederiksværk. ORSagf. Niels Petersen, Radikal. Nyvalgt.
Frederikssund. Møller Petersen, Annisse, Radikal. Siden 1910.
Svinninge. Gaardejer Kr. Pedersen, Sandby, Radikal. Siden 1895. Senere Minister.
Kalundborg. Ove Rode, Radikal. Siden 1910 (1. G. 1909). Senere Minister.
Ringsted. *C. Th. Zahle,* Radikal. Siden 1895. Senere Minister.
Sorø. Poul Christensen, Radikal. Siden 1890.
Slagelse. *Redaktør H. P. Hansen,* Socialdemokrat. Nyvalgt. Senere Minister.
Skelskør. Gaardejer Rs. Andersen, Venstre. Siden 1903.
Storeheding. Bygmester Jens Andersen, Radikal. Siden 1909.
Fakse. *Th. Stauning,* Socialdemokrat. Siden 1906, der i 1915 mødtes med 733 Nej mod 1134 Ja. Senere Minister.
Næstved. Redaktør *N. Andreasen,* Socialdemokrat. Siden 1906.
Vordingborg. *Pastor Dahl,* Socialdemokrat. Nyvalgt. Senere Minister.
Stege. L. Jessen, Socialdemokrat. Siden 1909.
Rønne. *C. N. Hauge,* Socialdemokrat. Nyvalgt. Senere Minister. (1. G. 1909).
Nakskov. *S. Bresemann,* Socialdemokrat. Nyvalgt.
Sakskøbing. Holger Rørdam, Radikal. Siden 1895.
Nykøbing. Valdemar Olsen, Socialdemokrat. Nyvalgt (v. 1906 og 1909).
Stubbekøbing. Kejser Nielsen, Radikal. Siden 1909. Senere Minister.
Odense I. Marott, Socialdemokrat. Siden 1903.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

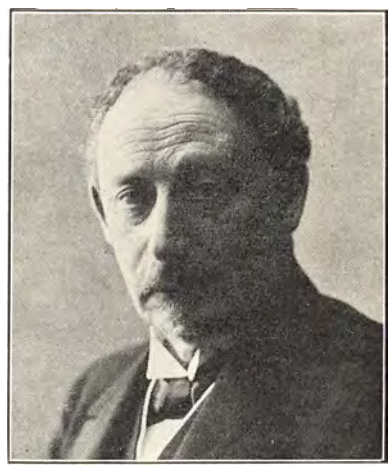
Odense II. *Redaktør L. D. Rasmussen,* Socialdemokrat. Nyvalgt.
Kerteminde. Dr. Edvard Larsen, Radikal. Siden 1910.
Assens. Klaus Berntsen, Venstre. Siden 1886. (1. G. 1873). Minister før og senere.
Middelfart. Slengerik, Radikal. Siden 1901.
Bogense. *G. Fog-Petersen,* Radikal. Nyvalgt.
Ollerup. *Redaktør Holger Kristiansen.* Nyvalgt.
Verninge. Jensen Sønderup, Venstre. Supl. 1911. (Folketinget siden 1896). Før Minister.
Svendborg. Wentzel Neergaard, Højre. Siden 1906.
Faaborg. Dr. N. Starcke, Venstre. Nyvalgt.
Rudkøbing. *P. Munch,* Radikal. Siden 1909. Minister.
Ærø. Sporon Fiedler, Højre. Ved Supl. 1914.
Hjørring. *Jens Sørensen Vanggaard,* Venstre. Siden 1910.
Frederikshavn. Thomas Larsen Vraa, Venstre. Siden 1910. (Folketinget siden 1895).
Sæby. P. P. Pinstrup, Venstre. Siden 1910 (i Folketinget siden 1903).
Aalborg. *Redaktør N. C. Christensen,* Socialdemokrat. Siden 1903.
Nibe. L. S. Kvist, Venstre. Siden 1890.
Frøstrup. J. P. Nørhave, Venstre. Siden 1895.
Søndervinge. Gaardejer Rs. Hansen, Radikal. Siden 1895.
Nykøbing M. Gaardejer Niels Markvorsen, Venstre. Siden 1890.
Skive. Gaardejer Hans Nielsen, Radikal. Siden 1909.
Mariager. Redaktør H. P. Hansen, Socialdemokrat. Nyvalgt.
Hornslet. *Pastor Povlsen,* Radikal. Siden 1895.
Grenaa. Pedersen, Nyskov, Venstre. Siden 1895.
Løvel. *Laust Nørskov,* Venstre. Nyvalgt 1914 ved Anders Nielsens Død 13. Juni 1914.
Ebeltoft. N. Th. Neergaard, Venstre. Siden 1892. Før og senere Minister. (1. G. 1887).
Skjoldelev. *Skrædermester Johannes Pedersen,* Venstre. Siden 1909.
Fredericia. *Redaktør L. Rasmussen,* Socialdemokrat. Siden 1906. S. Minister.
Horsens. *Redaktør Hans Nielsen,* Socialdemokrat. Siden 1909.
Horsens Land. Gaardejer P. Th. Nielsen, Venstre. Siden 1898.
Give. Hm. Jensen Flø, Venstre 1895, i 1915 47 Nej mod 869 Ja.
Bjerre. *Jensen Kleis,* Venstre. Siden 1906.
Ringkøbing. I. C. Christensen, Venstre. Siden 1890. Før og senere Minister.
Lemvig. Elias Sandbæk, Venstre. Siden 1898.
Holstebro. Mølgaard Nielsen, Venstre. Siden 1890.
Vinderup. Dr. Moltesen, Venstre. Siden 1909. Senere Minister.
Skern. L. P. Ovesen, Venstre. Siden 1895. (1. G. 1890).
Varde. Lærer Søren Sørensen, Venstre. Siden 1890.
Esbjerg. M. N. Slebsager, Venstre. Siden 1909. Senere Minister.
Ribe. *Gdr. Søren Brorsen,* Venstre. Siden 1907. Senere Minister.
Bække. Hmd. Laurids Rasmussen, Venstre. Siden 1890.
Færøerne. *A. Samuelsen,* Sysselmand. Nyvalgt.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Socialdemokraterne mødte, som rimeligt var efter Partiets faste Støbning, med syv. Borgbjerg, Sigvald Olsen, Wiinblad, A. C. Meyer, K. M. Klausen (Partiets Leder), Chr. Rasmussen og Willmann.

De Radikale havde seks Veteraner, Alfr. Christensen, Kr. Pedersen Sandby, C. Th. Zahle, Poul Christensen, Holger Rørdam, Rs. Hansen og Slengerik.

Af Højres prøvede Folk sad nu Hammerich, Ellinger og Wulff, af Venstre var endnu de fem Førstemænd: N. Th. Neergaard, Kl. Berntsen, Th. Larsen, I. C. Christensen og Jensen Sønderup. De øvrige seks, Rs. Andersen, Pedersen Nyskov, Sandbæk, Mølgaard Nielsen, Ovesen, Søren Sørensen og Laurids Rasmussen og P. Th. Nielsen var veltjente Soldater i Venstres Hær.

Finansminister Dr. Edv. Brandes.

Af de senere valgte var Stauning og Hauge og Marott traadt frem i første Række i Socialdemokratiet. Munch, Rode, Poul Christensen, Kejser Nielsen og Edv. Larsen blandt de Radikale. Schovelin blev en betydelig Mand indenfor Højre. Og af Venstres Mænd kom Thomas Larsen, Pinstrup, Dr. Moltesen, Slebs ager, Brorsen og Jensen Klejs særligt frem.

Men det maa understreges, at af alle *disse* Rigsdagsmænd blev det K. M. Klausen, Stauning, Borgbjerg, Hauge, Zahle, Rode, Munch, Kl. Berntsen, Neergaard og I. C. Christensen, der fik størst Betydning for den Periode, der fulgte efter de fem Aar og Tiden til 1920, da det radikale Ministerium faldt. De her nævnte Folketingsmænds Navne er dog knyttede til den nye Grundlov og for Veteranerne betyder dette en Opnaaelse af, hvad de i Kamptiden havde stridt for.

Hvad Landstinget angaar, rummer Perioden 2 Valg, 10. Juli 1914 og 21. Maj 1915, det første var en Følge af vor politiske Histories *eneste* Landstingsopløsning.

De betydeligste Navne indenfor dette Ting omfatter en Række ældre Politikere, som rimeligt er. De Kongevalgte var Anders Thomsen, Rigsdagsmand fra 1892, udnævnt 14. Marts 1912, L. P. Bojsen, Rigsdagsmand fra 94, udnævnt 1. Oktober 1912 og den sidste Kongevalgte, Geheimeraad Deuntzer, Systemskiftets Konseilspræsident, udnævnt 5. Januar 1914.

Desuden de ældre Kongevalgte: Goos, udnævnt 16. December 1885, Moltke Lystrup, H., udn. 28. Juli 87, A. Hage, H., udn. 23. December 95, I. I. A. Nygart, V., udn. 28. Maj 1904, Jørgen Berthelsen, V., udn. 8. Marts 1907, Sørensen Egaa, V., udn. 5. Oktober 1907, Falbe Hansen, V., udn. 12. Marts 1909, Herman Trier, R., udn. 19. Januar 1910, og Enevold Sørensen udnævnt 4. Oktober 1910.

Af de øvrige Landstingsmænd nævner vi her:

C. C. Andersen	S.	siden 1890	i Valggruppe med Rad. V.
Dr. Edv. Brandes	R.	„ 1906	Minister

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Holger Petersen	H.	siden	1898	
Piper	H.	„	1906	Folketing fra 1898
Th. Tvede	H.	„	1908	
ORSagf. Godskesen	H.	„	1913	der indtr. ved den i 1911 indvalgte Birkedommer Sylows Død 12. Febr. 1913.
Konsul P. Nørgaard	V.	„	1914	
Admiral Richelieu	H.	„	1915	
fhv. Landbr.min. Ole Hansen	V.	„	1914	Folketing fra 1890
Grev Chrf. Knuth	H.	„	1910	
Kaptajn Maegaard	V.	„	1914	Folketing fra 1910
O. C. S. Sonne	F.K.	„	1902	Minister
C. F. A. Lewinsky	S.	„	1906	
Oluf Jensen	H.	„	1910	
Adjunkt Dr. O. Kragh	V.	„	1914	senere Minister
Jørgen Pedersen	V.	„	1886	Folketing fra 1876
Kammerherre R. Juel	H.	„	1910	
Konsul Hey	F.K.	„	1902	
Forpagter Theilmann	H.	„	1910	
Jensen Try	V.	„	1901	Folketing fra 1892
Rottbøll	F.K.	„	1894	senere Minister
Statsrevisor Döcker	H.	„	1906	
Direktør J. P. Dalsgaard	V.	„	1902	
Redaktør Harald Jensen	S.	„	1906	
Bager Stilling	H.	„	1890	
Gaardejer N. K. Kristensen	V.	„	1913	
Gdr. Nordby	H.	„	1901	
Proprietær La Cour	H.	„	1898	
Gaardejer Eising	V.	„	1902	
Grev Frijs	F.K.	„	1880	den ældste Landstingmand
Gaardejer Jensen Toustrup	V.	„	1914	Folketing fra 1872
Gdr. M. Degnbol	V.	„	1910	
Gdr. J. Vejstrup	R.	„	1910	
Joh. Lauridsen	V.	„	1907	
Windfeldt Hansen	H.	„	1910	
Provst Petersen } Færøerne	V.	„	1894	udtraadt 1914
O. Effersøe } Færøerne	H.	„	1894	siden 1914

De med kursiv trykte Landstingmænd har endnu Sæde i Rigsdagen.

Af de ældre Landstingmænd var i Tiden fra 1910 til 1913 følgende døde. Steffensen 4. Sepbtr. 1912, Scheel Rygaard 3. Marts 1912, H. N. Hansen 11. Januar 1910, Estrup 24. Decbr. 1913, Jensen, Stengaarden, 5. Oktbr. 1910, Redaktør Pagh 8. April 1912, Madsen Mygdahl 9. Oktbr. 1913, Laust Kristensen 3. Maj 1911, Chr. Ravn 22. Januar 1914.

Af de Rigsdagsmænd, der havde deltaget i Provisoriekampen, sad nu i

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Landstinget C. C. Andersen S., Edv. Brandes, R., Holger Petersen, H., Piper, H., Ole Hansen, V., Jørgen Pedersen, V., Jensen Try, V., Rottbøll, F.K., Døcker, H., Dalsgaard, V., Harald Jensen, S., Stilling, H., Nordby, H., la Cour, H., Grev Frijs, F.K., Jensen Toustrup V., og som Kongevalgte L. P. Bojsen, V., Anders Thomsen, V., Goos, H., Moltke, H., A. Hage, H., Nygart, V.. Jørgen Berthelsen, V., Sørensen Egaa, V., Falbe Hansen, V., Trier, R.

Af de nyvalgte er der kun *een,* der kom til at spille en afgørende førende Rolle, nemlig Adjunkt Kragh, nu Fører i Venstre.

Den her givne Oversigt over Landstingets Medlemmer har maattet tage 1914 til Udgangspunkt, da Landstinget, som vi skal se, opløstes under Grundlovsforhandlingen i 1914.

Vi gaar nu over til den bevægede Forhandling, der gik forud for Vedtagelsen af Danmarks nye Grundlov og den dertil sig sluttende Valglov.

Det radikale Ministerium var udnævnt efter et Valg, der stod paa Grundlovsændringen, Udnævnelsen skete den 21. Juni 1913, men først i September forelagde Zahle Grundlovsforslaget, der før havde været til Behandling, da det forelagdes af Kl. Berntsen.

Ministeriet bestod af Zahle som Konseilspræsident og Justitsminister, Brandes som Finansminister, Erik Scavenius som Udenrigsminister, Munch Forsvarsminister, Kr. Pedersen Landbrugsminister, paa én nær havde de haft Sæde i det første radikale Ministerium. Af nye Mænd var Ove Rode som Indenrigsminister, Kejser Nielsen som Kultusminister og Hassing Jørgensen som Trafik- og Handelsminister. Denne sidste var et helt nyt Navn i dansk Politik. Han var født 3. Septbr. 1872 i Silkeborg og var uddannet i Bankvirksomhed og havde i 1903 oprettet Revisionsbanken. Som radikal Venstremand var han kommet i Forbindelse med Partiets Førere, men havde ikke selv deltaget i praktisk Politik, og han har aldrig faaet Sæde i Rigsdagen.

Det Udvalg, der kom til at behandle Zahles Grundlovsforslag, bestod af 15 Medlemmer, med Kl. Berntsen som Formand og Pastor Th. Povlsen som Sekretær. Medlemmer var iøvrigt P. Pinstrup, M. N. Slebsager, I. C. Christensen, N. Th. Neergaard og Anders Nielsen af Venstre, Borgbjerg, L. Jessen, Th. Stauning og H. P. Hansen af Socialdemokratiet, J. Andersen, Alfr. Christensen og Poul Christensen af de Radikale og af Højre Hammerich. Det vedtoges den 27. Septbr. 1913 med 101 Stemmer mod 6 Højre-Stemmer.

Den 7. Oktober nedsatte Landstinget sit Udvalg, der bestod af Piper, Formand, og Enevold Sørensen, Sekretær, de øvrige Medlemmer var de forenede Højre og Frikonservative L. Bramsen, A. Hage, C. C. Holstein Holsteinborg, J. Johnsen, J. P. Nordby, N. Rasmussen og Rottbøll, af Venstre L. Broberg, Dalsgaard, P. Nielsen, J. Pedersen og Trier. Der blev herefter af Højre stillet et Ændringsforslag til den gamle Grundlovs § 8, 9, 25, 30 (Kvinders Valgret var taget med), 31, 32, 33, 77, 91 (om Kommunestyrelsen), 95 om Forandringer, og dette fra Folketingets ganske afvigende Forslag vedtoges 3. Decbr. 1913 med 43 Stemmer, hvori Venstres. De Radikale og Socialdemokraterne stemte ikke, Venstre stemte for derved at faa Forslaget i Fællesudvalg.

Efter at Forslaget var vandret frem og tilbage, kom det i Fællesudvalg,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og kort efter døde, ved et mærkeligt Skæbnens Spil, Estrup den 24. Decbr. 1913. Hans Død bevirkede, at Højre mistede Flertallet i Landstinget, Parterne stod nu lige. Folketingets Grundlovsforslag var sikret, da Udvalget begyndte sit Arbejde og et Underudvalg blev nedsat.

Det bestod af 13 Mand, Kl. Berntsen, Enevold Sørensen, I. C. Christensen, N. Th. Neergaard og Jørgen Pedersen af Venstre, Piper, Hammerich, C. C. Holstein Holsteinborg af Højre, Rottbøll, Frikonservativ, H. Trier og Th. Poulsen, Radikale, og Borgbjerg og Harald Jensen, Socialdemokrater.

Behandlingen trak ud til 4. April 1914. Højre forlangte Forholdstalsvalg til Folketinget og 30 Aars Valgalder til Folketinget, 35 til Landstinget med Census i Form af Skatteydelser og 16 Erhvervsrepræsentanter i Landstinget. Man ønskede at bevare de fungerende Kongevalgte paa Livstid, indføre Valgpligt og Folkeafstemning i Overensstemmelse med det radikale Forslag. Grundlovspartierne enedes om at udskyde Valgmænd valgte af Folketingsvælgere over 35 Aar, forsaavidt Vælgerne ikke nu var valgberettiget til Landstinget. Landstinget kunde opløses, naar det anden Gang afviste Folketingets vedtagne Lovforslag, de Kongevalgte skulde endnu fungere i otte Aar.

Dette Forslag kom fra Venstre, men accepteredes af de radikale og Socialdemokratiet med nogen Betænkelighed. Men som Forholdene laa, blev det nu Forhandlingen om Valgloven, der skulde afgøre Grundlovssagen.

Forhandlingerne foregik ved en Række Overenskomster, men Sagen strandede paa Landstinget, hvor ved den endelige Afstemning over det den 9. Juni i Folketinget vedtagne Grundlovsforslag Højres Formand, Piper, og de Frikonservatives Grev Frijs, erklærede, at deres Partier ikke vilde deltage i Afstemningen og vandrede ud. Efter Grundlovens § 61 var de resterende 33 Stemmer ikke nok til Vedtagelse og Sagen blev standset.

Saa opløste Ministeriet efter Grl. § 22 Landstinget, og nu rejste sig det Spørgsmaal, om de Kongevalgte skulde gaa ved Opløsningen. Oprindelig havde Statsretslærerne antaget dette, men Matzen og Goos havde som Universitetslærer doceret det modsatte, og her møder vi i et af de Tilfælde, der senere gentog sig, hvor Kongen personlig træder frem og taler.

Kong Christian X udtalte i Statsraadet, at det var hans Ønske, at de Kongevalgte *ikke* afgik.

Zahle svarede med at hentyde til Ministeriets Afgang, som en Mulighed efter Valget, naar Spørgsmaalet blev aktuelt.

Imidlertid blev Spørgsmaalet ikke aktuelt. Valgets Resultat blev 20 Højre, 5 Frikonservative, 20 Venstre, 5 Radikale og 4 Socialdemokrater, foruden de Kongevalgte: 3 af Højre, 7 af Venstre og 2 Radikale. Uden Ombytning var der altsaa nu 38 Grundlovstilhængere mod 28 Modstandere.

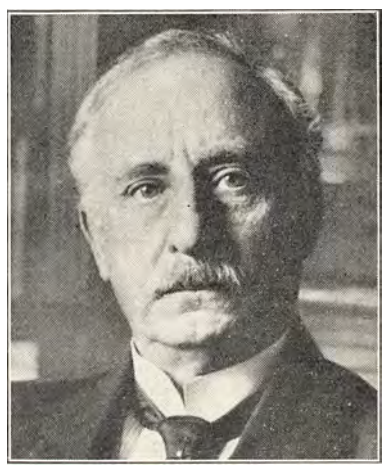
Og da saavidt var passeret, kom Fredsbruddet og Verdenskrigen med alt, hvad den bragte med sig.

Det ligger ganske udenfor vor Opgave at skildre Verdenskrigens almindelige Virkninger i vort Fædreland, kun forsaavidt den berører Rigsdagen og Regeringens Lovgivningsvirksomhed, er vi nødt til at beskæftige os med den. Men saa meget kan dog siges, at efter dette store Opgør, som vi i det væsent-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

lige holder udenfor — selv om det kostede mange danske Søfolk Livet og ikke mindre end 120 af Flaadens Officerer og Menige blev dræbt under Sikringsarbejdet — blev det Danmark, der aandede op, da det forfærdelige Uvejr var ovre, et helt andet end det, der med Bæven havde hørt om Nordsøens og Østersøens vældige Krigsmagter.

Den Individualisme, den Hævdelse af personlig Frihed og Selvbestemmelsesret i alle borgerlige Forhold, i Ejendomsforhold og Næringsforhold, der udviklet paa den faderlige Enevældes og den senere Folkefriheds Grund, havde gjort Danmark til et af Verdens „frieste" Lande, blev under Krigsforholdene nødvendigt beskaaren med Jernhaand, og da Freden kom, viste det sig, at den aldrig mere kunde opstaa i sin gamle Skikkelse. Folket holdtes i Samfundets Jernbaand i Fredens Tid som i Krigens. Hvor udvidet den politiske Frihed end var bleven, ved Lighed og slettede Skel, for alle os, der kendte vort Fædreland ved Aarhundredskiftet, var den gyldne personlige Frihed nu kun en Fortidsdrøm. Og mærkeligt er det, at det blev de liberale, den personlige Friheds individualistiske Forkæmpere, Tankens og Ordets Frihedsmænd, al Militarisme og Tvangs Modstandere, der fik det tunge Hverv som Regering at maatte lægge den personlige Frihed i Lænker i vort Fædreland.

Ove Rode.

Vi skylder ubetinget Zahles Ministerium Tak for den Styrke, hvormed de i Verdenskrigens Dage bevarede vort Folk og Land for Ufredens Rædsler, og det er ogsaa muligt, at Tiden forlanger Samfundets Hævdelse paa Bekostning af Individernes Frihed, der er Tegn til, at den Ungdom, der fødtes og voksede op under Krigen, finder disse Baand og denne Tvang ganske i sin Orden, for den Generation, der oplevede Systemskiftet i 1901, staar selv Provisorietiderne nu i gyldent Skær — dog indrømmet — for dem af os, der staar i Samfundets Solskin!

Vi forsoner os aldrig med det nye, Friheden og Fremskridtet bragte os i Verdenskrigens Tegn.

Men alt dette udviklede sig langsomt. Det maa erkendes, at det var et Held for Landet, at dets Regering talte en Kreds af Mænd, der i hele deres parlamentariske Liv havde været udtalte Modstandere af alt Militærvæsen. Danmarks Krigsminister var Fredssagens ivrige Forkæmper, P. Munch, og naar politiske Modstandere først haanede ham, fordi hans Tro paa Verdensfreden blev gjort til Skamme og dernæst spottede ham, fordi han benyttede det militære Apparat, vi havde, til at styrke og bevare vor Neutralitet, saa rammer disse Pile kun dem, der udskød dem. Ministeriet udtalte tydeligt og tilstrækkeligt vor Neutralitetsvilje, det foretog de Handlinger, den krævede, og bevarede under Krigen vort korrekte og venlige Forhold til *alle* de stridende Magter.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Den interessanteste Episode i dansk Indenrigspolitik afgiver Debatten om Minespærringen ved Verdenskrigens Udbrud. Der foreligger i Værket: Det danske Folks Historie VIII, Bind 1929, en Fremstilling af Sagen, der skyldes P. Munch, som paa det paagældende Tidspunkt var Danmarks Forsvarsminister, og det er sikkert beføjet at betragte denne Fremstilling som autentisk.

Tyskland nærede ved Krigens Udbrud alvorlig Mistillid til den Holdning, Danmark vilde indtage. Gesandten Grev Brockdorff-Rantzau udtalte senere, at man havde ventet en anden Holdning fra Danmarks Side end den, man her indtog og havde været forberedt derpaa.

Allerede den 28. Juli, før Krigen var udbrudt, havde Ministeriet afholdt et Møde med Partilederne. De Konservative ønskede allerede da en Indkaldelse af Sikringsstyrken, hvad Ministeriet afviste, da det formentlig vilde være for opsigtvækkende. Samme Dag henvendte den tyske Gesandt sig til Udenrigsminister Scavenius og berørte den danske Stemning, idet han henledte Opmærksomheden paa, at de danske Militærforanstaltninger rimeligvis vilde bevirke tyske Modforanstaltninger.

Da Krigen brød ud, var Situationen den, at den danske Regering havde meddelt den tyske, at Danmark vilde indtage en velvillig Neutralitet, og Tyskland erklærede, at det ingen aggressive Hensigter havde mod Danmark. De militære Foranstaltninger, der nu foretoges, var Indkaldelser til Søforter og Flaade. Den kommanderende General var Generalltn. Gørtz, Flaadechefen, Viceadmiral Kofoed Hansen. Militæret ønskede Sikringsstyrken indkaldt, og hertil gik Regeringen med, da den tyske Mobilisering kom og Krigen mellem Østrig og Serbien. Regeringen udsendte straks Neutralitetserklæring. Den strengeste Neutralitet skulde iagttages. En Række Love vedtoges efter Øjeblikkets Krav, men ud over Erklæringen og Sikringssyrkens Indkaldelse skete intet.

Den 2. August ønskede Militæret Belejringstilstand, men Regeringen nøjedes med at sammenkalde Pressen og henstille til den at være forsigtig i sine Udtalelser om fremmede Magter og ikke omtale vore militære Foranstaltninger. En Henvendelse samme Dag fra Grev Rantzau foranledigede et Svar, hvori man udtalte, at Danmark ikke i noget Tilfælde vilde slutte sig til Tysklands Modstandere. Forespørgslen skyldes en Misforstaaelse, og Svaret afgaves ikke.

Senere benyttede Modstandere af Ministeriet det til at hævde, at der var stillet en eventuel Tilslutning til Tyskland i Udsigt, hvad Ministeriet energisk modsagde. Krigserklæringen fra Tyskland til Rusland var kommen den Dag. Den 3. August kom Krigserklæringen til Frankrig, og alle var forberedt paa, at England vilde komme med. Endnu tøvede Regeringen med omfattende militære Foretagender, men da Natten mellem 4. og 5. August Efterretningen om Englands Krigserklæring indløb, og man stod overfor Muligheden af en Søkrig i Østersøen, medens samtidig Tyskerne begyndte at udlægge Miner i Storebælt, maatte man skride til efektive Foranstaltninger.

Sikringsstyrken bragtes op til 27.000 Mand, og Minespærringen toges under Overvejelse. Grev Rantzau forespurgte, om Danmark vilde spærre Storebælt

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

effektivt. Uagtet man ikke ansaa det for sandsynligt, at England vilde sende en Flaade til Østersøen, nødsagedes man nu til at tage Hensyn, ikke alene til Tyskland, men ogsaa til England og Sverige. Admiralen tilraadede Minespærring. Generalen ønskede Mobiliseringen. Ministrene var for Minespærring, men mod Mobilisering. Minespærringen blev vedtaget, men der var Modsætning mellem Generalen og Ministeriet. Den store Fare laa i, at Tyskland kunde tænkes at ville anlægge Forter ved Bæltet paa dansk Grund.

I den tilspidsede Situation tilkaldte Ministrene Partiførerne. Det var Grev Frijs, N. Th. Neergaard, Herman Trier, Sigvald Olsen og C. C. Andersen, Piper, Hammerich og Jørgen Pedersen, senere indfandt I. C. Christensen sig. Trier og Socialdemokraterne var for Minespærring ligesom Piper. Frijs, Hammerich, Neergaard og Jørgen Pedersen var imod den, af Hensyn til England. I. C. Christensen vilde ikke udtale sig. Da Opponenterne hævdede, at det vilde være Krigsgrund om Tyskland landsatte Militær ved Bæltet, stod Landet i et Øjeblik i en meget alvorlig Fare. Ministeriet maatte selv tage Affære og bestemte sig for Minespærring uden Mobilisering.

Kongen greb personlig ind og støttede Ministeriet. Nu anmodede I. C. Christensen om Forhandlinger om et Samlingsministerium, men hverken Kongen eller Ministeren fandt dette tilraadeligt, og de omtalte Foranstaltninger blev besluttede. De fremmede Magters Gesandter underrettedes, og den engelske Gesandt udtalte, at det var et meget fornuftigt Skridt og en personlig telegrafisk Forhandling mellem Kongen og Kong Georg ordnede den Side af Sagen.

Mineudlægningen foretoges i faa Dage, og Tyskland ikke alene akviescerede men gjorde endog Undskyldning for sin begyndte Mineudlægning. Sagen var bragt i Orden, og Uvejret trak over. Sikringsstyrken var nu 45.000 Mand. Mobilisering vilde have bragt 130—140.000 Mand under Vaaben.

I Befolkningen var der i Dagene fra 1.—5. August stærk Uro. Man ventede den 5. August et tysk Angreb. Situationen havde udviklet sig saaledes, at Ministeriet opgav alle Planer om Dannelse af et Samlingsministerium, som den mente kun vilde betyde Splittelse overfor de vigtige øjeblikkelige Afgørelser, de Forhandlinger, der herom førtes den 5. August, blev aldrig genoptagne. Regeringen stod med Eneansvaret for Mineudlægningen og blev altsaa siddende under Krigen.

Det er forstaaeligt, at Befolkningen, hvoraf vel nok det allerstørste Flertal var stemt mod Tyskland, ikke saa hen til et Ministerium, om hvilket det vidste, at det var alt andet end militærvenligt, med stor Tillid, men Retfærdigheden byder nu at indrømme, at denne Regering klarede Vanskelighederne fuldt ud tilfredsstillende, og bedre end nogen anden vilde kunne have gjort. Danmark blev holdt udenfor Krigen, der efterhaanden lagdes langt fra vore Grænser. Det er senere hævdet, at en medvirkende Aarsag var den, at vi havde et Forsvar, der vilde binde store Troppemasser for Angriberne. Det er muligt, at dette senere fik Betydning, men det er vistnok givet, at hele den impulsive Kraft, hvormed Tyskland kastede sig ud i Krigen, vilde have haft den Virkning, at vi var blevet inddragne i det første afgørende Øjeblik, hvis vi ikke

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

havde handlet, som vi handlede. Og for at dette ikke skete, har Regeringen utvivlsomt Æren.

Iøvrigt skildre Verdenskrigens Indgriben i vort parlamentariske Liv, ligger udenfor vor Opgave. Virkningen var mere af administrativ end legislativt forbigaaende Natur. Den fødtes af Øjeblikket, og Situationen forsvandt med den, idet dens Eftervirkninger dog forhen er skildrede.

Senere kom det til Rivninger og Forespørgsler om militære Anliggender, men Regeringen viste her baade Stadighed og Fasthed til alle Sider, og det bedste Bevis for, at den alligevel nød Tillid er det, at fire Krigsaar gik, inden der virkelig rejstes Modstand mod den, og i den Tid sikredes Grundlovssagen.

Det maa erindres, at Partistillingen paa Rigsdagen i 1914 var den, at det radikale Venstre havde 27 Stemmer i Folketinget og 7 i Landstinget, det støttedes af 31 Socialdemokrater i Folketinget og 4 i Landstinget, altsaa ialt 62 i Folketinget og 11 i Landstinget. De tre andre Partier, Højre, de Frikonservative og Venstre, raadede over 50 Stemmer i Folketinget og 53 i Landstinget. Ad den jævne Lovgivningsvej kunde Regeringen altsaa intet gennemføre. Alligevel enedes man om, selv da det var grundlovsmæssigt nødvendigt, *ikke* at skride til en Styrkeprøve, der under de foreliggende Forhold var ganske uberegnelig i sit Udfald.

Den endelige Behandling af Grundlovsforslaget begyndte 16 Okt. i Landstinget, og Betænkningen blev afgivet med Jørgen Pedersen som Ordfører for det nedsatte Udvalg, der bestod af Højremændene: Døcker, Goos, Nordby, Piper, Poul Rasmussen og Niels Rasmussen, den frikonservative Rottbøll, Venstremændene Dalsgaard, Frandsen, Johansen, Nygaard, Enevold Sørensen og den radikale Hermann Trier senere i Stedet for Johansen Jensen-Toustrup.

Forslaget var vedtaget i Folketinget i Fællesudvalgets Indstilling den 9. Juni, saa derefter fulgte saa 1914 Landstingsopløsningen.

Under Behandlingen i Landstinget foranledigede Hammerich en Henvendelse til Zahle om Grundlovssagen, og der førtes da med Abrahamsen, Ellinger og Poul Rasmussen for Højre en Forhandling med Zahle, Rode og Brandes; en Forhandling, hvori Venstre ikke deltog, men Landstingsvalgets Formand Jørgen Pedersen billigede, og man blev her enige om, at Valgretsalderen gradvis gik ned til 25 Aar. Landstinget skulde have 54 Folkevalgte og 18 Tingvalgte, de Kongevalgte skulde blive siddende.

Folketingsvalgene skulde i København og Frederiksberg ske efter Forholdstal og Listevalg, i Provinsen bevaredes Enkeltmandskredsene med Tillægsmandater, Landstingsvalgene med Valgmænd i 6 Kredse, der skulde vælges en for hver 1000 Indbyggere i Folketingskredsen. Folkeskolen skulde ike være obligatorisk for dem, der selv vilde bekoste Undervisning. Og endelig krævedes 45 % af samtlige Vælgere til Folkeafstemning om Grundlovsændringerne.

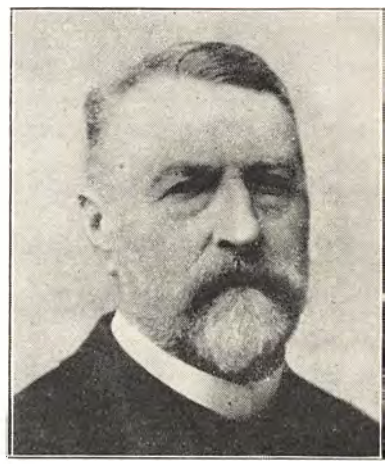
Dette Resultat blev forelagt de tidligere Medlemmer af Fællesudvalget og godkendtes som Grundlag den 24. Marts 1915.

Man nedsatte et Udvalg paa 21 Medlemmer af Folketinget og Landstinget

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

til privat at behandle Valglovsforslaget. Det kom til at bestaa af de ledende Politikere udenfor Regeringen: I. C. Christensen, Kl. Berntsen, N. Th. Neergaard, Slebsager, Jensen Sønderup, R. Andersen, Jørgen Pedersen og Enevold Sørensen af Venstre. Ellinger, Hammerich, Goos, Piper, Poul Rasmusen og Rotbøll af Højre. Socialdemokraterne: Borgbjerg, N. Andreasen og Harald Jensen og de Radikale Poul Christensen, Edv. Larsen, Th. Povlsen og Trier. Og der opnaaedes Enighed om Valgloven.

Derefter blev Grundlovsforslaget vedtaget i Landstinget den 22 April 1915 med 44 Stemmer mod 11 Højremænd: Konsul Birch, la Cour, Godskesen, Hage, Hartz, Oluf Jensen, Juel, Knuth, Moltke Lystrup, Nordby og Niels Rasmussen. Lange svarede stemmer ikke. A. L. Andersen og Hans Jensen var syge og fraværende.

Carl Goos.

Derefter gik Forslaget til Folketinget, hvor det vedtoges med 106 Stemmer mod Højremanden J. Wulff. 6 Tilhængere var fraværende. Hermed var den nye Grundlov vedtaget den 23. April 1915, og Valgforslaget vedtoges derefter enstemigt i Folketinget med 93 Stemmer, 19 var fraværende. Det var allerede vedtaget i Landstinget med 44 Stemmer mod 9. — Det var ikke en moderniseret og yderligere demokratiseret Juni-Grundlov, der var genindført, og det var tydeligt for alle, at den Stemning Verdenskrigen vakte, havde medført, at man fra alle Sider strakte sig saa vidt muligt.

Kvindernes Valgret og Valgbarhed var en Indrømmelse til et Tidens Krav. At Statsminister kom til at staa for Konseilspræsident var, ligesom Kongers „fredhellig“ for „hellig“, en Gestus. Paa Provisorerne var bødet ved Kravet om Tilvejebringelse af Statens Midler før Rigsdagen hjemsendtes. Landstingets Opløsning i Tilfælde af Uenighed med Folketinget var af mindre afgørende Betydning, hvor Socialdemokratiet havde ønsket Etkammersystem. § 25 ændres til, at de provisoriske Love skal vedtages i Folketinget. § 26 giver Kongen Ret til at bestemme at Tiltale ikke rejses.

De vigtigste Bestemmelser er de §'er der omhandler Valgret og Valgbarhed. Valgret til Folketinget faar enhver Mand og Kvinde, der har Indfødsret med 25 Aar. Der kræves Uberygtethed, ikke Fattighjælp og Raadighed over Bo. Antallet af Folketingsmænd er 140. Forholdstalsvalget skal bestemmes i Valgloven. Valget skal gælde for 4 Aar (før 3). Vederlaget er bestemt ved Valglov (ikke dagligt). Valgret til Landstinget har enhver Folketingsvælger, fyldt 35 Aar, med fast Bolig i Kredsen; dette sidste kræves ogsaa for Valgbarhed. For de Tingvalgte skal dog kræves ikke Bopæl i Kredsen. Landstingets Medlemmer er 72, 10 i København, Frederiksberg 42 i større Valgkredse. Stedfortrædere vælges. Valgmænd vælges ved Forholdstal. Valget til Landstinget

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

gælder 8 Aar. Af de Folkevalgte afgaar Halvdelen hvert 4. Aar, de 18 afgaar samtidig.

I V Afsnit findes en Række Bestemmelser om Kommissioner om Arbejdet paa Rigsdagen, hvor Finansloven behandles først i Folketinget, om Rigsdagsmænds Imunitet m. v., der ikke nævneværdigt adskiller sig fra den gamle Grundlov.

Med Hensyn til Rigsretten bestemmes i Afsnit VI, § 66, 2. Stk., at de engang valgte Medlemmer af Rigsretten beholder Sæde i samme Sag, selv om nyt Valg til Tinget foretages.

I VII Afsnit udgaar Bestemmelsen om, at den, der ikke kan godtgøre at være Medlem af et anerkendt Trossamfund, skal svare Afgifter til Folkekirken.

I VIII Afsnit gives Regler om Ekspropriation at 1. April af Folketinget kan kræve Vedtagelse af et nyt Folketing før Stadfæstelsen, og den forberørte Regel om Folkeskolen.

§ 93 handler om Grundlovsændringer og indfører Folkeafstemning med de omtalte 45 Procent.

Det vil ses, at det hele store Arbejde paa en ny Grundlov, reelt skaffede Landet af med det af priviligerede Vælgere valgte Landsting, udvidede Vælgerklassen med Kvinder og Tyende, og afskaffede de Kongevalgte, der under de skiftende Regeringer ikke betød noget videre.

De 5 Aar, der tjentes ved Nedsættelsen af Valgretsalderen, betyder næppe saa meget, som man antog, de vilde betyde. Og nærmere beset var Forholdstalsvalget en værdifuld Gave til det konservative Parti og de Radikale, men det var en truende Fare for Parlamentarisme i tradionel Forstand, som det skulde vise sig ved praktisk Erfaring.

Et nyt Valg uden Afstemning foretoges, og Grundloven blev endelig vedtaget den 31. Maj 1915. I Landstinget blev den vedtaget med 51 Stemmer mod 12. (Højre) De Frikonservative 5 stemte for, og af ledende Højremænd stemte Goos, Holger Petersen, Piper, Rambusch og Poul Rasmussen for Loven. Richelieu og Døcker var ogsaa blandt Ja-Stemmerne.

Af Nej-Stemmerne kan mærkes Godskesen, Oluf Jensen, Nordby og de store Godsbesiddere.

Den 5. Juni 1915 underskrev Kongen Grundloven.

At Grundlovssagen var løst, Forsvarssagen selvfølgelig Tabu, saalænge Kanonerne tordnede derude, gav Tinget Arbejdskraft til fredelig Syslen med den henlagte Retsreform og mindre Sager, men den Indflydelse Krigen fik paa alle Landets Forhold, lammede faktisk Lovgivningsarbejdet i de Aar, den varede. Regeringen fik nok at gøre med et Arbejde, der aldrig før havde ligget i en Regerings Haand: Opsigt med alle og alt, hvad der skete paa alle Felter.

Krigstilstanden medførte Nødvendigheden af et Oligarkisk Diktatur, der lagde en meget lidt begrænset Myndighed i alle Forhold i Ministrenes Hænder, en Art lille Belejringstilstand, der greb ind over alt, selv i Husmoderens Køkken og Fadebur. Rigsdagen gav dem Bemyndigelse i flere Love, hvoraf

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Augustlovene af 6. og 7. Aug., om Udførselsforbud og Prisregulering, betegnede et Indgreb, der, skønt afgjort nødvendigt, skabte megen Misstemning i den Aarrække, de bestod. Nedsatte Kommissioner hæmmede Erhvervslivet. Og i denne Periode skabtes en helt ny Mentalitet, hvis væsentlige Udslag var dette at *„Ejendomsretten"* mistede Straaleglans af Ukrænkelighed, som Grundloven havde omgivet den med.

Man enedes i Højre om, ikke i Krigsperioden, at afholde Valg til Rigsdagen. Det konservative Folkeparti dannedes i Januar 1916 ved Sammenslutning af Højre og de Frikonservative.

I. C. Christensen og hans Folk vilde gerne have haft Valg. De længtes efter at faa den radikale Regering væk. Socialdemokratiet vilde Udsættelse, Venstre vilde ikke foreslaa Valg, og Brydningen endte med et Forslag: Grundlovens Ikrafttræden til 5. Juni 1917.

Edv. Brandes' Sygdom medførte Chr. Hages Indtræden i Ministeriet, og Sag rejstes om Afhændelse af de vestindiske Øer til U. S. A. Forhandlingen om Grundlovens Udsættelse vakte atter et politisk Røre, der omfattede Tidspunktet for Folkeafstemningen om Øsalget og Kommissionsbehandling af Sagen. Paa Foranledning af Grev Frijs enedes man om at sætte Kontrolministre ind i Regeringen; de skulde deltage i Statsraadsafgørelser, og saaledes blev Rottbøll, I. C. Christensen og Stauning Medlemmer af den radikale Regering.

Øsalget blev vedtaget, dog med et stort Mindretal, i Rigsdagen.

Efter at Krigen derude var bleven „stationær" begyndte man i Regeringen at arbejde for Sikringsstyrkens Indskrænkning, den betød store Ulemper for Befolkningen og løstes ved Indrømmelse fra alle Partier.

Efterhaanden fik Landet den uindskrænkede Undervandskrig at føle, og Forholdene i Landet kom til at ligne en belejret Bys.

Det var nødvendigt at skaffe Landet større Finansindtægt, og en uhørt Skattetyngde lagdes med bydende Nødvendighed paa Folket. Da Krigen endte i Efteraaret 1918 var Statsskatterne 401,5 Millioner mod 99,7 i 1914 og Kommuneskatterne 202,6 Millioner mod 88,0.

Den Strøm af Guld, der syntes at vokse af Forholdet til Udlandet, forsvandt hurtigt under den Hvirvel, som de uvante Forhold skabte i det økonomiske Liv, og faa Aar efter Freden kom de sørgelige Finansforhold i Landet, der ganske kom til at beherske al hjemlig Politik.

Partistridighederne paa Rigsdagen tog fat allerede i Foraaret 1918, og Rigsdagsvalgene, der var udsat igen i 1917, meldte sig nu i 1918 med bydende Nødvendighed. Allerede i Januar traadte de to Kontrolministre, der var imod Regeringen, I. C. Christensen og Rottbøll, ud, og det første Valg efter den nye Valgordning fandt Sted den 22. April 1918.

Under Valgkampen kom den Bitterhed, de abnorme Forhold havde valgt i Økonomien, til Orde mod Regeringen, og I. C. Christensens Parti tog fat for Alvor. Man gjorde op efter Mønstre fra Kampene før 1913.

En Opgørelse af de afgivne Stemmer viser med 75,5 pCt.s Valgdeltagelse:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Det konservative Folkeparti	167,865	Stemmer	22
Venstre	271,879	—	45
Et nydannet Erhvervsparti	11,934	—	1
		Ialt	68 Mandater.

For Regeringen under Alliance:

Socialdemokratiet	262,796	Stemmer	39
De Radikale	191,537	—	33
		Ialt	72 Mandater.

Men en grundig Undersøgelse viste, at kun Valgalliancen havde forhindret Venstre i at faa 56 Mandater, og Regeringspartiet blev klare over den nye Valgordnings Fare.

I Landstinget blev Partistillingen efter Valget 11. Maj 1918

Venstre	26	mod	Valget	1914	27	
Det konservative Folkeparti	16	„	„	„	22	+ 5 Frikonservative
Socialdemokratiet	15	„	„	„	4	
Det radikale Venstre	12	„	„	„	7	
Udenfor Grupperne	3					
	72				64	2 ledige Pladser.

Den store Tilvækst i Regeringspartierne skyldtes selvfølgelig Ophævelse af den priviligerede Valgret.

Oppositionen havde 15 Stemmers Flertal i Landstinget.

Da Krigen endte med Tysklands Sammenbrud kom et nyt Moment ind i vor Politik og skabte et følelsesbetonet Uvejr, der kom til at beherske flere Aar. Det er ikke her Stedet til i en kort og derfor utilstrækkelig Oversigt at behandle Sønderjyllands Genforening med Danmark, der er saa indgaaende behandlet i vor historiske og politiske Literatur, men de Virkninger denne Sag viste paa Rigsdagen og i Partierne, kan ikke forbigaas i denne Fremstilling.

Det er klart, at vi skulde have det danske Sønderjylland tilbage, Nord-Slesvigerne med deres Fører H. P. Hanssen, krævede dette af de sejrende Allierede og de manglede ikke Villie til at efterkomme Kravet. En national Stemning i Landet kaldte paa den historiske Slesvig Grænse, men den nationale havde dog afgjort Folkets Tilslutning; at indlemme Tyskere i det danske Statssamfund vilde være Vanvid. Man maatte til at begynde med tale sagte, og Regeringen ønskede en enig Optræden af Regering og Rigsdag. Det kunde ikke undgaas, at Partierne benyttede Sagen partipolitisk mod den radikale Regering, men man enedes om en Neutralitetsgrænse efter nationale Linier.

I Februar, Marts 1918 indtraadte for Ministeriet en Krise, der skyldtes Træthed efter Krigen, Lysten til at komme til hos Venstre og et Ønske om

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

i Genforeningssagen at have en mere national præget Regering. Det var Brandes, der, som Finansminister, fremsatte et Lovforslag om Statslaan den 12. Februar i Folketinget. Det henvistes til et Udvalg, der afgav Betænkning, hvori man drøftede, at Lov af 7. Aug. 1914, om Regulering af Priser, ophæves. Ministeriet kunde ikke begrænse disse Love, som Mindretallet med I. C. Christensen, Neergaard og Højre forlangte, og Loven vedtoges i Folketinget. Den 25. Febr. blev den forelagt i Landstinget, hvor Venstre og Højre fastholdt Kravet. Man forsøgte saa en Drøftelse mellem Tingene, og et Forlig forelagdes om Tidsbegrænsning af Lov af 7. Aug 1914, der ikke faldt sammen med Venstres og Højres Krav, den blev vedtaget i Folketinget, men Finansministeren tog i Landstinget Forslaget om Statslaanet tilbage. Landstinget vedtog da en Beslutning, hvorefter man var villig til at vedtage Statslaansforslaget, naar Augustlovene efter et Valg var blevet behandlet af Rigsdagen.

Otto Liebe.

I Statsraadet 1. Marts indgav saa Ministeriet sin Demissionsbegæring, og Kongen forhandlede med Partiformændene og modtog Demissionen, dog at Ministeriet foreløbig fungerede. Da imidlertid Folketingets Flertal og dets Partifæller i Landstinget opfordrede Ministeriet til at fortsætte, anmodede Kongen d. 18. Marts Ministeriet om at tage Demissionsbegæringen tilbage. Brandes fremsatte atter Statslaansforslaget, og der opnaaedes Enighed mellem Tingene om Augustlovens Bortfalden, hvorefter Krisen bragtes til Afslutning.

Men Skyggen af denne Konflikt hvilede over de senere Begivenheder. Og under den Begivenhed, der nu skal skildres, udtalte I. C. Christensen, at det havde været bedre, om Ministeriet var gaaet i 1918.

Forhandlinger med Tyskland og med Fredskonferencen i Versailles endte med en Zonedeling og en Afstemning i de tre Zoner, hvoraf 1. Zone var afgjort dansk, 2. Zone blandet og 3. Zone afgjort tysk. Særlig Uro vakte Spørgsmaalet om Flensborg. Der blev nedsat en international Kommission, men det tog lang Tid inden Traktaten om Afstemning blev ratificeret, og 3. Zone blev strøget af Afstemningen.

Afstemningen i Sønderjylland skete 10. Febr. og 14. Marts 1920. I første Zone med Grænselinien der blev den endelige, stemte 75,431 dansk og 25,329 tysk. Byerne havde tysk Flertal, med Undtagelse af Haderslev. I anden Zone stemte kun 12,800 dansk og 51,724 tysk. I det omstridte Flensborg 27,051 tysk og 8944 dansk.

Kommissionen, der skulde indstille til Versailles, var bundet ved Afstemningen, med der rejste sig nu i Danmark en stærk Stemning for at erhverve Flensborg, og en bitter Kamp rejstes mod H. P. Hanssen, der den 24. Juli

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1919 var blevet optaget i Regeringen som Minister uden Portefeuille for Indlemmelsesaffærer.

Afstemningen og Indlemmelsesspørgsmaalet affødte en Krise i dansk Politik, der var uden Sidestykke i vor parlamentariske Historie, men saa kortvarig, at den ikke fik Betydning udover de Varsler, den gav for Fremtiden under heftige Partimodsætninger.

Det vedrører dog i saa høj Grad Rigsdagens Historie, at den maa skildres her. Ove Rode har i Literaturen fremstillet den, ganske vist fra et radikalt Partistandpunkt, men der er ikke fremkommet noget, der rokker ved Fremstillingen i det væsentlige. Kun Skade, at Liebes Fremstillinger af Begivenhederne er forbeholdt en Eftertid, hvem de næppe vil interessere større. Rode har sikkert Ret i, at de to Momenter, der bevirkede Krisen, var Flensborgstemningen og Venstres Ulyst til Ændringer i Grundlov og Valglov, der kunde styrke det radikale Parti og dets Allierede. De urolige økonomiske Forhold, Skattetyngde og Indskrænkninger i den personlige Frihed havde skabt Feber i Befolkningen. De store Indrømmelser, den historiske Opfattelse af Genforeningen havde maattet gøre til Neutralitet og Nationalitet, havde vakt patriotiske Stemninger, og i selve Sønderjylland var der bitter Strid mellem de førende danske. Endnu var Kommissionens Indstilling ikke afgivet, man nærede fra visse Hold Frygt for den danske Befolknings Skæbne i 2. Zone, og man tænkte sig at benytte Stemningen i Versailles til at opnaa en Internationalisering af de blandede Distrikter i 2. Zone, særlig Flensborg.

Men alt dette kunde ikke have Betydning for ansvarlige Politikere efter at Afstemningen havde givet saa klart et Resultat.

Nogen egentlig Udtalelse for Flensborgaktionen kom hverken fra det konservative Folkeparti eller Venstre, medens den radikale Moesgaard Kjeldsen og Socialdemokraten Marott sluttede sig til Kravet om Valg paa Grundlag af Utryghed i Folket overfor Regeringens sønderjyske Politik.

Krisen kom den 29. Marts 1920, efter at Rigsdagens Møder var sluttede og Tingene sendt hjem paa Paaskeferie.

Venstre krævede Valg, da Ministeriet ikke havde Mandat til endelig Afgørelse af det nationale Spørgsmaal.

Det konservative Folkeparti krævede Opløsning af Folketinget for at de afgørende Forhandlinger om Sønderjylland kunde blive ført af Mænd, der nød Folkets Tillid.

Og endelig gav Købmand Laurits Jensen, valgt i København af Erhvervspartiet, sin Tilslutning til Venstre.

Dr. L. V. Birch af det konservative Folkeparti, vægrede sig standhaftig ved at tiltræde Partiets Krav.

Bag Valgkravet laa sikkert den Taktik, at Venstre og de Konservative vilde undgaa de Ændringer i Valgloven, som Grundlovsændringen ved Sønderjyllands Indlemmelse, vilde medføre og benytte Valggeometrien til at vinde Flertal i Folketinget ved Alliance.

Kongen sluttede sig til Oppositionens Krav — Aarsagerne hertil unddrager sig al sikker Oplysning, og afskedigede Ministeriet den 29. Marts, uden at

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

opfordre det til at fungere. Ministeriet troede, at Venstre stod bag ved Afskedigelsen og at I. C. Christensen eller Neergaard vilde kontrasignere den. Saaledes forholdt det sig ikke. Kongen henvendte sig til Højesteretssagfører Liebe, der imidlertid først udnævntes den 30. Marts, efter at Zahle havde nægtet at efterkomme Kongens Opfordring til at fungere, til Liebe var udnævnt. Danmark var saaledes en Dag uden ansvarlig Regering, og heraf tog de Radikale og Socialdemokraterne Anledning til at tale om „Statskup".

Liebe's Ministerium, hvori en af Flensborgbevægelsens Ledere, Professor Rovsing, den berømte Kirurg, fik Sæde, opnaaede ikke direkte Støtte af de parlamentariske Ledere i Venstre og det konservative Folkeparti.

Derimod lykkedes det Liebe at faa Formanden i Folketinget til at undlade at indkalde Tinget, og hele Affæren udspilledes derfor, uden at Rigsdagen var samlet. Zahles Ministerium havde endnu haft 1 Stemmes Flertal i Folketinget. Den 30. Marts kom Protesterne.

Det radikale Parti protesterede mod chauvinistiske Forsøg og dumdristig Politik.

Socialdemokratiet svarede med Republik, Etkammersystem og 21-Aars Valgalder. Folket maatte være Herre i sit eget Hus. Man talte om kongeligt Lune, ned med Kapitalismen, ned med den politiske og sociale Reaktion, leve Demokratiet, leve Socialismen!

Venstre, underskrevet af I. C. Christensen, fremhævede Kravet om Valg og sluttede sig til Kongens Ønske. Statskup var en taabelig Betegnelse, Stemmesedlerne bør afgøre Striden.

Det konservative Folkeparti sluttede sig til Kongen, der kun havde benyttet sin grundlovsmæssige Ret. Det advarede mod samfunds- og nationalopløsende Bevægelser i Landet og viste Socialdemokratiets Voldsdaad tilbage.

Den 31. Marts kom Socialdemokraternes Beslutning om Generalstrejke, der skulde lamme By og Land. Der var samtidig en optrækkende Lockoutbevægelse i Gang. Man organiserede Strejken og krævede almindelig politisk Amnesti.

Samtidig viste Soldater sig i Gaden og der var Tale om Troppekoncentrationer.

Den 31. Marts foreslog Rigsdagens radiale Venstre Forhandling om Valglov, for at afværge Strejken, men I. C. Christensen afviste dette; under Skygge af Trusel om Generalstrejke var saadan unyttig. Piper fra Højre vilde ikke medvirke under en indtraadt Generalstrejke. Ikke heller Jørgen Pedersen.

Liebe afviste alle Beskyldninger om, at ville afgøre det sønderjyske Spørgsmaal paa egen Haand. Hans Opgave var at udskrive Valg, intet andet politisk.

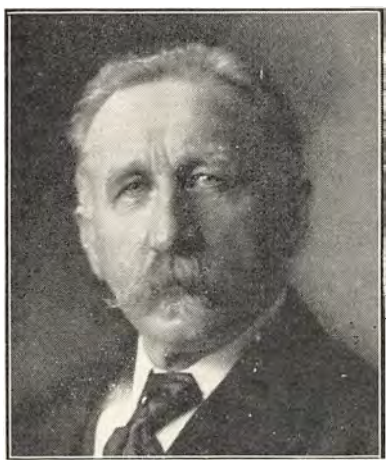
Det var sikkert ogsaa Valgspørgsmaalet, der samlede de to Partier mod Socialdemokrater og Radikale, og hvad man end kan sige om Krisens Begyndelse, nu var Situationen parlamentarisk et Forretningsministerium med Valg som Løsning, støttet af Partier, der repræsenterede Flertallet i Befolkningen.

Det lykkedes ikke Stauning og Slengerik at faa Nyskov til at indkalde

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Rigsdagen — mon det alene skyldtes Løftet til Liebe? — Imidlertid tog en anden Forsamling fat. Borgerrepræsentationen i København vedtog at henvende sig til Kongen. Dette skete ved et Folketog, men Liebe svarede hvast og ofte skarpt ironisk. Han vilde staa, hvor han stod. Borgerrepræsentationens Mindretal mødte ogsaa op og tilraadede, at de politiske Partier traadte sammen.

Samme Aften indbød Kongen de politiske Partiers Formænd til Møde. I. C. Christensen, Stauning, C. C. Andersen, Tvede, Rode, Piper og Johan Knudsen mødte.

fot. Elfelt

H. P. Hanssen, Nørremølle.

Om Ministeriets Afgang var der ikke Enighed, men der var nu fuld Enighed om, at Valg skulde afholdes snarest muligt, efter en ændret Valglov, og Generalstrejken aflyses. Og herefter mente Kongen ikke, at der var Grund til at holde Liebe og hans Ministerium, naar Partierne blev enige om et neutralt Forretningsministerium.

Dette blev saa dannet med Overformynder Friis som Statsminister og bestod væsentligst af ministerielle Embedsmænd. Sonne blev Landbrugsminister, og den socialdemokratiske Borgmester Jensen Socialminister. Man har senere ironisk kaldt det „Landmandsbankens Ministerium". — Saa faldt alt i fredelig Ro. Rigsdagen indkaldtes, Valget bestemtes og Valgloven gjordes færdig, saa Valget kunde afholdes den 26. April.

Ved Valget fik i Folketinget:

Venstre	49	Stemmer	i	Landstinget	26
Socialdemokrater	42	—	-	—	15
Det konservative Folkeparti	28	—	-	—	16
Det radikale Venstre	17	—	-	—	12
Erhvervspartiet	4	Udenfor	Grupperne		3

Venstre havde nu, i Forbindelse med de Konservative, Flertallet i begge Ting, og den 5. Maj udnævntes det andet Neergaard'ske Ministerium.

Det var vel nok tildels Trætheden og Socialistforskrækkelsen, der havde muliggjort Resultatet. Det opfattedes som en endelig Afslutning paa det radikal-socialdemokratiske Regimente, og I. C. Christensen betonede stærkt Generalstrejkens Fiasko.

Den kommende Udvikling mener Rode, modsiger dette, En Periode i vor parlamentariske Historie var hermed afsluttet og med 1920 begynder en ny Periode i vort parlamentariske Historie.

Efter Grundlovsændringens Vedtagelse afholdtes nyt Valg, 21. September, af Hensyn til det indlemmede Sønderjylland. Partifordelingen ændredes kun ganske uvæsentligt. — Den højtidelige Genforening med Sønderjylland fandt Sted i Kongens Nærværelse den 10. Juli 1920. Neergaard var tilstede som Statsminister, og Rigsdagen fyldigt repræsenteret.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

IV

Efterkrigstiden og Rigsdagens gennemgribende Ændringer i Personer.

MINISTERIET NEERGAARD II OG III $^{5}/_{5}$ 1920—$^{23}/_{4}$ 1924.

VALGLOVEN gennemførtes den 11. April i Folketinget. Enkeltmandskredsene afskaffedes, Landet blev delt i Amtskredse, Kandidaterne opstilledes af Partier, der stemtes paa Lister og Valget foregaar efter Forholdstal, saa Partierne faar det Antal Repræsentanter, Stemmerne berettiger til. Stedfortrædere vælges. Landstingets Valg ændredes ikke. Efter denne Lov valgtes der den 26. April 1920. Under Ministeriet Neergaard, der fulgte efter Valget, foretoges Ændringer i Loven, der skabte de Stemmesedler, Vælgerne nu kender. Rigsdagsmændenes Godtgørelse bestemtes til 4000 Kroner for Københavnere, 5.200 Kr. for Landboere.

Grundlovsændringen vedtoges første Gang i Folketinget den 18. Juni 1920 med 72 Stemmer, (Socialdemokratiet stemte ikke), i Landstinget d. 22. Juni s. A. med 36 Stemmer (12 tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod). Derpaa fulgte Valg efter Rigsdagsopløsningen, det fandt Sted til Folketinget den 6. Juli 1920. Venstre fik 52, Socialdemokratiet 42, det Konservative Folkeparti 25, det radikale Venstre 16 og Erhvervspartiet 4 Mandater. Landstinget 1. Okt. s. A. gav 31 Venstre, 19 Socialdemokrater, 14 konservative Folkeparti og 8 radikale Venstre. Grundlovsændringen stadfæstedes af Kongen efter Vedtagelse i Rigsdagen, og Folkeafstemningen, der gav 47,54 pCt. Ja, den 10. Septbr. 1920.

Den Grundlovsændring, der endelig vedtoges i Folketinget, indeholder Ændringer i Grundloven af 1915 paa følgende Punkter.

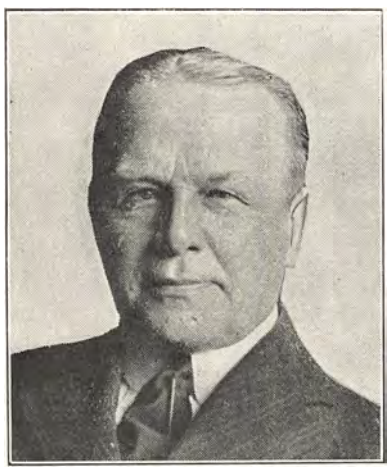
Eden afløses af en „højtidelig Forsikring" Ændring af § 7, § 17 og § 54.

Rigsdagens Samtykke kræves, naar Kongen erklærer Krig og slutter Fred, indgaar eller ophæver Forbund eller Handelstraktater, afstaar Dele af Riget o. s. fr. Ændring af § 18. I § 26 staar nu, Kongen kan benaade og give Amnesti.

I § 32 er Folketingets Medlemsantal fra Maximumsgrænse 140 blevet Maximum 152, og Landstingets Medlemsantal, der ikke maa overstige 78, er ligeledes overladt Valgloven til Fastsættelse. Antallet af tingvalgte Landstingsmænd er blevet 19, de 42 store Kredse er blevet 48 og Færøernes Landstingsmænd skal vælges af en Valgforsamling bestaaende af Lagtingets folkevagte

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Medlemmer, altsaa med Udelukkelse af det gamle Stridspunkt Amtmand og Provst. Det bestemt angivne Antal af de hvert fjerde Aar afgaaende Landstingsfolkevalgte er afløst af „Halvdelen eller saa nær Halvdelen som muligt". Og Stedfortræderne er henvist til Valglovens Afgørelse. Et særligt Afsnit om islandske Statsborgeres Rettigheder er indsat. Det 19. Medlem af de 19 skal vælges efter Sønderjyllands Indlemmelse. 25 Aar bliver straks Valgretsalder til Folketinget, ligesom en midlertidig Adgang til Landstingsopløsning, af Hensyn til Sønderjyllands Genforening, gives. De midlertidige Bestemmelser bortfalder helt for 4, 5 og 6 Bestemmelsers Vedkommende.

M. P. Friis.

Vedtagelsen i Folketinget fulgtes ikke i Landstinget, men i Fællesudvalget naaede man til Enighed, saaledes at Folketingets Affattelse endelig blev Lov.

Den danske Grundlovs Titel er nu: Danmarks Riges Grundlov af 5. Juni 1915 med Ændringer af 10. September 1920.

Folkeafstemningen, der fulgte Rigsdagsvedtagelsen af 24. August i Folketinget og 25. August i Landstinget, gav 6. September s. A. 614,000 Ja mod 20,000 Nej, 47,5 pCt. stemte. Socialdemokraterne havde besluttet ikke at stemme. — Som en Følge af Begivenheden i 1920 og Grundlovsændringen afholdtes i dette Aar tre Valg til Folketinget og to til Landstinget, der satte stærkt Præg paa Rigsdagens Sammensætning.

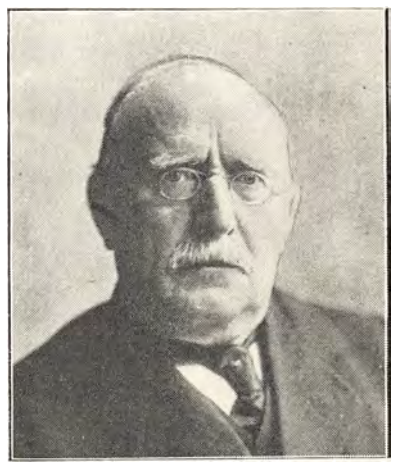
I de forløbne Aar siden Systemskiftet var nu Landstinget helt omdannet. Folketinget valgtes nu ved Forholdstal, „Kredsens Rigsdagsmænd" faldt bort. Kommunalvalgene var demokratiserede, Borgmestrene var blevet folkevalgte, i Byer og paa Landet var Amtsraad og Sogneraad demokratiserede. Fæstningen faldt, og Hæren blev stærkt reduceret, Kirkelovgivningen blev demokratiseret, Fæstevæsenet og Tiendevæsenet afskaffet, Præstegaardene forsvandt, Len og Stamhuse ophævedes, Forsikringsvæsenet udvidedes, Aldersrente og Invalidegodtgørelse indførtes. Handel og Industri stilledes ligesom Bankvæsenet under Statskontrol, Ejendomsskyld afløste Hartkornsskatter, stærkt stigende Skala i Skattevæsenet blev indført. Statsskatterne blev af næsten ligesaa stor Betydning som Kommuneskatterne for Skatteyderne. Retsplejen forlod sin flerehundredeaarige Tradition, Nævningedomstole indførtes, Skriftlighed i Proceduren afskaffedes, Tyendeloven var forlængst borte, ethvert Skel mellem Borgerne var faldet, Valgretsalderen var nedsat og Valgret givet Kvinder. Ægtskabslovgivningen var ændret, Skolevæsenet var demokratiseret — kort sagt i alle Forhold havde Lovgivningen grebet radikalt ind. Saaledes var ogsaa Forholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere reguleret af Staten og mangfoldige Detailbestemmelser greb ind i Erhvervslivet, saaledes at de offentlige Kontorers Antal var legio, Tjenestemændenes Antal voksende og ordnet ved Love.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

De store tekniske Fremskridt, Luftfart, Automobilkørsel, Elektrificering og traadløs Tlegrafi og Radiofoni, Vejvæsenets Udvikling, Stationsbyernes Opkomst, Statshusmandsinstitutioner, Jordudstykninger o. s. fr. havde bidraget til at give Lovarbejdet et helt andet Landskab som Baggrund.

Christian V's danske Lov, vor Hovedlovkodifikation, forsvandt helt af dansk Retsvidenskab, den var i 1900 Grundtømmeret i al Undervisning i Jura.

Af de ved 1900 gældende Love var der ikke mange tilbage: en Arvelov, en Konkurslov, en Lov om Sø- og Handelsret. Derimod var der givet Love for Aktieselskaber, Aftaler, Køb og Salg, Pengevæsen og Umyndighed, af helt ny Art. Det er bogstavelig sandt, at alt var omdannet, og Reformerne i Lovgivningsarbejdet næsten havde holdt Trit med de tekniske Fremskridt, udrettet paa 20 Aar, hvad der i Fortiden havde taget Aarhundreder.

Harald Jensen.

Det er fra flere Sider hævdet, at dette Fremskridt ikke var demokratisk og frisindet nok, fordi der idelig maatte tages Hensyn til en konservativ Modstand, der skyldtes Højres Arvtagere — men ligesaa fuldt det Landbovenstre, der omdannedes under Udviklingsprocessen.

Et Blik paa Partiernes Programmer, som vil blive optaget i det følgende, viser, at der er nok at tage af endnu. Men det ser ud, som om der var en Strømkæntring i den offentlige Mening, der ganske vist ikke aabenbarer sig saa tydeligt, som den kunde, fordi det største Parti, Socialdemokratiet endnu holdes sammen af de faglige Baand, der ogsaa omfatter Politiken.

Et Tilbageblik paa Periodens Lovresultater giver et Indtryk af den Ændring i Samfundsforholdene, der havde fundet Sted. Vi har omtalt Grundloven og Valglovsændringerne, der var Forudsætningen for de demokratiske Reformer, vi har nævnt Retsreformen, der opfyldte Grundlovens Løfte om fuldstændig Adskillelse af dømmende og udøvende Magt, om mundtlig Retspleje og Indførelse af Nævninger. Et Rettergangssystem betyder alligevel mindre end Folk tror, Hovedvægten ligger paa Aanden i Folket. Tudor'erne i England misbrugte Juryen lige saa fælt som Jacobinerne i Paris i 1793. Retskyndige Dommere, udgaaet af Vælgerfolket og uafhængige af Politik — forsaavidt saadant er muligt — er ikke ringere end Nævninger, snarere det modsatte. Mundtlig Retspleje bliver aldrig saa sikker og grundig som skriftlig, og i sidste Instans er det Dommernes Personligheder, hvorpaa Vægten maa lægges. Der lappes ogsaa stadig paa denne Retsreform, uden at det interesserer Vælgerne større.

Mere indgribende var det demokratiske Fremstød mod den store Jordbesidelse. Den priviligerede Valgret til Amtsraadene bortfaldt 1916 og en ny Jordlovgivning i Tilslutning til de føromtalte Husmandslove vedtoges i

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1914 og 1917. Præstegaardsjorderne blev bestemt til, som Jord i offentlig Eje, at anvendes til Oprettelse af Husmandsbrug, og den i 1911 nedsatte Landbokommission gjorde Henry Georges' Ideer sig gældende, og førte til, at det lykkedes at gennemføre, at Værdiforøgelsen fra Brugerens Side skulde fradrages i Vurderingen af de Fæstehuse, der overgik til Selveje. Loven af 22. Juni 1917 ordnede Husmandsspørgsmaalet, senere en Række Lovbestemmelser til Husejernes Tarv. Der opstod, som Følge af Jordloven, rundt i Landet en Række smukke og praktiske Husmandsbrug, men desværre hæmmede den økonomiske Usikkerhed den hele Bevægelse. Da man saa i 1919 vedtog en Lov, der ophævede Majoratsgodserne, tilførtes Staten betydelige Kapitaler og Jordarealer til Brug i Udvikling af Husmandsjorden. Der gennemførtes ved Venstres og de Radikales Stemmer og stadfæstedes 4. Okt. 1919, og herved blev den hele Godsbesidder-Stand, mere ved de herskende usædvanlige Pengeforhold og ved en meget haardhændet Vurdering, tilføjet økonomiske Tab, som den aldrig vil naa at faa oprettet.

C. C. Andersen.

Godsejerne, der var forsvundet af det politiske Liv, blev forarmede og ophørte med at være Landbostandens Overklasse, men samtidig medførte de økonomiske Forhold, at den besiddende Landbostands Modstandsevne svækkedes, den nye Husmandsstand naaede ikke at konsolideres. Og et helt nyt socialt Spørgsmaal rejste sig, som nu overskygger al vor Politik — Rentabiliteten af Jordbrug.

Ejendomsskylden, der havde afløst Hartkornsskatterne i 1903, tyngede stærkt de mindre Jordbrugere, men en Ændring af Ejendomsskyld til Grundskyld blev ikke gennemført. Der er næppe Tvivl om, at hele Landbolovgivningen, der i sig selv var retfærdiggjort ved de gamle Systemers Uforenelighd med Tidsaanden, blev hæmmet derved, at det ikke lykkedes at etablere en Ordning af det monetære System, der sikrede paa en Gang Landbrugets Rentabilitet og Arbejdernes Adgang til Fortjeneste. Rigtig i sine Formaal blev den Lovgivning forringet af Forhold, den ikke tog med i Betragtning. Den opspiste gennem Aar opsamlede Kapitaler uden at være i Stand til at forsyne det demokratiserede Landbrug med fornøden Kapital og uden at kunne hindre, at Arbejderlovgivning og social Forsorg tvang Staten til at lægge svære Byrder paa det eneste virkelig værdiskabende Erhverv — Landbruget.

Skolevæsenet reformeredes og der skabtes en fortrinlig Undervisning, men samtidig slugte Skolevæsenet mægtige Summer. I 1919 ordnedes Tjenestemændenes Forhold ved Lov, men ogsaa dette voldte store Skattebyrder.

Det var ingen let Opgave, der mødte den nye Regering, da Forretningsministeret Friis, efter Valget den 26. April 1920, traadte tilbage for et Venstreministerium af 5. Maj 1920, bestaaende af Neergaard som Statsminister,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Klaus Berntsen som Forsvarsminister, Rytter som Justitsminister, Appel som Undervisningsminister, I. C. Christensen, paa sin oprindelige Post, som Kirkeminister, Th. Madsen Mygdal som Landbrugsminister, Sigurd Berg som Indenrigsminister, Slebsager som Minister for offentlige Arbejder, Thyge Rothe som Handelsminister og Gesandten Harald Scavenius som Udenrigsminister.

Nye Politikere var Th. Madsen Mygdal og Rytter, der senere udførlig skal blive omtalt i Biografierne. Sigurd Berg døde allerede den 11. Juli 1921, og i hans Eftermand, Dr. phil. O. Kragh, der siden 1914 havde haft Sæde i Landstinget, fik Venstre en ny ledende Kraft. Allerede 15. Aug. 1922 traadte I. C. Christensen tilbage og forlod politisk Virksomhed, efter i en Menneskealder at have været Danmarks mest fremtrædende Politiker.

Th. Stauning.

Ogsaa Kl. Berntsen var træt. Og i Oktober 1922 opgav han sin Portefeuille uden at udtræde af Ministeriet, Scavenius og Rothe afløstes af Direktør Cold, tidligere Guvernør i Vestindien, og Købmand Jørgen Christensen fra Vejle, der ikke da havde Sæde i Rigsdagen og iøvrigt efter at være valgt 11. April 1924, udtraadte 8. Oktober samme Aar.

Alle erkendte, at dette Ministerium havde den næsten uløselige Opgave at skabe normale Tilstande efter Krigsperioden og den, økonomisk endnu mere tøjlesløse Efterkrigsperiode, under hvilken ethvert stabilt Valutaforhold i den hele Verden truedes af Kaos. — Alle husker Striden om „den ærlige Krone“ — jo Tak!

Det laa nær at lægge Skylden for Ulempen over paa det „nye“, Krigsperioden havde skabt: Statens utaalelige Indgreb i alle Forhold. Dette følte i særlig Grad af Landbrugets, Handelens og Industriens Folk, mindre af Arbejderbefolkningen, der gennem Fagforeningsbevægelsen var skolede til at taale Indgreb i Handlefriheden.

Man haabede paa Lettelser ogsaa i Skattebyrderne. Der var et Underskud paa Statsregnskabet i 1922 af 90 Millioner. Genforeningen havde opslugt hele Købesummen fra de Vestindiske Øer. Statens Indtægt ved Majoratsafløsningen smuldrede hen. Der maatte laanes Millioner og — der maatte paalægges nye Skatter. De sociale Reformer maatte fortsættes, Kirkelovene gennemførtes af I. C. Christensen, som hans sidste Arbejde, Husmændene støttedes med Byggehjælp, Alderdoms- og Invalideforsikring ordnedes og Lov om Arbejdsløshedsunderstøttelse blev vedtaget samt en Forsvarslov af 1922 med betydelig Reduktion.

Men det lykkedes ikke at afhjælpe de Forstyrrelser, de økonomiske Forhold bragte i Erhvervslivet. Venstre nærmede sig det konservative Parti, men i Folket, der ved Forholdenes Udvikling gik henimod en skarpt betegnet „Klassedannelse“, aabnede Svælget sig mellem By og Land. Dette kendtes og-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

saa fra Tiden før 1900, men den Gang var Byen Højre, og Landet det gamle Venstre, nu var Byen blevet det socialdemokratiske Arbejderparti og Landet det nye Venstre, med Tilslutning af et stærkt demokratiseret Højre.

Ministeriet Neergaard faldt paa Landsmandsbankens Sammenbrud i Sommeren 1922. Ikke paa selve Begivenheden, men paa den Situation, den skabte, og den Mistillid, der raadede i alle Lag til dansk Finanspolitik. Den første Følge var det ommeldte Personskifte i Regeringen, men den økonomiske Usikkerhed voksede, og i Juli 1923 var Kronen kun 65 Øre værd. Den hele Valutasituation tog den sidste Bjælke bort under Ministeriet, og man besluttede, uden at der paa Rigsdagen laa særlige Kampe for, at søge Ministeriet konsolideret ved et Valg, der afholdtes 11. April 1924.

Vi skal skildre, hvorledes dette Valg inaugurerede en helt ny Rigsdagsæra, der allerede var forberedt ved Valgene i 1920. I. C. Christensen var ikke den eneste af vore Parlamentarikere, der søgte sig et Tusculum.

Udfaldet blev et andet end ventet.

	i Folketinget		i Landstinget	
Socialdemokratiet	55	Mandater	25	Mandater
Venstre	45	—	31	—
Det konservative Folkeparti	27	—	12	—
Det radikale Venstre	20	—	8	—
Slesvig	1	—		
Udenfor Grupperne	1	—		

Et Flertal paa 5 for en Alliance af Radikale og Socialdemokrater. Og det første socialdemokratiske Ministerium kom, med et kort Mellemspil fra 1926—28. Dette vil blive behandlet i vort Afsnit VII.

— — —

Valgloven af 11. April 1920 medførte en Valgordning, der i høj Grad bidrog til at ændre Rigsdagen og da ganske særlig Folketingets Fysiognomi. Ganske vist var der allerede i Valgloven af 10. Maj 1915 sket betydningsfulde Ændringer, der her særlig ramte Landstinget, men ved Folketingsvalget var udenfor København og Frederiksberg Enkeltmandskredsene bevarede og Tillægsmandaterne betød ikke nogen betydelig Ændring i Tingets Sammensætning, saaledes at Valgene i 1918 ikke sætter betydeligt Skel. Valgene i 1920 er ganske vist prægede af en saadan Eksperimenteren ved Opstilling af Lister og Valgpartier, at de nærmest kun angiver en Overgangsform, men det vilde være muligt at sætte Skellet mellem gammelt Folketing og nyt ved Valget den 26. April 1920 og lade denne Grænse gælde ogsaa for Landstingsvalget, der iøvrigt ikke afviger stærkt fra Valget i 1918. I Realiteten vilde dette imidlertid næppe være at træffe det rette.

Under den „gamle" Periode, der altsaa strækker sig til 1920, møder vi tre udtalte Typer af Rigsdagsmænd. 1) De udtalte aktive Politikere, der uafladelig genvælges, til Alder eller Død standser deres Arbejde. De bliver Førere, Ministre i de skiftende Regeringer, Embedsmænd i Tingene, Ordførere i Udvalg og paa Tinget, i Reglen vil de være fast knyttede til den gamle Kreds som f. Eks. I. C. Christensen, der i 34 Aar repræsenterede Ringkjøbing-Kred-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sen, men det hænder, at Vekslen i Partistyrelsen fælder dem, og de opstilles da i en „sikker" Partikreds, som f. Eks. Neergaard og Rode. Deres Navne træffer vi i hele Perioden til 1920. 2) Den anden Type er de særlige Kredsrepræsentanter, der har Kredsens Tillid, de virker paa Tinget ved parlamentarisk Erfaring, sidder i Udvalg og udfører deres Gerning i Partierne til Nydannelse som f. Eks. det radikale Venstres Opstaaen, partimæssigt omgrupperer dem, men i saa Fald tager de ofte Kredsen med sig og præger dens Vælgeres Politik. Som Eksempel paa saadanne kan nævnes: Slengerik og Mads Larsen.

3) Endelig er der særligt fremragende Begavelser, der dels selv mener, at de bør deltage i det politiske Liv, dels af Offentligheden opfordres dertil. Da de er udprægede individuelle Personligheder, hænder det ofte, at de har Særmeninger og ikke ubetinget vil indordne sig under Partier uden at besidde Evnen til at skabe nye Partigrupperinger. Deres Besøg paa Rigsdagen bliver derfor, trods deres Evner og den Dygtighed alle anerkender, i Reglen af kort Varighed. Typiske Eksempler paa saadanne Rigsdagsmænd er Mænd som Redaktør Chr. Reventlow og Professor Birck.

Th. Madsen Mygdal.

Naar vi nu skal give en Oversigt over den Rigsdag, der virkede før det nye kom, og den der fulgte, saa maa vi tage i Betragtning, at Valget efter Paaskekrisen var ret hovedkuls, at man eksperimenterede ogsaa ved Valgene 6. Juli og 21. Sept., der skyldtes Grundlovsændringen ved Sønderjyllands Indlemmelse m. v. Og at det derfor vilde være rigtigst at sætte Skellet ved Valget 11. April 1924 og behandle Folketinget, saaledes at det „nye" Folketing, det vor Tid kender, føres tilbage til dette Valg. For Landstinget bør vi altsaa ogsaa sætte Skellet ved 23. Sept. 1924.

Det vil naturligvis være ugørligt af Pladshensyn, at optegne alle de afgaaede i denne 10aarige Periode, men vi nævner her en Række mere betydende, hvis Rigsdagsgerning er afsluttet inden 1924.

Folketing	Landsting
Jul. Wulff, H. udtraadte 1918	Enevold Sørensen udtr. 1918 d. 1. Februar 1920
Ivar Berendsen, R. — 1920	Anders Thomsen døde 11. Juni 1920
Alfr. Christensen — 1920	Deuntzer udtr. 22. April 1918, d. 16. Novbr. 1918
Etatsr. Hammerich, døde 4. Okt. 1915	Holger Petersen d. 26. Maj 1917
Gustav Bang døde 31. Jan. 1915	Goos d. 20. Decbr. 1917
Fabrikant Hyller døde 12. Okt. 1915	Moltke Lystrup udtr. 1917
Sigvald Olsen udtr. 1920	A Hage døde 29. April 1919
Abrahamsen udtr. 1923	Jørg. Bertelsen, døde 4. Jan. 1922
Chr. Rasmusen, Helsingør, d. d. 21. Novbr. 1916	

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Moesgaard Kjeldsen, udtr. 1920
Gdr. Rs. Andersen „ 1920
Bygmester Andersen udtr. 1920
Holger Rørdam „ 1918
Kejser Nielsen „ 1920
Marott „ 1920
Ed. Larsen „ 1918
Slengerik „ 1924
Jensen Sønderup „ 1920
Wentzel Neergaard d. 11. Apr. 1919
Dr. Starcke udtr. 1918
Sporon Fiedler „ 1924
Nørhave udtr. 1920
Rs. Hansen (Søndervinge) 1918
Pedersen Nyskov d. 29. Marts 1922
Jensen Flø udtr. 1924
I. C. Christensen „ 1924
Elias Sandbæk „ 1918
Mølgaard Nielsen „ 1920
Ovesen „ 1918
Søren Sørensen „ 1918
Laur. Rasmussen Bække „ 1918
Falbe Hansen udtr. 28. Sept. 1918
Konsul Nørgaard udtr. 1920
Richelieu „ 1920
Grev Knuth „ 1918
Sonne „ 1918
Jørg. Pedersen døde 6. Juli 1920
R. Juel udtr. 1918
Konsul Hey „ 1918
Theilmann „ 1918
Jensen Try „ 1918
J. P. Dalsgaard, død 9. Decbr. 1923
Stilling udtr. 1918
Nordby udtr. 1920
la Cour „ 1918
Grev Frijs „ 1918
Jnsen Toustrup døde 7. Juli 1916
Johs. Lauridsen udtr. 1918, døde 20. Juni 1920
Windfeldt Hansen udtr. 1918
Provst Petersen døde 27. April 1917

Det vil heraf fremgaa, at Rigsdagen i 1924 kun rummede et ringe Antal af Mændene fra den foregaaende Periode. Af Venstres gamle Førere kun Neergaard og Kl. Berntsen, af Højres Ellinger. Det radikale Venstre og Socialdemokratiet havde deres ledende Mænd i Behold. Godsejerne var totalt forsvundne, og iøvrigt var Rigsdagen præget af saa mange helt nye Mænd, at Kontinuiteten med den gamle Rigsdagspolitik maatte siges at være brudt.

Partibetegnelserne var forsaavidt de gamle som Venstre, det radikale Venstre og Socialdemokratiet bestod uændret. Højre havde i 1915 optaget de Frikonservative, men under Episoden i 1918, da Højre ekskluderede Rottbøll, der var Kontrolminister, udmeldte de Frikonservative sig igen og forsvandt i 1918, men Betegnelsen det konservative Folkeparti er bevaret endnu. Iøvrigt optræder efter Valglovsændringen forskellige andre Partier. Erhvervspartiet, der i 1920 fik valgt Tømrermester O. V. Kayser, Frie Socialdemokrater opstillede Marott, det nye Højre og Partiet Centrum, Professor Birch. Det fik ikke nogen Betydning.

Man lærte snart at forstaa, at Splittelsen i Smaapartier var Kraftspild ved politiske Valg, ogsaa efter Forholdstalsvalgmaaden.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

V

Rigsdagen og Island, Færøerne, De vestindiske Øer og Grønland.

DET islandske Spørgsmaal, der havde vist sig i Begyndelsen af forrige Aarhundrede, da *Island* rejste sig efter de Ulykker i Form af Vulkanudbrud, Hungersnød og Farsoter, som havde bragt Befolkningen Udslettelse nær, det Spørgsmaal, som rejstes af den lærde Jon Sigurdsson, som hævdede Islands Forbindelse med Danmark som en ren Personalunion, er i 1918 endgyldigt løst med Loven af 18. Maj 1920.

Det er nu et rent historisk Spørgsmaal, der lidenskabsløst kan afvejes efter historisk og statsretsvidenskabelige Betragtninger. Island var vel nok før 1918 at betragte som et Biland til Danmark. Af Norge havde det været en integrerende Rigsbestanddel efter Hyldingeden i 1264 og den „gamli såtmali" af 1302, der bekræftede Forholdet. Som Bestandel af Norge blev det regeret som Biland efter 1537, da Norge selv blev Biland, og efter Enevældens Indførelse fortsattes dette blot saaledes, at Enevældskongen ogsaa her var „Staten". Hen imod Slutningen af Enevælden, ved Kielerfreden 1814 udgik Norge som dansk Biland, idet dog Grønland, Island og Færøerne udtrykkelig undtoges. Ved de raadgivende Provinsialstænders Indførelse var det paatænkt, at udnævne Repræsentanter, ogsaa for Island; dette blev opgivet, og i 1843 genoprettede Kong Christian den VIII Altinget, der under Enevælden var bortfaldet, som raadgivende Institution i islandske Anliggender.

Det var paa dette Tidspunkt den islandske Nationalaand ved Jon Sigurdssons Arbejde var vakt, og da den danske grundlovgivende Forsamling indkaldte udpegedes 5 Medlemmer for Island. Herimod rejste Islænderne Indvendinger, og Kongen lovede dem saa, at Landets forfatningsmæssige Stilling i Riget ikke skulde blive ordnede før Altinget var hørt. I 1851 traadte den islandske Folkeforsamling sammen, og den i Danmark givne Grundlov af 5. Juni 1849 skulde udstrækkes til Island. Island skulde have 4 Repræsentanter i Folketinget og 2 i Landstinget. Islænderne protesterede mod denne Ordning. Grndloven blev ikke bekendtgjort paa Island, og man maa vist nu give Islænderne Medhold i deres Paastand, at den aldrig har været gældende

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

paa Island — hvor altsaa Kongen ligesom i Hertugdømmerne faktisk var enevældig Regent. Den 2. Januar 1871 blev Islands statsretlige Stilling afgjort ved Lov, vedtaget af den danske Regering og Rigsdag, og 5. Januar 1874 fik Island en Forfatningslov, der gjorde Altinget til Islands Rigsdag, anordnede en særlig islandsk Minister, den blev efter hele sin Form og Affattelse en islandsk Grundlov, skønt den ikke var vedtaget af Islænderne, men vel nærmest paalagt dem af en enevældig Regent. Dens Retsgyldighed er bestridt af Islænderne, men formentlig uden Føje, idet man maa antage, at Hovedlandets Lovgivningsmagt er beføjet til at give Love for Bilande, hvad der ogsaa havde Hævd i Islands Forhold til Norge-Danmark.

Hannes Hafstein.

Imidlertid faldt Sindene ikke til Ro paa Island, hvor man særligt ankede over, at den danske Justitsminister i København var islandsk Minister og at Landshøvdingen var dansk Embedsmand. Allerede medens Nellemand var Justitsminister oprettedes et særligt islandsk Ministerium i København men uden Personskifte, og først ved Systemskiftet blev der truffet Ændringer i de bestaaende Forhold.

Alberti var udnævnt til Minister for Island og under hans Ledelse blev Forfatningsloven af 3. Okt. 1903 til, der bestemte, at Island skulde have en særlig Minister, der skulde kunne det islandske Sprog og have Bopæl i Rejkjavik med Ansvar overfor Altinget og Pligt til at forhandle Sager i Statsraadet, dog ikke i Ministerraadet.

Den første indfødte islandske Minister blev Digteren Hannes Hafstein, der havde ført Forhandlingerne med den danske Regering, og Lovforslaget vedtoges i 1902 i Altinget, der samtidig udvidedes med 6 folkevalgte Medlemmer.

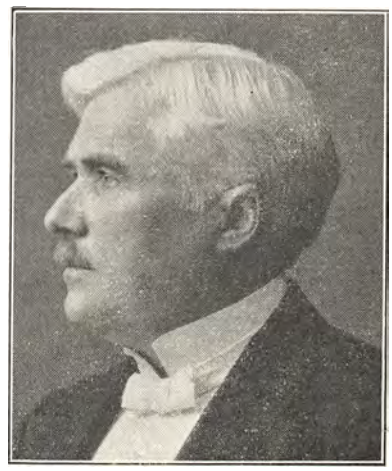
Der var nu faldet Ro over Sindene. I 1906 foresloges optaget i Kongens Titel Betegnelsen Konge af Island — forsaavidt betydningsfuldt, som det havde været et af Hovedargumenterne mod det islandske Personalunionskrav, at hverken Kongen af Norge eller af Danmark havde kaldt sig Konge af Island. Der nedsattes en islandsk Kommission, som traadte sammen i 1908, men det blev ikke gennemført. Imidlertid var Selvstændighedskravet vokset paa Island, og et Kompromisforslag, der særligt angik Statsraadsspørgsmaalet, blev ikke vedtaget af Altinget. Hafstein fik et Mistillidsvotum og gik af i 1909.

Under de heftige Partistridigheder i Altinget vekslede Overtaget mellem Selvstændighedspartiet og Hjemmestyrepartiet, uden at man i Danmark blandede sig i Striden. Bjørn Jonsson var blevet Islands Minister 31. Marts 1909, da Altinget vedtog at slette Bestemmelser i Forfatningsloven om, at den islandske Minister skulde fremlægge Sagen i Statsraadet. Ganske vist blev dette Forslag forkastet af et nyvalgt Alting i 1912, og Bjørn Jonssons Efter-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

følger, Kr. Jonsson, der var udnævnt 14. Marts 1911, gik af 24. Juli 1912, da Hafstein atter udnævntes.

Hafstein, der var Fører for Hjemmestyrepartiet, var en moderat Mand, men en tilfældig Begivenhed gjorde Ende paa Freden. Den vagthavende Officer paa „Islands Falk" lod et særligt islansk Flag paa en Skude opbringe, og dette rejste en Storm paa Island. Hafstein demissionerede, og i 1913 vedtog Altinget en ny Forfatningslov for Islands Særanliggender, hvori Statsraadsspørgsmaalet atter rejstes. Hafstein enedes dog med den danske Regering, under det nye radikale Ministerium om at opnaa Indrømmelser fra Kongen om Imødekommenhed paa disse Punkter ogsaa i Spørgsmaalet om det særlige islandske Flag til Brug paa Island og islandsk Søterritorium, men i det nyvalgte Alting var Selvstændighedspartiet blevet Flertal. Den 27. Juli 1914 indgav Hafstein sin Demission og efterfulgtes af Sigurd Eggerz, der stod paa Selvstyrmændenes yderste Fløj. Han var en stridig Natur, kunde ikke enes med den danske Regering og indgav 30. November 1914 sin Demission efterfulgt af den mere forhandlingsdygtige Ejnar Arnorson, der dog først udnævntes den 4. Maj 1915. — I Fredelighed ordnedes under Verdenskrigen Islands Forfatningslov derhen, at 6 Kongevalgte Altingsmænd erstattedes af 6 valgte ved Forholdstalsvalg, at Kvinde og Mand fik Valgret med 25 Aar og for visse Grupper til at begynde med 40 Aar, og at kun Beboere af Island kunde indvælges i Tinget, selv Islændere i Danmark var udelukkede. Kongen skulde bestemme, hvor Sagerne for ham skulde behandles — det blev dog i Statsraadet. Tre Ministre traadte i Stedet for den ene og Ændringer i Forfatningen skulde underkastes Folkeafstemning paa Øen. Men Island vedblev at være et dansk Biland med betydeligt udviklet Autonomi, Loven vedtoges 19. Juni 1915. I 1917 vedtoges det, at der skulde være tre Ministre. Jon Magnusson blev Førsteminister.

Oliver Effersøe.

Men da Islands statsretlige Stilling endnu var uklar, enedes man om at en Delegation fra Danmark skulde forhandle med Islænderne paa selve Island. Borgbjerg, Chr. Hage, I. C. Christensen og Professor Arup — tidligere Statssekretær — blev sendt til Reykjavik, og efter lange Forhandlinger kom det til en Ordning, hvorved Island adskiltes fra Danmark. Den godkendtes paa Island ved Folkeafstemning og vedtoges paa Rigsdagen i Danmark mod det konservative Folkepartis Stemmer, og stadfæstedes som Lov.

Ved denne Lov blev Forholdet dette, at Island indtraadte som selvstændig Stat i en reel Union med Danmark og med fælles Konge, Udenrigsanliggender varetoges af Danmark, der yder to Fond paa 1 Mill. Kr. hver til Fremme af aandelig Forbindelse mellem de to Lande, hvis Borgere har lige Borgerret i begge Landene, Fællesinteressen afgives af et dansk-islandsk Nævn. Revision

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kan foretages efter 1940. Islands Flag er Handelsflag. Møntvæsnet er fælles. Loven har Titlen dansk-islandsk Forbundslov af 30. November 1918.

Herefter ændredes den 18. Maj 1920 Forfatningen af 1915 derhen, at islandske Sager skal forelægges i et islandsk Statsraad, udenfor Island er een Ministers Nærværelse tilstrækkelig. Valgretten for Mænd og Kvinder blev 25 Aar.

De islandske Ministre er Asg. Asgeirson, Torstein Briem og Magn. Gudmundsson. I København har Island nu en bosat islandsk Kabinetssekretær, mens J. H. Svein Bjørnson er Minister paa Island. Island har her en Gesandt og Legationssekretær, ligesom Danmark paa Island har en Gesandt F. le Sage de Fontenay. Islands Gesandt her er Svein Bjørnson. Det dansk-islandske Nævn bestaar af Islændere, Skolebestyrer J. Jonsson, Byfoged Johan Johannesson, Bankdirektør Jon Baldvinsson, alle af Altinget, og Højesteretsdommer Einer Anorson.

Medens Island altsaa i vor Periode er blevet et selvstændigt Land, var *Færøerne* forlængst — allerede i 1849 — blevet en integrerende Del af det danske Kongerige. Dets Lagting er at sidestille med de danske Amtsraad og de politiske Bevægelser, der har været i vor Periode, har ikke været af ydre statsretlig Natur. De har lejlighedsvis fundet Omtale og vil blive omtalt i Biografierne som Rigsdagsbegivenheder i den danske Rigsdag.

De vestindiske Øer var Bilande, som man allerede i 1867 havde solgt til U. S. A., dog uden at Salgstraktaten blev ratificeret af Senatet. Senere kom Salget paa Bane, og i 1902 strandede det ved en Landstingsafstemning. I 1905 rejstes Spørgsmaalet fra de amerikanske Staters Side, særlig af Hensyn til Verdenskrigen. Da Spørgsmaalet kom til Forhandling paa Rigsdagen 1916, efter at Aftale var truffet med U. S. A., foreslog I. C. Christensen at udsætte Sagen til efter Krigen, men Forslaget nedstemtes i Folketinget. Derimod vedtoges en Folkeafstemning og for at bryde en eventuel Landstingsmodstand bebudede Zahle, at Grundlovens Ikrafttræden straks skulde finde Sted, hvis saadant skete, Landstinget bøjede sig ikke straks, og der førtes Forhandlinger om et Samlingsministerium. Traktaten var allerede ratificeret af U. S. A. Sagen gik til Fællesudvalg, og Resultatet blev de føromtalte „Kontrolministre". En Øsalgs-Kommission blev nedsat paa 30 Medlemmer, halvt fra hvert Ting, og Folkeafstemningen kom i December 1916. Den gav 284,000 Stemmer for Salget, 158,000 Stemmer imod, hvorefter Traktaten ratificeredes i Folketinget med 90 Stemmer mod 18, i Landstinget med 40 Stemmer mod 19.

Danmark opgav hermed sin sidste tropiske Koloni for 90 Mill. Kroner i Afstaaelse, der siden opslugtes af Genforeningens Udgifter.

Om vor arktiske Koloni *Grønland* har der i de seneste Aar været stærkt Røre, der har foranlediget Rigsdagen til at beskæftige sig indgaaende med dens Forhold. Som alle ved overgik Grønland til Danmark med Norge og bevaredes som Biland 1814. Det var kun ganske faa Distrikter, der var koloniserede, og først i forrige Aarhundrede skabtes et nærmere Forhold mellem den fjerne Koloni og Moderlandet. Selvfølgelig har der altid været lovgivet om Grønlands Styrelse, og i det sidste Hundrede Aar er afsendt regelmæssige Eks-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

peditioner, der har udvidet det bebyggede Landomraade. Grønlands nuværende Administration var sidst indsat ved Lov af 8. Juni 1812, der henlagde Styrelsen under Indenrigsministeren gennem en Direktion. Landet deltes i Distrikter med Autonomi med særlige Domstole for den indfødte Befolkning. Kirke- og Skolelove er af 1905. Mens efter Anordning af 18. Marts 1776 Vestkysten kun maa besejles af danske Skibe, er Østkysten aaben for flere andre Nationer efter særlige Traktater, ogsaa for Norge. Den 13. April 1825 blev Administrationen omordnet. I 1821 var hele Grønland inddraget under dansk Omraade, men sidst i Tyverne begyndte Norge at vise Grønland særlig Opmærksomhed, og i Juli 1931 fandt en særlig norsk Okkupation Sted paa Østgrønland. Dette gav Anledning til en Retssag for Domstolen i Haag, der ved sin Kendelse anerkendte Danmarks Overhøjhedsret til hele Grønland. Ved kgl. Resolution af 29. Maj 33 blev Styrelsen, der i 1929 var henlagt under Ministeriet for Handel og Søfart, henlagt under Statsministeriet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

VI

Korte Biografier og Karakteristiker af afgaaede Ministre og Rigsdagsmænd, der virkede i Tiden 1903–1934.

I „Bransager og Rosenkrantz" findes Biografier af samtlige de i 1903 virkende Ministre og Rigsdagsmænd. Det er en Selvfølge, at meget er indført paa deres Livs Optegnelsesblade i de 30 Aar, der er forløbne. Vi har gjort Rede for Hovedbegivenhederne i det foregaaende, og det ligger udenfor vort Værks Plan at supplere de givne Biografier, navnlig hvor det gælder en Række Mænd, der har tilhørt svundne Generationer, men vi vil give kortfattede biografiske Optegnelser om de mere fremtrædende af den store Kreds, der ikke var knyttet til Rigsdagen i 1903, og har virket i dansk Politik ind i det sidste Tiaar.

De skiftende Ministerier er forsaavidt omtalte i Teksten foran. Og det lader sig heller ikke gøre at omtale alle de skiftende, ca. 100 Personer, af hvilke flere kun har virket kort, og hvis Virksomhed har været mere af administrativ end politisk Natur. Det gælder ganske særligt de to upolitiske Forretningsministerier, Liebe og Friis i 1920, men tillige gælder det en Række Fagministre, der ikke nøje er knyttede til vor politiske Udviklings Historie. Mænd, som Amtmand Charles Bruun i Neergaards første Ministerium; Gesandter, der udnævntes til Udenrigsministre, som Harald Scavenius, Cold og adskillige Handelsministre og Ministre for offentlige Arbejder. I de seneste Aar vil disse som Rigsdagsmedlemmer være optagne i Biografierne. Vor Hovedregel er ikke særligt at omtale Ministre, der ikke tillige var Rigsdagsmænd, eller kun optraadte i en kort Periode i Rigsdagen. En udtømmende Fortegnelse over Ministerierne vil findes sidst i Værket; her behandler vi altsaa kun de særligt fremtrædende iøvrigt ganske kort.

Vi aabner Rækken med Systemskiftets Konsejlspræsident. *Johan Henrik Deuntzer,* var født 20. Maj 1845, han blev Student i 1862 og deltog som Frivillig i Krigen 1864. I 1867 blev han juridisk Kandidat, udmærkede sig ved videnskabeligt Arbejde, og blev 1872 Professor i Retvidenskab ved Universitetet. Hans Fag var I. Civilret og Proces. Han var altid anset for at være liberal, og tiltrak derfor den Kreds i Hovedstaden, der var Modstandere af Estrup. Som juridisk Professor fik han Sæde i flere betydelige Selskabers

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Bestyrelse og blev Medstifter af Østasiatisk Kompagni. Som Formand i Voldgiftsdomstolen i Arbejderkonflikten 1899, blev han Almenheden bekendt, og da det sidste Højreministerium gav op, blev han Mellemmand mellem Hoffet og den nye Ære. Aktiv Politiker havde han aldrig været. Efter sin Udnævnelse til Konsejlspræsident valgtes han 1902—13 i Højrupkredsen. Svendborg Amts 5. Valgkreds, der siden 1866 havde været repræsenteret af Cand. theol. Sofus Magdalus Høgsbro, en af Venstres Førere og som afgik ved Døden d. 15. Januar 1902. Han valgtes uden Modkandidat, det var jo en Æreskandidat, men da han efter de Brydninger med sin mægtige politiske Styrmand I. C. Christensen, der i det foregaaende er indgaaende omtalt og nøjere skildret, traadte ud af Venstre og sluttede sig til det nydannede Oprørsparti de Radikale, fik han Modkandidater. Kredsen sluttede sig til Rebellerne og var imidlertid radikal og vedblev at være trofast imod dette Parti, saalænge den bestod. I 1913 opgav han sit Sæde i Folketinget og stillede sig ikke, men allerede den 5. Januar 1914 belønnedes han af Partiet og udnævntes saa ved det radikale Ministeriums Indstilling af Kongen til kongevalgt Landstingsmand og beklædte saa i en Række Aar i Ro denne Stilling til han den 22. April 1918 opgav Rigsdagsvirksomhed og udtraadte af Tinget; han døde den 16. November 1918 efter tiltagende Sygdom. Sin Virksomhed som Universitetslærer med Fag Familieret og Proces havde han opgivet længe forinden. Som nyt Medlem af Partiet og Politiker traadte han aldrig frem i første Række, dog fulgte han Arbejdet i Tinget, og han forblev til sin Død Medlem af det nye yderliggaaende radikale Parti, der stiftedes, da det første Venstreministerium gik af. Deuntzers Personlighed var i aller højeste Grad vindende, ved Universitetet var han afholdt af Studenterne, og hans smilende Elskværdighed vandt alle. Hans juridiske Skarpsindighed og Evne til at forene Videnskab med Praksis gjorde ham til en af den juridiske Videnskabs nyttigste Lærere.

Jens Christian Christensen's Navn tilhører Danmarks Historie som Monrads, Orla Lehmanns og Plougs tilhører den. Det blev hans Lod at overtage den danske Bondestands Ledelse efter de store Folkeførere i Kamptiden, og det blev ham, hvis Evne til at „føre" var enestaaende, der førte Bonden fra Tinge til Regeringens Sæde. Hans Livshistorie er vel nok de fleste bekendt. Han fødtes den 21. November 1856, som Søn af Gaardejer M. C. Christensen i Hoven Sogn ved Tarm i Ringkøbing Amt, sluttede sig til den grundtvigske Højskoleretning og blev 1877 Lærer i Vinding, i 1886 Lærer i Stadil. Da han d. 21. Jan. 1890 valgtes i Ringkøbing-Kredsen som Bergsk Venstremand mod Venstremanden Gdr. A. I. Clausager, kom han straks ind i Finansudvalget, han kaldtes Christensen Stadil, senere blev han Lærer i He, og nu hed han I. C. Christensen, for senere i Livet kun at kaldes I. C., som han spøgende kaldte sig selv i sine Artikler i „Tiden". Hans Historie i de Aar, han virkede i Rigsdagen, stadig valgt af samme Kreds, til han i 1924 trak sig tilbage, er den danske Politiks Historie. Hvert Barn i Landet kendte ham. Han beholdt altid

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sin skolelærermæssige — landlige Klædedragt med det hvide Slips; hans Fagarbejde var Arbejdet med Skole- og Kirkevæsenet, som han fik paatrykt sit Stempel, ubestrideligt ledede han Forsvarsordningen, der afsluttede Provisoriekampen, men i det hele og store maa det siges, at I. C. Christensens vigtigste Indsats i Politik var *„Politiken"* selv, han var aldrig blind Partigænger.

Han kunde, som Edv. Brandes — der selv hans Modstander beundrede ham som Politiker — sagde, slænge et oprørsk Partimedlem hen i en Krog ved et Blik; hans Taktik mod politiske Modstandere var en Hærfører værdig. — Men trods sine geniale Evner satte han aldrig noget „navnfæstet" Spor i Landets Lovgivning, naaede aldrig *„Magten"*, som han i Medgang nærmede sig sindigt. Han skabte ved sin Politik det første Venstreministerium, men faa Aar efter tryllede han frem det radikale Parti, der i sin Alliance med Socialdemokratiet afskar ham fra Magten, og hertil kom Uheldet i 1908.

I Aarene fra 1910 til 1920 var han udenfor den udøvende Magt. Hans Rolle i Paaskekrisen er uklar og uoplyst. Det er maaske tvivlsomt om hans Navn, knyttet som Bernstorffs og Grundtvigs til en „Stortid", vil leve, naar hans stærke Personlighed er glemt, men for sin Samtid var han en stor Befolknings Samlingsmærke; og Forfatteren af disse Linier glemmer aldrig det sidste Glimt af I. C. Christensen, da han i Sommeren 1928 mødte med Hedesagens Mænd paa Torvet i Viborg og hilstes med en Jubel, der i lige Grad gjaldt den store Mand, den forgudede Fører og Ven og den fædrelandskærlige Talsmand for alt godt dansk. Han afsluttede sin Livsvirksomhed i Hedesagens Tjeneste. Han døde den 19. December 1930, og alle Faner sænkedes ved hans Baare. Hans politiske Taktik faar een undertiden til at rynke Brynene, selv brutal Vold virker mindre udæskende end politisk Snedighed. Men I. C. Christensens Personlighed, som den staar for dem, der levede i hans Tid, forsoner med alt. Han var en stor Mand, en dansk Bondehøvding, der blev et regerende Partis Høvding, og senere en ledende Faktor i Rigsdagens Politik. I Fortidens Historie taler vi om „Statsmænd", forrige Aarhundrede bragte os „Politikerne", I. C. Christensen var i Ordets egentlige Forstand „Politiker", „Statsmand" vil Historikerne vel næppe kalde ham.

Et Arbejde er der dog, der fuldtud er hans: *Kirkelovene*. Den gamle Kirkeforfatning, som Grundloven lovede at omdanne, har han omdannet. Ved 1900 havde vi 7 Stifter. Præsterne udnævntes af Kongen, deres Indtægt var dels Præstegaarde, dels Tiende, Afgifter og hvad Menigheden ydede i Offer og Accidenser samt Løn. Indtægten var meget uens. I 1903 gennemførte I. C. Menighedens Indflydelse paa Præstevalg ved Menighedsraadet, der indstillede 3 Kandidater. Det kirkelige Udvalg blev nedsat med Biskop Skat Rørdam som Formand, og virkede fra 1904—1907. Paa Grundlag af dets Arbejde fremgik Kirkeraadet, der var Regeringens Raadgiver i Kirkesager. Efterhaanden omformedes saa hele Kirkeforfatningen, Præsterne kom paa fast Løn, Kirkerne blev selvejende, Præstegaardene forsvandt og en Række Forhold angaaende Kirkers Forhold til Borgerne ændredes. Den endelige Ordning skabtes efter Sønderjylands Indlemmelse ved Kirkeloven af 1922. Haderslev og Københavns Stift oprettedes og Menighedsraadets Indflydelse udvidedes betydeligt.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Senere er der sket Ændringer. En Kirkeskat er reguleret 1923, den udgør ca. 13 Mill. Kroner. Folkekirken er bevaret, men snarere knyttet fastere til Staten end Tankerne var i 1848, medens Størstedelen af Præsternes juridiske og administrative Arbejde er overgaaet til andre offentlige Organer. Hvorom alting er: de der lever i Tiden, føler dens Ulemper snarere, end de bemærker det gode den bringer. Det Arbejde, I. C. Christensen i 1901 tog op, fulgte ikke de Baner, han havde tænkt sig. Han blev ikke den Nyskaber i vort Samfundsliv, hvortil Samtiden i 1901 udpegede ham. Den opklarede Historie maa gøre hans Regnebrædt op — endnu i Dag er det ikke muligt, man *skimter* kun hans Arbejde, men man *ser hans* Personlighed, der hører til de mest helstøbte i vor Tid.

Finansminister Christoffer Friedenreich Hage var født d. 28. Novbr. 1848 paa Lienlund ved Nakskov, hans Fader hørte til det Hage'ske Købmandsdynasti, der prægede det hele Land, Lolland. Han blev Student 1867, blev 1875 Købmand i Nakskov, men flyttede i 1879 til København. Han vandt Navn som Nationaløkonom og fik en fremtrædende Stilling i Københavns Børsvæsen. I Folketinget indvalgtes han, 33 Aar gammel, den 24. Maj 1881 i 7. Kreds, København. Stemmeafgivningen var meget beskeden. Hage fik 392 Stemmer og Højremanden, Kaptajn Sommerfeldt, 298. Hage holdt Kredsen, til han faldt i 1903 for Socialdemokraten, Snedker Schmidt. Uagtet Hage stod det radikale Venstre nær, var han dog ikke Medlem af Partiet, han stillede sig i Stubbekøbing 1906 mod den moderate K. JensenHøjby; han fik kun 736 Stemmer mod 934, — næste Aar tog Kejser Nielsen Kredsen med 1428 Stemmer. I 1909 stillede han sig i Roskilde, men fik kun 758 Stemmer mod Socialdemokraten, Tobakshandler Henrik Nielsens 1641. Resten af sit Liv stod han udenfor Rigsdagen, men traadte i 1916 ind i det radikale Ministerium som Minister uden Portefeuille. Man ønskede at gøre Brug af hans Dygtighed, han blev Handelsminister og cst. Finansminister under Krigstidens Vanskeligheder. Efter Krigen var han som Delegeret virksom i Islands Selvstændighedssag, der fastsloges i Reykjavik 1918, da Island blev selvstændigt Rige.

Chr. F. Hage.

Han afskediges i Paaskekrisen 1920 med Ministeriet Zahle, og døde den 16. August 1930 som en af de sidste af de københavnske Liberale fra forrige Aarhundredes Slutning. For selvstændig til at underordne sig under et Parti, men for dygtig Parlamentariker til at holdes udenfor Politik.

Ole Hansen fødtes i Hømb i Sorø Amt den 17. December 1855, paa sin

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fot. Elfelt

Ole Hansen.

Fader, Hans Olsens, Gaard. — Ole, Søn af Hans — og 24 Aar gammel slog han sig ned paa en Gaard i Bringstrup. Han var den første Bonde i Regeringen, og en Anekdote beretter, at da man antydede dette overfor den gamle Konge, svarede denne: „Nej — Herr Hansen, han er Proprietær." Det forandrer ikke Sagen. Bonde var Ole Hansen, og som Minister skal han have kørt paa Vejen paa et Læs, lad os sige, Gødning. Si non é vero . . . . ! I 1895 kom han ind i Sorø Amtsraad. Den 29. Juli 1890 blev han suppleringsvalgt i Lejre, da Grev Holstein, Ledreborg, traadte ud; han fik 1151 Stemmer mod Højreredaktør Carlstensens 297, og repræsenterede Kredsen til 1909. Han stillede sig ikke igen, Kredsen tilfaldt de Radikale; men den 10. Juli 1914 indvalgtes han i Landstinget i Sorø-Præstø Kredsen, og her havde han Sæde fra 1924 som Formand til sin Død den 26. Juni 1928.

Det var Alberti-Skandalen, der medførte hans Udtræden af Folketinget, men den berørte i ingen Henseende hans Ære og Navn. Han udfyldte hele sin Tid den Stilling, der var hans, Gaardmandens i Regeringen, men som han i 1901 var en enlig Svale, blev det kun faa af hans Stand, der fik Sæde i Regeringen.

Enevold Sørensen.

Enevold Sørensen fødtes i Karrebæksminde den 21. Sept. 1850, Faderen var Skibsfører. Han blev Lærer og senere Redaktør for Kolding Folkeblad i Bergs Bladgruppe. 28. Jan. 1887 valgtes han til Folketinget i Vonsied, senere i Kolding til 1910, da han 14. September blev kongevalgt Landstingsmand. I sin Ministertid, fra 1901—1909, stod han støt ved I. C. Christensens Side, ofte skarpt angrebet, men urokkelig, som den stilfærdige, forstandige Mand, han var. Hans Væsen var typisk Venstremandens fra Provisorietiden, der nu var administrerende. Sin stilfærdige, men i Udvalget meget indgribende politiske Virksomhed fortsatte han, og i Grundlovsdebatten 1914 var han førende. Samme Aar blev han syg. I 1918 udtraadte han af Landstinget, og døde 1. Febr. 1920 efter en lang Sygdomsperiode.

Hørup's politiske Historie sluttede med hans Sygdom og Død kort efter Systemskiftet, og om de to militære Medlemmer, *General Madsen* og *Admiral*

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jøhncke, er der i vor Forbindelse intet at fortælle, udover det foran meddelte. Jøhncke kom aldrig ind i Rigsdagen og General Madsen optraadte kun en Gang senere, da han d. 25. Maj 1909 fældede Chr. Hages Banemand, Snedkeren, for Aaret efter at fældes af ham med 958 Stemmer mod 951 i 7. Kreds. General Madsen døde 14. Juni 1917 anerkendt som fremragende Artillerioffícer, Opfinder af Rekylgeværet, og en varm Ven af Forsvaret. Jøhncke døde allerede den 6. Januar 1908, hans Søn Vilh. Jøhncke blev den mangeaarige Direktør for Marineministeriet, hvem det lykkedes paa en Gang at hævde sin Etat og gøre de skiftende Regeringer tilpas. Hans Indflydelse paa vort Marinevæsens Ordning er ubestridt betydelig.

Det Ministerium, der afløste Deuntzer, var I. C. Christensens, og helt hans, det rekonstrueredes ved Albertis Udtræden, da Svend Høgsbro 24. Juli 1908 afløste Alberti. Af dets Mænd omtaler vi:

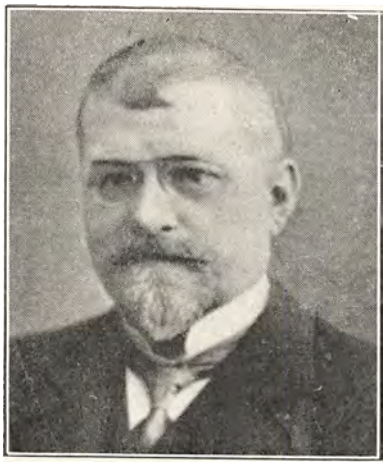
Finansminister Vilh. Lassen, født 10. Juni 1861 i Buttrup, Holbæk Amt, hvor Faderen var Mølleejer. Han blev Student fra Roskilde, og blev saa Journalist. Bransager har i Værket fra 1903 givet en indgaaende Skildring af hans Udvikling. I 1901 var han den 3. December valgt i Sæby ved et Suppleringsvalg, da Chr. Jensen Try blev kongevalgt Landstingsmand. Han genvalgtes 1903 og 1906, men døde allerede 6. April 1908. Som Minister viste han betydelige Evner under Behandlingen af Toldloven og Skattelovene, og hans Optræden bragte ham i stærk Modstrid med Vennen fra Ungdommen; han blev helt I. C. Christensens Mand. Døden bortrev ham inden hans Værk var fuldbragt. N. Th. Neergaard blev hans Arvtager. Hans Enke, Fru Marie Lassen, spillede i en lang Række Aar en Rolle bag Politikens Kulisser, hun stod I. C. Christensen meget nær, og var en af Paaskekrisens Personer i 1920. Ved Valget 1. Oktbr. 1920 fik hun Sæde i Landstinget, men døde allerede 21. Juni 1921.

Vilh. Lassen.

Indenrigsminister Sigurd Berg var født 3. Juni 1868, Søn af Føreren, og Arving til hans store Bladkreds, selvskreven i Venstres Politik, men ogsaa hans Virksomhed blev kort. Ved Alberti-Skandalen foranledigedes et Angreb paa ham, der førte til Rigsretsanklage og en Bøde paa 1000 Kroner. Det var et Led i de Radikales og Socialdemokratiets Kamp mod Venstre. I og for sig var Aktionen urimelig. Det lykkedes kun Berg at gennemføre Kommunalreformen, hvortil hans Navn er knyttet. Han var oprindelig valgt 3. April 1901 i Frederikssund, men udtraadte 20. Maj 1910 for at virke som Bladejer

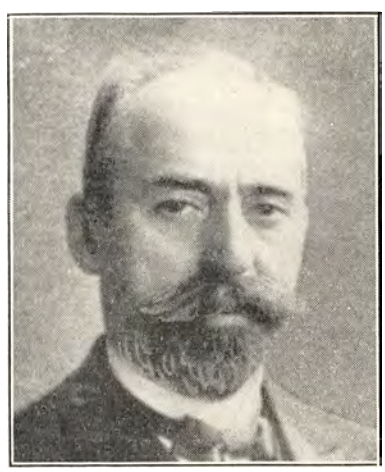
SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Sigurd Berg.

i Hillerød. Den 22. April 1918 stillede han sig i Skern-Kredsen og valgtes til Folketinget. Efter Paaskekrisen blev han Indenrigsminister i Neergaards Ministerium, men døde allerede den 11. Juli 1921, kun 53 Aar gammel. Ved Omstændigheder, der laa udenfor hans Magt at paavirke, afbrødes tidligt en politisk Løbebane, der syntes ham sikret fra Vuggen, og hvortil han medbragte ikke ubetydelige Evner og den Magt, en stor Bladejer altid besidder i Politik.

I. C. Christensens Udenrigsminister, *Lensgreve Fr. Raben Lewetzau,* var født 27. Maj 1850. Han vilde, om han havde haft Sæde i Rigsdagen, have haft Krav paa en udførligere Omtale, men han blev aldrig Rigsdagsmand, hans Ministertid ligger næsten 30 Aar tilbage, og siden da har han ikke deltaget i Politik. Han blev betydeligt undervurderet i sin Tid, men det er altsaa ikke her Stedet til at skildre ham. Blot skal det siges, at han som Udenrigsminister savnede hverken Forstaaelse af dansk Udenrigspolitik — som først de senere Aar har kaldt til Live i vort parlamentariske Liv — eller Føling med de stærke Kræfter i vore Nabolande. Han døde, 83 Aar gammel, den 5. Maj 1933.

J. Jensen Sønderup.

J. Jensen Sønderup er født 16. Febr. 1862 paa sin Fædrenegaard i Sønderup i Aalborg Amt. Som Bergs Tilhænger blev han valgt ved Supplementsvalg d. 8. Juli 1896 og holdt Kredsen til 1910.. Han sluttede sig trofast til I. C. Christensen, blev Trafikminister d. 24. Juli 1908 i det rekonstruerede Ministerium, gik over i Neergaards første Ministerium, men blev ikke optaget i Holsteins. Han gik da ud af Rigsdagsvirksomhed i en Bankdirektør Stilling, men han indtraadte paany den 23. Juli 1918 i Folketinget paa et Tillægsmandat efter Omvalg. I 1920 genvalgtes han ved de to første Valg dette Aar, men naaede ikke Valg den 21. September 1920. Han hører til de Gaardmænd, der traadte ind i Rigsdagen under Bergs Førerskab, deltog i Arbejdet i første Plan, og sluttelig gled ud i vellønnede Erhvervsstillinger eller Embeder. Deres Tal vilde, om Alberti ikke havde været, have været betydelig større, end det blev.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Anders Nielsen er den første Husmand, der blev Minister i Danmark. Han er født 30. Maj 1862 i Tapdrup, Viborg Amt. Hans Fader, Niels Johansen, var Husmand paa Heden. Selv var han Hyrdedreng og overtog 1888 Huset, da Faderen, som Tækkemand, maatte have Sønnens Hjælp. Hans politiske Interesser blev vakt i Bergs Blad, Viborg Stifts Folketidende, hvis Medarbejder han blev under et Mærke. Den 21. Januar 1890 blev han valgt i Løvel-Kredsen med 3 Modkandidater, i 1892 fik han de to Trediedele af de afgivne Stemmer, og holdt Kredsen til sin Død.

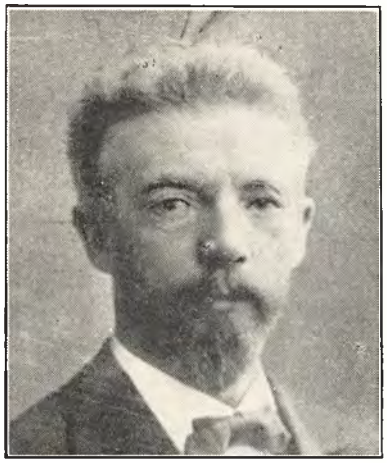
Anders Nielsen.

Hans politiske Gerning var Kampen mod Højres Militærpolitik, han var nøje knyttet til Berg, siden til I. C. Christensen, og efter Systemskiftet blev han Partiets Ordfører og Finansudvalgets Formand. I 1897 var han blevet Redaktør af Randers Folkeblad.

Hans Stilling som I. C. Christensens haandgangne Mand bragte ham i heftig Strid med Rebellerne, han blev deres skarpeste Modstander, skønt han efter sit Naturel lettelig kunde være deres Meningsfælle, men han var Jyde mod Sjællænderen Fogtman og Fynboen Slengerik. Han blev Landbrugsminister i Juli 1908, da I. C. Christensens Ministerium rekonstrueredes, og overgik i dette skæbnesvangre Aar til Neergaards Ministerium ved Albertis Fald. Som Arv fra Kampperioden kom han i Modstrid med sit Parti om de fremskudte Forter, og indgav sin Demission, men gik saa over i Holsteins Ministerium under I. C. Christensens Førerskab i Forsvarssagen. Det var tæt ved, at Husmand Anders Nielsen var blevet Konsejlspræsident, da det første radikale Ministerium gik af, men han forblev som en skattet og anset Landbrugsminister i Kl. Berntsens Ministerium. Det politiske Arbejde havde støbt ham til en fuldt ud parlamentarisk Embedsmand, der var afholdt af Embedsmænd, som af Kolleger, men han voksede tillige ud af Husmandens Vadmel. Han døde, kun 52 Aar gammel, den 13. Juni 1914 og Venstre følte Savnet af en af sine dygtigste Rigsdagsmænd.

Svend Høgsbro fødtes 4. Juni 1855 som Søn af Venstreføreren Sofus Magdalus Høgsbro, en af Bondevennernes Veteraner. Han blev juridisk Kandidat 1878 og senere en søgt og dygtig Sagfører. 1889 blev han Højesteretssagfører og førte Sager for Venstre og Socialdemokratiet i Provisorietiden. Som Forsvarer for de dømte i Langelandsmord-Sagen gjorde han et stort Arbejde for at bevise nogle af de dømtes Uskyld, men maatte give op. Han var en ivrig Talsmand for en Retsreform. I Folketinget kom han ind ved Valg den 9. April 1895 i Storehedinge-Kredsen, hvor han siden 1887 havde været Jacob Scavenius' Modkandidat; han holdt Kredsen til 1909. Han stod

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Svend Høgsbro.

i I. C. Christensens Parti som ivrig Reformven, blev i 1905 Trafikminister og gennemførte Kristiansborgs Genopbyggelse; efter Albertis Fald blev han Justitsminister, men under Valgkampen om de fremskudte Forter i 1909 faldt han for den radikale Bygmester J. Andersen, der fik 1702 Stemmer mod Høgbros 917. Aaret efter døde han 5. Maj 1910. Han var ingen fremragende Politiker, og trods sin Reformiver mærkelig stejl og haard, bl. a. paa Ægteskabslovgivningens Omraade; hans Væsen var ikke heller vindende, og han opnaaede aldrig sin Faders Stilling i Politik.

Den enes Død er den andens Brød, siger et gammel Ord, som Livet ofte bekræfter. Bransager skriver i sin Biografi af *N. Th. Neergaard:* „Det er forsaavidt at beklage, at han har fulgt en Politik, som har ført ham ud i en blind Gade, hvor hans Evner og Viden finder ringe Anvendelse." Det er skrevet 1902, nu smiler vi, naar vi læser det, man skal ikke „profetere" i Politik. Da dette blev skrevet hørte Neergaard til de af Reformpartiet medlident oversete Moderate fra Forliget 1894, hvem I. C. Christensen barskt afviste, da de ved Systemskiftets Tid høfligt søgte at nærme sig Venstrereformpartiet; „Vort Parti er ikke noget Hotel," sagde Høvdingen fra Stadil. — I. C. Christensen kunde være barsk og hoven paa samme Tid. Den bitre og afgjorte, uforskyldte Tort, der ramte ham ved Albertis Fald, er for dybt alvorlig til at kalde paa Skadefryd, og det maa have været forfærdeligt for den ærekære, ypperligt udrustede Folkefører og personligt uangribelige Hædersmand, at maatte træde tilbage fra Førstepladsen og overlade den til en anden, som han som Modstander havde vist Ringeagt — blot fordi denne nu ikke var kompromitteret, fordi ingen kunde nægte at hans Partis og hans eget politiske Skjold var blankt, men I. C. Christensen maatte forsigtig dølge sit. Men da Neergaard først var traadt frem i første Række, blev han den stille Magt i Arbejdet, og Venstres Historie til vore Dage er knyttet til hans Navn. Han hører til de Politikere, hvis Gerning hævder dem mere, end deres Navn i Offentligheden.

Niels Thomasius Neergaard er født den 27. Juni 1854 i Ugilt ved Hjørring, hvor hans Fader var Præst. Navnet Thomasius er et meget hyppigt Navn i den Neergaard'ske Slægt, der er den største af alle paaviselige danske Slægtskredse, men N. Th. Neergaards Tilknytning til denne Slægt har Genealoger ikke kunnet opdage. Mon ikke alligevel? Han blev Student 1872 og studerede Filologi, men endte i Historien som Magister art. Hans Interesse fangedes af tysk Toldpolitik, og han blev Frihandelsmand og studerede Økonomi paa Rej-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ser rundt i Europa. Som ansat i Statsanstalten for Livsforsikring begyndte han en Forfattervirksomhed, der satte sin Blomst i hans, af alle anerkendte, Hovedværk: Danmark under Juni-Grundloven. 1881 var han bleven cand. polit.

Han var liberal i Gladstones Billede og blev Medstifter af Studentersamfundet og efter Galschiøt Redaktør af „Tilskueren". Han valgtes 28. Januar 1887 i Nakskov mod Ingeniør H. A. Hammerich, men faldt ved næste Valg 21. Januar 1890 for denne, og Kredsen blev Højrekreds, til den i 1913 erhvervedes af Socialdemokraten Breseman. Neergaard valgtes dog igen den 20. April 1892 i Hornslet, som han hævdede og stolt holdt i 34 Aar, til han ved Valget 16. November 1932 var blevet træt af Arbejdet og sagde den aktive Politik Farvel, den han fra sin Ungdom havde tjent og havde været med til at præge i hele den Periode fra Provisoriet til Perioden, vi har beskæftiget os med. Uden nogensinde at bruge store Ord eller nogensinde at optræde som „Høvding", har han været en besindig Leder, været den „vise i Raadet", som selv Modstandere af hans Politik og Parti bøjede sig for i Respekt.

Neergaards politiske Historie er under Provisoriekampene og efter Systemskiftet Landets. Han blev Konsejlspræsident efter I. C. Christensen allerede den 12. August 1908, var Finansminister i fuld Samklang med I. C. Christensen i Holsteins Ministerium 1909, da Kl. Berntsen efterfulgte de Radikale i sit Ministerium 1910—13 og blev Statsminister under de ændrede Valgforhold i to Ministerier efter Paaskekrisen, han afløstes, da de store Vanskeligheder kom 23. April 1924, af Stauning, men blev, da han ikke ønskede Føring, 24. December 1926 Finansminister i Th. Madsen Mygdals Ministerium. Fra 1909—1929 har han og Edv. Brandes ledet dansk Finansstyre. Neergaard førte Vilh. Lassens Toldlov igennem, I. C. Christensen gav ham Ordførerpladsen i 1907, men i 1909 kom han i Konflikt med den tilbagetraadte Høvding — det voldte, at Berntsen i 1910 blev Konsejlspræsident — Grundlovsforslaget, der gennemførtes, tilskrives ham, og under det radikale Ministerium var han Venstres Finanslovsordfører. I 1920 var han delegeret i Paris og under Paaskekrisen var han kaldet til Kongen som Raadgiver.

Han begyndte som Medlem af et Parti, men hans indgribende Virksomhed hævede ham over snæver Partipolitik, og han blev for alle Partier — Socialdemokratiet alene undtaget — en Mand alle saa hen til og raadførte sig med. Efterkrigstidens Tyngsel ramte ogsaa hans Finanspolitik og Landmandsbankens Krack ramte hans Ministerium. Men i vor Told og Finanspolitik har han trukket Hovedlinier, og han staar ubestridt som en af vor Politiks første Mænd.

Man har sagt om Neergaard, „at hans Grundanskuelse var en engelsk paavirket Nationalliberalisme, udviklet ved Bondevennernes Politik og Forstaaelse af Arbejdernes Krav, at han var en human Politiker i Ordets bedste Forstand, dog stod han i nøgtern Fornemhed uden aandelig Samfølelse med Folket". Heri er sikkert meget rigtigt. Sammenligningen med I. C. Christensen ligger nær, i Kultur, grundig Viden og verdensmæssig Forstaaelse var han denne langt overlegen, han er en Politiker gennem Udvikling. I. C. Christensen var født Folkefører, men Overklassens Mentalitet forstod han ikke og han naaede

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

aldrig at tilegne sig virkelig Aandskultur. Dette betegner, hvad de to Mænd hver for sig naaede og hvor det glippede for dem under deres iøvrigt fortjenstfulde Virksomhed.

N. Th. Neergaards Navn vil desuden bevares ved hans mesterlige Skildring af vor politiske Historie efter 1848, der altid vil forblive et Kildeskrift af høj Rang.

Klaus Berntsen var født i Eskildstrup paa Midtfyn, den 12. Juni 1844, af Bondeslægt. Han blev uddannet til Lærer af Kristen Kold og stiftede en Friskole i Højby i 1862, og traadte hurtigt ind i det kommunale Liv, blev Sogneraadsformand, Amtsraadsmedlem og knyttet til en Række Institutioner og Selskaber. Han blev Medlem af det nationale Venstre og stillede sig i Kerteminde 22. Septbr. 1869, men fik kun 275 Stemmer, i 1872 gentog han Forsøget og naaede 606, men den en Gang kendte Cornelius Petersen blev valgt. I 1870 havde han, der var en glimrende Taler, berejst Fyn som en af „de tre fynske Frihedshelte" — de to andre var Tange og Hans Madsen. — Allerede da jonglerede han med Vittigheder, der vandt alle, og i hans Memoirer er Skildringen af hans Ungdomsbedrifter ubetalelige, og har skaffet Bogen en mægtig Udbredelse. Han blev valgt i Bogense ved et Omvalg 26. Maj 1873, ved Valget 14. November 1873 besejrede han med 1029 Stemmer mod 663 den senere Justitiarius i Højesteret C. C. V. Nyholm, en af vort Lands mest fremragende Retslærde, og han holdt Kredsen, til han trak sig tilbage i 1881. I to Aar stod han udenfor Tinget, men ved Suppleringsvalget 26. Oktbr. 1886 valgtes han med 1031 Stemmer i Assens, og der blev han siddende fast og urokkeligt sikkert, mens han paa Rigsdagen gik frem, til han naaede den første Plads i Riget, han valgtes i Kredsen, nu Odense Amtskreds, til sin Død.

Han sluttede sig i Begyndelsen af 90'erne til Bojsen mod Berg og Hørup og stod i Stampe efter Forliget i 1894 til Albertis Fald bragte ham frem igen. Han blev Indenrigsminister i Neergaards første Ministerium 1908 og ordnede den sjællandske Landbostands Sparekasses Sager, han gik over i Holsteins Ministerium og dannede selv Ministerium den 5. Juli 1910, da Zahles første Ministerium gik af. Saa blev han Forsvarsminister tillige, men geraadede i Uoverensstemmelse med Generalerne, af hvilke Generalmajor A. Arendrup maatte gaa af for Fornærmelse mod Ministeren. Som Konsejlspræsident faldt det i hans Lod at forestaa Grundlovsdebatten. Under denne stod han sig godt med Højre, men kom i Modstrid med en Del af sit eget Parti. Han blev dog efter sin Afgang i 1913 Formand i Grundlovsfællesudvalget. Sin fremskudte Stilling paa Rigsdagen beholdt han, og i 1920 blev han igen Forsvarsminister i Neergaards Ministerium, men overlod i Landmandsbankkrisen Neergaard sin Portefeuille og traadte saa, i en Alder af næsten 80 Aar, tilbage fra aktiv Indgriben i Politik. Han døde den 27. Marts 1927.

Kl. Berntsen hører til de Politikere, der vinder frem ved overbevisende Veltalenhed, vinder sig mange Venner og skaber sig faa eller ingen Fjender og lærer sin Kunst, mens han udøver den. En saadan Politiker bliver popu-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

lær, man tilgiver ham en vis Letbenethed i hans Politik og bøjer sig for hans Flid og Indsigt. Men hans Popularitet er knyttet til hans levende Person, og Historien stiller ham paa en mere tilbagetrukken Plads end den, han indtog,, da han levede og virkede.

De to Fagministre i Neergaards første Ministerium var Amtmand Charles Bruun, en dygtig og liberal Embedsmand, hvis Virksomhed i Aalborg havde bragt ham i Venskabsforhold med Vilh. Lassen, han kom aldrig ind i Rigsdagspolitik, saalidt som Handelsminister, Skibsreder Johan C. Hansen, der senere blev Handelsminister i Holsteins Ministerium, men i Kl. Berntsens blev erstattet af Grosserer O. H. V. B. Muus. Det er overhovedet bemærkelsesværdigt, at den danske Handelsstand i hele Perioden efter 1848 ikke har haft nogen indflydelsesrig Politiker eller overhovedet deltaget i Rigsdagspolitik. Christoffer Hage er den eneste Undtagelse, der bekræfter Reglen.

Heller ikke Udenrigsminister, Grev W. Ahlefeldt-Laurvig traadte ind i Rigsdagspolitik, han var en dygtig Gesandt, der virkede i en lang Aarrække i Wien, London og Stockholm. Han var ogsaa Udenrigsminister i Kl. Berntsens Ministerium. Ahlefeldt døde den 29. Nov. 1923. Charles Bruun døde i Aalborg 28. Januar 1919. Muus døde, 71 Aar gammel, den 12. December 1918; han havde indtaget en fremskudt Stilling i Grosserer-Societetet og Arbejdet for Københavns Frihavn.

Af Ministrene i Holsteins Ministerium i 1909 kan nævnes *Thomas Larsen* fra Vraa, født i Lendum 17. Februar 1854, og som sin Fader Smed og Husmand. Hans Fader var ivrig Grundtvigianer, det blev Sønnen som helt ung, og hans politiske Interesse vaktes. Han skrev i lokale Blade og stillede sig den 9. April 1895 i Vraa og valgtes med 1125 Stemmer. Kredsen holdt han til han i 1909 blev fældet af den radikale Lærer Grønborg, der siden altid genvalgtes. Th. Lassen, der imidlertid var blevet en af Venstres førende Mænd, stillede sig saa i Frederikshavns-Kredsen Aaret efter og beholdt Kredsen til han den 6. Juli 1920 blev fældet af Socialdemokrater og Radikale. Han blev 10. August s. A. valgt i Landstingskreds, og sad i Landstinget til 1932.

Hans Rigsdagsvirksomhed er meget omfattende. Det var ham, der var Tingets Ordfører i Alberti-Afæren, han blev Trafikminister i Holsteins Ministerium, gik over i Kl. Berntsens, og det var ham, der 1911 aabnede Hovedstadens nye Banegaard.

Thomas Larsen var ingen almindelig Husmandspolitiker, hans gode Evner og den Viden, han efterhaanden erhvervede, førte ham op — eller nu hedder det vel over — i et helt nyt Milieu. Han blev historisk Forfatter, skrev anerkendte Værker om Vendsyssels Aandsliv og politiske Liv, og efter at han, som saa mange af Kollegerne, havde taget fast Ophold i Hovedstaden, blev han en af den specielle kultiverede faste Rigsdagskreds, der nød Agtelse og Venskab fra alle Sider.

De skiftende Ministre i Venstres Ministerier til 1924 er hermed i det væsentlige behandlede. De senere Ministre i disse Ministerier har næsten alle

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fot. Elfelt.
Fhv. Minister Thomas Larsen.

Sæde i Rigsdagen, og omtales i Biografierne. En Undtagelse danner Kultusminister Jacob C. L. Appel i Neergaards 2. og 3. Ministerium 1920—24, han var Højskoleforstander paa Askov, men fik aldrig Sæde i Rigsdagen. Valgt i 2 Maaneder i 1920 var nuværende Biskop Bruun Rasmussen, i Th. Madsen Mygdals Ministerium af 14. December 1926, Sundhedsminister, Læge V. Rubow og Udenrigsminister J. Byskov, der er en anerkendt Filolog, blev ikke Rigsdagsmænd. Justitsminister *Fritz Bülow,* der, som Forsvarer for I. C. Christensen og Sigurd Berg, kom ind i Politik, og blev Justitsminister i Kl. Berntsens Ministerium 5. Juni 1910, blev aldrig virkelig aktiv Politiker. Han er født den 16. April 1872 i Aalborg, hvor Faderen var Herredsfuldmægtig, han blev Student 1894, cand. jur. 1898 og derefter Sagfører. Hans Dygtighed skaffede ham en god Sagførervirksomhed og aabnede ham Højesteretsskranken.

Han virkede som Justitsminister til 21. Januar 1913. I nogle Aar deltog han ikke aktivt i Politik, men helligede sig sin meget betydelige Sagførervirksomhed. Som Suppleant indtraadte han for den afdøde Anders Thomsen den 10. August 1910 i Landstingets Tingvalgte og valgtes til Formand i Tinget uden Afstemning. I 1924 fratraadte han midlertidig denne Post og udtraadte af Tinget, idet han nedlagde sit Mandat, og har siden ikke deltaget i politisk Virksomhed. Ministeriet Zahle benyttede ham i den Sag, der rejste sig efter Lensloven, og han nyder vedblivende Anseelse som en af Landets dygtigste og mest søgte Sagførere. Det er som Sagfører han har sin Betydning; i det politiske Liv har han ikke med sine usædvanlige Evner gjort nogen blivende Indsats. Atter en Bekræftelse paa, at vort Lands Parlamentarisme ikke byder Advokater et virkeligt Felt.

Der vil i de følgende Biografier blive Lejlighed til at omtale Fagministrene efter 1920, ligesom de socialdemokratiske Ministre saagodt som alle omtales i Biografierne.

Vi gaar nu over til at omtale Ministrene i Zahles to Ministerier, forsaavidt de ikke endnu har Sæde i Rigsdagen. Blandt disse er to af Periodens betydeligste Politikere: Edvard Brandes og Ove Rode.

HRSgf. Fritz Bülow.

Dr. phil. Edvard Brandes, født 21. Oktober 1847 i København. Carl Edvard Cohn Brandes er en af de faa danske Politikere i internatio-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nalt Format. Han var Jøde og stolt af at være Jøde. Hele hans Person var præget af Intelligens, hans videnskabelige Uddannelse var grundig, hans Kendskab til asiatisk Filologi vilde have sikret ham en Plads som anset Universiteslærer. Desuden var en dygtig Dramatiker, en fremragende Kritiker og en dygtig Journalist og Bladredaktør. Men dybest inde var han besjælet af den Kærlighed til Magt, der har ført Jøder frem til alle Tider, hvadenten de, som Benjamin Disraëli, tjente konservative Ideer, eller som Trotski søgte Baggrunden i Folkedybet. Edvard Brandes var en Aandsaristokrat, der befandt sig lige saa vel i Literatur- og Videnskabsmænds højt kultiverede Kredse som i de forfinede Rigmandshjem og Fødselsaristokraters Sale. Forfatteren af disse Linier sagde en Gang til Brandes: „Hvad har vi tilbage nu, da vi bliver gamle?" — i 40'erne føler man sig altid gammel, og Brandes, der var 20 Aar ældre, svarede med et ubeskriveligt Smil, næsten dæmonisk: *„Magt"*.

Han fik Magt, og han brugte den vel. Student 1865, Dr. phil. 1879, blev han Litterat, anmeldte Litteratur og Teater i „Ude og Hjemme" og „Ill. Tidende", blev saa Medredaktør af Morgenbladet i 1880. Mellemmand mellem det litterære Venstre og Bondevenstre. Han valgtes den 22. Sept. 1880 i Rudkjøbing, og var Kredsens Folketingsmand til han udtraadte 10. Aug. 1894. I 1884 havde han med Hørup stiftet Dagbladet „Politiken", som han var knyttet til i næsten 50 Aar. Han kom i Modsætning til sine Berg'ske Venner og viede sig til litterære Virksomhed. Ved Systemskiftet var han ude af Rigsdagspolitik, stod som Redaktør af „Politiken" i Skygge af Hørup og gav sig væsentligst af med Teater og skønlitterær Kritik. Han, der var sine Venners Ven og sine Fjenders Fjende, havde faaet en hel Strøm mod sig, det kgl. Teater var Ejnar Christiansen, Politik I. C. Christensen og han selv var nær de 60. Kun faa trofaste havde han om sig; i 1904 overlod han Cavling „Politiken", og det syntes som om han med de 60 havde udspillet sin politiske Rolle, mens den Brandes'ske Retning i Litteraturen havde kulmineret. Men to Aar efter drog han dog fra sit Tusculum paa Nordre Strandvej ved Helsingør atter til Hovedstaden, valgt som Landstingsmand i 1. Kreds den 21. Sept. 1906 og to Aar senere kom 1908. I Zahles Ministerium blev Brandes Finansminister, han blev de radikales første Mand, Chef for det Hovedkvarter i København, og da det andet radikale Ministerium kom i 1913, blev han igen Finansminister og Danmarks mest indflydelsesrige Politiker. Allerede i 1906 havde han ved sit personlige Væsen vundet de højt kultiverede blandt Tidens Politikere af forskellige Partier; i Krigsperioden forstod han tilfulde at beherske de vanskelige Forhold, og som Forvalter af Statskassen er han og Estrup vore dygtigste Ministre.

Det store Krav, der stilledes til hans Arbejdskraft, angreb hans Helbred, og ærgerrige Kolleger tiltog sig efterhaanden en Del af Hans Magt. I den sidste Del af det Zahle'ske Ministerium var det andre der ledede. Efter dets Fald blev han Medlem af Landstingets Finansudvalg, tingvalgt Landstingsmand var han bleven 10. Sept. 1920, men i 1927 nedlagde han sit Mandat, og levede i sine sidste Aar udenfor Politik i sin aldrig opgivne Interesse for

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Videnskab og Litteratur. Til det sidste læste man i „Politiken" hans mesterlige politiske Maanedskroniker. Han døde 82 Aar gammel den 21. Dec. 1931.

Saa stor en Alsidighed hindrer ofte sin Mand i at naa frem til den første Stilling i Samfundet. Edvard Brandes naaede det i Realiteten, selv om hans stærkt særprægede Personlighed gjorde det vanskeligt for hans Samtid at erkende det. Aandsaristokrater er ikke i Kurs i Tiden, og Edv. Brandes' Aandsoverlegenhed var saa ubestridelig, at den æggede til Modsigelse hos mindre Aander. Men de, der kendte ham, bøjede sig for ham, og satte ham som menneskelig Personlighed, endog over hans langt mere berømte Broder.

Ove Rode er født den 31. Aug. 1867 i København. Hans Fader var Historikeren Gotfred Rode, hans Moder, Rota Margrethe Lehmann, var Orla Lehmanns Datter. Han gik i Skole og blev Student 1885 i Kristiania, hvorhen hans Moder i sit andet Ægteskab flyttede, men kort efter drog han til Danmark for at blive Journalist. Allerede som ganske ung havde han skrevet i „Verdens Gang".

Vi Studenter fra 1885 husker tydeligt Ove Rode, en ualmindelig køn Skikkelse havde han, dertil et smukt og karakteristisk Ansigt og et Smil, der kunde vinde alle og som han beholdt til sin Død. Præget af franske Ideer og et europæisk Frisind, var der over hans hele Fremtræden noget „Alcibiades", der paa en Gang tiltrak og vakte Uro. Vi husker ham i Gogols „Revisoren", Studentersamfundet opførte, hvor han i Hovedrollen fortryllede sine kvindelige Bysbørn, vi husker ham, da han selskabsklædt, med Blomst i Knaphullet, stod frem for en Samling larmende Højrestudenter i Studenterforeningen og med Reminiscenser fra Apologien udfordrede sine Dommere i Sokrates' Aand. Han var „Piraten"s Redaktør — Piraten var Ungdomsforvildelse i fransk Aand, tilsat Kristianiabohême. Saa blev han Redaktør af „København", som han stiftede. Ogsaa dette Blad var da præget af Ungdomsletsind, og de to Brødre, Helge og Ove Rode, samlede i deres Ungkarlelejlighed, hvor nu Jorks Passage gaar, en Kreds af den københavnske Ungdom, der talte Mænd som Emil Levy, Bonnesen, Esmann og Oscar Madsen.

I 1892 blev Ove Rode knyttet til „Politiken", og Alcibiades-Tiden var forbi. Han var i 1891 blevet gift med den norskfødte Line. M. Vibe Dedichen, og fra den Tid blev Ove Rode en „bonus pater familias", paa hvis Vandel aldrig noget kunde siges, en god Borger og en myreflittig Arbejder. Han viedede „Politiken" — Bladet, sin Arbejdskraft, blev Hørups Redaktionssekretær og dernæst den store Førers Lærling, Adjudant og sluttelig Stabschef. Alle ved, at Rode har skrevet adskillige af de Hørup'ske Artikler. Han kæmpede mod Berg og mod de Moderate, og skrev samtidig Skuespil paa Vers.

Men hos Rode var det en fremherskende Trang at være den første mellem lige, han indsaa, at i Litteraturen kunde han ikke naa det, i Journalistiken stod ældre Mænd foran ham, og han kastede sig da ind i Politiken — det politiske Liv. Han var med til at skabe Rammen for det radikale Venstre, blev „Politiken"s politiske Redaktør i 1905, i 1907 Borgerrepræsentant i Kø-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

benhavn, og stillede sig 1907 i Holbæk ved Folketingsvalget. Han fik 1286 Stemmer, 11 Stemmer mindre end Venstremanden Kr. Sørensen Munkebjergby, men 25. Maj 1909 slog han den moderate Nielsen Jexen med 1698 Stemmer mod 1553. Alligevel fik han ikke fast Fodfæste i Tinget, ved Valget i 1910 besejrede Mads Tange af Venstre ham ca. 150 Stemmer, men den 7. Juli 1910, da Krabbe gik ud af Politik som falden Minister, men udnævnt Kammerherre, fik Rode hans Kreds, Holbæk-Kredsen, og holdt den i 17 Aar til han den 30. September 1927 traadte ud af Politik, for at vie sine sidste Aar til *„Politiken"*.

Rode traadte ind i Folketinget, da Partiet fremtvang Krabbes Fald, og det blev sagt om ham, at han fjernede dem, der stod ham i Vejen, Ven eller Fjende. Hans politiske Ærgerrighed var stor, men hans politiske Dygtighed holdt Maal med den — rigeligt endda! Rodes fremherskende Evner var administrativ og organisatorisk Dygtighed. Hans Skrivebord i „Politiken"s Redaktion, i Finansudvalgets Arbejdsværelse og senere i Indenrigsministeriets pompøse Ministersal, lignede et Hav med papirhvide, skummende Bølger, tilsyneladende et Kaos, men af dette voksede Taler — lange, men fængslende og tankerige Taler, Lovforslag og Resolutioner frem, prægede af Indsigt, Viden og Forstaaelse.

Sin Lærermester, Hørup, overgik han i Kundskabsfylde, sine Medarbejdere vandt han ved sit Smil og den Hjertevarme, der dulgte sig bag hans ydre Optræden. Ingen stod Bønderne fjernere end han i Tankesæt og Livsanskuelse, men han kendte den danske Politik i dens Vækst fra Frihedsaarene og Fejderne, oprindelig individualistisk Frihedsmand blev han under Verdenskrigen den, der først lagde Enerne i Samfundsbaand. Efter at have været Medlem af Finansudvalget 1909—10 og 1911—13 blev han Indenrigsminister i Zahles andet Ministerium, og støttet til sin Ungdomsven, Henrik Vedel, Ministeriets Departementchef, ordnede og regulerede han i Krigsperioden Landets Ernæringsvæsen, og stod i den sidste Krigstid, og i Tiden efter Krigen, som den mest betydende og stærkeste Mand i Regeringen. Han havde naaet sin Ærgerrigheds Maal. Det maatte han betale med den Storm, der rejste sig mod ham, da Krigens Følger kom, alle Erhvervets Krigslove var jo hans Værk.

Paaskekrisen kom bag paa ham. Forfatteren af disse Linier mødte ham paa Raadhuspladsen den 29. Marts 1920 og spurgte: „Hvad er dette?" Rode rystede paa Hovedet og sagde: „Det er Pip, det kan aldrig holde." Men der stod stærke Magter bag, Rode skrev senere sin ypperlige Pjece om Paaskekrisen. Efter Ministeriets Fald blev han Partiets Ordfører og Medlem af Finansudvalget; mellem ham og Socialdemokratiet blev der aldrig fuld Forstaaelse, en Fører for et Landboparti kunde han efter hele sit Anlæg ikke blive, og de to Fronter rykkede frem til Klassekamp.

Efter det første Stauning'ske Ministeriums Fald, 14. December 1926, førte atter Rode Kampen mod Madsen Mygdals Ministerium, men inden næste Rigssamling traadte han ud ved Cavlings Afgang fra „Politiken" og blev Bladets første Redaktør.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Det blev en Ærespost mere end et Arbejde, Naturen krævede sin Ret, et opslidende Arbejde under Krigen af gigantisk Format havde tæret paa Rodes Arbejdskraft. I sine sidste Aar holdt han sig tilbage, levede med sin Familie, der talte lovende og dygtige Sønner, og deltog slet ikke i det offentlige Liv. han døde 11. Juli 1933.

For os, hans samtidige, stod han som den, der kendetegnede den politiske Periode, vort Liv spændte over. Udgaaet af den københavnske Studenterungdoms europæisk paavirkede Kreds formede han Reformkravene i sin Tid til de, baarne af vældige Begivenheder, sprængte de Rammer, der skulde slutte sig om dem. Det blev hans Lod at være Fører i Arbejdet, og den Beundring, han som ung Student indgav sine Kammerater, bevarede han, selv efter at 40 Aar havde skilt ham fra Kredsen. Hans Arbejde vil i dansk Politik være hans Minde, som Ordene var hans Bedstefaders, Orla Lehmanns; i mere end 20 Aars dansk Politik er han ledende Kraft, og det er kun retfærdigt, at vi her indrømmer ham en udførlig Omtale.

Det faldt i *Erik Scavenius'* Lod at staa som Danmarks Udenrigsminister i det, for vort Lands Velfærd, mest kritiske Øjeblik siden det ulykkelige Aar 1864. Der har været stor Meningsforskel om hans Virksomhed som Udenrigsminister, men nu er vel alle enige om, at han den Gang handlede klogt og rigtigt. Selve Begivenheden er behandlet i det foregaaende. Her er blot Stedet til nogle biografiske Oplysninger. Erik Julius Christian Scavenius er født paa Klintholm, som hans Fader ejede, den 13. Juni 1877. Han blev Student 1897, cand. polit. 1901 og ansattes i Udenrigsministeriet. Han havde i Modsætning til sin Slægt og sine Omgivelser sluttet sig til det radikale Venstre, og gjorde en særdeles hurtig Karière, da han efter to Aars Tjeneste ved Legationen i Berlin, udnævntes til Kontorchef for Handels- og Konsulatsdepartement og straks i Oktober 1909 blev Udenrigsminister i Zahles første Ministerium, kun 33 Aar gammel. Saaledes lanceret, blev han Gesandt i Wien og Rom 1912, og i Juni 1913 paany Udenrigsminister i Zahles andet Ministerium. Det er utvivlsomt, at han under Krigen indlagde sig megen Fortjeneste ved sin smidige og faste Hævdelse af vor Neutralitet. Han havde utvivlsomt Sympati for Tyskland, men det var hans nøgterne Opfattelse af, hvad der i Længden var gavnligt, der bestemte hans Stilling til det sønderjyske Spørgsmaal, da Krigen endte med Tysklands Sammenbrud. Han hævdede Neutralitetsprincippet og førte sine Synspunkter igennem, trods megen Modstand og under stedse voksende følelsesbetonet Upopularitet. Da han samtidig aldrig lagde Skjul paa sine Meninger og ofte optraadte udfordrende, kom han i et stærkt Modsætningsforhold til en stor Del af Befolkningen, og Episoden den 29. Marts 1920 var fuldt saa meget rettet mod ham som mod Zahles Holdning i Valgspørgsmaalet. Efter Krigen blev han i 1918 tingvalgt Landstingsmand, men traadte ud 8. Januar 1927. Han efterfulgte Herluf Zahle i Stockholm i 1924, men udtraadte af Tjenesten 1932, dog stadig i Forbindelse med den danske Udenrigs-Politik, i dens officielle Institutioner.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Efter fra 1922—24 at have været Formand i det radikale Venstres Landsforbund har han nu trukket sig tilbage fra Rigsdags-Politik. Som Ejer af Voegaard i Vendsyssel har han, der straks med stor Energi kastede sig over Godsadministrationen, sikkert lidt store Skuffelser. Han kom ind i Politiken i en ung Alder, og fik Lejlighed til at vise sine Evner, han drog sig ud af den efter 13 Aars Virksomhed, og det ser ikke ud til, at han vender tilbage, nu da han er naaet de 57 Aar. Han har, ligesom sin Farbroder, Jacob Scavenius til Gjorslev, og sine to Fætre, Harald Scavenius fra Gjorslev og O. C. Scavenius fra Basnæs, været i Statens Tjeneste som Minister, og er vel nok den af de fire, der er traadt længst frem i sit Arbejde.

Godsejer Erik Scavenius.

— *Kristian Pedersen* var født 13. Oktober 1857 i Sandby ved Holbæk, hvor Faderen ejede en Gaard, som han i 1886 overtog efter Uddannelse paa Hindsholm og Tune Landboskole. Han var Sogneraadsformand i Sandby fra 1903—13, og sluttede sig til sin Lærer, Fogtman, i hans radikale politiske Anskuelser. Han valgtes 1895 til Folketinget i Svinninge-Kredsen og holdt den, til han efter 1918 valgtes i Nykøbing paa Sjælland og senere i Holbæk Amtskreds til sin Død 26. Oktbr. 1927.

Hans Hovedvirksomhed paa Rigsdagen var Jordlovene og Landbrugslovene. Han var udpræget Demokrat, og ofte Ordfører for disse Sager i Tinget. I 1913 blev han Landbrugsminister i Ministeriet Zahle. Han fik en betydelig Indflydelse paa Loven om Ophævelse af Majoratslen, paa Fæstelovgivningen og Lovene om Jord til Landarbejdere, men hans Reformplaner hæmmedes af Krigsperioden. Det maa have været ham noget af en Skuffelse, at Jordlovene satte Staten i Forlegenhed med den megen Jord, der vilde tilfalde den, uden at der var Aftagere deraf i de daarlige Tider, ligesom hans stærkt georgistiske Sympatier ikke fandt Udviklingsmuligheder i Praksis. Han er vel nok den af de demokratiske Ministre, der har maattet udvise størst Resignation, baade her og i Spørgsmaalet om Statsfæste, der for ham var et Ideal. Han var en af det radikale Venstres mest yderliggaaende Demokrater, for sin Optræden og sit Væsen var han almindelig agtet og velset i alle de Kredse, der ikke led under hans Arbejde. Mellem ham og det gamle Venstre var et stort Svælg.

fot. Elfelt

Fhv. Landbrugsmin. Kr. Pedersen.

— Det saa en Tid ud til at *Thomas Madsen Mygdal* skulde blive Arvtageren af I. C. Chri-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

stensens og Neergaards Førerskab i dansk Landbopolitik. I Modsætning til sin Forgænger Neergaard havde han arvet Politiken fra sin Fader, Niels Peter Madsen Mygdal, der var Gaardmandssøn fra Gjøl i Limfjorden og var gaaet de gamle Venstrepolitikeres sindige Veje fra Lærer til Folketingsmand, steget gennem Graderne og naaet til Statsrevisorposten, som I. C. Christensens tro og haandgangne Mand. Men der er dog Forskel paa Fader og Søn, N. M. Madsen Mygdal gik, under Forsvarslovens Behandling i September 1909, mod I. C. og Partiet, og efter i 4 Aar at have staaet udenfor Grupperne, meldte han sig ind i det radikale Venstre og blev I C. Christensens bitre Modstander — ja, næsten Fjende — han betegnes som Chr. Bergs Discipel, men uden dennes Bredde og uden I. C.'s taktiske Talent. Man har kaldt ham „en Retskæmper, hugget i Sten".

Sønnen gik andre Veje. Th. Madsen Mygdal er født i Mygdahl ved Hjørring og blev Landmand, gik paa Jellinge Seminarium og tog Skolelærereksamen, men gik tillige til Landvæsenet og tog 1902 Landbrugseksamen paa Dalum med Udmærkelse. Han blev sluttelig denne Skoles Forstander i 1908, og nød stor Anseelse for Dygtighed og sjælden vindende Optræden. Hans Træk var nok skarptskaarne Vendelbo-Ansigtstræk, men der var over hans slanke, lyse Skikkelse en ejendommelig Forfinelse, stærkt modsat Faderens barske Gaardmandspræg. Th. Madsen Mygdal naaede hurtigt frem blandt det teoretisk-praktiske Landbrugs førende Mænd, ligesom han traadte i Forbindelse med Landbrugets specielle Industri, Slagterierne paa Fyn. Ved Landbrugsraadets Oprettelse blev han i 1919—20 Præsident, og i Krigstiden havde han været benyttet i en Række Nævn og i en Sendelse til England. Efter at have været Forpagter af Sandholdt paa Sydfyn, købte han i 1920 Edelgave i Nordsjælland og traadte saa ind i Godsejernes Række. Hans Broder, Johs. Madsen Mygdal, indtraadte i det mægtige Østasiatiske Kompagni, og Broderen, Aage, var en fremragende Landmand.

Naar Th. Madsen Mygdal ikke gik den sædvanlige Vej gennem Rigsdagen, skyldtes det vel nok, at han i Modsætning til Faderen tørnede skarpt sammen med de radikale Ministre, særlig Ove Rode, hvem han angreb for hans Krigsforanstaltninger, og Zahle, hvis bestemte Modstander han var i Husmandssagen. Fra I. C. Christensen skilte Faderens Strid med denne ham, skønt N. P. Madsen Mygdal allerede var død 19. Oktober 1913. Det blev gennem Kl. Berntsen og Neergaard, at han traadte ind i dansk Politik og valgtes til Landstinget i Odense Amt den 1. Oktober 1920, efter at være udnævnt til Landbrugsminister i Neergaards andet Ministerium 5. Maj 1920.

I Modsætning til andre tidligere Fagministre, gik han med Iver ind i Politik og blev, da I. C. Christensen trak sig tilbage og Kl. Berntsen var stærkt ældet, sammen med Neergaard Venstrepartiets Fører. Efter det første socialdemokratiske Intermezzo blev han, da Neergaard trak sig tilbage, udnævnt til „Høvding", og satte al sin Energi ind paa at samle Venstre og føre Danmark ud af Efterkrigens Vanskeligheder ved det danske Landbrugs Hjælp. Hans „eneste Tale", der indskærpede Tilpasning, er gaaet over i Historien. Han blev Statsminister, da Stauning gik af, den 14. December 1926, men det

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

viste sig, at han, der var en dygtig Fører og Organisator, ikke var skabt til Høvding, han var ikke som Faderen hugget i Sten. Hans eget Landbrug bragte ham i de senere Tider Skuffelser, han formaaede ikke at holde Landbrugets Mænd samlede, Stemningen i Landet gik ham imod, og hans Politik kunde ikke gennemføres. Hans Ministerium gik af efter Valget den 24. April 1929. Han havde forinden maattet møde et Forslag om Misbilligelse af Ministeriets Erhvervspolitik ved Højres Støtte, men Udfaldet af Folketingsvalget gav Oppositionen Flertal.

Særlig Tilslutning havde Madsen Mygdal vundet i Sønderjylland, hvorfor han i 1926 opgav sit Landstingssæde og valgtes i de sønderjyske Amter til Folketinget den 2. Decbr. 1929, men i Maj 1932, inden Folktingsvalget i dette Aar, udtraadte han af Folketinget og overlod Førerskabet i Venstre til O. C. Krag.

Den danske Landbostand har aldrig rigtig kunnet samles om en fælles Politik. I Kampaarene i forrige Aarhundredes sidste Fjerdedel kender vi Spaltningen Berg — Hørup — Bojsen indenfor Venstre og de store Landboer i Højre. Systemskiftet bragte Spaltningen i Venstre og Radikale, mens de store Landbrugere gik ud lidt efter lidt. Og da Konstellationen, et stort og stærkt Landboparti, syntes muligt, skortede det paa Enighed og Lyst til at samles om en Høvding. Det synes udenforstaaende ufatteligt, at det danske Landbrug ikke som Industri og Arbejdere kan staa i sluttet Kreds. Interessefællesskabet burde dog kunne forene dem, og Erhvervs- og Valutakrisen maatte dog være et Samlingssignal, der kunde gjalde.

Men nej — og nu er den mest lovende danske Landbopolitiker frivilligt gaaet ud af Politik i det Land, hvis Hovederhverv Landbruget saa uomtvisteligt er. Skulde Aarsagen til dette ligge i, at Socialdemokratiet er det eneste Parti, der har en virkelig Støtte i sin Presse, medens de andre store Blade i altfor høj Grad er tvunget til at tage Hensyn til de mange modstridende Erhvervsinteresser, og derved afskæres fra den Ensidighed som er Politikerens Styrke?

Laust Jevsen Moltesen er født 18. Novbr. 1865 i Raahede ved Hvidding, hvor hans Fader var Gaardejer. Han blev Student 1883, cand. theol. 1888 og studerede siden Kulturhistorie. Han redigerede „Dansk Kirketidende" og skrev en Række historiske Arbejder. I 1894 sendtes han til Rom da Vatikanets Arkiv blev aabnet, og er den første Udgiver af danske Pavebreve. Senere har han redigeret Tidsskrifter, været Lærer ved Askov og fl. Skoler, og været Statens Tilsynsførende ved Folkehøjskoler og Landbrugsskoler. Han valgtes 25. Maj 1909 til Folketinget i Vinderup, en ny Kreds, der var oprettet i 1894. Hans Modkandidat var en Socialdemokrat og en Højremand; han fik absolut Flertal i den tidligere moderate Kreds, der i 1906 var vundet af Reformpartiet. Som gammel Tilhænger af den Berg'ske Fraktion, sluttede han sig til I. C. Christensen, hvem han fulgte i dennes Forsvarspolitik i 1909 mod Neergaard. I 1896 var han blevet Dr. phil. paa en Afhandling om Paverne i Avignon, senere i 1929 Dr. theol. honoris causæ. Og med sin store Viden og Evne til

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

folkelig Fremstilling, forenet med en Lethed i Tale og Udtryk, fik han snart en indflydelsesrig Stilling i Partiet, uden dog at træde frem i første Række. Ved Sammenslutningen af de to Venstrepartier havde Partiet den Gang en stor Kreds af fremskudte Arbejdere, og Moltesens Arbejde kom til at ligge i Skole- og Kirkesager. Først da de gamle Gaardmandspolitikeres Kreds svandt ind, blev der mere Plads for hans, gennem videnskabelige Studier og Rejser, akademisk udviklede Personlighed, og da det radikale Ministerium gik af i 1920, blev han et af Partiet meget benyttet Medlem i interparlamentariske Sager og i Haagerkonferencens Forberedelse, ligesom han blev delegeret i Folkenes Forbund, og 1923 Præsident for den interparlamentariske Konference i København.

Dr. L. J. Moltesen.

Det var derfor ret naturligt, at han udnævntes til Udenrigsminister i Madsen Mygdals Ministerium. Som saadan gennemførte han Ændringer i vort Diplomatvæsen. Han var den første Udenrigsminister efter Systemskiftet, der ikke tilhørte Diplomatkorpset, Cold havde som tidligere Guvernør staaet det nær, men hans Virksomhed i internationale Sager vejede vel op mod dette. Indenfor Venstre indtog han efter sin Natur og Uddannelse en Særstilling, men fra Fødslen stod han Partiet nær. I sin Fremtræden ejer han meget af Universitetslærerenes Væsen, forbundet med Evner til at tale folkeligt, i sin universelle Viden, sit Kendskab til Historie og Kulturhistorie er han ikke overgaaet nogen af sine Kolleger, men hans Væsen er frit for alt doktrinært. Sin Hjemstavns Grundtvigianisme har han endnu bevaret.

Efter at have haft Sæde i Ringkøbing-Kredsen i 20 Aar, traadte han ud ved Valget den 16. November 1932, men beklæder endnu en Række offentlige Tillidshverv.

Marius Abel Nielsen Slebsager er født i Slebsager ved Varde den 13. Nov. 1874. Han var oprindelig Mejerist, men tog 1895 Præliminæreksamen, blev Lærer i 1896 og virkede ved Silkeborg Realskole 1896—1900, da han selv overtog en privat Realskole i Vejen. Han var i Mellemtiden kommet ind i Forsikringsvæsenet og blev fra 1913—17 Medlem af Direktionen for Aktieselskabet „Tryg", ligesom han blev Medejer og Medudgiver af Esbjerg Avis og Landbodagbladet i samme Tidsrum.

Han optraadte tidligt i Politik, allerede i 1903 virkede han i Bække for Laust Rasmussens Valg, og blev i Kredsen Formand for Venstres Organisation. Efter Bluhmes Afgang valgtes han til Folketinget i Esbjerg. Socialdemokraten, Redaktør J. P. Sundbo, havde allerede et betydeligt Antal Vælgere, men Slebsager slog ham med afgjort Majoritet af 2200 Stemmer mod Sundbos'

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1776, en radikal Kandidat fik 214. Slebsager holdt Kredsen til 1918 og genvalgtes 22. April 1918 i Guldager, mens Sundbo tog Esbjerg. Senere genvalgtes han i Ribe Amt, til han udtraadte 1. Maj 1932, og afløstes af S. Brorsen.

Som Politiker var han anerkendt som Agitator, han var vel inde i Politik og optraadte med sikker Bestemhed. Men — vel væsentlig paa Grund af de mange Hverv, han fik udenfor Tinget — i Rigsdagsarbejdet deltog han ikke blandt de ivrigste. Han havde et Ordførerskab i Grundlovssagen i 1910—13, i Skatteloven 1910 og i Boligloven 1918. Mod de Radikale stod han skarpt og han har ofte været indviklet i bevægede Debatter i Tinget. Alligevel var han populær blandt Rigsdagsmændene for sit charmerende Væsen. Han blev Trafikminister i Neergaards andet Ministerium i 1920, og blev en meget aktiv Jernbaneminister. Lillebæltsbroen var hans store Værk. Men politisk blev han ofte angrebet, og hans Forsvar var lige saa bidende som Angrebene. I Ministeriet Madsen Mygdal blev han Handelsminister. Han har haft Sæde i Toldraadet, i den vestindiske Kommission, i Jernbaneraadet og Boligkommissionen. — Slebsager er forsaavidt en helt anden Type end de gamle Venstrerigsdagsmænd, uagtet hans Fortid i meget minder om deres. Som Politiker traadte han i Forbindelse med de store Aktieselskaber og Banker og assimilerede sig med denne Forretningsmandstype. Mange og gode Erhverv faldt i hans Lod. Nævnes kan Margarinefabrikken Alfa, de baltiske Assurandører, Dampskibsselskabet Norden og særligt Telefonselskabet, hvis ledende Mand han blev ved Direktør Fr. Johannesens Afgang. Der har ofte været Bevægelse og Strid, hvor han kom hen, hans „Hverv" har vel ofte ogsaa været Erhverv, men hans Dygtighed er ubestridt, selvom han vel næppe mere vil vie Politiken sin betydelige Arbejdskraft.

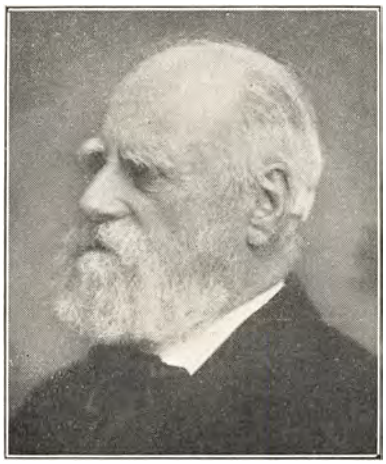
Direktør N. M. Slebsager.

At tale om „Bengnaveri" i Forbindelse med Slebsager er ganske uberettiget. Han „gnavede" aldrig, han satte sig tilbords ved et rigt dækket Bord, hvortil han var specielt indbudt og tog for sig af de varme og kolde Retter.

Folketingets Formænd i Tiden efter Systemskiftet er kun 7. Ganske vist er Posten en Ærespost, men den berøver det Parti, Æren tilfalder, en Stemme ved Afstemningen og deri ligger maaske tildels Forklaringen paa Fænomenet.

Herman Martin Trier var Folketingets Formand ved Systemskiftet. Han er født 10. Maj 1845, Søn af Grosserer Adolf Trier i København. Han blev Student 1862, studerede Jura men forlod dette Studium og blev Skolemand og Filolog. Gennem Studentersamfundet, hvis Formand han blev, kom han ind i Politik, blev Leder af Arbejderundervisningen og valgtes 25. Juni 1884 i Kø-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Herman Trier.

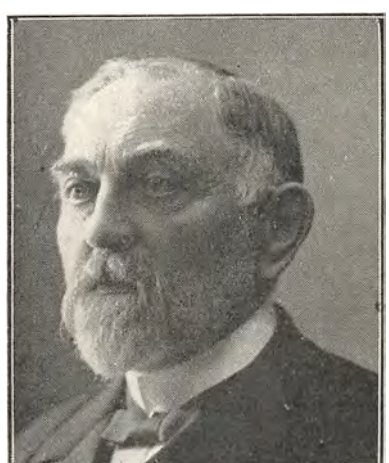
benhavns første Kreds med 2141 Stemmer mod Højres gamle Politiker Rimestad, der fik 2091, repræsenterede Kredsen, til han 1910 gik over i Landstinget. Han tilhørte Venstre og stod skarpt mod Estrup. Han var den første, der fremsatte Lovforslag om Arbejderboliger og har stor Fortjeneste af Skoleloven 1899. I 1901 blev han Tingets Formand, men ved Rebellernes Udtrædelse traadte han, som før kildret, ud.

Hans Virksomhed i Landstinget varede til hans Død, han var de Radikales Ordfører i Grundlovssagen. Ved Siden af sin Virksomhed paa Rigsdagen var han, fra 1893, virksomt Medlem af Borgerrepræsentationen i København, blev dens Formand 1898 og fungerede som saadan til 1917, da han udtraadte.

Hans værdige retlinede Fremtræden gjorde ham til en af Byens mest agtede Borgere, var en fortræffelig Taler og ypperlig Skribent. Han døde 1. Septbr. 1925, 80 Aar gammel.

Ved Triers Afgang som Folketingsformand den 31. Januar 1905, som før angivet, valgtes *Anders Thomsen,* født 14. Septbr. 1842, Gaardmandssøn fra Nørby ved Ringkøbing. Han tog Skolelærereksamen i 1864, men ejede Gaard i Sneum. Han valgtes i Aars-Kredsen, der den Gang havde Valgsted i Brorstrup, d. 20. April 1892 og sluttede sig til Berg. Kredsen holdt han, til han d. 14. Marts 1912 blev kongevalgt Landstingsmand, efter Grundlovsændringen sad han i Tinget til sin Død. Han var Formand i Forsvarskommissionen 1906—08 og Statsrevisor fra 1908—19. En støt og sindig Vestjyde, der arbejdede sagligt og tungt. Kun en Gang i sit Liv stod han overfor en Overrumpling, det var den én Gang stærkt omtalte Episode, da Frk. Mary Westenholtz i 1908 skaffede sig Adgang til Folketingssalen, og under Forsvarsdebatten skarpt udtrykte de danske Kvinders Protest mod Partiernes uværdige Kamp om Magten. Formand i Landstinget var han fra 1914.

Anders Thomsen døde 11. Juli 1920 i en Alder af 78 Aar. I Tiden 15. Marts 1912—13. Juni 1913 var I. C. Christensen Formand i Folketinget.

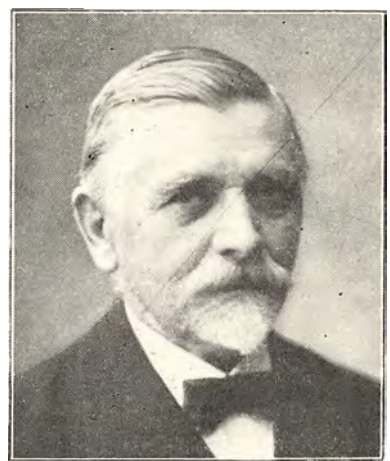
fot. Elfelt

Gdr. Anders Thomsen.

Hans Efterfølger blev den 14. Juni 1913 *Niels Pedersen Nyskov,* født 8. April 1850 paa Damgaard ved Grenaa. Han begyndte i Sogneraad og Amtsraad, stillede sig i 1881 i Ebeltoft

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og efter flere Forsøg valgtes han i Grenaa d. 9. April 1895. Kredsen holdt han til Valgkredsens Omlægning i 1918, valgtes saa i Amtskredsen og sad i Tinget til sin Død. I 1913 blev han Formand i Folketinget til sin Død d. 29. Marts 1922. Han deltog med Flid i Tingets Arbejder, var sit Partis Ordfører i en Række Sager. Hans Person var lidet imponerende og hans Væsen stilfærdigt. I hele den lange Periode var han kun ude for to bevægede Episoder; den ene, da han under Paaskekrisen nægtede at kalde Folketinget hjem fra Ferie, fordi han havde lovet Liebe at lade være og saa maatte høre af Slengerik, at han sad paa Oppositionens Naade. Han slap for at blive fældet ved Krisens fredelige Udgang og Oppositionens Valgnederlag i 1920. Anden Gang var Tumulterne under Arbejdsløsheds-Debatten, da han lod Tilhørerpladsen rømme, den 25. Septbr. 1921. Nyskov havde belært Partierne om, at det kunde være forbundet med Fare for Flertallet ikke at besætte Formandsposten med en paalidelig Partifælle, og da Socialdemokrater og Radikale fik Flertallet, valgte man efter Nyskovs Død den 29. Marts 1922 H. P. Hansen som den første Socialdemokrat paa Formandspladsen. Han findes omtalt i Biografierne. — I Modsætning til Folketinget, der i hele den 30aarige Periode, vi her behandler, kun har haft 5 Formænd, der idelig genvalgtes, har Landstinget haft oftere skiftende Formænd, betinget nærmest af Forholdet mellem Højre og de Frikonservative. Hvad Landstingets Formænd i Perioden før 1918 angaar, beklædtes den saaledes til 5. Oktbr. 1902 af Professor Matzen, efter ham fulgte 6. Oktbr. 02—6. Oktbr. 07 H. N. Hansen, derefter 7. Oktbr. 07—3. Oktbr. 09 Generalauditør Steffensen, der fulgtes af Sonne 4. Oktbr. 1909—2. Oktbr. 1910, han efterfulgtes 3. Oktbr. 1910 af Professor Goos, der 20. Juli 1914 afløstes af Anders Thomsen og efter den Tid er Landstingets Formænd valgte uden Afstemning.

fot. Elfelt
Folketingsformand N. P. Nyskov.

Efter Grudlovsændringen og det af den prægede Valg i 1918 blev Anders Thomsen igen valgt, uden Afstemning, han fulgtes af Fritz Bülow, der atter fulgtes af Ole Hansen. Ved dennes Død 26. Juni 28 gik Formandshvervet uden Afstemning over til Jensen-Kleis.

Valget af Formand i 1914 betegner, at Højres Tid i Landstinget var forbi. En særlig Omtale af Landstingets Formænd vil ikke finde Sted, da de enten er omtalte eller tilhører en Generation, der ligger forud for vor Periode, og som vi af Pladshensyn maa udelade: „Provisorietidens Højre".

Rigsdagens afgaaede „menige" Medlemmer finder naturligst Omtale grupperede i Partierne. Socialdemokraterne finder samlet Omtale i vort Afsnit VII.

Den Læser, der har gjort sig bekendt med det foranstaaende, vil ikke have undladt at bemærke, at alle de Navne, der findes opførte, alle de Personer,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

der kortelig er biograferede, har tilhørt Venstrepartierne i begge Ting. Selv om det af Skildringen fremgaar, at der var et Parti, der hed Højre, vil Læseren lettelig faa det Indtryk, at de betydende Mænd udelukkende fandtes i andre Partier. Intet kan være mere fejlagtigt. Det er ganske vist svært at fælde Dom over, hvem der er betydelige eller ej, det er endnu vanskeligere at tale om, hvilket Parti har de betydeligste Mænd og hvor mange de er, og en saadan Vurdering vil vi end ikke forsøge, men givet er det, at blandt den store Kreds af konservative Rigsdagsmænd træffer vi ikke alene mange af de førende fra Tiden før Systemskiftet, men ogsaa efter den Tid Mænd, der har betydet ikke lidt for vort Land og dets Politik.

En Ting maa dog indrømmes, da Ledelsen saa udelukkende laa hos de demokratiske Partier, der besatte alle Ministerposter efter 1901, var det kun naturligt, at konservative Dygtigheder søgte et andet Virkefelt end Deltagelsen i en Politik, som de var udelukkede fra at lede, og hvor deres Arbejde kun var en sejg men oftest ørkesløs Modstand. Med Systemskiftet forsvinder derfor efterhaanden de konservative Mænd, der paa en Gang var førende i vort Erhvervsliv, vor Videnskab og Embedsvirksomhed. De havde siden Grundloven udgjort Kernen af Rigsdagens Mænd, den lige almindelige Valgret havde langsomt trængt dem ud af Folketinget, og Grundlovsændringen medførte, at de ikke længere fik Sæde i Landstinget. For politisk Ærgerrighed var for de Konservative Rigsdagen en utaknemmelig Skueplads. Og efterhaanden som Erhvervslivet i snævrere Forstand blev inddraget i Lovgivningsarbejdet og de storpolitiske Sager løstes i Demokratiets Aand, blev de Konservatives Maal paa Rigsdagen mere en Erhvervskamp, end en Kamp for Idealer og almindelige Synspunkter.

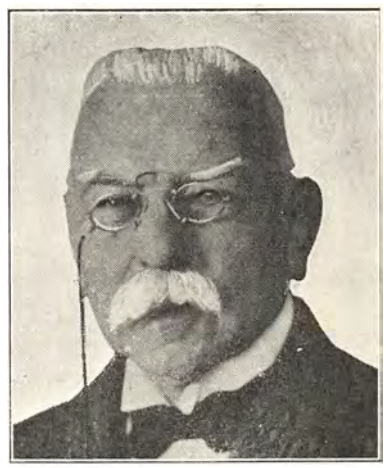
De store Godsbesiddere blev slaaet ud, Embedsmændene farvedes mere og mere af Regeringens Partiaand og indenfor Videnskaben trængte den nye Tidsaand mere og mere igennem. Højres Vælgerfolk ændredes ikke, ja ved Forholdstallets Indførelse voksede endog dets Folketingsmandater betydeligt og efterhaanden ogsaa dets Stemmetal. Men Mændene var andre. Forskellen mellem Venstre og de Konservative blev mindre og mindre. Og det er vel egentlig et Spørgsmaal, om ikke de samme Aarsager: Partiorganisationer og Presseforhold, der i en Aarrække hindrede de forskellige Venstrepartier i at slutte sig sammen, nu øver deres Virkninger indenfor de saakaldte borgerlige Partier.

Men vi kan ikke her efter en ret indgaaende Omtale af Venstres Mænd undlade at fremhæve deres Modstandere af Højre, hvis konkrete Politik ganske vist er uden nøje Forbindelse med Nutiden og kun har sat sig negative Spor i vort Samfunds Udvikling — ganske vist Spor, der kan faa alvorlig Betydning i Fremtiden.

Vi har set hvorledes Grundlovssagens Gennemførelse danner et tydeligt Skel mellem før og nu. I 1914 finder vi af Højres Mænd i Folketinget fra Kamptiden Etatsraad Hammerich, Professor Ellinger og J. Wulff. Efter Systemskiftet er tilkommet Schovelin, Fraenkel, Telegrafist Abrahamsen og Wenzell de Neergaard, og i 1914 kom Sporon Fiedler til.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Holger Aagaard Hammerich var født 20. Novbr. 1845, blev Ingeniør og stilede i 1887 til Valg i Nakskov, hvor hans Virksomhed laa. Valgt blev han 21. Januar 1890, men gik i 1895 over til Københavns 6. Kreds, hvor han Aar efter Aar valgtes til sin Død 4. Okt. 1915. Han blev Højres mest betydende Medlem i Aarene efter Systemskiftet, hans politiske Rolle var i de vigtigste Udvalg at betegne Landstingsflertallets Standpunkter, og i denne Egenskab kæmpede han paa Partiets sidste Skanser, Bevarelsen af Københavns Fæstning, Bevarelse af Hartkornets Overvægt ved kommunale og politiske Valg og en konservativ Skattepolitik. Hvad der ad Kompromissernes Vej opnaaedes — og det var ikke lidt — skyldes i høj Grad hans Arbejde. Han har tillige Hovedæren for Københavns nye Hovedbanegaard.

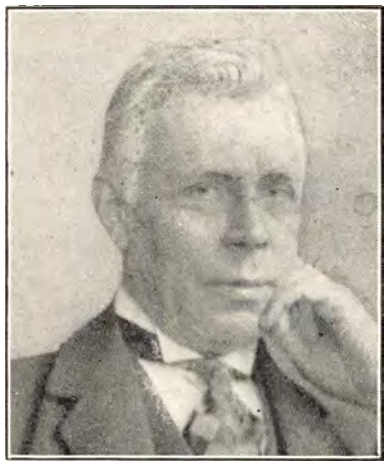

H. O. G. Ellinger.

Henrich Oscar Günther Ellinger er født 30. December 1857, blev Student 1881 og deltog med Iver i Studenterforeningens Liv. Han studerede Fysik og kom 1886 som Lærer til Landbohøjskolen, hvis Direktør han sluttelig i en lang Aarrække blev. Han var Discipel af Overlærer Henrik Smith, der ledede Højres Arbejder og Vælgerforenings Politik, valgtes i Frederiksberg-Kredsen i 1898, faldt 1901 for Johan Ottosen, men generobrede 16. Juni 1903 Kredsen, og holdt den til han i 1918 trak sig tilbage. I 1924 valgtes han i Københavns 1. Kreds til Landstinget og havde Sæde der til han i 1932 trak sig tilbage. Han var alle Dage en Repræsentant for det gamle københavnske Højre, en udmærket Debattør. Han var virksom ved Grundlovssagens Gennemførelse, i Forsvarssagen stod han paa de gamle Højrestandpunkter. Fra 1915—16 var han Partiformand i Højre i Folketinget.

Albert Jacob Carl Abrahamsen var født 10. Marts 1865. Hans Fader var Hjulmager, selv blev han Telegrafist, valgtes 1909 ind i Folketinget i Lyngby-Kredsen, hvor han fældede Socialdemokraten Willmann, han faldt Aaret efter, men genvalgtes i 1913 og kom saaledes med i den „lange" Rigsdag. Da Lyngby-Kredsen deltes blev han i 1918 valgt i det konservative Gentofte, genvalgtes ved Valget i 1920, men traadte tilbage i 1923. Abrahamsen var en slagfærdig Taler og i Kampen mod Socialdemokrater havde han ikke svært ved at finde Modstandernes Tone. Som mangeaarigt Medlem fik han efterhaanden Sæde i vigtige Udvalg, og var virksom ved Grundlovens Gennemførelse. Han betegner Overgangen til en ny Type af Højremænd, der afløste de mere monumentale gamle, han var den konservative Demokrat, som Lars Dinesen var den konservative Bondeven.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

A. Abrahamsen.

Johan Frederik Julius Wulff var født 22. Februar 1852, hans Fader var Bagermester. Han blev Student 1869, studerede Zoologi, blev Lærer i Hjørring, derefter Højreredaktør og stillede sig i Hjørring 1887, uden at opnaa Valg i denne Kreds, som Gdr. Jungersen Haugaard holdt fra 1872—1910. Den 9. April 1895 valgtes han i Horsens, men faldt i 1898 for Lyngsie og indvalgtes først 25. Maj 1909 i Københavns 1. Kreds, som han holdt til 1918. Han var den eneste Folketingsmand, der stemte mod Grundloven. Han virkede for Oprettelse af et særligt Erhvervsparti, der dannedes i 1918. Han døde 29. April 1924. Hans Modstandere kaldte ham stivsindet, han var udpræget „Patriot", præget af det „gamle Højre".

Johannes Ernst Ludvig Pitzner, født 7. Juni 1865, Søn af en Bagermester og selv Bager, og fra 1903—18 Oldermand i Københavns Bagerlaug, hørte til den gamle Type af Højres Byerhvervsmænd. Som udpræget Konservativ af den Støbning, som nu den faglige Arbejderkamp skabte, stilledes han 29. Maj 1906 op mod Borgbjerg i Københavns 5. Kreds, han fik 1016 Stemmer mod Borgbjergs 1656, opstilledes i 1913 i 8. Kreds, men valgtes først 1918 i Københavns-Kredsen til Folketinget. Her sad han til sin Død, og var i 1920—22 Partiets Formand. Han døde 1. Sept. 1933. Som særlig Repræsentant for Industri og Haandværk nød han almindelig Anerkendelse, det borgerlige Samarbejde var hans politiske Maal.

En særlig Stilling blandt de ikke mere virkende Rigsdagsmænd indtager *Lensbaron Otto Reedtz Thott,* Søn af den ofte omtalte Lensbaron Tage Reedtz Thott til Gaunø. Han var født 20. Juni 1872, blev Student 1890 og statsvidenskabelig Kandidat 1896. Fra 1897—1900 var han i Udenrigsministeriets Tjeneste, men overtog saa Fedgaarden under „Gaunø". Den 6. Juli 1920 valgtes han til Folketinget i Københavns Amtkreds, og sad i Tinget til sin Død. Som forhen Grev Ludvig Reventlow, hørte han til de faa Godsejere, der traadte i nærmere Forbindelse med Venstre, uden dog at forlade det konservative Parti, men han var af en yngre Aargang, en forstaaende og fordomsfri Mand, der fik en betydelig Indflydelse paa Rigsdagen, og i sit Arbejde for at sammensmelte Partierne drev det videre end nogen før ham. Der var

Lensbaron Otto Reedtz Thott.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Tider, hvor man talte om et Højreministerium eller en Alliance mellem de „konservative" af Venstre og Højre. Og sikkert er det, at Reedtz Thott nød Venstres Tillid i en før ukendt Grad. Døden bortrev ham midt i hans Arbejde. Han døde den 10. Okt. 1927 som den sidste indflydelsesrige Godsejer i Rigsdagen.

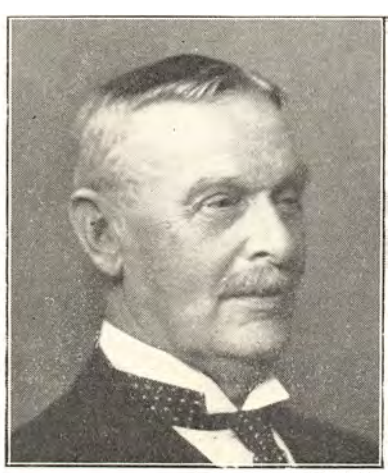
Lensgreve Fr. Moltke Bregentved.

Landstinget var endnu ved Systemskiftet Højres faste Borg, men de udtraadte Frikonservative havde berøvet Partiet dets store Overvægt i Tinget. Allerede i 1908 var de gamle Højrestøtter, de kongevalgte, skrumpet ind til 7 meget aldrende Mænd, i Tiden til 1914 døde Steffensen, Scheel, H. N. Hansen og Estrup. Af dem tilhørte Steffensen og H. N. Hansen de Frikonservative. Fra 1914 til 1924 forsvandt de sidste tre, Moltke Lystrup, Goos og A. Hage, de Kongevalgte er i denne Periode Venstremænd.

Af Godsejerne i Landstinget sad endnu i 1908 Lensgrev Moltke Bregentved, Lensbaron Tage Reedtz Thott, Tesdorph, Lensgreve Ahlefeldt Laurvigen, Hannibal Sehested, Rottbøll og Lensgreve Frijs, de sidste to Frikonservative. I 1914 var af disse kun Rottbøll og Frijs tilbage, nye tilkomne var Grev Chrf. Knuth (29. September 1910) og R. Juel-Hverninge (20. September 1910), og da Perioden 1924 begynder, har Landstinget ingen Godsejere tilbage.

De betydende folkevalgte Højremænd i Landstinget var endnu i 1908 repræsenteret ved Holger Petersen, Geheimeetatsraad Bramsen, P. G. C. Jensen, Villars Lunn, Etatsraad Tolderlund, Konsul Johnsen, la Cour, Nordby og Stilling. I 1914 var af disse kun la Cour, Holger Petersen, Nordby og Stilling tilbage.

Af nye var tilkomne Oberstløjtnant Rambusch (2. Oktbr. —03), Piper fra Folketinget (21. September —06), Direktør V. Tvede, Vilh. Lange (20. September —10), Døcker (21. September —06), Proprietær P. Olufsen (20. September —10), Sagfører E. P. Birch (20. September —10) og Bankdirektør H. Windfeldt Hansen (20. September —10) og Overretssagfører Godskesen (4. Marts —13).

fot. Elfelt

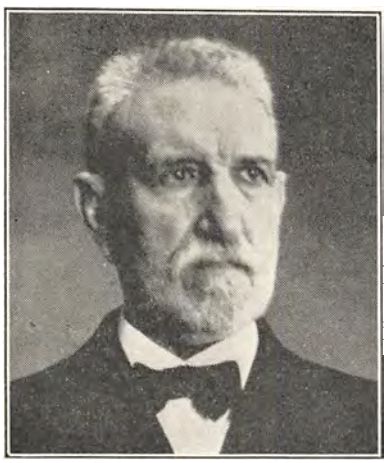
C. Sonne.

Af de øvrige Frikonservative sad i 1914 Sonne og Hey fra Tiden ved Systemskiftet, Forpagter Jens Theilmann kom til den 10. September 1910.

Denne store Fornyelse af Landstingets Højre bevirkede ikke, at de nye Mænd i en Aarræke kom til at præge Tinget, den ældre

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Valglov, der slettede Godsejerne ud i 1918, reducerede Højres Landstingsmænd til 16. Det gamle Højres Navn blev opgivet, da de Frikonservative i 1915 sluttede sig sammen med Højre og Betegnelsen blev konservativt Folkeparti, vel nok for at slette Mindet om Højres stejle Kamp. Af de gamle Højremænd var nu kun Piper (valgt til Folketinget 5. April 1898) og Monberg tilbage, og af de fra 1908 valgte kun Døcker tilbage. Af de inden 1914 valgte kun Olufsen og Oluf Jensen. — Det er saaledes et helt nyt Højre, fjernt fra det gamle Estrup'ske, og dets ledende Mænd var i Perioden til 1924 Schovelin, indvalgt 11. April 1918, og Piper. Højres Førerskab forlagdes til Folketinget ved Pipers Død.

Proprietær E. G. Piper.

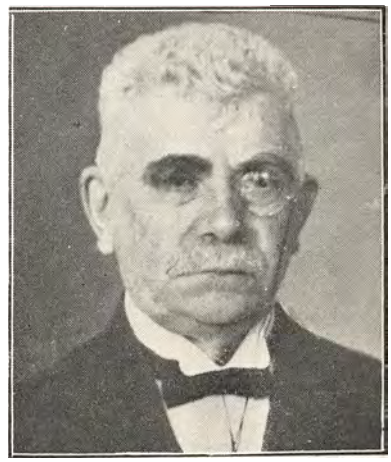
Der er saaledes kun her Anledning til at omtale faa af Landstingets Højremænd fra Perioden før 1924.

Emil Georg Piper var født 13. Januar 1856, hans Fader var Bager. Aar 1883 købte han Hummeltoftegaard ved Lyngby, og til den var han knyttet til sin Død. Allerede 1886 kom han ind i Lyngby Sogneraad og blev dets Formand til 1913. Han valgtes 5. April 1898 i Lyngby-Kredsen efter en hidsig Valgkamp med Fr. Borgbjerg af Socialdemokratiet. Piper fik 1448 Stemmer, Borgbjerg 1219. Valgprocenten var gaaet op fra 49 til 60. Piper holdt Kredsen til 3. April 1901, da de store Fabriksanlæg i Lyngby havde gjort Kredsen socialdemokratisk og Willmann fældede Piper med 1485 Stemmer mod 1463. En Gang endnu, 16. Juni 1903, tog Piper Kredsen tilbage med 1721 Stemmer mod Willmanns 1507, men 29. Juni 1906 faldt han med 2152 Stemmer mod Willmanns 2421. Piper stillede sig ikke mere i denne Valgkreds, den 21. September s. A. indvalgtes han i Landstinget, hvor han havde Sæde til sin Død. Han blev ubestridt Højres Fører, Formand i det Repræsentantskab og var med til at rekonstruere Partiet som det konservative Folkeparti i 1915. Han var Finanslovsordfører til 1918 og i høj Grad det borgerlige Samarbejdes Mand. Som Lærer for de Konservatives nye Førere danner han Overgangen til den nye Politik, men der blev altid hos ham noget tilbage af Estrup-Tidens Stejlhed, og i Paaskekrisen støttede han Liebe. Han døde 18. Februar 1928, hans Minde bevares med Ærbødighed i Lyngby, hvortil han var knyttet i omtrent 50 Aar.

Julius Vilhelm Schovelin, født 6. Januar 1860, Søn af Kunstmaler A. Schovelin, er en helt anden Type end Piper. Han blev Student 1877, studerede Statsvidenskab, erhvervede flere Udmærkelser som statsøkonomisk Forfatter og blev i 1885 knyttet til Grosserer-Societetet, hvad der førte ham til Stillingen som Børskommissær, som han beholdt til sin Død. Han skrev vittigt og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

skarpt i Højres Presse, og valgtes 20. Maj 1910 i Københavns 4. Kreds efter en fantastisk Valgkamp med J. Schiøtt, Zoologisk Haves Direktør. Kredsen holdt han til 1918 og valgtes 11. Maj s. A. til Landstinget, hvor han havde Sæde som Tingvalgt til sin Død. Borgerrepræsentant var han 1909—17. Paa en vis Maade var Schovelin Højres enfant terrible, hans iltre Væsen, hans Ubeherskethed og hans Indblanding i alle mulige Forhold forhindrede ham i at blive et æret „Senatsmedlem". Ved heftige Angreb paa Dommer Thorup i den Bojsen-Thøgerske Sag paadrog han sig flere Maaneders Fængsel. Men hans medfødte Begavelse var betydelig, han var et inciterende og oplivende Element i Diskussioner, og hans Indsigt som Nationaløkonom kom Rigsdagen til Nytte. Han døde 8. April 1933.

I. V. Schovelin.

Af Landstingsmænd af Højre, der uden at spille betydelig Rolle i Salen har haft en Del Betydning i deres Virksomhed, kan nævnes *Admiral Richelieu,* født 24. Februar 1852, særlig knyttet til Østasiatisk Kompagni; han var Landstingsmand 1915—18, var et Par Gange paa Tale som Chef for et Forretningsministerium, men vandt aldrig Rigsdagens Tilslutning. Han afgik ved Døden 25. Marts 1932.

Grev Christoffer Adam Vilhelm Knuth til Lilliendal, født 3. Juli 1855, der i Tiden fra 1910—18 var Godsejernes Arvtager i Landstinget. Han deltog med Iver i Arbejdet, stemte mod Grundloven og stod iøvrigt yderst til Højre, 1918 traadte han ud af Politik. — Af de Frikonservative spillede *Lensgreve Mogens Chr. Krag Juel Vind Frijs* i Perioden fra 1903—1918 en fremtrædende Rolle. Han var født 4. Maj 1849, Student 1868, en Tid Diplomat, men overtog 1882 Grevskabet Frijsenborgs nordlige Del efter 1880 at have arvet 10. Landstingskreds efter sin Fader, den gamle Konsejlspræsident Chr. Emil Frijs. Kredsen holdt han til 1918, da han trak sig ud af Politik. Han var talrige Gange opfordret til at overtage et Ministeriums Dannelse, men undslog sig altid. Da Systemskiftet kom, i høj Grad hidført af ham og hans nærmeste politiske Venner, nærmede han sig, efter at det Frikonservative Parti i 1901 var dannet, I. C. Christensen, og muliggjorde ved sit Partis

Grev Chr. Knuth Liliendal.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Lensgreve M. Krag Juel Vind Frijs.

Tilslutning Venstre Reformpartiets Lovgivningsarbejde. Som Tilhænger af Hartkornets Priviligier standsede han i 1912 Grundlovsforslaget, men opgav Modstanden i 1913—14. Under Verdenskrigen var det ham, der fik Kontrolministre udnævnt, det medførte en Sprængning af det nydannede konservative Folkeparti, hvori hans Parti var indtraadt. I 1918 traadte han ud af Landstinget, men arbejdede ivrigt for at afværge de politiske Begivenheder, der førte til Paaskekrisen, hvorefter han traadte ud af al Politik.

For sine Standsfæller var han den ikke egentlige elskede Type paa den engelske Aristokrat, man bebrejdede ham, at han ikke havde benyttet sin Indflydelse til at mildne Lensafløsningen — selv havde han ingen Søn — og man saa skævt til hans Samarbejde med I. C. Christensen, Kl. Berntsen og Neergaard. Paa den anden Side vidner Litteraturen om den almindelige Anerkendelse han fik fra alle andre Sider i det borgerlige Samfund. „Aristokratens brede Fordragelighed", „Grandsigneur", „usædvanlig Position og personlig Overlegenhed", „den modne Adelsmands usnobbede Syn paa Rang og Klasseforskelle" o. s. fr. Sandheden er, at Mogens Frijs var en jævn Hjemstavnsmand, der omfattede sine Medarbejdere med virkeligt Venskab, og befandt sig allerbedst i sit Hjem med jævne Almuefolk, hvis Ve og Vel laa ham paa Hjertet. Han var imod al ydre Optræden, lidenskabelig Sportsmand, genert og tilbagetrukken. Han døde den 12. Marts 1923.

Hans Vaabenfælle *Christian Michael Rottbøll* var en Mand af en helt anden Type. Født 7. Juli 1854 paa Børglum Kloster ved Jammerbugten, hans Faders Ejendom, var han en bred, robust vendsysselsk Landmand — for hvem Landbruget var „altings Kilde". Han blev Sogneraadsformand, 1891 valgt ved Suppleringsvalg den 19. September 1894, 1894 ved Statsrevisor Dresings Død ind i Landstinget for 7. Kreds. Kredsen beholdt han til 1918, da han tingvalgtes til Landstinget.

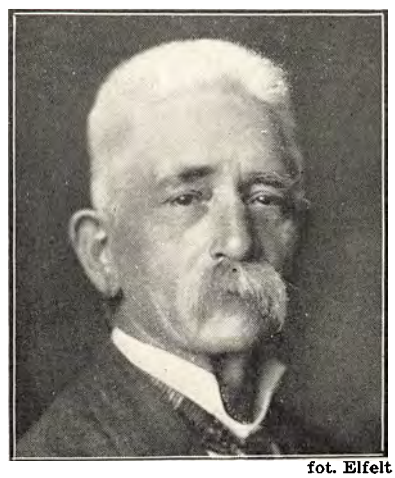
Godsejer C. M. Rottbøll.

Han var de Frikonservatives flittigste Arbejder og medvirkede overalt, hvor Partiet gjorde sin Indsats. Han blev Kontrolminister i det Zahle'ske Ministerium 1917, men da hans Parti forlangte, at han skulde træde tilbage paa Grund af Staunings Forhandling med de tyske Socialdemokrater i Juni s. A.,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nægtede han at udtræde. Det konservative Parti blev forbitret og ekskluderede ham af Partiet den 25. Juni 1917. Hans gamle Partifælle Frijs, Theilmann, Sonne og Hey fulgte ham, og i Resten af Samlingen stod han i Valggruppe med Venstre efter at det frikonservatives Partis Medlemmer ved Valget i 1920 var udtraadt af Tinget paa ham nær. Han døde den 4. Decbr. 1928.

Det frikonservative Parti havde i væsentlig Grad fremmet Systemskiftet, det støttede Venstres Regeringer og medvirkede ved Grundlovsændringerne og Forsvarets Ordning. Rottbøll var Medlem af det radikale Ministerium som Kontrolminister, og efter hans Brud med de Konservative skabte Partiet igen for snart efter at forsvinde. Rottbøll var med til det sidste. Hey døde den 17. Septbr. 1925, Sonne og Theilmann er nu ude af Politik.

fot. Elfelt

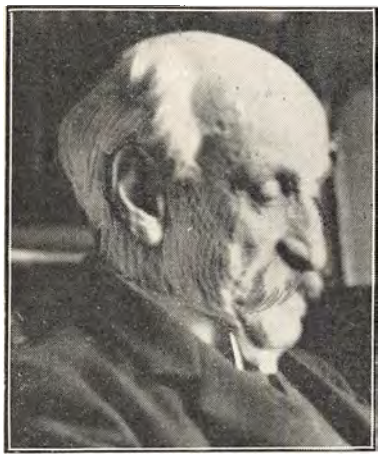
C. A. Slengerik.

Vor Oversigt viser, at Danmark siden 1903 har haft 89 Ministre, af disse har de 18 været upolitiske Fagministre i de to kortvarige Ministerier i Marts—Maj 1920, 5 har været Islændere, og 10 Socialdemokrater. Det vil altsaa sige, at 56 Ministre har tilhørt Venstre og dets frasprængte radikale Fløj, saaledes at der i det foregaaende har været rig Lejlighed til at omtale Venstres Politikere, hvis førende Mænd fik Sæde i de skiftende 11 Ministerier af venstrepolitisk Farve. Der er dog et Par Mænd af Venstre, der endnu maa omtales særskilt. Først og fremmest *Carl August Slengerik,* født 18. Febr. 1859 som Gartnersøn fra Horsensegnen, siden 3. April 1901 Venstres, senere de Radikales uovervindelige Folketingsmand for Middelfart-Kredsen.

Bransager har givet en levende Skildring af den ældre og yngre Slengerik, og antydet en vis Ladhed hos ham, der vilde hindre hans Fremgang til de første Poster. Den, der har truffet den unge Slengerik i Stubbekøbing, vil give Bransager fuld Ret i hans Skildring af Manden, som Bransager — selvfølgelig — sætter meget højt; men den, der har truffet den ældre Slengerik senere i Livet og husker den unge, vil alligevel ikke give Bransager helt Ret. Slengerik betyder for alle, der har siddet sammen med ham paa Tinge, en Del af selve Rigsdagslivet. Det var umuligt ikke at føle sig tiltrukken af hans aabne, frejdige Væsen, hans Humør og hans friske usnobbede Livssyn. Han valgte i 1910 et Statsrevisorat og nærede ingen Ærgerrighed efter en Taburet. Han følte sig som Fisk i Vandet, naar det gjaldt Angreb paa Magthavere, han var Sjælen i Rebellionen mod I. C. Christensen i 1905, og han blev Radikal med Liv og Sjæl. Hans Arbejde i Partiet var meget betydningsfuldt, og i Paaskekrisen var han den, der tog Ordet og greb ind, alene i Paaskeferien i Rigsdagens Bygning.

Han vedblev at være Taleren og Agitatoren for Firs'ernes Kampe, og forblev sine radikal-politiske Idealer og sit Samarbejde med Socialdemokratiet

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ORSgf. Alf Christensen.

tro til det sidste. Paa Valgmøder var han Fyr og Flamme, i det daglige en brillant Kammerat. For de der kendte ham, bevares han endnu i Mindet, som han stod ved Aftentid paa sin Balkon, ligeoverfor Kildevæld, rank, hvidhaaret, men endnu med mørk Tone over den krigersk Knebelsbart, og saa ud over Øresund og de hvide Sejl paa Kutterne derude, der mindede ham om hans Ungdoms Idræt, frejdig og ukuet til det sidste. Han døde d. 2. Oktober 1923. Hans sidste Rigsdagsarbejde var Militærloven, det gik ikke her, som han vilde, hans jyske Humør havde indgivet ham det Forslag at gøre Generaler til Direktører, Oberster til Afdelingschefer, Kaptajner til Kontorchefer og Løjtnanter til Fuldmægtige. — Hvor det lignede Slengerik! Den respektløseste af alle radikale.

Alfred Christensen, født 10. Januar 1854, Søn af Politikeren Balthazar Christensen, og Prokurator som han, traadte ikke heller frem i første Række. Men i Partiet, som han havde været med til at stifte, spillede han en betydelig Rolle. Han valgtes 9. April 1895 i Københavns 3. Kreds og holdt den — ved Socialdemokratiets Støtte, saalænge den eksisterede. I 1918 valgtes han i København, men trak sig tilbage i 1920. I al den Tid han var Rigsdagsmand prægede han sit Partis Arbejde, han hører til de overbevisningstro „Liberale", Halvfjerdsernes Lærling i Politik og Aandskultur.

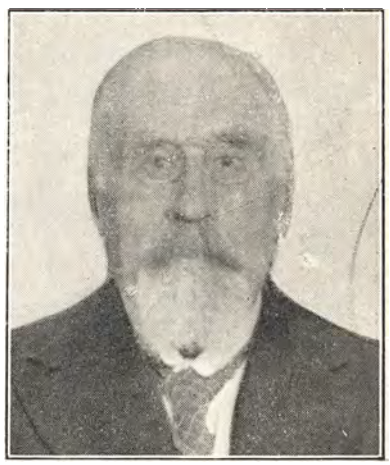
Blandt de stille men virksomme Arbejdere i det radikale Venstre bør nævnes Overretssagfører *Niels Petersen,* født paa Nykøbing Sjælland Egnen d. 13. Juli 1858, Søn af en Gaardmand. Han blev tidlig knyttet til Bladet „Politiken", hvis saglige og kundskabsrige Udenrigsarbejde han bestred fra 1884 til sin Død. Hans Livssag var Fredssagen og dette prægede hans Politik. Han valgtes 20. Maj 1913, og holdt Kredsen uden Afstemning til 22. April 1918, da han genvalgtes. Efter 1920 valgtes han som de Radikales Repræsentant til 2. Decbr. 26. Han døde 11. Aug. 33. Niels Petersen var en nøgtern, stilfærdig, men overbevisningstro Mand. Han kunde blive ivrig i Debatten paa to Mands Haand og saa var hans Modsigelse munter, „staccato" sikker i sin Grundfæstethed, men han var altid hensynsfuld mod andre. Han hørte til de stille

ORSgf. Niels Petersen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Radikale, hvis Grundanskuelse intet kunde ændre. — Stille kan man ikke kalde de Radikales anden københavnske Repræsentant *Toldinspektør Ivar Berendsen,* men hans Liberalisme og Aandskultur stammer fra samme Kilder som de to fornævntes. Ivar Maurice Berendsen er født 5. Oktbr. 1865 som Søn af en rig Grosserer. Som Student blev han ivrig Medlem af Studentersamfundet, hvis Formand han en Tid var. Hans Kundskabsfyld er overordentlig, blot sprænges den undertiden af hans Tale, men hans Viden er god nok, han er en af vore sidste Brandesianere. I Modsætning til Tyskland har vort politiske Liv kun faa Jøder at opvise. I en Tid var Edv. Brandes og Herman Trier to ypperlige Repræsentanter for denne Kreds, Gustav Philipsen og Ivar Berendsen samt en Tid Anton Bing supplerede Rækken. Ingen af de andre ejede Berendsens livfulde østerlandske Gestikulation og Varme i Debatten. Han var en flittig Arbejder i sit Parti, og tillige en udpræget Embedsmand, og indenfor sin Etat kom han til at spille en betydelig Rolle. Hans hele Væsen, der iøvrigt er præget af en ærlig ment Hjertelighed, gjorde det vanskeligt for ham at smelte det i Billedet af en dansk Rigsdag. Han var valgt 20. Maj 1910 i Københavns 2. Kreds, som han holdt til 22. April 1918. Da de Radikale efter 1920 kun naaede at besætte to Pladser i Hovedstaden, gik han ud af Rigsdagen. Men han følger endnu Politiken med varm Interesse i Partiets Organisation.

Toldinsp. Ivar Berendsen.

Hovedstaden er nu i saa overvældende Grad tilfaldet Socialdemokratiet, der har 15 af dens Repræsentanter, men ogsaa Højre, der en Overgang kun havde to, er nu, takket være Forholdstalsvalget, vokset til 6. De Radikale holder med Nød og Næppe 2. Til Sammenligning tjener det, at det liberale Venstre ved 1900 talte hele seks Repræsentanter i Storkøbenhavn. Det radikale Parti er nu blevet Arvtager af det Hørupske Venstre fra Landet i solidt Samarbejde med Socialdemokratiet. Dets Mænd i Regeringen hører Landet ikke Hovedstaden til. Omtalen af de socialdemokratiske Rigsdagsmænd vil findes i vort Afsnit VII.

Til Slut skal det bemærkes, at den danske Rigsdags Medlemmer maa siges at staa højt, hvad angaar moralsk Vandel og Medborgeres Agtelse. Blandt de henimod 700 Mænd, de vedføjede Lister omfatter, findes kun to, der har gjort sig skyldige i Handlinger af strafbar Natur, og de af personlige Aarsager udtraadte, hvis Tal næppe naar den halve Snes, betegner snarere den høje Standard vore Rigsdagsmænd indtager, end det kan siges at deres Udtrædelse skyldes Aarsager, der virkelig kan lægges de paagældende til Last.

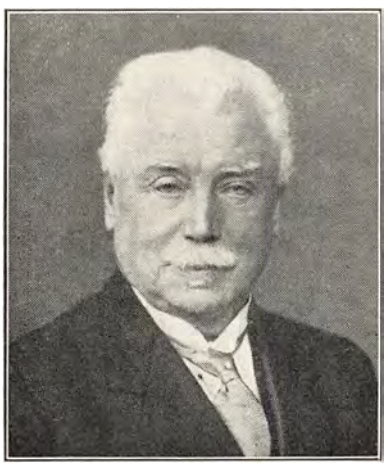
Andre Landes parlamentariske Historier opviser ganske andre Tilfælde, end vi kender, vor Rigsdags *Skjold* er i *Ordets* sande Betydning blankt.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Efter at foranstaaende var udarbejdet, døde d. 10. Marts 1934 Oberst Parkov, hvis Biografi vi her bringer som den oprindelig var bestemt til Optagelse i 2. Del af nærværende Værk.

Hans Peter Parkov.

Født den 22. September 1857. Officer. Folketingsmand for Frederiksborg Amtskreds, (Konservative Folkeparti).

OBERST PARKOV hørte til Folketingets ældste Medlemmer. Allerede i 1906 blev han indvalgt og har med Undtagelse Perioden $^{20}/_{5}$ 13—$^{22}/_{4}$ 18 haft stadigt Sæde i Tinget. Han har altid tilhørt Højre, og som en af Tingets militære Medlemmer har han været knyttet til den Del af Tingets Arbejde, der har beskæftiget sig med Forsvarsvæsnet, hvad der atter har medført, at han adskillige Gange har været fremme i første Række. At han ikke for den almindelige Bevidsthed staar blandt de Rigsdagsmænd, der har præget Partiernes Politik og Arbejde, skyldes i væsentlig Grad, at han saa tidlig som 1909 blev Formand i den store konservative Gentofte Kommune, der i de forløbne 25 Aar har udviklet sig til et Styre, der kun i lidet adskiller sig fra en stor Købstads. Det mægtige Arbejde, dette hans Hverv har lagt paa hans Skuldre, gør det bemærkelsesværdigt, at han alligevel har faaet Tid til at yde et betydeligt Arbejde ikke alene paa Rigsdagen men ogsaa i sin Embedsstilling som Officer. Oberst Parkov hørte til dem, hvis Arbejdsevne synes uudtømmelig, og som alligevel altid synes at have god Tid til at interessere sig for Almenvellet og Tidens Spørgsmaal. Han havde i de mange Aar erhvervet en usædvanlig formfuld Optræden, der vandt alle og lettede Arbejdet for alle, der fik med ham at gøre.

Hans Peter Parkov er født i København den 22. Septbr. 1857, opdraget hos Plejeforældre, kom som ganske ung paa militær Skole og blev i 1879 Sekondløjtnant i Artilleriet. Som Premierløjtnant blev han ansat ved Laboratoriet og hans særlige Opgave blev Studiet af Eksplosivstoffer, hvad der har ført ham paa flere Rejser i Udlandet. Kaptajn blev han i 1891 og blev som saadan Leder af Krudtfabriken i Frederikssund og Hærens Sagkyndige ved Krudtindkøb. Chef for Krudtfabriken blev han i 1902 og forblev i denne Stilling, til han i 1906 blev Chef for 3. Artilleribataillon. Under Sikringstjenesten kommanderede han Tunestillingen og blev 1918 Stabschef hos Artillerigeneralen. Han tog sin Afsked fra Hæren i 1919.

Det er Opholdet i Frederiksværk, der bragte ham ind i Politik. Han hørte til de af folkelige Kredse udgaaede Officerer, der vel nærede en varm Interesse for Forsvarssagen men tillige ejede Evnen til at tale folkeligt med Bønderne om denne omstridte Sag. Ved Venskab var han knyttet til Højrevetera-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nen Lars Dinesen, der siden 1872 havde repræsenteret Hillerød Kredsen, førtes han, der paa dette Tidspunkt var flyttet til Hellerup, til at stille sig i Frederiksværk, hvor han var velkendt og almindelig afholdt. Hans Modstander var Gaardejer Doose, der tilhørte Venstre og i 1898 havde erobret Kredsen fra Højre. Doose var imidlertid under Dannelsen af det radikale Parti kommet paa Kant med I. C. Christensens Venstre, der i 1906 opstillede Gaardejer I. P. Jensen, Bjellekær, mod ham. De ca. 1200 Venstrestemmer blev delt, og Parkov valgtes med 1270 Højrestemmer. Ved Valget 1910 voksede hans Stemmeantal, men i 1913 blev han fældet af Fredssagens Forkæmper. Overretssagfører Niels Petersen, der holdt Kredsen til 1918. Ved den nu indførte Forholdstalsvalgmaade fik Parkov et Tillægsmandat i Frederiksborg Amts Kreds, og siden har han tilhørt Folketingets Konservative Folkeparti. Ret naturlig knyttedes han til Forsvarslovens Behandling i Samlingen 1908—09. Han valgtes i Marts 1909 ind i det Udvalg, der behandlede det hele Forsvarslov Kompleks og hvor I. C. Christensen var Ordfører. Parkov var eneste Højremand i Udvalget, og ved Behandlingen i Tinget tog Parkov, som tredie Mindretal, Ordet for i det hele og store at slutte sig til I. C. Christensens Forslag dog med visse Ændringer i Hærstyrkens Garnisonering og Tidspunktet for Fæstningers Nedlæggelse. Den en Gang saa meget omtalte Episode med „de fremskudte Forter" standsede Arbejdet, der kom Valg 25. Maj 1909, og Parkov blev valgt igen. I August gik Neergaard af, og Holstein-Ledreborg blev i 2 Maaneder Konsejlspræsident. Forsvarslovene blev vedtagne, men under den bittert bevægede Forhandling var Parkov og Lars Dinesen kommet i et mindre venligt Forhold til det gamle Højre, og samme Aar er det, at Parkov som Formand i Gentofte Kommune faar en ny omfattende Virksomhed.

Ved Valget i 1913 faldt han for Niels Petersen, og i hele Krigsperioden var han stærkt optaget af sin militære Gerning. Da han vendte tilbage til Tinget ved Valget 1918, havde Højre, eller som Partiet nu hed, det Konservative Folkeparti, 22 Mandater i Folketinget mod de 11 i 1909, og Parkovs fremskudte Stilling som Leder af en stor Kommune i Hovedstadens umiddelbare Nærhed, gjorde ham, der nu havde erhvervet en grundig parlamentarisk Erfaring, til en af Partiets betydeligste Medlemmer.

Han blev Medlem af Partiets Bestyrelse, og i 1920 anden Viceformand i Tinget, ligesom han naturligt blev Ordfører for Partiet ved Loven om Fæstningens Nedlæggelse i 1919—20, som han stemte imod. Asger Carstensen var det andet Medlem af Højre. Loven blev stadfæstet faa Dage før den bekendte Paaskekrise af 1920.

Parkov stod sammen med Højre, der støttede Ministeriet Liebe og opfordrede til at vise Socialdemokratiets Voldsdaad: Generalstrejken tilbage.

Da Forsvarsloven igen kom til Forhandling i Folketinget, var Parkov Medlem af den efter Lov af 12. Febr. 1919 nedsatte Forsvarskommission, hvor han var indvalgt sammen med Piper og Asger Carstensen, men da Forsvarskommissionen afgav sin Betænkning i 1922, blev Generalauditør Pürschel Højres Ordfører. Oberst Parkov havde endnu Sæde i det Konservative Folkepartis Bestyrelse, han sad i Lønningsudvalget og var Næstformand i Folketinget.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Det havde været hans Lod paa Rigsdagen at følge den stadige Indskrænkning af Hæren, hvortil han har været knyttet i over et halvt Hundrede Aar, han har bestandig kæmpet for at bevare, hvad han ansaa for nødvendigt og sikkert maatte bringe mange bitre Ofre, men for sin omfattende Livsgerning vil han kunne mindes med Tilfredshed, hans Navn er knyttet til en af Landets smukkeste og bedst ledede Kommuner. Han var tillige siden 1922 et interesseret Medlem af Københavns Amtsraad. Kort før sin Død opnaaede han Borgermestertitlen for vor største Villa-Kommune.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

VII

Det danske Socialdemokrati 1872-1934.

VED DOCENT DR. PHIL. ALBERT OLSEN

DEN socialdemokratiske Arbejderbevægelse i Danmark er skabt af Halvfjerdsernes og Firsernes Mænd. Det var ret sent, Bevægelsen satte ind med Kraft her i Landet. Den moderne kapitalistiske Udvikling holdt først sit Indtog i Danmark omkring 1850—60, og uden en saadan var en stærk Arbejderbevægelse ikke mulig. Ganske vist var den begyndende Lavsopløsning i 1840'erne og 50'erne et Tegn paa Erhvervslivets Omformning i kapitalistisk Retning, men først Aktieselskabet skabte den større Arbejdsplads med mange Arbejdere og danne Baggrunden for en virkningsfuld Agitation. I Begyndelsen af Tredserne dukker Aktieselskabet op som betydningsfuld Faktor inden for Erhvervslivet samtidig med, at de Virksomheder, der ejes af Enkeltmand, bliver større og mere kapitalstærke.

Revolutionerne i Europa i 1848 satte derfor ikke større Spor indenfor dansk Arbejderbevægelse, og Frederik Drejers korte Virke som socialistisk Skribent og Agitator var praktisk talt frugtesløs. Paa Tinge brødes Lanser mellem Repræsentanter for Borgerskab, Bønder og Godsejere, men egentlige politiske Arbejderrepræsentanter fandtes ikke. Resultatet af disse Kampe blev en politisk Sejr for Godsejerne og en reaktionær Omdannelse af den Junigrundlov, der havde været de frisindede borgerliges Bannermærke. Men medens de gamle Kræfter i Samfundet saaledes politisk formaaede at holde de nye Stangen, skete der inden for Samfundet en økonomisk Forskydning, som til syvende og sidst skulde blive afgørende for det danske Samfund. De Skranker, som Enevælden endnu havde opretholdt over for en fri Udfoldelse af et kapitalistisk Produktionssystem, faldt endelig bort. Næringsloven af 1857 og Lavenes Opløsning er det politiske Udtryk derfor. Der skabtes nu større Rigdom, men ogsaa større Fattigdom, thi som Holberg har sagt, Rigdom og Fattigdom er to bestandige Kompagnoner. Efter Lavenes Opløsning — og den gaar langt tilbage før den officielle i 1862 — havde Arbejderne staaet ret værgesløse over for deres Arbejdsgivere; den industrielle Udvikling, der nu satte ind, og som i

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

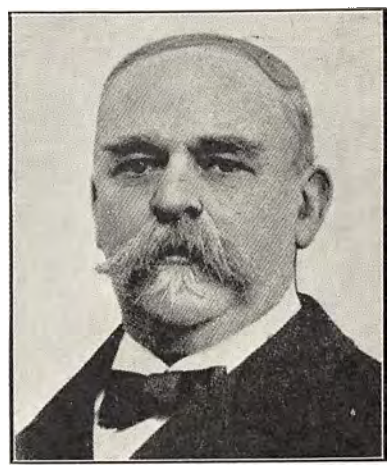
større Omfang tog Kvinder og Børn med til Brug i Arbejdsprocessen, gjorde ikke Forholdene bedre, og Lønningerne laa paa et lavt Niveau. I 1860'erne var Udviklingen saa vidt fremskredet, at alle kunde se det Arbejderspørgsmaal, som før eller senere ogsaa politisk maatte trænge sig frem og kræve en Løsning, og omkring 1870 herskede stor Nød og Fattigdom blandt Arbejderne ikke mindst i København, hvor Boligpriserne var fortvivlende høje i Forhold til Arbejdernes Indtægt. Intet Under derfor, at Jordbunden var mere modtagelig, da Socialismen efter Kommuneoprøret i Paris 1871 atter viser sig i Danmark. Man kan fra denne Tid notere Socialismen som en Faktor i dansk politisk Liv.

Louis Pio blev den egentlige Pioner for den socialistiske Bevægelse. Pio var paa det Tidspunkt, han traadte offentlig frem, en 30aarig Mand — Student og Løjtnant af Uddannelse — der førte en lidet romantisk Tilværelse som Postskriver paa Københavns Posthus. Han var en repræsentativ Fremtoning, dertil en ildfuld Taler og Skribent, men uden den Realitetssans, der skal til for at føre en politisk Bevægelse til varige Resultater. Grebet af Kommuneopstanden udsendte han et Par Numre af „Socialistiske Blade", dernæst et Ugeblad „Socialisten", som blev den senere „Social-Demokraten". Pios fornemste Medhjælpere var Fætteren Harald Brix, der var hans Forlægger, en svagelig og pirrelig Mand, som endte sine Dage i 1881, nedbrudt af et mangeaarigt Fængselsophold, og Poul Geleff, en Lærer, der blev en ypperlig Journalist og Agitator for Partiet. Disse tre oprettede i 1871 en Afdeling af „Internationale", hvortil knyttedes Fagforeninger, saaledes at den politiske og faglige Bevægelse ikke fandt nogen Adskillelse. Pio blev Stormester for Internationale. Lige saa svævende som Titlen var den Socialisme, han og hans Disciple docerede, en Blanding af Lasalles Teorier (navnlig Oprettelsen af Produktionsforeninger) og dansk social Reformisme, det vil sige Forstaaelse af, hvad den danske Forfatning kunde bruges til i Retning af at forbedre Underklassens Kaar. Den sociale Uro, som laa i Tiden, tog imidlertid Magten fra Bevægelsens Førere, en Strejke, som Pio havde ment savnede økonomisk Rygstød, førte til Førernes Arrestation og Domfældelse. Bevægelsen havde bredt sig over store Dele af Landet og vakte ikke liden Bekymring hos Regeringen, som benyttede — eller lod Københavns Politidirektør Crone benytte — en Opfordring fra Pio til Arbejderne om at afholde Fællesmødet paa Trods af et Politiforbud til at sikre sig Pio, Brix og Geleff. Pio blev dømt til 5 Aars Forbedringshusarbejde, Brix og Geleff til hver 3 Aar.

Pio sad fængslet til 1875. I den Tid gik det Partiet daarligt, man manglede sikkert først og fremmest Troen paa Fremtiden, hvilket bl. a. de meget smaa Tal, Kandidaterne opnaaede ved Folketingsvalget 1872, viser. Det højeste Stemmetal fik Pio i København, ialt kun 199 Stemmer. 1873 forbød Politiet „Internationale", og man fortsatte nu Arbejdet gennem „Den demokratiske Arbejderforening", hvis Stifter Sofus Pihl ogsaa maatte gøre Bekendtskab med Fængslet. Da Pio kom fri som en syg og nedbrudt Mand, var det ingen større Tilhængerskare, han kunde mønstre, og Vanskelighederne var betydelige, ikke mindst paa Grund af alvorlige taktiske Meningsforskelligheder mellem Stor-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mesteren, der stadig vilde omgive Bevægelsen med et romantisk Skær, og de mere sindige og jordbundne Arbejderrepræsentanter, som under hans Fravær havde holdt Stumperne sammen. Dertil kom saa indbyrdes Rivninger mellem de tre Førere, hvem Modgangen havde gjort bitre og stridige. Paa Kongressen i 1876 fik den mere praktiske Udformning af Arbejderbevægelsen sit Udtryk i et Program, der ganske vist endnu beholdt de Lassalske Produktionsforeninger, men ellers i høj Grad afveg fra, hvad Pio ønskede. Hermed gled Pio faktisk ud af dansk Arbejderbevægelse. Han arbejdede med en Plan om at danne socialistiske Kolonier i De Forenede Stater, og da Estrup stod over for Indførelsen af et Provisorium og gerne ønskede Fred, fik man ved Politiets Hjælp Pio og Geleff til med 10.000 Kr. i Lommen at drage til Amerika. Krænkelse over de Skuffelser, Pio led paa Kongressen i 1876 i Forbindelse med Trusel om en mangeaarig Fængselsstraf, saaledes som det gik Brix, der virkede som socialistisk Redaktør, har vel været afgørende for hans Beslutning. Ogsaa i Amerika led Pio store Skuffelser. Han døde 53 Aar gammel, hvorimod den nylig afdøde Geleff naaede Oldingealderen. Brix brød kort før sin Død med Partiets Ledelse og udgav sit eget Blad „Herolden".

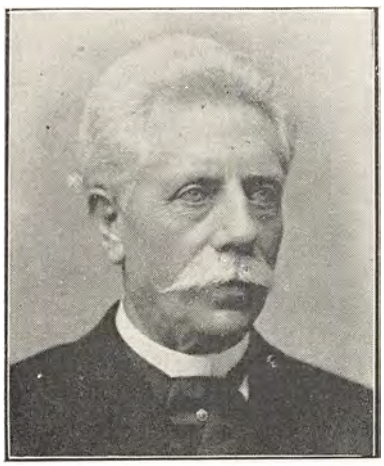

P. Knudsen.

Med Pios og Geleffs Flugt fik Arbejderbevægelsen et Stød, som det faldt haardt at tage. Hos mange svandt Troen hen, efter at Førerne havde svigtet, men en Kreds af nye Mænd bragte atter Bevægelsen paa Fode. Det var Mænd af en ganske anden Støbning end „Internationales" faldne Stormester, — sindige Arbejdere, besjælet af den socialistiske Idé og i Besiddelse af en Realitetssans, der gjorde dem egnet til at tage et organisatorisk Arbejde op, hvilket var i allerhøjeste Grad nødvendigt paa et Tidspunkt, hvor hele Partiet mest af alt syntes præget af Forfald. Det blev navnlig C. C. Andersen, I. C. Hørdum og P. Holm, som tog Førerskabet i de trange Aar i Slutningen af Halvfjerdserne. Hørdum, der var Skomager, kom i 1869 som 23aarig fra Ebeltoft-Egnen til København, hvor han hurtigt fik en Række Tillidshverv inden for sine Fagfællers Kreds. Han var en retlinet Personlighed og Partiet en udmærket Agitator, en kraftig om end ikke nogen blændende Taler, men besjælet af en Overbevisningens Varme, der gav hans Ord Vægt. C. C. Andersen var Københavner af Fødsel, Snedker af Profession og fra 1873, som 24aarig, Formand for Snedkernes Fagforening. C. C. Andersen var i første Række Organisator, nogen stor Agitator var han derimod ikke, men hans sunde Dømmekraft og Evne til at gribe det rigtige har været af stor Værdi for Partiet. Peter Holm var Skræder og lige som de to ovenanførte Førere Formand for sin Fagforening. Han var født i 1848 som Søn af en falstersk Husmand. Holm forenede Sans for det praktiske med et lyrisk Temperament, der gjorde ham til en god Agitator. No-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

gen helstøbt Personlighed var han ikke, og hans Smag for denne Verdens Goder, der ikke stod i Forhold til hans Indtægter, bragte da ogsaa til sidst Forsmædelse over ham, idet det i 1898 afsløredes, at han havde misbrugt sin Viden som Borgerrepræsentant til nogle mislige Grundspekulationer. Holm var imidlertid i Besiddelse baade af megen Ærgerrighed og af Initiativ, hvilket paa en Række Omraader kom Arbejderbevægelsen til Gavn i dens vanskelige Aar.

C. Hørdum.

Det var disse tre Mænd, der kom til at forestaa Arbejdet for at føre Partiet og — last not least — Partibladet videre. Aarene til 1882 var drøje, Fagforeningsarbejdet lammedes ikke mindst af den økonomiske Krise og den dermed følgende Arbejdsløshed; ogsaa Social-Demokraten kneb det at holde oven Vande. I 1881 gjorde Typograf Emil Wiinblad sig selv til Redaktør, og med ham fik Partiet en fremragende journalistisk Kraft og haard Haand, som i Løbet af faa Aar skabte en Arbejderpresse, intet andet Land da kunde opvise Mage til, hverken hvad Standard eller Udbredelse angik. Men de første Aar efter 1877 savnede man Pressen som Agitationsmiddel, og den politiske Agitation, man havde planlagt paa Kongressen, blev ikke til store Sager. Man fik imidlertid i 1878 gennemført en Omorganisation af stor Betydning for det kommende politiske Arbejde, idet „Socialdemokratisk Forbund" saa Dagens Lys. Hermed var skabt et Centralkontor, hvis Formaal var at sprede Oplysning om de socialistiske Ideer og virke for, at Arbejderne blev repræsenteret paa Rigsdagen og i Kommunalraadene. Den purunge og lyriske Agitator A. C. Meyer blev dets første Forretningsfører, efter ham fulgte Hørdum og fra 1882 —1909 Handskemager P. Knudsen. Det var sikkert et stort Held for Partiet, at en Mand af P. Knudsens Støbning blev Indehaver af denne vigtige Post; i højere Grad end de fleste andre af sine samtidige Partifæller besad han et sagligt Overblik og en solid Dygtighed — han var saaledes en habil Social-Statistiker — der gjorde ham til den anerkendte Fører.

Aarene efter 1880 frembød gunstige Kaar for en socialistisk Agitation. Fra 1880—90 var Tilgangen til Byerne meget stor som Følge af Byerhvervenes stærke Vækst. I København var den aarlige Tilvækst 3,25 pCt., i Provinsbyerne 2,3 pCt., medens den paa Landet kun var 0,21 pCt.

Den politiske Situation var yderst tilspidset, man stod midt i Provisorierne og havde paa Tinge kun faa virkelige Venner blandt Venstremændene; den Tid var forbi, da det kunde tænkes, at en Venstremand, saaledes som Tilfældet var med Lars Bjørnbak, kunde have intim Tilknytning med „Internationale"s Folk. Der raadede da ogsaa inden for Dele af Venstrefløjen en ikke ringe Socialistforskrækkelse. Efter det første Nederlag i Halvfjerdserne havde man en Tid klaret sig med Petitioner, nu tog man ved Opstilling af Kandidater i By og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

paa Land et energisk Arbejde op for at faa valgt Repræsentanter ind paa Rigsdagen. Firserne var en udpræget Agitationens Tid. De socialdemokratiske Politikere — naturligvis med adskillige Undtagelser — der vandt deres Sporer i disse Aar, er gennemgaaende ypperlige Agitatorer, veltalende, lyrisk betonede og grebne af en Begejstringens Ildhu, medens det rent saglige i mindre Grad havde deres Interesse. Navnkundigst blandt Agitatorerne er A. C. Meyer, der har holdt utallige Møder og stiftet Masser af Foreninger, og den varmhjertede, temperamentsfulde, men noget uligevægtige Peter Sabroe, der var en af Hovedkræfterne i Agitationsarbejdet i Jylland.

Ved Valgene i 1884 lykkedes det for første Gang Socialdemokraterne at blive repræsenteret i den danske Rigsdag, idet Holm og Hørdum valgtes i København, hvor der havde været et Samarbejde med den frisindede Fløj af Venstre; allerede i Halvfjerdserne havde Partiet valgt at støtte Venstre i Kampen mod Regeringen, vel vidende, at Samarbejdet med dette Partis moderate Fløj ikke vilde række langt. Ved Valget i 1887 faldt Hørdum, saa Holm til 1890 var eneste Repræsentant paa Rigsdagen for Socialdemokratiet. Det er klart, at hans Indsats ikke kunde blive stor. Af betydelig større Rækkevidde for Partiets Fremtid var i disse Aar, hvad der skete uden for Rigsdagen.

Paa Socialdemokratisk Forbunds Kongres i 1888 skete der en radikal Ændring i Partiets Program, man brød nu med de Lassalleske Teorier om Produktionsforeninger, hvorigennem Samfundet skulde omdannes, og opstillede det marxistiske Krav om Ekspropriation af Produktionsmidlerne. Rustet med dette gik man ud i Kampen mod det Estrupske Regimente, forøvrigt haardt trængt af Venstre, hvis Kampe mod Godsejervældet i det priviligerede Landsting var saa tilspidset, at det var helt revolutionære Fanfarer, der lød fra Venstrepolitikkerne paa Tinge og paa Agitationsmøderne rundt om i Landet. Ved Valget i 1890 opnaaede Socialdemokraterne 17,200 Stemmer, og man fik nu tre Mand ind i Folketinget, nemlig Holm, Hørdum, og den jyske Fører Harald Jensen, en stout og solid Arbejderskikkelse, der havde udført et energisk og uselvisk Arbejde i Landdistrikterne, og som nu erobrede Skjoldelevkredsen, hvilket i første Række skyldtes, at Venstre delte sine Stemmer. Samme Aar rykkede Socialdemokraterne ind i Landstinget, idet C. C. Andersen og P. Knudsen valgtes i København.

Fra nu af kan man begynde at regne med Socialdemokratiet i det parlamentariske Liv. Dette kommer til at øve en betydelig Indflydelse ogsaa paa de andre Partier. Fra at have været et Skræmmebillede for Højre og den moderne Fløj af Venstre eller en velkommen Forøgelse af Stemmerne for de liberale Politikere, blev det politiske Socialdemokrati alene ved sin Tilstedeværelse i Stand til paa afgørende Vis at øve Indflydelse, navnlig paa Venstres Program. Et radikalt præget Reformprogram, der ogsaa var opstillet med Henblik paa Smaabonden og Landarbejderen, betød en skarp Konkurrence for Venstres Politikere i Kampen om Vælgerne. Paa mange Punkter var der dog et nært Samarbejde mellem den Hørup-Bergske Fløj og Socialdemokraterne, dette gælder blandt andet den vigtige Lov om Alderdomsunderstøttelse, og en Revision af Fattiglovgivningen. I financielle Sager tog Socialdemokratiet

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

skarpt Afstand fra enhver Form for indirekte Beskatning af Befolkningen og forlangte i Forbindelse med Forhandlingerne om en Ølskat en Vinskat, der vilde ramme de mere velstillede Befolkningslag. Ved Valget i 1892 tabtes Skjoldelevkredsen atter. I denne Tid havde en, væsentlig af Godsejere ledet agrarisk Samlingsbevægelse, fremkaldt af ugunstige Konjunkturer, ikke saa lidt Vind i Sejlene; den døde hen, men bidrog sit til at afløse den golde „Visnepolitik". I den Kriselovgivning, som Landbrugets Nødstilstand fremkaldte, bl. a. Tilskud til Kommunerne og Igangsættelse af en Række Jernbanearbejder, tog Socialdemokratiet Del. Man fremsatte fra socialdemokratisk Side, naturligvis uden at dette blev gennemført, Forslag til Lov om Arbejdstid og Arbejdsløn ved Licitation over offentlige Arbejder. I 1884 sluttede det moderate Venstre et Forlig med Højre om Københavns Befæstning, og hermed ophørte Visnepolitiken. Naar et socialdemokratisk Manifest i 1894 erklærede, at Partiet agtede at drive en social Reformpolitik ikke en Visnepolitik, ligger det saaledes paa Linie med den Praksis, man tidligere var slaaet ind paa. Selv om man i Militærspørgsmaalet og i Kampen mod Estrup stod sammen med den yderste borgerlige Opposition, havde Visnepolitiken aldrig været synderlig populær inden for Socialdemokratiet.

Ved Valgene i 1895 havde der fundet en midlertidig Omfordeling af Folketingsvalgkredsene Sted. Loven, der var et Kompromis mellem Højre og det moderate Venstre, opfyldte ikke Grundlovens Bud om en Kreds for hver 16000 Indbyggere, og bekæmpedes af Venstre og Socialdemokratiet, fordi den efter sin Inddeling maatte begunstige de to Partier, der havde lavet Forliget paa de andres Bekostning. Loven gav 12 nye Kredse og betød trods alt en Fordel for Socialdemokratiet, idet det af Hovedstadens 16 Kredse tog 7, medens Højre kun fik 4, det frisindede Venstre 5. Endelig valgtes Harald Jensen i Aarhus, saaledes at Partiet efter Valget rykkede ind i Folketinget med 8 Mand, hvorefter man var i Stand til at besætte en Plads i Finansudvalget. De nye Folketingsmænd var Jens Jensen, Wiinblad, Sigvald Olsen og K. M. Klausen. 1896 tog Christian Rasmussen efter Krigsminister Thomsens Død Helsingørkredsen.

Den betydeligste af de Politikere, der kom ind efter Valget i 1895, var ubetinget K. M. Klausen, en Gaardmandssøn, der gennem sit Arbejde som Kommunelærer i København var bleevt Socialdemokrat. Han var 43 Aar gammel, da han traadte ind i Tinget, havde haft en Række Tillidshverv inden for Partiet og var Medlem af Københavns Borgerrepræsentation. K. M. Klausen var, om end ingen stor Taler, saa dog en skarp Debattør, dertil i Besiddelse af en praktisk Indsigt og en stor Viden inden for en Række Felter, navnlig Finans-, Skole- og Militærvæsen. Han valgtes straks ind i Finansudvalget, hvor han sad uafbrudt til 1920. I Begavelse stod vel Maler Jensen over ham, men Jensens Indsats kom til at ligge paa et andet Felt, — Fagforeningerne og den kommunale Forvaltning —. Sigvald Olsen var udlært Cigarmager og Formand for sit Forbund, en praktisk, dygtig Mand, hvis Speciale særlig blev Skatte- og Toldspørgsmaal, i disse sidste indtog han et Standpunkt, der var mere protektionistiskt end Flertallets i Partiet.

I Halvfemserne lykkedes det Socialdemokratiet paa visse Omraader at op-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

naa positive Resultater til Fordel for Arbejderne. Med det af I. C. Christensen ledede Reformparti var det muligt, ogsaa paa Spørgsmaalet om Arbejderlovgivning og Lønspørgsmaal vedrørende Statens Arbejdere og Funktionærer at komme et Stykke Vej, og paa en Del Punkter blev der givet efter af Højreministrene, der afløste Estrup. (Reedtz-Thott, Hørring og Sehested). Ved Valgene i 1898 fik Socialdemokratiet 12 Mand ind i Folketinget og mønstrede et Stemmetal paa 32000, medens Højre var skrumpet ind til 12 Mand. Blandt de valgte var Arbejdsmændenes faglige Organisator Lyngsie, Horsens, Sabro, Aarhus, Willman, Lyngby, og Borgbjerg i Københavns 5. Kreds.

I disse Aars politiske Kamp var Skatte- og Toldspørgsmaal i Forgrunden, uden at der opnaaedes noget Resultat mellem Højre og Venstre. Med Hensyn til Jordlovgivningen kom man dog til et Forlig, der gav sig Udtryk i Husmandsloven af 1899, hvorved Staten tilsagde sin Medvirkning til at skaffe Jordlodder til Landarbejdere. Loven var langt fra tilfredsstillende for Socialdemokraterne, der bl. a. stillede det principielle Forslag, at Jordlodderne ikke skulde gives Landarbejderne til Eje, men til Brug, hvilket imidlertid blev forkastet. Ogsaa en Lov om Folkeskolen blev gennemført, men i det store og hele havde det politiske Liv ikke store Resultater at opvise under de sidste Højreministerier. I 1900 dannede 9 Højremænd det saakaldte frikonservative Parti, hvis Program væsentlig bestod i en borgerlig Samling mod Socialdemokratiet. Baggrunden herfor var Højres hensmuldrende Magt i Forbindelse med Venstres og Socialdemokratiets stærke Fremvækst. Efter 1894 udfoldede Socialdemokratiet et ikke ringe Initiativ paa Rigsdagen. Dette gælder navnlig saadanne Spørgsmaal som Arbejdstiden, Beskæftigelse af Børn, unge Mennesker og Kvinder, Arbejdsløshedsunderstøttelse, en humanere Lovgivning paa Fattigvæsenets Omraade, Skolebespisning for Børn fra ubemidlede Hjem, Kvindevalgret etc. En Del af disse Lovforslag omændredes og optoges efterhaanden i anden Skikkelse af Venstre. Mod dette Samarbejde og den Tendens, som en Tid havde ikke ringe Fodfæste inden for Venstre, ønskede man fra konservativ Side at skabe en fælles Front vendt mod Socialdemokratiet. Inden for det af I. C. Christensen ledede Venstrereformparti var Meningerne med Hensyn til Taktiken over for Socialdemokratiet stærkt delte; navnlig de Venstremænd, der samledes om Alberti, var meget fjendtlig sindet over for dette Parti, og naar der opretholdtes et Samarbejde med Socialdemokratiet til Valget i 1901, var det udelukkende for helt og endeligt at bryde Højres Magt og bane Vej for et Venstreministerium. Det lykkedes ogsaa. Ved Valget i 1901, forud for hvilket var gaaet en forbedret Valglov, der sikrede den hemmelige Afstemning, skrumpede Højre ind til 8 Mand i Folketinget, Venstrereformpartiet fik 76, de Moderate 16 og Socialdemokratiet 14 Mandater med en Stemmefremgang fra 32 til 43000 Stemmer.

Ogsaa for det parlamentarisk arbejdende Socialdemokrati maatte 1901 blive et Skel, idet Folketingsparlamentarismen nu blev anerkendt. Man mønstrede et anseligt Stemmetal, hvoraf 2 Trediedele (ca. 27.500) var organiserede i de Partiforeninger, som under Socialdemokratisk Forbunds Ledelse var skudt op Landet over. Fremgangen havde naturligvis ogsaa givet sig Udtryk

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

i de kommunale Raad, hvor Stemmetal og Repræsentation voksede stærkt i Halvfemserne. Ved Aarhundredeskiftet kunde Partiet tælle 17 Borgerrepræsentanter i København, 56 Byraadsmedlemmer og 170 Sogneraadsmedlemmer.

I Aarene til 1901 havde Socialdemokratiet Gang paa Gang indgaaet Valgalliance med Venstre for igennem dette Samarbejde at bryde den første og vigtigste Skranke for et frugtbart parlamentarisk Arbejde til Realisation af de Ideer, Partiet havde bygget sit Program paa, nemlig Afskaffelsen af det af Højre opretholdte priviligerede Landsting. Denne Alliancepolitik var naturligvis ude for megen Kritik inden for selve Partiet, men langt det overvejende Flertal gav den sin Tilslutning. Partiet blev her, som ogsaa andetsteds i Vesteuropa, reformistisk indstillet; i Stedet for at drive en gold Oppositionspolitik, søgte man ogsaa i det øjeblikkelige politiske Arbejde uden Hensyn til Doktriner at skaffe saa gode Kaar som muligt for de brede Samfundslag, der dannede Partiets Basis, først og fremmest den organiserede Arbejderklasse.

II

I 1901 overdrog Christian den Niende, Højres trofaste Støtte i Kampen mod Folketingsparlamentarismen, Professor Deuntzer at danne det første Venstreministerium. Det var fra hans Side et udtalt Ønske, at ingen Socialdemokrat maatte faa Sæde i Ministeriet. Dette rummede store Modsætninger — I. C. Christensen, Alberti og Hørup — og det samme gjorde sig gældende inden for det af I. C. Christensen ledede Reformparti, hvoraf Ministeriet var udgaaet. Militærspørgsmaalet, i mange Aar Brændpunktet i den politiske Kamp, blev henvist til en Kommission, og samtidig vedtog man enkelte financielle Bevillinger til Militæret og indledede hermed en ny Militærpolitik. Det var i 1901 ikke muligt at sige, hvilke Kræfter der inden for det broget sammensatte Reformparti vilde faa den afgørende Betydning for Venstres Politik, og under disse Omstændigheder erklærede Socialdemokratiet, at man vilde støtte Regeringen i det Omfang, denne førte en efter Partiets Mening demokratisk Politik, men at man, saaledes som Partikongressen i 1901 udtalte det, under ingen Form ønskede at ofre til de gamle Guder, Kirkevælde, Militarisme og Kongemagt. Det viste sig hurtigt, at Samarbejdets Vej ikke førte ret langt. I. C. Christensen valgte i sin politiske Taktik at søge Samarbejde med de Frikonservative i Landstinget, tilsammen med hvilket Venstre havde Flertal i dette Ting, og herved fik Venstrepolitiken naturligvis en mindre demokratisk Farve, end den radikale Fløj ønskede, og Socialdemokratiet kunde støtte. Efter at Hørup var død i 1902, fik Ministeriet et voksende moderat Præg, hvilket kom til at præge det Kompleks af Skattelove, som vedtoges i 1903, og som i særlig Grad var i Favør af det store og det mellemstore Landbrug. Der indførtes nu Formue og Indkomstskat, de gamle Hartkornsskatter ophævedes, og der fandt en Afløsning af den gamle Tiendeordning Sted. I Kampen paa Rigsdagen for at faa disse Love ændredede i mere demokratisk Retning, tog navnlig Sigvald Olsen og Borgbjerg Del. Denne sidste havde allerede en lang politisk Løbebane bag sig, da han i 1898 som 32-aarig blev Folketingsmand; fra 1890 var han Medarbejder ved Socialdemokraten, en oratorisk Begavelse og frem-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ragende Journalist, hvis hvasse Pen ikke kendte til Skaansel over for Modstandere. Paa Partiets Vegne stillede de to bl. a. Krav om stigende Skala for Indkomst og Formueskat, Værdistigningsskat, Forhøjelse af Arveafgift og intet Statstilskud til Tiendeejere. Loven vedtoges ogsaa med det københavnske Venstres Stemmer uden Hensyn til de opstillede Krav. Da Venstre heller ikke paa Sociallovgivningens Omraade viste sig forhandlingsvenlige, rejstes Spørgsmaalet om Ophævelse af Samarbejdet med Venstre stærkt paa Partikongressen i 1903. Det vedtoges dog, at man for ikke at styrke Højre skulde stemme paa den mest demokratiske af Folketingskandidaterne, men paa den anden Side opstillede man nu yderligere 25 socialdemokratiske Kandidater, deraf 2 i København mod Venstre, der i Hovedstaden tabte 5 Mandater, hvoraf to til Socialdemokratiet. Partiet gik 13000 Stemmer frem til 56000 ved Valget i 1903 og satte 16 Mand ind i Folketinget, og snart efter blev den tabte Lyngbykreds generobret. Blandt de nye Kredse var i 1903 Odense 1. Kreds.

fot. Elfelt
K. M. Klausen.

I 1903 kom Venstrereformpartiet ind paa Rigsdagen med 74 Mandater. Den indre Styrke svarede dog ikke til Mandatantallet, idet der var store Brydninger, navnlig med Hensyn til Militærspørgsmaalet, hvor I. C. Christensen havde foretaget en Svingning og sat en Forsvarsordning som Maalet i Stedet for en Nedrustning. Da Folketinget desuden kom i aaben Strid med den selvraadige Krigsminister Madsen, førte dette til Ministeriet Deuntzsers Afgang og Dannelsen af Ministeriet I. C. Christensen i 1905. Samtidig hermed klaredes Stillingen inden for Venstre, idet 15 Mand gik eller blev tvunget ud af Partiet og dannede det radikale Venstre. Efter Henvendelse fra de Radikale vedtog Socialdemokratiet paa Kongressen i 1906 at slutte Valgalliance, saaledes at de to Partier lovede gensidig Støtte til Kandidaterne. Ved Valget i 1906 voksede Partiets Stemmetal med ca. 20000 til 76500, og Antallet af Mandater steg fra 16 til 24. Venstrereformpartiet gik ned til 57 og havde kun Flertal i Folketinget ved de 9 moderate Repræsentanters Hjælp. Ved Valgene til Landstinget samme Aar lykkedes det Socialdemokratiet at sætte 4 Mand ind, et Tal man ikke kunde komme over, saa længe den priviligerede Valgret eksisterede. I Landstinget havde Regeringen nu ikke mere Flertal sammen med de Frikonservative.

I Aarene 1906 til 08 optoges den politiske Debat væsentlig af Spørgsmaalet om den kommunale Valgret, en Omordning af Valgkredsene, Toldsagen og Militærspørgsmaalet. Paa næsten alle Omraader kom Socialdemokratiet i skarp Opposition. Ved Loven om den kommunale Valgret, der bragte betydelige Fordele, bl. a. Valgret for Kvinder og Tyende, samt en Nedsættelse af Indtægtsgrænsen i København fra 1000 til 800 Kr., var det navnlig den priviligerede Valgrets Bevarelse til Amtsraadene, der var Anstødsstenen. I Told-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sagen, der satte Frugt i Toldloven af 1908, stillede Socialdemokraterne sammen med de Radikale Krav om betydelige Toldnedsættelser baade for Raastoffer og Fabrikata og udtalte sig principielt mod indirekte Beskatning samt krævede Værditold indført i større Udstrækning end tilsigtet efter Lovforslaget. I Forsvarskommissionen stillede Socialdemokraterne Krav om at nedlægge Hær og Flaade og i Stedet for oprette en Politi- og Grænsevagt. Militærspørgsmaalet havde forøvrigt givet Anledning til visse Divergenser inden for Partiet, hvor en Fløj ønskede meget skarpt at præcisere Partiets antimilitaristiske Opfattelse. Da Alberti i 1908 blev afsløret som Storforbryder, benyttede Socialdemokratiet Lejligheden til et større politisk Opgør med Venstre og opstillede i et Forslag til en Udtalelse en Række Punkter, der viser, hvor Partiet i Rigsdagen vilde sætte ind for at fremme Samfundets Demokratisering. Det gælder Valgkredsordningen, den almindelige Valgrets Gennemførelse, Reformer i Retsplejeloven og Afskaffelse af Albertis Pryglelov, Nedsættelse af Militærudgifterne, en demokratisk Skattereform, en bedre Sociallovgivning, Inddragelse af Len og Stamhuse, samt Adgang til Jord for Landarbejdere. Foreløbig samlede den politiske Kamp mod Ministeriet Neergaard, der fulgtes efter I. C. Christensen, som faldt paa Albertisagen, sig om en ny Valgkredsordning og Militærspørgsmaalet. I 1909 fremsatte Neergaard Forslag til en Forsvarsordning, der vilde koste 42 Millioner Kroner aarlig. Paa dette Spørgsmaal gik man til Valg. Venstre, hvoriblandt de 27 I. C. Christensenske Modstandere af „de fremskudte Forter", og Moderate fik tilsammen 49 Mandater, de Radikale gik frem fra 11 til 20, Højre fik 21 Mandater, medens Socialdemokratiet kun holdt sine 24 Mandater paa Grund af Valgkredsordningen, skønt dets Stemmetal voksede fra 76500 til 93000. Valget medførte Ministeriets Afgang og Dannelsen af et Venstresamlingsministerium Holstein med I. C. Christensen og Neergaard som Medlemmer. Man halede ved et Kompromis Forsvarsspørgsmaalet i Land, saaledes at Københavns Landbefæstning skulde opretholdes til 1922 og derefter nedlægges, hvis der ikke var truffet andre Bestemmelser inden da. Allerede i Oktober 1909 afgik Ministeriet Holstein efter paa en ganske tilfældig Anledning at have faaet et Mistillidsvotum under Finanslovbehandlingen i Folketinget, og man fik nu det første radikale Ministerium Zahle, der støttedes af Socialdemokratiet, men som Mindretalsregering var ude af Stand til at udrette stort. Af Socialdemokratiet benyttedes Situationen til at fremsætte en Række programmatiske Lovforslag angaaende Afskaffelse af Adel, Titler, Ordener og Rang, Afrustning, Valgordning, Valgret etc., der naturligvis alle forkastedes.

Da de Radikale ingen Vegne kunde komme, — det vigtigste, der opnaaedes, var en mere demokratisk Skattelov for København — udskreves nyt Valg i 1910. Ved dette indgik de Radikale og Socialdemokraterne et Valgforbund. Inden for Partiet havde Stemningen for eller imod Alliancen med de Radikale været stærkt delt, paa Kongressen i 1908 havde Tilhængerne kun en enkelt Stemmes Flertal, og Debatterne herom var tit præget af en ikke ringe Skarphed. Paa samme Kongres vedtoges, at Socialdemokratiet afviste Tanken om Regeringsdannelse, før Partiet havde absolut Flertal i Folketinget. Den sidste Vedtagelse

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

er at optage som en Forsikring til Alliancemodstanderne om, at man ikke vilde gaa ind i en borgerlig Koalitionspolitik. Som bekendt fik denne Beslutning ingen Betydning, da det Øjeblik indtraf, hvor Partiet mente at have Fordel af at deltage i Koalitionen med de Radikale, og kun forholdsvis faa, deriblandt Gerson Trier, fortsatte Kampen mod et parlamentarisk Samarbejde. Paa den anden Side er det dette reformistiske Arbejde, der har dannet Baggrunden for Dannelsen af det kommunistiske Parti i Danmark.

Ved Valget 1910 gik de forskellige Venstregrupper samlet til Valg paa et af I. C. Christensen i 1909 opstillet Program, og der fandt desuden adskillige Steder et Samarbejde Sted med Højre, saaledes at Linierne for en borgerlig Samling mod de allierede Radikale og Socialdemokrater nu blev trukket klart op. Venstre havde Fordel af dette Samarbejde, idet man erobrede 3 Mandater fra Højre, — der til Gengæld ved det paafølgende Landstingsvalg fik Hjælp af Venstre, — hvorimod de Radikale og Socialdemokraterne kom ind med uforandret Medlemstal — 20 og 24 —. I hvor ringe Grad Venstres Styrke i Tinget svarede til dets Styrke blandt Vælgerne, ses blandt andet af, at medens hvert Mandat hos Venstre repræsenterede 2086 Stemmer, var Stemmetallet for Radikale, Socialdemokrater og Højre pr. Mandat henholdsvis 3244, 4113 og 4992. Efter Valget gik Ministeriet Zahle af og afløstes af et Ministerium Klaus Berntsen. I Samarbejde med Højre vedtoges Skattelovene af 1912. De indeholdt betydelige indirekte Afgifter, mod hvilke Socialdemokraterne rettede en skarp Opposition, men bragte tillige en Forøgelse af Indkomst- og Formueskatten. Længere rakte imidlertid ikke Følingen mellem Højre og Venstre, idet Klaus Berntsen i 1912 fremlagde et nyt Grundlovsforslag, der betød et meget betydeligt Fremskridt i demokratisk Retning, idet Valgretten til Folketinget udvidedes til Mænd og Kvinder over 25 Aar, og Mandaternes Antal sattes til 132. Hvad Landstinget angik, skulde dette bestaa af 66 Medlemmer, hvoraf 12 var Tingvalgte efter Forholstalsvalg, medens de 44 valgtes, ligeledes efter Forholdstalsvalg, af Københavns Borgerrepræsentation, By- og Sogneraadene. For at naa et Resultat trak Socialdemokraterne derefter deres faa Dage før fremsatte Forslag til en ny Grundlov med Eetkammersystem og Valgret ved 21-Aars Alderen tilbage. Regeringens Forslag strandede imidlertid i Landstinget, hvor kun et Mindretal af Højre var villig til at forhandle om Privilegiernes Afskaffelse, vel bl. a. opmuntret af den Kulde, Berntsens Forslag mødte hos den I. C. Christensenske Fløj. Da Landstinget henviste Sagen til en Kommission, udskrev Regeringen Nyvalg til Folketinget.

Valget 1913 kom saaledes til at dreje sig om Grundlovsspørgsmaalet. Forud for dette gik en socialdemokratisk Partikongres, hvor foruden Grundlovssagen navnlig Militærspørgsmaalet var under Debat. Aarsagen hertil var, at Modstanderne i deres Agitation hæftede sig ved Partiets Programkrav om, at Ungdommen som et Led i den fysiske Opdragelse skulde opøves i Vaabenbrug. Nu formuleredes Kravene: Afrustning og Afgørelse af internationale Stridigheder ved Voldgift. Ved selve Valget var Spørgsmaalet om den nye Grundlov saa afgørende, at Socialdemokraterne tilbød Venstre at forhandle om et Samarbejde, hvilket Tilbud dog ikke blev modtaget; men i adskillige

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kredse fik Venstrekandidater, der var Tilhængere af det Berntsenske Forslag, uofficiel Støtte af Socialdemokratiet. For Venstre blev Valget et Nederlag, idet det gik tilbage fra 57 til 44 Mandater, Socialdemokratiet vandt 8 Mandater og havde nu med 107000 Vælgere 32 Mandater, de Radikale fik 30 (+ 7) og Højre 7 (÷ 6). Socialdemokratiet ønskede, at Klaus Berntsen skulde fortsætte, men Venstre tvang ham til at demissionere, hvorefter der dannedes det andet Ministerium Zahle. Forud var gaaet en Henvendelse til Formanden for den socialdemokratiske Gruppe Th. Stauning, om at danne Ministerium, eventuelt med andre Grundlovstilhængere, men da Venstre afviste at gaa med til en saadan Samlingsregering om Grundlovssagen, ansaa man det for Sagens Skyld klogest at lade de Radikale alene danne Ministerium. Da Estrup døde og Deuntzer i hans Sted blev kongevalgt Landstingsmand, havde de tre Grundlovspartier Flertal i Landstinget, saaledes at Lovforslaget kunde gennemføres. I Landstinget saboterede imidlertid Højre den til Grundloven knyttede Valglov ved at udvandre under Afstemningen og derved gøre Tinget ikke beslutningsdygtigt. Ministeriet skred saa til en Opløsning af Landstinget, og ved de paafølgende Valg var over Halvdelen af Vælgerne (ialt 38) Tilhængere af Grundlovsændringen. Med Valgloven var der dog megen Utilfredshed i Venstre og navnlig inden for Højre, for hvem Loven var særlig ugunstig. Tre Højre-Rigsdagsmænd tog efter Landstingsvalget Initiativet til Forhandlinger om visse Ændringer med Ministeriet, og fra socialdemokratisk Side blev der underhaanden givet Tilsagn om, at man vilde strække sig et Stykke for at hale Sagen i Land. De vigtigste Ændringer var, at 25 Aars Valgretten til Folketinget først skulde træde i Kraft med en Nedsættelse fra de 30 Aar paa 1 Aar hvert fjerde Aar, at de tingsvalgte Landstingsmænd skulde vælges af det gamle Ting, og at der til Grundlovsforandringen foruden Vedtagelse af begge Ting krævedes en Folkeafstemning, hvor 45 pCt. af alle Vælgerne skulde have stemt for Forslaget. Det blev nu, efter Forhandling med alle Partier, 140 Folketingskredse, hvoraf 24 i København, 93 udenfor, samt 23 Tillægsmandater efter Forholdstalsvalg, men med den „sorte Streg", det vil sige, saa mange Mandater til Jylland, at det virkede som en Begunstigelse for Partiet Venstre. Grundlov og Valglov vedtoges nu og efter et Fredsvalg fik vi den ny Grundlov af 5. Juni 1915.

I hele Grundlovsarbejdet havde Socialdemokratiet taget meget virksomt Del og uden doktrinær Fastholdelse ved Programkrav strakt sig vidt for at naa et Resultat. Med Rette betragtes 1915 Grundloven som et Skel i det danske Socialdemokratis Styre; den brød paa en Række Punkter Privilegierne for de velstillede Befolkningslag og gav Arbejderklassen en parlamentarisk Repræsentation og dermed en politisk Magt, som skulde blive af meget stor Betydning i de kommende Aar, hvor Udviklingen førte med sig, at Statens Opgaver blev helt andre end i den foregaaende Periode. Det samme blev ogsaa Tilfældet for Kommunernes Vedkommende, hvor der fra 1908, da en ny kommunal Valglov var vedtaget, var banet Vej for Socialdemokratiet ved Afskaffelse af den priviligerede Valgret og Valgret for Kvinder. Det var dog først efter Valgene i 1913, at Strømpilen kraftigere gik i socialdemokratisk Retning ved

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kommunevalgene. Ved Valget dette Aar afgaves der ialt 161,000 socialdemokratiske Stemmer, hvilket svarer til 26,1 pCt. af samtlige afgivne. Heraf faldt 45500 i København og Frederiksberg, 58000 i Købstæderne og 37500 i Landkommunerne. Der valgtes en ret anselig Repræsentation, og Partiet talte foruden sine Folketingsmænd, 33 Borgerrepræsentanter i København og Frederiksberg, 316 Byraadsmedlemmer og 734 Sogneraadsmedlemmer.

Ved den kommunale Valglov af 1908 og Grundloven af 1915 blev det muligt at trække klarere Linier op med Hensyn til Styrkeforholdet mellem Socialdemokratiet og de Partier, det til forskellige Tider havde sluttet Valgalliance med. Ved Forholdstalsvalgmaaden blev Alliancer gjort overflødige og bortfaldt derfor ganske af sig selv.

Det vilde være urigtigt at slutte en Omtale af denne Periodes politiske Arbejde uden at nævne den Indsats, som er gjort af Socialdemokratisk Forbund, i hvis Haand hele Organisationen af det politiske Arbejde laa. Medlemstallet er nævnt for 1901, i 1903 gik Medlemstallet tilbage til 22.000, men derefter var det i fortsat Stigen. 1908 findes 108 Foreninger med et Medlemstal paa 43.000. 1915 var man naaet op paa ikke mindre end 508 Foreninger med 60.000 Medlemmer. Det er i denne Periode, at de smaa Foreninger i Landdistrikterne stiftes, de Foreninger, som i de kommende Aar skulde blive af stor Betydning for den socialdemokratiske Fremgang i Landet.

III.

Efter Krigens Udbrud maatte naturligvis Udenrigs- og Erhvervspolitiken i ganske særlig Grad aftvinge sig Interessen. Paa Udenrigspolitikens Omraade var Socialdemokratiet stemt for en absolut Neutralitetspolitik. Hvad Indenrigspolitiken angaar, stilledes der fra socialdemokratisk Side Krav om en Regulering, som beskyttede Befolkningen mod alt for grove Misbrug fra den af Konjunkturerne begunstigede Produktions- og Handelskapital, og allerede i August 1914 krævede den socialdemokratiske Fraktion paa Rigsdagen Indskriden mod Krigsspekulanter. Den 8. August traadte den overordentlige Kommission, der faktisk fik Retten til at fastsætte Maksimalpriser, i Funktion. I denne var Socialdemokratiet repræsenteret ved C. N. Hauge, der under Krigen blev Ordfører for en Række Sager, som direkte eller indirekte havde Tilknytning til Ernærings- og Reguleringsspørgsmaalet. Hauge, der er en sindig og støt Arbejder, erhvervede sig i disse Aar den Viden, som senere førte ham frem til Stillingen som Handelsminister. Kommissionen, hvis Virke i 1917 udstraktes til Avancebegrænsning, gjorde et absolut nødvendigt Arbejde og havde paa et vist Tidspunkt Kontrol med store Dele af dansk Erhvervsliv. I denne Forbindelse maa ogsaa nævnes Udførselsforbud for samfundsnyttige Varer. Politisk førte navnlig Reguleringen af Brødpriserne, der hindrede Producenterne af Korn i at udnytte Konjunkturerne, til Kampe mellem Venstre og Højre contra Socialdemokratiet, og dette udnyttede i sin Agitation stærkt den manglende nationale Samfølelse, som gav sig Udtryk i Ønsket om en grell Udnyttelse af Befolkningen. Efterhaanden reguleredes Priserne for de fleste vigtige Fødevarer, og rundt omkring i Kommunerne arbejdede Prisreguleringskom-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

missioner. Statens og Kommunernes Udgifter steg stærkt, ligesom de fastlønnedes Kaar forværredes ved den Dyrtid, som fulgte i Krigens Kølvand. I 1915 kom den første Dyrtidslov, 1916 Lov om Dyrtidstillæg til Tjenestemænd. Fra 1916 traadte Stauning ind i Ministeriet som Kontrolminister sammen med Repræsentanter for de øvrige Partier. Aarsagen hertil var Uroen om Forhandlingerne vedrørende Salget af de vestindiske Øer, der truede med at sprænge den politiske Fred, Partierne havde etableret. Den førte først til Krav om Valg eller et Samlingsministerium, og da dette afvistes fra socialdemokratisk Side, til Indtræden af Kontrolministre. Med 291 Stemmer mod 32 vedtog den saakaldte Natkongres, at man for at undgaa et nationalistisk Ministerium skulde lade sig repræsentere, og Stauning blev udpeget som Partiets Repræsentant.

Cigarsorterer Stauning havde siden 1909 været Forretningsfører for Socialdemokratisk Forbund, fra 1910 tillige Formand for Rigsdagsfraktionen. Fremragende administrative Evner, et sikkert politisk Instinkt, Retlinethed og en enorm Arbejdskraft bragte Stauning frem til den Førerplads, han ikke har sluppet siden. I sin teoretiske Opfattelse er han absolut evolutionært indstillet som Flertallet af den Vælgermasse, hvis kaarne Fører han er.

Medens Krigens første Aar ikke viste nogen katastrofal Arbejdsløshed, forværredes Forholdene navnlig efter Ubaadskrigen i 1917, hvilket nødvendiggjorde en yderligere Indgriben fra Statens Side i en Række Samfundsforhold. Vigtigst blev Kornloven af 1917, Lov om Arbejdsløshedsunderstøttelse og ekstraordinær Hjælp til Arbejdsløse. Det kan i denne Forbindelse fremhæves, at det danske Socialdemokratis nære Forhold til det tyske Broderparti skabte gunstigere Betingelser baade for Eksport og Import i denne trange Tid, men paa den anden Side førte det til stærke Angreb paa Socialdemokratiet for Tyskvenlighed; den samme Anklage rettedes mod Stauning for en Tale paa et socialdemokratisk Møde i Sverige, hvor han havde stillet sig paa Linie med den internationale socialdemokratiske Fredsbevægelse. Dette førte til, at de Konservative besluttede at trække deres Kontrolminister tilbage. Da han efter Kongens Henstilling blev, ekskluderedes han af Partiet. I Begyndelsen af 1918 udtraadte han dog tillige med Vestres Repræsentant for at staa frit ved det forestaaende Valg, medens Stauning blev siddende, hvilket godkendtes af Partikongressen med 357 Stemmer mod 79.

Ved Valget, som væsentlig førtes mod Reguleringspolitiken og de dermed følgende store Udgifter, bevarede Regeringen sit Flertal med to Stemmer, der snart ved Omvalg blev til fire, saaledes at Socialdemokratiet mønstrede 39 Mand og 263.000 Stemmer (Kvindevalgret), hvilket svarer til 28,5 pCt. af de afgivne. De Radikale opnaaede 33 Mandater. Ved Landstingsvalget samme Aar fik Socialdemokraterne 15, de Radikale 13, medens Højre og Venstre fik henholdsvis 18 og 26 Mandater, saaledes at der i Landstinget var en kompakt Majoritet mod Regeringen, hvilket gav denne særdeles vanskelige Kaar at arbejde under.

I 1918 overtog Stauning Indenrigsministeriets Arbejdssager, og blev saaledes Arbejdsminister. Hermed oprettedes Socialministeriet, og dette Skridt kan ses som en Imødekommenhed over for de Krav, Socialdemokratiet umiddel-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

bart efter Krigens Slutning havde opstillet i et Arbejdsprogram for den kommende Tid. Som Minister fremsatte Stauning Krav om 8 Timers Arbejdsdag, og gennemførte Lov om 8-Timersdag i Virksomheder med kontinuerlig Drift; endvidere udarbejdedes adskillige Forslag, bl. a. til en Lærlingelov. Disse Forslag har senere Gang paa Gang været fremme i den politiske Debat. 1919 indførtes 8-Timersdag i Statens og flere af Kommunens Virksomheder, 1920 fulgte Arbejdsgiverne efter. Dyrtiden og en stor Arbejdsløshed, ca. 70.000 Mand ved Nytaarstid 1919, havde imidlertid skabt nogen Uro inden for Dele af Arbejderklassen, naturligvis stimuleret af Revolutionen i Rusland 1917, og der fandt adskillige Strejker Sted, som var i Strid med det i 1899 sluttede Novemberforlig. Paa Kongressen i 1919 fandt der et Opgør Sted, som blandt andet førte til en Sprængning af Ungdomsbevægelsen. Det viste sig dog ret snart, at alle disse Rørelser ikke havde dybere Hold, og politisk kom Uroen intet til at betyde for Partiet. Socialdemokratiet stod fast mod Flensborgbevægelsen, kun Marott med faa Tilhængere gik imod og blev ekskluderet af Partiet. Derimod bidrog det til at spænde den politiske Situation, og det samme bevirkede det sønderjydske Spørgsmaal. Dette Spørgsmaal afbrød den radikal-socialistiske Reformperiode, i hvilken bl. a. gennemførtes Retsreformen af 1916, Afskaffelse af den priviligerede Valgret til Amtsraadene, den reviderede Husmandslov af 1919, Overgang af Len og Stamhuse til fri Ejendom — en Lov, Socialdemokraterne ikke stemte for, idet den efter Partiets Mening gav Godsejerne for meget — Tjenestemandsloven af 1919, ny Aktieselskabs-, Bank- og Sparekasselov, samt Loven om de højere Skoler, hvorefter en Række private Skoler overtoges af Stat og Hovedstadens Kommune. I Anledning af Sønderjyllands Indlemmelse i Riget havde Ministeriet Zahle udarbejdet en ny Valglov af stærkt demokratisk Tilsnit. Da to Folketingsmænd af Oppositionen støttede Krav om Valg, krævede Kongen, at Zahle skulde udskrive et saadant, og da han nægtede at gøre det, før en ny Valglov var gennemført, blev han afskediget. Socialdemokratiet og de Radikale hævdede, at dette var Grundlovsbrud, da Ministeriet ikke havde faaet Lejlighed til at dokumentere, hvorvidt det havde Flertal i Folketinget eller ej. Partiet proklamerede derfor den 31. Marts Generalstrejke for at tvinge Ministeriet Liebe til Demission, og Kongen bøjede sig efter Henstilling fra mange Sider. Samtidg afblæste Arbejdsgiverne en varslet Storlockout, men enkelte Fag strejkede dog stadg uden at ville tage Hensyn til Forliget. Der udnævntes et Forretningsministerium og vedtoges en ny Valglov, som Venstre stemte imod, da den var ugunstigere for Partiet end den gældende.

Nina Bang.

Ved Valget i 1920 mistede Ministeriet Zahle sit Flertal, idet de Radikale gik tilbage til 17 Mandater, medens Socialdemokratiet atter kunde notere

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Fremgang, idet man fik 42 Mandater. Der dannedes nu et Ministerium Neergaard, der sad 1920—24.

Ved det af Genforeningen med Sønderjylland nødvendiggjorte Folketingsvalg i Juli 1920 holdt Socialdemokratiet Stillingen, ved Landstngsvalget naaede man op paa 19 Landstingsmænd. I den foreskrevne Folkeafstemning om Grundlovsændringen deltog Socialdemokratiet ikke, da man havde faaet Afvisning om en Forhandling angaaende Landstingets forfatningsmæssige Stilling, det eneste, den af Neergaard gennemførte Ændring bød af Fordele for Partiet, var en demokratisk Nedsættelse af Valgretsalderen til Folketinget til 25 Aar. Der skulde nu vælges 152 Folketingsmænd og 78 Landstingsmænd. Ved Valgene i September 1920 fik Socialdemokraterne 48 Mandater paa 39.000 Stemmer (= 32,2 pCt. af de afgivne), de Radikale fik 18, og Venstre og Højre havde saaledes stadig Majoritet i Folketinget.

Ministeriet Neergaards Regeringstid var præget af en voldsom Krise, der i høj Grad besværliggjorde den Afvikling af Statsindgriben til Fordel for „De frie Kræfters Spil", som var Ministeriets Maal. De fleste Restriktioner bortfaldt dog, naar lige undtages Huslejeloven, men Forholdene forværredes stadig. Arbejdsløsheden naaede i 1922 op paa 34,2 pCt. af de organiserede Arbejdere. Priserne sank stærkt, og Valutafald gav Anledning til idelig Uro. I 1922 og 23 gennemførtes en Importregulering, men derudover skete ingen regulerende Foranstaltninger. Finanserne fik kun en øjeblikkelig Hjælp gennem dyre Statslaan, og Finansnøden medførte tunge indirekte Skatter. Af stor Rækkevidde var en Række Krak, særlig Landmandsbankens, og der afsløredes en Svindel og en letfærdig Overkapitalisering, som gav et godt Agitationsstof mod hele det kapitalistiske Produktions- og Financieringssystem. Socialdemokratiet angreb navnlig Ministeriet stærkt i Landmandsbanksagen og krævede effektive Foranstaltninger imod Krisen. I 1924 udskrev Neergaard nyt Folketingsvalg. I sit Valgmanifest anfører Socialdemokratiet, at Venstreregeringen intet har gjort, fordi den var bundet af Højfinansens Kredse, og vender sig stærkt mod den førte Toldpolitik, der stemples som værende i Modstrid med Demokratiets Program. Ogsaa Nedskæringen af Tjenestemændenes Tillæg vender Partiet sig imod. Ved Valget fik Socialdemokraterne 470.000 Stemmer = 36,6 pCt. af de afgivne, og 55 Mandater, de Radikale gik frem til 20, medens Venstre fik 45 (÷ 7) og Højre 28 (+ 1). Socialdemokrater og Radikale havde saaledes et Flertal paa 2 Stemmer. Det er karakteristisk, at Socialdemokratiet nu har størst Fremgang i Jylland, nemlig 25,8 pCt. mod 17,4 pCt. paa Øerne.

Den 23. April dannedes det første rent socialdemokratiske Ministerium Stauning, hvis øvrige Medlemmer blev Borgbjerg, (Socialminister), Hauge (Indenrigsminister), L. Rasmussen (Forsvarsminister), Grev Moltke (Udenrigsminister), Dahl (Kirkeminister), Nina Bang (Undervisningsminister), Bording (Landbrugsminister), Fris-Skotte (Trafikminister), Bramsnæs (Finansminister), Steincke (Justitsminister).

For at stabilisere Valutaen krævede Regeringen den af Neergaard oprettede Valutacentrals Myndighed udvidet, hvilket kun skete i mindre Omfang. Efter et yderligere Valutafald nedsattes et Valutaraad, og Regeringen beslut-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tede sig til gennem Valutakreditter i Udlandet at sikre en jævnt stigende Kroneværdi i Forbindelse med en Kreditindskrænkning fra Nationalbankens Side. Imidlertid gik Kronen sine egne Veje og naaede Pari i 1926, hvorefter den i 1927 atter gjordes indløselig (Guldbarrefod). Denne stærke Stigning blev hverken til Gavn for Industrien eller Landbruget og rejste fra Arbejdsgivernes Side stærke Krav om Nedskæring af Lønningerne. Her over for blev der fra socialdemokratisk Side krævet Nedskæring fra Toppen, og en Fjernelse af den Overkapitalisering, der gjorde Driften urentabel. I 1925 fandt et stort fagligt Opgør Sted, idet der var Lockout, omfattende ca. 100.000 Arbejdere fra 18. Marts til 8. Juni. For at afværge den Ulykke, dennes Fortsættelse vilde bringe over hele Samfundets Økonomi, bestemte Regeringen sig til at udstede en provisorisk Lov om tvungen Voldgift; den bortfaldt dog, da der opnaaedes Forlig. Denne Lov gav Anledning til visse Ængstelser og nogen Modstand inden for Partiet og Fagforbundene, men det store Flertal godkendte Regeringens Beslutning. Der fremsattes en Række Regeringsforslag — saaledes en begyndende Socialreform, Forbedring af Jordlovgivningen, Forslag til Skolereform og Forslag om Hærens og Flaadens Omdannelse til Vagtværn, Lov om Prisaftaler, Beskatning af store Formuer o. s. v. Der gennemførtes tillige adskillige Love, bl. a. den vigtige Lov om de kommunale Ejendomsskatters Overgang til Grundskyld, Støtte til Boligbyggeri, Grundforbedringsarbejder o. s. v. Men Regeringens videregaaende Kriseprogram, der omfattede Igangsættelse af Arbejder, Støtte til Erhvervslivet og Moratorium, lykkedes det ikke at gennemføre. De Radikale havde i adskillige Tilfælde, saaledes med Hensyn til Loven om Formueafgiften, sagt fra, og det samme skete med Kriselovgivningen, hvilken Ove Rode karakteriserede som storstilet Blændværk. I November 1926 krævede han en Samlingsregering af alle Partier, dens fornemste Maal skulde være at afvikle Landmandsbanken. Hermed havde Ministeriet mistet sin parlamentariske Basis, og en Afstemning over Kriselovene blev afgørende for Udskrivning af nye Valg, der fandt Sted 2. December.

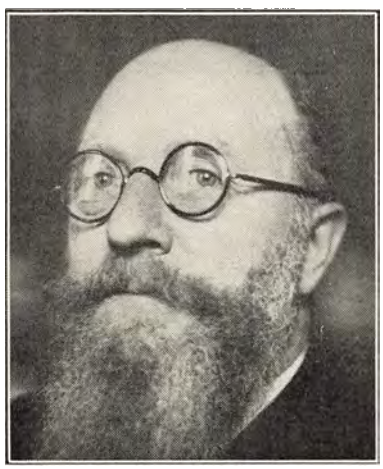
Ved Valget satte Socialdemokratiet sit Stemmetal op til 497,000 (37,2 % af de afgivne Stemmer), medens de radikale gik 16,000 Stemmer tilbage. Alligevel gik Mandattallet ned med 2 til 53, de Radikale tabte 4 og fik 16. Venstre og Konservative havde saaledes Flertal og afløstes af Ministeriet Madsen Mygdal. Det nye Ministerium fremlagde Forslag om at nedskære Statens Udgifter med 60 Millioner og Kommunernes med 14. Nedskæringen skulde særlig ramme Tjenestemændene og de sociale Love. Ved de Konservatives Indgriben blev det noget mindre, da Tjenestemændene ikke blev ramt saa haardt som paatænkt. Endvidere gennemførtes en Skattelettelse paa 10 % af Statsskatten. Socialdemokratiet stillede Forslag om at udskrive nye Valg for at høre Befolkningens Mening om Nedskæringsforslagene, hvilket givetvis ikke førte til Resultat. Over for de Konservatives Toldforslag erklærede man sig, under Indtryk af Krisen, villig til at gaa med til visse Toldreguleringer, hvis der samtidig skaffedes Garanti for at værne Forbrugernes Interesser.

Nedskæringen af Socialloven og Tjenestemandslønningerne, samt den faste Arbejdsløshedsunderstøttelses Ophør for mange Tusinde Arbejdsløse skabte

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

en stærk Stemning mod Ministeriet, det samme var Tilfældet med den saakaldte „Tugthuslov", der følelig ramte Organisationerne, og Indskrænkningen af den kommunale Valgret.

Ved Landstingsvalget i 1928 gik Socialdemokratiet stærkt frem i Stemmetal, og det samme skete ved Folketingsvalget i 1929, efter at Madsen Mygdal var fældet af de Konservative paa Spørgsmaalet om en Revision af Forsvarsordningen af 1922. Socialdemokratiet gik til Valg paa Ophævelse af Nedskæringen og Afrustningsspørgsmaalet, Jordlovgivning og Kontrol med Erhvervslivet, Bekæmpelse af Arbejdsløsheden, Kriselovgivning, ogsaa for Landbruget, og en Forfatningsreform. Partiet satte sit Stemmetal op til 593,000 (41,8 %), og fik 61 Mandater, og med de Radikale raadede man tilsammen over Flertallet. Ministeriet traadte derefter tilbage og afløstes af et Blandingsministerium Stauning, hvori de Radikale Munch, Zahle og Dahlgaard fik Sæde. Steincke blev nu Socialminister, medens Borgbjerg indtog afdøde Nina Bangs Plads som Undervisningsminister. Man enedes med de Radikale om et Arbejdsprogram omfattende bl. a. Afrustningsforslaget, en Kriselovgivning, Foranstaltninger til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden, en Trustlovgivning, Socialreformens Gennemførelse, en Omordning af Beskatningen o. s. v. Landstinget forkastede straks de Love, som naaede derop, saaledes Ophævelse af „Tugthusloven", Krisehjælp til Arbejdsløse og Besparelser paa de militære Budgetter. Det var den almindelige Mening inden for de politiske Partier, at Krisen var ved at ebbe ud, netop da Landbrugskrisen satte ind med voldsom Styrke. Da England i Efteraaret 1931 forlod Guldet, maatte Danmark følge Eksemplet, og hermed var det ogsaa forbi med Kronens Paritet, som Regeringen oprindelig havde tænkt sig at kunne bevare. Efter forskellige Foranstaltninger af mindre Art skabtes i 1932 Valutacentralen, der fik Kontrol med Valutahandelen. Med Valutaordningen blev Regeringen i Stand til at gennemføre en omfattende Regulering af Produktionen samt indvirke paa Kronekursen. Denne Ordning staar stadig fast, skønt navnlig Venstre har løbet Storm mod den og krævet fri Valutahandel, hvilket i Praksis vil sige en lavere Krone. I Oktober 1931 gennemførte Regeringen sammen med de Konservative den første Kriselov af større Rækkevidde, den gjaldt baade Landbrug og Arbejdere og havde til Følge ekstra Statsskat samt en Del Toldforanstaltninger. I Juni 1932 gennemførtes det andet Kriseforlig med dertil hørende Dækningslove af samtlige 4 Partier. Dækning skaffedes bl. a. ved indirekte Skatter i et større Omfang end Regeringen ønskede det. Med Venstre opnaaedes en Ordning, hvorved der sparedes 6 Millioner paa Militærvæsenet. Valgene til Landstinget 1932 var præget af Valutasituationen, idet Valutaloven i Maj var blevet forringet ved

Th. Stauning.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Ophør af Afleveringspligt for fremmed Valuta, og det krævedes, at Ordningen med Valutakontoret skulde bortfalde fra Oktober 1932. Ved Landstingsvalget gik Socialdemokratiet frem i Stemmer, men opnaaede intet nyt Mandat. Da man ikke kunde blive enige om Valutaspørgsmaalet og Landstinget forkastede en Række af Regeringens fremsatte Lovforslag, udskreves Folketingsvalg i November 1932. Socialdemokratiet gik 70,000 Stemmer frem og opnaaede 62 Mandater, de Radikale fik 14, medens Venstre led et Nederlag, idet dets Mandattal gik tilbage til 39.

Efter Valget 1932 sluttedes Forlig om Valutaordningen, og der gennemførtes i Januar 1933 en Kronenedskæring, som fastlagde Kronens Værdi til 22,50 pr. Pund Sterling. Udviklingen efter 1932 forudsættes bekendt — de vigtigste Mærkepunkter i Socialdemokratiets politiske Historie siden da er Lovforbudet mod Strejke og Lockout i 1933, der var foraarsaget af Arbejdsgivernes Krav om Nedskæring af Arbejdslønningerne og i 1934 en Udbygning af denne Lovgivning, samt Socialreformens Gennemførelse. I en Programtale af 1934 skydes visse Socialiseringskrav i Forgrunden, og man opgiver under Henvisning til Verdenssituationen Krav om isoleret Afrustning. Kriselovgivningen fortsættes, og vor Handelspolitik over for England har ført til en Række Foranstaltninger af gennemgribende Betydning for dansk Erhvervsliv, først og fremmest for Landbruget.

Til Fremgangen inden for Staten har svaret en lignende inden for Kommunerne, hvorved det har været muligt ogsaa ad kommunal Vej at føre en Beskæftigelses- og Socialpolitik efter de af Regeringen anviste Linier. Nogle Tal vil vise Partiets Vækst:

1917 var Stemmetallet ved de kommunale Valg 188,000, og der valgtes 1482 Repræsentanter ind i de kommunale Raad.

1929 var Tallet vokset til 379,000 og Repræsentanternes Antal til 2381. Fremgangen fortsattes ved Valgene i 1933. Ved denne Periodes Slutning er Antallet af organiserede Partimedlemmer steget til ca. 190,000.

*

Naar man som her hæfter sig ved et Partis politiske Historie, maa det erindres, at Forudsætningerne for dens Forstaaelse ligger uden for Rigsdagen. Den Kamp om vitale Interesser, som til Stadighed finder Sted mellem de forskellige Lag i Samfundet, er naturligvis ogsaa afgørende for den politiske Kamp. Socialdemokratiets politiske Historie kan derfor ikke forstaas uden Kendskab til den Forskydning inden for Befolkningen, som det kapitalistiske Produktionssystem har ført med sig; dens Dybde kan ikke loddes uden nøje Kendskab til Partiets og Fagforeningernes indbyrdes Stilling, dets Organisation og internationale Forbindelser. Dets Arbejdsprogram er udformet efter Øjeblikkets Krav og kan læses ud af Svingningerne inden for Samfundets Økonomi. Som for alle Partier gælder det ogsaa for Socialdemokratiet, at det er saare let at paavise brudte Linier — saaledes ikke mindst i Spørgsmaal

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

som Beskyttelse, Afrustning, Valutapolitik, Taktik o. s. v. I sin praktiske Politik har Partiet været næsten ubundet af Dogmer — karakteristisk er det, at der kun findes en yderst sparsom socialistisk teoretisk Litteratur paa dansk. Efter at Lasallismen var strøget af Programmet, har det marxistiske Krav om Produktionsmidlernes Overgang til Samfundseje stadig staaet som Partiets politiske Endemaal. Realisationen af dette i Forbindelse med Hensynet til at skabe de bedst mulige øjeblikkelige Vilkaar for Samfundets brede Lag, er udformet i det til enhver Tid foreliggende Arbejdsprogram og danner Kernen i det, der kaldes Socialdemokratiets politiske Historie.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Anden Del.

REGERINGEN OG RIGSDAGEN 1934

I

Til Orientering over den nusiddende Rigsdag.

DEN nusiddende Rigsdag er den 86. ordentlige Samling efter 5. Juni 1849. Valg til Folketinget fandt Sted efter Opløsningen d. 15. November 1932 og foregik den 16. November s. A., hvorefter det nyvalgte Ting sammenkaldtes den 29. November. Samlingen sluttedes 28. September f. A. og den 86' Samling aabnedes Oktbr. 1933.

Landstinget er fremgaaet af Valg i 1., 4., 6. Landstings-Kreds den 13. Sept. 1932, i 2., 3., 5., 7. Kreds den 21. Septbr. 1928, og de 19 landstingsvalgte Medlemmer er valgt 15. Aug. 1928.

Parti-Stillingen var følgende ved Begyndelsen af Samlingen:

I Folketinget			I Landstinget		
Socialdemokratiet	62			28	
Det radikale Venstre	14			7	
— for Regeringen		76			35
Venstre	39			27	
Det konservative Folkeparti	27			13	
Danmarks Retsforbund	4				
Kommunister	2				
Slesvigsk Parti	1				
Opposition		73	udenfor Parti	1	41
		149			76

Regeringen støttes af 111 Rigsdagsmænd, Oppositionen udgør 114; dog er Folketingsflertallet, 3 Stemmer, det afgørende.

En Oversigt over Rigsdagsmændenes Stilling i det borgerlig Erhversliv kan gives, dog at en helt sikker Angivelse i Grupper ikke er mulig.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

	Folketing		Landsting		ialt	
	1934	1903	1934	1903	1934	1903
Gaardejere	30	47	14	17	44	64
Husmænd	11	9	9	1	20	10
Journalister	22	12	9	2	31	14
Arbejdere	21	8	7	1	28	9
Akademikere	13	14	4	3	17	17
Lærere	14	11	8	2	22	13
Tjenestemænd (ov.)	10	2	8	8	18	10
— (u.)	4		1	4	5	4
Handel og Industri	8	3	8	9	16	12
Proprietærer og Forpagtere	8	2	5	4	13	6
Officerer	1	2		2	1	4
Godsejere	2	1	0	16	2	17
Udenfor Grupperne	1	3		1	1	4
Kvinder	4	0	3		7	
	149	114	76	66	225	180

Det voksende Tal af Journalister er en Følge af Almenundervisningens højere Standpunkt. At Arbejderklassen ikke er fyldigere repræsenteret skyldes den Omstændighed, at Arbejdernes Tillidsmænd i deres egen Kreds bliver Journalister, Borgmestre o. lign., samtidig med at Lærergruppen, der i 1903 væsentligt bestod af Venstre, nu tillige bestaar af Socialdemokrater i Folkeskolen. Af Rigsdagens 17 Lærere er 7 Socialdemokrater; af 25 Journalister tilhører 13 dette Parti. Bemærkelsesværdig er det, at begge Godsejere tilhører Venstre, den eneste Adelsmand, Lensgreve Bent Holstein, er dog egentlig ikke knyttet fast til Partiet, og at den med saa stor Begejstring hilste Indtræden af Kvinderne i det politiske Liv ikke har sat sig større Spor paa Rigsdagen. Af de 7 Kvinder hører de 6 til de særlige interesserede, der straks traadte ind i parlamentarisk Virksomhed. Siden har der ingen Tilgang været. Vi har hentydet til den mærkbare Nedgang i Gaardmands-Gruppen. Det er svært at angive bestemt hvor Skillelinjen ligger mellem Land og By; dels fordi Socialdemokratiet tæller en Del Husmænd og Landarbejdere blandt sine Vælgere, dels fordi det er vanskeligt at angive, om en Landbruger — ogsaa oprindelig Landbruger — endnu er knyttet til Landbruget eller overgaaet til et Erhverv, der væsentligst maa siges at være Byerhverv. Heller ikke Lærergruppen lader sig med Sikkerhed henføre til Land eller By. I Landstinget giver Bopælsbestemmelsen noget større Sikkerhed.

Uden at denne Opstilling altsaa kan siges at være sikker, kan det skizzemæssig anføres:

For Landet	i Folketinget	60,	i Landstinget	30
„ Hovedstaden	—	40,	—	25
„ Provinsbyerne	—	49,	—	21

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Landstingssalen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hvad der synes at bevise, at Valgloven af Partierne benyttes med ligelig Hensyntagen til Befolkningens Fordeling i Byer og paa Landet.

Paa Rigsdagen er Partierne delt men Bestyrelse for hvert Ting. I Folketinget fungerer for Socialdemokratiet Alsing Andersen, i Landstinget C. F. Sørensen; for Venstre fungerer Dr. Krag og Jensen-Kleis, for Højre Christmas Møller og Axel B. Lange, for det radikale Venstre Niels Frederiksen og Gunnar Fog Petersen. Retspartiets Formand er Dr. Axel Dam og Kommunisternes Axel Larsen.

I Biografierne vil findes Oplysninger om de forskellige Medlemmers Virksomhed i Udvalgene.

Af Folketingets Medlemmer fra Tiden før Systemskiftet er nu kun to tilbage: Udenrigsminister F. Borgbjerg, valgt 28. Sept. 98, og Gaardejer Mads Larsen, valgt 3. April 1901; i Landstinget sidder fhv. Folketingsmænd for den Periode: E. Wiinblad, valgt 9. April 95, Justitsminister Zahle, valgt 9. April 95, og J. Patursson, valgt 1. Juni 1901.

Folketinget tæller 13 Medlemmer, der første Gang valgtes for 25 Aar siden eller før Systemskiftet. Landstingets Medlemmer er alle valgte efter Systemskiftet. Den ældste er Statsrevisor Døcker, valgt 21. Sept. 1906; men iøvrigt er alle Landstingsmænd, paa 7 nær, valgte efter 1918, da Valgmaaden ændredes.

Hvad Levealderen angaar stiller det sig saaledes:

	Folketinget.		Landstinget.
Under	30 Aar	1	ingen
Mellem	30 og 40 „	11	ingen
—	40 og 50 „	37	4
—	50 og 60 „	54	33
—	60 og 70 „	39	28
—	70 og 80 „	7	10
Over	80 „		1
	Ialt	149 Medlemmer.	76 Medlemmer.

Altsaa af Rigsdagens 225 Medlemmer er kun 53 under 50 Aar og 92 over 60, ikke mindre end 17 over de syv Gange 10.

Vælgerne forstaar ikke Kampen om Valgbarhedens Nedsættelse til 25 eller 21 Aar. For Øjeblikket er den i hvert Fald ikke „aktuel".

Tingenes Aldersformand har tilbragt 40 Aar paa Rigsdagen. — Ungdommeligt Letsind behøver vi ikke at befrygte af vore Folkerepræsentanter. Iøvrigt vil der for de af vore Læsere, der interesserer sig for Statistik, findes et rigt Arbejdsfelt i vor Fortegnelse over Rigsdagens Medlemmer.

Til Orientering over Rigsdagens Arbejde i vor Tid hidsættes følgende:

Rigsdagspartierne arbejder paa Grundlag af Programmer, der angiver Hovedlinjerne i deres Politik. I Uddrag ser de saaledes ud:

Venstres Program er af 25. September 1909. — Det hævder Bevarelsen af

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Folketingssalen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vort Lands Selvstændighed ved Voldgiftstraktater ved at støtte Fredssagen og ved at indrette et Neutralitetsforsvar, det taler om Broderfolk i Nord og Varetagelse af Koloniernes Tarv. Det hævder Junigrundlovens Aand, borgerlig og politisk Lighed og Frihed. Valgret ved 25 Aar. Kommunalt Selvstyres Udvikling.

Det hævder grundlovsmæssig sikret Adgang til Erhverv og Respekt for den enkeltes Forhold. Forsikringsvæsenet skal udvikles.

Offentlig Hygiejne bør forbedres og Staten modarbejde Alkoholmisbrug. Arbejdernes Tarv bør Staten varetage, Kontrol med usunde Arbejder, Boligvæsen, Støtte i Kamp for menneskelig Tilværelse og Afskaffelse af den forældede Tyendelov.

Det kræver Oprettelse af Husmandshjem, Overgang af Fideikommiser til privat Eje, Undersøgelse af Fæstevæsenet, Havne-, Fyr- og Vandbygningsarbejder udvidet.

Skatterne bør paalægges efter Skatteevnen. Grundværdibeskatning tilstræbes, Lettelse af Told paa Livsfornødenheder, Monopoler forhindres, Lovgivning om Banker, Aktieselskaber og Sparekasser revideres.

Retsplejen reformeres, Straffelovgivning ligeledes, Pleje- og Børnehjem oprettes, Folkeskolen forbedres og udvides, men ogsaa private Skoler støttes, og Forældre deltage i Skoletilsynet. Lettere Adgang for fattige til højere Skole — Undervisning, Højskoler, Landbrugsskoler, tekniske Skoler og Fagskoler støttes af Staten. Kirken stilles selvstændigere overfor Staten, Udskilning af borgerlige Forretninger fra Kirken, Menighedens Indflydelse paa Præstevalg, Præstelønning moderniseres.

Som det vil ses, er dette Program i alt væsentligt gennemført under Venstres Styrelse.

Et Tillæg fremkom 11. Januar 1916. Det opfordrede Mænd og Kvinder til flittig Valgdeltagelse, betegner Venstre som et Folkeparti, og understreger yderligere de gamle Programpunkter i et Opraab til Vælgerne. Af nyt er Omtale af Danmarks Stilling paa Verdensmarkedet, at Skattebyrden lægges paa de stærkeste Skuldre indskærpes, Ejendomsskylden fremhæves, „lige Skat paa lige Jord". Truster skal modarbejdes, Folkeoplysning skal fremmes, Hjemmenes Indflydelse bevares og udvikles og den enkeltes personlige Frihed ikke krænkes".

Det sidste er en stærk Understregning af det individualistiske Princip, der faar særlig Betydning i den kommende Udvikling af Samfundets Indgriben i de enkeltes Liv.

Den sidste Udtalelse af Venstre er af 27. Januar 1933 og angaar „Krisen". Den taler mod „Understøttelseslovgivningen" Der skal skabes Betingelser for Rentabilitet og Beskæftigelsesevnen i det danske Folk, lettere Pengevilkaar, Kreditudvidelse, Eksportmuligheders Udvikling, hævet Købekraft.

Venstres Landsmøde d. 31. Maj 1933 takker Rigsdagspartiet for at have opfyldt Krav og udført anerkendelsesværdigt Arbejde.

Socialdemokratiets Program er vedtaget 3. September 1923 paa Kongres i Odense. Det slutter sig til Socialdemokratiets Hovedprogram, der er meget

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vandrehallen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

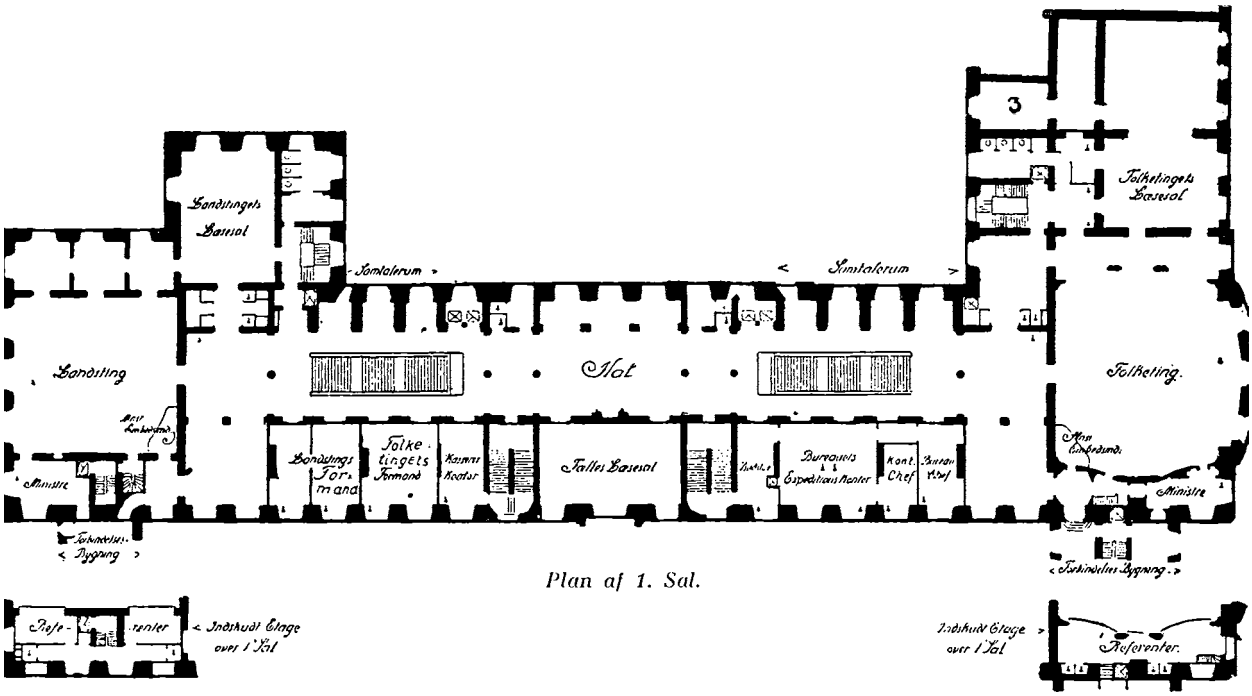
omfattende, og hvis Udgangspunkt er det kendte: „Arbejdet er Kilden til al Værdi, og Arbejdets Udbytte bør derfor tilfalde dem, som arbejder".

Det omtales, at Kapitalistklassen, et Mindretal, tilvender sig Udbyttet, og at Overklassens Herredømme over Produktionsmidlerne medfører politisk Ufrihed, social Ulighed, Splid mellem Nationerne og Elendighed for produktive Medlemmer af Samfundet. Der skabes besiddelsesløse Lønarbejdere, der øges ved de tekniske Fremskridt. Kapitalismen umuliggør retfærdig Foredeling af Samfundsarbejdets Udbytte, spalter det i to Lejre, og medfører Klassekamp. Socialdemokratiet kræver derfor Produktionsmidlernes Overgang til Samfundsejendom — Socialismen. For at opnaa dette, skal Arbejderne samles i et klassebevidst Arbejderparti, der skal tage Magten, i Organisationer foregaar Oplysning og Brug af Borgerrettigheder. Frigørelsen skal være Arbejderpartiets *eget Værk*. Partiet skal være internationalt solidarisk.

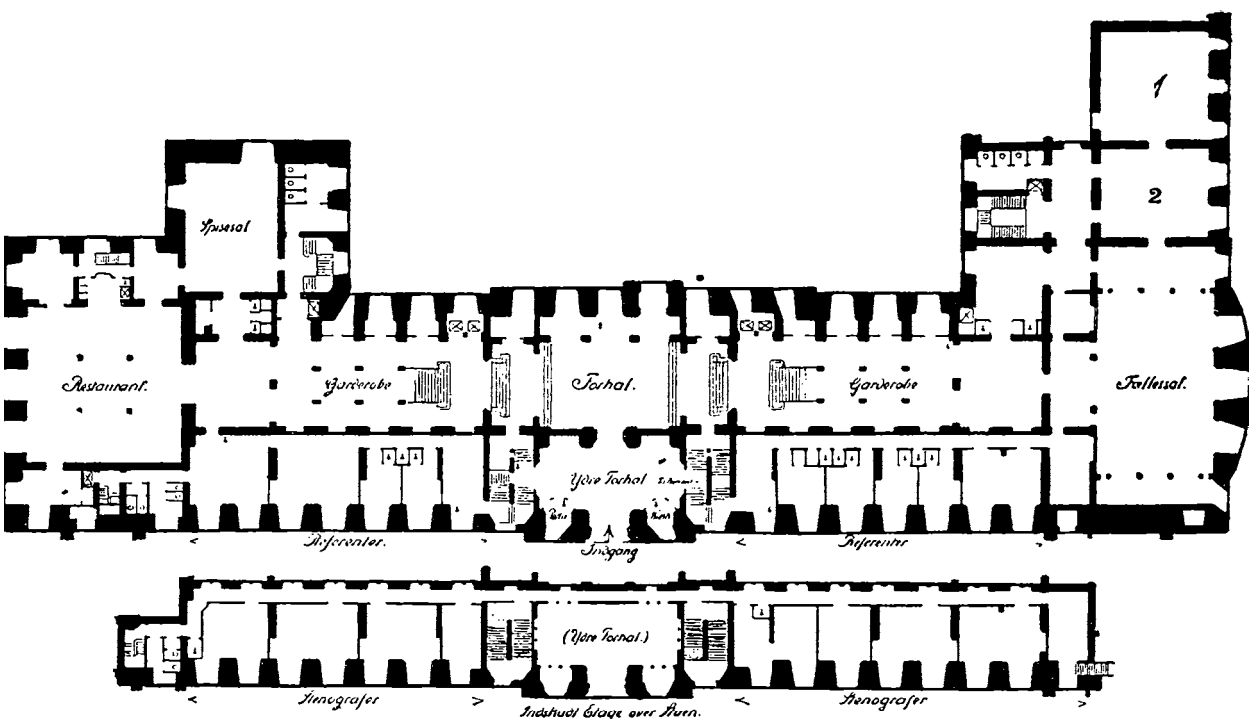
De politiske Krav er:

1) Almindelig, lige og direkte Valgret, hemmelig Afstemning, 21 Aars Valgalder.
2) Etkammer System.
3) Fuldstændig Ytringsfrihed, Forsamlingsret o. s. fr.
4) Religion en Privatsag.
5) Afrustning, international Voldgift.
6) Fælles, vederlagsfri Skoleundervisning, Religionsundervisning udelukkes. Offentlige Børneopdragelseshjem, offentlig højere Uddannnelse og Faguddannelse, Offentlighedens Overtagelse af Skolebørns Underhold.
7) Obligatorisk fysisk Opdragelse af Ungdommen.
8) Vederlagsfri Retshjælp, Retsreformer, Straffesystem-Forbedring, Afskaffelse af gejstlige og militære Retter.
9) Ophævelse af særlig Lovgivning for Tyende, Søfolk o. a.
10) Afskaffelse af Skatter og Love, der skaber Varefordyrelse. Direkte Skat paa Indkomst-, Formue- og Grundbesiddelse. Grundværdistigningsskat, stærkt stigende Skatte-Skala.
11) Stat og Kommune overtager Færdselsmidler, Monopoler og organiserer al anden Produktion under Umiddelbar Ledelse eller Kontrol.
12) Stat og Kommune udfører selv offentlige Arbejder, ev. under Arbejderorganisationens Medvirkning.
13) Fideikommis'er og Præstegaardsjorder inddrages. Brugen overdrages Landarbejdere, Fællesdrift fremmes, Driftslaan ydes, Staten fører Opsyn med Boliger og modvirker Grundspekulation. For Brugsret fastsættes Afgift efter Jordværdi.
14) Offentlig Statistik angaaende Arbejdsforhold m. v.
15) Offentlig, vederlagsfri Sygepleje, Forsikring mod Arbejdsløshed, Omsorg for gamle og uarbejdsdygtige.
16) 8 Timers Arbejdsdag, Fælles Tarif i Industrifagene, Afskaffelse af Hjemmearbejde og skolepligtiges Arbejder.
17) Kontrol med Arbejdssteder, Opførelse af kommunale Arbejderboliger.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Plan af 1. Sal.

Plan af Stueetagen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

18) Forbud mod Konkurrence af Straffe- og Forsørgelsesanstalters Arbejde, og Overdragelse af dette til private.

Partiet henviser til disse Punkter, og uddyber disse ved at pege paa Importregulering, Hindring af ublu Avance, Planlæggelse af offentlige Arbejder, Gennemførelse af Jordreform, Boliglove og Byggeri, Bankkontrol, Statens Overtagelse af Seddeludstedelse, Aktielovrevision, Børsreform, demokratisk Skolereform, Aldersrentelovens Revision og Enkelovsrevision. Derunder Erhvervelse af de forladte Herregaarde til socialt Brug. Revision af Militærlove, Statens Repræsentanter i Folkenes Forbund skal arbejde for international Afrustning (en Indrømmelse til de faktiske Forhold).

Statsgælden skal afvikles ved stigende Beskatning, f. Eks. af Formuer over 50,000 Kr., muligvis Særbeskatning af Stigning siden 1914. Skattelovene skal revideres, den kommunale Valglov revideres, Staten overtager Forsikringsvæsenet, Avance og Priser kontrolleres, 8 Timers Arbejdsdagen lovfæstes.

Dette Program udtaler tydeligt det afgjort modsatte af, hvad Venstres Program udtaler. Dets Maal er tydeligt udtalt, mod al Individualisme og alt privat Initiativ, „Staten er os", Enevældens Formel i Flertalsform.

Hertil slutter sig en sidste Udtalelse af 27. Maj 1933, der godkender Ministeriets Politik og de Love, der er skabt mod Krisen, Loven om Arbejdsløshedskasser, den store Socialreform, Jordlovgivningen, og overlader trygt Ministeriet at fortsætte.

Den skeptiske Skatteborger, der fuldt ud erkender de værdifulde Enkeltheder i denne Lovgivning, siger blot med et Suk: „Hvor skal Pengene komme fra?" Saalænge Privatkapitalen kan holde for til Skatteekspropriation, gaar det vel nok, men naar de private Lommer er tømte —. Hvor er Indtægtssiden paa dette fortjenstfulde Reformprogram saa? Dets Værdi ligger mere i dets Maal end i dets Midler, d. v. s. det er *„religiøst"*. For ganske nyligt er Programmet revideret og Øjeblikkets Opgave Industriens Financiering og Landbrugets Forhold berørt, en Lovgivning for Banker og Kontrol med økonomiske Foretagender ønsket, Socialisering udvidet i Industrien og Forsikringsvæsnet, Indgreb i Handel med Landejendomme, Husleje ... Ak — alt dette *kan* ikke hjælpe; den mest udstrakte Frihed for alle er den *Aller-eneste Vej* — siger den offentlige Mening. Afrustningen er foreløbig opgivet. Gid man vilde opgive *Lovmageriet,* Tidens værste Onde. Love bør være *Love* ikke *Reglementer.*

Det konservative Folkepartis Program er vedtaget 22. Februar 1916. — Det hævder Folkets nationale Selvbestemmelsesret, Forsvarssagens forsvarlige Løsning og almindelig Værnepligts Gennemførelse. Det hævder Næringsfrihed og privat Ejendomsret, ikke for smaa Jordbrug, og Landejendomsskatterne lagt paa Jorden. Hjælp til Selvhjælp, der ikke udsletter den enkeltes Ansvar og Pligtfølelse. Ædruelighed fremmet. Sparsommelighed i offentlig Husholdning. Ingen nye Udgifter uden anvist Dækning, direkte og indirekte Beskatning i passende Forhold. Statens Opgaver for sig, Kommunens for sig. Folkekirken bevaret, Skolefrihed, Retsreform, Forholdstalsvalg, Kvinders retlige Ligestilling.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Mellemstanden bør bevares, den personlige Frihed hævdes. Forbud og Tvang modarbejdes. Organisationerne bør tage Hensyn til det almenes Vel. Forhindring af Arbejdsstandsninger i Samfundet: Lys, Vand etc. ved Kontraktforhold, der tillige sikrer Funktionærerne Lønforbedring.

Dansk Erhvervsliv støttes, national Traktat og Toldpolitik, Benyttelse af dansk Arbejde.

Ejendomsrets og Næringsrets frie Udøvelse hævdet mod Skattepaalæg, prisregulerende Foranstaltninger o. lign. Selvstændig Næringsdrift og privat Initiativ mod stats- og kommunesocialistisk Eksperimenter. Søfartens Udvikling, ogsaa ved Funktionærers Højnelse af socialt, teknisk og økonomisk Niveau. Landbopolitiken kræver selvstændige Jordbrug uden Tvang. Præstegaardsjorder, Majoratsjorder, udstykkes ved fredelig Overenskomst, Fideikommis'ers Frigørelse, Fæste til Selveje. Skatter skal hvile paa Jorderne og bekæmper Georgismen.

Socialpolitik: Hjælp til Selvhjælp. Støtte for alle, ogsaa udenfor Arbejderklassen. Alderdomsunderstøttelse, Invaliditetsværn, ved eget Bidrag. Arbejdsløshedsunderstøttelse under betryggende Forbehold. Hjemmene ikke svækkes. Ædruelighed fremmes.

Sparsommelighed: Indirekte Skatter foretrækkes. Skattekilden maa ikke tømmes ud. Værneskat for militæruduelige.

Kommunen befries for Sindssygevæsen, Retssikkerhedsæsen og Byrder af almindelig Samfundsnatur.

Kirken opretholdes, Skoleloven revideres, Privatskolen bevares og støttes, Religionsundervisning bevares, gejstlige Tilsyn, Lærerne betrygges.

Retsplejen reformeres, Forholdstalsvalg indføres, Kvinden ligestilles.

Partiet sætter den personlige Frihed og den enkeltes Selvstændighed paa sit Program.

I Udtalelse af 10. Novbr 1923 i København godkendes Rigsdagspartiets Politik. I første Række Økonomi i Samfundets Husholdning, Orden og Fasthed i Landets Pengevæsen, Ophævelse af Misforhold mellem Forbrug og Produktion.

Det radikale Venstres Program er vedtaget i Sønderborg den 20. og 21. Maj 1922. — Det tilstræber udadtil Retsforbund mellem Staterne og Fredens Betryggelse. Indadtil ubetinget Folkestyre. Flertallet har Afgørelsen, uhindret af Ekeltmand eller Mindretal. Den økonomiske Frigørelse kræver Samfundets Ret til samfundsskabt Værdi, alle lige Adgang til Arbejde og Erhverv, de faa hindres i at udnytte de mange, fuld Aandsfrihed, kirkelig Skolefrihed, Hævelse af den enkeltes ubetingede Frihed, kun begrænset af Hensynet til andres lige Ret.

Dette søges gennemført ved følgende Programpunkter:

Indtræden i Folkenes Forbund med Voldgift, Ophævning af Hindringer mellem Landene, fælles Arbejdslovgivning; Maalet: fuldstændig Afrustning, nært Samarbejde med nordiske Lande. Den tvungne Værnepligt afskaffet, ingen fast hvervet Hær. Frivilligt, kort Arbejde i Søværn og Landeværn, Grænse- og Søpoliti.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Grundværdiskat, lige Skat paa lige Jord.

Formue- og Indkomstskat begrænses nedad, Arveafgift øges, Fideikommis fri Ejendom.

Frihandel, Grundskyld, offentlige Laan kun til Erhvervelse af Aktiver.

Monopoler afskaffes, Kapitalismens Magt begrænser Folkets Ret til Fædrelandets Jord hævdes. Haandværk og lille Industri støttes. International Arbejderlovgivning. Modsætningsforhold mellem Arbejdsgivere og Arbejdere søges udjævnet, ev. Andelsforetagender. Søfolk lige med andre Arbejdere.

Voldgift udvikles, Samfundets Ret mod Strejker, Tjenstemændenes Løn afpasses efter Livsfornødenhedernes Pris.

Invalide- og Alderdomsunderstøttelse, Arbejdsløshedforsikring, indtil videre Børneforsorg, Strafferetsreformer, samfundsmæssige Hensyn afgørende i Ædruelighedsspørgsmaalet, Folkeafstemning om Forbud.

Aandslivets Frihed anerkendes. Ligeret i Sprogspørgsmaal. Befolkningens Indflydelse paa Ansættelse af Lærer og Præster. Skolerne udvides. Privat Skole støttes. Gejstlige Tilsyn afskaffes. Ungdomsskoler og Bogsamlinger. Menighedernes Selvstyre. Gejstlige Retter ophæves. Edsaflæggelse afskaffes. Borgerligt Ægteskab og Folkeregistre, Kvinders Ligeret og Adgang til Embeder. Mand og Hustru lige Ret.

Udtalelse af det radikale Venstre 13. og 14. Maj 1933, giver Tilslutning, der skal arbejdes mod Krisen, Betalingsbalance overfor Udlandet sikres, Arbejderkampen hindres ved Hævdelse af fælles Samfundsinteresser. Nye Financieringsmuligheder, Konjunkturregulering af Landbrugets Ejendomsskatter, Byggevirksomhed fremmes, Mildning af Spærring af Landbrugseksport, en særlig Reformlovgivning paa længere Sigt. Afpasning af Erhvervsvirksomhed.

Landsmødet udtaler sin Tak til Rigsdagsgruppen og opfordrer til at fortsætte ud fra „de almene Retsfærdsprincipер".

Programmerne er bestemte til at angive *Maal* og antyde Midler. *Maalene* er for det konservative Folkeparti og Venstre saa nogenlunde de samme, hvor det gælder Midlerne, hævder de Konservative væsentlig Byens, Industris og Handels Synspunkter; Venstre hævder Landbrugs Synspunkter, men en positiv Anvisning paa specielle Midler, giver intet af Partierne.

Socialdemokratiet angiver detaillerede Midler, men deres Anvendelse udelukker ethhvert virkeligt Samarbejde i Lovgivning, mellem dem og de to fornævnte Partier. Som Forholdene nu er paa Rigsdagen, maa Socialdemokratiet lempe sig efter Landstinget. Det er ikke let at se, hvorledes det radikale Venstre, naar Landstinget afskaffes, vil være i Stand til at hævde sit Program, der er væsensforskelligt fra Socialdemokratiets, og kun paa enkelte Punkter, Georgismen, Afrustning og Kirkeforhold, adskiller sig fra de Konservatives og Venstres.

Om Toldlovgivning udtaler alle Programmer sig noget utydeligt, og det er der, Tampen i Øjeblikket brænder.

Et særligt udformet Program har *Retsforbundspartiet*. — Det hævder den

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

personlige Frihed, og angiver nærmere hvori den bestaar. Det hævder Hjemmenes Ret, Forældrenes Ret og Pligter, afskaffer Privilegier, Rang og Standsforrettigheder samt tvungen Værnepligt, vil indføre frivilligt Politi og kræver Fritagelse for borgerlige Ombud.

Det afskaffer alle Skatter og hævder Gavefrihed og Arveret, Ligeret til Jorden, samfundsskabte Værdier er Samfundseje. Grundskyld skal svares, Grundskylden er Statens Indtægt, tillige Rigsbankens Overskud og Bevillingsafgifter.

Retspartiet hævder Vederlagsprincipet, gratis Retspleje, et særligt Retsværneting oprettes til at afgøre Lovens Grundlovsstridigheder, Grundloven giver Regler for Embedsansættelser, Rigsbank oprettes, Grundskyld indføres.

Balance paa Indtægt og Udgift. Rigsdagen fastsætter, hvad Kommunerne skal have til Bestridelse af Udgifter. Individerne faar Overskudet.

Specielle Bestemmelser om Sundhedsvæsen, Formynderi, offentlige Arbejder og Kommunens Opgaver ved Statens Forsorg. Civilregister indføres, borgerlige Ægteskab.

Rigsdag ved fri Valgret, enhver stemmer paa den, han ønsker. Rigsdagen vælger et Rigsraad (Ministrene?).

Disse Programpunkter bryder ganske den nuværende Statsform, de er nærmest skizzemæssige, og der vil sikkert blive rejst den Indvending mod dem, at de ligesom Georgisterne, hvis Ideer de antager, ganske overser, at Jorden som saadant intet yder af sig selv, og at Produktionen nødvendigvis maa indgaa i ethvert monetært eller Skatte-System.

Praktisk Betydning har Programmet ikke for Tiden, men det samler Folk.

Disse Programmer angiver Partiernes Retningslinjer, men de angiver tillige Svagheden ved det parlamentariske Styre i Tiden. Stats- og Samfundslivet kræver positive Resultater, der kun naaes ved Samarbejde; men de kræver ogsaa Midler — Penge, og da Staten som saadan ikke producerer, synes det umuligt at forene Programmene, enten maa Ejendomsretten ophæves og alle Borgere blive Tjenestemænd under Statens Forsorg, eller Ejendomsretten og den personlige Frihed maa hævdes og Statens Opgaver begrænses ganske alvorligt. I Praksis foregaar Lovgivningsarbejdet — saa længe der er Penge — ved Forlig, Afslag og Tillempelser.

Men Udviklingen har medført, at de allerfleste af Samfundets daglige Spørgsmaal afgøres paa Rigsdagen, og det er derfor nødvendigt, at den lovgivende Institution paa Grundlag af de vidt forskellige Programmer skal løse disse aktuelle Spørgsmaal, skabe ordnede Valutaforhold, gøre Landbruget rentabelt gennem Eksport og Kreditgivning, Skatter og Toldpolitik, ordne Arbejdsforholdene og afhjælpe Arbejdsløsheden. De Opgaver, der nu ligger for.

I Virkeligheden ledes Arbejdet af de politiske Partier, der udpeger Rigsdagsmændene til Valg, konciperer Programmerne, leder Debatterne og Udvalgsmøderne, ved Hjælp af det tungtvirkende Lovgivningsmaskineri, der mere er bestemt og egnet til at lægge Rammer for den indre Statsstyrelse paa langt Sigt — hvad der i forrige Aarhundrede fra alle Sider erkendtes — end til at gribe ind i Øjeblikkets konjekturbestemte Tilstande, hvad Nutiden kræ-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ver af Lovgiverne, men hvad der bliver vanskeligt efter den hele Organisations Struktur, navnlig da en af Konjekturer betinget, skiftende, *„politisk, offentlig Mening"* ikke kendes i Danmark.

Det hævdes derfor fra visse Sider, at Folkets Selvstyre snarere beror paa de enkeltes personlige Frihed, dels til at vælge Repræsentanter til Lovgivningsarbejdet, dels til at leve hver for sig eller i fritvalgte Sammenslutninger under Lov-Rammer, der giver den størst mulige Bevægelsesfrihed. Parti-Oligarki som Styreform i et Land, er ikke „populært", det evigt roterende Hjul bevæger sig maaske frem mod en eller anden Form for Enkeltmandsstyre, der — efter Filosofen Lockes evigt sande Beskrivelser — over nyt Demokrati atter glider over i Oligarki, der efterhaanden opløses i Splid, o. s. fr. i det ubegrænsede.

Røster udefra synes at varsle det. Ogsaa vor Historie bekræfter Lockes i „Leviathan" fremsatte Teori — men er det i og for sig ønskværdigt?

Hvad vi har, ved vi, hvad vi faar er svært at sige, og hvad vi attraar sværere endnu at forme i Ord. Men det maa erindres, at Partiprogrammer altid er Ledetraade for Overgangsformer, der idelig ændres. Alle de her angivne er, hvor underligt det end kan lyde for en *„Partimand"*, i og for sig udmærkede Ledetraade — Livets Realiteter skal nok af sig selv skabe *„Kræfternes Parallelogram"*.

— — —

Rigsdagen aabnes ved et Aabningsmøde i Fællessalen, Statsministeren foretager Aabningsakten og holder en Tale, der angiver den almindelige politiske Situation og de Love, Regeringen agter at forelægge. Dernæst opfordrer han Tingene til at konstituere sig paa sædvanlig Maade under Aldersformændenes Ledelse.

Har der forud for Samlingen været foretaget Valg, nedsættes et Udvalg til Valgbrevenes Prøvelse. Efter at disse er prøvede, vælges Tingenes Præsidium, der bestaar af en Formand og tre Næstformænd samt fire Sekretærer. i Folketinget, en Formand, 2 Næstformænd og fire Sekretærer i Landstinget. Som Regel besætter Flertallet Formandspladsen i Folktinget, herfra sker dog Afvigelser, de næste tre stærkeste Partier besætter Næstformandspladserne. I Landstinget er Valget af Formand, som bemærket, foretaget uden Afstemning. Valgene foregaar ved Forholdstalsvalgmaaden. Tingenes Formænd er i Folketinget Hans Rasmussen, Socialdemokratiet, i Landstinget Jensen-Kleis af Venstre.

Derefter nedsættes i Folketinget staaende Udvalg. 1) for Forretningsorden, 2) for Andragender, 3) for Prøvelser af Valg, 4) for Finansudvalget, 5) for Lovgivningsudvalget og 6) et i Grundlovens § 45 befalet Fællesudvalg for begge Ting. I Landstinget vælges: 1) Udvalg til Prøvelser af Valgloven,, 2) Finansudvalg, 3) Forretningsordens Udvalg, 4) Udvalg for Andragender, 5) Fællesudvalget.

Derefter vælges Tilsynet med Bogsamling, et Medlem for hvert Ting.

Møderne bestemmes af Formændene, der forelægger Lovforslag, dels fra Regeringen, dels fra Medlemmerne. Desuden behandles Forespørgsler og Be-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

slutninger. Finansloven forelægges efter Grundloven først i Folketinget og behandles i tre Behandlinger ved mellemliggende Udvalgsbehandling. Lovforslagene kan henvises til Udvalgsbehandling og Udvalg specielt nedsættes hertil.

Det overvejende Arbejde for Rigsdagens Medlemmer foregaar i disse Udvalg, der unddrager sig Offentlighed. Debatten foregaar i Salene og er offentlige, naar intet andet særlig vedtages.

Der kan i Folketingets Samlinger behandles et stort Antal Lovforslag, f. Eks. i 1933 174 Lovforslag, deraf 151 Regeringsforslag, 124 i Folketinget, 27 i Landstinget. For at blive Lov skal Forslagene behandles i begge Ting og vedtages. Vedtages et Lovforslag ikke i en Samling, maa Behandlingen i næste begyndes forfra. De vedtagne Love stadfæstes af Kongen med vedkommende Ministres Kontrasignatur eller Underskrift, og er da gældende Lov.

Iøvrigt ekspederer Rigsdagen Andragender, der altid maa indsendes gennem en Rigsdagsmand. For Arbejdet oppebærer Rigsdagsmænd nu 4000 Kr. for Medlemmer bosatte i Staden eller Omegn, 5200 Kr. for Medlemmer bosatte i Provinsen.

Rigsdagen vælger tillige Medlemmer til den danske interparlamentariske Gruppe, der omfatter Medlemmer af begge Ting, og hvis Formand for Tiden er Statsminister Th. Stauning.

Desuden vælges Delegerede for nordisk interparlamentarisk Gruppe, hvis Formand ligeledes er Statsminister Stauning, og endelig vælges Delegerede til den interparlamentariske Unions Raad, for Tiden Borgbjerg og Moltesen, med Suppleanter Ole Bjørn Kraft og P. Munch.

Det har vist sig nødvendigt, at begrænse Taletiden, og dette skete i Fjor ved en Række detaillerede Bestemmelser. Iøvrigt diskuteres Forretningsordnen paa Møder med dette som Dagsorden. Formændene leder Møderne og kun Ministrene er berettigede til at tage Ordet udenfor Rækkefølgen.

Som bemærket, kan Offentligheden følge Tingets Forhandlinger underkastede af Formandens trufne Bestemmelser til Ordenens Overholdelse. Møderne stenograferes og fremkommer i Rigsdagstidende, ligesom de refereres i Pressen. Men de kan konstateres, at Avisreferaterne af Rigsdagens Møder i Pressen, der tidligere optog megen Plads, nu er ganske kortfattede og kun Møder af ganske særlig opsigtsvækkende Art behandles nu indgaaende i Pressen. De vidtforgrenede, aandelige Interesser, der har fundet Vej, ogsaa ud over Landet, har begrænset den almindelige Deltagelse i Rigsdagens Arbejde, som for 30 Aar siden var levende over hele Landet. Rigsdagen er bleven en Arbejdsmark, hvor Arbejdet passes af de dertil beskikkede, og Kendskabet til deres Personer er i Sammenligning med svundne Tider ikke stort. Men Arbejdet er derfor ikke mindre, og dets Betydning efterhaanden, som Lovgivningsarbejder gaar i Detailler og griber ind i Erhvervslivet, er dets Betydning større end nogensinde før. De udenfor Rigsdagen oprettede Partiorganisationer spiller en afgørende Rolle for de paa Rigsdagen særligt organiserede Partier, hvis Formænd nu er Alsing Andersen (S), Krag (V), Christmas Møller (K F), Niels Frederiksen (R), A. Dam (D R), Aksel Larsen (Kom.) i Folketinget; Jensen-Kleis (V), Axel B. Lange (K F), Vejstrup (R) i Landstinget.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Rigsdagen, Bygning, Tjenestemænd og Institutioner knyttet til den.

Natten mellem den 3. og 4. Oktbr 1884 nedbrændte Christiansborg Slot, der var opbygget i Aarene til 1826 af Frederik den VI, og hvor Rigsdagen siden 1849 havde holdt til Huse. Nærværende Liniers Forfatter husker, hvorledes han den Eftermiddag passerede Slotsgaarden, hvor Ilden lige var udbrudt over Formanden Chr. Bergs Værelser. Ingen anede, at Branden skulde tage det Omfang, men ved Aftentiden stod hele Slottet i lys Lue og en Deltager i Redningsarbejdet færdedes i en Regn af Gnister, der dalede ned over hele Kvarteret om Slotskanalen. Det vakte stor Harme, da Chr. Berg udtalte de Ord: paa denne Tomt rejses ingen Kongeborg mere, men Forholdene var saaledes i Landets Politik, at det ikke var til at tænke paa at lovgive om Genopførelsen. Først efter Systemskiftet, da Rigsdagen i næsten to Aar havde haft til Huse i Landkadetkasernen i Fredericiagade, blev Spørgsmaalet taget op af Ministeriet Deuntzer og paa 40 Aarsdagen for Christian IX's Regeringstiltrædelse den 15. November 1903 vedtoges og stadfæstedes Loven om Slottets Genopførelse til Brug for Kongen, Højesteret og Rigsdagen. Ved Konkurrencen sejrede Arkitekt Thorvald Jørgensen, den 5. April 1906 vedtoges Genopførelsen. Grundstenen nedlagdes den 15. November 1907, og 28. Maj 1918 tog den efter den nye Grundlov sammensatte Rigsdag sin Bygning i Besiddelse.

Rigsdagen bebor Slottets østre Fløj, der helt er stillet til dens Benyttelse med en Del af Midterfløjen og Opgang i Hovedporten for Rigsdagens Medlemmer alene. Hovedindgangen er i Rigsdagsgaarden lige overfor Frederik III's Biblioteksbygning, hvor nu Rigsarkivet findes. Facaden er smykket med Hovede i Granit af kendte Politikere og over Døren er Bundgaards Karyatider, de saakaldte „fire Piner", for hvilke Kunstneren har ført et varmt Forsvar i Rigsdagsaarbogen for 1924—25.

Fra Porten træder man ind i en stor Forhal, hvorfra to mægtige Trapper fører op til den store Hal, som er et nødvendigt Tilbehør til alle Parlamenter, og i hvis dybe Vinduesnicher Samtaler kan føres. Lokalernes Beliggenhed ses bedst af vedføjede Plan, og Billederne giver et godt Indtryk af de tre Sale — Fællessalen i Stuen, Folketinget i mørkt Egetræ mod Nord og Landstinget i hvidt Stuk mod Syd hver for Enden af den lange Gang.

Rigsdagens Restaurant, „Snapstinget" kaldet, ligger i Syd i Stueetagen, i Kælderen findes Sætteri og Trykkeri. Forbindelse mellem Etagerne danner roterende Elevatorer, og talrige Kontorer og Udvalgsværelser er fordelt i en første Sals, en anden Sals og en Mellemetage. Rigsdagens store Bibliotek og Arkivet ligger paa 2. Sal.

Af store Billeder findes i Fællessalen Oscar Mathiesens Rigsdagsbillede. Talerstolen i Folketinget er gammel Eg, som Kl. Berntsens Datter, Fru Bure, som Snedker har forarbejdet, den stammer fra en gammel Mølle i Lindemark, og Egetræet er erhvervet af Frede Bojsen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Harald Slott-Møllers Billede af den internationale Kommission i Slesvig hænger i Hallen ud for Folketingssalen, og iøvrigt findes en fuldstændig Portrætsamling af Rigsdagsmænd og talrige af vore første Malere malede Portrætter. Væggene er smykkede med Fresker og Ordsprog og hvert af de Udvalgsværelser har sin ejendommelige af de forskellige Partier arrangerede Udsmykning mel Billeder.

Rigsdagen har sit Bureau med en Chef, for Tiden Axel Lauesgaard, og et stort Kontor for Ekspedition af Rigsdagens indre Sager. Desuden er der ansat en Folketingssekretær Th. B. Kofod, en Landstingssekretær Jens Møller. Begge disse har særligt Personale, medens Bureauet har en Ekspeditionssekretær. A. G. Thorn, en Fuldmægtig og to Sekretærer. Rigsdagens Kasserer er Karl Heiie. Arkivet er nu henlagt under Bibliotekaren V. E. Elberling.

Desuden hører til Rigsdagens Tjenestemænd en Stab af Stenografer. Statsrevisoratet er knyttet til Rigsdagen efter Grundlovens § 49 og Lov af 31. Marts 1917 med visse Ændringer og Tillæg af Januar 1920. Formand er Landstingsmand I. C. Døcker, Næstformand Folketingsmand A. M. Hansen, Roskilde, N. C. Christensen, Aalborg, (tidl. Medlem af Folketinget), S. C. C. Nørgaard.

— — —

Rigsretten bestaar efter Grundlovens § 66 af Landstingets af dette valgte Medlemmer og Højesterets Medlemmer. Landstingets Rigsretsdommere er for Tiden efter Valg den 7. Decbr. 32 Jensen-Klejs, Hauch, C. F. Madsen, Godskesen, Jefsen Christensen, Jensen Aale, Rytter, H. P. Jensen (Borgmester), Døcker, I. V. Christensen og L. V. Christensen. Levinsky døde 18. Marts 1934.

Desuden staar i Forbindelse med Rigsdagen det i H. t. Lov af 30. Novbr. 1918 om Islands Forhold nævnte dansk-islandske Nævn, hvoraf Danmarks Rigsdag vælger tre eller Halvdelen. For Tiden er de valgte: Prof. Arup, Redaktør Hans Nielsen af Folketinget, Formand, Direktør H. Henriksen af Landstinget og Dr. O. Krag.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

II

Ministrene.

EFTER Grundlovens § 13 udnævner og afskediger Kongen sine Ministre. Han bestemmer deres Antal og Forretningernes Fordeling mellem dem ved kgl. Resolutioner. Ministrenes personlige Underskrift betinger Lovenes Gyldighed saa vel som alle Regeringen vedkommende Beslutningers. De udgør Statsraadet i Kongens Nærværelse, uden denne Ministerraadet.

For Tiden er Ministrene, udnævnt den 30. April 1929 med efterfølgende ændrende kongelige Resolutioner af 24. November 1932, 14. December 1932 og 29. Maj 1933 følgende:

1. Statsminister Th. A. M. Stauning, der tillige er Forsvarsminister og varetager Grønlands Sager.
2. Udenrigsminister P. R. Munch.
3. Finansminister H. P. Hansen fra 31. Maj 33.
4. Justitsminister C. Th. Zahle.
5. Kirkeminister N. P. L. Dahl.
6. Undervisningsminister F. H. J. Borgbjerg.
7. Landbrugsminister Kr. M. Bording.
8. Indenrigsminister Bertel Dahlgaard.
9. Socialminister K. K. Steincke.
10. Minister for offentlige Arbejder I. F. N. Friis-Skotte.
11. Minister for Handel og Industri tillige fra 29. Maj 33 for Søfart og Fiskeri C. N. Hauge.

    Statsraadssekretær er Frederik Valdemar Petersen, Departementschef i Statsministeriet.

Iøvrigt maa der med Hensyn til Forretningernes Fordeling i Ministerierne, disses Personale og Organisation henvises til Statshaandbogen, en paatænkt Oversigt over Kancellierne maa her udelades af Pladshensyn. Herefter følger en kort Biografi af hver af Ministrene, der alle har Sæde paa Rigsdagen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Th. A. M. Stauning, Statsminister.

Født 26. Oktbr. 1873. Siden 31. Maj 33 Forsvarsminister. Medlem af Folketinget for Københavns Søndre Storkreds, Socialdemokratiet.

STAUNING er ubestridelig en af vor Samtids første Mænd indenfor vort Land. Det er saa ofte pointeret, at han begyndte som Bydreng og blev Cigarsorterer. Underligt nok glemmes det altid, at den store medfødte Begavelse, Evnen til at tilegne sig Viden, til at vinde Indflydelse og Magt gennem alle Tider har ført Mænd, der fødtes i fattige Kaar, frem i første Række som Statsmænd eller Videnskabsmænd og Kunstnere. De „største" Mænd er udgaaede fra „Folket". Blot er Forholdet nu det, at Folket selv har Styret, og at de store Mænd derfor ikke mere „stiger op" fra Folket men bliver i dets Midte knyttet til dets Interesser. Wolsey var Slagtersvend og blev Fyrstetjener og Kardinal, Rask var Bondedreng og blev Professor, Thorvaldsen var Snedkerdreng og blev Bertel Thorvaldsen o. s. v. Stauning blev Cigarsorterernes Tillidsmand, socialdemokratisk Rigsdagsmand og Statsminister i en Regering, der støttede sig paa Arbejdernes Stemmeflertal. I dette er der intet mærkeligt, blot er det sikkert, at Stauning er en fremragende Begavelse, der under Enevælden muligvis var endt som Lensgreve, i Tudorernes England vel endog som Hertug med Skafottet som glorværdig Afslutning!

Thorvald August Marinus Stauning er født 26. Oktober 1873, Faderen var Karetmager og Stauning blev Cigarsorterer og steg saa gennem Fagforeningen til dens Formand allerede i en Alder af 23 Aar. Han havde betydelige Evner som Skribent og ledede Fagbladet, blev derefter Leder af Fagforbundenes Medlemsblad og Medarbejder ved „Socialdemokraten". Hans organisatoriske Evner er ualmindelige og han gjorde sig bemærket ved Fagkongressen i Odense 1908. Aaret efter blev han Fagforbundenes Formand og stod nu som Leder af det Socialdemokratiske Partis faglige Side. Allerede 1901 havde han stillet sig i Fakse og opnaaet 699 Stemmer mod Venstremanden, Lærer Anton Jensen. I 1903 voksede Anton Jensens Stemmetal med 500, medens Staunings blev væsentlig uændret, men i 1906, da Anton Jensen var død, fik Stauning 1304 Stemmer og beholdt Kredsen, uagtet man i det agitationsløse Valg 1915 prøvede at stemme Nej med 733 Stemmer mod Staunings 1134. Efter Grundlovsændringen søgte Stauning, der nu indtog en ledende Stilling paa Rigsdagen, Valg i København og her er han siden valgt i Søndre Storkreds.

I Borgerrepræsentationen havde han Sæde fra 1913—25, fra 1919—24 som Formand. Som Fører for Socialdemokratiets Rigsdagsgruppe afløste han i 1910 K. M. Klausen. Borgbjerg havde været Leder i Kampen mod Alberti. I Samlingen 1908—09 fremsatte Socialdemokratiet et Forslag til Beslutning den 28. Septbr. 1908, der skarpt understregede Socialdemokratiets Program. Det skyldtes væsentligt Stauning, skønt K. M. Klausen endnu var Ordfører. I Samlingen 1913—14 er Stauning valgt ind i Fællesudvalget om Grundlovens Ændring, og da der i 1916 bliver Tale om Kontrolministre, blev han, der havde været opfordret til at danne Ministerium i 1913, men afslaaet det, udnævnt til Minister uden Portefeuille, den første socialdemokratiske Minister i Danmark.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Efterhaanden var Stauning nu almindelig anerkendt som Socialdemokratiets ledende Mand paa Rigsdagen, samtidig blev han Formand i Borgerrepræsentationen og hans store Arbejdsevne og Organisationstalent blev anerkendt af alle, der fik med ham at gøre. For Folket udenfor Arbejderkredse var han mindre kendt, og det blev først, da han i 1924 blev Statsminister, at han fremstod for den store Offentlighed. Han, der var steget frem i den faglige Arbejderbevægelse, viste sig nu — uagtet han i alt blev sit Parti tro — at være Politikere af en langt mere omfattende Støbning. Han erklærede, at han ansaa sig for hele Folkets Politiker og han vandt Tilslutning fra alle Kredse, uagtet de økonomiske Forhold og Valutaforholdene var haarde Ting at kæmpe mod. En politisk Manøvre fra Højre væltede Ministeriet, men et Par Aar efter stod Stauning igen som Statsminister, hilst med Velkommen fra mange forskellige Sider. De første Aar af den Periode var hans store Tid. En forstandig Mægling i Lockoutstriden skabte ham yderligere Popularitet, og hans Navn i Borgerskabet var lige ved at bringe ham i Konflikt med Partiets faglige Fløj.

Hvad Borgerskabet særligt beundrede hos Stauning var hans smidige og dog sikre Forhandlingsdygtighed, hans Evne til at repræsentere, hans smukke Nationalfølelse og sjældne Evne til at finde det rigtige Udtryk. Man var ikke vant til at høre sine egne Vendinger fra den Kant, og man tænkte ikke paa, at Arbejderkredsen var gaaet ind i det øvrige Samfund, og dens Mænd naturligt følte anderledes end Kæmperne fra Aarhundredets Begyndelse. Stauning har Evnen til at tale til alle, han har den moderne Arbejders frie og uimponerede Syn paa „de store“ og en mærkelig vindende Fremtræden. Bag denne ligger en betydelig Viden og en usædvanlig Evne til at sætte sig ind i de forskellige Sager. Udadtil, i Grønlandssagen f. Eks. og i Genève, er han optraadt i den internationale Politikers Stil. Han har haft den Lykke, at være en Ener med fænomenal Perfektibilitet og — 600,000 Stemmer i Ryggen. Men nægtes kan det ikke, at der er Tegn i Sol og Maane, der tyder paa, at der fra den Kreds, hvorfra han er udgaaet, efterhaanden rejser sig en Opposition fra de yderliggaaende Fløje, og det samtidig med at de af de økonomiske Forhold nødvendiggjorde Skatterne og Valutaforanstaltning, fjerner Mellemstanden fra ham. Bønderne og de store Landbrugere har Stauning aldrig rigtig kunnet forstaa at erobre, og det kunde synes, som om det alligevel skal blive ham svært at drive en Politik for det hele Folk.

En Politiker kan opleve mange store Øjeblikke og være Genstand for megen Folkehyldest og Anerkendelse — men paa Trofasthed i Folket kan han aldrig lide. Siden Halls Dage fra 64 har ingen dansk Statsmand nydt den Popularitet, Stauning nød for et Par Aar tilbage.

Som antydet er det usikkert, om dette bliver varigt for hans Vedkommende. Hans usædvanlige Evner som Politiker vil ingen underkende. Men de Kampe, Staunings Regering faar at bestaa, synes ikke sikkert at føre til en Befæstelse af hans Popularitet eller Opnaaelse af det, han har erklæret for sit Maal. I solbeskinnede Opgangstider vilde Stauning have været Idealet af en Statsleder, i de Storme, hvori Statsskibet kæmper, er det vanskelig at stille

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hans Horoskop. — Den Voldsomhed, hvormed han nu angribes af Arbejdernes yderste Fløj, Kommunisterne, sker efter de samme Mønstre, hvorefter Socialdemokraterne angreb i 90'erne, og Socialdemokratiets Program vil uvægerligt Aar efter Aar øge Kommunisternes Stemmetal i stigende Titusinder. Det kan anføres, at i det Herrens Aar 1890 var Holm og Hørdum de to eneste Socialdemokrater paa Rigsdagen, nu er Tallet altsaa 89, og Vælgermassen kommer ogsaa nu som de forløbne Aar fra Værksteder, Fabriker og Arbejdspladser. De 21 Aars Valgret vilde øge Skarens yderste Fløj med de fornævnte Titusinder, Arbejdsløshed og stigende Krav til Livets Goder vil lægge Tusinder til. Et Arbejderpartis Kompas viser altid mod det yderste Demokrati, bestemt af Levevilkaar, ikke af politiske Doktriner.

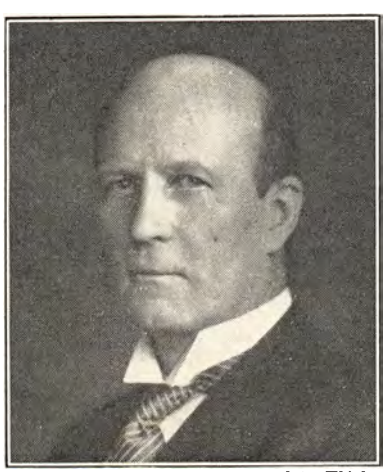
Det lyder underligt, men kun en stærk konservativ Luftning kan bevare det sejrende Socialdemokrati, som vi kender det, i Magtens Herlighed. Helt forkert afmarscheret er Dr. polit, Franz Pio alligevel ikke, selv om han næppe har fundet det Nazaret, hvorfra de gode Aar skal komme.

Evner Stauning at lede denne Strøm af unge Arbejdskræfter, saa deres Politik bliver et helt Folks — ja, saa vil han for Historien komme til at staa som en af Danmarks virkelige Stormænd „af sin egen Ret" — „qui vivra, verra, det er: „den, der lever, faar det at se!"

Peter R. Munch, Dr. phil., Udenrigsminister.

Født 25. Juli 1870. Medlem af Folketinget for Svendborg Amt, det radikale Venstre.

DEN radikale Folketingsmand, Statsrevisor Slengerik, sagde til disse Liniers Forfatter en Gang under det radikale Partis første Udvikling om Udenrigsminister Munch: „Han er altfor udtalt en „Aristides", det bliver nødvendigt, at hans Partifæller tilfører ham et passende Kvantum Fordærvelse." Planen maa være opgivet eller mislykket, thi Munch er endnu den danske Politiks „Aristides", hvem end ikke Livet mellem internationale Politikere i Hvepsereden Genf har kunnet inficere.

fot. Elfelt

Peter Rochegune Munch er født i Redsted i Thisted Amt, hvor hans Fader var Gaardejer, senere Møller. Som Student valgte han Historien som Fag, og tog Doktorgraden paa en Afhandling om Købstadsstyrelse i Danmark 1619—1745. Fra Lærervirksomhed gik han over i Politik, han var blevet Medlem af Studentersamfundet. Som ung Student sluttede han sig til den yderlige liberale Bevægelse i nøje Kontakt med Socialdemokratiet, og efter Systemskiftet grundlagde han Tidsskriftet „det ny Aarhundrede", der blev Talerøret for alle de nye Ideer, der nu fik politisk Vækst. Georgismen, de radikale Socialreformer, Fri-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

gørelse for religiøse Baand, den Sæd, der i 90'erne var saaet i Studentersamfundet og gennem dets Skrifter trængte ud i Folket.

Vi har set, at han var med til at danne Rammen for det radikale Venstre endnu inden Bruddet paa Rigsdagen. Hans Form var efter hele hans Uddannelse „akademisk", og han havde Føling med europæisk Politik før nogen anden Politiker herhjemme. Han vilde, om han havde tilhørt en tyve Aar senere Tid, være bleven Socialdemokrat, den Gang var Partiet endnu for uakademisk, og en Mand som Munch bliver der, hvor han en Gang har taget Stade.

Han blev valgt i Rudkøbing-Kredsen den 25. Maj 1909, hvor han slog I C. Christensens tro Mand, Redaktør Guldbrandsen, med 1669 Stemmer mod 1443. Kredsen havde fra 1880 til 1894 tilhørt Edv. Brandes, Munch holdt den saalænge den eksisterede som Kreds. Han opgav ikke Langeland og har endnu Sæde i Folketinget for Svendborg Amt.

Det var et ungt Parti Munch traadte ind til i sit første Rigsdagsaar, og han blev da allerede faa Maaneder efter Valget Indenrigsminister i det første radikale Ministerium, hvor hans Arbejde blev Gennemførelsen af den demokratiske Valgordning i Kommunerne. Ministeriet faldt kort efter, men Loven om „Forligsmanden" i Arbejderstrejker gennemførte han. Han var allerede en meget benyttet Mand i Tinget. Grundlovsændringen stod paa Programmet, her repræsenteredes Partiet af Rode, men i Valglovsudvalget var Munch et virksomt Medlem, ligesom han sad i Udvalget om Grønlands Styrelse.

I Juni 1913 blev han Forsvarsminister i Zahles andet Ministerium. Sjældent er en Chef bleven modtaget med mere udelt Uvillie: Hærens Officerer var vel nok vante til Civilister. I. C. havde været den første, saa havde de maattet døje Krabbe, der dog var Embedsmand og „Klaus", der var saa jovial. Man havde „skændig mishandlet" Fæstningen og „det levende Værn", nu bød man det konservative Officerskorps som Chef en „taaget, radikal Fredsdrømmer", en „akademisk Jacobiner", en Mand, i hvis hele Krop der ikke var en Draabe militaristisk Blod.

Det maa have været en vanskelig Gerning at gaa ind til, og Gnidningen var saa skarp, at andre udenfor følte den. Men Munchs kolde, lidenskabsløse og stilfærdige Ro afskar alle Angreb. Saa kom Krigen, og hans Modstandere hoverede over, at han, Fredsapostlen, maatte optræde som Militarist. Han løste sin Opgave saaledes, at hans Modstandere kun kunde naa ham ved at stille ham i Modsætning til, hvad han efter deres Mening burde have gjort efter „sine Meninger" af skrupgale Ting!

Da Krigsfaren var ovre, begyndte Gnidningen igen. Munch gik af ved den dramatiske Episode 29. Marts 1920. Han blev Formand for Militærkommissionen og Ordfører i Forsvarsdebatten, men under det store Opgør efter Versaillesfreden blev hans Evner navnlig taget i Brug ved Danmarks Deltagelse i det internationale Oprettelses Arbejde, og i den Gerning staar han endnu. Det var derfor naturligt, at han, der ligesom Zahle altid har staaet Socialdemokratiet nær, blev Udenrigsminister i Staunings andet Ministerium.

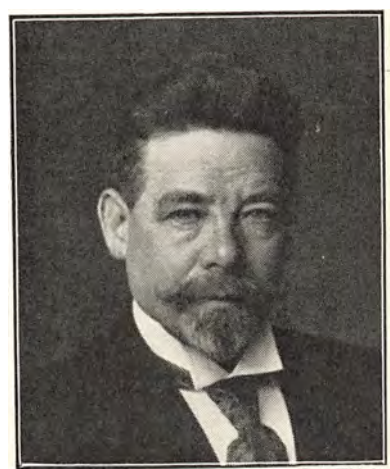
Faa af vore Poltikere er for Offentligheden mindre fremtrædende end

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Munch og faa har mødt bitrere Modstand. Han har fortsat sin Bane upaaagtet af dette. Maaske er han doktrinær, han tror paa sine Teorier og viger ikke fra dem, selvom deres Barometer falder. Hans Linier er fast lagt, men han vil aldrig kunne blive Folketribun eller Fører for borgerlige Masser. Heller ikke er han udpræget Parlamentariker, han hører til de akademiske Tænkere, der er nødvendige for at føre politiske Bevægelser støt igennem, men i dansk Politik er han mere Regeringsmand end Rigsdagsmand, mere Udøver end Lovgiver.

H. P. Hansen, Finansminister.

Født 6. Okt. 1872. Finansminister. Medlem af Folketinget for Sorø Amt, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt

DA SOCIALDEMOKRATIETS Finansekspert, Bramsnæs, gik over i Nationalbanken, blev Posten som Finansminister vakant. H. P. Hansen havde ved L. Rasmussens Afskedigelse i Naade den 24. Novbr. 1932 overtaget Forsvarsministerposten, men blev nu udnævnt til Finansminister, medens Stauning selv overtog Forsvarsministeriet. Man mente, at H. P. Hansen som mangeaarig Borgmester maatte være egnet til at overtage Finansvæsenet, der aldrig havde stillet særlige Krav til faglig Uddannelse, hverken under Højre- eller Venstreministerier. Posten er under de nuværende Forhold i Ordets egentligste Forstand en Uriaspost, Trøsten er den ene, at det ikke kan gaa værre med vort Finansvæsen, end det allerede i over en halv Snes Aar er gaaet. Trøsten er ringe, men det er dog en Slags Trøst.

Hans Peter Hansen er Søn af en Arbejdsmand og født i Nykjøbing paa Sjælland. Han blev forældreløs i fire Aars Alderen, blev Tjenestedreng og fo'r til Søs, blev derefter Pakhusarbejder i København og gik paa Studentersamfundets Kursus, hvorefter han fik Plads som Forretningsfører ikke i Fagorganisationen men i en privat Forretning. 1900 fik han Plads i Fyens Socialdemokrats Forretningsledelse og blev Journalist, derefter Redaktør af Vestsjællands Socialdemokrat og flere Aflæggere af „Socialdemokraten". Han er en af de første blandt de nu saa talrige Ledere af Socialdemokratens Aflæggere, der som Redaktører har Sæde paa Rigsdagen. Han stillede sig allerede i 1909 i Slagelse Kredsen, der var en Højrekreds, men først 20. Maj 1913 blev han valgt med et Stemmeantal af 2339 mod den konservative Ingeniør Neergaards 1437, da Venstre og Højre det Aar opstillede Kandidater hver for sig. 1915 genvalgtes han ved Fredsvalget.

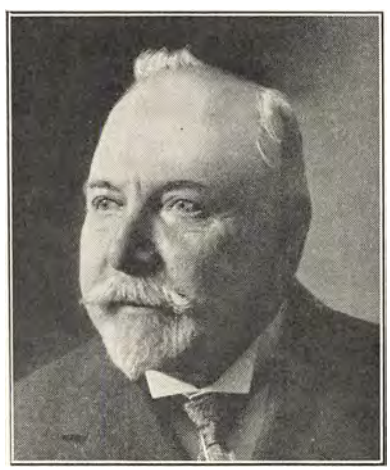
Paa Rigsdagen viste han sig snart meget brugbar, blev Sekretær i Tinget fra 1915—19 og genvalgtes stadig efter Kredsomlægningen. Desuden er han siden 1906 Medlem af Slagelse Byraad og 1917—27 folkevalgt Borgmester i denne By.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Ved et flittigt og omhyggeligt Arbejde er H. P. Hansen naturligt gaaet fremad med sit Parti, har vundet Indsigt i de foreliggende offentlige Arbejder og ved en fra alle Sider anerkendt personlig Elskværdighed, vundet forøget Anerkendelse, til han blev en ledende Stilling i Samfundet betroet. Han har udført et dygtigt Arbejde for sit Parti under Valgkampagner og i Pressen, og i Ordets egentligste Forstand tjent sig op fra Geleddet, en nødvendig Forudsætning i et Parti, der i sit Program udtrykkelig udtaler, at det vil være sig selv nok. Fra 1924—32 var han Formand i Folketinget.

C. Th. Zahle, cand. jur., Justitsminister.

Født den 19. Januar 1866. Tingvalgt Medlem af Landstinget, det radikale Venstre.

JUSTITSMINISTER Zahle blev valgt til Folketingsmand i Ringsted den 9. April 1895 med 1313 Stemmer — tretten var altsaa hans Lykketal. Han var 29 Aar gammel og holdt Ringstedkredsen, saa længe den eksisterede. Det var Overretssagfører Zahle, der blev valgt den 9. April. Den 20. Maj 1910 var det Konsejlspræsident Zahle, tre Aar efter Borgmester, By- og Herredsfoged Zahle og den 7. Maj 1915 igen Konsejlspræsident Zahle.

Da Ringsted Kredsen ved den nye Grundlov blev Sorø Amts 1. Kreds med Tillægsmandat, var det Statsminister Zahle, der blev valgt, men i de tre Valg i 1920 valgtes i Sorø Amt efter Listevalg Overretssagfører Zahle, indtil Kreditforenings-Direktør Zahle den 15. August 1928 udtraadte af Folketinget efter 33 Aars stadigt Sæde for den 1. Sept. 1928 at optræde i Landstinget, hvor han nu som Justitsminister Zahle har Sæde.

Med andre Ord i 40 Aar, saa nær, har denne Mand ikke været ude af Rigsdagen og kun en af de 225 Rigsdagsmænd — fhv. Redaktør Wiinblad — er ligesaa gammel i Gaarde som han. I alle disse 40 Aar med fem Aars Forberedelse har Politik været Zahles Liv. Vi, der husker ham som Sagførerfuldmægtig hos den radikale Overretssagfører Anders Hvass, af „den røde Lygte"s Stab, og som Journalist i det Bjørnbakske Aarhus, kan ikke se anden Forskel, end at han er bleven ældre. Da Bjørnstjerne Bjørnsons Lig fra Toldboden bragtes ombord i det norske Krigsskib, stod Zahle paa den florbehængte Talerstol og bød den døde norske Digter Farvel. Hans tidligere Principal Anders Hvass sagde til Forfatteren af disse Linier: „Zahle vokser med sin Opgave". Og i 40 Aar er Zahle stille vokset.

Carl Theodor Zahle er født i Roskilde, hvor hans Fader var Skomagermester. Hans Farbroder var Politikeren og Præsten P. Chr. Zahle, valgt 1843 til Folketinget og Medlem til 1881 i Ringsted. Zahle blev Student 1884, cand. jur. 1890. Fra Skolen i Roskilde mellem en Kreds af Junkere har han bevaret

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sin Mistillid til Junkerregimentet, som Justitsminister erklærede han aabent, at det var Godsernes Husmænd og ikke hans Højvelbaarenhed Lensgreven, der interesserede ham. Han var et loyalt Medlem af I. C. Christensens Reform Venstre, men det var ham, der var Sjælen i den Bevægelse, der opsagde I. C. Huldskab og Troskab og endte med det radikale Partis Stiftelse. Zahle har altid holdt paa Samarbejdet med Socialdemokratiet, det var det, der var den skjulte Aarsag til Bruddet i 1905; senere har Kampen staaet indenfor det radikale Parti om det samme og det er med god Aarsag, at Zahle nu sidder som Justitsminister i et socialdemokratisk-radikalt Ministerium.

Ikke derfor, at han er Sansculot — tværtimod, han er en god Borger og Familiefader, som Herredsfoged var han vel nok mildere mod Smaafolk, end Skik var, Anekdoten om Bøffen til Forbryderen er ikke glemt endnu i Stege, men det tør siges, at Zahle aldrig har udmærket sig ved stærke Ord eller Gestus; han er jævn rolig dansk og af Væsen godmodig om end tilbageholdende.

At gennemgaa hans politiske Arbejde vilde være at fortælle *alt,* hvad der i 30 Aar er hændet i dansk Politik. Han har præget Grundlovsændringen, været Sjælen i Arbejdet for Retsreformen, i den nye Straffelov, Fængselsvæsenets Ordning. Men hans Gerning laa i Rigsdagsarbejdet mere end i Kancelliet. Hans Departementschefer udførte deres Arbejde, uden at han greb ind, faa Fagministre har blandet sig mindre i Detailler end han; under den første Demokrat beholdt Justitsministeriet sit stive Kancellipræg uændret fra Nellemanns Dage og de talrigt optrædende Solicitanter maatte nøjes med Zahles velvillige Smil og korte, lidt forlegne Buk, og Henvisning til hans Kontorer.

Som Privatmand er Zahle en sjælden hyggelig Mand, hensynsfuld og forekommende mod alle. Som Politiker er han renlivet Demokrat, men han krævede, at de demokratiske Ideer skal passere den lovgivende Forsamling, der er hans Højesteret. Han sætter Nævninger over Fagdommere og i de høje Dommerkollegier var han aldrig populær.

Mere end nogen anden dansk Politiker ejer han Elementer i sig af Land, Købstad og Hovedstad, og medens han viser Personer en ligelig høflig Opmærksomhed, gaar ind for Sager med Blik for deres yderste Muligheder, notabene, naar et demokratisk Parlament har givet dem sit Stempel, er han i Ordets egentligste Forstand en *„radikal"*. Han forfægter med Bestemthed den Teori, at Højesteret *ikke* kan træffe Afgørelse om Loves Grundlovsstridighed, naar Formen er overholdt.

Som den ældste af vore betydende Parlamentarikere er Zahle bleven Indbegrebet af Parlamentets Idé i dansk Forstand. Han fnøs over Muligheden af at gøre en „Outsider" som vort Lands fineste Skrankeadvokat til Statsminister, Forretningsministerium er for ham et uartigt Ord, og skulde der rejses en Statue af den typiske danske Rigsdagsmand, burde Kunstneren tage C. Th. Zahle til Model.

Og skal det i denne korte Karakteristik — en Biografi vilde svulme op til et Værk — udtrykkelig siges, at Zahle repræsenterer den danske Provinsradikalisme i sin smukkeste Skikkelse, den individuelle Frihed, det borgerlige

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Livs frie Udfoldelse, Tanke, Tale og Skrivefrihed under en Lovgivning, der kun giver Rammer for et Samfund, hvor politisk Ligeret er Grundlov, hvor Rang, Titler, Ordner og Uniformer hører Musæerne til.

Maaske er dette Hemmeligheden ved „den lille Mand"s støtte og stilfærdige Vækst under Stillingens Ansvar. Han har aldrig hørt til dem, der præger Tiden, maaske netop fordi han ønsker, at Nutidens Tanker gennem et sindigt Lovarbejde skal lægges i Former, der en Gang vil præge Fremtiden. Faa indflydelsesrige Politikere har været mindre paavirkede af Ærgerrighed eller Magtbegær end han, der aldrig afveg fra den lovfæstede Grænse mellem udøvende, dømmende og lovgivende Magt i Staten.

N. P. L. Dahl, Præst, Kirkeminister.

Født 1. Oktober 1869. Medlem af Landstinget II Kreds, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt

DET er formodentlig en Følge af den fremtrædende konservative Retning indenfor de fleste Trossamfund, der er stiftede paa Grundlag af den aabenbarede kristne Religion, at Socialdemokratiet væsentligt optræder antikristeligt, ja endog ofte antireligiøst. Og det skønt Jesus selv i mange Maader kan tages til Indtægt for Partiet som Socialdemokrat. Før Aarhundredskiftet var det næsten utænkeligt, at en Socialdemokrat kunde blive Præst og sjældent, at en Præst blev Socialdemokrat. — Sognepræsten i Brande var en af disse faa, det har ført ham til den Virksomhed, han nu har som Kirkeminister i et socialdemokratisk Ministerium.

Niels Petersen Lorentzen Dahl er født i Sønder Bjært ved Kolding, Faderen var Toldbetjent. Hans Uddannelse foregik i Folkeskolen, han blev i Konfirmationsalderen Skibsdreng paa en Toldkrydser, sparede 600 Kr. sammen, tog de nødvendige Eksamener, blev Student i 21 Aars Alderen, Kandidat i Teologien og ansattes 1897 som Kateket ved Frelsers Kirke paa Kristianshavn. To Aar senere blev han Sognepræst i Brande og stillede sig den 20. Maj 1913 til Folketingsvalg i Vordingborg, han var nu bleven forsat til Sognepræstembedet i Sædder ved Køge. Der maa have været særlige Omstændigheder, der støttede hans Valg, han fik det højeste Antal Stemmer, der nogensinde blev afgivet i Kredsen og fældede Venstremanden, Assurancebestyrer Carl Hansen, Holsteinsminde, der i 10 Aar havde haft Kredsen. Valget i 1915 var Fredsvalg, og ved Ændringen i Valgloven forsvandt Vordingborg Kredsen og Pastor Dahl valgtes d. 11. Maj 1918 til Landstinget i II Kreds, for som Kirkeminister at faa Sæde i Staunings 1. Ministerium.

I Folketinget traadte han ikke særligt frem, men havde dog Sæde i Lønningskommissionen i 1917. Heller ikke som Minister hører han til dem, der

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tildrager sig den store Offentligheds Opmærksomhed. Det er endnu saaledes, at Gejstligheden væsentligst er konservativt præget, selv om dens Medlemmer bekender sig til forskellige politiske Anskuelser. Folkekirken er endnu et Hierarki. Ganske vist staar det paa Socialdemokratiets Program, at Religionen er en privat Sag, og at de religiøse Samfund selv ordner deres egne Anliggender, men Folkekirken er endnu „en Kejser, hvem man skal give, hvad hans er". Om Kirkeminister Dahl maa det vel med Sandhed kunne siges, at den lever vel, som lever vel skjult. Politisk kan Kirken kun reformeres udefra og en demokratisk Kirkeministers naturlige Holdning maa blive Tolerance overfor Særstandpunkter og Mægling overfor udprægede Meningsforskelligheder indenfor Kirkesamfundet. Den Opgave magter Kirkeminister Dahl.

F. J. Borgbjerg, Undervisningsminister.

Født 10. April 1866. Medlem af Folketinget for Københavns sdr. Storkreds, Socialdemokratiet.

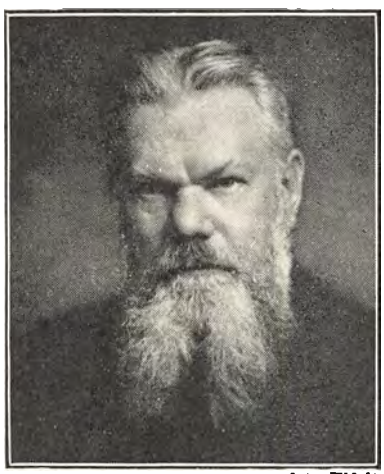
ET politisk Vittighedsblad bragte en Gang en Karikatur af Borgbjerg: Trolden, der farer op af Æsken med store Hænder, store Arme og stort Skæg, Buldreren, som smaa Grossererbørn blev gjort bange for: „Er du ikke artig, kommer Borgbjerg og tager dig". Men denne Buldrer havde en Evne, han havde luret Christen Berg og „I. C." af, han vidste til Punkt og Prikke, hvad det ærede Medlem af den og den Kreds ved den og den Lejlighed havde sagt om den og den Ting, han var et Leksikon i Rigsdagen paa en Tid, da vort Folketing endnu var et stort Lands-Sogneraad.

Og han udrettede en betydningsfuld Ting dels som Folketingsmand, dels som Redaktør af „Socialdemokraten": Ingen har som han bidraget til at skabe det faste, maalbevidste Arbejde mellem Arbejdernes faglige Sammenslutninger og deres politiske Optræden i ubrydelig kompakt Flok. At være Arbejder og Socialdemokrat er *eet* — uafvendelig *eet*. Nu staar Stauning som Arbejdernes politiske Førstemand, men det er Borgbjerg, der svejsede Fagpolitik og socialdemokratisk Rigsdagspolitik sammen til det, vi nu kender, og det skal siges her.

Frederik Hedegaard Jeppesen Borgbjerg er født i Boeslunde ved Skelskør, hvor Faderen var Dyrlæge og den Mand, der fandt Guldskatten i Borgbjerg Banke. Som Dreng kom Borgbjerg til København i Bourgeoisikredse hos en Slægtning, blev Student og studerede Teologi. Det siges, at han en Tid var Højremand, givet er det, at han altid har bevaret en Forbindelse med den religiøse Tænkning, der i hans Ungdom gjorde ham til Grundtvigianer og senere til Tolstojaner. Men med Højre gjorde han op i 22 Aars Alderen. Han begyndte 1890 at skrive i Socialdemokraten og i Studentersamfundet kom han i Forbindelse med de liberale Akademikere. Men han fandt sig aldrig til Rette i Studentersamfundet, han lagde sine literære Sysler og Studier paa Hylden og tog i 1892 fat paa et Agitationsarbejde i politisk marxistisk Aand. Her vandt han sine Sporer som Partiets eneste Akademiker og blev Medlem af dets Hovedbestyrelse. Borgbjergs Arbejde for Partiet er skrevet i vort Afsnit VII. Siden han i 1898 afløste P. Holm i 5. Kreds, har han stadig været valgt i

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

denne og siden i Søndre Storkreds. Han var for Ungdommen ved Aarhundredskiftet Socialdemokratiets betydeligste Repræsentant, dets bedste Taler og sikreste Parlamentariker. Det var et Angreb med Køller og dog ført med forstaaende Overvejelse. Under de svage Højreministerier sidst i forrige Aarhundrede anerkendte han Fordelene ved Finansudvalgets Regering i det skjulte, han var alle Dage en forstandig Taktiker, og bag hans stærke Ord laa der megen sund Overvejelse og Forstaaelse. Man er tilbøjelig til at glemme, hvad Socialdemokratiet var, for hvad det nu er. Der var Brug for Stortrommer og Basuner.

fot. Elfelt

Personlig var Borgbjerg en stilfærdig og god Ræsonør, der saa sundt og forstaaende paa Samfundsforhold og respekterede aandelige Værdier. Ren politisk var han en uforsonlig Modstander, en Mand, der slog og slog haardt. Underlig nok er den Borgbjerg, vor Tid kender, den „isengraa" Undervisningsminister, der kæmper med det kgl. Teaters Viderværdigheder, slet ikke forskellig fra den gamle Borgbjerg paa Tomandshaand. Hans Ungdoms aandelige Interesser, der maatte hvile under det mægtige Agitations- og Organisationsarbejde, har nu atter faaet Tag i ham, Trolden i Æsken viser sig ikke mere, i hvert Fald kun for rebelske kongelige Aktører!

Vor Arbejderbevægelse har været i saa høj Grad faglig og knyttet til Hammer og Murske, at den aldrig har kaldt paa Kathedersocialister som i andre Lande. Borgbjerg var lige alt, hvad Holms og Hørdums gamle Parti kunde tage af Akademikere, og selv stod Borgbjerg saa afgjort uden for den strengt akademiske Kreds.

Han er en ypperlig Rigsdagsmand af den danske Type fra Slutningen af Aarhundredet, han var en fortræffelig Valgmødeagitator, men da Sammensvejsningen var sket ved hans Arbejde af Fag og Politik, gik de faglige paa deres sikre erhvervsmæssigt grundede Stade frem, i første Række Borgmester Jensen i Københavns Styrelse og Stauning paa Rigsdagen. Bladet mistede den sikre Form, det havde i Wiinblads og Borgbjergs Tid, og Borgbjerg selv blev den staalgraa Minister for Kunst og Videnskab, vi nu kender.

Hans Arbejde vil aldrig kunne underkendes, hans Person er gledet i Baggrunden, men underligt nok falder det netop nu i Øjnene, hvad der laa bag den Borgbjerg, som i vore unge Dage var Borgerskabets Bussemand, og denne Borgbjerg yder vi af et oprigtigt Hjerte vor Anerkendelse. Det er en af de Ting, der faar os ældre til at sætte Meneskeligheden højt, at vi oplever at se den larmende, næsten fanatiske Hævdelse af Ideer, i Livsaftens Skær omdannet til en stille Trofasthed mod de Idealer, der i Ungdommen kæmpedes for.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kristen M. Bording, Landbrugsminister.

Født 11. April 1876. Medlem af Folketinget for Ringkjøbing Amt, Socialdemokratiet.

I I. C. CHRISTENSENS Dage var der Enhedsfront i Ringkjøbing Amt. Det var utænkeligt, at Amtet kunde sende en Folketingsmand ind paa Rigsdagen, som ikke var mærket med et „kan passere" fra Hee. I 1918 kom der Udtur i det, den Konservative Anton Vesterager og den Radikale, Gdr. Jens Jørgen Jensen fra Tranbjerg, slap skam ind paa to af „disse herre" Tillægsmandater, og da saa Ordningen kom i 1920, fik de Følge af Socialdemokraten N. Chr. Christensen. Nu er der to Konservative og to Socialdemokrater fra Ringkjøbing Amt mod fire Venstremænd, og Kristen M. Bording balancerer med I. C. Christensens Arvtager, O. C. Kragh. — *Kristen Mortensen Bording* er født i Hagelund ved Løsning, hvor hans Fader ejede en Gaard. Han opdroges i Landvæsenet og fortæller selv med et Smil, hvorledes han i halvandet Aar var Vognmandskusk i København, senere er han kommet finere op at køre. Saa fik han en Gaard i Bøgballe paa Vejleegnen og kom ind i Husmandsbevægelsen, der begyndte i de første Aar efter 1900. Han blev Sogneraadsmedlem og var det i tolv Aar fra 1909. Da han tidligt havde sluttet sig til Socialdemokratiet, blev han i 1913 opstillet i Give Kredsen mod Hmd. Jensen Flø, der havde haft Kredsen siden 1905. Det blev kun til 149 Stemmer mod Chr. Jensens 1541 og saa var der endog 297 Stemmer til den ansete Højremand Kammerherre Bech paa Engelsholm. I 1918 mødte Bording frem i Herning, men fik kun faa Stemmer, derimod valgtes han efter de nye Metoder den 21. Septbr. 1920, efter at være avanceret fra Nr. 3 til Nr. 1 paa Socialdemokraternes Liste og siden har han haft fast Sæde i Tinget.

Det kan se underligt ud, at Bording, der er forholdsvis ny i Tinget, er naaet frem til en Ministerpost, men det skyldes vel nok, at han fra første Færd har været med til at samle Husmænd og mindre Gaardejere om Socialdemokratiets Program. Allerede i Samlingen 1923—24 sad han i Husmandsbrugsudvalget og Jordudvalget og som mangeaarig praktisk Landmand blev han blandt de faa Landbrugere i Partiet deres virksomme Medlem i Landbrugssager. Som Minister klarede han sig godt, og der er ingen Tvivl om, hvem der skulde have Landbrugsporteføljen i det andet Stauningske Ministerium — den fik han. Skønt ung paa Rigsdagen er Kr. Bording en af Socialdemokratiets Landboveteraner, han er en sindig og saglig Jyde, der fra sine tidligste Dage er vant til at forhandle med Husmænd, Gaardmænd og Proprietærer, ja ogsaa med Herremænd fra Uldum Sogn.

Men det er endnu ikke lykkedes at faa Arbejdere og Bønder til at forstaa, at de er „paa Skib sammen".

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Bertel Dahlgaard, cand. polit., Indenrigsminister.

Født 7. November 1887. Medlem af Folketinget for Viborg Amt, det radikale Venstre.

DER er visse Dele af Landet som paa en mærkelig Maade faar en Streg under Navnet, der fremhæver dem for den almindelige Bevidsthed. Det gælder den brede, bakkede Halvø Salling, der fra Skive skyder sig ud i Limfjorden. Det var ikke nødvendigt, at Jeppe Aakjær paa Jenle slog Harpen for sin Hjemstavn, en Sallingbo var længe før hans Tid noget for sig. De barske og vilde Bondeherregaardsmænd paa Junget, Østergaard og Elkær, deres Arvtagere, de drevne og heldige Studeopdrætter paa Spøttrup og Kaas, stod sammen med en selvbevidst og sejg Befolkning af Bønder, der, hvor de kom, stod fast som Sallingboen i det gamle Rim. Paa Skiveegnen og det ejendommelige brede bølgetakkede Drag ved Jeberg og Lyby ligger Dalgaard, hvorfra Slægten har Navn.

Bertel Dahlgaard er en Sallingbo af Fødsel, hans Fader ejede Hestehavegaard ved Skive. Han var fra 1903—4 Elev paa Salling Højskole, kom derefter til Dalum Landbrugsskole og var saa et Par Aar paa Askov. 1909 blev han Student som Privatist og i 1913 cand. polit. Han fik Ansættelse i det statistiske Kontor for København, blev 1918 Fuldmægtig, senere Kontorchef og Chef for Københavns statistiske Kontor 1922.

Politisk havde han sluttet sig til det radikale Venstre og allerede i 1919 været benyttet af Regeringen ved den internationale Arbejdskongres i Washington 1919. Den 26. April 1920 blev han valgt ind i Folketinget for Viborg Amt (Skive Valgomraade) og blev hurtig en meget anvendt Kraft. I 1925 og 26 var han Delegeret ved Arbejdskonferencen i Genève, fra 1927—29 Medlem af Finansudvalget og Sparekommissionen, af Arbejdskommissionen og Socialkommissionen, begge af 1925, og af Hovedbestyrelsen for det radikale Venstre. Han overtog faktisk ved Rodes Udtræden de Hverv, denne havde haft, idet dog Munch blev Partiets Formand. Fra 1924—29 var han Medlem af Arbejdsnævnet.

Dahlgaard er i Besiddelse af grundig Viden, han har en fast Optræden, hvad han viste i de Angreb, der rettedes paa ham i Brinck Eliasen-Sagen, og han besidder alle de Evner, der kræves til at lede et Ministerium. Engang i Politik bliver han der for Livstid.

Det er ingen Skade til at have Nationaløkonomer i en Regering, de kan da i hvert Fald ikke som for nylig Professor Zeuthen skyde sig ind under, at det er deres Opgave i Tallene at eftervise de Fejl, de regerende begaar. Men for at undgaa Fejlene er det vist nødvendigt, at vor Nationaløkonomi bliver grundigt revideret. — Ja, det er nu vor „forøvrigt mener vi..!"

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

K. K. Steincke, cand. jur., Socialminister.

Født 25. August 1880. Medlem af Landstinget for I. Kreds, Socialdemokratiet.

DET er en gammel Sætning, at udprægede personlige Intelligenser sjældent har Udsigt til at gøre sig varigt gældende i politisk Virksomhed. Socialminister Steincke er en Undtagelse, der bekræfter Reglen. Han er ubetinget vor mest personligt prægede Minister, han har sine egne Anskuelser, som han udtaler paa sin egen Maade og han gaar sine egne Veje, det har han gjort i de 16 Aar, han har været aktiv Politiker og det vil han sikkert vedblive med. Man behøver ikke at være enig med ham — undertiden er det klogt at lade det være — men man kan aldrig lade være med at yde ham Respekt.

Karl Kristian Vilhelm Steincke er født i Viskinge, hans Fader var Overlærer, han blev Student 1899 og juridisk Kandidat 1906. Han søgte ind i Forsørgelsesvæsenet i Frederiksberg og dette Væsen har taget ham helt. Besjælet af den sjældne, men uvurderlige „sunde" Kværulans stiftede han den socialistiske Studenterklub „Catilina" og vedblev fra da paa sin frejdige Maade „at misbruge vor Taalmodighed og drive sin utøjlede Frækhed" for at tale med Prokurator Marcus Tullius Cicero. Godt funderet stod han i sine Værker om Forsørgelsesvæsenet paa solid Grund, og han er Fader til det omfattende Sociallovgivningsarbejde, der nu som et saare vanskeligt Barn stundom bringer sit Ophav til Fortvivlelse.

Ved det store Nykonstitueringsvalg til Landstinget 11. Maj 1918 blev han valgt i I Kreds og er siden genvalgt. Han blev naturligt Justitsminister i Staunings første Ministerium, men fandt sin rette Baas i Staunings andet. Som Socialdemokrat hører Steincke til en ny Type borgerlige Intelligenser, der slutter sig til de marxistiske Ideer og søger at overføre dem teroretisk-praktisk i Stats- og Samfundslivet.

Han kan sine Ting, det skal indrømmes, hans Teorier er bestikkende, men han har den menneskelige Natur og Samfundets ubrydelige Naturlove at kæmpe imod. Kampen fører han skarpt og bidende. I Modsætning til Zahle var han en ivrigt administrerende Justitsminister, han staar nu overfor den Vanskelighed at skulle administrere sine egne Sociallove, og lykkes det ikke, er det sandelig ikke, fordi han savner Energi.

Der er over Steincke noget inciterende tiltalende, han hører gerne sig selv tale, men ofte deler andre hans Glæde derved. Hans Helbred er det eneste, der stundom svigter ham, og det er Skade, fordi det her gælder en Mand, der paa en Gang har Indsigt, Handlevillie og Handlekraft, og som ikke er bange for at udtale sig, og om det er nødvendigt, erkende, hvor han har taget fejl. At han er højt værdsat i Partiet trods sin Selvstændighedsfølelse er paa een

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Gang anerkendelsesværdigt og noget af et Særsyn. — Det er vistnok saaledes, at af alle stærkt særprægede Personligheder i 30 Aars Rigsdagsliv i Danmark er Steincke den eneste, der ikke med et Skuldertræk og Glosen „overbegavet" er bleven skudt til Side. Det vilde være let at nævne Navne paa Intelligenser, som det er gaaet ganske modsat. Er det, fordi han er saa straalende *„naiv"*?

J. F. N. Friis Skotte, Minister for offentlige Arbejder.

Født 1. December 1874. Medlem af Folketinget for Københavns Ø. Storkreds, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt

DER er det besynderlige ved Friis Skottes politiske Løbebane, at han er begyndt indefra i en Statsinstitution som banebrydende Oppositionsmand og uden at opgive Arbejdet er gaaet støt og stadigt frem, til han er bleven Chef for hele Etaten. Paa et Tidspunkt, da Juul Mundelstrup kunde forvise en oppositionel Jernbanemand til Sparkær paa Heden, stillede Friis Skotte sig i Spidsen for Statsbanernes Personales Organisation. Han var Officer indenfor Etaten og tilhørte Guldsnorene, „skønt" han var Socialdemokrat. — Man lægge Mærke til Ordet „skønt", der nu oftest er erstattet med Ordet „fordi"!

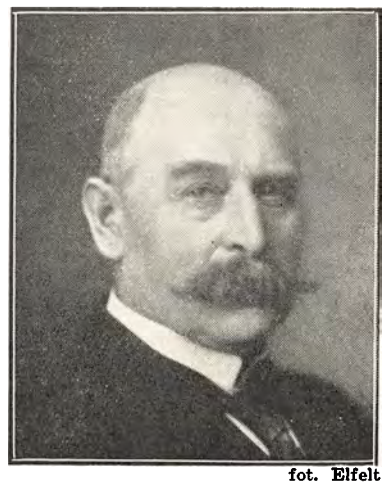
Johannes Frederik Nicolai Friis Skotte er født i Vordingborg. Faderen var Jernbane Konduktør, senere Togfører, altsaa er Friis Skotte født i Etaten. Han avancerede gennem 27 Aar til Kontrollør. Socialdemokrat var han altid, i 1908 blev han Medlem af Frederiksberg Kommunalbestyrelse og ved Valget 22. April 1918 blev han valgt til Folketingsmand for København-Frederiksberg, efter 26. April 1920 i Østre Storkreds.

Han har deltaget flittigt i Partiets Arbejde, i de Forsamlinger, hvor han har været Medlem, bred, sindig og saglig, og han er forsaavidt Repræsentant for en særlig Art Socialdemokrater, der ikke alene er skolede i Partiets Disciplin for den faglige Bevægelse, men ogsaa har modtaget Præget af offentligt ansvarligt Arbejde indenfor en reglementsmæssig bunden Statsorganisation. Han er ikke Taler, men saglig Arbejder i Udvalgene. Den store Etat ser i ham en af sine egne, men det kan ikke undgaas, at de økonomiske Vanskeligheder, der gør Statsbanerne til en saare kostbar Statsinstitution, volder Ledelsen store Vanskeligheder og skaber Misfornøjelse paa mange Felter. Ogsaa her vil Friis Skottes støtte Ro være ham til Nytte, han hører til dem, der aldrig træder personligt frem og derfor sjældent udæsker Offentligheden, det skyldes vel i første Række, at han føler sig solidarisk med den Institution, han har tilhørt fra han saa Dagens Lys i Statsbanekonduktørens Hjem i Vordingborg.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

C. N. Hauge, Minister for Handel og Industri.

Født 13. September 1870. Medlem af Folketinget for Odense Amt, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt

DET hedder sig almindeligt, at der er noget særligt ved Øboernes Karakter, noget afsluttet utilgængeligt, der vokser efterhaanden som Øens Størrelse bliver mindre. Herefter skulde Hauge være meget utilgængelig, eftersom han er født paa Fur, men rimeligvis har det hjulpet, at han kom paa „Valsen" paa de lange Rejser og „lærte mange Byer og deres Sæder og Mennesker at kende". Sikkert er det, at han hverken er afsluttet eller utilgængelig, men tværtimod en Mand, som alle, der har haft med ham at gøre, roser for Hjælpsomhed og Interesse for mange forskellige Sager.

Christian Nielsen Hauge er altsaa født paa Fur, hvor hans Fader var Gaardejer. Selv lærte han Tømrer og Snedkerhaandværket, saa sig om i Verden og kom 1893—94 paa Askov Højskole. Der fik han Lyst til at skrive, og da han havde sluttet sig til Socialdemokratiet, kom han til Peter Sabros Blad „Demokraten", blev senere Medarbejder ved Sundbo's „Vest-Jyllands Socialdemokrat" og endelig i 1902 Redaktør af „Bornholms Socialdemokrat". Om det nu var fordi han selv var født paa en Ø, faar være usagt, men det lykkedes ham efterhaanden som Aarene gik at vinde Bornholmernes Tillid, og det i den Grad, at han paa en Ø, hvor man instinktivt ser skævt til de „førte" Folk, dem der ikke er fødte paa Klippeøen, blev en af Bornholms mest indflydelsesrige Mænd. Han havde fra 1898—1902 været Medlem af Esbjerg Byraad, nu blev han valgt ind i Rønnes. Han stillede sig mod Blem i 1903, 1906, 1909, hvor han valgtes med 1279 Stemmer. I 1910 maatte han afgive Kredsen til Maegaard trods sit stadigt voksende Stemmeantal, men fra den 20. Maj 1913 blev han som den første Ikke-Bornholmer valgt til Folketinget med 1706 Stemmer, d. v. s. over Halvdelen af det samlede Stemmetal, Resten faldt endda paa to Bornholmere, af hvilke Kapt. Maegaard var den ene. Det personlige Moment har sikkert spillet ind her. I Perioden fra 1913—20 var han Bindeleddet mellem Øen og Hovedstaden, og i sin Rigsdagsvirksomhed gjorde han sig bemærket som Taler og i Udvalgene ved sin organisatoriske Dygtighed. Han er Partiets Ordfører i alle Nærings- og Dyrtidssager. Han udnævntes i 1914 til Medlem af den overordentlige Kommission, blev i 1919 dens Næstformand. Hvorefter han blev Medlem af Ministeriets raadgivende Udvalg til Afvikling af D. o. K. Sager.

Endnu 22. April 1918 valgtes Hauge i Rønne og ligeledes to Valg i 20, men saa forlod han Øen og efterfulgtes ved Bladet af Red. H. Rasmussen fra Skanderborg. Da Marott under Marts-Krisen i 1920 brød ud fra sit Parti og derfor lystes i Rigets Agt, blev Hauge udset til hans Efterfølger og valgtes

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

som saadan d. 21. Septbr. 1920 i Odense Amt, siden da har han repræsenteret denne Kreds i Folketinget, ogsaa efter at han i 1924 har opgivet at redigere „Fyns Socialdemokrat", og delt sit Ophold mellem Odense og København.

I Staunings første Ministerium blev han Indenrigsminister, og i det andet Minister for Handel og Industri. Han repræsenterede en særlig Type af de Arbejdere, der gennem Redaktørgerning og Kommunalraads Virksomhed er naaet op i den højere Administration; uden at fravige Partiets Program og stadig følende og solidarisk med den Kreds, hvorfra han er udgaaet, har han efterhaanden erhvervet sig det Syn paa Administration, der gør ham lidet forskellig fra den i Kancelliet opdragne Embedsmand. Statsminister Stauning har medfødt noget af det samme. Det tiltaler i høj Grad den Offentlighed, der har med Ministerialembedsmænd at gøre, men det danner en Fare overfor det brede Arbejderlag. Hauge har faaet dette at føle, men han er saa sikker i sin Sag, at han ikke tager i Betænkning ogsaa at sige sine Partifæller, hvad de ikke altid er oplagte til at høre. Hermed være det ingenlunde sagt, end ikke antydet, at Hauge kunde begaa et saa decideret Brud paa Partiorden som hans Forgænger i Odense, Marott, begik. Hvor smukke og patriotiske end Marotts Bevæggrunde har været, kan Eftertiden ikke billige hans Adfærd, da han uden sit Partis Vilje og Vidende angreb en Regering, Partiet støttede, og siden hævdede sin Berettigelse hertil, og næppe nogen anden, der var skolet i et langt politisk Liv, vilde have valgt en saadan Fremgangsmaade, der iøvrigt allerede af den Grund vilde ligge Hauge fjernt, at han er nøgtern og noget tør Natur, der aldrig vilde lade sig lede af sine Følelsesmomenter endsige Lidenskab. Noget andet er, at han indenfor Partiet godt kunde tænkes at følge et gennemtænkt og velbegrundet Særstandpunkt til de yderste Grænser.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

III

Folketinget 1934.

MEDLEMSANTALLET i Folketinget er 149. I Samlingerne efter det sidste Valg, 16. November 1932, er afgaaede ved Døden 1. Sept. 1933: Bagermester Pitzner, 69 Aar, erstattet med Orlogskaptajn Westermann, den 1. Maj 1933 Redaktør Gerhard Nielsen, 63 Aar, erstattet med Landpostbud Bach. Desuden er Godsejer Th. Madsen Mygdal udtraadt 5. Aug. 1933 og erstattet med fhv. Gdr. Chr. Ernst Christensen. Gaardejer J. J. Nissen død og erstattet med Gaardejer Oluf P. Lorentzen, Brøde, og endelig 10. April d. A. død Oberst Parkow, erstattet af Proprietær Victor Larsen.

Af Medlemmerne har 21 siddet i Folketinget før 1918, ældst er i Anciennitet Borgbjerg, valgt 1898, den eneste af Folktingsmændene fra før Systemskiftet. Ældst af Aar er Mads Larsen, født 28. Maj 1862; fra samme Aar er Fr. Andersen, Købhvn, og L. Rasmusen, Vejle Amt. Yngst er Arne Munch Petersen, født 30. Sept. 1904.

Fra Valgperioden omkring 1920 hidrører 45 Medlemmer, der altsaa har henved 15 Aars Anciennitet.

Fra 1924 med 10 Aars Anciennitet finder vi 15 Medlemmer, 11 fra 1926. Medlemmer fra de sidste to Valg er 23 fra 1929 og 28 fra 1932.

Af de førende Navne fra Perioden før 1918 kan nævnes Borgbjerg, Stauning, Niels Frederiksen, Hauge, P. Munch, Brorsen, Th. Povlsen, Hans Nielsen og L. Rasmussen (Vejle Amt).

Og de efter 1918 tilkomne: J. Oskar Andersen, Axel Dam, Christmas Møller, Ole Bjørn Kraft, Bertel Dahlgaard, Pürschel, Bording og O. C. Krag.

Det vil heraf ses, at de Radikale og Socialdemokraterne endnu har gamle Førere i Behold, mens Venstre møder med nye ledende Mænd. Partistillingen er omtalt i det foregaaende.

De følgende Biografier vil i Reglen være indskrænkede til at angive politiske Data og de paagældende borgerlige Erhverv og Tillidserhverv. Kun af de ældre, Offentligheden særlig bekendte, kan virkelige Karakteristiker gives, og for mere end et halvt Hundrede Medlemmer gælder det, at deres Virksomhed i Tinget kun strækker sig over en ganske kort Periode. Iøvrigt maa det hol-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

des fast, at Afskaffelsen af Enkeltmandskredsene og de politiske Organisationers overvejende Indflydelse paa Taler og Afstemninger i høj Grad har bidraget til at dæmpe det personlige i Rigsdagsmændenes Fremtræden for Offentligheden, hvortil kommer, at det store Flertal udgaar fra Befolkningens Masse, og næsten ingen af Medlemmerne er traadt særligt frem i det offentlige Liv og Erhvervslivet.

Vi træffer ingen kendte Videnskabsmænd, ingen førende Jurister, ingen af de store Handels- og Industrivirksomheders Ledere, ikke heller Redaktører af store Bladgrupper eller Hovedstadsaviser. Kort sagt, af „kendte" Mænd kun de fra ældre Tider kendte politiske Førere og ganske faa nye i Begreb med at vinde Navn.

Aarsagen er den ganske simple, at det komplicerede Erhvervsliv kræver sin Mand *helt*. En Politiker maa vie sig til dette Kald, og i vort Land er det kun faa, der kan ofre Staten deres Arbejde udelt uden virkelig Løn. Deraf følger saa, at Lovgiverne pa Tinge bliver en skiftende Kreds af Borgere i Virkeligheden det, de skal være: et Udtryk for Folkestyret i skiftende Personer, udgaaede af Folkets Midte.

En Undtagelse danner vel i denne Henseende Socialdemokratiet, der, som før antydet, møder med en Række Journalister og Fagforeningsledere, hvis Livsvirksomhed i sig selv ligger tæt op ad den politiske Virksomhed, og efter Partiorganisationen lønnes som politisk Fagarbejde.

I alt dette er der kun en Udvikling af Folkestyret, som vi før har bemærket, men samtidig maa det erindres, at Begrebet „store Mænd", som dyrkedes i den Tid, da vor gamle Grundlov blev til og i et halvt Aarhundrede siden ikke findes i vort Samfundsliv i samme Forstand som tidligere. Nu har vi allesamme saa temmelig Rede paa, hvad der foregaar i vort Samfund, den korporative Aand har afløst den udprægede Individualisme, og hvad vi ser omkring os i andre Lande skal nok gøre den besindige Vælger betænkelig ved at opfostre politiske „Giganter". Det er Ledere blandt lige, ikke Førere for lydige Masser, Danmarks Folketing har Brug for.

En Sammenstilling mellem Partistillingen ved 1903 og nu giver et Billede af Udviklingen.

I 1903:			I 1934:		
Venstrereformpartiet	76)		Venstre	39	
Moderat Venstre	16)	92	Radikale	14)	
Socialdemokrater		14	Socialdemokrater	62)	76 Regeringsparti.
Højre		8	Konserv. Folkept.	27	
			Retsforbund	4	
			Kommunister	2	
			Slesvigs Parti ...	1	
		114			149

Ganske vist er de konservative ikke det samme som det gamle Højre, og det radikale Venstre staar det gamle Venstre nærmere end det nuværende

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Venstreparti; kun Socialdemokratiet har endnu den gamle, røde Fane. — De Læsere, der kender Bransagers fortræffelige Skildring af Folketinget i 1903, vil kunne se, at Bransager har gjort os opmærksom paa en Kreds af jævne Skikkelser, som Lovgivningsarbejdet trøstigt kunde betroes. Det blev vor Opgave at vise, at disse Mænds Arbejde blev gjort saa godt, at Kredsen nu godt kan udvides til at omfatte alle danske, hvis Vandel sikrer dem deres Medborgeres fulde Agtelse. Endelig maa det huskes, at Arbejdet paa Rigsdagen i høj Grad bestaar i at gennemgaa Lovforslag i Udvalgene.

Og den almindelige Talemaade, at vi kunde nøjes med færre, saaledes er uberettiget. For at de foreslaaede Love kan blive underkastet en grundig Gennemgang af Vælgernes Repræsentanter, maa disses Antal være betydeligt. Rigsdagen sidder normalt i et halvt Aar, og i dette skal, foruden den omfattende Finanslov, gennemgaas et betydeligt Antal Lovforslag i Samlingen 1932—33, saaledes f. Eks. 174 Forslag, der jævnt fordeles i Udvalg paa indtil 15 Medlemmer, der desuden skal passe de ordinære Møder.

Desuden behandles en Række Valg, Forespørgsler, Andragender og Beslutninger, der ofte forudsætter betydeligt Forarbejde. Det tør derfor roligt paastaas, at det, at være Rigsdagsmand i vore Dage, betyder et meget stort og mangesidigt Arbejde, der ikke gøres lettere derved, at den største Del af de paagældende ikke har gennemgaaet en mangeaarig Uddannelse i Virksomheden, og efter hele deres Bestemmelse og den politiske Udvikling netop repræsenterer den almindelige Vælger med dennes alt andet end specielle Forudsætninger for Lovgivningsarbejde og Ordning af administrative Anliggender.

I vor Tid, hvor Korporationer ustandselig udvikles, vil enhver Vælger dog i Fagforeninger, Erhvervssammenslutninger, Selskabsbestyrelser og filantropiske Foreninger have Adgang til den nødvendige Forskole, Staten selv kan drage de kyndigste og viseste Specialister ind i Lovgivningsarbejdet, naar den synes det tiltrænges.

Iøvrigt ønsker vi her udtrykkeligt at gøre opmærksom paa, vi med de efterfølgende Biografier tilsigter at give et Billede af Rigsdagens Personer i Mosaik; vi kan ikke indlade os paa udtømmende Livsskildringer, men maa indskrænke os til at stille vore Personer frem paa Baggrund af Rigsdagens Liv, ledsaget af de Bemærkninger, hvortil dette giver den udenforstaaende Anledning. Kun om et Faatal gælder det, at deres Personer træder selvstændigt frem; vi ønsker vore Biografier opfattede som Billeder fra Rigsdagen med dens Portrætter, saadan som vi ser dem udefra.

Det har selvsagt været ugørligt til Brug ved en saadan Oversigt at gennemgaa Rigsdagstidende med Hensyn til Taler eller blot Aarbøgernes Fordeling af Udvalgsarbejdet, men det er dog forsøgt ved Angivelser af Arbejde i Udvalg om betydeligere Lovforslag i de senere Aar at antyde de paagældendes særlige Anvendelse i Lovgivningsarbejdet, og angive deres Betydning i den snævrere Kreds af de staaende Udvalg og Partibestyrelserne. For Udvalgenes Vedkommende er dette mere tænkt Eksempelvis, end i nogen Henseende udtømmende. Ikke heller har vi anset det før nødvendigt, at opføre alle de

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hverv og Stillinger, de paagældende har indtaget i kronologisk Rækkefølge. Det vilde blot skabe en Række Gentagelser af tørre biografiske Fakta, der ikke staar i nødvendig Relation til det, der har været dette Værks Hovedopgave. Desuden er saadanne Data at finde paa andet lettilgængeligt Sted. For hver Rigsdagsmedlem er i Teksten anbragt den paagældendes Portræt, for Billederne og deres Anbringelse har Forlaget ene Ansvaret.

— —

Det være os iøvrigt tilladt som Motto over de følgende Blade at sætte Kansleren Thomas Morus' berømte Ord fra hans „Utopia": „Utopianerne har faa Love, men de er gode."

Ak, var blot Danmark det Land Utopia!

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

A. DET KONSERVATIVE FOLKEPARTI (27)

KRISTEN AMBY, Sognepræst.

Født 4. Marts 1894, Medlem af Folkeinget for Københavns Amt, Konservative Folkeparti.

fot. Elfelt

KRISTEN AMBY er født i Skive, hvor hans Fader var Pakmester. Han gik i Skole paa Sorø, blev Student 1914 og tog 1920 teologisk Embedseksamen. Som Kandidat drev han Journalistisk, blev saa Fængselspræst i Nyborg 1923 og virkede der i to Aar, hvorved han fik en god Indsigt i mangt og meget, der giver social Forstaaelse. I 1925 fik han det Kald i Skuldelev-Selsø ved Roskilde, som han nu beklæder.

Pastor Amby har altid været politisk interesseret, han er, som saa mange af den akademiske Ungdom, Konservativ, og som Præst hører han til dem, der mener, at Præstens Gerning ogsaa bør udstrækkes til Deltagelse i Samfundets politiske Liv. Der var en Tid, langt tilbage i Middelalderen, da de politiske Stormænd, Kanslerne, alle var Gejstlige. Reformationen udelukkede i næsten 300 Aar Præsterne fra Deltagelse i det politiske Liv, og først med Mænd som Grundtvig og Monrad traadte de igen ind i Politik.

Amby har ingen offentlige Hverv, han virker ved sin Fremtræden anselig, og er en god Taler. Paa Rigsdagen har han deltaget jævnt i Udvalgsarbejdet, saaledes i 1932—33 siddet i Udvalg af ret forskellig Art, som Husmænds Rentebetaling, Oprettelse af Havebrug, Regulering af Svineproduktion — alle væsentlige Landbrugsspørgsmaal, endvidere som Jernbanenedlæggelser, og endelig om Forholdet mellem Husbond og Medhjælpere, hvorhos han deltog i Udvalget om Tilføjelse til Presseloven, et Forslag af Dr. Dam, der ikke blev Lov.

J. OSKAR ANDERSEN, Dr. theol. Professor.

Født 15. Maj 1866, Medlem af Folkeinget for Københavns Vestre Storkreds.

DER var en Tid, da de høje Tings Medlemmer, for en Trediedels Vedkommende, udjordes af lærde Professorer, højtstaaende Embedsmænd og Højesteretsdommere og Advokater. Det er over en Menneskealder siden. Den ændrede Rigsdag efter 1918 har kun en Professor og fremragende Videnskabsmand, og han er Dr. theol.

Johannes Oskar Andersen er Søn af en Sagfører, født i København, Student 1884 og cand. theol. 1890. Han vandt 1892 Universitetets Guldmedalje, skrev en i vor personalhistoriske Litteratur højt anerkendt Afhandling om Teologen Holger Rosenkrantz, den lærde, paa hvis, nu 300 Aar gamle, Stipendium, han foretog en Udenlandsrejse. Hans Fag som Professor, hvortil han udnævntes, var Kirkehistorie, men iøvrigt har han øvet en stor Virksomhed

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

som teologisk Tidsskriftsskribent. Han valgtes ind i Folketinget den 22. April 1918 i København, og har siden da hørt til Tingets mest betydende Konservative.

I 1930 var han Universitetets Rektor, og hans Hovedgerning ligger paa Frue Plads.

Som stærkt interesseret i Det kgl. Teater har han ofte i Tinget og udenfor dette taget til Orde i dette tilsyneladende uløselige Spørgsmaal, og han er Medlem af Teaterkommissionen.

Professor Oskar Andersen er, som den højtstaaende Videnskabsmand, han er, en indsigtsfuld og betydelig Arbejdskraft, men han gør et noget koldt og ensidigt Indtryk, savner Lune, og er ofte i sine Indlæg stærkt agressiv. Han afviger meget fra den almindelige Type af en dansk Rigsdagsmand.

ALFRED BINDSLEV, cand. theol. Redaktør.

Født 21. Juni 1896, Medlem af Folketinget for Sorø Amtskreds, Konservativ Folkeparti.

I Begyndelsen af vort Aarhundrede dannedes et saakaldt ungt Højre, særlig af Hensyn til Forsvarssagen, Partiet kom aldrig nogensinde til at spille nogen Rolle. I de Tider havde „Frihed og Fremskridt" Krav paa Ungdommen, og det var Oldinge i Landstinget, der politisk repræsenterede Partiet Højre. Med Tyverne kom en ny konservativ Ungdomsbevægelse, der ogsaa fandt et Arnested i Studenterforeningen. Fra denne er Partiets nuværende Ledelse udgaaet, og til den kan man vel nok regne Pastor Bindslev, der netop i den meget bevægede Tid i 1920 under Genforeningsrøret holdt Bryllup med en Datter af Højesteretssagfører Harboe, som er en af de mest fremtrædende konservative Politikere i den sønderjyske Genforeningssag.

Alfred Bindslev er født i Aalborg, hans Fader er den kendte Kreditforeningsdirektør Valdemar Bindslev, og ved sin Fødsel hørte han til det konservative Bourgeoisi. Han blev Student 1914, cand. theol. 1920 og derefter Kapellan ved Citadelskirken. Hans politiske Interesse var altsaa vakt i Studenteraarene, han blev Redaktør for Tidsskriftet „Den ny Tid" fra 1918—25, og er nu Udgiver af „Det unge Danmark".

fot. Elfelt

Særlig præget er han af Nationalfølelse, og har i en Række Artikler og Pjecer slaaet til Lyd for sine Anskuelser. Han er at betegne som Repræsentant for en Art Renaisance, der

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

efter Krigen greb Ungdommen paa religiøse og nationale Spørgsmaal og gjorde Front mod den Anskuelse, at den liberale Politik, religiøs Indifferentisme og internationale Verdensborgerteorier særlig havde Tag i Ungdommen. Han blev naturligt en Mand, hvortil den konservative Ungdom saa hen med Forventninger, og i en ganske ung Alder traadte han ind i det offentlige Liv. Ikke tredive Aar gammel var han Medlem af den kommunale Vælgerforenings Repræsentantskab og Bestyrelsesraad; blev 1925 Medlem af Borgerrepræsentationen, i hvis borgerlige Fællesgruppe han afgjort er den ledende.

I 1926 valgtes han ind i Folketinget for Sorø Amtskreds, og blev ogsaa her en stærkt benyttet Mand. Han er Undervisningsministeriets Raadgivende i Forfatterstipendier, og et virksomt Medlem af Radioraadet.

Hans politiske Interesser foranledigede ham til i 1932 at opgive sin Virksomhed som Præst. I sin Fremtræden var han aldrig Prælat, han hørte til den Kreds af unge Præster, der mere fremtraadte som Aandsarbejder af akademisk Tilsnit, men han har over sit Væsen en vis sikker Tone af Autoritet, der giver hans Tale Vægt. Under en national betonet konservativ Udvikling vil Bindslev komme til at spille en betydelig Rolle.

O. BOUET, Maskinmester.

Født 25. Marts 1879, Medlem af Folktinget for Københavns Søndre Storkreds, Konservativ Folkeparti.

DER hviskes i Krogene om, at Regeringen tænker paa at faa Valgloven lavet om. Vi har omtalt I. C. Christensens berømte to Tempi under Grundlovsændringen i 1911—12. Valgloven er et betydningsfuldt Tempo, i kyndige Hænder kan den bruges til meget — navnlig til at udrydde Modstandere.

Højre var fra 1901—1918 et Landbrugsparti som man maatte regne med, naar ikke de Frikonservative gjorde dette overflødigt. I Folketinget repræsenterede det udelukkende Landstingets Modstand.

Saa kom Valglovsændringerne og det i 1915 opstaaede Konservative Folkeparti blev et politisk Parti, alle ubetinget maatte regne med. I den lange Rigsdag sad i Folketinget kun 6 Højremænd i København og Omegn og 2 ude i Landet, ialt 8 af 114. Allerede Valgordningen i 1918 bragte Tallet op til 21, og efter 1920 blev Tallet 28.

Mens man i 20'erne tenderede mod en To-Partigruppering ved Alliancer, steg de Konservatives Betydning gradvis. Saa er der lidt Tilbagegang, nu er Tallet altsaa 27, og vor Politik maa alvorligt regne med det konservative Folkeparti, faar det Tag i Landet og i Ungdommen, har det mægtige Chancer.

Men man kan jo maaske benytte en i Øjeblikket betydelig Spænding mellem de borgerlige Partier til at pille ved Valgloven — saa kan meget komme til at se anderledes ud, og „Svanen fra Roskildefjord", den vragede Redaktør I. A. Hansen, kan have Aarsag til at istemme sin bedrøvelige Sang!

Hvorom alting er, vi har et konservativt Folkeparti og O. Bouet er en af dets solideste Mænd.

Han er i Slægt med det gamle Højre, af Oprindelse og af Tænke og Hand-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

lesæt. — *O. Bouet* er født i København. Faderen var Skibsfører, og disse har altid været konservative. Selv blev han Maskinist, opholdt sig Rusland i 1½ Aar, kom saa tilbage og traadte i Kommunens Tjeneste, først ved Vandværket, siden ved Valby Gasværk. Som Mester sluttede han sig til Arbejdsgivernes Institutioner og blev et virksomt Medlem af Arbejdslederforeningen i Danmark og Skandinavien, Redaktør af Maskin-Tidsskriftet 1911—18, senere af „Maskinmesteren" til 1924. Han sad i den konservative Vælgerforenings Forretningsudvalg fra 1917—20, i Boligselskabet fra 1920, var Næstformand i den konservative Vælgerforenings 14. Kreds og Hovedbestyrelsen fra 1920, Borgerrepræsentant fra 1921—33.

fot. Elfelt.

Saaledes var han selvskreven til Folktingsvalget i 1924, allerede opstillet 21. Sept. 1920 i Søndre Storkreds. I 1924 blev han valgt i Vestre Storkreds, ikke genvalgt 1929, men 16. Novbr. 1932 valgtes han i Søndre Storkreds.

I de fem Aar fra 1924—29 indtog han en stærkt benyttet Plads i Partiets Arbejde, og efter at være genvalgt er han atter taget stærkt i Brug.

En væsentlig Del af hans offentlige Arbejde ligger dog udenfor Tinget. Han har været Medlem af Aldersrente-Kommissionen 1922, af Funktionærudvalget 1923 og af Arbejdskommissionen af 25. Maj 1925. Han var fra 1923—30 Formand i Funktionærforeningens socialpolitiske Udvalg.

Bouet hører til den Type af Politikere som den skarpe Gnidning mellem Arbejdere og Arbejdsgivere har skabt. Det er mere en Forhandlingspolitik end en Kamppolitik. To jævnbyrdige Modstandere staar overfor hinanden, deres Kamp er ødelæggende for det hele Samfund, de tilhører, opgives kan den ikke, men den maa føres saaledes, at alt gaar sin Gang og ødelæggende Standsninger undgaas. Det uddanner ikke Kamptalere og Agitatorer, men det opdrager og giver Erfaring i frugtbart Forhandlingsarbejde, skærper Raadsnarhed og Diplomati. Til dette Arbejde kræves Mænd af en særlig Støbning, og en forsøgt Maskinmester er ikke den ringeste, naar en saa stor Maskine skal holdes i Gang.

J. C. A. CARLSEN-SKIØDT, Handelsgartner.

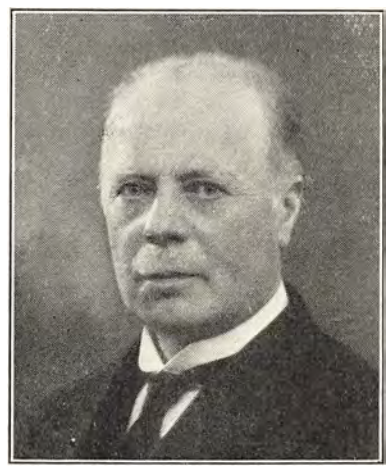
Født 9. Marts 1866. Medlem af Folketinget for Odense Amt, Konservative Folkeparti.

HVIS Carlsen Skiødt ikke havde været Konservativ, vilde han forlængst være traadt ind i det politiske Liv paa Rigsdagen og have spillet en Rolle blandt dens solide Rigsdagsmænd. Nu maatte han vente, til han naaede et godt Stykke over de halvt Hundrede Aar. I et langt Liv havde han deltaget i offentlig Virksomhed og beklædt ansvarsfulde Tillidsposter, han hører til de

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nationalt og religiøst prægede konservative Samfundsstøtter af gammel Støbning, der, udelukkede fra effektiv politisk Virksomhed af Talmajoriteten, i deres borgerlige Kreds bevarede det gamle Højres Anskuelser og Ideer, til en mere retfærdig Valgordning atter kaldte dem frem i et Rigsdagsarbejde, hvortil deres Erfaringer gennem de mange Aar gjorde dem særdeles velskikkede.

Jens Carl Adolph Carlsen Skiødt er født i Odense, Faderen var Landmand. Selv uddannedes han til Gartner i den store fynske Have, og efter 1892 at have etableret sig selvstændig, købte han i 1897 Ejendommen Krogsagergaard, som han omdannede til et stort Gartneri. I vor Frue Landsogn ved Odense blev han i 1905 indvalgt i Sogneraadet og var dets Formand fra 1909—21, ligesom han blev Næstformand i Amtets Sogneraadsforening i en Række Aar og tillige Kirkeværge i Sognet fra 1915—20. I 1920 indvalgtes han i Folketinget og blev i 1930 Medlem af Landbrugsministeriets Udvalg for Gartneri og Havebrug. Da Landsognet indlemmedes i Odense blev han Byraadsmedlem i 1929 og fungerer endnu tillige som Formand for Byraadets Skoleudvalg. — Han har været knyttet til en hel Række kristelige og Missions Foreninger, deltaget i Afholdsbevægelsen og Landsarbejdet for „Arbejdet adler", været Medlem af Provstiudvalget i Odense og Hans Tavsenfonden og er det endnu. Desuden har han øvet en udstrakt Forfattervirksomhed, dels af populær historisk Natur, dels som skønliterær Forfatter væsentligst en Fortsætter af den gamle saakaldte Skolelærerliteratur, hvis ypperste Repræsentant var Zacharias Nielsen, og som nu blomstrer i Morten Korch. Hans Livsgerning præger hans Væsen, og i Skrift og Tale minder han om den Kreds af Fynboer, der fra Stormænd som Rask og H. C. Andersen til jævnere Skribenter som Rasmussen Søkilde og Vedel Simonsen har gransket deres Fødeøs Historie og skrevet om dens Mennesker og Forhold. Hans Modstandere forlyster sig med at kalde ham „Lyriker". Hvorfor ikke lidt Lyrik i Politiken?

G. L. J. CHRISTMAS MØLLER, cand. jur.

Født 3. April 1894, Medlem af Folketinget for Odense Amt, Det konservative Folkeparti.

STUDENTERFORENINGEN møder os første Gang i dansk Politik som Frihedsbevægelsens Lejr, af den fremgaar Ploug, Orla Lehmann, Bille og en Skare af Fejdetidens førende Penne: De Nationalliberales Ynglingeskare, Skandinavismens begejstrede Tilhængere. Efter Grundlovsdagene skifter Billedet. De nationalliberale Embedsmænd og Politikere blev Konservative,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

truede af Bondevennernes Fremmarch, deres Sønner endnu Pallas Athenes Kuld, opfødte i Konservatisme og i Provisorietiden, flokkedes Studenterne om Estrup i et mægtigt Tog efter Attentatet i 1885. Venstrestudenterne og de liberale, københavnske Studenter udvandrede til Studentersamfundet forjagne af Godskesen, Ellinger, H. C. A. Lund o. fl., blandt hvilke vor ældste konservative Politikere er at finde. Samfundet udklækkede det radikale Venstre med Zahle, Ove Rode, P. Munch, Alfred Christensen, Ivar Berendsen o. fl., og der var heller ikke noget for Akademikere at udrette i et Parti, der i Folketinget talte en halv Snes og i Landstinget bestod af gamle Godsejere.

Saa kom Grundlovsændringen og Forholdstalsvalgene, og Højre blev igen et Parti under Navnet: Det konservative Folkeparti. Krigen havde bragt Ungdommen i Skuddet, overalt kaldte man paa de unge, og i Studenterforeningen rejstes den konservative Politik igen, mens Socialisterne aad „Samfundet", for nu at trues sammesteds med at blive opædt af Kommunisterne. Blandt vore konservative Politikere er det to Mænd fra Studenterforeningen der fører an, og af dem er i Øjeblikket Christmas Møller Nummer et. — *Guido Leo John Christmas Møller* er født i København. Hans Fader var Bankier. Student 1911, studerede han Jura og blev Kandidat 1922. Økonomisk uafhængig søgte han ikke noget Levebrød, men kastede sig over Politik, hvortil han var vel skolet gennem Studenterforeningens Foreningsliv. Han var kun 26 Aar gammel, da han valgtes ind i Folketinget i Odense Amt den 21 September 1920, den Gang var han endnu cand. phil. I Samlingen 20—21 træffer vi ham i Udvalget om Statsforsikringsfonden i Novbr. 1920, i Udvalget om Valgkommissionen 4. Marts 1921, hvor Venstre og de Konservative var enige i Udvalget om Postloven 29. Oktbr. 1920, i Udvalget om Navigationsundervisningen 30. Marts 1921, i Udvalget om Navneforandring 16. December 1920 og i Udvalget om Skotøjsfabrikation 27. April 1921. Som det vil ses, lutter mindre betydende Sager, det konservative Parti var den Gang forsynet med Harboe som første og Pürschel som anden Jurist, og de betydeligste af dets Medlemmer var Pastor Laursen, Pitzner og Abrahamsen, med O. Reedtz Thott som opdukkende Kraft.

Men allerede i 1924—25 er Christmas Møller avanceret, han er kommet ind i det staaende Udvalg for Prøvelse af Valg sammen med Medlemmer som Rode og Krag; han sidder i Udvalget om de kommunale Ejendomsskatter. Efter Reedtz Thotts Død voksede Christmas Møllers Indflydelse, og da en Del af de dygtige Konservative, som Valglovsændringen havde bragt ind i Tinget, trættedes og traadte ud, naaede han i Slutningen af Tyverne frem i den første Række af Partiets Folketingsmænd. Drachmann, som en Tid tegnede til at blive Føreren, havde sine Særstandpunkter, og det blev Pürschel og Christ-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mas Møller der kom til at føre an. Christmas Møller ejede større Smidighed, et langt mere sympatisk Væsen end Pürschel, og en betydelig Evne til at omgaas Modstandere. Han taler godt og har god Oversigt over sine Emner. Han optræder besindigt og forsigtigt og undgaar — i Reglen da — at stille Sagerne paa Spidsen. En Undtagelse var Episoden i 1929, da han gjorde sit Parti en Bjørnetjeneste ved at foranledige det Valg der væltede et Ministerium, hvormed Pürschel maatte kunne have samarbejdet.

Under det socialdemokratiske Partis Ministerium er hans Betydning paa Rigsdagen steget. Han er Formand for Det konservative Folkeparti i Folketinget og Medlem af det betydningsfulde staaende Fællesudvalg. I Samlingen 1932—33 var han Medlem af Udvalget om Arbejder-Overenskomster, Udvalget om Konverteringen, Bankordningen, Valutavæsenet, Burmeister & Wain-Loven, Betalingshenstand for Landbrug m. fl., Lov om Skat og Renteindtægt (Kriseforhandlingerne), Konverteringsloven, Arbejdsløshedskasserne, Valuta, og han er Ordfører for det konservative Kornordningsforslag.

Det anførte, som i og for sig kun tjener til Belysning af den enkeltes Arbejde i Tinget — selvfølgelig benyttes Medlemmerne ret ligeligt i Udvalgsarbejdet —belyser ganske godt hvorledes en ikke 30aarige Folketingsmand i Løbet af faa Aar arbejder sig op til Førerstilling i et Parti og Sæde i de Udvalg, der betegner de „store" Sprøgsmaal, som angiver Dagens Politik. En Fødselsdagsgave til ham paa hans 40aarige Fødselsdag var 70.000 blanke Kroner til Partiet.

Studenterforeningspolitiker, sagde de gamle paa Tinge om Christmas Møller, da han først optraadte. Men, som en Gang sagt i vor Parlamentarismes første Tid, kom mange af de „første" fra „Slavekirken" ved Gammelholm, og nu da Udvalget er langt større, vil der sikkert møde os adskillige Studenterforeningspolitikere med samme Fremdrift som cand. jur. Christmas Møller — men han har nu Forspringet.

POVL DRACHMANN, cand. polit.

Født 30. Juni 1887, Medlem af Folketinget for Københavns Amt, Det konservative Folkeparti.

EN af Skavankerne ved det partipolitiske parlamentariske Styre er den, at Partiet uafviseligt maa holdes sammen og bære samme Uniform, uanset hvad den dækker over. Det konservative Parti varetager Arbejdsgivernes Interesser væsentligst i Hovedstad og Købstæder. Det maa derfor tale Industriens Sag, og anlægge dens Synspunkter, men disse maa igen forenes med hele Mellemstandens, som er den Kreds, Partiet særligt henvender sig til. Derved sker det, at Partiet faar enkelte Medlemmer, om hvem Uniformen sidder temmelig stramt, og som ofte bringer en pinlig, kølig Luft ind i en eller anden hyggelig sammenlevet Kreds. Saadan en Mand er Povl Drachmann i Det konservative Folkeparti.

Povl Drachmann er Søn af Danmarks største Digter i vor Tid, Holger Drachmann, for den der kun overfladisk kender ham, har han intet tilfælles med sin saa personligt ejendommelig udprægede Fader. Han har vel nok ar-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vet efter ham en Lyst „zum fabulieren", men hans Prosa naar aldrig „Forskrevet" — og han ser vel ret resigneret paa sin Digtervirksomhed. Til Gengæld er han fuldkommen fri for sin berømte Faders Ekcentricitet, han har arvet hans betydelige Arbejdsevne, men hans Arbejde fremtræder ikke i Slængkappe, bærende Hat som det vil og kan, det er fast, energisk og til Tider sammebidt: „Kraft" — er Titlen paa hans første Ungdomsroman. Han er Student fra 1905, Statsvidenskabelig Kandidat fra 1911, var 1911—13 Sekretær i Arbejdsgiverforeningen og derefter fra 1914 Redaktør af Tidsskrift for Industri. I 1915 skrev han paa Engelsk sit Skrift om den industrielle Udvikling i Danmark, og har skrevet flere industrielle Lejlighedsskrifter.

fot. Elfelt

Han var altid Konservativ, har været Medlem af Bestyrelsen for den konservative Presse og for Foreningen Norden. Desuden har han naturligt haft Sæde i industrielle Bestyrelser. Den 26. April 1920 valgtes han til Folketinget for Aalborg Amt, genvalgtes ved de to følgende Valg i dette Aar, men lod sig i 1924 opstille i Københavns Amt i Gentofte-Kredsens Valgomraade, hvor han siden stadig er blevet valgt. Hans Rigsdagsmandat skaffede ham Sæde i Toldraadet og dettes Appeludvalg, og han blev Medlem af Rigsdagens erhvervspolitiske Nævn. Hans Indflydelse er dog størst i Industriens Organisationer, hvis kundskabsrige og klare Talsmand han er, og for hvem han, før han indtraadte i Politik, har udført et stort og betydningsfuldt Arbejde, særlig under Verdenskrigen. Paa Rigsdagen blev han i de første Aar meget anvendt, og hans Navn var ogsaa stærkt fremme i de Aar. Hans særlige Felt var Toldlovgivningen og den industrielle Virksomhed, med de skarpe Konflikter, der her rejstes, hans afgjorte, skarpe Holdning overfor Socialdemokratiet og hans Uoverensstemmelse med de ledende Højremænd, der som Strudsen skjuler Hovedet i Buskene, naar der tales om Told, har medført, at han nu indtager en tilbageholden Stilling i Partiet, der egentlig lidet stemmer med hans Energi og Slagkraft. Han er sikkert mere anlagt til at være Fører end til at følge Trop, men selv nu er han ved sin Personlighed, sin faste og klare Form en Mand, man lægger Mærke til i en Forsamling.

Man sagde om hans Fader, det er lige meget hvad man ellers mener om Holger Drachmann, men han er en Skikkelse, man umuligt kan gaa hen og overse.

Det gælder ogsaa hans Søn.

I Tider hvor Lovgivningen næsten krampagtigt griber ind i alle Erhvervsforhold og Livsforhold, er Faren for personlige Synspunkter naturligvis nærliggende, og det kan være svært nok for de modstridende Klasse- og Faghensyn at holde hverandre Stangen, men Standpunkter maa der til.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

V. FIBIGER, Proprietær.

Født 14. Februar 1866. Medlem af Folketinget for Thisted Amt, Konservative Folkeparti.

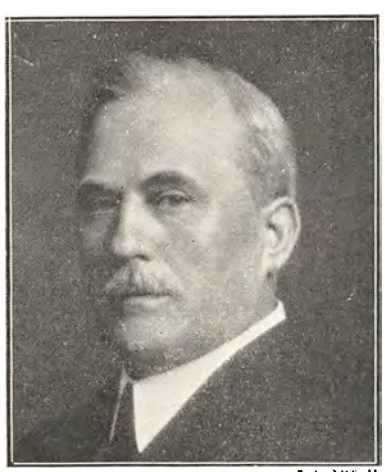
fot. Elfelt

VILHELM FIBIGER er født i Aarup, hvor hans Fader var Lærer. Han overtog 1909 Hovedgaarden Øland i Hassing Sogn, Thisted Amt. Gaarden er ældgammel, den nævnes allerede paa Valdemar Atterdags Tid og ejedes da af Slægten Glob, velkendt i Thylands Historie; den ligger paa den nu landfaste Halvø overfor Gjøel ved Limfjorden med udstrakte Mosearealer. Fibiger har ikke deltaget meget i det offentlige Liv. Han var fra 1917—21 Sogneraadsmedlem i Hjemsognet og deltog som Menighedsraadsmedlem fra 1916 i Missions- og kirkeligt Arbejde samt i Afholdsarbejdet. I Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring indtraadte han i Bestyrelsen.

Ved Valgene 26. April 1920 blev han straks indvalgt i Folketinget, hvor han siden har haft Sæde. Her blev han Næstformand i Partiet fra 1928, efter at have været stærkt benyttet i Landbrugets og Forsikrings- og Arbejdsvæsenets Udvalg. Han har Sæde i Fællesudvalget og gør som en stilfærdig og alvorlig Arbejder et betydeligt Arbejde paa Tinget. Ogsaa han er en af det konservative Folkepartis Landmænd, der for Tiden staar i en truet Stilling, saavel fra deres urolige Kolleger i L. S. som fra udprægede Industri- og Handels-Standpunkter.

A. D. GRATHWOHL, Skoleforstander.

Født 9. August 1866. Medlem af Folketinget for Københavns Amtskreds, Kons. Folkeparti.

fot. Elfelt

SKOLEFORSTANDER Grathwohl hører til de konservative Folketingsmænd, der traadte ind i Tinget efter Valgloven af 1920. Der blev ved denne Lejlighed i de mange skiftende Valg — i 1920 alene tre — opstillet en Mængde Kandidater i København og Forstadskommunerne. I Københavns Amt fik de Konservative 2 Mand valgt ved de to første Valg og tre i September 1920. Det lykkedes at bevare de tre Mandater 1924, og Grathwohl afløste Proprietær Lewald, der var den tredie valgte. Siden da har han haft Sæde i Tinget, hvor han i 1929 var Partiets Sekretær og iøvrigt meget benyttet i Udvalgsarbejdet.

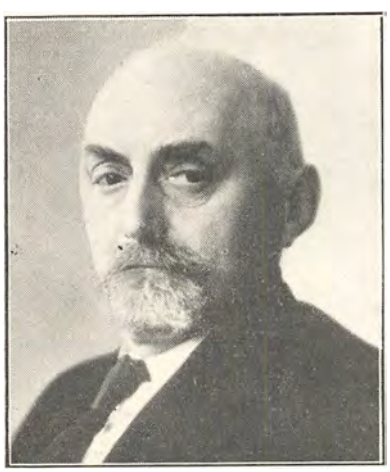
Albert Detlev Grathwohl er Københavner af Fødsel, hans Fader var Snedkermester. Han gik Maskinistvejen og tog Eksamen ved Flaa-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

dens Skole i 1889. Derefter aabnede han selv en Maskinistskole, der i 1906 overgik til Staten med ham som Forstander, og i denne Livsvirksomhed er han siden forblevet. I det offentlige Liv indtraadte han i 1914 som Borgerrepræsentant, blev 1923 Formand for den borgerlige Fællesgruppes Bestyrelse, men udtraadte 1924, samme Aar han blev Folketingsmand. Hans betydelige administrative Evner og hans indgaaende Erfaring i alle tekniske Spørgsmaal gør ham særlig egnet til Lovgivervirksomhed, ligesom han, der i en Aarrække har været Redaktør af „Tidsskrift for Maskinvæsen", sidder inde med betydelig Viden i den tekniske Literatur. Han har altid været Konservativ og danner efter sin Virksomhed og Udvikling et Bindeled mellem Storindustrien og Haandværkernes Middelstand.

VIGGO HANSEN, Gaardejer.

Født 28. August 1870. Medlem af Folketinget for Vejle Amt, Konservative Folkeparti.

VIGGO HANSEN er født i Horsens, hans Fader var Lærer. Han fik almindelig Skoleuddannelse, tog 1885 Præliminæreksamen ved Universitetet og gik saa over til Landvæsnet. I 1920—26 var han Formand i Viuf Andelsmejeri og Tilsynsførende ved Kolding og Omegns Sparekasse. Han er Konservativ, fordi han mener, at dette Parti altid paa den sundeste Maade har varetaget Samfundets Interesser, befriet fra Partiinteresser. Specielt Mellemstanden har dets Politik tjent og gavnet, og det er hans Opfattelse, at Samfundet bygger sin Eksistens paa Mellemstanden.

Han sluttede sig tidligt til den konservative politiske Organisation, men først i 1926 blev han opstillet og valgt i Kolding-Vonsild Kredsen og er siden genvalgt.

Han er Medlem af det staaende Fællesudvalg i H. t. Grl. § 45 og har i 1932—33 haft Sæde i Landbrugsministeriet — Lovenes Udvalg og Udvalg om Eksport m. v.

Som Gaardejer driver han sin Ejendom gl. Toftegaard ved Viuf og er Partiets eneste aktive Gaardmand i Tinget.

Det staar for den almindelige Opfattelse som noget af en Gaade, at de to i deres Marv konservative Partier ikke kan faa en „modus vivendi" stillet paa Benene, der muliggør Samarbejde paa de Felter, hvor Samarbejde absolut er paakrævet og Udskyden af Standpunkter, der enten kan vente eller ikke i Øjeblikket har Udsigt til at kunne føres igennem. Men det synes ikke at kunne lade sig gøre.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

H. HASLE, Landsretssagfører.

Født 2. November 1900. Medlem af Folketinget for Aarhus Amt, Konservative Folkeparti.

H. HASLE er Søn af Slagtermester F. V. Hasle, født i Skødstrup ved Aarhus. — Hans Fader flyttede i 1903 til Aarhus, og der blev han i 1919 Student fra Kathedralskolen. Han tog artium med ug i alle Fag og besluttede sig til at studere Historie. Men to Aar efter opgav han Historien og slog sig paa det mere praktiske juridiske Studium. Han blev allerede 1925 Kandidat og virkede i et Aarstid som Dommerfuldmægtig i Skern. Saa tog han Plads som Sekretær i De Forenede Kulimportører i Aarhus og blev samtidig Sagførerfuldmægtig. I 1928 tog han Bestalling som Sagfører i Aarhus og blev 1929 Landsretssagfører med Kontor i Aarhus.

Hans politiske Interesse var tidligt vakt. Allerede som Rus var han Medarbejder ved „Danskeren" i Haderslev, under de bevægede Dage, da Afstemningen fandt Sted. Men efter at han havde nedsat sig som Sagfører, blev han Sekretær i det borgerlige kommunale Samvirke i Aarhus og i 1932 opstillet som det Konservative Partis Kandidat i Aarhus Amt.

Det var hovedsagelig Stemmer fra Aarhus By, hvor han nu var velkendt i det konservative Borgerskab, der sikrede ham Valget. Bent Holstein havde jo nu sagt det konservative Parti Farvel. Efter at være blevet Folketingsmand blev Hasle Medlem af Bestyrelsen af Det konservative Folkeparti i Aarhus.

Som Jurist blev han hurtigt taget i Brug i Rigsdagsarbejdet og har været Udvalgsmedlem og Ordfører navnlig i økonomiske Sager, f. Eks. i Rente- og Konverteringsforslaget. Han er nu Tilsynsførende ved Bikuben i Aarhus. Hans gode Eksaminer viser stor Evne til at tilegne sig Stof og han er en sindig og støt Arbejder med den Forhandlingsevne, som Sagførervirksomhed udvikler.

HANS THYGE JACOBSEN, Præst.

Født 12. November 1896. Medlem af Folketinget for Viborg Amt, Konservative Folkeparti.

HANS THYGE JACOBSEN er født i Viborg, hans Fader var Dyrlæge. Han gik i Kathedralskolen, blev Student herfra 1915 og tog teologisk Embedseksamen 1921. Herefter ansattes han straks som Kaldskapellan i Gentofte, blev 1924 residerende Kapellan og 1926 1. res. Kapellan sammesteds, indtil han i 1929 blev residerende Kapellan i Vangede Sogn.

Fra 1922—33 var han Formand i Gentofte Sogns Værgeraad og blev 1. Maj 1934 Medlem af Skolekommissionen. Han sidder nu i Ledelsen af Vangede Børneasyl og er Formand for det frivillige Drengeforbund.

Allerede fra Hjemmet nærede han konservative politiske Interesser. Hans

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fot. Elfelt.

Fader Dyrlæge Chr. Jacobsen var opstillet som konservativ Kandidat i Viborg Amt ved Valget den 22. April 1918 og ligeledes ved Valgene i 1920, 1924 og 1926. Den 24. April 1929 traadte Sønnen i Faderens Sted og blev valgt. Siden har han haft Sæde i Tinget. Mærkeligt nok var Dyrlæge Jacobsen selv opstillet i Kellerupkredsen, men opnaaede kun et ringe Stemmeantal, i Viborgkredsen havde V. Pürschel repræsenteret det konservative Folkeparti siden 1920, til han 1924 afløstes af Prof. Axel Møller.

Paa Rigsdagen har Pastor Jacobsen haft Sæde i en Række Udvalg, saaledes i Samlingen 1932—33, i Udvalg om Indfødsret, om autoriserede Sygeplejersker, om Folkeforsikring, om privat Arbejdsanvisning, om Fabriksarbejde, om Aldersrente paa Fæøerne samt i Udvalg om de ikke vedtagne Forslag om Bortfald af Fattighjælps Virkninger og om Driftslaan til mindre Erhvervsdrivende.

P. KORSGAARD, Ingeniør.

Født 17. Juli 1874. Medlem af Folketinget for Skanderborg Amt, Konservative Folkeparti.

I Firserne og Halvfemserne var der en „arg" Venstreredaktør ved Aftenbladet, der hed Korsgaard, og mod hvem alle brave Højremænd skar Tænder og knyttede Næver. Hans Navn var ikke glemt, da der pludselig i Højre optraadte en konservativ Folketingsmand, der bar det samme Navn. P. Korsgaard er nu en af de ældste Aargange Konservative i Tinget. Pitzner er død, Oskar Andersen er ogsaa fra 1918 ligesom Ulrich, men af rigtig gammel Aargang var kun den nu afdøde Oberst Parkow i Folketinget.

Korsgaards Navn har dog i de forløbne 16 Aar — og 16 Aar er alligevel en lang Tid — været nævnt saa ofte, at han, der hører til Rigsdagens betydeligste Personligheder, er slaaet fast som „Konservativ".

Peder Korsgaard er født paa Tøtterupgaard i Thy, som hans Fader ejede. Han blev polyteknisk Kandidat 1897 og to Aar efter Stadsingeniør, Bygningsinspektør og Gasværksbestyrer i den skønne Stad Silkeborg. Der virkede han i 6 Aar; det lader sig antage, at den udprægede demokratiske Luft i denne Stad fordrev ham derfra. I 1906 blev Silkeborg en fast socialdemokratisk Borg. Venstre havde den været al sin Valgstedstid, mens den moderate Byriel Jensen repræsenterede den. Kors-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

gaard slog sig ned paa Fyn, grundlagde en Ammoniak Fabrik ved Nyborg og blev Direktør fra 1904 til nu.

Han begyndte sin politiske Løbebane paa Langeland mod Guldbrandsen i 1906, da Guldbrandsen slog P. Munch med 1190 Stemmer mod 1109, til Korsgaard blev der kun 279 Stemmer. Saa overlod man det splidagtige Venstre at slaas om Kredsen, som P. Munch i næste Omgang 1909 tog i fast Eje. Korsgaard dukkede saa op igen i Nykøbing paa Mors i 1913, hvor Socialdemokraten N. C. Christensen var begyndt at trænge ind paa Livet af Markvordsen. Det lykkedes ikke at fælde Markvordsen. Saa vendte Korsgaard efter Krigs-Hvilet tilbage til Skanderborg Amt, og der blev han valgt ved 1918-Valget paa den nye Opfindelse, Tillægsmandatet. Efter 1920 var han fast i Amtskredsen.

Paa Rigsdagen var han sikker paa at blive taget i Tjeneste af Partiet.

Han blev Ordfører i Skattelovene, Dyrtidsloven, det skæbnesvangre Statslaansforslag i 1918. Og i den nye Valglov efter Paaskekrisen spillede han første Violin. Han er en ypperlig Debattør, har angrebet de skiftende Regeringer med Fynd og hører til de Konservatives bedste Talere. — Modpartierne kan ikke rigtig lide ham. Nu er han Medlem af Partibestyrelsen og Finansudvalget. Han er knyttet til Fængselsselskaberne og Rækken af hans Tillidshverv er lang. Desuden nyder han international Anerkendelse i sit Fag.

OLE BJØRN KRAFT, Redaktør.

Født 17. December 1893. Medlem af Folketinget for Aalborg Amt, Konservative Folkeparti.

OLE BJØRN KRAFT har et Navn, der ligefrem dirrer af Styrke, det fremmaner Billedet af en Sagahelt, klædt i Bjørneskind med Ringe om nøgne Arme, der svulmer af Muskelkraft. Slet saa udpræget en Vildmand er Ole Bjørn Kraft nu ikke. Han er Søn af den sympatiske Viceinspektør for Fængselsvæsenet, Dr. phil. Alexander Kraft. I 1912 blev han Student, men tog ikke Embedseksamen, hvorimod han uddannede sig til Journalist ved Aarhus Stiftstidende. I 1919—22 var han Redaktør af Svendborg Amts Dagblad og blev i 1922 Medarbejder ved Ferslews Blade, for to Aar senere at redigere Dagbladet „Fædrelandet" i Sønderborg, dernæst Leder af „Aarhus Stiftstidende"s Hovedstads-Redaktion.

Alt dette er alligevel et Liv i Kamp, og nægtes kan det ikke, at Ole Bjørn Kraft bærer Glavind i Bæltet. Allerede som Student var han med i Kampen mod Øsalget, i 1917 stiftede han Bevægelsen „Det unge Danmark" og i Flensborgkampagnen i 1920 var han Fyr og Flamme.

Han hører til den konservative Ungdom, der hejser Idealismens Faner mod det sejrende Demokrati i Tidsskriftet „Den ny Tid" 1918—19, tændte han Bavner for at varsle Ungdommen, og i „Det ny Danmark" fra 1928 fortsætter han i et lidt roligere Tempo de gamle Signaler.

Det praktiske Liv har dog faaet fat i ham, han er Medlem af Journalistforbundets Bestyrelse og Pressens Fællesraad og har saaledes Lejlighed til at komme de Kolleger nær ind paa Livet, som han tog Kæmpetag med i sine første Dages Hede.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Men Ole Bjørn Kraft er slet ingen Vildmand, tværtimod er han i Besiddelse af et ypperligt Humør og det man kalder selskabelige Gaver. Derfor er han velset i de Kredse, hvori han færdes. De gamle trækker lidt paa Skuldrene af ham — det gør de gamle altid af en ung Mand paa 40 — men i Rigsdagen benytter Partiet hans utvivlsomme Arbejdsevne. Han sidder i Partibestyrelsen og i Valgprøvelses-Udvalget og er blandt dem, der ofte lader deres Røst høre i Salen.

Trods de nye Signaler, den helt nye Ungdom o. s. fr., minder Ole Bjørn Kraft om det unge Matzen'ske Højre i Firserne, om Henrik Smiths Højres Arbejder- og Vælgerforening, om Ellinger i Studenterforeningen og Jul. Schovelin som ung. Det er den akademiske Ungdom lutret i forrige Tiders Internationalisme nu atter nationale!

Kedelig er han ikke i sin Rolle som den stærke Mand, og det er givet, at der er Kraft i ham — maaske dog ikke helt nok til en Bjørn.

F. W. LARSEN BADSE, fhv. Gaardejer.

Født 24. Juni 1874. Medlem af Folketinget for Maribo Amt, Konservative Folkeparti.

HØJRES Gaardmænd var altid en særlig, men aldrig talrig Trop i Rigsdagen. I Aarene fra Systemskiftet til 1920 var de helt forsvundne. I 1908—9 var der ikke en Højregaardmand i Folketinget og i Landstinget kun J. P. Nordby, og saaledes forblev det til 1918. I Landstinget sad kun i 5. Kreds Gaardejer S. Rasmussen og Gaardejer Frøkjær, og nu i 1934 er Tallet paa konservative Gaardejere og Landbrugere steget til 4 i Folketinget, medens i Landstinget S. Rasmussen endnu er eneste Gaardmand. Det er næppe sandsynligt, at Antallet vil vokse. — Gaardmændene hører hjemme i Venstre, nogle har sluttet sig til det radikale Venstre og et Par Stykker er saagar Socialdemokrater, og nu er Larsen-Badse endda fhv. Gaardejer, der ikke har spundet Silke ved Landbruget.

fot. Elfelt

F. W. Larsen-Badse er født i Raa ved Maribo, som Søn af en Gaardfæster paa et af de mange lolske Grevskaber. Han bestyrede Fæstegaarden som ung og blev Ejer af den fra 1907—21. Som Gaardejer sad han i Hillested Sogneraad fra 1906 til 1912 og traadte ind i

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Bestyrelsen for fleer lollandske Selskaber. Ved det første Forholdstalsvalg 26. April 1920 kom han ind i Folketinget, blev Medlem af Hærlovudvalget og sad fra 1922—30 i Finansudvalget. Han er nu atter Medlem af dette Udvalg og selvskreven Repræsentant for det konservative Folkeparti i Landbrugets Lovforslag.

Hver Gang det trækker op til et virkeligt Samarbejde mellem Venstre og de Konservative, skeler man til det sidste Partis Landborepræsentanter. Det kan dog vist siges, at Larsen Badse, der var sin egen Mand ved Systemskiftet, hører til de gamle Højrebønder, der i Provisorietiden lod sig repræsentere af Godsejerne. Underligt nok satte disse Kampe et Skel, som 40 Aar ikke helt har formaaet at slette, og paa Lolland var der i Aarene omkring 1900 et meget betydeligt Antal højresindede Landbrugere. Nu præger Sukkerfabrikernes Arbejderkreds Amtets Folketingsvalg med ikke mindre end 3 Socialdemokrater af 6 Repræsentanter.

VICTOR LARSEN, Proprietær.

Født 25. Februar 1890. Medlem af Folketinget for Frederiksborg Amt, Konservt. Folkeparti.

VICTOR LARSEN er født i N. Alslev, hvor hans Ejendom Steffensminde er beliggende. Han var ikke oprindelig bestemt til Landvæsenet, tog Præliminæreksamen 1905 og 1912 Lærereksamen. To Aar efter blev han Student og tog Filosofikum, men 1916 afbrød han Studeringerne og overtog Ejendommen Steffensminde.

Han kom ind i Sogneraadet 1921 og sad der til 1933, var Repræsentant for den gamle Tesdorph'ske Sukkerfabrik i Nykøbing F. fra 1929 og i Bestyrelsen for Lolland-Falsters Arbejdsgiverforening for Land- og Skovbrug fra 1927.

Som stærkt politisk interesseret blev han Formand for Bestyrelsen af den konservative Lolland-Falsters Stiftstidende. Allerede 1918, som helt ung Landmand, traadte han ind i Politik som Formand for Stubbekøbing konservative Kreds; fra Barnsben havde han fulgt den konservative Politik lige fra Systemskiftet. Diskussioner i det konservative Hjem prægede hans Opfattelse, og da han blev den eneste Konservative i Sogneraadet, hævdede han, med Respekt for andres Anskuelser, sine politiske Synspunkter. For ham staar Ejendomsretten som en af Samfundets Grundpiller og den fædrelandske Idé er det bærende for Nationen.

Det er dog først i 1932 han blev opstillet til Valg i Frederiksborg Amt og ved Oberst Parkows Død den 10. April 1934 tog han som Suppleant Plads i Tinget.

Som Rigsdagsmand er han altsaa den yngste, der afløste den ældste i Folketinget.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Han er nu Formand for Repræsentantskabet for Landmandsbankens Nykøbing F. Afdeling og Medlem af Bestyrelsen for Centralbestyrelsen af Tolvmandsforeningen (den konservative Forening for større Landbrugere) fra 1934.

LORENZEN BRØDE, Gaardejer.

Født 1. Decbr. 1890. Medlem af Folketinget for Sønderjylland, Konservative Folkeparti.

OLUF P. LORENTZEN tilhører en gammel sønderjysk Slægt. Han er født i Bröde paa Lundsgaard ved Horslund, hvor hans Fader ejede Gaard. Han besøgte tysk Skole, senere Hejls Efterskole. I 1908 blev han som Værnepligtig tysk Soldat i to Aar, indkaldtes da Verdenskrigen brød ud og gjorde hele Felttoget med til 1918. Han havde overtaget Gaarden „Bröde" ved Løjt Kirkeby i 1914. Offentlige Stillinger har han ikke beklædt, men han blev valgt til L. S. Sammenslutningen i Sønderjylland fra dens Start til 1932. Han tilhører Det Konservative Folkeparti og har ikke sluttet sig til de udtraadte Medlemmer af L. S.

Ved Valget i 1932 blev han først Suppleant for Gaardejer J. Nissen, og ved dennes Død i 1933 idtraadte han i Tinget, hvor han altsaa hører til de yngste Medlemmer.

Det synes som om den Bevægelse, der under Betegnelsen L. S. var særdeles kraftig i det foregaaende Aar, er faldet i roligere Former. Om der overhovedet vil blive dannet noget politisk Parti til Tilslutning til Bevægelsen er endnu usikkert. Det er næppe sandsynligt, at nogen endelig Afgørelse herom træffes, før det trækker op til Valg, hvad i Øjeblikket næppe noget af de „store" Partier ønsker, og Valgperioden udløber først 1936.

Indtil da vil der være rigelig Tid for de politisk interesserede L. S.-Mænd til at finde — da det gælder Landmænd, tør vi vel nok sige — deres Baase i den store Folkehob.

GERDA MUNDT, Frøken.

Født 4. September 1874. Medlem af Folketinget for København, søndre Storkreds, Konservative Folkeparti.

ER der nogen Kvinde, der har fortjent Hædersplads som kvindelig Lovgiver i Folketinget, er det Frk. Gerda Mundt. Da Kvindesagen rejstes herhjemme ved Kravet om Kvinders Adgang til Kommunalraad og Rigsdag og gennemførtes, var Gerda Mundt en af de først indvalgte i Lyngby Sogneraad i 1909. Da Værgeraadene oprettedes, blev hun valgt fra 1912—14. Men

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ogsaa paa et andet Felt traadte hun frem. Hun var Formand i Kvindernes Forsvarsforening i Københavns Amt fra 1907—12 i de Aar, da de hede Kampe paa Rigsdagen udkæmpedes om Forsvarsloven med I. C. Christensen som „Krigsminister". Hun tilhørte den kirkelige Retning, indre Mission, var fra 1904—12 dens Leder i Lyngby. Altsaa paa een Gang Fremskridtskvinde, nationalpatriotisk og religiøs, traadte hun frem i offentlig Virksomhed blandt de første Kvinder, der fik Adgang til de Stillinger, der i Aartusinder var forbeholdt Mænd.

Gerda Mundt er Datter af Danmarks sidste Overretsprokurator J. A. Mundt. Hun blev Student fra Frk. Zahle's Skole i 1896, tog anden Eksamen og studerede saa en Tid i Halle. Embedseksamen tog hun ikke. Den Gang var det kun Lægevirksomhed, der stod kvindelige Studenter aaben, bortset fra Lærervirksomhed ved Skoler.

Det varede altsaa 13 Aar, inden det offentlige Liv lagde Beslag paa hendes Evner og Energi. Hun var økonomisk uafhængig og stærkt interesseret i Børneopdragelse og Forsorgen for Kvinder. I Lyngby-Taarbæk Skolekommissioner sad hun fra 1913—14 og deltog i Arbejdet for Missionen blandt kvindelige Arbejdere, ligesom hun naturligvis blev et virksomt Medlem af Partiorganisationen, da den nye Valglov havde givet de Konservative fornyede Kræfter. I denne Organisation, dens Hovedbestyrelse og Forretningsudvalg, har hun i en Række Aar haft Sæde. Til Folketinget valgtes hun ved sidste Valg 16. Novbr. 1932 og er saaledes ganske ny i Rigsdagsarbejdet, hvor hun sikkert vil finde Anvendelse i de Udvalg, hvor Partierne sædvanemæssigt anvender Kvinder.

A. CHR. D. PETERSEN, Proprietær.

Født 3. April 1880. Medlem af Folketinget for Svendborg Amt, Konservative Folkeparti.

A. CHR. D. PETERSEN er Ejer af Forhaabningslund ved Ryslinge paa Fyn, der tilhørte hans Fader før ham. Han uddannedes til Landvæsenet og besøgte Højskole 1896—1902, overtog saa hin Fædreneejendom og blev Sogneraadsmedlem i 1917 til 29. Nogen yderligere Deltagelse i det offentlige Liv øvede han ikke udover Formandsskabet i Fyns landøkonomiske Selskabs Planteudvalg og Svendborg Amts landøkonomiske Selskab. Sporon Fiedler var Egnens konservative Folketingsmand, men ved Valget 26. April 1920 opstilledes ogsaa A. C. D. Petersen, der valgtes 11. April 1924, da Sporon Fiedler trak sig tilbage.

Han er nu Medlem af Partiets Bestyrelse i Folketinget og har haft Sæde

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fot. Elfelt.

i Udvalget om Laanefond til Landbrugere m. v., om Udførsel af Landbrugsprodukter og Jagtloven i Samlingen 1932—33, ligesom han vil være selvskreven i de Udvalg, der kommer til at behandle en Række Sager til Ophjælpning af vort for Tiden nødstedte Landbrug. Som Politiker repræsenterer han en maadeholden Konservatisme, men under den Udvikling, den konservative Landbopolitik nu tager, er det vanskeligt at sige, hvorledes de konservative Landmænd vil stille sig til de historiske Partier. A. C. D. Petersen er endnu en yngre Mand, der tilhører den nye Tid fra 1924, og det konservative Folkepartis politiske Linier ligger endnu ikke saa fast, at det kan siges, hvorledes Konflikter mellem By og Land i Fremtiden vil blive løst.

WILLIAM PRIEME, Grosserer.

Født 16. September 1894. Medlem af Folketinget for København, Østre Storkreds, Konservative Folkeparti.

WILLIAM PRIEME er født i Randers, hvor hans Fader var Kommunebogholder. Han tog Realeksamen i Randers og kom i Lære hos Firmaet S. A. Hasselbalch, senere søgte han videre Uddanelse i Hamburg. Efter sin Hjemkomst grundlagde han i 1920 sit eget Firma som en gros Firma i København.

Han er Stifter af Grossistsammenslutningen af 1930, hvis Formand han var fra 1931 til 33. Ligeledes var han Medstifter af Modevare Grossisternes Forening af 1930. I 1931—33 var han Repræsentant i Grosserersocietet og dets Næstformand for 1932—33.

Politisk tilhørte han det konservative Folkeparti og blev 16. November 1932 valgt i Østre Storkreds. Han hører til de ganske faa Repræsentanter for Handel paa Rigsdagen og vil sikkert faa sit Arbejde anvist inden for Handelens Lovområde.

I Samlingen 1932—33 havde han Sæde i Udvalgene om Landbrugsejeres Gæld, om Indløseligheden af Nationalbankens Sedler (hvori han som Ordfører for Mindretallet gik stærkt ind for Udvidelsen af „Frilisten“ og successiv Afvikling af Valutacentralen), om Sukkerordning, om Lukketid for Butikker m. v. samt i Udvalg om de ikke vedtagne Lovforslag om Driftslaan og Lov om Forhyring m. v.

Det er rimeligt, at han i de Tider, der kommer, vil tale „Handlen“s Sag.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

V. A. PÜRSCHEL, Generalauditør.

Født 28. August 1877. Medlem af Folketinget for Randers Amt, Konservative Folkeparti.

DANSK Politik har tre Centrer: Arbejdere, By og Land, og paa denne Tredeling strander det skarpt afgrænsede Topartisystem, der hører til Parlamentarismens ældste Traditioner. Generalauditør Pürschel er „By" ÷ Arbejdere, og han er Konservativ ÷ Land. En afgørende Rolle vil han kun kunne spille, naar By i enkelte Sager omfatter ogsaa Arbejdere, eller Konservatismen ogsaa omfatter Land. Men disse Tilfælde er sjældne, saaledes som Partierne for Tiden er organiserede her i Landet. Derfor hænder det, at man ikke rigtig ved, hvem der er første Mand i det Konservative Folkeparti, selvom det erkendes, at Pürschel er „en af dem".

Victor August Alexander Pürschel er født i København, Søn af en Fabrikant. Han blev Student 1895, juridisk Kandidat 1901, han har været Sekondløjtnant, Amts- og Byfogedfuldmægtig og en Aarrække Politiassistent i Lyngby, under den myndige Birkedommer Valeur. — Han har været Lærer i Jura ved Officersskolen, fra 1917—19 var han Auditør, blev saa Landsdommer i Viborg og endelig Generalauditør i 1929. — Alt dette peger paa Autoritet og Kommando.

Men ved Siden af dette har han været i Akademisk Skyttekorps Bestyrelse 1900—02, ledende Senior i Studenterforeningen 1917 og 19, og i denne sidste Egenskab været stillet overfor Parlamentarisme i Studenterstil.

Den 26. April 1920 blev han valgt til Folketinget i Randers Amt og har holdt Pladsen siden. Meget vigtige Hverv er her tilfaldet ham, han var Medlem af Militærkommissionen 1920 og fortrængte Parkow som Ordfører. Han var i den militære Straffelovskommission og i Ædruelighedskommissionen af 1923, var Medlem af Grønlandsdelegationen 1923 og Grønlandsudvalget 1924. I 1922 afløste han Pitzner som Partiets Gruppeformand og i 1928 blev han Rigsdagsgruppens Formand til Christmas Møller indtog hans Plads.

Det tjener ikke Pürschel til Forklejnelse, at han i vis Grad savner Rundhed og Elskværdighed, farligere er hans stærke Fastholden ved det gamle Højres Arv fra de nationalliberale Intelligente, og Bekymringer vækker hans, navnlig i den aller sidste Tid, stærkt fremtrædende Tilslutning til „Vælgeruniformering" efter italiensk og tysk Mønster. Han savner den Lidenskabelighed, der river Masserne med, hans Kommando-Aand er den danske Folkementalitet fremmed, og han er for meget Akademiker til at kunne virke folkelig. En dygtig Debattør for en Minoritet, hvortil han har rige Evner, vil vel næppe i Længden tilfredsstille hans stærkt udtalte Ærgerrighed.

Mon ikke Christmas Møller har større Chancer?

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

C. J. F. SVEN, Overretssagfører.

Født 24. Januar 1887. Medlem af Folketinget for Københavns Vestre Storkreds, Konservative Folkeparti.

RIGSDAGEN tæller for Tiden 11 Jurister, heraf er 4 Sagførere. I de romanske Lande er Sagfører et politisk Onde, hos os optræder de altsaa saa beskedent og blandt vore parlamentariske „Advokater" hører de store Navne en forlængst svunden Tid til. Efter den herostratisk berømte Højesteretssagfører fra 1908 er der vel optraadt Sagførere i Rigsdagen, men de fleste af dem har kun virket forbavsende kort. Det liggger deri, at Jurister savner den Evne til at at „ælte" Lovstof som en god Rigsdagsmand maa være i Besiddelse af. En Sagfører er nok indrettet paa at se en Sag fra mange Sider, specielt fra dens, af hvem han engageres, men han har svært ved at lade sig Anskuelser „paatvinge" og er tilbøjelig til at skifte Standpunkter. Vore Rigsdagssagførere er derfor sjældent de mest fremtrædende i deres Fag — en søgt Sagfører kan, som en søgt Læge, ikke binde sig til Rigsdagsarbejde, men vi har dog et Par habile Rigsdagssagførere i begge Ting og i Folktinget har vi Overretssagfører Sven.

fot. Elfelt

Carl Johan Frederik Sven er født i Storkøbenhavn, Student i 1905, bliver Kandidat 1911 og Overretssagfører 8. December 1914. Han har altid tilhørt det konservative Folkeparti og blev indvalgt i Frederiksberg Kommunalbestyrelse, hvor han nu som Raadmand tilhører Magistraten. Han driver ved Siden heraf en betydelig Sagførervirksomhed. I Folketinget har Sven haft Sæde for Vestre Storkreds siden 26. April 1920, ved Pitzners Død blev han indvalgt i Finansudvalget og vælges stadig til en Række Udvalg i betydelige Sager. Han besidder en betydelig Evne til at omgaas Mennesker, en elskværdig Fremtræden, der gør ham det let at forhandle, og gennem sin mangeaarige Beskæftigelse med offentlige Sager i Kommunalvirksomhed er han velegnet til at udføre det forberendende Lovarbejde. I den store Offentlighed er hans Navn ikke særlig kendt, han hører ikke til dem, der taler meget i Tinget, men sikkert til dem, der en Gang anbragt i Rigsdagen vil holde sin Plads der i en Aarrække. Han er Medlem af Partiets Bestyrelse.

A SVENSSON, Redaktør.

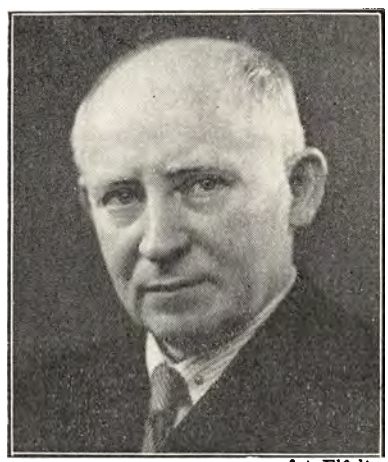
Født 19. November 1880, Medlem af Folketinget for de sønderjyske Amter, Konservative Folkeparti.

DA de sønderjyske Amter for første Gang sendte Repræsentanter ind paa den danske Rigsdag, var det konservative Folkeparti repræsenteret af en 30aarig ung Mand, cand. theol. Holger Andersen. Han havde drevet Studier ved

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

flere tyske Universiteter og i de ti Aar, i hvilke han sad i Folketinget, blev hans Arbejdsevne i den Grad taget i Brug i København, i Sønderjylland og i Udlandet at det undrer, at han i 1930 søgte Orlov fra Rigsdagen og erstattedes ved Valget 16. November 1932 af Redaktør Svensson.

A. Svensson er født i Löitkirkeby ved Aabenraa, hvor hans Fader var Skræder. Et Par og tyve Aar gammel kom han til H. P. Hansens Avis i Flensborg, hvor han virkede i tre Aar. Saa overtog han Redaktionen af „Dybbølposten" i Sønderborg, et værdigt Blad af Danskhedens virksomme Presse „Femkløver", „Flensborg Avis" i Flensborg, „Heimdal" i Aabenraa og „Dannevirke" og „Modersmaalet" i Haderslev. Han redigerede Bladet til 1915, men allerede i 1914 maatte han i Felten, og gjorde i den tyske Hær Krigen med til bitreste Ende. Da saa „Jyske Tidende" stiftedes i 1919, blev han dets politiske Redaktør og fulgte med da „Berlingske Tidende" erhvervede Bladet og etablerede en Konkurrence i det genforenede Land, der fik de gamle, prøvede Redaktører til at skumme af Raseri. Den sønderjyske Presse var en god Skole i Politik og Diplomati og i Aarene om 1920 var Svensson paa Færde. De lokale Redaktører fulgte med Iver de skiftende Faser i den indviklede Genforeningssag, altid ude paa yderste højre Fløj. I 1920 ved første Valg var den konservative Presse repræsenteret ved Redaktør Kylling fra Haderslev, og først i 1929 opstilledes Svensson og uden at opnaa at komme med. Saa afløste han i 1932 Holger Andersen. Han er Medlem af Partiets Repræsentantskab og Vælgerforeningens Tilsynsmand. Det kan ikke forundre, at Redaktør Svensson er en kampberedt og øvet Debattør, der politisk er opdraget i „Flensborg Avis" højkonservative Aand, men ogsaa i Borgerkrig er opøvet blandt de alt andet end fredelige sønderjyske Redaktører.

fot. Elfelt.

JOHS. S. S. ULRICH, Forpagter.

Født 9. Maj 1869, Folketingsmand for Præstø Amt, Konservative Folkeparti.

HVOR det gode Forhold mellem By skal befæstes ved et velbesat Bord, hvad enten dette sker paa den Kgl. Skydebane i København eller paa et Amts Dyrskue paa Sjælland, er Forpagter Ulrich fra Aastrup en sikker Mand. Han hører til de Ulrich'er, der har levet lunt og sikkert under Bregentveds stolte, hvide Slot, et Underdynasti i flere Mennskealdre under det grevelige Moltke'ske, og som saadan er han en sikker Konservativ.

Johannes Sigismund Simmelhag Ulrich er født paa Rødehus ved Thurebylille, under Grevskabet Bregentved, hvor hans Fader var Forpagter. Han lærte Landvæsen under Thalbitzer paa Thurebylille og Sofiendal, og blev saa

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

selv Forpagter af det Dannemand'ske Aastrup i 1893, efter at have aftjent sin Værnepligt som Artillerioffícer. Paa Aastrup sad han til 1924, da han fratraadte Forpagtningen for at slaa sig til Ro i Fredensborg.

Som Officer var han en varm Forsvarsven, han gennemførte Forsvarsbrødrenes Sammenslutning i 1905 og blev Formand til 1908, han valgtes atter i 1927 og fungerer endnu. Desuden har han oprettet Merløse Tudse Herreds Bank og haft en Række Hverv i Roskildeegenen, bl. a. som Medlem af Amtsraadet. — Som Politiker optraadte han i 1918, da han valgtes til Folketinget i Københavns Amt. Han faldt ved Valget 6. Juli 1920, men genvalgtes 21. Sept. s. A. og har siden haft fast Sæde i Tinget, hvo rhan er de Konservatives Ordfører paa Landbrugsspørgsmaal, og iøvrigt et meget benyttet Medlem.

Hans store selskabelige Talent har ført ham ind i en Række Foreninger i Skydeselskabet, Artilleriforeningen, Travselskabet o. fl., og han er overalt et skattet Medlem. Det skyldes i første Række hans brede Jovialitet, hans Humor og Lethed i Omgang med de forskelligste Mennesker, altsammen Egenskaber, der skaffer sin Mand Venner, naar de, som hos ham, er forenet med ubestridelig Dygtighed.

H. F. ULRICHSEN, Overretssagfører.

Født 25. Januar 1888, Medlem af Folketinget for Hjørring Amt, det konservative Folkeparti.

JURAEN er for Ulrichsen kun et Eksamensresultat, han er den mest internationale af alle vore Rigsdagsmedlemmer, en af dem, der slaar vor dannebrogsmalede Port op mod Udlandet og venligt siger: kom og se, hvor vi har det rart i det lille Danmark. Hans Virksomhed i Tinget er præget af hans Hovedinteresse, hvis han havde tilhørt et Flertalsparti, vilde han have været Landets parlamentariske „Dragoman". Det kender han til ogsaa i Privatlivet.

Hans Frederik Ulrichsen er født i København, Søn af Viceskoleinspektør E. C. Ulrichsen. Student fra Lycæum 1906 og cand. jur. 1912. Han blev Medarbejder ved „Vort Land", det konservative Boulevardblad, der sygnede hen og gik ind. Derigennem kom han i Forbindelse med Højre, blev Formand i Højres Ungdomsforening 1912—14 og for den konservative Klub fra 1917. Han havde allerede set sig godt om som Legationssekretær i Konstantinopel fra 1914—16, og da han forlod Diplomatiet, blev han Redaktionssekretær ved „Nationaltidende" i et Par Aar. Egentlig Journalist blev han aldrig, han tog Bestalling som Overretssagfører i 1919, men Sagførervirksomhed i egentlig Forstand grundlagde han aldrig. Sit rette Virkefelt fandt han først da han blev Medlem af den stærkt bevægede og for utallige Omskiftelser og indre Storme udsatte „Danske Turistforening", og viede den betydeligste

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

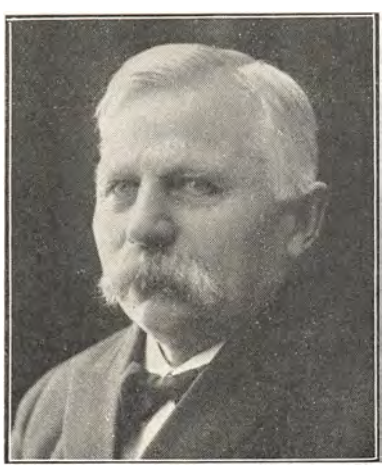
Del af sin Arbejdskraft til Turistsagen. Han stiftede Trafikforeningen i 1920, blev Bestyrelsesmedlem og senere Konsulent i Turistforeningen, og en lang Tid Sjælen i denne Forening. Tallet paa hans „Hverv" er legio, præget af Internationalisme som Alliance française og Armeniervenner, har han stadig i Tilslutning til den konservative Hjemmepolitik som Formand den kommunale Bestyrelse. Han har været Senior i Studenterforeningen, Generalkommissionær for Turistudstillingen i 1928 og Delegeret ved Handelskongressen i Rio Janeiro 1927, samtidig med at han har øvet en betydelig Skribentvirksomhed i populære Tidsskrifts Stil og udgivet politiske Haandbøger. Han blev valgt til Folketinget første Gang 11. April 1924 i Hjørring Amt, faldt ved Valget 24. April 1929, men kom ind igen ved sidste Valg 16. Novbr. 1932. Det er dog næppe paa Rigsdagen, han skal finde sit egentlige Arbejdsfelt, hans ubestridelige Force er Agitation og Organisation, hans Interesser er alsidige.

A. VESTERAGER, Lærer.

Født den 12. Marts 1870, Medlem af Folketinget for Ringkøbing Amt, Konservativ Folkeparti.

A. *VESTERAGER* er Lærer i Vorgod, hvor han er født, Søn af en Husmand, han tilhører det konservative Folkeparti, som han selv siger, paa Grund af dets Stilling til Skole- og Kirkesagen og hele dets folkelige Indstilling. Som Søn af en Husmand og til sit 18. Aar Tjenestekarl paa Landet, derefter søgende Uddannelse til Lærer med den betydelige socialdemokratiske Politiker K. M. Klausen som Lærer, skulde man tro, at hans politiske Udvikling vilde have taget en hel anden Retning, og man vilde søgt ham i den store Skare af socialdemokratiske politisk interesserede Lærere, til Nød som Radikal, men nej, han er overbevist Konservativ. — Forklaringen er ligetil. A. Vesterager har fra sin Ungdom virket i filantropisk Arbejde. Det har været hans Opgave at komme de Stakler til Hjælp, som et forspildt Liv truede med moralsk Undergang. 1899—1908 var han saaledes Forstander for Redningshjemmet i Holstebro.

Kirkeligt indstillet, som han var, maa han have set, at det i mange Tilfælde ikke er nok at føre en økonomisk ensidig Klasseerhvervskamp, men at der er noget der hedder Rejsning indefra ved moralsk Paavirkning ved Opdragelse og religiøs Paavirkning.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Det saa Venstres gamle, prøvede Førere Berg og I. C. Christensen. Socialdemokraterne har i deres, efter lige økonomiske Kamplinier anlagte Politik, overset det individuelle moralske Element til Højnelse af den enkelte — eller ikke haft Tid til at tage det med i en Politik, der var Kamppolitik mod bestaaende „Klasser".

Det konservative Parti har altid hævdet de strenge, moralske Krav til den enkelte Borger — dermed være ikke sagt Højremænd naturligt var Engle — men Partiet understregede Kravene til Fasthed i Opdragelse, Hævdelse af det kristne Samfunds Moral, Respekt og Veneration — alt det som de frisindede Partier angreb, ikke fordi de var umoralske selv, men fordi Kampen mod Autoriteter var ensbetydende med Kampen mod konservative Anskuelser, enten de var Højre eller Venstre.

I og for sig kunde Vesterager godt være blevet Venstremand — lad det være sagt, hvordan det saa optages — en Sammenslutning og Afpasning mellem det konservative Folkeparti og det gamle Venstres Politik vilde være en Velsignelse for det store, brede, danske Landbolav, en Lykke for vort Folk. Det er svært at gætte — maaske end ikke helt korrekt at gøre det — men er Aarsagen til, at en Mand som Lærer Vesterager i Vorgod er i det konservative Folkeparti og ikke i Venstre, naar alt kommer til alt, den, at Kernen i Venstre begaar den samme Fejl som en Gang Højres store Jordbrugere, ikke er „folkeligt" nok indstillede, ikke frisindede nok i Ordets bedste Betydning.

Vor Kultur er nu — takket være Folkestyret — blevet saaledes højnet, at alle Grupper i Befolkningen skulde kunne enes om at bære Landet frem. Og det konservative Folkepartis Rammer er saa ubetinget de rummeligste; lad saa hvert Parti kæmpe for og hævde, hvad der er værdifuldt, og gøre det *alment,* d. v. s. faa alle med til det, som er *det rigtige.* Den *moralske* Baggrund for al Politik, som trods alt er Hitlers Fortjeneste.

Vesterager blev valgt i Lemvig-Kredsen 1918 og er siden atter genvalgt. Han har Sæde i Udvalget for Forretningsordenen og i Lønningsudvalget og er tillige et i Udvalgene stærkt benyttet Medlem. Saaledes f. Eks. i 1932—33: Udvalg vedrørende Filantropi og Samfundspleje som Lov om Sygeplejersker, Folkeforsikring, privat Arbejdsanvisning, Ungdomsarbejdsløshed, og særlig Fagspørgsmaal, Folkeskolens Styre. Men desuden har han deltaget i Udvalgsarbejde om praktiske, administrative Specialforslag, som Jernbaner, Fiskeri m. m., og er Medlem af det specielle nedsatte Nævn om Kartoffelindustri.

Vi tilføjer, at vi under det konservative Folkeparti ikke systematisk har gennemgaaet en enkelt Samlings Udvalg, som vi gør det under Venstre. Da det kun drejer sig om en enkelt Samling, er saadan Gennemgang jo ikke systematisk i Biografierne.

Nu, da vi er ved Afslutningen af Biografierne af de Konservative, tillader vi os følgende almindelige Betragtning. Der er selvfølgelig Lovspørgsmaal som paatvinger den enkelte en bestemt med andres uforenelige Anskuelser, som Told- og Frihandel, Skattespørgsmaal, Næringsfrihed, Afrustning og mange andre. Men der er en Regel, der staar fast: „et Spørgsmaal om Strid med en anden Mening maa afgøres efter tre Hoveddistinktioner, der er rent ob-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

jektive, nemlig 1) er min Opfattelse den objektivt *rigtige,* 2) er begge Opfattelser lige forsvarlige, eller 3) er de begge objektivt *urigtige.*" Og paa dette Grundlag skulde alle Konfliktspørgsmaal, logisk set, kunde lade sig løse uden Partimodsætninger.

Og her ved Afslutningen af Gennemgangen af Højres Folktingsmænd vil vi gerne have Lov til at udtale, hvad det er, der hos en ikke aktiv Politiker vækker Sympati for disse Mænd og deres Parti. Højre var nok en Slags Overklassens Parti, det repræsenterede Samfundets Overklasse, Storgrundbesiddere, Handelsherrer og Industriherrer, men dets Kærne var Købstædernes og Hovedstadens Mellemstand, Haandværkere og Embedsmænd, det var nationalt betonet: stod Vagt om Trone og Alter. Men tillige var det, fordi det ikke repræsenterede nogen bestemt Klasse, et meget frisindet Parti, hvor det gjaldt personlig Frihed i Livets Kaar. Og som Demokratiet skred frem, satte Partiet Folkeligheden paa sin Fane, ikke den faderlige Folkelighed, de store viser de smaa, men en bred Ligemandsfolke-Samhørighed og Ligestilling.

In hoc signo vinceris! — I dette Tegn skal du sejre!

I Bevarelsen af Respekt for Tradition, Religion og Nationalitet staar Højre og Venstre paa lige Fod. Partiernes Opgave synes at være den, at forlige Erhvervssynspunkter, hvor Land og By ser forskelligt paa Sagerne.

Man har en Følelse af, at de Mænd, her er skildret, netop har dise Anskuelser, og der er ingen Grund til at ønske Partier Sejr over andre, saalænge Partivæsenet kun bestaar i at tale sig til rette med andre og dele Sol og Vind lige mellem Anskuelser og Interesser.

Det konservative Folkeparti har en stor Opgave anvist, ikke mindst Værnet af den højere Kultur, som Kampen for Brødet, saa let forstaaeligt, kan faa Masserne til at undervurdere.

C A. S. WESTERMANN, Orlogskaptajn.

Født 14. Februar 1894, Medlem af Folketinget for Københavns Østre Storkreds, Konservative Folkeparti.

C. *WESTERMANN* traadte ind i Folketinget den 2. September 1933 som Suppleant efter Bagermester Pitzner. Pitzner hørte til de konservative Medlemmer, der kom ind, da Valgloven gav Partiet de nye Chancer. Han var valgt i Østre Storkreds 22. April 1918 og altid senere genvalgt. Som Bagernes Oldermand var han en kendt Borger i Staden, og som Formand i Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk kendt af alle Næringsdrivende. Ikke alene i Udvalgene men ogsaa i Salen gjorde han sig bemærket ved Indsigt og Forhandlingsevne, og uanset sin Partifarve, fik han ledende Stillinger indenfor Finansudvalget.

Det var ingen let Sag at finde en, der kunde erstatte Pitzner, og hans Efterfølger blev endda en ung Mand fra en helt anden Kreds, en ung Søofficer, Orlogskaptajn Westermann. Siden Kaptajn Schacks Dage i 1909—10 havde ingen Søofficer haft Sæde i Tinget, hvor i en Aarrække den gamle Søulk Kommandør Bluhme havde repræsenteret „Danskes Vej til Magt og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Ros". Helt ny i Politik er Kaptajn Westermann dog ikke. Allerede i 1929 var han opstillet i Østre Storkreds som et virksomt Medlem af Partiets Københavner-Organisation, men den Gang havde han som Medopstillede Veteranen Vilh. Frænckel, Oldermand Pitzner og Gerda Mundt. Da nu Frænckel trak sig tilbage og Pitzner døde, kom Westermann ind. Uden Tilslutning til Erhververne kan han ikke siges at være. Han er Søn af Professor A. W. T. Westermann, der har spillet en fremragende Rolle, dels som Lærer ved Landbohøjskolen, dels som aktivt Medlem af Landbrugets Selskaber, og tillige anset og international anerkendt som Videnskabsmand og Landøkonom.

Som Søofficer har C. Westermann gennemgaaet den sædvanlige Skole og Uddannelse, han blev Søofficer 1915 og er nu avanceret til Orlogskaptajn, en Tid udenfor Nummer sejlede han i Kofardifart.

Hans politiske Interesse blev vakt ved hans Harme over vor Flaades Forfald. Han traadte ind i den Konservative Vælgerforening og er nu Formand i Østbanekredsen. Som Officer er han nu Chef for Søbefæstningen ved København. — Paa Rigsdagen hører han til de yngste Medlemmer. Han har efter sin Indtræden ikke haft Lejlighed til at arbejde i Udvalgene, dog havde han Sæde i Udvalget: Ændring i Lov om Anskaffelse af Fiskeriredskaber, der ikke gennemførtes. Men hans vigtigste Indsats er hans aldrig trættede Hævdelse af Flaadens Krav. Danmark har altid haft baade Ære og Nytte af sin Flaade, og som Forholdene nu er i Verden, maa den ikke forsømmes.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

II. DET RADIKALE VENSTRE (14, deraf 2 Ministre)

N. P. ANDREASEN, Forsinge, Parcellist.

Født 25. Juli 1881. Medlem af Folketinget for Holbæk Amt, Radikale Venstre.

NORDSJÆLLAND var en sikker Egn. Her sad i mange Aar Krabbe, efterfulgt af Ove Rode og Kr. Pedersen Sandby, de radikales Landbrugsminister. Ved Overgangsordningen i 1918 fik de Radikale tre Mandater i Amtet, de to forannævnte og Lærer A. H. Nøhr, men Forholdstalsvalgets Listevalg i 1920 berøvede dem det ene Mandat, og da Kr. Pedersen udtraadte i 1927, og Rode forinden var udtraadt, blev N. P. Andreasen, opstillet siden 1920, valgt d. 24. April 1929 som eneste Radikal. Han holdt Kredsmandatet i 1932. Han hører til de Husmænd, der fristede af de Radikale og Socialdemokratiet i lige Grad har sluttet sig til disse Partier som Landbrugs Repræsentanter. Paa Øerne er de væsentligst tilfaldet de Radikale, i Jylland har de overvejende tilsluttet sig Socialdemokratiet.

N. P. Andreasen er født i Fuirendal Sogn ved Holsteinsborg, hvor hans Fader var Husmand. Han besøgte Højskole og Landbrugsskole og kom ind i det kommunale Liv som Sogneraadsmedlem fra 1912—24. Han sluttede sig til den af Hansen Ankerstræde rejste Husmandsbevægelse og blev Formand for Sammenslutningen i 1929, efter at have siddet i dens Bestyrelse fra 1912. Han er Amtsraadsmedlem fra 1916 og derved ret naturligt, endnu inden han blev Rigsdagsmand, kommet ind i omfattende, offentlige og officielle Virksomheder. Saaledes blev han Formand for Landbrugslotteriet 1918, for Østifternes Brandforsikring fra 1922, for Statens Kursusudvalg paa Sjælland for 1917 og Husmandsskolen i Høng fra 1925 og Amtssygehuset i Kalundborg fra 1926.

Disse Hverv betegner ham som en brugbar og erfaren Administrator, og det bør noteres, at han besad de officielle Hverv, før han blev Rigsdagsmand. Det er naturligt, at Institutioner, der er dybt interesserede i Lovgivningen, gerne søger Tilknytning til de magthavende politiske Partier og Rigsdagen, men det har været Genstand for Kritik, at Rigsdagsmænd overtager vellønnede halvt private Stillinger, mens de sidder paa Rigsdagen. Og i denne Kritik er der noget berettiget. Den rammer dog ikke N. P. Andreasen, der indehavde sine Stillinger, før han blev aktiv Politiker. Men sikkert er det, at det ingen Skade var til i gamle Dage at være en indflydelsesrig Vælger i en Kreds paa sikre Partihænder. Nu er dette Forhold betydelig ændret, men et saa gammelt hævdvundet Forhold ændres ikke helt, det er en Arv fra svundne Tiders politiske Forhold fra Pavestolens bekendte Nepotisme, og er Manden den rigtige, er der ikke noget at sige til det.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

NIELS FREDERIKSEN, fh. Parcellist.

Født 23. Februar 1874. Folketingsmand for Københavns Amt, Radikale Venstre.

DEN engelske Historieskrivning kalder Henrik VIII's Minister Thomas Cromwelt for „Munkenes Hammer", med samme Ret vilde de danske Majoratsbesiddere kalde Niels Frederiksen „Herregaardenes Hammer". Under hans faste Hammerslag synker Taarne og Tinder i Grus — ganske vist for at give Plads for Husmandshjem, Rekreationsanstalter og Aandssvageanstalter. Altsammen tiltrængte og nyttige Foranstaltninger. Men hans Virksomhed vil alligevel skabe et kulturelt og landskabeligt Savn, som i hvert Fald Samtiden føler.

Niels Frederiksen er født paa sin Faders Gaard i Lille Karleby ved Roskilde. Han var som ung Forpagter af Fædrenegaarden, blev senere Parcellist og som saadan Husmandssagens ivrigste Forkæmper. I 1911 blev han den sjællandske Bevægelses Formand efter Carl Hansen Ankerstræde og i 1914 Næstformand i de samlede Husmandsforeninger. Den 20. Maj 1913 fældede han med 961 Stemmer mod 543 Venstregaardmanden A. O. Rasmussen i Lejrekredsen. Et Flertal af Stemmer var spredt mellem denne sidste og Lensgreve Holstein Ledreborg, en Søn af den kendte Politiker. Ved 1918 blev Niels Frederiksen valgt i Københavns Amtskreds og er som Jordudvalgets Formand en sikker Rigsdagsmand. Hans offentlige Hverv er legio.

Man maa tage Hatten af for hans vidunderlige Arbejdsevne, han har været Sjælen i det store Arbejde, der har omorganiseret vort Landbrug, han var Medlem af den overordentlige Kommission af 1914 og har haft Sæde i alle Landbrugsudvalg i Tinget. Da Len og Stamhuse afløstes, var det ham, der ledede Arbejdet, han skabte sig mange bitre Fjender, og da det begyndte at gælde Gaardmændene ogsaa, udvidedes Kredsen. Men han har ogsaa erhvervet sig trofaste Venner. Han er ensidig, paagaaende og energisk, præget af en vis ødansk Jovialitet med Sjællænderens lunt spottende Smil og ubestridelig en af Rigsdagens mest betydende Medlemmer. Nu tager han Orlov — *„hony soit qui mal y pense"*.... d'Hrr. Uafhængige!

A M. HANSEN, Statsrevisor.

Født 24. September 1877. Medlem af Folketinget for Maribo Amt, Radikale Venstre.

A. *M. HANSEN* er født i Thorslunde paa Lolland. Hans Fader var Lærer, og det blev han selv, uddannet paa Jonstrup. I 1897 kom han til Gundslev paa Falster, og der blev han tilsidst som Førstelærer til 1924, da den sikre Partibelønning, Statsrevisoratet, faldt i hans Lod Aaret forud.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Han hører til de ældre i Politik fra den lange Periode under Zahles andet Ministerium. Allerede i 1913 blev han i Stubbekøbing Kejser Nielsens sikre Kreds-Formand for Partiets Kredssammenslutning, og den Plads beholdt han til 1918, da han selv blev valgt i Sakskøbing, hvor Stabslæge Holger Rørdam trak sig tilbage.

fot. Elfelt.

Han er en af de vigtigste Medlemmer i Partiet, af dem, der sidder i Vælgerfolket og trækker i Traadene. En betroet Mand var han, han er fra 1922 Leder af Partiets Kontor og Landsforbundets Kasserer ligesom han er Medlem af Statsregnskabsraadet. Selvfølgelig har han ogsaa Sæde i Partiets Folketingsbestyrelse og har Sæde i Lønningsudvalget.

Efter mange Aars tro Tjeneste ude i Kredsen er han nu havnet i Partiets Centrum og knyttet til Statsrevisoratet. Det er det, vi her i Landet forstaar ved Levebrødspolitiker, og det er saa lidt en nedsættende Betegnelse, som den omfatter Partiernes sikreste Arbejdere og Mænd, der gennem et langt Liv har staaet i det offentlige politiske Livs Tjeneste. En Gang indtraadt paa Rigsdagen gør de deres Gerning, saalænge de lever. I det radikale Parti var Slengerik i en lang Aarrække en saadan Mand, og det er hans Statsrevisorat, A. M. Hansen har arvet.

H. C. HANSEN, Husmand.

Født 27. Marts 1880. Medlem af Folketinget for Aalborg Amt, Radikale Venstre.

H. C. *HANSEN* er født i Lindknud Sogn i den gamle Bække Kreds. Hans Fader var Gaardejer i Wittrup. Han blev hjemme paa Gaarden til han naaede 20 Aars Alderen og hjalp sin Fader med at drive den udprægede Hedegaard, der trods sin Størrelse, ca. 150 Tdr. Land, kun havde 5 Skp. Hartkorn.

I 1900—1901 besøgte han Vallekilde og tjente derefter i et Aar ved Landvæsenet i Odsherred. Derefter blev han Fodermester i Jylland i et Par Aar. I 1909 købte han sig et Husmandsbrug paa 15 Tdr. Land ved Krogstrup i Vester Hornum Sogn.

I 1913 kom han ind i Sogneraadet og sad der i 3 Aar. Saa blev han Skatteraadsmedlem. Han havde været Formand og Kasserer i Vester Hornums Brugsforening og siddet i Bestyrelsen for St. Regstrup Husmandsskole. Vant til haardt Arbejde og smaa Kaar fra Ungdommen af, havde han givet sig til at spekulere over de økonomiske Uligheder, der

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

gjorde sig gældende paa saa mange Omraader, og det havde vakt hans Interesse for Politik. Men som en besindig og betænksom Jyde, der holdt af Arbejdet med Jorden og Hjemmets Pasning, valgte han det radikale Venstre som det Parti, der syntes ham at have det rigtige Program til Fremme af det, han syntes en jysk Husmand burde naa. I denne Henseende staar han flere Kaldsfæller i Jylland nær, Traditionen var venstre, men Husmændene vilde gaa videre i Lovgivningen end det gamle Parti. Da den nye Valglov kom, blev han i 1918 opstillet som Partiets Kandidat i Bælum-Kredsen og valgt paa et Tillægsmandat. Han repræsenterede Kredsen til 1929, blev ikke valgt dette Aar men genvalgt i 1932. I 1931 var han bleven Medlem af Akkordvalget i Aalborg Amt og i 1933 valgt ind i Repræsentantskabet for Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Det er særlig Udstykningssagen, der har hans Interesse, han er en støt og flittig Forkæmper for Husmændenes Sag i det Parti, han har valgt at slutte sig til.

J. K. JENSEN (Gørding).

Født 8. Juli 1870. Medlem af Folketinget for Ribe Amt, Radikale Venstre.

J. K. JENSEN (Gørding) er Rigsdagens eneste Mediciner. Det er vel ogsaa utænkeligt, at en praktiserende Læge, i hvert Fald udenfor Hovedstaden, kan vie sig til Rigsdagsarbejde, men J. K. Jensen driver Landbrug og praktiserer ikke mere som Læge. Han er født i Ondløse i Holbæk Amt, tog Embedseksamen i Jan. 1899.

Som 18aarig sluttede han sig til den liberale Vælgerforening i København og med de allerfleste af dens Medlemmer fulgte han Lederne over i det radikale Venstre, han sætter navnlig Pris paa Partiets Tolerance, der ikke hindrer det i at være kraftigt socialt indstillet og antimilitaristisk. Han er ikke Ynder af klassebestemte Partier og vil lade andre Partier leve.

Som Læge slog han sig ned i Gørding i Ribe Amt. I 1910—11 var han Medlem af Sogneraadet, blev saa Amtsraadsmedlem til 1923, hvorefter han atter blev Medlem af Sogneraadet. Han er tillige Medlem af Gørding Menighedsraad. — Efter at have opgivet sin Praksis, blev han i 1932 valgt ind i Folketinget i Ribe Amtskreds, hvor han havde været opstillet allerede 21. Sept. 1920 og senere ved Valgene i 1924, 1926 og 1929, men hvor Gaardejer Jens Jensen var Partiets eneste Repræsentant. Nu repræsenterer altsaa Læge J. K. Jensen Kredsen.

fot. Elfelt.

Paa Rigsdagen har han naturligt haft Sæde i Udvalg om Lov om Sygeplejersker, om Folkeforsikring, i Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring samt i Lov om Købstads Kommuner og færøiske Lovforslag om Aldersrente. Det siger sig selv, at Partiet, der

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kun tæller 14 Medlemmer, ikke kan besætte flere Pladser i Udvalgene end to i 15 Mands Udvalgene. Læge J. K. Jensen, der er en meegt tilbageholdende Mand, har iøvrigt gennem sin mangeaarige Amtsraadsvirksomhed erhvervet Indsigt i en Række højst forskellige Anliggender og er som angivet i 45 Aar fortrolig med det radikale Partis Anskuelser og Politik.

JØRGEN JØRGENSEN, Gaardejer.

Født 19. Maj 1888. Medlem af Folketinget for Frederiksborg Amt, Radikale Venstre.

JØRGEN JØRGENSEN er en udpræget sjællandsk Gaardmand, fra Fødslen knyttet til Gaardbrug og i sin hele Livsopfattelse præget heraf. Det kan ikke nægtes, at Mennesker af andre Livsstillinger har lidt vanskeligt ved at forsone sig med det stærk egocentriske i disse Menneskers Væsen. De er tilbøjelige til i Gaardbruget, at se det centrale i Samfundsindretningen, og da alle maa erkende, at det danske Gaardmandsbrug er af vital Betydning for det danske Samfund, faar denne Opfattelse en solidere Baggrund, end den strengt taget fortjener.

Jørgen Jørgensen er født i Kornerup ved Lejre, sin Gaard overtog han i 1917. Han var fra 1914 Formand i en upolitisk Ungdomsforening, hvis Formaal var at vække Interessen i Ungdommen for de politiske Problemer, der var oppe i Tiden. Hans egen Anskuelse var det radikale Venstres og underligt nok gør dette Partis i og for sig meget berettigede Anskuelser i Brydning med de særlige Gaardmandsinteresser sine Folk lidt ubehagelige og rethaveriske, det er ligesom om de liberale Ideer ikke taaler Luften i en Bondegaard. Radikale Gaardmænd er næsten aldrig „rare".

Iøvrigt er Jørgen Jørgensen en dygtig og foretagsom Mand, han var Medlem af Sogneraadet og sad i Bestyrelsen for en Række landøkonomiske Foreninger, hvis Opgave var at fremme Mejeri, Kvægavl og Eksport m. v. Han blev i 1916 Medlem af Menighedsraadet, senere af Provstiudvalget og i 1921 Formand i Sogneraadet; 1928 Medlem af Amtsraadet.

I 1924 og 26 opstilledes han i Lejrekredsen, hvor Niels Frederiksen havde siddet siden 1913 og urokket gik ind i den nye Valgordning, men det radikale Parti, der hidtil kun har høstet Sorg og Suk af den ændrede Valgordning, kunde ikke faa mere end en Mand valgt i Amtet. I 1929 blev saa Jørgen Jørgensen opstillet i Frederiksværk, der ved dens mangeaarige Repræsentant, den sympatiske Overretssagfører Niels Petersens Udtræden var bleven ledig, og her blev Jørgen Jørgensen valgt og har siden haft Sæde i Tinget. Han faar naturligt Sæde i 15 Mands Udvalgene om Landbrugets Lovforslag, har i 1932-33 haft Sæde i Udvalget om kommunale Valg, om ofentlig Forsorg, Statstilskud

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

til Vinterhjælp, Jernbanenedlæggelserne, om Fiskeri m. v. og faar rig Lejlighed til at udtale sig i Salen. Hvis det ikke i den danske Rigsdag var ganske ligegyldigt om Parlamentarikere er gode Talere eller ej — for det er det underligt nok — vilde det være at understrege, at Jørgensens Organ er absolut hindrende for Veltalenhed. Han er Medlem af Overskyldraadet, og efter Niels Frederiksen Partiets Formand.

MADS LARSEN, Gaardejer.

Født 28. Maj 1862. Folketingsmand for Præstø Amt, Radikale Venstre.

DA Bransager i 1903 skrev om Forpagter Mads Larsen, Skeby, der var valgt for Odense Amt 7. Valgkreds, kaldte han ham „en ung Mand af en afdæmpet sympatisk Fremtræden". Mads Larsen Skeby blev Mads Larsen Hessum. Han faldt ved Valget i 1903, genvalgtes 1906, faldt 1909, men kom ind igen 1910 i Køge til 1920, hvor han var ude i et Par Maaneder for 6. Juli 1920 at faa fast Sæde i Folketinget. Nu er han en af de ældste i Tinget, en af de faa, der er biograferet i Bransagers Bog.

Mads Larsen er født i Hessum Skeby Sogn, hvor hans Fader var Gaardejer. Han blev Landmand og fik Højskoleuddannelse, lærte Mejeri og blev Medlem af Mejeriforeningens Ulykkesforsikrings Bestyrelse. Senere blev han Gaardejer i Hessum. Han har været Sogneraadsmedlem, Tillidsmand i Landbosparekassen og Formand fra 1902 i Jord-Kommissionen. Som antydet har han repræsenteret Otterup-Kredsen, Køge-Kredsen og Stege-Vordingborg-Kredsen, steget og faldet med det radikale Venstres Barometer; i Krigsperioden var han Medlem af Finansudvalget og fra 1919—21 af Overskyldraadet.

Han begyndte nærmest som Moderat, men var Modstander af Forliget i 1894 og sluttede sig i 1909 til Det radikale Venstre som en af dets sikre Gaardmænd i Tinget. Hans store Erfaring paa Landboomraader har Partiet benyttet i rigt Maal og han hører til de Rigsdagsmænd, hvis Arbejde væsentligst ligger i Udvalgene. Men han har ofte været Ordfører og er en god og grundig Taler. Han staar som Repræsentant for den Type af Rigsdagsmænd, der i 1903 udgjorde Forsamlingernes overvejende Flertal og er politisk set direkte i Slægt med I. A. Hansens Bondevenner og de kendte Gaardmandsførere i det gamle Folketing.

Nu da de gamle Stridspunkter er fjernede, og det, der ligger for, er Erhvervsspørgsmaal, som kun Socialdemokratiet mener at kunne løse ad politisk teoretisk Vej, er det lidt vanskeligt at se, hvad der dybest inde skiller de radikale Landboer fra Venstre — er det i Grunden andet end en Partitradition?

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ELNA E. MUNCH f. Sarauw, Frue.

Født 13. Juni 1871. Medl. af Folketinget for Københavns Ø. Storkreds, Radikale Venstre.

fot. Elfelt.

DANSK KVINDESAMFUND blev stiftet 1871. Blandt dets Formaal var at skaffe Kvinder Ligeret, i politisk Henseende, med Mænd, og det satte sin første Frugt i den kommende Valglov af 1908. I Danmark nød Bevægelsen almindelig Sympati. Vi fik ingen „Sufragetter", ingen Storm paa Parlaments- og Regeringsbygning, kun en eneste Kvinde, Frk. A. Westenholz, optraadte i Anledning af Albertisagen aggressivt i Folketinget i 1909. Til at begynde med var der livlig Efterspørgsel efter Kvinder i Kommunalraad og Foreninger, men allerede da Grundlovsændringen, der gav Kvinderne Valgret og Valgbarhed i 1918, førtes ud i Livet, havde det vist sig, at Kvinderne var almindeligt tilbøjelige til at overlade det parlamentariske Arbejde til det stærke Køn. I April 1918 valgtes til Rigsdagen ialt kun 4 Kvinder til Folketinget, 3 i København, i Enkeltmandskredsene vilde Mændene ikke vige og til Landstinget i København 3 paa Landet. Sæde i Folketinget har nu 4, deraf 3 fra 1918 og i Landstinget 3, 2 senere valgte. Men i det hele har der i de forløbne 16 Aar kun været valgt 10 Kvinder mellem 400 Mand.

Elna Elisabeth Munch er født Sarauw og Datter af Skovrider fra Petersværft C. A. N. Sarauw, der indtog en betydelig Stiling indenfor vort Forstvæsen. Hendes Onkel var Chr. F. C. Sarauw, den bekendte Kaptajn og Militærforfatter, der paa sine gamle Dage blev „Politiken"s militære Medarbejder, og hendes Broder var Filologen Chr. Sarauw, en højt anerkendt Universitetslærer og Videnskabsmand. Hun blev Student 1891, cand. mag. i Matematik 1896 og Lærerinde. Tidligt sluttede hun sig til radikale politiske Anskuelser, blev Bestyrelsesmedlem i Studentersamfundet og i 1902 gift med Politikeren P. Munch. Hun traadte ind i Kvindevalgretsforeningen og var Næstformand her fra 1907—15, hun havde været sin Mands Medredaktør i „Det nye Aarhundrede" og blev 1917 Medlem af Borgerrepræsentationen og 5. Maj 1918 valgt til Folketinget i København, hvor hun endnu har Sæde. Her optraadte hun straks med Krav om Ligeløn for Kvinder og Adgang til Embeder for dem som for Mænd. Loven gennemførtes, men ogsaa her er det kun faa Kvinder, der søger Embederne. Ogsaa i internationalt Arbejde har hun deltaget som teknisk Delegeret ved Arbejder Konferencen i Washington 1919.

Hun har været benyttet i adskillige Udvalg, saaledes udover det allerede omtalte i Samlingen 1923—24 i Ændringer af Fattigloven, Ordning af den højere Undervisning i Hovedstaden og Frederiksberg. I Samlingen 1924—25 var hun Ordfører i Udvalget om Ægteskabsloven og Ændringer i Retsplejeloven m. v., sad i Udvalg om den internationale Konvention vedr. Kvinders

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Arbejde før og efter Barnefødsel, Børns Beskæftigelse ved Arbejde til Søs samt i Udvalget ang. Kvinders Adgang til visse Præsteembeder, og i Samlingen 1932—33 sad hun i Udvalget om Lov om Sygeplejersker, i Udvalget om Biografteatres Ordning, Lov om Nationalmuseets Byggeforhold. Dette anføres særligt for at vise, hvorledes Kvinderne benyttes i Rigsdagens Udvalgsarbejde. Det synes at være Reglen, at udenfor Finansministeriets, Landbrugsministeriets og de offentlige Arbejders Ministeriums Sfære er der i Reglen i alle Udvalg et kvindeligt Rigsdagsmedlem, og Arbejdet er jævnt fordelt mellem dem alle.

Fru Elna Munch er en solid Arbejdskraft, en god og kyndig Taler, hendes Optræden er præget af en vis Autoritet, der ofte erhverves af Lærerinder, uden at være mandhaftig er hun fast og bestemt i sin Optræden, og Politik har i mange Aar været hendes Hovedinteresse.

TH. V. POVLSEN, Præst.

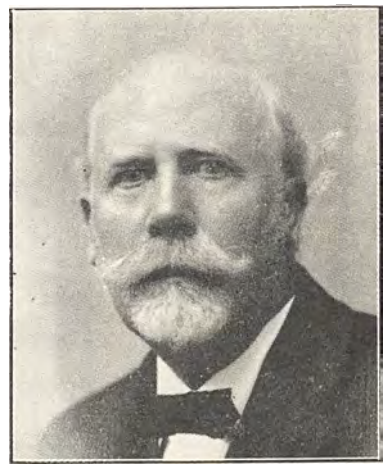
Født 22. August 1868. Medlem af Folketinget for Randers Amt, Det radikale Venstre.

AF konservative gejstlige Politikere kender vor parlamentariske Historie kun faa. Biskop Monrad var den betydeligste gejstlige Minister før 1865; Biskop Engelstoft virkede kun fra 31. Dec. 1863—11. Juli 1864 og Biskop P. C. Kierkegaard virkede fra 6. Novbr. 65—6. Marts 68. I Estrups 20-aarige Periode fandtes ingen gejstlige i Ministeriet, og under Hørring og Sehested virkede i de fire Aar Provst Bjerre og Biskop Styhr.

Det blev det radikale Parti og Socialdemokratiet, der reglementerede de gejstlige Kirkeministre, først Provst M. C. B. Nielsen og senere i syv Aars Ministeriet Zahle, Kejser-Nielsen og Pastor Povlsen — denne sidste vel nok den gejstlige, der længst og mest indgaaende har været Rigsdagspolitiker siden Monrads Tid. — Monrad tør vel iøvrigt ikke betegnes som „konservativ".

Thomas Valdemar Povlsen er en Lærersøn fra Aarhusegnen, Student 1886, Højskolelærer og Højskoleforstander i Elev, Sognepræst 1898—1906 i Elsted og Elev og fra 1906—16 i Hvilsager og Lime i Randers Amt. Han var fra sin Ungdom politisk interesseret, Grundtvigianer, som han var, og sluttede sig til det Bergske Venstre. Hans kirkepolitiske Anskuelse var den folkelige, rummelige Kirke, men han var Modstander af Statskirkeforfatningen, som han under Behandlingen af de kirkelige Lovforslag i 1911—12 var Ordfører imod. Hvad der bevirkede hans Tilslutning til det radikale Venstre, var vel nærmest det Modsætningsforhold, han var kommet i til I. C. Christensen, han var i hvert Fald Medstifter af Partiet Folketingets Venstre, der senere fik Navnet Det radikale Venstre, og i dets Gruppe har han deltaget i Rigsdagsarbejdet, siden han 20. Maj 1910 blev valgt i Hornslet med 1471 Stemmer mod Gdr. Lillelund af Venstre, der fik 1423. Siden da har Povlsen haft Sæde i Folketinget og været stærkt benyttet af Partiet i Kirkelovssager, Skole- og Opdragelsessager og Sager om Kunstner- og Forfatterret. Man havde ventet hans Udnævnelse til Kirkeminister i Zahles 2. Ministerium; det blev Kejser-Nielsen,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og da Partiet ikke var særlig mandstærk, faldt det i den nu øvede Parlamentarikers Lod at være Ordfører for de militære Budgetter og Medlem af Finansudvalget. Den Arbo-Rasmussenske Sag i 1916, der rejstes da Biskopperne forlangte Tiltale mod Præsten Arbo Rasmussen for hans Skrifter i den Hensigt at forhindre, at han fik Kaldet i Vaalse paa Falster, tvang Kejser-Nielsen ud af Ministeriet. Sagen, der fik et højst indviklet Forløb ved modstridende Retsafgørelse, men endte med Arbo Rasmussens Ansættelse uden Biskops Tilsyn eller Kollats, satte Gemytterne i stor Bevægelse og Kejser-Nielsen overlod endnu inden Sagens endelige Afgørelse Kirkeministeriet til Pastor Povlsen. Denne viste sig at være en dygtig Mægler i Arbo-Rasmussen-Sagen og gennemførte senere Loven om Præstegaardsjordernes Salg. Han gik af med Ministeriet 29. Marts 1920 og blev saa, da I. C. Christensen tog Afsked med Politik ved som Kirkeminister endelig at gennemføre Kirkelovene i 1922, Ordfører for det radikale Venstre i denne Sag. Her stod han paa Odenseprogrammets folkelige Standpunkt. Han havde selv været med til at forme dets Ordlyd. I 1913—16 var han sit Partis Formand i Folketinget og sad i 1915—16 i Arbejderforsikringsraadet. Hans Betydning som Politiker ligger i hans jævne og paalidelige Fremtræden og hans Kontakt med Kirkefolket i vide Kredse. Han var aldrig det, man kaldte Prælat, men repræsenterede i Folkekirken en af Menighedens egne, i Tradition med de gamle lutherske Sognepræster.

EMUN RAGER, Ingeniør.

Født 15. Sept. 1884. Medlem af Folketinget for Københavns V. Storkreds, Det rad. Venstre.

fot. Elfelt

DET radikale Venstre har kun to Folketingsrepræsentanter i København: Elna Munch og E. Rager, og det uagtet Partiet saa ubetinget har sin Hovedlejr i Staden. Ved 1903 var det anderledes, da var de liberale, der saa godt som udelukkende sluttede sig til det radikale Venstre, repræsenteret ved H. Trier, Alfred Benzon, Alfred Christensen, Gustav Philipsen, C. Hage, Johan Ottosen og Oscar Hansen, men Socialdemokraterne tog Kredsene. Og kun den nytilkomne Ivar Berendsen og Alfred Christensen var tilbage i 1918. Den nye Ordning bragte i første Omgang Fru Elna Munch og Direktør Gamborg til de to, For-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

holdstallet hjalp ikke de radikale, som det hjalp de konservative, og Ordningen i 1920 fældede Ivar Berendsen og Alfr. Christensen trak sig tilbage fra Tinget. Gamborg blev genvalgt. I de følgende Valg i 1920 stod kun Gamborg sig, men i September genvalgtes Elna Munch og i 1924 genvalgtes de to. Gamborg døde inden Valget i 1926 og Overbanemester Jens Busk fik hans Plads, som i 1929 tilfaldt Rager, der ligesom Fru Munch holdt den i 1932.

Det tilfalder da disse to at repræsentere det radikale Partis Hovedstadsinteresser.

Emun Rager er Apotekersøn, født paa Frederiksberg. Student 1901, cand. polyt. 1907 og siden ansat ved de københavnske Sporveje som Ingeniør fra 1907—09 og ved Nordsjællands Elektricitetsværk fra 1909—18. Derefter er han gaaet over i Firmaet Louis Poulsen & Co. Som Student deltog han i Studenterforeningslivet og sad som cand. polyt. et Par Aar i Senioratet. I Tiden fra 1922—28 var han Medlem af Ingeniørforeningens Hovedbestyrelse og saaledes uddannet i Foreningsparlamentarismen. Han sluttede sig til Det radikale Venstre og blev Medlem af Hovedbestyrelsen og Forretningsudvalget. Dette førte ham ved Valget den 24. April 1929 ind i Folketinget i Københavns søndre Vester Kreds, hvor han i 1929 blev Medlem af Arbejdsnævnets Afd. B.

Som ny Mand har han ikke endnu gjort sig særligt gældende i Tinget, men der er ingen Tvivl om, at han med Tiden vil blive et benyttet Medlem af Partiet. Han er en god Taler og har betydelig Erfaring i Arbejdersager og tekniske Sager, ligesom han i enhver Henseende er en moderne Arvtager efter de Venstre-Liberale, der ved Aarhundredskiftet afløste de gamle Nationalliberale som Repræsentanter for Hovedstadens Intelligens blandt de talrige Landbrugere paa Tinge. Nu er Omgivelserne andre og Kløften mellem de moderne Socialdemokrater og „Intelligensen" er langt smallere, om den overhovedet er der. Liberal Politik er udsat for at forsvinde, efterhaanden som Trangen til at forenkle Lovgivningsarbejdet gør det af med de smaa Partier. Saa gaar Vejen vel til Socialdemokratiet — hvem ved?

M. P. RASMUSSEN (Gylling).

Født 8. Oktober 1882. Medlem af Folketinget for Ringkøbing Amt, Det radikale Venstre.

M. P. RASMUSSEN er født paa Gylling Oregaard, som hans Fader ejede, og uddannet til praktisk Landbrug. Han er endnu knyttet til sin Fædrenegaard som dens Ejer og er en typisk Stor-Gaardmand, høj, slank og i Besiddelse af Veltalenhed. Han er slet ikke radikal af Temperament, men han har følt sig tiltalt af Partiets Syn paa Folkestyre, Udstykning, Jordpolitik og Skattepolitik, ligesom han mener, at Partiet ser rigtigt paa Spørgsmaalet Kirke og Skole. Derfor føler han, som iøvrigt er en udpræget Personlighed sig nøje knyttet til Partiet og dets ledende Mænd; han gør med dem Front mod de konservative Angreb, men er ret naturligt blandt dem, der stærkt hævder Partiets Særstilling overfor de udpræget socialdemokratiske Principer. Man kunde vel betegne ham som Ove Rodes Mand.

Hans sociale Stilling bragte ham i 1920 ind i Gylling Sogneraad, hvor han

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

i ti Aar var Næstformand. I 1924 blev han Bestyrer af Aarhus Privatbanks Afdeling i Gylling og 1922 Næstformand i De jyske Telefon-Abonnenters Forenings Udvalg. Desuden har han i mange Aar været Formand for den radikale Venstreforening i Odder.

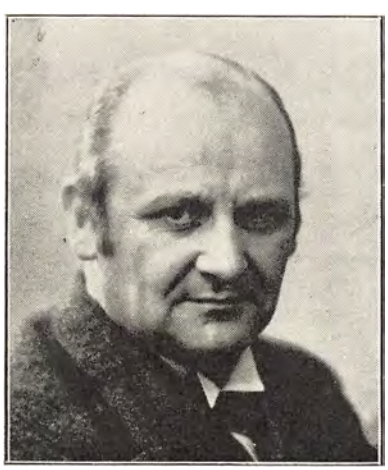
I 1920 opstilledes han i Odder og Skjoldelev, i 1924 i Kjellerup, Viborg Amt, hvor han, næst Dahlgaard, fik det største Partistemmetal i Amtet uden at blive valgt. I 1926 opstilledes han i Vinderup i Ringkøbing Amt og fik det højeste Stemmetal i Partiet, uden at opnaa Valg. Men i 1929 valgtes han som den første radikale i I. C. Christensens faste Borg i Ringkøbing Amt med ca. 2000 Stemmer, og har siden haft Sæde i Tinget. — Paa Rigsdagen har han ofte været Partiets Ordfører i Salen bl. a. i Debatter om Aktieselskabsloven, Næringslov, Trustlov, Konverteringslov, Rentesændring og Kriser. Han er Deltager i de fleste Delegationer. I 1932—33 sad han iøvrigt i Udvalg om Laanefond, i Udførselsudvalg, var Sekretær i Udvalget om Betalingshenstand for Landbrugere m. fl. og i Grundskyldsudvalget.

OLUF STEEN, fh. Proprietær.

Født 16. Juli 1892. Medlem af Folketinget for Odense Amt, Det radikale Venstre.

DET radikale Parti havde aldrig ret Fremgang i Jylland, der var Venstres faste Borg. Nu har Partiet flere jyske Landbrugsrepræsentanter, blandt dem Oluf Steen, der ganske vist er valgt paa Fyn og har arvet Slengeriks sikre Mandat.

Oluf Steen er Søn af en Vognmand og født i Aalborg. Sin Uddannelse fik han paa Lerchenborg og Torbenfeld, senere paa den store Sukkergaard Højbygaard paa Lolland. I 1921 købte han Gaarden Hoppesdal i Vonsild, men to Aar efter erhvervede han Solhjem i Østre Bramdrup, som han ejede til 1931. Mens han i 1916—21 var Præsteforpagter i Soderup, sad han i Sogneraadet, men iøvrigt har han ikke deltaget aktivt i det kommunale eller politiske Liv. Først i 1924 blev han valgt i Odense Amt (Middelfarts Valgsted). Han fik Sæde i Grønlandsudvalget og i Radioraadet, hvor han er særlig virksom i dets Forretningsudvalg, bl. a. har han maattet læse 1400 Hørespil i 1933! Han er Sekretær i Valgprøvelses-Udvalget og har bl. a. været Medlem af det Udvalg, der skulde nedsable de gamle Dommere, i Færdselslovs-Udvalget og Medhjælperlovens Udvalg

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

i 1933, ligesom han har været Medlem af Udvalg om særlige Færøiske Love og den i 1933 strandede Lov om Boligbyggeri og Tillæg til Retsplejeloven samt Axel Dams ligeledes strandede Presselov.

Som det vil ses, faar Oluf Steen sin Del af Arbejdet, og der er ingen Tvivl om, at han er en flittig og pligtopfyldende Arbejder, mens han sjældent tager Ordet i Salen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

III. SOCIALDEMOKRATIET (62, deraf 6 Ministre).

ALSING ANDERSEN, Partisekretær, cand. mag.
Født 5. Febr. 1893. Medl. af Folketinget for Københavns Vestre Storkreds. Socialdemokratiet.

fot. Elfelt

BETEGNER Raadmand Fr. Andersen den gamle Type af Socialdemokrater, er hans Søn, *Alsing Andersen,* saa afgjort Repræsentant for en ny. Han er født i København. Han gik ikke i Arbejderlære, men blev Student 1910, cand. mag. 1917, efter at have været Stenografassistent i Rigsdagen fra 1910—17. Saa blev han Sekretær for Socialdemokratisk Forbund i 1917. Hans Uddannelse havde tilsigtet at gøre ham brugbar til Partiets politiske Arbejde. Mens hans Fader først i 56 Aars Alderen blev Rigsdagsmand, valgtes Sønnen allerede som 36-aarig ind i Folketinget ved Valget i 1929, han var Partiets Rigsdagsgruppes Sekretær allerede fra 1918. Nu er han Formand for Rigsdagsgruppen i Folketinget. Hans Uddannelse er fuldendt under alle de Hensyn, der kunde tages til Dygtiggørelse i den Stilling, han var bestemt til og fik.

Som kundskabsrig og akademisk uddannet Politiker repræsenterer han altsaa den nye Tid. Hans Skikkelse er en helt anden end de ældres, han minder mest om en yngre Kancelliembedsmand, lidt nervøs, myreflittig og stærkt optaget. Og han har haft Tid til en meget betydelig literær Produktion, han har udarbejdet det danske Socialdemokratis Historie, sammen med Wiinblad været knyttet til Ungdomsbevægelsen og Oplysningsarbejdet indenfor Partiet til dets Boghandel „Fremad", Arbejdernes Almanak, og var tillige som tidligere Faderen Formand i 11. Kreds fra 1920—23. Han er nu Medlem af Socialistisk Arbejder Internationales Eksekutivkomité.

Med andre Ord han repræsenterer det andet Slægtled af den mægtige politisk-faglige Organisation, det er givet, at dette Slægtled ikke faar Lov til at

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sætte sig mageligt til Hvile paa Fædrenes vundne Resultater. Tværtimod der forestaar det en Kamp mod to Fronter, til venstre de nye Marxister Kommunisterne, til højre Formationer af reaktionær Type, der ikke endnu har Navn i Danmark. Efter en Menneskealder har det danske Socialdemokrati Traditioner at værge, der kalder paa Sønner af de Fædre, der skabte Traditionerne.

Som Partiets Formand har han naturligt Sæde i en Række Udvalg. Han er Medlem af det udenrigspolitiske Nævn, og da han naturligt er Sjælen i Partiets Rigsdagsarbejde, griber han ind i alle Forhold. Naar vi i det følgende optegner en Række Udvalg, hvori Partiets Medlemmer er fordelte, har det til Hensigt som angivet at antyde deres særlige Anvendelse, for Partiets Spidser er dette ikke nødvendigt, og andet betyder Udeladelsen af disse Enkeltheder ikke.

FR. ANDERSEN, Borgmester.

Født 26. Maj 1877. Medlem af Folketinget for Holbæk Amt. Socialdemokratiet.

I Tiden for Enevælden valgte Købstæderne selv deres Borgmestre, værdige næringsdrivende Borgere, der hævdede Borgeres Rettigheder mod Kronens Lensmænd og Rigsraadets Adel. Efter Enevælden tog Landsfaderen sig selv paa at sætte en passende Mand i Spidsen for Borgerskaberne, og Grundloven bevarede, dog med en Løfteparagraf, den Ordning, at Byfogden, den juridiske Dommer, var Byraadets Formand og Byens Borgmester. Kommunalloven af 1919 indførte de folkevalgte Borgmestre, og det blev Byraadenes Flertal, der nu valgte Borgmestrene. Efterhaanden var Arbejdernes Tal voksede og de organiserede i Partiet, Borgmesterhvervene tilfaldt Socialdemokrater i saa godt som alle de store Købstæder og i en hel Række af de smaa.

Frederik Andersen er siden 1906 Medlem af sin Fødeby Kalundborgs Byraad og siden 1921 Byens Borgmester. Han er Søn af en Arbejdsmand, blev Typograf, Formand for Byens Fagforeninger allerede i 1900, Redaktør af Socialdemokratens Aflæggerudgave i Kalundborg fra 1909—24. Allerede i 1909 sad han i Partiets Hovedbestyrelse, fra 1917 i Købstadsforeningerns Repræsentantskab.

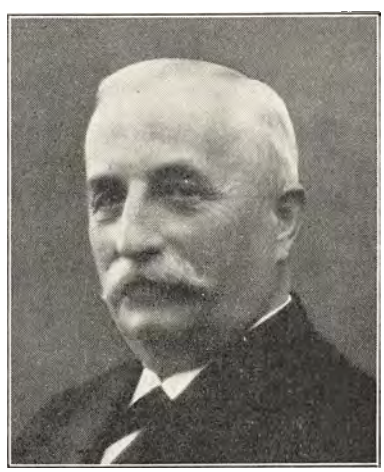
Til Folketinget valgtes han ved det første Valg efter den seneste Nyordning 26. April 1920. Paa Grund af Samarbejdet med de Radikale respekterede man Rodes Ret til Kredsen i 1918 — ikke uden en vis Knurren, da Rode ikke var særlig populær blandt Arbejderne — men det skal udtrykkelig siges, at Grunden til, at Fr. Andersen ikke før blev Folketingsmand, er den, at han ikke ønskede at opstilles i andre Kredse end den, han ved sit politiske Arbejde tilhørte.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I Folketinget fandt han, hvis Udvikling ganske er den samme som Partiets ledende Mænds, navnlig sin Plads indenfor Rammerne i Statsarbejdet. Han har Sæde i Valgprøvelses Udvalget og i en Række af de nedsatte specielle Lovudvalg, ligesom Ordførerskabet naturligt vil ofte tilfalde ham, der har en lang kommunal-parlamentarisk Erfaring. Kalundborg var en Periode et Klondyke under Efterkrigstiden, den endte fatalt, men det lykkedes Byens Borgmester under de senere Storme at føre Byskuden frelst i Havn. I 1927 blev han Medlem af Bestyrelsen for Sammenslutningen af danske Havne. Selv var han ude for et parlamentarisk Skibbrud i Valgperioden fra September 1920 til April 1924, men blev altsaa genvalgt og sidder siden da fast i Tinget. Han er tillige Medlem af det erhvervspolitiske Nævn.

FREDERIK ANDERSEN, Raadmand.

Født 12. Oktbr. 1862. Medl. af Folketinget for Kbhvn.s Østre Storkreds. Socialdemokratiet.

RAADMAND FREDRIK ANDERSEN er født i Munkebjergby, hvor hans Fader Anders Christiansen var Husmand. Han kom i Skomagerlære i Slagelse og blev Stifter af sit Fags Fagforbund der. Saa søgte han Vejstrup Højskole i 1886, kom 1887 ind i Forbundets Hovedbestyrelse og blev under sine Navne C. C. Andersen Forvalter i Arbejdernes Fællesbageri 1893—1917.

Paa denne Baggrund blev han en af Socialdemokratiets førende Mænd. Sine Sporer tjente han i Borgerrepræsentationen, hvori han valgtes i 1901 og sad til han i 1914 blev Raadmand i anden Afdeling. Medlem af Socialdemokratiets Hovedbestyrelse havde han været fra 1898, og efterhaanden overtog han en hel Række af de faglige Hverv, hvorover Partiet raadede. Han blev Medlem af dets Repræsentantskaber i Forsamlingsbygningen, Bryggeriet Stjernen, Fællesbageriet, Arbejdernes Livsforsikring, tillige fik han Sæde i Bladet „Socialdemokraten"s Kontrolkomité, var 1900—20 Formand i 11. Kreds og knyttedes i 1920 som Viceforretningsfører til Fagforbundet, hvor han i 1924 blev Forretningsfører.

Mærkelig sent kom han, der allerede ved Aarhundredets Begyndelse havde været en betroet Mand i Partiet, ind i Rigsdagen. Han valgtes 22. April 18 som 56-aarig til Folketinget i København og har haft Sæde siden.

Hans Stilling som Rigsdagsmand medførte, at han blev Medlem af Nationalforeningens Bestyrelse, Medlem af Københavns Havnebestyrelse i 1920 og i 1929 af det udenrigspolitiske Nævn og Statens Repræsentant i „Store Nordiske".

Raadmand Andersen hører til de gamle Socialdemokrater, han er af samme

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Støbning som de, i høj Grad sagligt og parlamentarisk uddannet, vænnet til at have et stort Parti i Ryggen, lede og dæmpe det med besindig Ro. Han er vokset med Partiet, hans Væsen er præget af dets Fremgang, men de gamle Idealer fra den Tid, han stiftede Fagforbundet i Slagelse, er vokset fastere for hvert Aar, der gik.

I vort Rigsdagsliv er denne socialdemokratiske Veteran en Type for sig. De maa nu finde sig i fra alle Partier at blive betegnet som Konservative. Hvad de partimæssig set ogsaa i høj Grad er. Selvfølgelig har Fr. Andersen Sæde i en Række Udvalg ogsaa som Formand og Ordfører. Han er Medlem af det staaende Udvalg for Forretningsordenen og Fællesudvalget efter Grundlovens § 45.

OLUF ANDERSEN, Overportør.

Født 18. Oktbr. 1876. Medl. af Folketinget for Kbhvn.s Østre Storkreds, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt

OLUF ANDERSEN er født i Skuldelev og indtraadte 1. Aug. 1898 i de danske Statsbaner, i hvis Tjeneste han i 1919 blev Overportør.

Han har altid tilhørt Socialdemokratiet, som han ansaa for det Parti, der driver den rette Samfundspolitik. Derpaa har han været virksom indenfor Etaten i det Arbejde, der sluttede det underordnede Personale sammen og har derfor i sin Kreds haft en Række Hverv.

I 1924 blev han opstillet i Hjørring-Kredsen og opnaaede 2233 Stemmer, uden at blive valgt. I 1926 opstilledes han igen og fik 2456 Stemmer, men heller ikke det slog til. Derimod valgtes han 1929 i Københavns Østre Storkreds med 21.053 Stemmer og har siden haft Sæde i Tinget. — Oluf Andersen er mere faglig interesseret end egentlig Politiker, og i den store Kreds af yngre Partifæller er der nok til at tage sig af Arbejdet. Han anvendes derfor ikke saa meget i Udvalgsarbejdet, men har Sæde i Finansudvalget.

Han sidder i Borgerrepræsentationen fra 1917 og er Medlem af Statsfunktionærernes Kredit- og Laaneforenings Bestyrelse samt Revisor i Københavns Sparekasse.

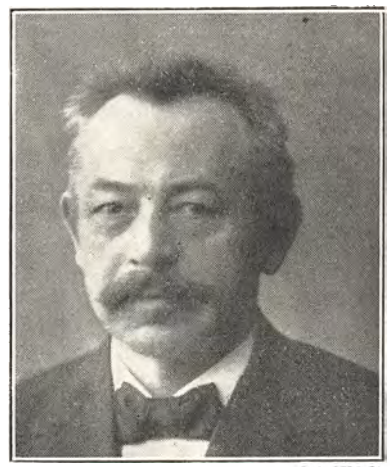
Saaledes har han Lejlighed nok til at gøre Bekendtskab med Kapitalen, men det er højst sandsynligt, at han vilde blive meget forbavset, naar man fortalte ham, at „Kapitalen" i teknisk Forstand slet ikke eksisterer, at kun de Midler, der sættes ind i Produktionen, har reel Værdi, at sidste Prioritet i en Ejendom er ligesaa berettiget til Benyttelse som første Prioritet, og at Debitor er af ganske samme Nytte for Samfundet som Kreditor.

Det vil tage Tid at faa vore Lovgivere lært dette!

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

PETER ANDERSEN, Redaktør.

Født 11. Juni 1870. Medlem af Folketinget for Svendborg Amt, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt.

PETER ANDERSEN er Søn af en Arbejdsmand, født i Nyborg, og hans Livsvej er som hans Kollegers: over Sætteriet ind i Bladredaktionen af en socialdemokratisk Aflægger Avis, derfra ind i Byraadet — han indtraadte i 1903, mens han redigerede Partibladet i Holstebro. I 1907 fik han Redaktørposten ved den mere selvstændige Sydfyns Socialdemokrat og slog sig ned i Svendborg. Her blev han Medlem af Skolekommissionen og Havneudvalget og 1913 af Byraadet.

I 1918 valgtes han i Svendborg til Folketinget med 3609 Stemmer. Kredsen havde siden 1906, da Godsejer Wenzel de Neergaard tog den fra Venstre, været Højrekreds, og P. Andersen, Socialdemokratiet, der siden 1909 havde været hans Modkandidat, var efterhaanden naaet ham ind paa Livet med 1516 Stemmer mod 1532. Svendborgs Vælgere respekterede ikke Fredsvalget i 1915 og Venstremanden N. Elgaard var med 1252 Stemmer tæt opad Neergaards 1278. Socialdemokratiet opstillede loyalt ingen Kandidat til dette Valg, men I. C. Christensen havde givet sine Folk frie Hænder.

I 1920 kom P. Andersen ikke med ved de to første Valg, men 9. September 1920 valgtes han igen, idet Socialdemokraternes Stemmetal var gaaet over 3000 Stemmer op, og siden da er han genvalgt. Som socialdemokratisk Politiker hører han til de ældre i Partiet og har Sæde i en Række Udvalg, han er Suppleant for Fr. Andersen (Holbæk) i det erhverspolitiske Nævn.

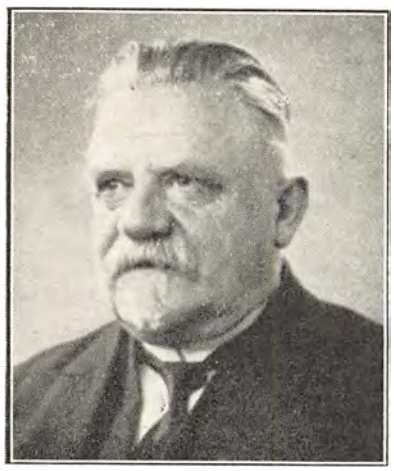
NIELS ANDREASEN, Redaktør.

Født 30. November 1877. Medlem af Folketinget for Præstø Amt, Socialdemokratiet.

DET er kun paa Haiti, at Hæren bestaar af lutter Generaler. Rigsdagens Socialdemokrati, der i 1903 kun talte 21 Mand, er nu en Hær, og i denne findes subalterne Officerer, veltjente Veteraner op mod 30 Aars Tjenestetid. Til dem hører Niels Andreasen. Dermed er ikke sagt, at han i sit Hjemsted Næstved er subaltern, tværtimod han var en betydelig Faktor i Byens offentlige Liv, men paa Rigsdagen staar han endnu i Staben, der leder Skaren af socialdemokratiske Journalister, der udgør Partiets Hovedstyrke. Det var værd at spekulere over, hvad der bringer en Partimand frem i første Række. I Reglen vel Ærgerrighed og Evne til at forhandle — Veltalenhed er hos os en decideret Hindring. Lettere er det at angive, hvad der holder ham tilbage, det er i Reglen en vis dansk Inerti, en Hovedrysten med et lunt Smil mod den, der tager for stærkt paa Veje.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Niels Andreasen er født i Løvel, hans Fader var Husmand og Væver. Fra Almueskolen gik han over til Seminariet, men begyndte allerede tidligt at skrive i Horsens Venstreblad, og fra 1897 er han fast Journalist, først ved Venstrebladet, men fra 1900, da Lyngsie repræsenterede Horsens-Kredsen, som socialdemokratisk Aflægger-Redaktør. I 1903 flyttede han til Kolding, men fik endelig i 1905 sin faste, men selvstændige Virksomhed ved Sydsjællands Socialdemokrat, der udgives i Næstved. — Allerede i 1901 var han traadt ind i Partiets Hovedbestyrelse, i 1903 stillede han sig i Ribe mod selveste gamle Jens Busk. men fik kun 234 Stemmer, men 29. Maj 1906 slog han med 1598 Stemmer mod 1351 Venstre-Gaardmanden Jul. Frandsen og har siden da holdt Næstved-Kredsen til 1918 og senere været valgt i Amtet.

Naar vi taler om N. Andreasen som subaltern, betyder dette ikke, at Partiet ikke har benyttet ham til Arbejdet paa Rigsdagen. Hans lange Erfaring berettiger ham dertil, han er Sekretær fra 1906—13, har haft Sæde i en lang Række Udvalg i Aarenes Løb. Han er tillige en dygtig og saglig Taler, der ofte har taget Ordet. I 1924—26 var han Formand i Finansudvalget, hvoraf han gentagne Gange har været Medlem, og han er vel inde i det daglige Arbejde i Tinget. Han var Medlem af Folketingets Partibestyrelse til 1933, da han udtraadte.

Udenfor Rigsdagen har han haft betydelige Tillidsposter. Fra 1909—10 var han Medlem af Næstved Byraad. Han har været Medlem af Tilsynsraadet for Hypothekbanken, Jernbaneraadet og Luftfartsraadet, været Formand for Landbrugslotteriets Kontrolkomité og Repræsentantskabet for Hedeselskabet. Sin Redaktørstilling i Næstved opgav han 1919 og blev Hovedstadskorrespondent for de socialdemokratiske Blade til 1924. Saa trak han sig tilbage til Rungsted og varetager nu kun sine offentlige Hverv. Hans Løbebane er betegnende for den Kreds, han tilhører: fra Agitator til Rigsdagsmand og dermed til Indehaver af offentlige Hverv med betydeligt Ansvar og Medlem af Partiets politiske Ledelse.

TH. M. BACH, Landpostbud.

Født 24. August 1882. Medlem af Folketinget for Aalborg Amt, Socialdemokratiet.

REDAKTØR Gerhard Nielsen, der blev Folketingets Formand, da H. P. Hansen blev Minister i 1929, var en af Socialdemokratiets bedste Mænd, og hans Død den 1. Maj 1933 vakte Deltagelse blandt alle langt udover Partifællernes Kreds. Han var Medlem af Partiets Rigsdagsbestyrelse og en Del Hverv var ham betroet. — Ved hans Død traadte Th. M. Bach ind i Folketinget.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Th. M. Bach er født i Bælum Sogn, hans Fader var Slagter. Som ganske ung kom han ud at tjene paa Landet og 14 Aar gammel gik han i Snedkerlære og blev Svend i V. Hornum. I 1906 blev han ansat som Landpostbud i Bælum, senere i Hurup og tilsidst i Veddum. Han blev Medlem af Sogneraadet i sit Hjemsogn og blev betroet en Række Hverv i sin Etat. —

Fra den Tid han drev sin Profession, havde han sluttet sig til Socialdemokratiet og blev opstillet i Aalborg Amtskreds i 1932, uden at opnaa Mandat, men ved Gerhard Nielsens Død tog han altsaa Plads som hans Suppleant. Th. M. Bach er en stilfærdig og tilbageholden Mand, han er endnu helt ny i Folketinget og ikke indtraadt i det egentlige Udvalgsarbejde i større Udstrækning.

Af offentlige Hverv har han haft en Række. Han blev Medlem af Skelund-Visborg Sogneraad 1918—25 og sad i Skolekommissionen 1921—25. Desuden var han Kredsformand i Partiets Forening i Bælum og Formand for Landpostbudenes Kredsorganisation 1920. Han var Fagets Sygekasses Kasserer og sad i 1929 i Værgeraadet.

I Aalborg Amt traadte han ind i 1928.

J. J. BJERRING, Godsekspeditør.

Født 14. November 1878. Medlem af Folketinget for Svendborg Amt, Socialdemokratiet.

J. J. BJERRING er Sønderjyde, født i Aabenraa, hvor hans Fader var Litograf. Han gik i Skole i Nyborg, tog Præliminæreksamen i 1896 og gik saa ind i Statsbanerne, hvor han i 1906 blev Assistent. Efter 30 Aars Tjeneste blev han Godsekspeditør i Nyborg. — Han sluttede sig til Socialdemokratiet og opnaaede tidligt en fremragende Stilling i Partiets lokale Kreds. Allerede i 1913 blev han opstillet i Ringkøbing, men opnaaede kun 190 Stemmer mod I. C. Christensens 1585, iøvrigt havde han allerede 1909 været udset til Kerteminde-Kredsen, hvor Partiet dog opstillede L. D. Rasmussen, der senere valgtes i Odense. — Han valgtes efter den nye Valgordning i Svendborg Amt (Nyborg) den 22. April 1918 med det største Stemmetal i Amtet, 4363 Stemmer, og er altid siden genvalgt.

Fra 1913 sad han i Nyborg Byraad, var Viceborgmester fra 1913 og Formand for Skolekommissionen og de sociale Udvalg. Han

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

var tillige Formand for Rekreationshjemmet Sølyst, Bagges Stiftelse og Nyborg Sygehus, ligesom han var Formand i den socialdemokratiske Kredsorganisation. Medlem af Bestyrelsen for Epileptikerhjemmet, af Tilsynsraadet ved Nyborg Sparekasse.

Indenfor Jernbaneetaten sad han i Bestyrelsen for D. D. S. B.s Sygekasse og blev som Rigsdagsmand Medlem af Statens Lønningsraad og Afløsningskassen for reelle Apothekerbevillinger.

Han er en lille, tætbygget Mand, sindig i sin Optræden, og bærer det en Gang traditionelle store socialdemokratiske Skæg, som det, der pryder Stauning og Borgbjerg. Hans Optræden er præget af den Sikkerhed, hans lange offentlige Tjeneste og mange Tillidshverv har givet ham. Han var Socialdemokrat, da dette var sjældent og ikke velset mellem Statens Tjenestemænd, han hævdede sit Parti og staar nu mellem Tusinder af Partifæller i Statens Tjeneste. Paa Rigsdagen er han Sekretær i Lønningsudvalget. Det er særligt Jernbanens Lønningsvæsen, Lillebæltsbroen og Storstrømsbroen, der har taget hans Udvalgsarbejde. Han har desuden været Formand og Ordfører i Apothekervæsnet. I 1932—33 har han bl. a. haft Sæde i Udvalget om Tjenestemænd, om Sygeplejersker, om Biografteaterordning, om Stempling af Guld og Sølv og kommunale Ejendomsskatter m. fl.

JULIUS BOMHOLT, fh. Højskoleforstander.
Født 11. Juni 1896. Medlem af Folketinget for Ribe Amtskreds, Socialdemokratiet.

SOCIALDEMOKRATIET er et Arbejderparti og som saadant eksklusivt. Man har af og til benyttet sig af Akademikere fra andre Klasser, og nu da vort Skolevæsen aabner vid Adgang til Erhvervelse af Universitetsdannelse for Arbejdernes Børn, vil Kredsen af Akademikere i Partiet sikkert vokse. Typisk for denne Kreds er Bomholt, en glødende Demokrat i en Tid, hvor Demokratiet er behageligt afsvalet ved Magt og Indflydelse i højere Lag, hvor en mere kølig Vind blæser. Bomholt har givet den Opfattelse Udtryk, at almen Kultur er knyttet til Klasser — Ideen har vundet Tilhængere i Rusland — og udfra denne sin Anskuelse er han direkte imod al Kultur, der ikke kan betegnes som „Arbejderkultur". Det er i og for sig ikke farligt, da Arbejderkulturen kun kendes som en politisk Tvangsform i Rusland, og i Danmark er ligesaa fremmed som Krokodiller, men den omtalte Anskuelse har stillet Bomholt mere frem i Debat og Polemik, end han vistnok selv har ønsket, muligvis ogsaa ledet til nogen Misforstaaelse af hans Person og Virksomhed.

Julius Bomholt er født i Silkeborg, hvor hans Fader var Arbejder ved Papirfabriken. Han gik i den ansete Frk. Langske Skole, var et opvakt og lyst Hoved, blev Student 1915 og studerede Teologi; Kandidat blev han 1921. Ganske vist blev han ikke Præst, men den dogmatiske Fodring har dog vist alligevel præget hans aandelige Fordøjelse. Han er blevet Dogmatiker paa et andet Grundlag. Han valgte Lærergerningen for Præstegerningen, blev Lærer ved sin gamle Skole, kom kort efter som Lærer til Askov og derfra til Esbjerg, hvor han fra 1924—29 forestod den socialdemokratiske Arbejderskole. Han

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

foretog Rejser i Sydeuropa, Rusland og Asien og har aabenbart i dette Tidsrum faaet sine Ideer om den særlige Arbejderkultur, som han altsaa højlydt hævder mod særdeles kyndige Modstandere, der svarer ham lige saa skarpt. Han har den socialdemokratiske stærkt aggressive Tone, der i Fortiden var ypperlig til at bane det fremadkæmpende Parti Vej, men nu, fra Magtens Tinde, dog maaske næppe er nødvendig. Hertil kommer, at Bomholt i sin Kamp for Arbejderkulturen overser det nødvendige i at tilegne sig den evige gamle Aandskultur, den dybtgaaende Viden og Granskningen, der ene berettiger sin Mand til at sætte sig til Doms over Kultur og Literatur. Som Anmelder af Literatur er han meget ensidig, og hans Arbejderliteraturhistorie blev slemt medtaget af Kritiken.

fot. Elfelt

Dog giver hans Stilling i Partiet ham en betydelig praktisk Indflydelse og et Arbejde, der dog maaske kan bidrage til at afklare ham — han er jo endnu en ung Mand. Endnu staar han i den kulturelle Hovedrystens Tegn og har gevaldig godt af at gøre Erfaringer. Det aandelige Liv hersker og lader sig ikke beherske af nogen Klasse eller noget Parti. Ganske vist er den Tid forbi. da Wiinblad kunde sige til Forfatteren af disse Linier, „at Socialdemokratens Læsere i Føljeton'erne helst vilde læse om Grever og Baroner", men endnu er det heldigvis ikke kommet til, at danske Arbejdere, som Troldene i Peer Gynt, vil være „sig selv nok". Hans demokratiske Livssyn er iøvrigt ærligt nok, en Bourgeois er han saavist ikke. — Paa Rigsdagen er han knyttet til en Række Udvalg, er Suppleant for Alsing Andersen i det udenrigspolitiske Nævn og Medlem af Ungdomsarbejdsløsheds Udvalget.

S. H. M. D. BRESEMANN, Redaktør, fh. Borgmester.
Født 14. Novbr. 1864. Medlem af Folketinget Maribo Amt, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt

DER var en Aarrække, da Navnet Bresemann betød Nakskov og Nakskov betød Bresemann. Han grundlagde i Ordets egentligste Forstand en helt ny By i det fede lollandske Landskab ved Nakskov Fjord, hvor Sukkerfabrikens Skorsten en lang Aarrække havde raget ensom op mellem store Købmænds Pakhuse og Boder. Han gjorde Nakskov til en „stor" By, og da Etatsraad H. N. Andersen betænkte sin Fødeby med et Skibsværft, blev Bresemanns Vælgere en Hær. Nakskov blev Typen paa den af Socialdemokrater regerede By, og hvad Bresemann skabte, staar endnu imponerende i Jern og Sten. Men saa

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kom Reaktionen, de usalige økonomiske Forhold efter Krigen, og Bresemanns Vælde hørte op. Skatteborgerne faar ikke sligt gratis, og der er Grænser for en mindre Købstads Budget. Alligevel kan man ikke undlade at føle Beundring for denne Mands mægtige Initiativ.

Sophus Hans Madsen Daugaard Bresemann er født i København, Søn af en Købmand. Han lærte Bødkerhaandværket, blev Svend og nedsatte sig i København. Der traadte han ind i den socialdemokratiske Bevægelse, blev 1886—91 Formand for Bødkerforeningen og begyndte at skrive Fagstof i Socialdemokraten, samt udgav Pjecer. Fra 1897—1900 ledede han Bladets Aflægger i Aalborg og blev 1900 Redaktør for Lolland-Falster Socialdemokrat. I Nakskov-Kredsen stillede han sig i 1901, 1903, 1906, 1909 og 1910 mod den „blakkede" Grev Ludvig Reventlow til Rudbjerggaard, der efterhaanden blev ren Venstremand. Endelig den 20. Maj 1913 blev han valgt og har siden haft fast Sæde i Tinget. Grev Reventlow stillede sig ikke i 1913.

Bresemanns Hovedvirksomhed laa dog i Nakskov. Han kom ind i Skibsværftets Bestyrelse 1916 og i en Række lokale Foreninger. 1914 var han bleven folkevalgt Borgmester og ledede omtrent enevældig Byens Sager. Som Borgmester valgtes han ind i forskellige Købstadsforeninger, Selskaber, Havneselskabernes Bestyrelse og Nakskovs Skatteraad, hvor han blev Formand. Dette forhindrede sikkert, at han kom frem i Partiets første Række, men som Borgmester var han dets Stolthed i en lang Aarrække.

Reaktionen kom dog som sagt tilsidst. Der rettedes heftige Angreb paa hans Styrelse af Byen og paa hans Regnskabsvæsen, da han var en strengt redelig og personlig uinteresseret Mand, kunde han med en vis Vægt afvise Angrebene, men med hans Styre var det forbi, han gik af som Borgmester, men naar Svien af de øjeblikkeligt tyngende Skatter engang er forsvundet, vil for Historien den Bresemann'ske Periode være et virksomt Afsnit i Stadens Krønnike, Udviklingen var saa fænomenal, de sociale Indretninger saa talrige, at hans Navn vil blive nævnt med al Anerkendelse af kommende Slægter. Med store Midler til sin Raadighed og uden Efterkrigens uafvendelige Nedgangsperiode vilde Bresemann ubestridt have været en af vore Provinsbyers største Foregangsmænd. Eftertiden maaler ikke med Skatteborgernes Alen.

Som gammel Folketingsmand er han selvskreven i vigtige Udvalg og som Ordfører i Salen.

N. FISKER, Hypothekbankdirektør.

Født 9. Sept. 1886. Medlem af Folketinget for Skanderborg Amt, Socialdemokratiet.

N. FISKER er født i Hammel, hvor Faderen var Kæmner. Han tog Lærereksamen i Silkeborg 1907 og blev Andenlærer i Hurup fra 1908—15. Saa fik han Embede som Førstelærer i Almind. Han blev Medlem af Sogneraadet 1919 og dets Formand 1923—25, 1923 blev han Medlem af Partiets Hovedbestyrelse. I 1922 var han blevet Medlem af Viborg Amtsraad og Aaret efter Formand for Viborg Amtssygehus samt Formand for Partiets Organisation i

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Viborg Amt. Han var en energisk Agitator baade i Tale og Skrift, og da han tillige var i Besiddelse af en betydelig Arbejdsevne og Indsigt paa sociale Omraader, valgtes han ind i Repræsentantskabet for Jysk Husmandskreditforening og i Bestyrelse for Viborg Centralbibliothek.

I 1920 opstilledes han til Folketinget i Skanderborg Amtskreds, men blev ikke valgt ved noget af de i de Aar afholdte tre Valg. Han opnaaede ikke heller tilstrækkelig Stemmeantal til April 1924, men da Redaktør Jacob Christensen den 3. Decbr. 1924 afgik ved Døden, traadte Fisker ind som hans Supleant d. 4. December 1924 og har siden haft Sæde i Tinget.

Efter sit Valg blev han i 1928 Statens Tilsynsførende ved Bøggildgaard og Aaret efter Trafikminsteriets Repræsentant i Bestyrelsen for Skive-Vestsalling Banen.

Paa Rigsdagen er han et meget benyttet Medlem. Han er nu Næstformand i Partiets Folketingsbestyrelse og Medlem af Finansudvalget efter Grundl. § 45, desuden i Udvalg om Skat og Renteindtægt, Konvertering m. v., Lov om Overenskomster mellem Arbejdsgivere og Arbejdere m. fl. Han var Partiets Ordfører i Midlt. Lov om Arveafgift og i Beskatning af Kaffe m. v., Totalisatorafgift, Sukkerlov, Stempelafgifter, Spillekort, Formand i Udvalget om Kolindsunds Lodsejerlag, Formand i Udvalget om kommunale Ejendomsskatter, Formand i Udvalget om Konvertering af Kreditforeningslaan og Medlem af Udvalget om Jernbanenedlæggelser. Han var Formand i Udvalget om Lov om Skat paa Renteindtægt. Som det vil ses et meget betydeligt Arbejde i Samlingen 1932—33. Han kan vel nok betegnes som en af de betydeligste Kræfter blandt de „unge" Socialdemokrater.

E. FRIIS, Rodemester.

Født 20. Aug. 1877. Medlem af Folketinget for Københavns Søndre Storkreds, Socialdemokratiet.

E. FRIIS' politiske Udviklingshistorie er en noget anden end Flertallet af hans Partifællers. Han er født i Slagelse, kom i 14 Aars Alderen i Handelslære paa Landet i en Købmandsforretning, der drev Handel med alt ligefra Vanillie til Jernstænger. Han maatte op Klokken 6 og arbejde til Klokken 10 Aften, kun om Lørdagen kunde han slippe Kl. 4. Han blev klar over, at Handelsstandens uorganiserede Unge stod ganske anderledes værgeløse end de organiserede Haandværkere og Arbejdsmænd. Ferie havde han aldrig og Handelsvæsnets Regnskaber fik han aldrig Stunder til at sætte sig ind i. Han følte sig ensom og sluttede sig til en Afholdsforening for dog at komme sammen med Mennesker. Det var ikke fordi Arbejdet kedede ham, tværtimod — som han selv siger — han kom til at elske sit Arbejde, men samtidig fødtes hos ham Hadet til dem, der havde berøvet ham hans bedste Ungdomsaar. Da han

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

var bleven Kommis, fik han, hvad man betegnede som en „god" Plads, 20 Kr. om Maaneden med Kost, og paa det Tidspunkt blev han lejlighedsvis Læser af „Socialdemokraten". Det var altsaa om ved 1900.

Han indsaa nu, at her var en Vej for et maalbevidst Arbejde til ogsaa at skaffe de „smaa" i Samfundet en Plads i Solskinnet, til at aabne dem et Kig ind i „det forjættede Land". Og da han havde Evner til at forme sine Tanker i Ord og Vers, skrev han en Del Sange, som bliver sunget meget i socialdemokratiske Kredse. Han havde traadt i nær Forbindelse med Partiet, blev Forretningsfører i Carl Marx Klubben i sin unge Alder og tidligt Revisor ved „Socialdemokraten", det er han endnu.

Friis er socialdemokratisk Idealist, Fyr og Flamme for Partiets Ideer, fanatisk Modstander af Krigsvæsen og har i en lang Aarrække kæmpet for Afrustningen. Han er en lille, spinkel og bleg Mand, der næsten gør et „forlæst" Indtryk, men han er en udmærket Taler.

Efter at have taget Ophold i København blev han Medlem af den socialdemokratiske Vælgerforening i 8. Kreds og blev i 1922 dens Formand. Han blev opstillet i 1920 i Søndre Storkreds og senere ved samtlige Valg, indtil han i 1929 blev valgt ind i Folketinget, hvor han siden har haft Sæde. Hans Politik har ikke bragt ham særlige offentlige Hverv. Men efter at være blevet Rodemester ved 1920 (et Aar Oldermand), blev han 1925 Borgerrepræsentant og er det endnu.

Paa Rigsdagen er han i Folketinget Medlem af Udvalget for Andragender. I 1932—33 har han været Medlem af Udvalget om Frugtauktioner (Formand), om kommunale Valg, om Værnepligtiges civile Arbejde, om Driftslaan til Handel og Haandværk, Lukketid for Butikker, (Sekretær).

HARTVIG FRISCH, Lektor.

Født 17. Jan. 1893. Medlem af Folketinget for Maribo Amt, Socialdemokratiet.

SOM Repræsentant for Videnskab og Literatur, tilegnet ved et alvorligt dybtgaaende Arbejde, staar Hartvig Frisch blandt de mere fremragende Mænd i Partiet. Hans Retning er klar nok, den er ikke upaavirket af Tendens, men han har den rette Forstaaelse af det videnskabelige absolutte Sandhedskrav og hans Dygtighed anerkendes fra alle Sider. Han er velegnet til at aabne Arbejderklassens Adgang til Viden, fordi han samtidig lærer den at respektere det videnskabelige Arbejde og fatte Problemernes Mangfoldighed og Mangeartethed. Han er politisk Pædagog!

Hartvig Frisch er født i Hillerød, hvor hans Fader var Skolebestyrer, han blev Student fra Frederiksborg Skolen 1910, vikarierede som Student i Sorø, blev cand. mag. 1917 og ansattes Aaret efter ved Aarhus Kathedralskole som

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Adjunkt. Efter en Rejse i Italien og Grækenland blev han Adjunkt ved Metropolitanskolen og Lektor 1929.

Hans Rejse i Grækenland har sat sig Spor i hans „Platos Stat", et fortjenstfulde Arbejde, der viser os den evigt unge, gamle Tænker, til hvem alle, der beskæftiger sig med Filosofiens Forhold til det praktiske Liv, nødvendigvis maa søge tilbage og erkende, at intet er nyt under Solen. Han har oversat Oldtidslægen Hippokrates og skrevet om Rom, Oldtidens Verdensby. I Tidsskriftet „Gry" har han skrevet en Europas Kulturhistorie, der vel er ensidig og som saadan udæsker til Modsigelse, men som alligevel hviler paa ærligt Studium. Han har skrevet i „Tilskueren" og „Socialdemokraten" og været Medredaktør ved „Gry" og staar i det hele som Socialdemokratiets betydeligste Skribent. Hertil kommer, at han med en forstaaende og sympatisk Optræden er velegnet til at omgaas Mennesker; paa Rigsdagen benyttes han af Partiet i alle Spørgsmaal vedrørende Kultur. Han har Sæde i Statsradiofoniens Programudvalg. Han er Medlem af Eksamenskommissionen for Privatister og Udvalget til Folkeoplysningens Fremme og det raadgivende Udvalg for Forfatterstipendier af 1931. — Med Borgbjerg som Undervisningsminister og Hartvig Frisch som Konsulent løber Kultur, Videnskab og Literatur ingen Fare under det socialdemokratiske Styre, og det er et glædeligt Tidens Tegn, at denne Sikkerhed kommer indefra og vil fæstne sig, inden mere yderliggaaende Kræfter løber Storm mod vor gamle og højtansete Kultur. At man har faaet Bugt med Fødselsaristokratiet kan bæres uden større Smerte, at man bremser op for Pengearistokratiet er kun heldigt, men skulde Turen komme til ogsaa at jævne det aandelige Aristokrati, vilde det være saare smerteligt. Selv om Hartvig Frisch ikke deler Platos Anskuelse, „at Filosofer bør herske", er han dog sikkert paa det rene med, at de i hvertfald bør „fredes" Han er Medlem af en Række Udvalg og Suppleant for Rigsdagens Formand, Hans Rasmussen, i det udenrigspolitiske Nævn. Hans Fremtid i Partiet er sikker nok.

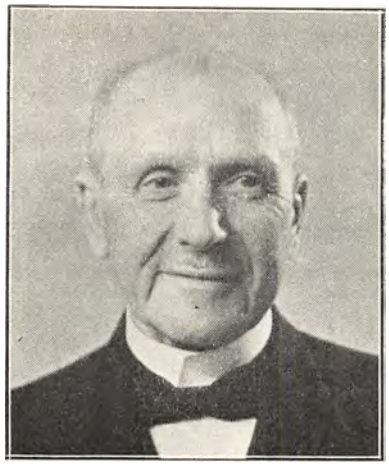

CHR. HANSEN, Møllermester.

Født 10. Decbr. 1861. Medlem af Folketinget for Københavns Søndre Storkreds, Socialdemokratiet.

MØLLERMESTER Chr. Hansen er en af Folketingets Veteraner. Han valgtes i niende Kreds 25. Maj 1909 som Arvtager efter C. I. Hørdum, der hørte til Socialdemoratiets ganske faa Repræsentanter i Tinget før 1900. Kredsen var Christianshavn og Chr. Hansens Modstander Højremanden, A. Chr. Jensen, „Mal mig den Jensen", som Folkevittigheden kaldte Malermesteren efter et Tilraab paa en Valgdag. Da Chr. Hansen valgtes, sad der

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

i Folketinget kun 5 Socialdemokrater for København, alle valgte i de 1894 oprettede „Bro-Kredse". Partiet talte i Folketinget 24 Mandater og i Landstinget 4. De 28 er nu vokset til 89.

Gennem alle de 25 Aar har Christianshavnskredsen været sikker socialdemokratisk, nu har København 15 Medlemmer af Partiet i Folketinget.

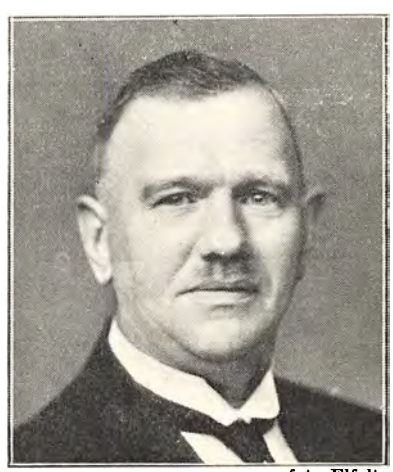
Christen Hansen er født i Gjørslev Sogn. Han kom tidlig til Møllefaget og slog sig ned paa Amager i Sundby, af hvis Sogneraad han 1895—1902 var Medlem. Som Mester paa Arbejdernes Fællesbageri kom han i Forbindelse med C. C. Andersen, Partiets i lang Tid eneste Landstingsmand, men i Modsætning til saa mange af sine Partifæller traadte han ikke ind i noget af Partiets Virksomheder eller Institutioner, udover sit Arbejdssted i Fællesbageriet. Hans eneste Virksomhed udover Folketingsmandatet og Sogneraadet var Sæde i en Skolekommission og i Nærumgaards Børnehjem. I 1902—09 sad han dog i Borgerrepræsentationen.

Saa sent som 1926 indtraadte han i Frihavnens Bestyrelse og paa sine gamle Dage blev han Medlem af Dobbeltscenens Tilsynsraad i 1930. Han har i høj Grad hørt til de stille i Landet, men han har i bevægede Tider spillet en vis Rolle i Partiet paa Tinget og i Aarenes Løb haft Sæde i utallige Udvalg. Nu har han Sæde i Fællesudvalget. Han er med sine 73 Aar Folketingets Aldersformand, og kun Borgbjerg og Mads Larsen har siddet i Tinget længere end han, Stauning og N. Andreasen lige saa længe. Han er valgt ind i Sygekasseudvalget.

HANS HANSEN, Tømrer.

Født 9. Novbr. 1885. Medlem af Folketinget for Frederiksborg Amt, Socialdemokratiet.

HANS HANSEN er født i Usserød, hvor han endnu har sit Hjem. Han hører til den store Kreds af Haandværkere, der stille passer deres Arbejde indenfor deres Fag; til Socialdemokratiet sluttede han sig tidligt, blev Sogneraadsmedlem i 1913—33 og derigennem vænnet til at beskæftige sig med de hjemlige kommunale Sager. Fra 1918—33 var han Vurderingsmand til Ejendomsskyld, og i Juli 1933 blev han indvalgt i Overskyldraadet.

fot. Elfelt

Han er Medlem af Bestyrelsen for Arbejdernes Oplysningsforbund fra 1924 og i ca. 10 Aar Formand for Partiets Kredsorganisation i Fredensborg. Som en jævn og besindig Haand-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

værker besidder han Evner til det fagpolitiske Arbejde i Partiet og er Medlem af dets Hovedbestyrelse siden 1919. I Folketinget blev han indvalgt i 1932, første Gang han var opstillet.

Paa Rigsdagen har han haft Sæde i Udvalg om Lempelser i Bygningsbeskatning, om civilt Arbejde for Værnepligtige, om Kartoffelindustrie. Han hører til den Type af Rigsdagsmænd, der betegner „Vælgeren", som ad denne Vej faar Adgang til i Udvalg og ved Partiforsamlinger at følge Ledernes Arbejde og danne et Bindeled med den store Befolkning, der lever sit Liv ude i Landet. For Folkestyrets Idé er disse Mænd af stor Betydning.

H. P. HANSEN, Borgmester.

Født 21. Jan. 1871. Medlem af Folketinget for Præstø Amt, Socialdemokratiet.

H. P. HANSEN er født i Tjenemark ved Sorø. Som ungt Menneske kom han til Stege Sukkerfabrik som Maskinpasser og sluttede sig til Socialdemokratiet. I 1905 blev han Formand for Kredsorganisationen og tillige for den lokale socialdemokratiske Forening. Han havde begyndt tidligt at skrive i Socialdemokratens Aflægger paa Møen og i 1908 blev han stedlig Redaktør af Bladet. Derved aabnedes han Vejen til en Række Tillidshverv i Stege Købstad. Han sad i Ligningskommissionen fra 1909—21, og i 1923 valgtes han af Partifællerne ind i Stege Byraad og fik Sæde i en lang Række Udvalg og Kommissioner, til han, der havde taget meget alvorlig Del i Byraadets Arbejde, af Flertallet valgtes til Borgmester i 1925. — Det er en Selvfølge, at han som lokal Redaktør havde fulgt Tidens Politik, Stege-Kredsen var fra 25. Maj 1909 repræsenteret af Overretssagfører Jessen, efter at den tidligere moderate Venstrekreds fra 1869—98 havde valgt Højskoleforstander F. E. Bojsen overvejende ved Kaaring. I 1898 stillede Ove Rode sig mod Bojsen og fik 505 Stemmer, Halvdelen af Bojsens. Saa svigtede Vælgerne i 1901 og 1903 de Moderate og valgte Gaardejer Jens Jensen Brændholdt, der døde i 1905. Bojsen stillede sig ikke mere, og den Moderate Petersen Dame valgtes i 1905 og 1906. Imidlertid havde Sukkerindustrien og dens Fabriker skaffet Øen en stor Befolkning af Arbejdere, og Kredsen er til nu socialdemokratisk. Saalænge Jessen var dens Folketingsmand, var der ikke noget Mandat til H. P. Hansen. Han opstilledes første Gang den 11. April 1924, men der var ikke Stemmer nok til mere end to Socialdemokrater i Præstø Amt, Jessen var ikke valgt 21. Septbr. 1920. H. P. Hansen fik et meget betydeligt Antal Stemmer, 4311. (Dyrlæge I. P. Jensen, der valgtes i Storehedinge, havde kun 3907.) I 1926 var Stillingen den samme, H. P. Hansens Stemmetal var nu 4578 og voksede i 1929 til 5624. Den 16. Novbr. 1932 blev der Stemmer til tre Socialdemo-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

krater i Amtet, og H. P. Hansen blev valgt. — Skønt gammel i Partiets Politik er han altsaa ny paa Rigsdagen. Han har dog faaet Sæde i adskillige Udvalg i Samlingen 1932—33, saaledes om Forslag til Lov om Haveprodukter, om Hjælpekasser, om Ungdomsarbejdsløshed, om Fiskerilaan m. v. Han hører til de nye Medlemmer, hvis Arbejde sikkert i Fremtiden vil blive taget stærkt i Brug.

KNUD HANSEN, Redaktør.

Født 8. Januar 1866. Medlem af Folketinget for Vejle Amt, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt

KNUD HANSEN er forholdsvis ung som Folketingsmand, i Partiets Tjeneste er han graanet Veteran, og det er næsten besynderligt, at han først i 1920 opnaaede et Rigsdagsmandat, allerede af den Grund, at han fra 1903 i 25 Aar var i Partiets Hovedbestyrelse, og var Indehaver af et saa stort Antal Hverv, at man næsten kunde synes, de maatte overstige en enkelt Mands Arbejdskraft. Men dette har muligvis været Aarsagen til, at han ikke lod sig opstille før.

Knud Hansen er født i Haarlev paa Fyn, hans Fader var Ølhandler, selv gik han til Landbruget; i 20 Aars Alderen til Bryggeriet, var Medstifter af Bryggeriarbejdernes Forbund og dets Viceforretningsfører fra 1898—1905. 1905 blev han Redaktør af Socialdemokratens Kolding-Udgave, han var den Gang allerede Medlem af Hovedbestyrelsen. Han gjorde Bladet selvstændigt i Kolding og blev dets ansvarshavende Redaktør. Hans Interesse for Læsning og Kundskabsudbredelse førte ham ind i Folkeuniversitetsforeningens Bestyrelse i Kolding og Bestyrelsen af Folkebiblioteket 1903. Han blev Formand i Folkeuniversitetsforeningen fra 1904—11 og sad fra 1907—14 i De danske Købstæders Aftenskolers Hovedbestyrelse. I 1906 var han blevet Medlem af Kolding Byraad, hvis Næstformand han var fra 1921—25, fra 1909 sad han i Vejle Amts Skoleraad. Men først i 1920 opstilledes han til Folketinget og valgtes 21. Sept. for Vejle Amt, opstillet i Kolding. Siden har han haft Sæde i Tinget.

Efter at være valgt til Rigsdagen blev han, der var blevet Chef-Redaktør for Partiets sønderjyske Dagblade, valgt ind i Troldhede-Banens Bestyrelse, Den sønderjyske Jernbane-Kommission og i 1929 Medlem af Jernbaneraadet samt Tilsynsførende ved Julemærkesanatoriet 1930.

Paa Rigsdagen har han Sæde i det staaende Lønningsudvalg og er selvskreven til Udvalgspladser i Lovforslag fra Ministeriet for offentlige Arbejder, saaledes var han eksempelvis i 1932—33 Formand i Ekspropriations-Udvalget og sad i Motorlov-Udvalget, i Udvalget om Nedlæggelse af Baner, ligesom han

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

havde Sæde i Tjenestemandslov-Udvalget, Færdselslov-Udvalget m. fl. —

Knud Hansen vil ikke faa Lov til at hvile ud paa sine gamle Dage, saalænge han ønsker at deltage i Lovgivningsarbejdet, hvortil hans rige Erfaringer har gjort ham særdeles velskikket.

LEONHARD HANSEN, Forretningsfører.

Født 18. Juni 1886. Medlem af Folketinget for Aarhus Amt, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt

LEONHARD HANSEN er født i Grenaa. Hans Fader var Redaktør P. Hansen, der havde virket i Horsens og Randers. Leonhard Hansen gik som 14aarig i Maskinarbejderlære og efter sin Uddannelse arbejdede han en Aarrække hos A/S. Frichs, 1917 blev han Formand for Smede- og Maskinarbejder Forbundet i Aarhus og er det endnu. Han staar her i Spidsen for en Arbejderkreds paa 2500 Medlemmer.

Ret naturligt fik han nu en Række Hverv indenfor Fagbevægelsen, han kom ind i De Samvirkende Fagforeningers Repræsentantskab i 1920 i Fagets Hovedbestyrelse og Forretningsudvalg. — I 1923 fik han Sæde i Aarhus Byraad, hvor han sad til han udtraadte 1. April 1933. I denne sin Virksomhed fungerede han som Formand i en Række kommunale Valg, Forsørgelsesvæsnet, Skovvæsnet, Belysningsvæsenet, Sporveje, Budgetudvalg, Brandkommission og Teatrets Repræsentantskab. I 1928 blev han Formand for Det lokale socialdemokratiske Forbund og Aaret efter for Arbejdernes Fællesorganisation i Aarhus, og gik nu fra det kommunale og Fagarbejdet over i Politik. Han opstilledes første Gang i Aarhus' Midtkreds Valgsted i 1929, den 16. November 1932 valgtes han til Folketinget, hvor han nu indtager den Plads, Redaktør M. Simonsen indehavde fra 1918.

Som mangeaarig Leder indenfor Fagbevægelsen og Kommunalvæsnet er han et særdeles brugeligt Partimedlem, der hele sit Liv har sluttet sig til Partiet fagligt og politisk. Efter sin Indtræden i Tinget er han blevet Medlem af Gudenaacentralens Bestyrelse og „Den gamle By" Musæet i Aarhus. Paa Rigsdagen har han været indvalgt i en Række Udvalg, f. Eks. Arbejdsoverenskomster, Arbejdsanvisningsloven, Hjælp til Arbejdsløse, Ungdomsarbejdsløshed. Han hører til dem af Partiets Medlemmer, der nu ny i Tinget, vil faa et betydeligt Arbejde anvist i kommende Tider.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

H. J. HINRICHSEN.

Født 13. Juli 1883. Medlem af Folketinget for De sønderjyske Amter, Socialdemokratiet.

H. J. HINRICHSEN er født i Stubæk, Aabenraa Amt, hans Fader var Arbejdsmand. Han gik i prøjsisk Landsskole og var allerede i 12 Aars Alderen ude at tjene. Han blev i Konditionen hos samme Husbond, der afholdt Udgifterne ved hans Konfirmation i 16 Aars Alderen mod at han aftjente Udgifterne i et Aar efter Konfirmationen. Det krænkede hans Retfærdighedsfølelse, og da Aaret var omme, skiftede han Kondition, men blev ved Landarbejdet endnu til 1904. Saa tog han Arbejde i Byen. I Tiden fra 1904—06 var han prøjsisk Soldat, og da Verdenskrigen udbrød, gjorde han den med paa Vestfronten ved en Maskingeværafdeling lige til November 1918.

fot. Elfelt

H. J. Hinrichsen er en høj, kraftig Mand, der er i Besiddelse af stor Evne til at udtrykke sine Tanker i Ord, han er med Liv og Sjæl Socialdemokrat, fordi hans Opfattelse er den, at kun det fagligt politiske Arbejde kan skaffe Arbejderklassen, hvad der tilkommer den.

Fra 1912—20 var han Medlem af Deutscher Transportarbeiterverband og traadte i 1920 ind i Bestyrelsen for Dansk Arbejdsmandsforbund, begge Steder som Afdelingsformand. I 1922 blev han Medlem af Aabenraa Byraad og saaledes var Vejen banet ham til Partiets politiske Arbejde. Han blev opstillet til Folketingsvalg 24. April 1929 og valgt som Partiets 3. Mand.

Paa Rigsdagen har han vist sig i Besiddelse af gode Evner for Udvalgsarbejdet og er blevet en Del benyttet i Udvalgene. Det kan saaledes angives, at han i Samlingen 1932—33 havde Sæde i Udvalg om Love om Grundforbedring, i Jagtlovsudvalget, i Udvalgene om Arbejdsanvisning, Hjælp til Kriseramte, Hjælpekasser, Fabrikstilsyn i det hele i Udvalg om Socialministeriets Lovforslag.

Den betydelige Vækst af Det socialdemokratiske Stemmetal i de sønderjyske Amter sikrer H. J. Hinrichsen hans Mandat i Fremtiden.

EJNER JENSEN, Hovedkasserer.

Født 5. Juli 1889. Medl. af Folketinget for Københavns Vestre Storkreds. Socialdemokratiet.

EJNER JENSEN er født i København, hvor Faderen var Ølhandler. Han uddannedes som Porcelænsarbejder og blev, kun 26 Aar gl., Formand for Fagets Forbund. I 1912 var han Sekretær i Keramisk Forbund, Hovedkasserer blev han i 1917, og da han i 1921 blev Medlem af Frederiksberg Kommunalbestyrelse, fik han en Række offentlige Hverv: i Kommunens Sundheds-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kommission og Skattevæsen og blev sluttelig Raadmand i 1929. I Huslejer-Sammenslutningen blev han Boliglovens Forkæmper og sad i Hovedbestyrelsen fra 1922—26, i Københavns Boligselskabs Bestyrelse kom han ind i 1929 og blev samme Aar Vurderingsmand til Ejendomsskyld.

fot. Elfelt

Han valgtes til Folketinget i Københavns Vestre Storkreds 1924 og blev i 1929 Medlem af De Samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg.

Ejner Jensen er Repræsentant for Socialdemokratiets anden Generation og blandt dets virksomste Mænd. Han faar Sæde i en Række Udvalg indenfor de Omraader, hvormed han i sin kommunale Virksomhed har beskæftiget sig, saaledes eksempelvis i 1932—33 Arbejderforsikring, Arbejdsanvisning, Forsørgelsesvæsen, Hjælp til Arbejdsløse og Burmeister & Wain-Forslagene. Han har Sæde i det erhvervspolitiske Nævn og hører sikkert til den snævrere Kreds, der træder frem til Afløsning af Partiets Veteraner, naar de engang maa nedlægge Arbejdet. Navnene Ejner Jensen, Lundberg og Fisker gaar ustandseligt igen i Partiets Rigsdagsarbejde og kun Sørensen Smørum synes at være endnu mere ivrig i Udvalgsarbejdet.

I. CHR. JENSEN, Direktør.

Født 30. Novbr. 1877. Medlem af Folketinget for Københavns Vestre Storkreds, Socialdemokratiet.

J. CHR. JENSEN er født i Kalundborg, hvor hans Fader var Husejer. Han lærte Snedkerprofessionen i sin Fødeby og lagde sig særligt efter Bygningshaandværket, der førte ham ind i det socialdemokratiske Andelsboligbyggeri, hvis ledende Mand han blev og hvis Bestyrelse han ledede fra 1912 til han ved 1928 gik af som administrerende Direktør. — „Christian Bolignød" kaldte Københavnerne ham, og han spillede i en lang Aarrække en førende Rolle i det københavnske Byggeri, der i Byens Udkanter mod Nord og Øst skabte de store røde Komplekser, der nu afløses af Funkisstilens Glasfacader og brogede Altaner og Lagkagehuse. Han stod i sin højeste Velmagt i 1918, da han indvalgtes i Folketinget i den store Skare af nye Socialdemokrater. Og det vilde kræve en hel Spalte at anføre de Hverv og Erhverv, der faldt i hans Lod indenfor Byggeverdenen i Perioden fra 1916—30. Desuden har han fra 1908—16 været Formand

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

for Bygningssnedkernes Fagforbund, fra 1909—17 af den faste Voldgiftsret og fra 1913—25 af Frederiksberg Kommunalbestyrelse. Ret naturligt kom han ind i Kreditforeninger, Brandforsikringer og Tilsynsposter ved Statens Byggeri af Skoler, Musæer og Laboratorier. Fra 1930 er han Vurderingsmand for Anbringelse af Umyndiges Midler paa Frederiksberg. Og i Boligsagen og det kommunale Byggeri har han spillet en betydelig Rolle. Blandt Partiets Politikere har han aldrig været i Forgrunden, og i de senere Aar var der blevet mere stille om hans Navn, det tilhører mere det københavnske Byggeris Historie end Socialdemokratiets politiske Historie, men i de sidste Aar er han med Socialbyggeriet atter traadt frem i første Række og som Statens Tilsynsførende en mægtig Mand paa Byggepladserne, hvor der nu rejses Hus ved Hus i Storkøbenhavn og Nabokommunerne. Han er Suppleant for Ejner Jensen i det erhvervspolitiske Nævn.

J. CHR. JENSEN, Lillering.

Født 1. Decbr. 1887. Medlem af Folketinget for Aarhus Amt, Socialdemokratiet.

J. CHR. JENSEN er en af Socialdemokratiets 4 Gaardmænd, hans Fader var Dræningsmester, og han er født i Steenstrup i Himmerland. Han hører til de „Hjorddrenge", som Aakjær har skildret. Kun 6½ Aar gammel kom han ud at tjene hos en Bonde, da han havde mistet sin Mor. Saa blev han Tjenestekarl til 1906 og fik saa Plads i Randers Mælkeforsyning et Aarstid, hvorefter han arbejdede som Vognmand og Landarbejder. Han er forsaavidt typisk, som han tilhører den Kreds af Tjenestekarle og Landarbejdere, der sluttede sig til Socialdemokratiet, han siger selv, at det var hans Husbonds Udtalelse, der i en ung Alder paa Baggrund af hans Barndoms Fattigdom, fik ham til at slutte sig til Partiet. Allerede i 18 Aars Alderen træder han ind i Arbejderorganisationen. I 1915 blev han selvstændig, købte et Statshusmandsbrug. Han havde ikke været i noget Sogneraad eller anden offentlig Virksomhed, før han i 1920 blev indvalgt i Harlev Framlev Sogneraad, da han som Husmand i Lillering blev opfordret til at stille sig i Skjoldelev Kredsen i Aarhus Amt i 1924. Han blev valgt paa et Tillægsmandat, men opnaaede ikke Valg i 1926, da Partiet maatte afgive sin ene Mandat af de fire, det havde. Derimod valgtes han igen 1929 og har siden haft Sæde i Tinget.

Han har senere erhvervet Gaard i Lillering, men efter hele sin Livsvirksomhed kan han ikke regnes til Gaardmandskredsen, som den fremtræder politisk, selvom det er karakteristisk, at han i en moden Alder er vendt tilbage til Landbruget og har sat Foden under eget Bord.

De offentlige Hverv i Sogneraadet opgav han, da han blev Folketingsmand. I 1932—33

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sad han i Udvalg om Statshusmænds Rentebetaling, Oprettelse af mindre Jordbrug, i Udførselsudvalg, Svinereguleringen, Formand i Udvalget om Gæld, stiftet af Ejer og Brugere af Landbrugsejendomme, om Margarine Tilvirkning og Forhandling, om Lodsejere i Kolindsund, om Krisefond, Skat paa Renteindtægt og Lov om handelspolitiske Forholdsregler.

J. P. JENSEN, Dyrlæge.

Født 23. Jan. 1869. Medlem af Folketinget for Sorø Amt, Socialdemokratiet.

J. P. *JENSEN* er født i Terslev. Han søgte Uddannelse paa Landbohøjskolens Veterinærskole og vendte tilbage til sin Hjemegn, hvor han nedsatte sig som Dyrlæge. Paa sin Færden blandt Landboerne blev han oprørt over den elendige Forsorg og de forfærdelige trange Kaar for de fattige og gamle. Allerede fra Hjemmet var han paavirket i frisindet Retning, og J. K. Larsen, den originale Overretssagfører og juridiske Manuduktør, der var Zahles Formand i Ringsted og en Type paa en stoisk Filosof i Diogenes Stil, paavirkede ham i hans Ungdom. Den Gang var han nærmest „Hørup'er", men senere sluttede han sig til Socialdemokratiet, som han har tilhørt i 20 Aar.

Fra 1903 var han Medlem af Sogneraadet i en seks, syv Aar og fra 1903—11 af Skolekommissionen. I Sorø Amtsraad fik han Sæde 1909 og sidder der endnu.

Noget Rigsdagsmandat var der ikke til ham i de Amter, hvor Mandaterne var paa faste Hænder, delt mellem Venstre og de Radikale med et Par socialdemokratiske Repræsentanter i Købstæderne, men da den nye Valgordning kom, blev han i 1920 opstillet i Præstø Amt og fik 2803 Stemmer i April, i Juli blev han valgt og har siden haft Sæde i Tinget, fra 1932 for Sorø Amt.

I 1924 blev han Medlem af Jordlovsudvalget og er Formand for Kommissionen for Brug af Huse paa Landet for Sjælland og Lolland Falster Stifter. Han er præget af sin Virksomhed, en rolig, iagttagende Mand, vant til at høre Folk forklare og danne sig sin Mening af det, de forklarer, og han ser for saa at komme med sine Lægemidler!

Han har eksempelvis i 1932—33 haft Sæde i Udvalget om midlertidig Beskatning af Arv og Kaffebskatning m. v., om Statshusmænds Rentebetaling, om Tillæg til Lov om Udførsel af Landbrugsprodukter, Afsætning af Kvæg og Oksekød, Jagtloven, Tillæg om kommunale Ejendomsskatter og om Motorkøretøjers Afgift. Forsaavidt indtager han en Særstilling, som han fra Venstre er gaaet over i Socialdemokratiet, det er sjældent; det modsatte har vist aldrig fundet Sted!

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

J. P. JÖNSON, Forretningsfører.

Født 2. Juni 1865. Medl. af Folketinget for Københavns Vestre Storkreds, Socialdemokratiet.

J. P. JÖNSSON er født i Lille Harre i Skaane. Hans Forældre var svenske. Han blev uddannet som Tapetserer og fik dansk Indfødsret. I en Aarrække var han Formand for Skandinavisk Sadelmager- og Tapetserer-Forbund og for disse Fags Arbejdsløshedskasse i Danmark. I 1919 blev han Suppleant i Københavns Skatteraad. Sin parlamentariske Erfaring har han vundet i Københavns Borgerrepræsentation, hvoraf han blev Medlem allerede i 1901 og havde Sæde til 1920. Han var med, da Socialdemokratiet erobrede Borgerrepræsentationen og blev gennem Aarene en af Partiets Ordførere i Stadens Anliggender. Det var denne Virksomhed, der ved Sigvald Olsens Død i 1919 skaffede ham Sæde i Tinget, hvor Socialdemokratiet efter Grundlovsændringen steg fra 32 til 48 Medlemmer. Ved sit Arbejde i Stadens Raad havde han gjort sig fortjent til Rigsdagsmandatet. Hans Optræden i Folketinget er næppe saa fremtrædende som i Borgerrepræsentationen, han hører nu til de gamle, og der er saa mange yngre Kræfter at tage i Brug. Han har Sæde i det erhvervspolitiske Nævn og regnes indenfor Partiet for en af dets brugeligste Parlamentarikere, vænnet til at føre Ordet og klarlægge Partistandpunkter.

P. KAMMERSGAARD, Førstelærer.

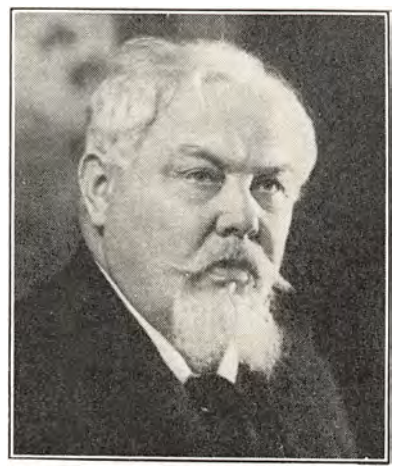
Født 20. April 1871. Medlem af Folketinget for Aarhus Amt, Socialdemokratiet.

PEDER KAMMERSGAARD er født i Tørring ved Lemvig, hans Fader var Husmand. Han tog Præliminæreksamen i 1888 og Skolelærereksamen i 1890. Hans politiske Overbevisning førte ham over i Socialdemokratiet som saa mange Lærere, der var udgaaede fra Husmandshjem, og Socialdemokratiet førte ham saa ind i Sogneraad og Amtsraad og sluttelig ind i Folketinget. Der er mange, der vil sige, at saadan er jo Beretningen om dem alle, og det er rigtigt nok, men selv om der ikke i disse faa Linier ligger det fjerneste individuelle, giver de dog for dem, der ved hvad det drejer sig om, et Billede af en Virksomhed hen imod et Maal. Ved at sysle med disse Folketingsmænds tørre og nøgterne Fakta viser sig for den opmærksomme Læser Billedet af, hvad „Folkestyre" virkelig er.

En ung Mand udgaar af fattigt Hjem, tilegner sig faglig Dannelse og vier sig til den Gerning at fylde den fornødne Lærdom paa smaa hørgule Krøltoppe af begge Køn, for at de kan blive gode og nyttige Medborgere. Og mens den unge Mand øver denne sin Gerning ser hans Naboer og Sogneboer, at han

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

er en flittig og forstaaende Mand, hvem de kan betro deres Sager, han begynder med Hjemmene og de smaa, saa faar han Sognets Huse, Gaarde og Sager at beskæftige sig med og hans Sogneboer ser, at han er en Mand, der sindigt og forstaaende tager sig af dem, saa kommer han ind i Amtraadet, Kredsen vider sig ud, ikke at det er finere, men Sagerne bliver mere mangeartede og Menneskeskæbnerne, det drejer sig om, flere. Og medens Førstelærer Kammersgaard i Ormslev gaar sindig rundt og fylder Almenvisdom paa smaa hørhaarede Jyder, lærer han selv, hvorledes det Land, han tilhører, bestaar af lutter smaa Sager, smaa Mennesker, store Sorger og store Vanskeligheder at bekæmpe alt det, som kun den kan, der har set det indvendig fra i alle de Former, Menneskeliv kan tage sig paa i Børneskole, Sogneraad og Amtsraad.

Bagved denne Gerning staar et Menneske, vi ikke kender og sandelig ikke heller lærer at kende, fordi vi nævner hans Livs Data og hæfter nogle pæne rosende Adjektiver paa ham, men hvad gør ogsaa det. De, der kender Peder Kammersgaard, og har betroet ham deres Børn, deres Sogn og deres Amt, de kender ham og ved, hvad han kan bruges til. — I 1918 blev han opstillet i Aarhus søndre Del og valgt til Folketinget. Fra 1924 kom han ind i Overværgeraadet og er valgt ind i Tilsynsraadet med Statens Sindssygeanstalter, ligesom man har gjort ham til Medlem af det ny oprettede Grønlandsudvalg og Bestyrelsen af Hammelbanen. Det skal jo nogen være — det er ganske rigtigt, men Folkestyrets Idé er netop den, at det gennem et langt Livs Arbejde med smaa og store Ting i Sogn, Amt og Land prøves, og det sluttelig af Folket bestemmes, hvem der skal træffe Afgørelse af, hvem der skal sidde i Grønlandsnævnet og i Hammelbanens Bestyrelse og hvad der berettiger til at sidde der.

Ved at gennemgaa nogle Hundrede Beretninger om Mænd som Kammersgaard og hans Kolleger, lærer selv den at respektere Folkestyret, som efter hele sin Udvikling er vænnet til Fyrster, Millionærer, Professorer og andet Storvildt som fødte Ledere. Den alsidige Dygtighed, den Flid og Troskab, hvormed disse Mennesker gennem 30 til 40 Aar har arbejdet i Folkestyret, vil da imponere en saadan tidligere Beundrer af „de Store“ langt mere end Professorers Paapegen af fjerde Dimension eller Vanderbildts Millioner. Det er ingen daarlig Opfindelse det Folkestyre, og en Landsbyskolelærer er ikke nogen helt ringe Chauffør paa Automobilet!

Paa Rigsdagen har Kammersgaard Sæde i Lønningsudvalget — lad os tilføje, at Sæde i de staaende Udvalg markerer Respekt for Brugbarhed — Kinesere er jo allesammen og Rangforordning er der ogsaa selv i Socialdemokratiet, men Rangen bestaar her af Dygtighed og Flid, og i Rigsdagen sættes Medlemmerne til de Sager, de kender til og forstaar sig paa. Kammersgaard

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

har haft Sæde eksempelvis i 1932—33 i Udvalg om Skovfogedelevers Uddannelse, om Biografteatrenes Ordning, om Folkeskolens Styrelse, om den midlertidige Ordning af den sønderjyske Folkeskole.

Førstelærer Kammersgaard maa undskylde os, at vi i Stedet for at gaa paa Jagt efter personlige Oplysninger om ham har benyttet hans 30-aarige Virksomhed i Folkestyrets Tjeneste til at understrege den Respekt dette Styre affordrer os alle, og vise, hvorledes dets Hemmelighed er den, at det har sine Traade ude over det hele Land, ogsaa Ormslev Skole, og drager til sig de Kræfter, det har Brug for og anvender dem til det, de forstaar sig paa. Der ryger af og til et gammelt Mundheld; forlængst er det „røget", der lyder: „Hvad forstaar Bønder sig paa Agurkesalat". Det er netop det de gør. Og det bør Godtfolk have at vide — vi skriver jo ikke vores Bog for Rigsdagsmænd alene!

HELGA LARSEN — Formand for det kvindelige Bryggeriarbejderforbund.
Født 21. April 1884. Medlem af Folketinget for Københavns Søndre Kreds, Socialdemokratiet.

HELGA LARSEN er født i København, hendes Moder var Bryggeriarbejderske, og det blev hun selv. Hun giftede sig i 1907 med Sporvejsfunktionær Christen Larsen, men var da allerede fra 1903—06 Kasserer i Fagets Forbund og blev 1908—27 dets Formand. I 1918 blev hun Enke.

Hun er Medlem af Bryggeri- og Brænderiforbundets Hovedbestyrelse fra 1909—1927.

I 1913 kom hun ind i Borgerrepræsentationen og gjorde sig bemærket ved sine parlamentariske Evner, hvad der i høj Grad har kendetegnet de kvindelige Borgerrepræsentanter. De var faa, men de har næsten alle været langt fremme i Arbejde og Debat.

Ret naturligt blev Helga Larsen den første af de kvindelige Socialdemokrater, der valgtes ind i Folketinget, efter at Grundloven var ændret. Allerede 1918 valgtes hun i København—Frederiksberg og er siden altid genvalgt i Søndre Storkreds. Med 16 Aars Rigsdagsarbejde har hun erhvervet sig en sikker Plads i Arbejdet; hun er Medlem af Udvalget for Andragender og Fællesudvalget og har Sæde i et betydeligt Antal Udvalg vedrørende social og kommunal Lovgivning. For Tiden er hun Partiets eneste kvindelige Repræsentant i Folketinget, hvor hun paa Grund af sin rolige, saglige Dygtighed nyder betydelig Anseelse.

Vi har berørt Spørgsmaalet før, men er der ikke noget urimeligt i, at Folkestyret i saa ringe et Omfang benytter de kvindelige Kræfter? Skyldes det gjorte Erfaringer i de forløbne 20 Aar eller er det en ganske simpel Følge af Mændenes Selvtillid?

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

HOLGER LARSEN, Redaktør

Født 8. Januar 1880. Medlem af Folketinget for Vejle Amt, Socialdemokratiet.

HOLGER LARSEN er født i Nyborg, hans Fader var Fyrbøder. Selv gik han i Tapetsererlære i Odense, arbejdede i Faget og rejste i Udlandet til 1909. Det Aar blev han Forretningsfører ved Vejle Socialdemokrat og hans Bane lagdes som de andre af hans Journalistkollegers. I 1914 blev han Redaktionssekretær, i 1918 Redaktør ved dette Blad og det er han endnu.

Han kom saa ind i Hjælpekassen, første Trin paa den kommunale „Skala", derefter Ligningskommissionen og blev dens Formand. Længere er han endnu ikke naaet, men Byraadet og Borgmesterpladsen udebliver næppe.

Han er Formand for Partiet i Vejle og Omegn fra 1916, og Formand i Arbejdernes Sygekasse. — I 1920 valgtes han til Folketinget. Socialdemokratiet besatte efter Valglovens Ændring to Pladser i Amtet. Den ene, Fredericia, holdt Veteranen L. Rasmussen, den anden fik Redaktør Chr. Jacobsen og ved hans Overgang til Landstinget arvede Holger Larsen den og har siden haft Sæde i Tinget.

Holger Larsen tager Del i Udvalgsarbejdet, det, hvortil Socialdemokratiet, der besætter seks Pladser i 15 Mands Udvalgene, har rig Adgang til at benytte sine Medlemmer. Han er Medlem af Sociallovgivnings Kommissionen af 1925, og til dette Arbejde medbringer han Erfaringer ved Selvsyn og Oplevelser.

I. P. LARSEN, Redaktør.

Født 19. August 1872. Medlem af Folketinget for Frederiksborg Amt, Socialdemokratiet.

I. P. LARSEN er født i Ejby Sogn, Roskilde Amt og uddannet til Typograf ved Køge Avis fra 1886. I 1903 blev han ansat som Lokal-Redaktør ved Socialdemokratens Aflægger i Hillerød og blev i 1916 Redaktør af Nordsjællands Socialdemokrat.

Helsingør har, siden Chr. Rasmussen erobrede Kredsen i 1896, været en sikker socialdemokratisk Kreds, og Stillingen som Lokalredaktør i „Kong Peders" By giver en vis Indflydelse. I. P. Larsen passer godt til sin Stilling, han er en forsigtig, rolig og velafvejet Mand, der nødig gør nogen Uret. Det var naturligt, at han efter Chr. Rasmussens Død kom

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

paa Tale i Kredsen, men i 1918 ønskede Borgmester Peder Christensen Kredsen for sig selv; han blev valgt, men har aabenbart ikke syntes om Folketinget, for allerede i 1920 blev I. P. Larsen opstillet og valgt. Peder Christensen sidder nu i Landstinget.

Selvfølgelig er I. P. Larsen altid genvalgt og er en flittig Arbejder paa Tinge.

L. M. LARSEN (Bjerre) Gaardmand.

Født 22. Maj 1883. Medlem af Folketinget for Odense Amt, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt

DET er ikke mange Gaardmænd i Danmark, der er Socialdemokrater og Larsen Bjerre er da heller ikke Medlem af Partiet i sin Egenskab af Gaardejer. Han er ganske vist født i Standen, hans Far var Gaardejer i Bjerre ved Horsens, men allerede i 1912 kom han i Forbindelse med den socialdemokratiske Presse og skrev Landbrugsartikler og politiske Artikler.

Han har giftet sig i 1928 med en Husmandsdatter og Husmandssagen havde hans Interesse. Han stiftede i 1909 Bjerre Husmandsforening og var til 1922 dens Formand. Ligeledes blev han Formand for Partiets Kredsforening i 1915, socialdemokratisk Sogneraadsmedlem 1917—29. I Husmandssagen blev han yderligere Formand for Planteudvalget i Skanderborg Amt, Formand for Bjerre Herreds Husmandsforening og Laaneforening for mindre Jordbrugere. I Laaneforeningsvæsenet er han nu naaet til at være hele Institutionens Formand fra 1931.

I Politik kom han ind i 1918, da han opstilledes i Skanderborg Amt i Østbirk uden at blive valgt. Forsøget gentoges i 1924 — men først i 1926 lykkedes det ham at opnaa Valg i Odense Amt. Siden er han genvalgt.

Det er ret naturligt de mindre Landbrugeres Sager, der har hans Interesse, selv efter at han selv er bleven Gaardmand, og paa Rigsdagen er han selvskreven i alle Udvalg om disse Sager — og det er ikke faa i de senere Aar. Desuden sidder han i Udvalget for Andragender.

ERNST OSKAR LEVINSEN, Forretningsfører.

Født 7. Maj 1891. Medlem af Folketinget for Hjørring Amt, Socialdemokratiet.

ERNST OSKAR LEVINSEN er Husmandssøn, født i Stege paa Møen, han gik i Almueskole, blev Tjenestekarl til 1912 og besøgte saa Esbjerg Arbejderhøjskole, den socialdemokratiske Højskole, som Julius Bomholt senere ledede. Efter et Aars Ophold tog han Arbejde som Teglværksarbejder og Landarbejder til 1914.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Han var imidlertid bleven stærkt greben af de socialdemokratiske Idéer og har siden 1914 væsentlig virket som Agitator blandt Landarbejderne, for hvis Forbund han i 1915 blev Formand. Han sluttede sig til Socialdemokratiet, fordi han var fuldt enig med det i Linier og Principer.

I 1920 blev han Medlem af den faste Voldgiftsret og af Bestyrelsen for internationalt Landarbejderforbund. I 1922 Medlem af „De samvirkendes" Forretningsudvalg. Fra 1920—29 sad han i Socialraadet, fra 1919 i Arbejdstidskommissionen og fra 1924 i Bestyrelsen for Arbejdernes Oplysningsforbund, og fra 1931 af Statsministeriet økonomiske Raad. — Først i 1932 blev han indvalgt i Folketinget, hvor han er selvskreven i det sociale Lovgivningsarbejde.

CHR. LUDVIGSEN, Fisker.

Født 15. Januar 1866. Medlem af Folketinget for Hjørring Amt, Socialdemokratiet.

CHR. LUDVIGSEN er Repræsentant for den socialdemokratiske Fiskerbefolkning. Det hed sig i sin Tid, at Fiskerne var paalidelige Højrevælgere paa Øerne og Venstrevælgere eller indre Missionsfolk paa Vestjylland. Det er ændret, Motordriften har gjort Fiskerne til „Arbejdere" og de følger nu i Hovedsagen Trop med Arbejderne. Chr. Ludvigsen var Socialdemokrat, inden han blev Fisker. Han er født i Gørløse i Frederiksborg Amt, men har tilbragt sin Barndom og det meste af sit Liv i Fiskerlejet Jyllinge ved Roskilde Fjord. Fra Dreng af var han politisk interesseret og som 18-aarig opfordredes han til at „tale" paa politiske Møder. Fjorten Aar gammel kom han i Bagerlære, og Bladet „Socialdemokraten" gjorde ham til en ivrig Partifælle. Sin Værnepligt aftjente han i 1885 i Helsingør i den mest bevægede Provisorietid. I 1906 blev han opstillet i Odsherred Kredsen, 1909 paa Ærø og i Aaret 1911—12 var han fast Agitator for Partiet.

fot. Elfelt

I 1920 opstilledes han i Lejre, men valgtes først 1924 i Frederikshavn, hvor Fiskerbefolkningen er talrig.

Samtidig med sit politiske Arbejde er han optaget af den faglige Organisation. Fra 1912 sad han i Hovedbestyrelsen for Dansk Fiskeriforening, hvis Næstformand han i en Aarrække har været. I 1916 kom han ind i Arbejderforsikringsraadet. Han er den eneste Fisker i Folketinget, og hans Arbejde er naturligvis særlig rettet paa at varetage Fiskernes Sag.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

OLE ROBERT LUNDBERG, Maler.

Født 10. Januar 1888. Medlem af Folketinget for Randers Amt, Socialdemokratiet.

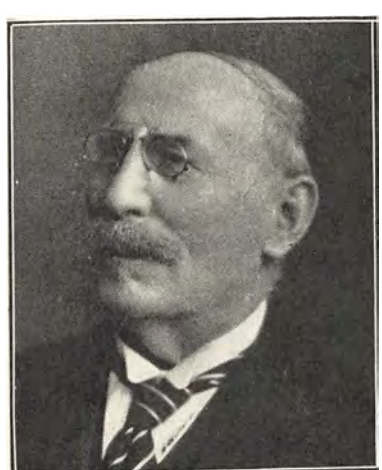
O. R. LUNDBERG er Vendelbo, født i Hjørring og Søn af Skræder Lundberg, der efter Navnet synes at stamme fra Sverige. Om det nu er denne skandinaviske Oprindelse eller de Rejser, den unge Malersvend Ole Robert Lundberg i 1908—10 foretog i Italien, Schweitz og Tyskland, der er Aarsagen, vist er det, at Lundberg hører til Partiets dygtigste og virksomste Medlemmer, blandt de første i Rækken af „anden Omgang".

Han var 23 Aar gammel, da han blev Formand i Malernes Fagforbund i Randers. I 1918 aabnede han sin egen Forretning. Han var da knyttet til „Randers Socialdemokrat"s Kontrolkomité som dens Formand og blev 1919—20 Medlem af Arbejderforeningens Bestyrelse. — Folketingsmand blev han i 1920, valgt i Randers ved Valget 6. Juli, og er siden genvalgt. Det varede ikke længe, før Partiets Rigsdagsbestyrelse blev opmærksom paa, at den 32-aarige Maler fra Randers var endog en usædvanlig brugbar Mand. I 1924 blev han Sekretær i Folketinget, Medlem af Overskyldraadet 1925 og Arbejderkommissionen 1925, af Likvidations-Komitéen for Diskontobanken 1929—32, af det udenrigspolitiske Nævn 1932. I 1929 fik han en af Partiets Fideicommisposter i Bryggeriet Hafnias Bestyrelse. Han er Medlem af Folketingets Partibestyrelse og sidder i Fællesudvalget, i Forretningsordensudvalget som Sekretær, er vedblivende Folketingssekretær og hører til de mest benyttede „unge" Medlemmer.

F. K. MADSEN, Journalist.

Født 3. April 1864. Medlem af Folketinget for København Ø. Kreds, Socialdemokratiet.

I Mands Minde har den brede støtte Reporter med det krigerske Overskæg været knyttet til „Socialdemokraten"s Redaktion. Utallige er de Møder, Kongresser og Retsmøder, han har refereret i den samme maalbevidste Partiaand saaledes, at Referentens Struktur altid var Partiets Rygrad ved Fordeling af Sol og Vind efter ganske bestemte Partilinier. Ret for „de smaa", Uret for „de store". Saadan er nu en Gang politisk Journalistik, „right or wrong" Partiet!

fot. Elfelt

Længe maatte F. K. Madsen tjene for Rachel og han tjente uden at knurre. Han er Søn af en Arbejdsmand, født i Aarløse og uddan-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

net som Typograf i Ringsted ved Folketidenden fra 1878—83. Han blev Journalist ved „Socialdemokraten", da Wiinblad rigtig tog fat og slog Bladet op, og i 1899—1909 var han Redaktør af Typograf Tidende.

I over 20 Aar refererede han; alle, der har været knyttede til Københavns-Pressen, kender og husker den scenevante, hjælpsomme Referent, hvem det hele faldt som Dagsarbejde og som med Horats „nil admirari" tog alt paa samme lidenskabsløse faglige Maner — „som Bladet ser det". Endelig i 1917 blev han belønnet med et Mandat i Borgerrepræsentationen og avancerede fra Referentbordet til Raadsbordet — stadigt refererende. Han kom saa ind i Bevillingsnævnet, Belysningsudvalget og Beværternævnet, og i 1920 fik han sit Mandat i Folketinget i Østre Storkreds, efter 25 Aars journalistisk Arbejde i Partiet. Men først i 1929 fik han Sæde i Hovedbestyrelsen.

Det er at antegne, at intet af de mange Hverv, der tilfalder Partiets Veteraner og Redaktører, er faldet i hans Lod. Han har passet sit eget. Nu er han en af Partiets Veteraner og har Sæde i Valg-Prøvelses-Udvalget, en veltjent Grenader i Storarméen! Er der nogen, der har fulgt Partiets Arbejde og de andres med, er det F. K. Madsen, der har været „Referenter" i 40 Aar.

A. C. MORTENSEN, Redaktør.

Født 22. Januar 1870. Medlem af Folketinget for Viborg Amt, Socialdemokratiet.

A. C. *MORTENSEN* er født i Mortenstrup i Ringsted Kredsen og er Søn af en Fæstehusmand. Han tjente fra Dreng af paa Landet hos Bønder. Han var opvokset i en stærkt politisk interesseret Venstreegn og hans politiske Interesse tidligt vakt under Provisoriekampen. Han følte sig i Pagt med Venstre, men det var ham aldrig helt tilfredsstillende, da han fra sin tidligste Ungdom havde en stærk Følelse af den Uret, der begaas mod Smaafolk. Dog kendte han ikke noget videre til Socialdemokratiet. Det var Linderberg Bevægelsen i 1890, Stiftelsen af Landarbejderforeningen og Udgivelsen af Bladet „Programet", der vakte hans Opmærksomhed, og han sluttede sig til Bevægelsen. Han beretter selv om det „Chock", det gav i hans Husbond, da han hørte, „at Karlen var Socialist". Mortensen svarede: „Næh — egentlig ikke", og kunde svare med fuld Ret. Linderberg var blot en Forløber for den Socialisme, der kom. Det var „Socialdemokraten" og Borgbjergs Artikler under Mærket „en Bondestudent", der aabnede hans Øjne for, at Landbrugets Andelsforetagender i Virkeligheden var Socialisme. 23 Aar gammel fik han Plads paa et Mejeri i en større Provinsby og læste hver Dag „Socialdemokraten", ligesom han deltog i Partiets Møder og stadigt færdedes blandt Partifæller. Han forstod nu, at hans Plads var i dette Parti og med al sin politiske Interesse sluttede han

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sig til det. Han fremhæver som de fleste af sine Meningsfæller Kampen for de „smaa"s Ret, et bedre Samfund, Afskaffelse af social Uret. Han føler sig glad og tilfreds i sit Arbejde for Underklassen i vort Land.

Hans Livsskæbne afviger iøvrigt kun lidt fra de Kollegers, der sluttede sig til Socialdemokratiets journalistiske Virksomhed. I 1895 fik han en selvstændig Forretning i Horsens, i Tilslutning til Mejervirksomhed og Ostehandel, til han i 1909 blev knyttet til Socialdemokratens Lokalorgan i Thisted; Aaret efter blev han Redaktør af „Viborg Amts Socialdemokrat" og havde der fundet sin Livsvirksomhed.

I 1913 blev han Byraadsmedlem, han havde allerede fra 1906—09 siddet i Horsens Byraad, været Formand for Bestyrelsen af den frie Fattigkasse 1900—1903, og siddet i Ligningskommissionen 1903—06. I 1913—20 sad han i Viborg Hjælpekasse og var Formand fra 1917—20.

Han havde i 1909 og 1910 været opstillet til Folketingsvalg i Thisted Kredsen og 1913 og 14 i Løvelkredsen. Valgt blev han først i Viborg 26. April 1920, og har siden haft Sæde i Tinget.

Som Folketingsmand i 14 Aar har han haft med meget forskelligt Lovgivningsarbejde at gøre: Mejeri og Landbrug som Fagmand, Skolespørgsmaal og kommunale Spørgsmaal som Byraadsmedlem. Han var Formand for det Udvalg, der gennemførte den forbedrede Læreruddannelse, og han afløste H. P. Hansen i Udvalget om Skoletilsyn, ligesom han var Ordfører i den nye Købstadkommunallov i Samlingen 1932—33. Han har i sin Tid været Medlem af Udvalget om Aktieselskabsloven, Formand for Udvalget om den nye Næringslov og Udvalget om Tilsyn med Spare- og Udlaansvirksomhed.

Siden 1920 sidder han i Lønningsudvalget i Folketinget; med sin sindige Optræden og sin betydelige Erfaring er han anset som en god og solid Arbejder. Han er Medlem af Sygekasse-Udvalget.

M. F. MORTENSEN, Statshusmand.

Født 5. Maj 1874. Medlem af Folketinget for Randers Amt, Socialdemokratiet.

DET er ganske særligt Jordspørgsmaalet, der har vakt M. F. Mortensens Interesse for Politik. Han ønsker en mere rationel Fordeling af Jorden ved Oprettelsen af saa mange selvstændige Hjem som muligt, notabene: saaledes at de bliver virkelig selvstændige. Men ogsaa Almueskolen har hans Interesse. Det gælder særligt „Landet", hvor han selv har gjort den Erfaring, at Tilegnelse af Kundskaber er den eneste Vej til at opnaa Selvstændighed. Økonomiske Forhold maa ikke bringe Forældrene til at holde Børn fra Kundskabserhvervelse, og disse Forhold trænger endnu den Dag i Dag til at forbedres. Allerede som

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ung var han Medstifter af Møllersvendenes Fagforening i Hadsund og stærkt interesseret Socialdemokrat.

M. F. Mortensen er født i Hallund i Vraa Kredsen, hvor hans Fader var Husmand. Fra sit 8. til sit 16. Aar maatte han tjene til Føden, blev saa Møllerlærling og blev ved Mølleriet, til han i 1907 blev Statshusmand i Sundby ved Kolind i Djursland.

Fra 1913 sad han i Sogneraadet, fra 1922 i Randers Amtsraad. Han var 1926—28 i Bestyrelsen af Otterup Brugsforening og samtidig i Kolind Mejeris Bestyrelse. Han har i en Aarrække været Formand i Sundby sociale Forening og Husmandsforeningen i Kolind.

Til Folketinget valgtes han 24. April 1929 og har som socialdemokratisk Husmand naturligt Sæde i Udvalg vedrørende Landbruget, særligt det mindre, men ogsaa som Sogneraads- og Amtsraadsmedlem er han vel udrustet til at deltage i social og kommunal Lovgivning.

P. MORTENSEN, Maskinarbejder.

Født 15. Marts 1886. Medlem af Folketinget for Sønderjylland, Socialdemokratiet.

HVAD saa Folk end kan mene om Socialdemokratiets Idéer og Politik, kan ingen nægte Partiet, at det kulturelt har udført et mægtigt Arbejde og løftet Arbejderstanden op i et kulturelt Niveau, der i Danmark er højere end noget andet Steds. Det, man i gamle Dage kaldte „Proletariat", maa nu trods alt søges helt udenfor Arbejderstanden.

P. Mortensen siger udtrykkeligt, at han blev Socialdemokrat, fordi han var opdraget i et af de fattigste Hjem, der findes, og derfor i Arbejdernes Sammenslutning saa det eneste Middel til deres Interessers Varetagelse, den eneste Vej til at faa Andel i Livets Goder. Han er født i Haderslev og uddannet som Maskinarbejder, sejlede i 7 Aar som Maskinpasser og blev 1911 Medlem af det uafhængige Socialdemokrati i Tyskland, til det i 1916 splittedes i Hamburg. — I 1918 blev han Formand for Smedeforbundets Haderslevafdeling og efter Genforeningen Medlem af de samvirkende Fagforbunds Hovedbestyrelse. — Selvfølgelig var det lettere for Socialdemokratiet end for de andre Partier at finde Tilknytning til deres Politik i Sønderjylland, men den først valgte Socialdemokrat, Bager I. P. Nielsen, kom fra Kongeriget, og først i 1924 valgtes P. Mortensen som udpræget Arbejderrepræsentant. Som saadan var han allerede 1922 indvalgt i Haderslev Byraad.

fot. Elfelt.

P. Mortensen har nu i 10 Aar haft Sæde i Folketinget. Han er Medlem af det erhvervspolitiske Nævn og deltager jævnt i Udvalgsarbejdet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

SIGVARD J. MUNK, Sekretær.

Født 17. April 1891. Medlem af Folketinget for Maribo Amt, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt

MARIBO Amt har 3 Socialdemokrater i Tinget; de hører alle hjemme i København og kun Bresemann stod i mange Aar i Forbindelse med Amtet og havde Bopæl i Nakskov.

Sigvard Munk er Jyde, født i Ormstrup ved Horsens, hvor hans Fader var Gaardejer. Han blev uddannet til Mekaniker paa Emil Møllers Telefonfabrik, men forlod Faget og blev Sekretær for det Kooperative Fællesforbund og dets Forsikringsanstalts Forretningsfører. Bosat i København kom han i 1928 ind i Borgerrepræsentationen, hvor han endnu har Sæde, og blev i 1931 Folketingsmand, idet han den 28. November 1931, da Svend Trier døde, som Suppleant fulgte efter ham. — Han hører til de yngre Medlemmer af Partiet, men har Sæde i Udvalget for Andragender og deltager i en Række Udvalg jævnt fordelt.

JENS PEDER NIELSEN, Bager.

Født 23. April 1873. Medlem af Folketinget for Sønderjylland, Socialdemokratiet.

JENS PEDER NIELSEN er født i Tybjerglille ved Herlufmagle og var ved Landvæsnet til sit 17. Aar, saa gik han i Bagerlære og blev i 1892 Medlem af Partiet i Slagelse. I 1900 traadte han ind i Partiets københavnske Foreninger og kom som veltalende Agitator ind i Ledelsen af Fagforeningsbevægelsen i Hovedstaden. I 1904 blev han Redaktør af Maanedsbladet „Socialisten".

Han var i 1915 opstillet i Holbæk Kredsen, men Fredsvalget respekteredes der. I 1920 var han udset til Frederiksbergkredsen (Københavns Vestre Storkreds), men flyttedes efter Anmodning til Sønderborg og Tønder, hvor der var nok at gøre med at organisere Partiet, medens Spørgsmaalet dansk og tysk endnu var brændende.

fot. Elfelt

J. P. Nielsen havde paa dette Tidspunkt hjemme i København, senere tog han Ophold i Dynt i Aabenraa Amt. Han valgtes den 21. September 1920 som eneste Socialdemokrat i Sønderjylland og genvalgtes 1924. I 1926 kom Bagermester Ludvig Hansen, Nyborg, til, men han udtraadte 1. Oktober 1927 og Maskinarbejder P. Mortensen afløste ham. I 1929

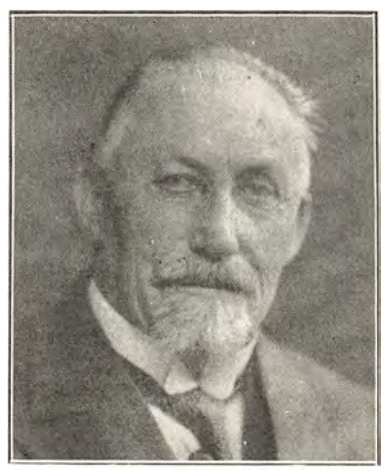
SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kom Arbejdsmand Hinrichsen til, og disse tre typiske Arbejdere repræsenterer nu Partiet for Sønderjylland i Folketinget.

J. P. Nielsen er Medlem af Finansudvalget og Suppleant i det udenrigspolitiske Nævn. Han har ubetinget Fortjeneste af Partiets Fremgang i Sønderjylland og har arbejdet med dette i 14 Aar. I hele sin Optræden er han endnu efter mere end 40 Aars agitatorisk Arbejde den gamle „Socialist" fra Aarhundredskiftet, den politiske „Arbejder", der ikke noget Øjeblik tænker paa at trække i Borgerskabets Klæder. Han er en Mand, der bliver meget brugt.

N. P. NIELSEN, Sogneraadsformand.

Født 7. Januar 1871. Medlem af Folketinget for Københavns Amt, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt.

DET gamle Amagerland udgjorde i flere Hundrede Aar en „Stat" for sig selv med egne Love og egne Myndigheder. Christian IV huggede en Stump af og gjorde den til Staden Christianshavn, men helt op til 1900 var Amager et eget Birk. Ved Valgene til Rigsdagen stemte Christianshavn og Sundbyerne i 8. Kreds, de tre andre Sogne, Taarnby, Kastrup og St. Magleby med Dragør stemte fra 24. Decbr. 94 i Valby, hvor den ny Hollænderby, en Koloni fra Amager, var anlagt i 1651 og havde givet Plads for Frederiksberg Slot.

Ved den nugældende Valgorden er Amagersognene henlagt under Københavns Amt sammen med Gentofte, Lyngby, Roskilde, Køge og Lejre, en særlig Valby Kreds findes ikke mere; den var fra 1903—15 (inkl.) repræsenteret af Socialdemokraten Fabrikant H. E. Hyller. Ved hans Død tilfaldt den Typograf N. P. Nielsen den 11. Januar 1916. Han blev ikke genvalgt i 1920 ved første Valg, men har haft Sæde i Tinget siden 6. Juli 1920.

N. P. Nielsen er født i Hillerød, hans Fader var Skrædersvend, selv blev han Typograf, lærte hos Bianco Luno, rejste saa i Tyskland i 1891 og fik ved sin Hjemkomst Arbejde i de store Trykkerier Bianco Luno, Græbe og Ferslews Blade. Som Typograf arbejdede han lige til 1916. Han kom ind i Partiets fagpolitiske Ledelse og Voldgiftsret fra 1897—1906.

Imidlertid var han blevet Medlem af Taarnby Sogneraad 1905 og blev 1917 dets Formand. Fra 1910 sad han i Københavns Amtsraad, og da Amagerbanen kom, blev han dens Formand. I 1931 blev han Medlem af Telefonselskabets Bestyrelse og i 1932 Medlem af Socialministeriets Arbejdsudvalg og Luftfartsraadet. — Amager er jo Lufthavn! Paa Rigsdagen hører han til Partiets mere betydende Medlemmer, han sidder i Lønningsudvalget som dets Formand fra 1929. Som Formand for Fællesorganisationen af Landkommuner med bymæssig Bebyggelse har han i Lovgivningsarbejdet særlige Opgaver og har haft Sæde i en lang Række specielle Udvalg.

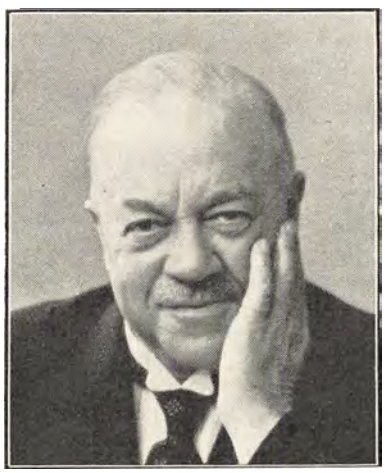
SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

HANS NIELSEN, Redaktør.

Født 15. April 1869. Medlem af Folketinget for Skanderborg Amt, Socialdemokratiet.

SOCIALDEMOKRATIETS Generalstab i Folketinget — hvis man tør bruge en saa „militær" Betegnelse — bestaar af Alsing Andersen (Formand), Fisker (Næstformand), H. P. Hansen (Finansministeren), Borgbjerg, Lundberg, L. D. Rasmussen og Hans Nielsen samt Tingets Formand H. Rasmussen.

Hans Nielsen er den sidst indtraadte; i Anciennitet er han, der er valgt 1909 og stadig har haft Sæde i Tinget, Nr. 6. Han hører til de Offentligheden mest bekendte Rigsdagsmænd og er Indehaver af en anselig Række Hverv, der giver ham betydelig Indflydelse paa Erhvervslivet og det offentlige Liv. Strengt taget er vel Rigsdagens direkte Indgreb i den udøvende Magt ikke i Overensstemmelse med Grundlovens Deling af Magtens Faktorer: den lovgivende Magt hos Kongen og Rigsdagen i Forening, den udøvende Magt hos Kongen og den dømmende Magt hos Domstolene, ligesom Folkestyret ikke nødvendigt betyder, at de lovgivende Myndigheder bliver „udøvende". Men nægtes kan det ikke, at Udviklingen langsomt er gaaet over til at lægge Suveræniteten hos Rigsdagen. Det Konservative Folkeparti har optaget Protest herimod som Programpunkt.

Hans Nielsen er født i Ejby paa Fyn, hvor hans Fader var Teglværksarbejder. Selv lærte han Møllerprofessionen og var derefter en Række Aar Arbejdsmand ved et Jernstøberi i Odense. Saa blev han i 1896 Avisbud ved „Fyns Social-Demokrat", avancerede til Inkassator, Korrekturlæser og sluttelig Medarbejder, til han i 1903 blev Fælleskorrespondent for de socialdemokratiske Provinsblade i København. I 1918 blev han Redaktør af Partiets Eftermiddagsblad Klokken 5, til det ophørte i 1923.

Da var imidlertid Hans Nielsens ubestridelige Arbejdsdygtighed taget i andet Brug. Hans Livsskæbne minder om de store Amerikanere Ford og Rockefellers eller Edisons — blot i mindre Format og mindre „privatkapitalistisk".

Allerede i 1901 stillede han sig i Nyborg, blev ikke valgt, men i 1909 slog han Frænkel i Horsens og tog saaledes Arv efter Lyngsie. Her er han stadig siden valgt.

Hans Nielsen er paa en Maade en af den gamle socialdemokratiske Rigsdagstype, skarp i Angreb, gemytlig slagfærdig i Replik, og han kan sin Rigsdagskatekismus paa Fingrene. Men i sin Respektløshed, sin totale Frihed for Idealisme er han fuldt ud moderne. En Politiker, der regner med Tal, med Plus og Minus i Regnskabet og aldrig med Idéer. Dette har baaret ham frem med Partiet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Han har været Ordfører i store Sager: Sukkerfabrikerne, Skibsfarten, Forslaget om Nationalbankens Ordning og Statsmonopoler for Udenrigstjenesten og Tobaksafgifter, altsammen ved Tyvernes Begyndelse. Han er selvskreven Ordfører i Finanssager — han er Sekretær i Finansudvalget og Medlem af de fleste vigtige Udvalg, og i Salen er han Partiets skrappeste Debattør. Han maa tidt staa for Skud, men han holder sit Krudt tørt og skyder bravt igen. Han er vel nok en af de mest udprægede Personligheder i Tinget.

Listen over hans Hverv er saare lang, men dermed vil vi ikke udtale nogen Kritik; det gælder i det politiske Liv som overalt at finde den rigtige Mand, og hos Hans Nielsen er der meget af „det rigtige".

Han har været Borgerrepræsentant fra 1914—17. Er Medlem af det udenrigspolitiske Nævn, det Dansk-Islandske Nævn, Toldraadet og dets Appelraad, er og har været Medlem af talrige Kommissioner som Næringslovs Kommissionen, Bank- og Sparekasse Kommissionen, Andelsbankens og Landmandsbankens Likvidation, er Formand i det erhvervspolitiske Nævn, Medlem af Valutaraadet og Statsministeriets økonomiske Raad m. m.

Ogsaa til „Dansk Arbejde" og Teknologisk Institut er han knyttet. Man er nu i Færd med at katalogisere Rigsdagsmændenes Hverv og Erhverv. Vorherre maa vide hvorfor! Kan man faa de rigtige Folk til de rigtige Ting, saa er enhver Arbejder — ogsaa en Rigsdagsmand — sin Løn værd, og Naturen sætter Grænser for, hvad den enkelte kan overkomme. Nedskæringstendenser af den Art er — vi maa have Lov til at sige det — bare Udslag af evneløs Misundelse og hører Fanden til.

En helt anden Ting er — som anført — at man kan drøfte Spørgsmaalet om at ophæve de administrerende parlamentariske Nævn og henvise Rigsdagen udelukkende til Lovgivningsarbejde. Men det er Fremtidsmusik!

VILH. NYGAARD, Formand for de samvirkende Fagforbund.
Født 11. Januar 1872. Medlem af Folketinget for Københavns Amt, Socialdemokratiet.

FORMANDEN for de samvirkende Fagforbund er en Mand af stor Betydning under vor Tids Arbejderforhold. Med Spænding ser hele Borgerskabet hen til ham, naar de aarlige Konflikter trækker op. Af hans Besindighed og Sikkerhed afhænger manges Ve og Vel. Om Vilh. Nygaard ved man, at han er en rolig og besindig Mand, der er sig sit Ansvar bevidst.

Han er født i København, uddannet som Cigararbejder ligesom Stauning, var Formand for Tobaksarbejderforbundet Enigheden 1899 til 1913. Saa blev han Medarbejder ved den socialdemokratiske Presse og i 1919 Sekretær i de samvirkende. Dette medførte, at han blev

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

knyttet til Arbejdernes forskellige Fællesforetagender, i nogle som Formand, og til Pressens Kontrolkomité, Hovedbestyrelsen og den internationale Eksekutivkomité.

Tillige blev han Borgerrepræsentant fra 1902—04 og senere fra 1925. Allerede 1924 var han Næstformand i de „samvirkende", og i 1928 blev han, da Carl F. Madsen trak sig tilbage, deres Formand.

Til Folketinget valgtes han først 18. November 1928, da Willmann den 15. Novbr. s. A. var afgaaet ved Døden. Han blev Medlem af Toldraadet og sidder nu i de erhvervspolitiske Nævn som Suppleant. Hans betydningsfuldeste Hverv ligger dog udenfor Rigsdagen, hans mangeaarige Kendskab til Fagforbundenes Teknik og hans Erfaringer som Mægler i Arbejdskonflikter gjorde ham velskikket til det ansvarsfulde Hverv.

I P. OLUFSON, Husejer.

Født 27. Maj 1875. Medlem af Folketinget for Randers Amt, Socialdemokratiet.

PAA Sjælland tilfaldt Husmændene snarest det radikale Parti, i Jylland gik de til Socialdemokrat. I. P. Olufson er født i Gjerlev. Søn af en Arbejdsmand og Husmand i sit Amt og Fødeby.

fot. Elfelt.

Han besøgte Sorø Højskole, blev Tjenestekarl, Søfyrbøder og Arbejdsmand, sluttede sig derfor naturligt til Partiet og blev, efter i 1903 at være bleven Statshusmand, Medlem af Sogneraadet, Formand for Randers Amts Husmandsforening (nordøstlige Del) og i 1918 Medlem af Landstinget.

Imidlertid opgav han dette Mandat i 1920 og valgtes 26. April 1920 i Hjørring Amt til Folketinget, han repræsenterede Kredsen til 11. April 1924, da han opstilledes og valgtes i Randers Amt, hvor han siden er genvalgt. Fisker Ludvigsen fik hans Plads i Frederikshavn.

Som Statshusmand fik han sine særlige Opgaver anvist. Han kom ind i Finansudvalget 1924, i Statens Jordudvalg sad han fra 1920, i Overskyldraadet indvalgtes han fra 1930 og sidder nu i Bestyrelsen for Randers—Hadsund Jernbaner fra 1926.

Det kan heraf ses, at Olufson hører til de mere betydende af Partiets Folketingsmænd, som en Repræsentant for den Landbefolkning, man ønsker at knytte til Partiets store Hær af Byens Arbejdere. Det er og bliver det store Spørgsmaal i vor indenrigske Politik i hvor høj Grad Socialdemokratiet faar Tag i Landboerne. Det er umuligt at spaa herom, givet er det, at danske Vælgere som Regel bliver, hvor de en Gang er. Men Ungdommen — hvor gaar den hen?

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

HANS RASMUSSEN, Redaktør.

Født 23. Juni 1873. Medlem af Folketinget for Bornholm, Socialdemokratiet.

HANS RASMUSSEN er i Anciennitet den 5. af Folketingets Medlemmer forsaavidt, som han blev valgt i Skanderborg 29. Maj 1906, men hans Anciennitet blev afbrudt ved, at han i 1913 med 400 Stemmers Flertal blev fældet af den radikale Rs. Rasmussen, Hvolbæk, og saaledes ikke blev Medlem af det lange Parlament og i 7 Aar var ude af Rigsdagen. — Skanderborgkredsen var altid en underlig Kreds. Den første Rigsdagsmand var den berømte Papirfabrikant W. Drewsen, der spillede en stor Rolle i Fejdetiden og de raadgivende Provinsialstænders Tid i 30'erne og 40'erne. Hans Efterfølger, Gdr. Schøler, var Venstremand og valgtes fra 1851, da Drewsen udtraadte til 1864. Han efterfulgtes af Venstremanden Reinh. Jensen, der udtraadte i 1868. I et mærkeligt Intermezzo blev Faderen til disse Liniers Forfatter, Baron Ivar Holger Rosenkrantz, valgt ved Suppleringsvalget i 1868. Han var fuldblods Aristokrat og passede aldeles ikke i Venstre, han havde indmeldt sig i Partiet af „dépit" over at være forbigaaet som Amtmandsemne og faldt ogsaa ved Valget i 1869. I 1872 stillede han sig igen, men traadte tilbage for Gdr. N. Jensen, Toustrup, der i 1879 fældedes af Jens Sørensen, Vitved, som sad til han i 1892 fældedes af Byriel Jensen. Saa blev Kredsen moderat. Redaktør Oluf Jørgensen Agvar (Oluf Hunger) holdt den kun i et Omvalg i 1896, da den atter tilfaldt Jens Sørensen. I 1903 valgte man den moderate Gdr. Ranløv, for i 1906 at vælge Socialdemokraten Hans Rasmussen, der altsaa i 1913 faldt for den radikale Rs. Rasmussen, som sad til 1918.

I 1918 stillede Hans Rasmussen sig igen, men Venstremanden Gdr. Kierkegaard blev valgt. Da saa Marott gjorde Oprør mod Partiet i Paaskekrisen 1920, flyttedes Hauge til hans Plads som Redaktør i Odense, og „Bornholms Socialdemokrat" fik Hans Rasmussen til Redaktør. Dermed fulgte Rønne Mandatet i Folketinget, og 21. Sept. 1920 blev Hans Rasmussen valgt i Rønne og er siden genvalgt.

Han kom hurtig til at indtage en betydelig Stilling i Tinget, blev Gerhard Nielsens Efterfølger i Partiets Bestyrelse, da denne blev Tingets Formand, ved hans senere Død den 1. Maj 1933 valgtes Hans Rasmussen til Tingets Formand den 9. Maj 1933. Han er Fynbo, født i Øksnebjerg, og lærte Skræderprofessionen. Han gik over til Journalistik og blev 1901 Redaktør af Partibladet i Skanderborg, efter i 1899—01 at have boet i Fredericia og siddet i Ligningskommissionen. I 1905 kom han ind i Værgeraadet i Skanderborg og i 1906 i Byraadet og Skolekommissionen. Han er i høj Grad tilbageholden.

Som Taxationsmand i Fæstningsarealerne i Fredericia var han Antimilitarist. Han er en paalidelig Partimand, en sindig og dygtig Leder af Tinget.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

LAURITZ RASMUSSEN, fh. Minister.

Født 22. Novbr. 1862. Medlem af Folketinget for Vejle Amt, Socialdemokratiet.

FOLKETINGET rummede tidligere færre af de gamle Rigsdagsmænd end Landstinget, der i lange Tider havde været opfattet som et mildt Arbejdssted paa gamle Dage og hvortil de hæderkronede Folketingsmænd til passende Tid trak sig tilbage. Derfor var Laurits Rasmussen noget for sig selv i Folketinget. Han blev opstillet 29. April 1892 af Socialdemokraterne i Fredericia mod Venstregaardmanden Jens Ousen og fik 59 Stemmer af tilsammen 2654, Højre og Venstre omtrent lige. I næste Omgang 1895, havde han 167 af 2135, 1898 385 af 2350, naaede saa i 1901 det næsthøjeste Stemmetal 901 mod Ousens 1388 og Højres 729, i 1903 naaede han 1088 mod Ousens 1281 og Højres 991 og 29. Maj 1906 blev han Sejrherre med 1446 Stemmer mod Ousens 1186 og Højres 609. Det kneb for ham i 1909, der var kun 38 Stemmers Forskel mellem hans 1873 og Stensballes, der var fælles Kandidat for Højre og Neergaard Venstre under Forsvarssagskampagnen, og i 1910 blev han fældet af Venstremanden Redaktør Johs. Jensen, der fik 2047 Stemmer mod hans 1871. Men som fordum Giganten, der kæmpede med Herkules, vandt Lauritz Rasmussen ny Kraft ved at berøre Jorden, og den 12. Maj 1913 holdt han med 1853 Stemmer mod splittede Højre- og Venstrestemmer atter sit Indtog i Folketinget, hvor han siden har haft Sæde, først beskyttet af Fredsvalget 1915 og siden af Forholdstalsvalgmaaden.

Dette giver et udmærket Billede af Valgkampen i vort Afsnits første Periode med dets op og ned og Valgalliancer, det giver et Billede af Socialdemokratiets sejge Fremgang — ingen havde sunget for en unge Typograf og Husmandssøns Vugge, at han skulde blive Minister og staa i Spidsen for Landsoldaterne, han der i 20 Aar havde kæmpet mod Militarismen. Og endelig illustrerer Lauritz Rasmussens Valghistorie Nutiden derved, at han nu i 1934 sidder i Rigsdagen paa Bænk sammen med sine to Modkandidater fra det sidste Kampvalg. Johannes Jensen, der nu er tingvalgt Landstingsmand, og Grathwohl, der repræseterer Københavns Amt i Folketinget. Det er mere end 40 Aars Udvikling, L. Rasmussens politiske Løbebane betegner.

Lauritz Rasmussen er født i Højrup ved Fredericia, hvor hans Fader var Husmand. Han blev Typograf ved Demokraten i Aarhus, blev 1898 Fagorganisations Formand, derefter Redaktør af Horsens Socialdemokrat fra 1898—1918 og fra 1900—1917 Medlem af Horsens Byraad, for saavidt ligner hans Løbebane de andre socialdemokratiske Redaktørers fra Aarhundredets to første Tiaar. Naar Lauritz Rasmussen er naaet længere frem end nogen af de andre, skyldes det dels hans fremragende Evner som Arbejderblads-Journalist men ogsaa hans Veltalenhed, og ikke mindst det betydelige Arbejde, han

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

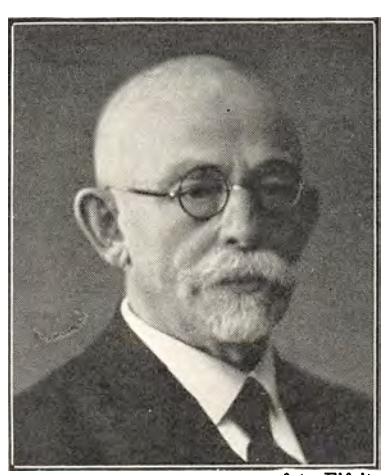
har ydet som kommunal Bestillingsmand. Det er sagt om ham, at han som Napoleons Generaler har tjent sig op fra Geleddet, og det passer. Han gjorde sig straks bemærket ved at tage sig af Jernbanefunktionærernes Sag, han gjorde en stor Indsats i Opdragelsesanstalternes Ordning, og i 1913 valgtes han ind i Finansudvalget og blev i 1917 K. M. Klausens Afløser som Finansordfører. Da Sigvald Olsen døde i 1919 blev han Næstformand i Partiet og virkede i Staunings Kontrol-Ministertid som dets Formand. Han havde Sæde i Militærkommissionen af 1919 og var Ordfører 1922. I 1918 blev han udnævnt til Direktør for Statens Døvstummeinstitutter og til Statsrevisor og endelig blev han den 23. April 1924 Forsvarsminister i Staunings første Ministerium, idet han opgav Statsrevisoratet og Døvstummeinstituttet. Han beholdt sin Virksomhed paa Rigsdagen og idtraadte som Forsvarsminister i Staunings andet Ministerium 39. April 1929, men den 24. November 1932 søgte han sin Afsked og entlediges i Naade.

Lauritz Rasmussen har nu trukket sig noget tilbage i sin mere end 40-aarige politiske Virksomhed, han nyder Anerkendelse og Agtelse fra alle Sider, sit Maal, Afskaffelsen af Hæren, har han ikke naaet, men et godt politisk fagligt Arbejde ligger dog bag ham, efter sin Alder tilhører han Provisorietiden og de socialdemokratiske Pionerer, men hans Skikkelse, hans Optræden og Taleform er mere end hos de fleste præget af den Tid, der fulgte efter Krigen og skabte Socialdemokratiets „Regeringsherrer". I ham og hans politiske Historie kan Udviklingen følges fra hvert tilkæmpet Skridt til Nutidens selvfølgelige Fremskriden — og Barrièren, der rejser sig i de nye Lag, der udskiller,de gamle.

L. D. RASMUSSEN, Typograf.

Født 2. Juli 1868. Medlem af Folketinget for Odense Amt, Socialdemokratiet.

L. D. RASMUSSEN hører til Folketingsmændene fra før 1918. Han blev valgt i Odense 2den Kreds, da denne gamle Højrekreds blev erobret af Socialdemokratiet den 20. Maj 1913. Han var opstillet allerede 1910, da Partiets tidligere Kandidat, Gustav Bang, var blevet valgt i Københavns 10. Kreds. Allerede den Gang havde Socialdemokratiet et betydeligt Antal Stemmer, op mod 2300, og i 1913 naaede de 2475. Saa kom den lange fredelige Periode uden Valgkamp, og 11. April 1918 valgtes L. D. Rasmussen igen i Odense 2 med 4835 Stemmer efter den nye Valglov. Siden da er han sikker Repræsentant i Odense Amt.

fot. Elfelt

Det socialdemokratiske Parti har i højere Grad end noget andet bevaret sine gamle Repræsentanter. I Folketinget af de 20 ældste er 12 Socialdemokrater.

L. D. Rasmussen er født i Fraugde paa Fyn nær Odense, hvor hans Fader var Kreaturhandler. Hans Livsskæbne er den i social-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

demokratiske Rigsdagsmænds Kreds saa velkendte. Typograf, Fagforbunds Formand, Formand for Partiets fynske Distrikt, Medlem af Odense Byraad og nu Rigsdagsmand paa 22. Aar. I 1924—27 var han Medlem af Finansudvalget, blev det igen 1929, er nu Medlem af Partiets Bestyrelse i Folketinget og Formand for Finansudvalget. Han hører til de Socialdemokrater, der særligt har faaet Anvendelse i den politiske Gren af Partiets Organisation og er altsaa nu en af de gamle i Kredsen, hvis Liv har været viet politisk Virksomhed i over 20 Aar.

VILH. N. J. D. RASMUSSEN, Skolemand, cand. mag.

Født 31. Juli 1869. Medl. af Folketinget for Københavns Østre Storkreds, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt.

STUDENTERSAMFUNDETS Mænd fik gennem det radikale Venstre en afgørende Indflydelse paa vor Politik i et kvart Aarhundrede. Nu er den Slægt snart uddøet, og Studentersamfundet har ingen Betydning maaske en Fremtid som Skole for Kommunister, der en Gang vil komme til at spille samme Rolle som de unge Radikale. Nogle faa af Samfunds-Studenterne sluttede sig til Socialdemokratiet, blandt dem var Vilh. Rasmussen.

Vilhelm Niels Jørgen David Rasmussen er født i Ullerslev paa Østfyn. Hans Fader var Kromand, selv blev han Student 1887 og studerede Naturvidenskab. Cand. mag. blev han 1894 og var saa en Aarrække Lærer ved de forenede Kirkeskoler, Frederiksberg komm. Mellemskole, senere Rektor ved Sundbyernes Almue Skole. Han har udgivet en Række Værker af geografisk og naturhistorisk Art og var en ivrig Tilhænger af Udviklingslæren. Som sagt gik han fra det radikale Venstre over til Socialdemokratiet. Han kom ind i Folketinget ved Supplementsvalg 9. Marts 1915, efter Dr. Gustav Bangs Død, oprindelig i Frederiksberg 2. Kreds, senere i København-Frederiksberg.

Som sikker Socialdemokrat har han stadig Sæde og er en god og klar Taler, hurtig og vittig i Replikskifter, men meget ensidig. I 1924 udnævntes han efter Eduard Larsen til Forstander for Statens Lærerhøjskole. Udnævnelsen, der foretoges af Nina Bang, mødtes med stærk Modstand i kirkelige og Lærerkredse, da Vilh. Rasmussen var kendt som fanatisk Kirkemodstander, men netop denne Modstand har, som det saa ofte gaar, bevirket, at han altid har optraadt med upartisk Korrekthed. I Lovgivningen om Skolevæsenet staar han naturligt paa yderste venstre Fløj og er Modstander af alt gejstligt Tilsyn og Religionsundervisningen i konfessionel Form.

Vilh. Rasmussen er endnu Samfundsstudenten, intelligent, stridslysten og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

skarp, men unægtelig med et Skær af bitter Ironi og Utilfredshed, der gør hans Lune ufriskt og stundom leder til hadske Ord. Ingen, der træffer ham, skulde tro, at han hører til det Parti, som et Billede paa Rigsdagen — formodentlig, for hvad skulde Meningen ellers være — symboliserer med „Katten paa Flæsket". Han hører til de Demokrater, der endnu i sin Færd, sin Tale og sit Minespil vil understrege, at Partiet en Gang *har* været forfulgt. Vi gamle kan godt huske det og smiler forstaaende, de unge er nærmest lidt desorienterede, og Partiets Spidser har forlængst lagt den Gestus af.

JULIUS SCHRØDER, Typograf.

Født 19. Juli 1879. Medl. af Folketinget for Københavns Østre Storkreds, Socialdemokratiet.

JULIUS SCHRØDER er født i København, hvor hans Fader var Musiker. Han blev Typograf, kom ind i Fagets Voldgiftsret 1906, var 1909—15 Redaktør af Typograf Tidende, blev Afdelingsformand i Faget i København og i 1920 Formand i Typografforbundet. Som Kredsformand i 11., siden i 13. Kreds og Medlem af Hovedbestyrelsen fra 1920 og som Borgerrepræsentant fra 1912, kom han til at spille en Rolle i det kommunale Styre og var fra 1916—25 Medlem af Budgetudvalget, hvor han 1932 atter indtraadte og nu har Sæde.

I og for sig havde det været ret naturligt, om han var indtraadt i Folketinget ved Partiets store Udvidelse i 1918, og han opstilledes ogsaa ved det omdannede Valg den 26. April 1920, dog uden at blive valgt. Ikke heller valgtes han, skønt opstillet ved de to senere Valg i 1920, men 11. April 1924 opnaaede han Valg, da Socialdemokratiet opnaaede 55 Mandater og det første socialdemokratiske Ministerium kom. Siden har han været genvalgt. — Som prøvet Partimand fik han i 1925—26 Sæde i Finansudvalget, men har trukket sig tilbage fra denne Post og sidder nu i Fællesudvalget, der er langt roligere og mindre brydsomt, selv om det faar sine Opgaver, naar Kampen mellem Landsting og Folketing, der idelig varsles, en Gang gaar løs. Han har tillige i de senere Aar haft Sæde i Udvalgene om Sociallovene og vil med sit mangeaarige Kendskab til de faglige Bevægelser sikkert ofte finde Anvendelse i Udvalg om Arbejderlovgivningen. Han er Suppleant for Raadmand Fr. Andersen i det udenrigspolitiske Nævn.

Det var Københavns Borgerrepræsentation, der var Skuepladsen for Socialdemokraternes første store Sejr, og ret naturligt har de fleste af Partiets Rigsdagsmænd haft Sæde i Borgerraadet, ligesom næsten alle Provinskredsenes Socialdemokrater har beklædt Hverv som Byraadsmedlemmer. Den kommunale Valglov skød Breschen for Valgloven af 1915 for Landstingets Omdannelse og Arbejdernes Opmarsch. —

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

A. SNEUM, Kommunelærer.

Født 29. Juli 1879. Medlem af Folketinget for Aarhus Amt, Socialdemokratiet.

AXEL SNEUM er født i Sneum. Han tog Skolelærereksamen paa Jellinge 1900 og blev Lærer ved Aarhus private Realskole 1900—1905, da han ansattes ved Byens kommunale Skolevæsen, hvor han endnu virker. Han har deltaget i flere af Statens Lærerkursus.

Han sluttede sig tidligt til Socialdemokratiet og var fra 1916—25 Medlem af Bestyrelsen for Partiets Forbund i Aarhus, blev Medlem af den tekniske Skoles Bestyrelse og kom i 1921 ind i Aarhus Byraadsudvalg, hvor han sad til 1924. Fra 1925 var han Næstformand i Universitetssamvirket i Aarhus, for Oprettelsen havde han virket fra 1919.

Han er en meget belæst Mand, hans Fag er Naturvidenskaber, særlig Fysik, og han har skrevet Lærebøger i Faget. Men desuden har han beskæftiget sig med Pædagogik og leveret en Række Artikler til Blade og Tidsskrifter. I 1920 blev han opstillet i Hornslet, men ikke valgt. I 1924 opstilledes han i Aarhus, hvor Lærer A. Stilling var død i 1921 og hans Suppleant, Redaktør C. Jacobsen udtraadte 15. Jan. 1924. Her blev han valgt og har siden haft Sæde i Tinget.

Han hører til Socialdemokratiets ret talstærke Gruppe af kommunale Lærere. Han har i 1932—33 været valgt i Udvalg om færøiske Sager (Aldersrente). I Lov om Stempling af Guld og Sølv, om Radiofonibestyrelse og om Folkeforsikring, i hvilket Udvalg han var Formand.

JOHAN NIELS ALEXANDER STRØM er født i Vejgaard i Vendsyssel, hvor hans Fader var Graver ved Vejgaard Kirke. 10 Aar gammel blev han Bydreng hos en Gartner og fik almindelig Skoleundervisning. Strøm hører til de unge i Partiet, han var kun 34 Aar, da han blev valgt til Folketinget. Sit politiske Valg har han truffet paa Grund af sine Livsforhold. Hans Fader var sygelig, som 8 Aars Dreng maatte han hjælpe sin Mor hjemme og med Gravkastning paa Kirkegaarden, Klokkeringning osv. Han spekulerede allerede i Barneaarene over den store Ulighed i Kaar, og saa paa de andre Børn, der havde det bedre. Hans

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hjem var godt, hans Forældre forstaaende overfor Ungdommen, hans Legekammerater var Arbejderbørn som han selv. Han læste meget og vandt, da han kom ud i Verden, sine Arbejdsfællers Tillid. Socialdemokrater var hans Forældre og politisk interesserede var de ogsaa, han lærte at forstaa, hvad det betyder at staa sammen i Kampen for det daglige Brød, og Vejen saa han i den socialistiske Idé. Da han blev 18 Aar fik han Arbejde ved Aalborg Skibsværft, hvor han stadig arbejdede i 11 Aar. Med 25 Aar blev han Tillidsmand for Værftets Arbejdere og i 29 Aars Alderen blev han Formand for Fabriksarbejdernes Fagforbund i Aalborg, det vil sige indtog sin Stilling som ledende i det store Fagforbund. Under sin Tilknytning til det faglige Arbejde i Partiet blev han naturligt interesseret i dets Politik og som største Delen af Lederne indenfor de store Fagforbund opstillet til Rigsdagsvalg, da Socialdemokratiet fik de mange Pladser at besætte i Amtskredsene.

Han har Ordet i sin Magt, er vant til Forhandlinger og til at beskæftige sig med Personer og Sager. Han er interesseret Afholdsmand.

Paa Rigsdagen er han, der valgtes 16. Novbr. 1932, en ny Mand. I 1932—33 sad han i Udvalg om Gartneri og Havebrug, om Lodsejere i Kolindsund, Ændringer i Fabrikstilsynet, om Nedlæggelse af visse Jernbaner (han var her Sekretær) og om Husbond og Medhjælpere.

JENS SØRENSEN (Sejlflod), Gaardejer.
Født 14. Juli 1878. Medlem af Folketinget for Aalborg Amt, Socialdemokratiet.

JENS SØRENSEN er den tredie af Socialdemokratiets Gaardejere i Folketinget. — Han har været Gaardejer siden 1906. Medlem af Sogneraadet siden 1921 og fra samme Aar Fattigforstander og Medlem af Vejudvalget.

I Politik indtraadte han allerede i 1913, som Kandidat i Aars-Kredsen, hvor han stillede sig mod Gaardejer Lillelund, han fik dog kun 223 Stemmer mod Lillelunds 1763. Det er Købstæderne i Amtet, der efter den nye Valgordning giver Socialdemokratiet de mange Stemmer samlet og til Nytte. Efter den nye Ordning med Tillægsmandater blev han i 1918 igen opstillet i Aars, han fik 744 Stemmer, men Tillægsmandaterne tilfaldt Prof. Birck, Konservativ, og H. Chr. Hansen, Krogstrup, Radikal. Socialdemokraterne Gerhard Nielsen og N. C. Christensen blev valgt i Aalborgs 2 Kredse. I 1920 blev Sørensen opstillet i Bælum med samme Resultat, men Stemmeantallet var nu vokset til 1598; det voksede stadigt og i 1924, da Socialdemokratiet fik Harald Jensen ind i Nørre Sundby, havde J. Sørensen i Bække 2235 Stemmer, der i 1929 var steget til 2985. Da Harald Jensen saa døde i 1929, kom J. Sørensen ind i Folketinget 1. Januar 1930. Som Landbruger er han knyttet til Lovarbejdet om dette Erhverv.

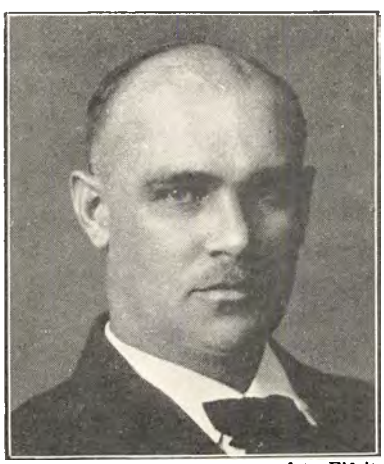
SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

J. L. O. SØRENSEN (Smørum), Husmand.

Født 3. Februar 1891. Medlem af Folketinget for Københavns Amt, Socialdemokraterne.

JENS LAURITZ OLUF SØRENSEN er født i Københavns Amt. Efter almindelig Skolegang blev han efter Konfirmationen Tjenestekarl til sit 18. Aar, da han slog sig paa Fiskeriet og gik til Søs i et Par Aar.

Fra 1909—10 besøgte han Kjerteminde Højskole og blev 1911 Elev i Husmandsskolen i Odense, hvorefter han nedsatte sig i Smørum og drev sin Jord delvis som Gartneri, delvis som almindeligt Landbrug. Han er født i fattigt Hjem paa Landet, hvor hans Forældre sled fra tidlig Morgen til sent paa Aftenen, uden at faa noget Udbytte. Han sluttede sig til Socialdemokratiet og fulgte den Udvikling Partiet tog. Han saa, hvorledes Kaarene lidt efter lidt bedredes for Almuen; og det var disse praktiske Resultater og ikke Studiet af Karl Marx' Teorier, der sluttede ham nøje til det danske Socialdemokrati i dets Politik. Han er en besindig, kraftigt bygget, typisk dansk Landmand, der gør sig sine Tanker af det, han ser og oplever, og dømmer Midlerne efter de praktiske Resultater, de bringer. — Han blev opstillet i 1926 i Lejrekredsen, uden at blive valgt, men i 1929 opstilledes han i Gentofte Kredsen og fik ca. 2600 Stemmer, uden dog at faa Sæde i Tinget. Først da Tobakshandler Henrik Nielsen traadte ud 3. Maj 1929, indtog Sørensen hans Plads og har siden haft Sæde i Tinget.

fot. Elfelt

I 1926 var han blevet Medlem af Sogneraadet i Smørum og Vurderingsmand i Smørum Skyldkreds. I 1933 blev han Medlem af Sogneraadet i Ballerup-Maaløv Kommune. — Han er Medlem af Provstiudvalget i Smørum Herreds Provsti.

Paa Rigsdagen er han i overvældende Grad en benyttet Arbejder. Han har været Partiets Ordfører i den nye Kommunallov og i Forslaget om Oprettelse af Gartnerier. Han har eksempelvis i 1932—33 haft Sæde i Udvalget om Tilføjelser til Toldloven og været Sekretær i Udvalget om Forlængelse af Toldbestemmelser m. v., om Lempelser i Bygningsbeskatning, om midlertidige Afgifter af Arv og Kaffebeskatning m. v., om Laanefond til Landbrugere med Tillæg til Loven, om Statshusmænds Rentebetaling, om Gartnerier, om Svineproduktion (Formand). Landbrugeres Gæld m. v., indenlandske Haveprodukter, Ændringer i kommunale Valg, om Folkeforsikring, om privat Arbejdsordning, om Ændringer i Nationalbanksedlers Indløsning, om midlertidig Sukkerordning, om Betalingshenstand for Landbrugere m. fl., om Retsforhold mellem Husbond og Medhjælpere, om Aldersrente paa Færøerne, om Vurdering til Grundskyld, om 40 Timers Arbejdsuge, om Forbud mod Overarbejde og om Indløsning af Nationalbankens Sedler.

Der er næppe nogen Folketingsmand, der i en Samling har været med til

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

et saa omfattende Udvalgsarbejde paa saa mange spredte Felter. Man faar dog det Indtryk, at Sørensen Smørum selv ønsker at gøre alt det Arbejde, han kan overkomme, og da Udvalgsarbejdet til en vis Grad er baseret paa Frivillighed, tager man gerne mod dem, der melder sig. Det er derfor ikke altid et Tegn paa, at vedkommende indtager en fremskudt Plads i Partiet.

MARINUS SØRENSEN, Gaardejer.

Født 8. Februar 1886. Medlem af Folketinget for Thisted Amt, Socialdemokratiet.

MARINUS SØRENSEN er den fjerde af Folketingets socialdemokratiske Gaardejer; ligesom sine tre Kolleger er han traadt ind i Partiet som fagorganiseret Arbejder, idet han er født i Husmandshjem og allerede fra 10-Aars Alderen har maattet ud at tjene til Føden. Det vil være Læseren paafaldende at se, hvor bestemmende det har været for vore Politikere, at de som Børn har maattet tjene til Føden. Selvfølgelig er det ganske i Strid med humane moderne Opfattelse, det er en Uretfærdighed, der mere end noget andet forklarer „Front mod den nedarvede Klasseforskel". Nu skulde dette Fænomen tilhøre Fortiden. Men gør det det?

L. Marinus Sørensen er født i Løderup, tjente altsaa fra sit 10. til 21. Aar hos Bønder paa Egnen. 1907—08 besøgte han Frederiksborg Højskole og gifte tede sig Aaret efter, hvorpaa han slog sig ned i Nykøbing paa Mors som Arbejdsmand. Han valgte det socialdemokratiske Parti, fordi han saa, hvor ringe Arbejdernes Kaar var, og i 1908 stiftede han Havnearbejderforbundet i Nykøbing M., hvis Formand han var fra 1909—14. I 1912 kom han ind i Hjælpekassen i Nykøbing M., stiftede Brugsforeningen der og var dens Formand til 1914. Imidlertid var han kommet ind i Bestyrelsen for Partiets Forening og i Forretningsudvalget for de forenede socialdemokratiske Forbund.

Men den Interesse han fra Barndommen havde haft for eget Hjem, for egen Jord, medførte, at han købte Jord i Hvidbjerg Sogn og selv byggede sig sin Ejendom. Her kom han ind i Sogneraadet fra 1917—29, blev 1930 Tilsynsførende ved den lokale Sparekasse i Nykøbing og Formand i Husmændenes Driftslaansforening paa Mors i 1932.

I 1926 blev han opstillet og valgt i Nykøbing Mors Kredsen, Thisted Amt, og har siden haft Sæde i Tinget. Han er en typisk Vendelbo, høj og sindig. Paa Rigsdagen har han eksempelvis i Samlingen 1932—33 været Medlem af Udvalget om Eksport, om Gæld stiftet af Landbrugere m. fl., om Margarinetilvirkning, om kommunale Ejendomsskatter, Ulykkesforsikring, Laan til Fiskere, Betalingshenstand for Landbrugere m. fl., Vurdering til Ejendomsskyld og Grundskyld.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

M. K. SØRENSEN, Overportør.

Født 30. September 1879. Medlem af Folketinget for Ribe Amt, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt

M. K. SØRENSEN er Jyde, født i Sindbjerg og Søn af en Husmand. Han blev opdraget i Hjemmet og tog efter Konfirmationen Tjeneste paa Landet. I et Par Aar var han ved Mejerifaget, saa gik han over i Statsbanernes Tjeneste i 1900 og blev ansat paa Vejen Station. Det er en langsom Vej mod Forfremmelse, og først i 1926 blev Sørensen Overportør samme Sted. Det har næppe den Gang fremmet hans Udsigter, at han allerede som ung var Socialdemokrat og i 1909 opstillet i Vonsild Kredsen, der dengang var en Kastebold mellem Højre og Venstre. Sørensen fik kun 115 Stemmer. I 1913 blev han opstillet i Bække Kredsen, der siden 1853 var en sikker Venstrekreds, og siden 1890 havde været repræsenteret af Laurids Rasmussen, en Type paa de gamle Venstrebønder. Sørensen fik 263 Stemmer mod Rasmussens 1349, den radikale Lærer Dige fik 428.

Ogsaa i Politik maatte Sørensen tjene mange Aar for Rachel. Ribe Amt var et Venstreamt og først ved Redaktør Sundbos Død i 1928 blev Sørensen den 20. Marts 1928 Medlem af Folketinget, nu har han i Amtet en Partifælle, Bomholt, som Kollega, idet han allerede i 1929 overlod Esbjerg til Bomholt og selv blev valgt i Bække Valgsted.

Skønt ny i Tinget er M. K. Sørensen som en veltjent Mand i Partiets Landsorganisation i et vanskeligt Distrikt, indvalgt i det faste Lønningsudvalg og har været knyttet til Udvalg eksempelvis i 1932—33:

Udvalg om Tillæg til Indkomst- og Formueskat, om offentlig Forsorg, Ekspropriationer, om Kartoffelordning (Formand), Lukketid, Biografteatre, Bortfald af Fattighjælp (Sekretær). Han hører med til Rigsdagens Jernbanefolk paa én nær alle Socialdemokrater.

Vi benytter Lejligheden til her at fremhæve, at den danske Parlamentarisme i en anerkendelsesværdig Grad er fri for de Mangler, der i større Kulturlande synes at klæbe ved Systemet. Valget til Rigsdagen afgøres vel nok af Partibestyrelserne, men vi kender ikke noget til de herskende Partiers Uvenlighed end sige Forfølgelse af Tjenestemænd af anden politisk Anskuelse. Det er muligt, at man fra Arbejdspladserne ser lidt skævt til Kolleger, der ikke er Partifæller — skønt selv dette er usikkert. For Tjenestemændenes Vedkommende gælder det ubetinget, at deres politiske Overbevisning er *fri*. Og et glædeligt Tegn er det ogsaa, at den politiske Ufred, vi kendte i Provisorietiden, saa godt som helt er forsvunden.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

W. VILLUMSEN, Typograf.

Født 23. Juli 1889. Medlem af Folketinget for Københavns Amt, Socialdemokratiet.

W. VILLUMSEN er Søn af et Landpostbud og blev fra ganske ung Typograf. Han blev i sin Fødeby til 1930. Allerede som syttenaarig var han Delegeret i Fagforeningen. Hans Interesse var navnlig knyttet til Ungdommen, han var saaledes i 25 Aar Formand for Partiets Ungdomsafdeling i Roskilde og virkede en Aarrække som Lærer ved teknisk Skole.

I 1917 blev han valgt ind i Hjælpekassen og i 1921 i Byraadet, hvor han blev Næstformand og senere Formand for det tekniske Udvalg. Han har Tilsyn med Socialkontoret og er Statens Tilsynsmand ved Sparekassen for Roskilde og Omegn samt Formand for Brugsforeningen. I Folketinget blev han indvalgt ved Valget 16. Novbr. 1932. Roskildekredsen havde været Venstrekreds, til Tobakshandler Henrik Nielsen erobrede den i 1913 fra Departementschef Jerichow. I Tiden fra 1918 blev Henrik Nielsen valgt til 6. Juli 1920, da Typograf N. P. Nielsen traadte ind, for atter at genvælges 1929. Men allerede 2. Maj 1929 traadte Henrik Nielsen ud og Sørensen, Smørum, tog hans Plads. Socialdemokratiet havde fire Pladser i Amtet og i Roskilde Valgsted valgtes saa Villumsen i Skatteinspektør Weygaards Sted. Han er endnu en ny Mand paa Rigsdagen, i Samlingen 1932—33 ses han ikke at have deltaget i Udvalgsarbejdet, udover enkelte Lovforslag som Driftslaan til Haandværkere.

S. TH. WITTRUP, Redaktør.

Født 5. April 1883. Medlem af Folketinget for Viborg Amt, Socialdemokratiet.

S. TH. WITTRUP er født i Sønder Resen, Viborg Amt, uddannet som Murer og var ved Faget fra 1899—1915; han ejede tillige fra 1904—08 Hus paa Landet. I sin Hjemstavn Kjellerup blev han 1915 Redaktør af den lokale Socialdemokrat, var 1905 Medlem af Vorue Sogns Husmandsforening og fra 1909—15 Formand i Fjends Herreds Husmandsforening, ligesom han i 1912 var Medstifter af og Formand for Viborg Amts Husmandsforening.

Som lokal Redaktør blev han Medlem af Hjælpekassens Bestyrelse og fra 1921—31 Medlem af Kjellerup Sogneraad, ligesom han

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

i 1924 kom ind i Forretningsudvalget for de landkommunale Hjælpekasser og Lysgaards Herreds Skatteraad, for hvilket han siden Februar 1934 er Formand.

S. Th. Wittrup er en typisk Jyde, høj, kraftig og sindig, han taler udpræget jysk, det klangfulde stærke jysk, der tales paa Viborgegnen. Socialdemokrat er han blevet, mindre paa Grund af Livsforhold, end efter en sindig Overvejelse og Studiet af Liberalisme og Georgisme. Det vil sige, han betegner typisk den Vælger, der stod vaklende mellem radikale Anskuelser, Georgismen og Marxismen og sluttelig valgte den sidste efter moden Overvejelse; hans Interesse er hos Husmændene og som deres Repræsentant maa han opfattes. Valgordningen har givet Socialdemokratiet en Række Land-Mandater, og den Rigsdagstype, der hermed er skabt, er stærkt udtrykt i Wittrup.

Han har været opstillet siden 1920 i Kjellerup Valgsted. Længe var A. C. Mortensen ene om at repræsentere Partiet i Amtet, i 1929 kom saa Lærer Hauberg til, han afløstes i 1932 af Wittrup.

Paa Rigsdagen har han eksempelvis i Samlingen 1932—33 været Medlem af Udvalget om Eksport, om Svineavl, om Kartoffelavl til industriel Brug, om Kornordning og Smørordning (ikke vedtaget Lovforslag).

NIELS YDE, Lærer.

Født 2. Oktober 1878. Medlem af Folketinget for Ringkøbing Amt, Socialdemokratiet.

NIELS YDE er født i Stagstrup i Thy, hvor Navnet Yde forekommer i flere Slægter, saaledes stammer baade Generalkonsul Marinus Yde i Hamborg og Bankdirektør Chr. Yde i Herning fra Limfjordsegnen. Niels Yde valgte Lærergerningen og tog Eksamen ved Ranum Seminarium i 1900. Han er nu Lærer i N. Onsild og har fra 1917 været Sogneraadsmedlem i Kommunen og fra 1922 Medlem af Randers Amtsraad.

Han hører til de Socialdemokrater, der har sluttet sig til Partiet af idealistiske Aarsager. Han er en besindig Mand, der tænker over Tingene, men som ogsaa godt kan opflammes for en Idé. Den faste Disciplin i de socialdemokratiske Rækker ligesom uniformerer Idéerne og bevirker, at saadanne Parti-Medlemmer ser bort fra de mere individuelle Betragtninger og føler sig identiske med Partiet. Det tæller allerede en hel Række Lærere, som tidligere anført, og i Agitationen er de fortræffelige Støtter for Partiet, særlig hvor det gælder den rent politiske Side.

Der er selvfølgelig tilfaldet Yde adskillige offentlige Hverv ud over de kommunale og parlamentariske. Han har været Formand for 67. Kreds af Dansk Lærerforening og For-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mand for det lokale Værgeraad, Medlem af Menighedsraadet, Sogneraadet og Randers Amtsraad.

Her, hvor vi afslutter Gennemgangen af Socialdemokratiske Folketingsmænd, vil vi med Ydes egne Ord give hans Opfattelse af det Parti, han tilhører.

Han udtaler:

> „Socialismens Samfund er for mig den ideelle Samfundsform; idet jeg er Tilhænger af Frihed og lige Ret paa alle Omraader, for alle Samfundets Borgere, først og fremmest fri og lige Adgang til Arbejdet og dets Udbytte. Jeg er Modstander af sociale Modsætninger, af Klassedeling, af enhver Art af Udbytning og Undertrykkelse.
>
> I Socialismens Samfund, i hvilket Produktionsmidlerne er i Samfundets Eje, er vi alle Medejere og Medarbejdere. Den sociale Nød og den bitre Kamp for Tilværelsen er her udelukket. I Samfundets som i det arbejdende Folks Interesse vil vi Socialdemokrater bygge Socialismens Samfund paa Demokratiets, paa Folkestyrets Grund. Vi er derfor Demokrater, Tilhængere af Folkestyre ved os af Folkets Flertal under den lige og almindelige Valgrets Vilkaar, og forstaar, at Demokratiets Friheder er en Betingelse for Arbejderklassens og Socialismens endelige Sejr.
>
> *NIELS YDE,*
> M. af F.".

Mod disse Ord lader sig intet indvende, og vi har Indtrykket af, at mange af de Mænd, vi her har skildret, føler og tænker som han. Men deres politiske Modstandere vil vel nok tilføje, at ganske de samme Tanker ligger bag alle de andre Partiers Programmer. Og de vil desuden indvende, at han overser to Ting. Kun Mennesker kan eje helt og Mennesker er Individer; ved at skyde Ordet „*Samfund*" ind i Stedet for Mennesker, opnaar man kun at *dele* Ejendomsretten, ikke at give den et andet selvstændigt Subjekt. Dernæst vil de vel anse Ordene *Folkestyre ved os* for at være i Strid med deres Friheds Princip. Folkestyre er Styre ved alle Landets Borgere, ikke ved en Parti Kreds af Borgere, vil de bemærke.

Mange begrunder deres Sympati for den Række Dygtigheder, hvoraf Socialdemokratiet ubestridelig bestaar, ved at de har rige Evner til „Folkestyre", blot at de ikke *alene* besidder Ret og Evner til at styre Folket. Saavidt som Socialdemokratiets Indsats i Højnelsen af vort Folk er uomtvistelig, maaske større end noget andet Partis — man glemmer sent Optoget af de 5000 Arbejderbørn paa Børnehjælpsdagen i Maj d. A. — ligesaa vist er der andre Danske, som ikke vil styres, men være med i Styret som ligeberettigede netop i Kraft af Frihedens og Demokratiets Principer. Derfor saalænge Socialdemokratiet kan fortsætte sit Arbejde for Arbejderne med det Maal at føre dem frem i lige Række med Danmarks andre Borgere — og de var engang skammeligt tilsidesatte — saa vil dets Bestræbelser vinde megen Sympati, især naar Partiet erindrer — og dets førende Mænd har udtalt det —: Danmarks lykkebringende Politik er *hele* det danske Folks Politik, ikke et enkelt Partis.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Til Slut et lille Tankeeksperiment i Eventyrets Form: Man tænke sig, at Staten som den vise og gode Fader sagde til Borgerne: „Kom til mig med alt, hvad I producerer, med alt det Arbejde, I udfører, og jeg skal fordele det mellem jer alle, saa ingen skal sulte og fryse."

Og de flittige Borgere strømmer til Statens store Lagerhus med alt, hvad de kan skaffe frem: Kornet fra Marken, Køer og Svin, som Kornet har fedet, Raamaterialier, Arbejdet har forædlet. Kort sagt: *det hele.* Landsfaderen staar i sin Forhal og smiler venligt til alle.

„Arbejdet er sin Løn værd," siger Landsfaderen. „Nu faar I nogle smaa Stykker Papir, jeg har skrevet under paa, for dem kan I skaffe jer, hvad I har Brug for hos mine Uddelere. Vi skriver paa disse Papirslapper: ti Kroner, Halvtreds Kroner, Hundrede Kroner, alt efter de Mængder, I kommer med, alt det Arbejde, I har præsteret,

Saaledes sker det, Borgerne gaar glade hjem med deres Papirslapper og beslutter næste Aar at producere endnu mere og arbejde endnu flittigere. Og da Dagen oprinder og de atter kommer med deres Arbejdes Høst, kan det store Lagerhus ikke rumme deres Rigdom.

Landsfaderen lægger Fingren paa Næsen og siger: „Det kan nu være godt nok med al den Rigdom — det er ikke fordi der er for meget, omme i Baggaarden staar en mægtig Skare af sultne Mænd, Kvinder og Børn, som selv jeres store Forraad ikke kan mætte. Men ser I, det er galt med mine Papirslapper. De skal svare til noget, jeg har liggende i min Kælder, en Vare som det andet, I kommer med, men en Vare, der ikke vokser her i Landet. Den kaldes *Guld.* Den kan bruges til Tandplomper og Forlovelsesringe, og til det Brug har jeg nok af den. Men ser I, jeg skal maale alt det, I kommer med med min Beholdning af den ene Vare. Altsaa jo mere I kommer med, jo færre Papirslapper bliver der til jer for det, I bringer. Jeg kan give jer det Raad at brænde det, I har mere end i Fjor, saa holder I Prisen oppe, eller I kan aflevere det gratis til dem, der sulter i Baggaarden. Men det er farligt, for saa faar jeg næste Aar jer allesammen i Baggaarden. Brænd det hellere og tænk saa paa, at det er ikke jeres Arbejde, jeres Afgrøde, der skaber jeres Vilkaar, men det er de Stænger af Guld, der ligger i min Kælder, som jeg hverken kan gøre til flere eller færre, men som jeg skal have liggende for at kunne give jer de rare smaa Papirslapper. Og desuden skal jeg bruge en stor Del af de nyttige Ting, I kommer med, til at skaffe mig det Guld, I ikke har Brug for.."

Der stod en frem af Skaren og sagde: „Fatter, tag og smid de Plomber og Forlovelsesringe ud af din Kælder. Læg vor Afgrøde og vort Arbejdes Frugt ind i Rummene i Guldets Sted. Saalænge vi arbejder og producerer, saalænge der er Munde, der trænger til Brød og Kød, og Lemmer, der kan arbejde for Føden, vil din Kælder blive fyldt og tømt og dine Papirslapper bringe Velsignelse til hvert Hjem."

Landsfaderen fnøs og vinkede ad en Politibetjent. „Manden der er gal," sagde han. „Put ham i Spændetrøje. Og I andre Børn tænk ikke paa, hvad han har sagt, men gaa roligt hjem og brænd jeres Korn og jeres Kreaturer. De der ude i Baggaarden er vant til at sulte. Og synes I, det er lidt underligt, saa skal jeg skaffe jer nogle af mine Nationaløkonomer i Radio. De kan forklare jer, at dette her er en politisk, social, nationaløkonomisk Nødvendighed. I vil næppe forstaa et Muk af det, men trøst jer med, at det gør de lærde Herrer heller ikke selv.

Men husk saa paa, Børn, at producere noget mindre næste Aar. Det tynder ud i min Guldkælder, og de onde Mennesker, der har Guldet, vil ikke lade Far faa mere. . . ."

Moral: Det er revnende ligegyldigt, hvad Kronen er værd i Guld, naar blot der produceres og Vareombytningen er i Orden, Guld er nemlig selv Vare og det en ganske overflødig Vare . . .

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

VAGN BRO, Fuldmægtig i Østre Landsret.
Født 17. Februar 1894. Medlem af Folketinget for Odense Amt, Venstre.

I de romanske Lande vrimlede Parlamenterne altid af Advokater eller andre Jurister, hvis Livsvirksomhed var Politik. I Danmark mødte en Række af de Nationalliberales Jurister op paa Rigsdagen, og saa sent som ved Aarhundredskiftet var Højres førende Politikere Jurister.

Men Sagførerstanden som saadan tæller gennem de sidste 40 Aar kun meget faa Rigsdagsmænd. I Folketinget sidder nu 3 og 1 i Landstinget. Og ligesaa smaat er det med juridiske Embedsmænd. Vore Politikere er enten Landbrugere eller socialdemokratiske Redaktører, Lærere eller Arbejdsfagforeningsfolk, kun 11 Jurister. — Vagn Bro er Politiker-Jurist, som Christmas Møller er det, Dommerfuldmægtig Christensen kan man vel næppe regne med som professionel Politiker.

Vagn Bro er født i Kolding, hvor hans Fader var Overlærer. Han blev Student 1912 og cand. jur. 1919. I en længere Aarrække var han ligesom Rytter juridisk Manuduktør, blev Sekretær 1919 i Østre Landsret og i Finansministeriet i 1919—20. Han har været konstitueret som Politimester i Vordingborg og Præstø, og er nu Fuldmægtig i Østre Landsret. Ved Siden af sin juridiske Virksomhed har han været Redaktør af „Dansk Folkestyre", først 1915—16, siden fra 1922 og drevet Journalistik som Medudgiver af Møens Dagblad og i Bestyrelsen for Københavns Venstrepresse. Politik har været hans Interesse, og han synes bestemt til at blive Politiker. Han var ikke mere end 26 Aar gammel, da han i 1920 blev valgt i Præstø Amt, ved det andet og tredie Valg samme Aar fik Venstre Propr. N. I. Andersen og Gdr. I. Pedersen ind, og i 1924 søgte Bro Valg i Odense Amtskreds, hvor Venstre havde Mandater ledige ved Jensen Sønderups Afgang. Det lykkedes ikke Vagn Bro at blive valgt, først 2. Decbr. 1926, da ogsaa Klaus Berntsen var gaaet af, blev han valgt. Venstre havde i de seks Aar, den nye Valglov havde bestaaet, haft to nye Mænd i Kredsen, i 1929 genvalgtes Vagn Bro og Lærer S. P. Larsen, Bogense, i 1932 genvalgtes Vagn Bro tilligemed Lærer Larsen.

Der er altid Plads for en dygtig Jurist i et Rigsdagsparti, det gamle Venstre er lidt bange for Jurister, „I. C." havde været knyttet til én, der var *for* dygtig, men nu, da Rytter er retireret til Landstinget, er der god Brug for Bro i de juridiske Udvalg. Det skal bemærkes, at hans Optræden er vindende og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sympatisk, og han er afholdt mellem Kollegerne. — Paa Rigsdagen har Vagn Bro Sæde i to staaende Udvalg: Forretningsordenen og Fællesudvalget efter Gr.lovens § 45. Desuden har han haft Sæde i en Række Udvalg.

Vi har under Omtalen af det socialdemokratiske Parti anført en Række Udvalg for eksempelvis Anvendelse. At give Navnene paa disse Udvalg altid under Omtalen af Partier vilde betyde en stadig Gentagelse, dog vil vi systematisk under Venstre nævne Udvalgene og det Ministerium, under hvilket Lovforslaget hørte. For den, der ønsker at vide mere, er Adgangen dertil let i Aarbogen.

I Samlingen 1932—33 var Vagn Bro Medelm af følgende Udvalg:

Landbrugsministeriet Nr. 38 (Fortrinsret i Høsten)	1	Udvalg
Indenrigsministeriet Nr. 48 (Købstadsstyrelse), 50 (Værnepligtiges Arbejde), 53 (Indfødsret)	3	—
Justitsministeriet Nr. 95 (Betalingshenstand for Landbrugere), 99 (Uniformsforbud), 101 (Tjenestemænd)	3	—
Undervisningsministeriet Nr. 112 (Forfatter- og Kunstnerret)	1	—
samt i de ikke vedtagne Nr. 31 (Rettens Pleje) og 41 (Dams Presselov)	2	—
Ialt	10	Udvalg

S. BRORSEN, fh. Forsvarsminister.

Født 1. Juli 1875. Medlem af Folketinget for Viborg Amt, Venstre.

DE militære Ministerier begyndte ved Systemskiftet i den gamle Gænge med en General og en Admiral, saa tog I. C. Christensen sig, under megen militær Forargelse, af det sammensluttede Forsvarsministerium, og siden da har vort Forsvarsvæsen været ledet af en Civilist. Nogen egentlig Adkomst til at beklæde Posten som Hær og Flaades Chef, har der næppe været udover de Tilfælde, hvor Forsvarssagen var det politiske Brændpunkt og en ledende Politiker derfor naturligt maatte tage sig af Militærvæsenet. Derfor udviklede der sig lidt efter lidt den Praksis, at det militære afgjordes af de to Direktører, og Ministeren udenfor de hidsige Debatter var en Slags Mellemmand mellem Administration og Lovgivning. Nogen Sagkundskab, som den Ministrene i de andre Ministerier som Hovedregel medbragte, krævedes ikke af Forsvarsministeren, der dog i Reglen toges blandt de førende Partimedlemmer, der havde haft Sæde i de militære Udvalg og været Ordfører der. Hvorfor man i 1924 valgte netop Brorsen til Forsvarsminister er ikke godt at vide. Han havde ganske vist været knyttet til Forsvarskommissionen og var en betroet Mand i Partiet, men mon ikke man var lidt bange for at tage Slebsager?

Søren Brorsen er Søn af en Gaardejer i Farup, han tog Præliminæreksamen i Ribe 1891, besøgte Dalum Højskole og Askov, overtog 1903 sin Fædrenegaard, var Sogneraadsformand fra 1906—07 og Formand i Ribe og Omegns Landboforening. Ved et Suppleringsvalg efter Gdr. Jørgen Jørgensens Død 17. Juli 1907, blev han den 17. September s. A. valgt i Ribekredsen, hvor han havde

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Sæde til 2. Decbr. 29. Han faldt som Minister og der blev hurtigt skaffet ham en sikker Plads i Viborg Amt, hvor han genvalgtes 16. Novbr. 32. Paa Rigsdagen udmærkede han sig som en dygtig Taler og fik en varig Plads i Partiets Bestyrelse, nu er han Næstformand, han indlagde sig særlig Fortjeneste ved Gennemførelse af Aarhus Banegaard, og han hævdede med Dygtighed Traditionen fra den I. C. Christenske Periode. Da Klaus Berntsen efter det andet Neergaardske Ministeriums Rekonstruktion følte sig for gammel til at overtage sin gamle Post, blev den tildelt Brorsen. Der var efter 1922 faldet Ro over Forsvarsvæsnet, der er i hele Perioden fra Forsvarslovens Vedtagelse i 1922 til nu kun ganske faa militære Sager paa Rigsdagens Dagsorden, og Brorsens Ministervirksomhed forløb stille. I Madsen-Mygdals Ministerium blev han atter Forsvarsminister, og han vil maaske være at finde paa samme Plads endnu en Gang!

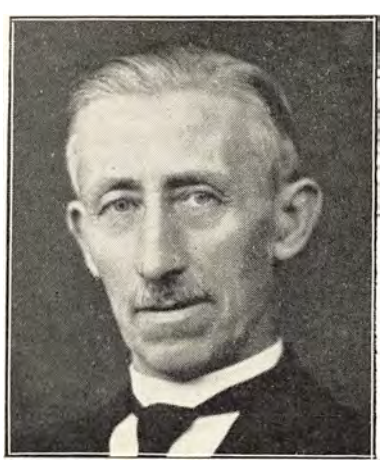
fot. Elfelt

Det er en Selvfølge, at Brorsen hører til de mest benyttede i Udvalgsarbejdet Han har Sæde i Partibestyrelsen, og i Samlingen 1932—33 anfører vi:

Finansministeriet Nr. 11, 14, 15 (Skat og Grundskyld)	3	Udvalg
Landbrugsministeriet Nr. 28, 29, 30, 35, 36 (Mindre Landbrug og Eksport)	5	—
Indenrigsministeriet Nr. 50 (Værnepligtiges civile Arbejde)	1	—
Socialministeriet Nr. 57, 61 (Forsikring)	2	—
Justitsministeriet Nr. 99 (Uniformsforbudet) 101	2	—
samt i ikke vedtagne Lovforslag 6 (Kornordning), 17 (Boligbyggeri), 34 (Konservativ Handelspolitik)	3	—
	16	Udvalg

A. CHR. CHRISTENSEN, Gaardejer.

Født 9. Marts 1874. Medlem af Folketinget for Hjørring Amt, Venstre.

A. *CHR. CHRISTENSEN* er født paa Gjøl og altsaa Vendelboe. Han kom i Karetmagerlære i Birkelse og var udlært 1891. Saa besøgte han den tekniske Skole i Aalborg og arbejdede efter udstaaet Læretid i Aarhus, Randers og Nørre-Sundby. Han giftede sig i 1898 med Kathrine Christensen, Datter af Præstegaardsforpagter Spanggaard i Gjøl Præstegaard, og da han længtes efter „Muldjorden", paa hvilken han var født og opdraget, opgav han Professionen og slog sig ned paa Gjøl i et lille Hus med to Køer. Det var smaat altsammen. Christensen fortæller, at Vinduerne i hans Stue sad saa lavt, at han maatte ligge paa

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Knæ for at kigge ud af dem. Men 4 Aar efter blev han i Stand til at købe et nyt Sted, hvor han kunde holde 3 Køer og det udvidede han ved at købe 6½ Tdr. Land til. Saa var der Mulighed for 4 Køer og en Hest. Men Professionen benyttede han endnu til at skaffe sig Ekstraindtægt til Landbruget.

Imidlertid bedrede Tiderne sig for ham, i 1910 solgte han ud og købte en Gaard paa 72 Tdr. Land paa Gjøl, nu havde han 16 Køer og 3 Heste, og Karetmageriet lagde han saa sluttelig helt paa Hylden. Sin Gaard drev han med Forstand og Flid og i 1929 var hans Besætning 35 Køer og 5 Heste, saa nu var han en regulær Gaardmand, der holdt et stort Svinehold. Ja, han var endog i Stand til i 1929 at dele Gaarden og overlade sin Søn den ene Halvdel.

A. Chr. Christensen er en klejn Mand, men meget sindig, og kun naar han taler om sit Livsarbejde med Jorden og sin politiske Gerning, bliver han ivrig og veltalende.

Denne hans Kærlighed til Arbejdet med Jorden er den ene Side af hans Karakter, den anden er en dyb Religiøsitet, der har knyttet ham til indre Mission, som han fra sin tidligste Ungdom har tilhørt, i hvis kirkelige Forening han er og hvis Repræsentant i Folketinget han var, da han opstilledes og valgtes i Hjørring Amt 1926, for senere at blive genvalgt i 1929 og 1932.

Fra ung af var han Venstremand, han interesserede sig for de „Liberale", der kæmpede for den danske Bondestand (Vilh. Lassen bl. a.) hans Religiøsitet holdt ham udenfor Socialdemokratiet, og da han traadte ind i Politik, sluttede han sig til Høvdingen Madsen-Mygdal, hvis Politik han tror paa. Selv har han altid sørget for „Tilpasning" og det har givet ham gode Kaar.

Han beklager, at det ikke lykkedes Madsen-Mygdal at gennemføre sin Politik, og hans Tro er, at det er Venstres Opgave ikke at slippe den af Sigte. Den nye Eksperimenteren har blot ført os ind i Krise og Vanskeligheder.

A. Chr. Christensen er Repræsentant for det danske Landbovenstre; han er traadt ind i Politik i en Tid, da dets Kurve er nedadgaaende, men han tror paa dets Sag — det gælder at tage fat og slide støt.

Han er Formand i det Brun'ske Familielegats Bestyrelse og Kredsformand i det danske Missionsselskab. Desuden har han i de 45 Aar, han har været sin egen Mand paa Gjøl, været inde i alle de kommunale Tillidshverv, som findes i Kommunen.

Paa Rigsdagen har han i 1932—33 (den Periode vi benytter til at karakterisere de biograferedes Rigsdagsarbejde) været Medlem af følgende Udvalg:

Landbrugsministeriet Nr. 32, 39 (Jagtlov)	2	Udvalg
Socialministeriet Nr. 63 (Hjælpekasser)	1	„
Handel og Industri Nr. 81 (Driftslaan til Haandværkere) 83, 85 (Lukketid) og 87	3	„
Justitsministeriet Nr. 106 (Færø Statistik)	1	„
samt i ikke vedtagne Lovforslag Nr. 27 (Driftslaan f. Haandværkere), Nr. 30 (Laan til Fiskere)	2	„
Ialt ..	9	Udvalg

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CHR. ERNST CHRISTENSEN, fhv. Gaardejer.

Født 25. November 1872. Medlem af Folketinget for de sønderjyske Amter, Venstre.

DET kan ikke nægtes, at det var med nogen Ret, at Højres Modstandere i Provisoriekampenes Tid beskyldte Partiet for at ville forpagte Nationalfølelse og Fædrelandskærlighed for sig alene. Tonen fra Partiet var præget af stærk Nationalfølelse og Forsvaret, Hæren, der symboliserede Fædrelandets Forsvar, var et brændende Punkt i Kampen. Kongehuset, Flaget og de hæderfulde Traditioner i Krigshistoriens Form var, hvad Partiet i Fest fejrede, og Modstanderne bebrejdede man Mangel paa Respekt for alt dette. Saa kom Systemskiftet, Grundtvigs Lærlinge i Venstre var ogsaa nationalt følelsesbetonet som Højre og selv paa Kampspørgsmaalet: Hæren, gav man efter. Den danske Folkelighed fik de samme Udtryk i Venstres Tale som fordum i Højres. Loke var repræsenteret af de europæisk farvede Radikale og Socialdemokraterne under Internationales Banner. Et stærkt Udslag fik disse Divergenser i Forhold til det i 1866 afstaaede danske Slesvig. Sønderjydernes Sag var Højres før Systemskiftet og efter dette var Venstre varsomt i sine Yttringer. Saa kom Krigen, og da den øjeblikkelige Fare var overstaaet, beskyldte man Regeringen for at være for tyskvenlig og Socialdemokratiet for aabenbart at have tyske Sympatier.

Saadant var Forholdet da Krigens Udfald bragte Sønderjylland hjem. De Radikale og Socialdemokratiet stod paa et forsigtigt nationalt Grundlag, de sejrede. I Venstre og det konservative Parti lød høje Røster, der krævede mere, nogle endog alt for meget. Udfaldet kender vi, det danske Sønderjylland blev genforenet med Danmark, og Glæden paa begge Sider af Kongeaaen var lige stor og ærlig. Men Forholdene udefra førte med sig, at der efter Glæden i 1920 kom svære Skuffelser, mest for Sønderjyderne, der ramtes af alle de økonomiske Ulykker, Valutafald, Møntskifte og Priskonjunkturerne førte med sig, og det blev tunge Tider, tungest for Sønderjyderne, der begyndte at anstille Sammenligninger mellem før og nu, syntes deres berettigede Krav blev tilsidesatte og appellerede til de varme Ord fra Fortiden.

At være sønderjysk Rigsdagsmand i den danske Rigsdag var en saare vanskelig Opgave. De første Valg var allerede af den Grund vanskelige, at Sønderjyllands Amter stod helt udenfor den danske Partideling. Alle Partier søgte at vinde Vælgerne, der kun var mangelfuldt instruerede om dansk Partipolitik, og for hvem Folketingets Flertalspartier fra Fortiden stod som lunkne Venner. Man skulde have troet, at de Konservative havde størst Chancer, men de fik kun en valgt, cand. theol. Holger Andersen. Det blev Venstre, der tog Halvdelen af de 8 Kredse. Tyskerne beholdt en, Socialdemokratiet fik en

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og de Radikale en, takket være Forholdstalsvalget, ellers vilde vel Venstre have faaet de 6 og Højre 1. Venstres Overvægt skyldes sikkert Højskolerne ved Grænsen. Af de kendte sønderjyske Førere fra Tysketiden søgte ingen Valg til Folketinget, og 12 Aar efter var der af de første valgte Sønderjyder kun det slesvigske Partis Repræsentant, Pastor Schmidt, og Socialdemokraten, Bager I. Nielsen, tilbage. Da Madsen Mygdal den 5. September 1933 traadte ud, kom saa en af de første valgte, Gaardejer Chr. Emil Christensen ind i Folketinget. Men ved de foregaaende Valg i 1920, 1924, 1926, 1929 og 1932 havde de 8 sønderjyske Mandater haft ikke mindre end 20 Indehavere, blandt dem, i 1924, fhv. Minister H. P. Hanssen. Af de 18 valgte var 6 bosatte indenfor de sønderjyske Amter og af de 8 nuværende er kun 3 valgt før 1929.

Det kan saaledes ikke siges, at en bestemt Kreds af sønderjyske Folketingsmænd endnu er dannet. Og partimæssigt repræsenterer Kredsen endda næsten alle de Afskygninger, der findes paa den danske Rigsdag. En Kommunist, et Medlem af Retsforbundet, to Konservative, to Venstre og tre Socialdemokrater og en af det slesvigske Parti. — Antallet blev efter 1920 udvidet til 10.

Det kan vel nok siges, at fhv. Gaardejer Chr. Ernst Christensen er en af dem, der staar den sønderjyske Folketype nærmest.

Chr. Ernst Christensen er født i Asserballe paa Als, hvor Faderen ejede en Gaard. Han overtog Gaarden 1897 og blev Medlem af Kredsdagen, som Amtsraadet kaldtes i Tyskertiden. Efter at være valgt til Folketingsmand i Danmark, blev han Medlem af Statens Jordudvalg fra 1921 og af Sønderborg Amtsraad fra 1920. Fra 1924 Formand for Ketting og Omegns Sparekasse. Paa Rigsdagen er han altsaa en forholdsvis ny Mand, og som ovenfor sagt er det svært at sige, hvorledes de sønderjyske Rigsdagsmænd vil stille sig til de gamle Partier, navnlig de to, der nu er under stærke Brydninger. Han er Suppleant for Himmelstrup i det udenrigspolitiske Nævn.

Han havde Sæde i to af Landbrugsministeriets Udvalg Nr. 24 og 28 i Samlingen 1932—33.

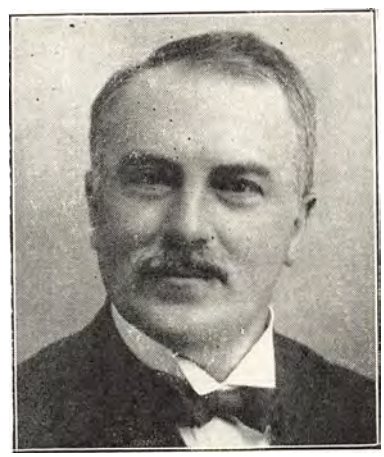
CHRISTEN CHRISTENSEN (Høng), Dommerfuldmægtig.
Født 13. Maj 1874. Medlem af Folketinget for Holbæk Amt, Venstre.

CHRISTEN CHRISTENSEN (Høng) er paa en Gang Jurist og Gaardejer, han er født i Kirkehelsinge og opvokset i et Hjem, der var politisk interesseret, hvorfor ogsaa han selv begyndte tidligt at interessere sig for Politik. Student blev han i 1895 fra Døckers Kursus og tog 1901 juridisk Eksamen. Straks efter blev han Sagførerfuldmægtig i Slagelse og 1904 Sagfører sammesteds. I 1907 fik han Bestalling som Overretssagfører men deponerede sin Bestalling, da han i 1908 blev Herredsfuldmægtig i Løve Herred. Her virkede han siden og virker endnu, efter Retsplejereformen er hans Titel Dommerfuldmægtig, hans Virksomhed er knyttet til Herredets Beboeres juridiske Forretninger, et Forhold, der nu vil blive ændret, naar de nye Regler for Dom-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

merfuldmægtige føres ud i Livet næste Aar, og mange ældre Dommerfuldmægtige vil gaa over i Sagførerstanden.

Sin politiske Interesse bevarede han, han var Medstifter af Venstres Organisation i Rudsvedby Kredsen, der alle Dage var en sikker Venstrekreds. I 1911 blev han Organisationens Formand og var det til 1917. Han blev opstillet til Valg i 1926, da den gamle Folketingsmand Søren Svendsen meldte sig fra, og siden er han genvalgt.

Christensen Høng er en meget sympatisk Mand, veltalende, forhandlingsdygtig og smidig. Som Jurist er han alsidig uddannet og som Gaardejer nøje kendt med Landbrugets Krav og Tarv. Paa Rigsdagen har han med sine Forudsætninger for administrativt Arbejde allerede Sæde i Udvalgene for Andragender og Lønninger.

Foruden at være Jurist er Dommerfuldmægtig Christensen nemlig tillige praktisk Landmand, idet han har overtaget sin Fædrenegaard i Vestsjælland og selv driver den.

I Samlingen 1932—33 sad han i følgende Udvalg under de staaende:

Handel og Industri	Nr. 85 (Stempling af Guld og Sølv) ..	1 Udvalg
Justitsministeriet	Nr. 101 (Lov om Tjenestemænd) 105 (Forhold mellem Husbond og Medhjælper)	2 „
ikke vedtagne Lovforslag	N. 31 Ændr. i Retsplejeloven ..	1 „
	Ialt ..	4 Udvalg

F. RUDOLF CHRISTIANI.

Født 8. Februar 1877. Medlem af Folketinget for Randers Amt, Venstre.

RUDOLF CHRISTIANI er født i Sakskøbing, hvor Faderen var Sognepræst, hans Moder var født Pontoppidan af den kendte gamle Præsteslægt. Han blev Student fra Slomans Skole 1894, cand. polyt. i 1900 og fra 1900—1902 Ingeniør ved Burmeister & Wain. I to Aar var han i Udlandet, blev saa 1904 Indehaver af Ingeniørfirmaet Christiani & Nielsen. Han er Doktor Ingeniør honoris causæ ved den tekniske Højskole i Braunschweig fra 1927.

Det Billede, disse Data giver, er et helt andet end det, man venter at finde, hvor det gælder et Medlem af det gamle Gaardmandsparti. Naar det tilføjes, at Christiani er gift med en Datter af afdøde Overpræsident Oldenburg, gør dette Spørgsmaalet end mindre ligetil. Det lader sig dog gøre at lægge Linierne klare. Slomans Skole markerer det liberale Venstre, der forsvandt ved Aarhundredskiftet. Forbundet med Pontoppidan betegner Grundtvigianismen som var Venstre, og endelig kan det siges, at Christiani ligesom mange andre Aka-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

demikere under Venstres Regeringsperiode sluttede sig til Partiets betydelige Mænds Politik.

Hans Virksomhed har været meget betydelig. Han var Medlem ved Juryen ved Verdensudstillingen i Brüssel, i 1914 Medstifter af Hafenbautechnische Gesellschaft i Berlin. Efter Krigens Udbrud var han blandt de Ingeniører, der udbedrede „Hullet i Nordfronten". Han sad i Titans Bestyrelse og var som Mindelse om sit Ophold i Belgien Medlem af Alliance francaise' Bestyrelse. Men ogsaa i de store danske filantropiske Arbejder har han taget virksom Del. Han er i Bestyrelsen for Nationalforening til Tuberkulosens Bekæmpelse og Vejlefjord Sanatorium. I Direktionen for Handels- og Kontoristforeningen fra 1921—25.

Han har altid været interesseret i Politik. Han var Medlem af den liberale Venstreforenings Bestyrelse og Formand for Venstreklubben. Fra 1917—20 sad han i Frederiksberg Kommunalbestyrelse. I 1926 blev han opstillet som Venstres Kandidat i Svendborg men blev ikke valgt, ej heller i 1929, den 16. Novbr. 1932 valgtes han i Randers Amt.

Christiani er, som det vil ses af det foranstaaende, en meget alsidig og erfaren Samfundsborger, der i et Regeringsparti vilde faa meget at røgte, han er ny paa Rigsdagen endnu. Hans Udvalgsarbejde i 1932—33 ser saaledes ud:

Indenrigsministeriet N. 53 (Indfødsret) 54 (Sygeplejersker)	2	Udvalg
Socialministeriet Nr. 58 & 59 (Arbejdsanvisning) 60 (Krisehjælp) 69 (Fabrikstilsyn)	4	„
Handel og Industri Nr. 75 (Nationalbank)	1	„
samt i ikke vedtagne Lovforslag Nr. 21 (Merbeskæftigelse) 22 (40 Timers Uge) 24 (Arbejdsløshedskasse) Nr. 25 (Krise) 34 (Konservatives Handelspolitik)	5	„
Ialt..	12	Udvalg

I disse Angivelser er Linien for hans fremtidige Rigsdagsarbejde.

HANS CLAUSAGER, Landbrugslærer.

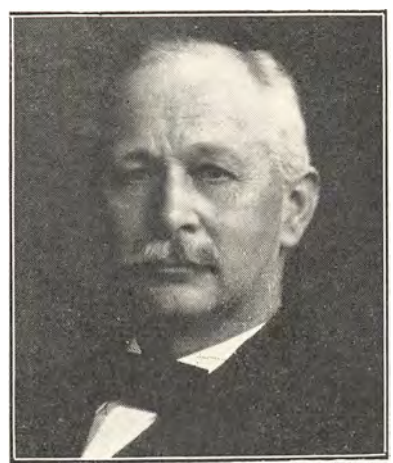
Født 21. Marts 1874. Medlem af Folketinget for Holbæk Amt, Venstre.

HANS CLAUSAGER er født i Sædding, hans Fader var Politikeren, Branddirektør Anders Clausager, mangeaarigt Medlem af Folketinget for Skern Kredsen, som han repræsenterede fra 1878, da han arvede den efter sin

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Fader, Gaardejer A. J. Clausager, som havde haft den siden 1866. I Tiden fra 1866—95 var Navnet knyttet til Kredsen, som A. J. Clausager mistede, fordi han i Forliget 1894 gik imod Bojsen og de Moderate. Men ikke nok hermed, Hans Clausagers Oldefader J. A. Clausager havde repræsenteret Kredsen fra 1878 til 1886. Hans Clausagers Broder, Jens Clausager, var Folketingsmand i Ringkøbing Amts Kredsen fra 1924—26.

Slægten har altsaa i Ordets egentligste Forstand parlamentariske Traditioner. Hans Clausager blev 1895 Landbrugskandidat, kom til Dalum Landbrugsskole som Lærer fra 1895—99, dernæst i fire Aar til Ødum Landbrugsskole og endelig til Høng, hvor han nu virker. Han har særlig beskæftiget sig med Læren om Husdyravlen og havde Sæde i Kredsens Husdyrsudvalg som Formand fra 1918—21. I 1920 valgtes han ind i Folketinget i Odsherreds Kredsen, Holbæk Amt, og har siden da haft Sæde i Tinget. Ved sine Slægtstraditioner tilhører han det gamle Venstreparti og er Medlem af Partiets Bestyrelse. Fra 1929—32 var han Medlem af Finansudvalget.

fot. Elfelt

Han hører til Generalstaben i Venstre og er en i Udvalgene særdeles benyttet Mand. Medlem af det erhvervspolitiske Nævn. I Samlingen 1932—33:

Finansministeriet Nr. 5, 7, 14 (Skattevæsen), 15 (ligl.)	4	Udvalg
Landbrugsministeriet Nr. 28, 35, 36 (Husmænd og Ex-	3	„
port)	3	„
Handel og Industri Nr. 74 (Nationalbanken) 78 (Krise-		
fond) 83	3	„
Ikke vedtagne Lovforslag Nr. 26 (Nationalbank)	1	„
	Ialt 11	Udvalg

A. C. DUBORG, Godsejer.

Født 20. August 1879. Medlem af Folketinget for Svendborg Amt, Venstre.

A. C. *DUBORG,* Havgaard, er født i Jernvedlund ved Ribe, hvor hans Fader var Gaardejer. Han besøgte Askov Højskole, blev Landbrugskandidat 1903 og erhvervede sig saa Landejendomme paa Langeland, hvor han slog sig ned allerede i 1906 som Konsulent for Langelands landøkonomiske Forening, en Stilling, han beklædte til 1917. Fra 1908—21 ejede han Sjøgaard paa Langeland og giftede sig i 1910 med en langelandsk Proprietærdatter og erhvervede 1917 Havgaard i Longelse Sogn, hvortil der hørte Skov og et Areal af ca. 300 Tdr. Land. Under sit nu snart 30aarige Ophold paa Øen overtog han en Række Hverv og blev Medlem af Bestyrelsen for de samvirkende fynske

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Landboforeninger, men traadte ikke ind i offentlig Virksomhed, efter at han i Klaus Berntsens Tid i 1912 var bleven Tilsynsførende ved Langelandsbanen. Langeland var enten radikalt eller fuldkommen underlagt Lensgrevskabet med Hovedsædet Tranekær.

Godsejer Duborg valgtes først i 1929 til Folketinget i Svendborg Amt, hvor Venstres Stemmeantal er meget betydeligt, langt det største af Partierne. Partiet havde siden 1920 tre Mandater, men maatte i 1929 afgive det ene til Socialdemokratiet, hvis Stemmeantal i Amtet i de forløbne 12 Aar er fordoblet.

fot. Elfelt.

Paa Rigsdagen er Duborg altsaa endnu en forholdsvis ny Mand. I en Pjece af 1930 om dansk Landbrugspolitik slutter han sig nærmest til Madsen Mygdal, og der er næppe Fare for, at Venstre maa aflevere ham til L. S., hvor Tingets endnu større Godsejer, Lensgreve Bent Holstein er havnet fornylig. Og enhver Venstremand maa sikkert være tilbøjelig til at hævde, at Tiden kræver Sammenhold i Partiet. mere end nogensinde.

Han er Suppleant for Vanggaard i det udenrigspolitiske Nævn. I Samlingen 1932—33 i Udvalg.

Finansministeriet Nr. 18 (Beskatning af Kaffe)	1	Udvalg
Landbrugsministeriet Nr. 35, 37 (Eksport)	2	„
Indenrigsministeriet Nr. 47 (Komm. Valg) 49 (Komm. Skatter)	2	„
Socialministeriet Nr. 61 (Krise)	1	„
Offentlige Arbejder Nr. 71 (Motorlov)	1	„
Handel og Industri Nr. 77 (Nationalbank), 81, 83 (Industri)	3	„
Ikke vedtagne Nr. 6 (Kornordning)	1	„
Ialt	11	Udvalg

NIELS ELGAARD, Redaktør.

Født 1. Februar 1879. Medlem af Folketinget for Aalborg Amt, Venstre.

NIELS ELGAARD er født i Nørager Sogn ved Allingaabro. Hans Fader var Husmand. Selv var han den ældste af 7 Drenge og maatte allerede i 7 Aars Alderen ud og tjene Brødet om Sommeren. Efter Konfirmationen kom han i Tjeneste paa Landet. Som en paapasselig og dygtig Arbejder steg han i Graderne i Landbruget og blev Inspektør i et større Landbrug. Han havde gennemgaaet Kursus paa Dalum under den gamle Venstrerigsdagsmand Jørgen Pedersen, og hans Politik var Venstres med Tilknytning til den tidligere moderate Fløj, senere sluttede han sig til I. C. Christensen, i hvis Blad „Tiden" han skrev en Række Artikler, ligesom han længe havde været Yder af poli-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tiske Artikler til Venstres Dagblade. Mens han virkede i Odense som Forsikringsinspektør, blev han opstillet i 1913 mod Slengerik i Middelfart og fik op mod Halvdelen af Slengeriks 2000 Stemmer, men den Borg var ikke til at storme.

Hans Virksomhed var nu Inspektørstilling ved større Landbrug, som han har beklædt i 33 Aar, sidst ved Gislinge Gaard ved Holbæk. Efter den nye Valgordning opstilledes han i Randers 26. April 1920 og ved de senere Valg dette Aar uden at opnaa Valg, men da Gaardejer J. P. Lillelund, der var valgt i Aalborg Amt, den 23. December 1922 afgik ved Døden, traadte Elgaard Juleaften 1922 ind i hans Plads, som han siden har holdt.

Han var imidlertid blevet Redaktør af Venstrebladet i Randers, og det er som Randers-Redaktør, han begyndte sin Virksomhed paa Rigsdagen.

Fra 1912—15 var han Formand for Venstres Ungdomsorganisation. Han har været Sekretær og Kasserer for Venstres Organisation i Randers Amt og fra 1926 Revisor i Hypothekbanken. Fra 1930 er han Medlem af Jernbaneraadet.

Paa Rigsdagen er Niels Elgaard Medlem af Valgprøvelses Udvalget og af det udenrigspolitiske Nævn, som Suppleant for Himmelstrup. Han har i 1932—33 været i følgende Udvalg:

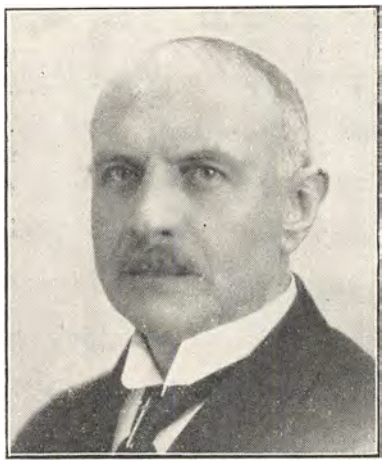
Finansministeriet Nr. 11 (Beskatning af Bygninger)	1	Udvalg
Indenrigsministeriet Nr. 48 (Købstads-Styre)	1	„
Socialministeriet Nr. 66 (Fabrikstilsyn)	1	„
Handel og Industri Nr. 77 (Nationalbank)	1	„
Udenrigsministeriet Nr. 112 (Forfatter- og Kunstnerret), (113 Nationalmusæets Bygning)	2	„
Samt i ikke vedtagne Lovforslag Nr. 17 (Boligbyggeri), Nr. 21 (Merbeskæftigelse), Nr. 22 (Arbejdsløshed)	3	„
Ialt	9	Udvalg

KR. FUGLSANG, Proprietær.

Født 29. Januar 1878. Medlem af Folketinget for Thisted Amt, Venstre.

KRISTIAN FUGLSANG er Søn af en Forpagter og født paa Askhøj ved Silkeborg. Han erhvervede Gammel Ørumgaard i Hassing—Refs Herreder, en større Ejendom paa 108 Tdr. Land, en Del af det gamle Krongods Ørum Slot, senere indlemmet i Vestervig Kloster. Som dygtig Landmand og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Administrator fik han en Række Hverv overdraget, saaledes var han Leder i Thylands Elektricitetsværk fra 1913, Medlem af Thylands landøkonomiske Selskab fra 1918 og dets Formand fra 1921, af Thylands Banks Repræsentantskab fra 1926 og Ferritslevbanen fra 1927 og Landhusholdningsselskabets Bestyrelsesraad.

Som politisk interesseret sluttede han sig til Venstre, blev 2. December 1926 valgt med størst Stemmetal i Thisted Amt, idet Kredsens tidligere Folketingsmand, Lærer S. C. C. Nørgaard, i 1926 ikke blev genvalgt. Paa Rigsdagen har han endnu ikke faaet Sæde i nogle af de staaende Udvalg. Men i 1932—33 sad han i følgende Udvalg:

Landbrugsministeiet Nr. 25, 26 (Grundforbedring), 27 (Laanefond), 35, 36 (Eksport)	5	Udvalg
Socialministeriet Nr. 55 (off. Forsorg), 61 (Krise)	2	„
Offentlige Arbejder Nr. 69, 72 (Jernbane)	2	„
Handel og Industri Nr. 79 (Burmeister & Wain)	1	„
Søfart og Fiskeri Nr. 89 (Laan til Fiskere)	1	„
samt i ikke vedtagne Lovforslag 6 (Kornordning), 30 (Fiskeri), og 41 (Presselov)	3	„
ialt	14	Udvalg

JOHS. HANSEN, Husmand.

Født 8. November 1886. Medlem af Folketinget for Sorø Amt, Venstre.

JOHS. HANSEN er en af de faa Husmænd blandt Venstres Folketingsmænd. Han er en udpræget Sjællænder, lille af Vækst, men tæt og jovial, han har den sjællandske Types lyse Haar, og bag de mørke Hornbriller lyser et Par venlige Øjne. — Johannes Hansen er Søn af en Arbejdsmand i Kirkerup Sogn ved Sorø, han er opdraget i Venstre-Anskuelser. Som 8 Aars Dreng kom han ud at tjene paa Landet og blev senere Fodermester. Efter endt Soldatertjeneste drog han i 1908 til Sverige og blev der i 6 Aar. Saa vendte han tilbage til Danmark og købte sig en Jordlod paa 13 Tdr. Land i Hjørring Amt. Der byggede han Hus og der har han nu sit Hjem.

fot. Elfelt.

I 1916 blev han Medlem af Husmandsforeningen i Amtet og af Bestyrelsen for Udstykningsforeningen og den lokale Venstreforening. I 1924—26 var han opstillet som Venstres Kandidat i Hjørring Amt, men som Nr. 5 blev han ikke valgt, trods et meget be-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tydeligt Stemmetal. Saa blev han Medlem af Sogneraadet fra 1925 til 1929. I 1927 døde Husmand Martin Hansen, der i en Aarrække havde repræsenteret Sorø-Kredsen, og ved Valget i 1929 blev saa Johs. Hansen opfordret til at stille sig i sin Hjemstavnskreds, hvor han næst Lærer Arnth Jensen og Socialdemokraten, Borgmester H. P. Hansen, fik det højeste Antal personlige Stemmer.

Saaledes vendte han som Rigsdagsmand tilbage til sin Fødeegn, selv om hans Hjem endnu er blandt Vendelboerne i Aars. Han blev sin Ungdoms politiske Anskuelser tro. Selv siger han, at han sluttede sig til Venstre, fordi han ikke kan indordne sig under det socialdemokratiske „Parti-Tvang", som den udprægede Klassepolitik efter hans Mening medfører. I Venstre synes han alle føler sig som lige, uden særlig Personsanseelse. I 1932—33 sad han i Udvalg.

Landbrugsministeriet Nr. 26 og 27 (Laanefond), 29 og 30 (mindre Landbrug), 38 (Saasæd m. v.)	5 Udvalg
Justitsministeriet Nr. 105 (Husbond og Medhjælpere), 111 (Aldersrente Færøerne)	2 „
Ialt ..	7 Udvalg

OTTO HIMMELSTRUP, Sekretær i de samvirkende Landboforeninger.
Født 1. December 1883. Medlem af Folketinget for Præstø Amt, Venstre.

BLANDT de senere Aars Venstrefolketingsmænd træffer vi ikke faa Akademikere, udgaaede fra den Kreds, der forhen stod samlede om Venstres Førere, og endnu selv tilhørende det gamle Parti.

Otto Himmelstrup er en Søn af Højskoleforstander Georg Himmelstrup i Hjørlunde. Han selv blev Student fra Birkerød og statsvidenskabelig Kandidat 1910. Han traadte saa ind i Hypotek- og Tiendebanken, men overgik meget hurtigt til Industriraadet, hvis Sekretær og Redaktør han blev.

I 1923 blev han Lektor ved Landbohøjskolen i almindelig Økonomi. Som økonomisk Forfatter var han bleven Formand for socialøkonomisk Samfund fra 1913—15 og Medlem af den nationaløkonomiske Forenings Bestyrelse fra 1914—15. 1920 blev han Medlem af Udenrigsministeriets Handelstraktats-Kommission og 1922 af Toldraadet.

fot. Elfelt.

I 1924 valgtes han til Folketinget i Præstø Amt og blev som Folketingsmand Medlem af Erhvervsministeriets Industriudvalg af 1925 og 1927 og af det udenrigspolitiske Nævn, ligesom han i 1930 blev Formand for Rigsdagens erhvervspolitiske Nævn.

Han repræsenterer i sit Parti nationaløkonomisk Viden paa et Tidspunkt, hvor Nationaløkonomien over den ganske Verden er ved at give op og erkende, at dens Videnskab maa grundlægges paany eller i det mindste søge

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tilbage til Adam Smith i Glasgow i det attende Aarhundrede. Han sidder i Finansudvalget og anvendes selvfølgelig meget i de Udvalg, der — hvad der er et Tidens Sygdomstegn — beskæftiger sig med økonomiske Spørgsmaal.

Desværre giver vore Nationaløkonomer os kun ringe Trøst, Teorien staar paa bar Bund og i Praksis trækker hver lille personlige Erhvervsinteresse til sin Side. — Blot vi havde en Adam Smith!

Paa Rigsdagen er Himmelstrup altsaa valgt til Medlem af det udenrigspolitiske og erhvervspolitiske Nævn og havde i 1932—33 Sæde i en Række Udvalg:

Finansministeriet Nr. 5, 7, 18 (Told)	3	Udvalg
Socialministeriet Nr. 66 (Arbejde ved Fabriker)	1	„
Offentlige Arbejder Nr. 69 (Ekspropriationer)	1	„
Handel og Industri Nr. 77 (Nationalbank), 83 (Sukker)	2	„
Justitsministeriet Nr. 106 (Statistik Færø)	1	„
ikke vedtagne Love Nr. 34 (Konserv. Handelspolitik)	1	„
Ialt ..	9	Udvalg

ARNTH JENSEN, Førstelærer.

Født 27. September 1883. Medlem af Folketinget for Sorø Amt, Venstre.

DE Lærere ved Landsbyskolerne, der sluttede sig til Bondevennerne, var endnu Degne. De var Halen paa Gejstligheden; deres folkelige, frejdige Kristendom var præget af Kæmpen gamle Grundtvig, og deres Kultur byggedes paa hans Digtning og Fædrelandets Historie. Til denne Kreds hører Mænd som Berg, Høgsbro, Bojsen o. fl., ligesom J. C. Christensen var den, i hvem Typen kulminerede. Saa kom der et nyt Moment ind i den danske Skole, det var Sporten fra England. Den kom sidst i Aarhundredet og tog vældig Opsving, ikke som Sport — det smager af Junker, Rigsraad og Spil — men som „Idræt". Og blandt de Skolelærere, der har vundet en smuk Stilling i Idrættens Tjeneste, er Arnth Jensen i Gjerlev.

Arnth Jensen er født i Gjerlev, hvor hans Fader var Uddeler, han uddannedes til Lærer i Vordingborg, blev i 1904 Lærer ved Højskolen i Ryslinge og søgte saa videre Uddannelse paa Askov. I 1906 kom han til sit Hjemsogn som Vikar, og der blev han fra 1908 som Førstelærer.

Allerede 1906 var han Formand for de vestsjællandske Ungdomsforeninger og i 1920 blev han Medlem af deres Hovedbestyrelse. — Han blev i 1925 Formand for Sorø Amts Skytte- og Gymnastikforening og Aaret efter Medlem af Overbestyrelsen i de danske

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Skytte- og Gymnastikforeninger, fra 1923 deres Forretningsudvalgs Formand. Og som saadan er han en landskendt Mand.

Han havde været Sogneraadsmedlem og Formand fra 1917—28 i Gjerlev Sogneraad, blev fra 1925—30 Formand i Sogneraadsforeningen og i 1925 Repræsentant i Slagelse Landsbank. Alle, der kender det danske Sportsforeningsliv, vil vide, at der skal særlige Evner til at holde Styr paa al den Muskelkraft, særlig naar det er Talemusklerne, der arbejder, og han har efter næsten 30 Aars Træning lært Kunsten, selv om der af og til melder sig svære Sammenstød i Bestyrelserne.

Paa Rigsdagen kom han den 8. August 1927, som Arvtager efter den lige afdøde Martin Hansen, Husmand i Skafterup, der havde repræsenteret Fuglebjergkredsen siden 1910. Arnth Jensen var allerede paa Listen i 1918, og de følgende Valg siden sin Indtræden har han været genvalgt. Mellem de mange Folkeskolelærere paa Rigsdagen, væsentligst yngre Socialdemokrater, staar han som Repræsentant for den gamle Skole med Traditioner fra forrige Aarhundrede. Grundtvigs Disciple, der i vort Aarhundrede har taget Idrætten til sig, som den kom fra det Land, over hvilket Knud den Store herskede.

I 1932—33 havde han Sæde i følgende Udvalg:

Indenrigsministeriet Nr. 45 (komm. Valg), 48 (Købstadskomm. Styrelse)	2	Udvalg
Socialministeriet Nr. 55 (Off. Forsorg), 68 (Ungdomsarbejdsløshed)	2	„
Justitsministeriet Nr. 98 (Biografteatre)	1	„
Udenrigsministeriet Nr. 114 (Folkeskolen)	1	„
ikke vedtagne Lovforslag Nr. 18 (Bortfald af Fattighjælps Virkning)	1	„
Ialt	7	Udvalg

Som det vil ses ikke mange, men til Gengæld meget vigtige Udvalg.

J. CHR. JENSEN BROBY, Gaardejer.

Født 18. Februar 1888. Medlem af Folketinget for Svendborg Amt, Venstre.

J. CHR. JENSEN er født i Nordrup ved Ringsted, hans Fader var Gaardejer og Sognefoged. Han kom i Tømmerlære, tog teoretisk Undervisning og arbejdede siden i Bygningshaandværket. I 1911 gik han over til Landbrug og overtog Skovlygaard i Broby ved Sorø. Han var fra Ungdommen Venstremand, var Næstformand i Ungdomsorganisationen 1915—17 og Medlem af Menighedsraadet. Han har fra 1922 været Kirkeministeriets Konsulent i Byggesager for Præstø og Sorø Amter.

J. Chr. Jensen, Broby, er valgt ved et Suppleringsvalg 18. December 1919 i Gudme, efter at Emil Petersen Dame den 21. Januar 1919 var afgaaet ved Døden, han har siden haft Sæde i Tinget og er Medlem af Finansudvalget og det staaende Lønningsudvalg.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Desuden var han 1922—29 Medlem af Husdyrudvalget. Fra 1924 sidder han Lønningsudvalget og fra 1929 i Finansudvalget, som Medlem tillige af dets staaende Byggeudvalg og Spareudvalget.

Som Landbruger er han Formand for Midtsjællands Kvægavlsforening, Medlem af Sorø Landboforenings Bestyrelse og Andelssvineslagteriets. Som det vil ses Fagmand saavel paa Bygningsvæsnet som Landbrugets Omraader, og som Følge deraf en meget benyttet Mand i disse specielle Sagers staaende Udvalg.

Han havde 1932—33 Sæde i Udvalg:

Socialministeriet Nr. 57 (Forsikring)	1	Udvalg
Undervisningsministeriet Nr. 13 (Nationalmusæum) ..	1	„
Ikke vedtagne Forslag Nr. 7 (Boligbygn.)	1	„
Ialt ..	3	Udvalg

CARL M. JULIN, Højskoleforstander.
Født 24. Maj 1882. Medlem af Folketinget for Ringkøbing Amt, Venstre.

CARL M. JULIN er født i Giver Skole, hvor hans Fader var Lærer. Han mistede som 4-aarig Faderen og maatte 7 Aar gammel ud at tjene som Gaasedreng, Faaredreng, Kodriverdreng og Gartnerdreng. Som 15-aarig kom han i Smede- og Maskinlære. fik Lærebrev ved 1900 og arbejdede som Svend, til han i 1902 blev syg, og det ikke tillodes ham mere at arbejde ved Faget. Saa søgte han Nørre Nissum Højskole, blev Lærer og som Vikar i Yllbjerg Skole, tog saa ved N. Nissum Højskole, blev Lærer og som Vikar i Yllebjerg Skole, tog saa ved N. Nissum Seminarium Lærereksamen i 1906 og kom straks i Godthaabs Børnehjems Skole paa Frederiksberg. Han aftjente sin Værnepligt i 1907 som Sygepasser, og da han blev hjemsendt, fik han Lærerplads paa Faarevejle Højskole. I de fem Aar, han arbejdede som Lærer, vandt han frem til Posten som Skolens Forstander, og denne Post beklæder han endnu.

Fra Dreng af var han Venstremand. Jens Busk var Rigsdagsmand i hans Kreds, og han læste senere Vilh. Lassens Aalborgblad og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

bekræftedes i den Anskuelse, at Venstre var „Folkestyret"s rette Parti, uden Klasseforskel eller Klassepartihensyn, men tagende Hensyn til *hele* Befolkningen. Det har ogsaa været afgørende for ham, at Venstre i de Spørgsmaal, der særligt interesserede ham: Kirke- og Skolespørgsmaal, efter hans Mening holdt den rette Kurs. Han er fra 1917 Kredsformand i K. F. U. M.

Han blev opstillet 1926 i Vinderup, Ringkøbing Amt, og valgt med 7119 Stemmer, det højeste Antal, der i Kredsen afgaves paa nogen Kandidat, ja, højere endnu end det Stemmeantal, I. C. Christensen fik i Amtskredsen, sidste Gang han valgtes i 1920. Paa Rigsdagen er Julin at betragte som Arvtager af I. C. Christensens Skole- og Kirkepolitik. Han er Medlem af Udvalget for Forretningsordenen og valgt til Tilsynet med Statens Sindssygehospitaler, og hans Udvalgsarbejde i 1932—33 er følgende:

Handel og Industri Nr. 84 (Lukketid)	1	Udvalg
Udenrigsministeriet Nr. 112 (Forfatter- og Kunstnerret), 114 (Folkeskolen)	2	„
samt ikke vedtagne Lovforslag Nr. 81 (Driftslaan), 41 (Dams Presselov)	2	„
Ialt ..	5	Udvalg

AXEL P. A. KOEFOED.

Født 18. Januar 1884. Medlem af Folketinget for Bornholm, Venstre.

DE to Mandater for Bornholm har, siden Blem faldt i 1906, været delt mellem Socialdemokratiet i Rønne og Venstre i Aakirkeby, og saaledes er det vedblivende. — Navnet Koefoed forekommer ofte i Rækken af bornholmske Rigsdagsmænd, ikke mindre end 7 Gange siden 1848; for Tiden er Axel Koefoed ene Indehaver af Navnet paa Rigsdagen.

Axel P. A. Koefoed er født paa Siegaard i Aaker Sogn og tilhører en gammel bornholmsk Gaardmandsslægt. Han opdroges til Landvæsenet og overtog Gaarden 1907.

Hans offentlige Hverv er knyttet til Øen. 1917 blev han Medlem af Sogneraadet og var fra 1921 til 29 dets Formand. I 1919 blev han Formand for Brodal Mejeri og 1920 Medlem af Bestyrelsen i Aakirkeby Bank, hvis Næstformand han tre Aar efter blev og for hvilken han siden 1929 er Formand.

I Amtsraadet fik han Sæde 1930. Allerede fra 1926 havde han været i de bornholmske Jernbaners Bestyrelse.

Han er en stor, svær Mand, der taler Øens Sprog og gør et roligt og besindigt Indtryk, men hans Væsen og Udtryk er præget af Hjertelighed og Godhed. Venstremand var han

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

altid, som hans Slægt var det. I Rønne blev i 1849 valgt Toldkasserer Hegelund, der var Højremand og Kammerraad, han sad i 2 Aar, til han maatte vige for den kendte Venstremand, Urmager Petersen, hvis Efterfølger, Lucianus Koefoed, vel nærmest var konservativ. Det samme gjaldt Lærer Hjorth og Oberst Fallesen, de valgtes i 1866, men i 1869 efterfulgtes de af Lucianus Koefoed, som sad til Venstremanden Blem afløste ham i 1881. I 1909 tog Hauge Kredsen for Socialdemkratiet og holdt den siden, paa et Valg i 1910 nær, da Venstres Maegaard tog den.

I Aakirkeby stemte man konservativt til 1857, da Dr. Axel Dams Fader, Kaptajn Dam, tog den for Venstre; han sad til 1892, da Ingvard Jensen afløste ham, saa blev Kredsen taget af den radikale Adjunkt Kr. H. Koefoed i 1913. Efter den nye Valgordning har af de to bornholmske Kredse Rønne været repræsenteret af Socialdemokraterne Hauge og Folketingets nuværende Formand, Hans Rasmussen. Aakirkeby holdt H. R. Kofoed i 1918, i 1920 tog Venstremanden Pastor Blang den, og da han i 1928 gik over i Landstinget, blev Axel Koefoed valgt i 1929, efter at Blangs Afløser, Maegaard, var død den 21. November 1928.

Paa Rigsdagen har Axel Koefoed været indvalgt i følg. Udvalg 1932—33:

Landbrugsministeriet Nr. 39 (Jagtlov)	1	Udvalg
Indenrigsministeriet Nr. 46 (Kommunal Valg)	1	„
Socialministeriet Nr. 63 (Hjælpekasser), Nr. 57 (Ulykkesforsikring)	2	„
Handel og Søfart Nr. 77 (Nationalbank)	1	„
Justitsministeriet Nr. 105 (Husbond og Medhjælpere)	1	„
Ialt ..	6	Udvalg

OLUF C. KRAG, Dr. phil., fhv. Indenrigsminister.
Født 23. September 1870. Medlem af Folketinget for Ringkøbing Amt, Venstre.

DET tager altid nogen Tid, inden de politiske Partiførere gaar ind i den almindelige Bevidsthed. Mænd som I. C. Christensen, Kl. Berntsen og N. Th. Neergaard var længe kendte som Venstres Førere. Efter Grundlovsændringen var traadt i Kraft i 1918, gled de ud, ganske vist spillede de en Rolle ved „Statskup'et" i 1920, og Neergaard blev atter Statsminister, men de gamle Navne forsvandt, og blandt de nye, der kom til, blev O. C. Krag et af dem, der blev slaaet fast. En Tid lang stod han i Skygge af Th. Madsen Mygdal, der selv dannede Ministerium i 1926, men det var klart for alle, at „Manden" i det nye Venstre var Krag. Han er Arvtager til de gamle Venstreføreres Magt og Indflydelse.

Oluf Christian Krag — undertiden stavet Kragh — er Søn af en Malermester og født i Hals. Student 1888, Mag. scient. i Matematik, i 1893 blev han Lærer og udnævntes i 1900 til Adjunkt ved Kathedralskolen i Nykøbing paa Falster. I 1902 blev han Dr. phil. paa en Afhandling om Pendulsvingninger

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og i 1918 Dr. Hudes foretrukne Formand som Rektor i Landets fornemste Latinskole, Metropolitanskolen paa Frueplads.

Sin politiske Løbebane begyndte han allerede som Adjunkt. Han stod de radikale nær en Tid, han sluttede sig saa til Venstre og stillede sig 5. Maj 1910 mod Kejser-Nielsen i Stubbekøbing, baade da og i 1913 opnaaede han et anseligt Antal Stemmer, 1135 mod 1618 og 800 mod 1575, mens han i 1913 tillige var opstillet i Silkeborg, hvor han opnaaede 1442 Stemmer mod Socialdemokraten Jacob Christensens 1657. — Saa opgav han Folketinget og valgtes 10. Juli 1914 til Landstinget i Maribo Amt. Han kom hurtig frem i første Række, fik vigtige Ordførerskaber, saaledes i det vestindiske Øsalg, i den en Gang saa omstridte Brændselslovsag, han deltog i Aktionen mod Zahle i 1919 i Færøsagen og i de sønderjyske Afstemningsforholds Behandling. Han blev i 1920 Medlem af Finansudvalget og fra 1919 Medlem af Forsvarskommissionen. Nu var han ved sin Forretningsdygtighed, sin sikre, og den Gang endnu meget sympatiske Optræden, bleven selvskreven til ved Sigurd Bergs Død i Juli 1921 at tage hans Plads som Indenrigsminister. Han gennemførte Loven om Arbejdsunderstøttelser.

Men, da han nu i sin Stilling som Minister viste en ny Side af sine Egenskaber som Politiker, en næsten hensynsløs og ubøjelig Holdning, rejste der sig Uvilje, ikke alene fra Socialdemokratiet men ogsaa fra de konservative. Hertil kom Valutavanskelighederne, og Valget i 1924 fældede Ministeriet. Da Madsen Mygdal i 1926 atter dannede Ministerium, var Krag selvskreven til Indenrigsminister, og under dette brød Striden mellem de to borgerlige Partier ud i lys Lue, ja, det lod endog til, at det konservative Folkeparti paa Toldspørgsmaalet vilde gaa sammen med Socialdemokratiet. Det blev Højre, der fældede Ministeriet Madsen-Mygdal, men under Kampene paa Rigsdagen var Krag traadt myndigt og selvstændigt op i lige Grad angrebet fra de to yderste Fløje, og da Madsen-Mygdal gik ud af Politik, blev det Krag, som Venstres stærkeste Mand, der blev Partiets anerkendte Fører. Den 11. April 1924 havde han opgivet sit Landstingsmandat og tog efter god Venstretradition sit Sæde i Folketinget i I. C. Christensens gamle Amt, Ringkøbing. Men Solskæret, der alligevel stod om Manden fra He, har ikke gydt sine milde Straaler om ham.

Naturligt havde hans politiske Stilling skaffet ham en Række Hverv. Han var fra 1909 Formand i Venstres Organisation i Maribo Amt. Medlem af Forsikringsraadet 1917 og af Bestyrelsen for Rask-Ørstedfondet fra 1919, ligesom han havde forskellige Hverv i Forsikringsvæsnet. Efter sin første Ministertid opgav han Skolegerningen og blev Direktør i Kreditforeningen. Han er Formand i Venstres Partibestyrelse i Folketinget.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Det er uomtvisteligt, at Krag nu staar som en af vore mest fremtrædende Politikere, men tillige som en af de mest omstridte. Der er noget, der tyder paa, at han som gammel Akademiker kommer Sullas Valgsprog i Hu, der lyder „oderint dum metuant", d. e.: „lad den blot hade, naar de kun frygter". Stærk Handlekraft synes jo nu at høre til de politiske Idealer. Men ogsaa i dette er Krag en Arvtager efter I. C., blot at denne, som han stod stærkest, ramtes af en hændelig Skade. At samle et stort og handledygtigt Parti, der repræsenterer det brede Landbrugs Interesser, er hans Opgave, hvad der mislykkedes for Th. Madsen-Mygdal, vil maaske lykkes for ham. Venstre venter paa en Høvding fra de gamle prøvede Lag, det er kun forbavsende, at han endnu ikke er kaaret. Krag minder mere om Højres dygtige Underførere i Kamptiden end om de Mænd, hvis Arvtager han er, det er som om Venstres snart hundredaarige Traditioner søger tilbage til Navnet „Bondevennerne" for hovedrystende at slutte med: Nej, ikke Bondevenner men „regulære Bønder", det er „*Venstre*". Vi gentager det: Partiets Traditioner i „Folkestyret"s Sag, er saa smukke, at alle moderne Betragtere gerne ser det virksomt i den Skikkelse, der er dets naturlige Berettigelse, og vi nævner i venlig Erindring Navne som Chr. Berg, Bojesen, Kl. Berntsen, I. C. Christensen, Anders Nielsen og N. Th. Neergaard, den akademiske Stabschef i vort dengang ubestridt bedst organiserede Parti.

Venstre har i en Menneskealder haft Lejlighed til som regerende Parti — med enkelte Afbrydelser — at bære Ansvaret for „det hele Lands" Styrelse. Det vilde ses af det foregaaende, at det aldrig har haft Lejlighed til at føle sig som en enkelt Klasses Parti, selv om det naturligt har værnet Landbrugernes Interesse, men underligt nok er det sket i Defensiv i den langt overvejende Del af Perioden, og Venstres politiske Kamp staar i vore Dage mere end nogensinde i Defensivens Tegn. Nu rejser der sig Røster ude paa Landet for en energisk Offensiv, og at denne, som Forholdene har udviklet sig, ikke er gennemførlig, er den dybeste Aarsag til Venstres Tilbagegang i Mandater, men samtidig tjener dette til Hæder for Venstres Mænd, der aldrig har tilstræbt Klassepolitik.

Defensiven er fuldt ud berettiget, Balance i Tingene skal der være i et Land, og i denne Defensiv ligger Partiets vitale Betydning. Om Krag naar at føre denne Politik igennem og tvinge Vægtskaalen i Balance, vil være afgørende for hans Eftermæle som Fører af et Parti med saa gamle og gode Traditioner. I Mænd som Clausager, Knud Kristensen, Brorsen og Vanggaard har han gode Hjælpere, men skulde det ikke være muligt at drage nye Kræfter til Partiet ude fra Landet. Kun 7 af Venstres Folketingsmænd er under de halvthundrede Aar og under de fyrre er ikke een, mens paa den anden Side Partiet kun tæller to Folketingsmedlemmer, „der har kendt Moses", d. v. s. fra Partiets Storhedstid.

Skulde „Rigsdagsbonden"s Tid virkelig være forbi i Danmark. Saa kan en uhildet Fædrelandsven kun sige: Det vilde være Jammerskade! Det er ikke „Gleichschaltung", vi trænger til eller ønsker, men Kræfternes ligeligt afvejede Spil i „Folkestyret"s Aand, og der maa saa sandelig Bønderne være med.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Krag er Formand i Partiets Folketingsbestyrelse. Medlem af den interparlamentariske Gruppe og Valutaraadet. I Udvalgsarbejdet har han deltaget og i Reglen været Partiets Ordfører. Listen over de Udvalg, hvori han har deltaget, angiver Samlingens betydningsfuldeste Sager.

Statsministeriet Nr. 1 (Forbud mod Arbejdsstandsning)	1	Udvalg
Finansministeriet Nr. 18 (Kaffebeskatning)	1	„
Indenrigsministeriet Nr. 45 (komm. Valglov, 46, 49 (komm. Skatter)	3	„
Handel og Industri Nr. 74 (Nationalbank), 76 (Valuta), 79 (B. & W.)	3	„
Justitsministeriet Nr. 96 (Tvangsakkord etc.)	1	„
Ikke vedtagne Forslag Nr. 5 (Skat paa Renteindtægt), 26 (Valuta)	2	„
Ialt	11	Udvalg

Et fromt Ønske slutter denne Biografi: Blot Venstre og Socialdemokrater maatte enes om det, der duer i deres Politik, og stryge Resten!

KNUD CHRISTENSEN, Gaardejer.

Født 26. Okt. 1880. Medlem af Folketinget for Randers Amt, Venstre.

KNUD KRISTENSEN er født i Hover ved Ringkøbing og opdraget i den sikre Venstreegn. Han er i Modsætning til de fleste af sine Kolleger af Venstres Gaarmandskreds ikke fast knyttet til nogen Egn. Han drev i sin Ungdom Landbrug i Hover, ejede senere Gaard i Ødsted i Randers Amt.

Han hører ubetinget til Venstres dygtigste og mest skattede Folketingsmænd, hvis rolige, sindige Arbejde er i direkte Slægt med de gamle *„stores“*. Han er opvokset i Partiets Traditioner.

Til Folketinget valgtes han i 1920 i Randers Amtskreds og sad til 1929, da han ikke opnaaede Valg. Men i 1932 blev han valgt i sin gamle Kreds. Hans Tilknytning til Partiets indflydelsesrige Medlemmer skaffede ham, i Forbindelse med hans personlige Dygtighed, allerede i 1927 Sæde i Finansudvalget og samme Aar blev han Medlem af Overskyldraadet. Hans Genvalg var sikret, da N. Th. Neergaard trak sig tilbage til sit velfortjente „Otium“.

Efter at være genvalgt i 1932 blev han Medlem af Partiets Folketingsbestyrelse, og i Udvalgsarbejdet i 1932—33 har hans Stilling været følgende:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

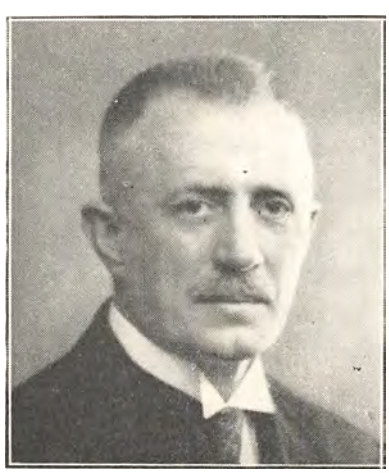
Statsministeriet Nr. 1 (Overensk. ml. Arbejdsgivere og Arbejdere)	1	Udvalg
Landbrugsministeriet Nr. 42 (Kolindsund Lodsejere)	1	„
Socialministeriet Nr. 55 (off. Forsorg), Nr. 58 (Arb.anvisning), Nr. 60 (Krise), Nr. 68 (Ungdomsarbejdsløshed)	5	„
Handel og Industri Nr. 74 (Valuta), Nr. 75 (Nationalbank), Nr. 78 (Krisefond)	3	„
samt ikke vedtagne Lovforslag Nr. 3 (Grundskyld), Nr. 5 (Skat paa Renteindtægt), Nr. 24 (Arbejdsløshedskasser), Nr. 25 (Kriseforanstaltninger)	4	„
Ialt	14	Udvalg

Som det vil ses, har Kn. Kristensen været Medlem af de Udvalg, der behandlede Tidens mest brændende Spørgsmaal og heri vil kunne ses en Bekræftelse af den Betydning, hans Parti tillægger hans Arbejde i Tinget. Han er Udtryk for dets særlige Politik og en Repræsentant for den danske Gaardmandsstands Ønsker og Bestræbelser og faa nyder større Respekt fra alle Hold end han, iblandt alle Partiers Medlemmer.

JOHS. C. C. KYED, Gaardejer og Mejeriejer.

Født 16. November 1878. Medlem af Folketinget for Skanderborg Amt, Venstre.

JOHS. C. C. KYED er født i Aarhus. Han blev Landbrugskandidat i 1901, Lærer ved Ladelunds Landbrugsskole 1901—03 og blev saa Assistent hos Statskonsulent Nissen Dall i et Aarstid. Saa blev han Bestyrer af Mælkeforeningen Godthaab i Aarhus i et Par Aar og gik saa som Lærer til Dalum Landbrugsskole, hvor han virkede fra 1906—1917. Den senere Statsminister Th. Madsen-Mygdal var Skolens Forstander i det meste af denne Periode. Kyed, der særlig havde Mejeriet som Fag, blev i denne Periode Chef for Kontoret for Mejeristatistik, senere Sekretær i Smøreksportudvalget og Osteexportudvalget. Saa købte han Gaarden Skovvang ved Beldringe og Mejeriet Nordfyn.

Hans Arbejde var knyttet til hans Fagvirksomhed, men det lader sig formode, at det var Madsen-Mygdal, der i 1924 tilskyndede ham til at søge Valg til Folketinget, Venstremand havde han altid været. Han valgtes 11. April 1924, opstillet i Skanderborg Amt, i Mads Lambæks gamle Kreds Østbirk, et Valg af Mandat, der hører til de Valg, Politikere der ikke er fast knyttede til Kredsen, stiller sig til, og som bestemmes af Partiets Hovedkontor.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Straks ved sin Indtræden i Tinget fik Kyed en betydningsfuld Stilling. I 1927 kom han ind i Finansudvalget, blev Næstformand fra 1928 for Landmandsbankens Afviklingsafdeling og Medlem af Forretningsudvalget for Landsforeningen Dansk Arbejde m. m. Ved sin Livsvirksomhed knyttet til et af det danske Landbrugs Hovederhverv fik han i de bevægede Tider Arbejde nok.

Paa Rigsdagen var han Medlem af Finansudvalget, hans Udvalgsarbejde i 1932—33 er følgende:

Landbrugsministeriet Nr. 26 & 27 (Laanefond), Nr. 28 (Statshusm. Rentebet.)	3	Udvalg
Nr. 37 (Svineproduktion), Nr. 38 (Saasæd m. m.)	2	„
Offentlige Arbejder Nr. 71 (Motorkøretøjer)	1	„
Handel & Søfart Nr. 82 (Kartoffelindustri), Nr. 83 (Sukkerordning)	2	„
Justitsministeriet Nr. 95 (Betalinghenstand f. Landbrugere m. v.)	1	„
Samt ikke vedtagne Lovforslag Nr. 6 (Kornordning)	1	„
Ialt	10	Udvalg

JENS CARL AUGUST LARSEN, Smedemester.

Født 1. August 1863. Medlem af Folketinget for Frederiksborg Amt, Venstre.

JENS CARL AUGUST LARSEN er en af Tingets ældste Medlemmer. Som Politiker paa Rigsdagen er han ikke saa gammel, han var omtrent 60 Aar, da han blev valgt. Smed har han været fra 1877, og det var hans Fader før ham. Han overtog Værkstedet i Horserød i 1885. I 1906—17 sad han i Sogneraadet. Allerede i 1901 var han, der var stærkt interesseret i Skyttesagen, blevet indvalgt i Foreningens Forretningsudvalg i Frederiksborg Amt. Da han traadte ud af Sogneraadet i 1917 blev han Aaret efter Branddirektør og samme Aar opstillet til Folketingsvalg i Frederiksborg Amt i 2 Kredse. Han havde nu trukket sig tilbage fra Haandværket og havde ikke større Lyst til i en fremrykket Alder at gaa ind i praktisk Politik, men han var en meget populær Mand paa sin Egn, og Vælgerne trængte stærkt paa med Opfordring. Saa stillede han sig og trak et Lettelsens Suk, da han ikke blev valgt. Han fik kun 869 Stemmer, cand. jur. Oluf Bang, den kendte Radioinstruktør og Dramatiker, var de Konservatives Kandidat og fik 1979 Stemmer, mens Kong Peter af Helsingør blev valgt med 4758 Stemmer. I Fredensborg gik det Larsen noget bedre, han fik næsten ligesaa mange Stemmer som Parkov, men Moesgaard Kjeldsen

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

blev valgt med 4065. — I 1920 var Valgordningen blevet ændret og Larsen blev valgt med 3644 Stemmer fra hele Amtskredsen, og siden har han været Folketingsmand.

Han er en stille, venlig Mand, men han er i Besiddelse af stor Arbejdsevne og er en af de i Udvalgene mest benyttede i Partiet, i hvis Folketingsbestyrelse han har Sæde. Det skyldes særligt, at han allerede fra sin Ungdom har været en trofast Venstremand, i en lang Aarrække været Partiets Leder i sin Kreds og kender dets Politik tilbunds. Han er tillige valgt til det erhvervspolitiske Nævn og Sygekassenævnet.

I Udvalgene i 1932—33 har han deltaget som følger:

Finansministeriet Nr. 14, 15 (Skat)	2	Udvalg
Landbrugsministeriet Nr. 26 (Laanefond), 27 (Akkord), 39 (Jagtlov)	3	„
Socialministeriet Nr. 66 (Fabrikstilsyn)	1	„
Offentlige Arbejder Nr. 69 (Ekspropriation), 70 (Radioforstyrrelser), 71 (Motorlov), 72 (Jernbaner)	4	„
Handel & Industri Nr. 81 (Driftslaan)	1	„
Søfart & Fiskeri Nr. 89 (Laan til Fiskere)	1	„
samt ikke vedtagne Lovforslag Nr. 18 (Fattighjælp), 27 (Driftslaan), 30 (Laan til Fiskere)	3	„
Ialt	15	Udvalg

Alt i alt et Arbejde, der aftvinger Respekt for en Smedemester fra Landet, der gaar i sit enoghalvfjerdsindstyvende Aar!

SØREN P. LARSEN, Lærer

Født 14. Juli 1888. Medlem af Folketinget for Odense Amt, Venstre.

KLAUS BERNTSEN var det gamle Venstres Agitator paa Fyn, og det var ham, der i 40 Aar var Venstres Førstemand paa Fyn. Saa langt tilbage som i 1886 og 87 naaede en Højremand op mod ham med et Par Hundrede Stemmers Mindretal, men i 1890 var han sikker i Sadlen med langt over Halvdelen af Stemmerne i Assens Kredsen. I 1926 trak han sig tilbage, og Fyn blev for Venstre repræsenteret af Vagn Bro og Lærer S. P. Larsen.

Søren P. Larsen er født i Haarlev Sogn i Bogense Kredsen, hans Fader var Husmand og Vejmand. Sønnen tjente paa Landet fra 12 Aars Alderen, men kom saa i Malerlære til han

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

i 1909 gik til Odense Seminarium og tog Lærereksamen. I 1913 blev han Vikar i Middelfart, i 1915 Lærer i Bogense. Han førtes ind i Politik ved at høre Klaus Berntsens Foredrag og sluttede sig til Venstres Ungdomsbevægelse, blev i 1917 Formand i dens Organisation paa Nordfyn, samt stiftede Foreningens Grene i Middelfart og Odense. I 1921—22 var han Formand i Landsorganisationen.

Desuden var han 1917—20 kommunal Revisor i Bogense og sad i Værgeraadet. Oprindelig opstillet i Kerteminde Kredsen, opnaaede han ikke Valg i 1924, men i 1926 valgtes han i Kerteminde-Otterup og har siden haft Sæde i Tinget. Han er i Besiddelse af gode Evner som Taler og har virket som ivrig Agitator for sit Parti. Paa Rigsdagen har han Sæde i Lønningsudvalget, er valgt Medlem i Sygekasseudvalget og Nævnet om Ungdomsarbejdsløshed.

I Udvalgsarbejdet 1932—33 har han deltaget i:

Statsministeriet Nr. 1 (Arbejdsstandsning)	1	Udvalg
Socialministeriet Nr. 58 (Arbejdsløshed), 61, 68.....	3	„
Industri og Handel Nr. 85 (Stempling af Guld m. v.)..	1	„
Justitsministeriet Nr. 5, 111 (Færø).....	1	„
Uandervisningsministeriet Nr. 114 (Folkeskolen)	1	„
ikke vedtagne Lovforslag Nr. 21 (Merbeskæftigelse), 22 (Arbejdsløshed), 24 og 25 (Kriselov)	3	„
Ialt ..	10	Udvalg

N. C. LØJE, Proprietær.

Født 25. December 1873. Medlem af Folketinget for Maribo Amt, Venstre.

INGEN der kender noget til de særlige Personefternavne rundt i Landet vilde finde paa at anbringe Proprietær Løje andre Steder end paa Lolland. Og alligevel er han ikke nogen helt trofast Lollik.

Proprietær *N. C. Løje* er født i Taagense ved Nysted, hvor Faderen ejede en Gaard. Han blev Landbrugskandidat 1889 og gik over i det teoretisk-praktiske Landbrug som Lærer ved Tune Landboskole fra 1901—03. Saa købte han en Gaard i Tune og blev Konsulent for de sjællandske Kontrolforeninger og De forenede Landbrugsforeningers Konsulent i Husdyrbrug i Præstø Amt. I 1915 erhvervede han en større Gaard, Godthaabs-Gaarden ved Storehedinge.

Nu var han bosat i Stevns, blev fra 1921 Medlem af Storehedinge Byraad, i 1919 var han blevet Formand for Stevns Landboforening og 1925 Landvæsenskommissær, ligesom han fik adskillige Hverv paa Egnen i lokale Selskaber. I 1927 blev han Næstformand i de samvirkende Landboforeninger og sluttelig

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

den 16. November 1932 Folketingsmand for Præstø Amt. — Som Folketingsmand er han altsaa helt ny, men den Stilling, han indtager indenfor Landbruget, sikrer ham adskilligt Arbejde paa Rigsdagen, hvor han er selvskreven i de Udvalg, der behandler vigtige Landbrugsspørgsmaal. Saaledes havde han Sæde i Eksportlovs Tilliægslovens Udvalgene i 1933, og adskillige andre af Landbrugsministeriets Lovforslag. Han er for Tiden Partiets vigtigste Repræsentant for det sjællandske og Lolland-Falsters Landbrug, og det er et Tidens Tegn, at der foruden ham kun findes en aktiv større Landbruger blandt danske Øers 9 Venstremænd.

Paa Rigsdagen har han i 1932—33 haft Sæde i følgende Udvalg:

Landbrugsministeriet Nr. 33 (Eksport), 34 (do.), 38, 40, 41 (Laan til Landbrug, Salg af Frugt og Margarinelov)	5 Udvalg
Justitsministeriet Nr. 105 (Færø)	1 „
Ialt	6 Udvalg

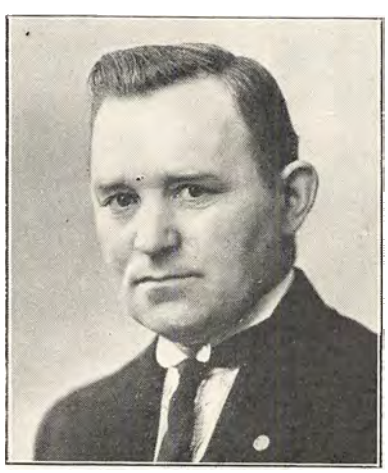
Som det vil ses udelukkende Landbrugssager.

J. E. NØRGAARD, Gaardejer.

Født 17. August 1891. Medlem af Folketinget for Thisted Amt, Venstre.

J. E. NØRGAARD er en af de yngre Mænd i Tinget, han er født i Elsø paa Nykøbing Mors, hvor hans Fader var Gaardejer. Efter almindelig Skolegang kom han 1911 til Tømmerup Højskole, besøgte Askov Sløjd- og Landbrugsskole og 1913 Galtrup Landbrugsskole paa Mors.

Han har drevet sin Gaard som sin Livsvirksomhed, men iøvrigt ikke deltaget i det offentlige Liv, før han 1930 blev Medlem af Sogneraadet i Frøslev-Mollerup og i 1930 Ejendomsskylds-Vurderingsmand. Siden 1926 er han Formand i Enslev Andelsmejeri. Som det vil ses har han altid været knyttet til Morsø Herred. Han er en sindig Mand, der underskrev Partiets Program fuldtud, og som alle de Landbrugere, der slutter sig til Partiet, ganske særligt understreger den personlige Frihed, der altid har staaet paa Venstres Faner.

Han blev valgt i Thisted Amt i Nykøbing Mors, den 16. Novbr. 1932. Kredsen var, siden Markvordsen tog den fra Ravn i 1895, en fast I. C. Christensen Kreds, efter 1918 repræsenteredes Partiet af 3 Venstremænd i Amtet, men i 1920 fik Socialdemokratiet og de Konservative hver en Mand ind. I 1932 afløste Nørgaard Kr. Kristensen.

Paa Rigsdagen sad han kun i 3 Udvalg: Landbrugsministeriet Nr. 32 (Eksport), 42 Kolindsund Lodsejere). Indenrigsminsteriet Nr. 53 (Indfødsret).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

LAUST NØRSKOV, Gaardejer.

Født 22. Januar 1883. Medlem af Folketinget for Viborg Amt, Venstre.

LAUST NØRSKOV hører til Folketingets mest betydende Gaardmænd af Venstre, en af dem, der stod I. C. Christensen nær, og som danner Forbindelsen mellem den store Venstretid og de senere mindre indflydelsesrige Aar. Han er født paa Nørskovgaard, Søn af Ole Nørskov, uddannet ved praktisk Arbejde og paa Otterup Folkehøjskole og Asmildkloster Landbrugsskole. I 1914 overtog han sin Fødegaard. — Samme Aar blev han valgt i Løvel Kredsen, der blev ledig ved Anders Nielsens Død 13. Juni 1914. Han valgtes igen ved Fredsvalget 1915 og har stadig repræsenteret Kredsen ogsaa efter den nye Valgordning sidder han fast i Sadlen i sin Fødeegns Amtskreds.

Der ligger et stort offentligt Arbejde bag ham allerede. Han begyndte tidlig og var sit Parti en nyttig Mand som Medlem af Militærkommissionen i 1919—22, tillige Medlem af Forsvarsministerens Foredragsudvalg og fra 1926 af Venstres Bestyrelse i Folketinget. I Hedesagen, den Sag, I. C. Christensen viede sine sidste Leveaar, er han Repræsentant i det danske Hedeselskab og Medlem af Hedebrugets Bestyrelse, Formand fra 1. April 1934 og Formand for Bjerregrav m. fl. Sognes Plantningsforening og Læplantningsforeningen.

Han er Medlem af Folkekuranstalten Halds Bestyrelse og af Bestyrelsen for Sønderjysk Forening i Viborg. Desuden sidder han i Asmildklosters Landbrugsskoles Bestyrelse, Formand fra April 1934 og er Formand for dens Elevforening. Af Viborg-Faarups Jernbaneselskabs Bestyrelse er han Medlem.

Men — hvad der er typisk for disse jyske Venstregaardmænd — alle hans offentlige Hverv, selv hvor de har Landsbetydning, er knyttet til Kredsen om hans Hjem.

Som Folketingsmand fra den gamle Tid har han en indflydelsesrig Stilling i Partiet paa Rigsdagen, i hvis Folketingsbestyrelse han vedblivende har Sæde. Han er tillige Medlem af det staaende Fællesudvalg efter Grundl. § 45. I 1932—33 var hans Udvalgsarbejde følgende:

Landbrugsministeriet Nr. 24, 25 (Grundforbedring), 31 (Skovfogedelever)	3	Udvalg
Indenrigsministeriet Nr. 50 (Værnepligtiges civile Arbejde)	1	„
Socialministeriet Nr. 57 (Ulykkesforsikring), Nr. 85 (Stempl. af Guld og Sølv)	2	„
Ialt	6	Udvalg

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

(Det maa dog i denne Forbindelse udtrykkelig indskærpes, at Hensigten med disse Angivelser af Udvalgsarbejder kun er, at give et Indtryk af Medlemmernes Benyttelse og at dette selvfølgelig kan variere i de forskellige Samlinger, den Samling, vi benytter 1932—33, er den sidste, der foreligger i autentisk Gengivelse for Offentligheden i Rigsdagens Aarbøger. Vor Hensigt er at understrege — hvad der tydeligt fremgaar af Teksten — at Rigsdagens Medlemmer konsekvent anvendes i de Udvalg om Lovforslag, som deres tidligere offentlige Virksomhed gør dem særligt skikkede til at behandle. Vi har derfor ogsaa varieret disse Angivelser for de forskellige Partier og regner dem ikke strengt taget med til det egentlige biografiske Stof.)

OLE FREDERIK OLSEN, Gaardejer.

Født 12. Marts 1877. Medlem af Folketinget for Præstø Amt, Venstre.

OLE FREDERIK OLSEN er født i Blangslev, hvor hans Fader var Gaardejer, han gik paa Landbrugsskole i Dalum 1898—99 og paa Aarhus' udvidede Højskole 1903—04 efter i 1895 og 96 at have besøgt Sorø Højskole. Han har altid været ved Landvæsnet og er nu Ejer af Fædrenegaarden. Politisk har han altid tilhørt Venstre, men blev først opstillet i 1932 og valgt.

Han var altid knyttet til Landbrug og blev Gaardejer 1904. Indtraadte i Skolekommissionen og Hjælpekassen i Mogenstrup Sogn. Sad fra 1913—21 i Sogneraadet og i Menighedsraadet fra 1912—26. Desuden virkede han fra 1910 som Sognefoged og Lægdsmand og er nu Medlem af Provstiudvalget for Hammer Herred. — Siden 1925 er han Ejendomsskyldvurderingsmand.

Som stærkt interesseret Landmand er han Formand for Sydsjællands Landboforening.

Paa Rigsdagen har han i 1932—33 været valgt i følgende Udvalg:

Landbrugsministeriet Nr. 33, 35 (Eksport), 37 (Svineavl), 40 (Haveprodukter)	4	Udvalg
Socialministeriet Nr. 58, 59 (Arbejdsanv.), 60 (Krise) .	3	„
Handel og Industri Nr. 87 (Driftslaan)	1	„
samt ikke vedt. Lovforsl. Nr. 24 (Arbejdsløshedskasser), 25 (Krise), 27 Driftslaan	3	„
Ialt ..	11	Udvalg

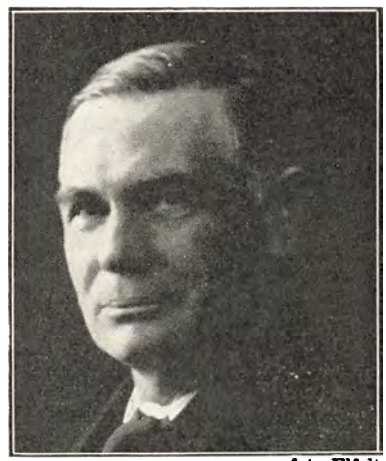
Endnu kan man i vor Vælgerpolitik skimte de gamle Linier fra 1901, det sjællandske Gaardmandsparti eksisterer endnu, men nogen udpræget sjællandsk Fører har det vistnok ikke og har ikke haft det siden den uhyggelige Katastrofe i 1908.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

A. V. PINHOLT, Klitinspektør.

Født 23. Novbr. 1869. Medlem af Folketinget for Ribe Amt, Venstre.

VILHELM PINHOLT er Folketingsmand fra 1918. Han er født i Husby paa Fyn, hvor hans Fader var Lærer. Selv blev han uddannet paa Vilvorde under Nyeland, gik paa Landbrugsskolen i Lyngby og Askov 1890—92 og blev saa Plantør i Oxby Sogn ved Vejen Klitplantage. Han hørte til den Stab af Plantører, der var organiseret af den gamle Kammerherre Thygesen, og selv blev han i 1919, efter lang Tjeneste, Overklitfoged i Ribe Amt, en Stilling, der svarer til Kgl. Skovrider, for i 1926 at faa Udnævnelse til Klitinspektør.

fot. Elfelt

Pinholt har altid været Venstremand, han tilhørte den faste Kreds af vestjyske Venstremænd, der fylkedes om det gamle Parti. Hans Stilling bragte ham i Forhold til Landbruget og han har beklædt en lang Række Hverv i det offentliges Tjeneste, fra han i 1908 traadte ind i Ho—Oxby Sogneraad, hvor han sad som Formand til 1918, for i 1916 at gaa ind i Ribe Amtsraad, hvor han sad til 1922. Fra 1908—18 var han Formand i Ribe Amts Sogneraadsforening. — Saa tidligt som 1908 var han Medlem af det jyske Planteudvalg, hvor han sad til 1916. Fra 1906—21 Formand for Ribe Amts vestre Landboforening, i Bestyrelsen for de jyske Landboforeninger 1908—27, og i de samvirkende Landboforeninger til 1927. Han er Medlem af det kgl. danske Landhusholdnings Selskabs Bestyrelsesraad. Han havde Sæde i Varde—Nebel Banens Bestyrelse og var dens Formand, var Medlem af de kommunale Skattekommissioner 1910 og var fra 1911—20 Næstformand i Landbokommissionen, fra 1919 i Hedekommissionen samt 1922—26 Medlem af Andelsudvalget.

Til Folketinget valgtes han den 22. April 1918 efter den nye Grundlov. Hans Virksomhed havde, som det vil ses, været stærkt lokal knyttet til Egnen. I Varde sad Søren Sørensen fra 1890 i Esbjerg, Slebsager fra 1909 i Ribe, Brorsen fra 1907 og i Bække L. Rasmussen fra 1890; først i 1918 blev der Plads aaben for Pinholt. Han blev den gamle Søren Sørensens Eftermand i Varde og har siden altid været sikker valgt.

Pinholt stod de ledende Venstreførere nær og var fra sin Indtræden i Partiet et betydeligt Medlem af Partiet. Allerede i Samlingen 1918—19 valgtes han ind i det staaende Udvalg for Andragender, i 1924—25 valgtes han til Fællesudvalget, i 1926 til Finansudvalget og var 1927—29 dets Formand.

Han er desuden Formand for Tilsynsraadet i Varde Bank og hører til Egnens mest ansete og betroede Mænd.

Nu er han Medlem af Fællesudvalget og Finansudvalget; hans Udvalgsarbejde i 1932—33 angives saaledes:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Finansministeriet Nr. 11 (Bygningsskat)	1	Udvalg
Landbrugsministeriet Nr. 31 (Skovfogedelever)	1	„
Indenrigsministeriet Nr. 46 (Komm. Valg), 49 (Komm. Ejendomsskatter	2	„
Offentlige Arbejder Nr. 69 (Expropriation)	1	„
Ikke gennemførte Love Nr. 3 (Grundskyld), Nr. 17 (Boligbyggeri)	2	„
Ialt ..	7	Udvalg

Under en Parlamentarisme, som den der nu begynder at stikke Hovedet frem, baseret paa „Korporationer", vilde en Mand som Pinholt være en sikker Mand i Raadet.

HANS PINSTRUP

Født 7. Aug. 1892. Medlem af Folketinget for Hjørring Amt, Venstre.

HANS PINSTRUP hører til Folketingets „Unge". Han følger sin Fader, P. P. Pinstrup fra Godensgaard, der naaede de 75 og var en af Partiets veltjente Mænd. Allerede i 1903 blev „gamle" Pinstrup valgt til Folketinget i Kerteminde Kredsen, og i Bransagers Bog om den danske Regering og Rigsdag 1903 staar at læse: „Mon dette er Kongsemne?" Hvorom alting er: om ikke Kongsemne, saa blev P. P. Pinstrup gennem 25 Aar J. C. Christensens tro Hirdmand og en betydelig Mand indenfor Partiet. Først i 1930 trak han sig tilbage og sendte, som de gamle Høvdinge, sin Søn at tjene Landet i sit Sted.

Unge Pinstrup er ikke den Stridsmand, hans Fader var, — der har altid staaet et vist Gny om P. P. Pinstrup — tværtimod, han er ikke stor af Vækst og lidt sky og tilbageholdende i sit Væsen, men han er opdraget som Venstremand til Marven — maaske med lidt Hældning mod Knud Bach og hans L. S.

Hans Pinstrup er født i Vikslev Sogn paa Godensgaard, han gik i Nibe Realskole, besøgte 1911—12 Fredensborg Højskole og Asmildkloster Landbrugsskole ved Viborg fra 1914—15. Hele sin Ungdom har han tilbragt ved Landvæsenet, hans Fader har haft Hænderne fulde ved sine politiske Hverv. Nu er han død 30. Juni d. A.

Ved Valget i 1932 var Hans Pinstrup opstillet i Borup og valgtes. Han var Medlem af en Række landøkonomiske Foreningers Bestyrelse, bl. a. Aalborg Amts Landboforening. Han nærer Venstres Anskuelser om den personlige Frihed.

Paa Rigsdagen har han kun haft Sæde i tre Udvalg i 1932—33: Landbrugsministeriet Nr. 32 (Eksport), 41 (Margarine). Indenrigsministeriet Nr. 54 (Sygeplejersker).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

JENS ANTON RAHBEK, Gaardejer.

Født 26. Oktober 1886. Medlem af Folketinget for Randers Amt, Venstre.

JENS ANTON RAHBEK er født i Ringgive Sogn i Vejle Amt, hans Fader var Gaardmand. Han har altid været ved Landbruget, var 1910—11 Elev paa Skamlingsbankens Højskole og virkede i syv Aar som Gymnastiklærer i Ringgive Sogn. I 1913 overtog han sin nuværende Ejendom Billundgaard, blev 1915 Formand i Give Kredsens Venstre Ungdomsforening og i 1916 Medlem af Landsorganisationens Hovedbestyrelse, 1919 Formand for samme.

Han var vokset op i et politisk interesseret Hjem. Som Soldat i København hørte han den daværende Forsvarsminister J. C. Christensen betegnet som „den jyske Hyrdedreng", med Haan i Tonefaldet, og det vakte hans Modsigelseslyst og voldte, at han i J. C. kom til at se sit politiske Ideal.

Sin politiske Opdragelse fik han i „Venstres Ungdom", han blev en af de første af dens Medarbejdere i sin Egn, senere kom han altsaa ind i Bevægelsens Landsorganisation, og han tænker altid med Glæde paa sit Arbejde for denne Sag. Han føler sig som Repræsentant i Rigsdagen for en Kreds, hvortil han ved sin Livsvirksomhed er knyttet, og for den vil han arbejde efter sin Evne. Det er denne politiske Idealisme, der bærer Partierne frem, og det er ofte Partiets Idealister, der yder det de største Tjenester. Rahbek har et lyst og fornøjeligt Sind, som det ofte træffes hos danske Landmænd, og ganske særligt hos dem, der har viet Ungdommen, dens Friluftsliv og Idræt, deres Interesse.

I August 1920 blev Rahbek opstillet i Borup og Randers Amt, han kom ind efter Valget 21. September, men først som Suppleant for Petersen Nyskov, der døde 29. Marts 1922. I 1924 valgtes han i Give i Vejle Amt; han genvalgtes ikke i 1929.

Saa opstilledes han atter i Randers Amt og valgtes 16. November 1932 til det Mandat, Slebsager havde afgivet.

Paa Rigsdagen har han i 1932—33 haft Sæde i følgende Udvalg:

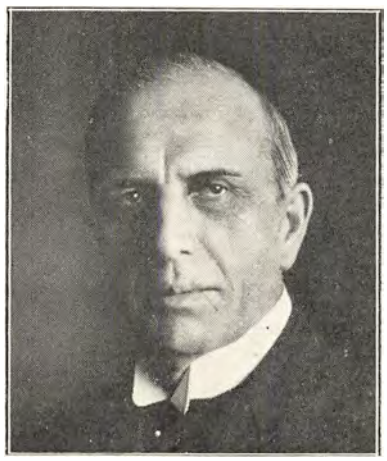
Landbrugsministeriet Nr. 41 (Margarine)	1	Udvalg
Indenrigsministeriet Nr. 54 (Sygeplejersker)	1	„
Offentlige Arbejder Nr. 72 (Jernbane)	1	„
Justitsministeriet Nr. 105 (Husbond og Medhjælpere)	1	„
Undervisningsministeriet Nr. 113 (Nationalmuseets Bygning)	1	„
Ialt	5	Udvalg

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

KR. RAUNKJÆR, Redaktør.

Født 26. August 1880. Medlem af Folketinget for Ringkjøbing Amt, Venstre.

KRISTIAN RAUNKJÆR er født i Strellev ved Varde, hvor hans Fader var Gaardmand. Han blev 22 Aar gammel, inden han forlod det praktiske Landbrug, der fra Barnealderen falder i hans Lod, der er Søn af Manden paa Gaarden. I 1900—01 var han Elev paa Dalum Landbrugsskole. Saa blev han Landbrugskandidat og begav sig paa Studierejser i Udlandet for at udvide sin Horisont. Ved sin Hjemkomst blev han Konsulent for Samsøe Landboforening. Det er værd at lægge Mærke til, at Rigsdagen rummer flere saadanne „studerede" Landmænd, der bliver „Konsulenter". I en fire, fem Aar virkede Raunkjær som Kursuslærer, saa blev han ansat som Redaktør af „Vort Landbrug" og dermed fortøjet i den Havn, hvor hans Skib endnu ligger ved Bolværket.

Det kan i Forbigaaende siges, at Kr. Raunkjær er Broder til Palle Raunkjær, der nu redigerer Salomonsens Leksikon og er en fin Literat. Han er en Fætter til Botanikeren, Professor Christen Raunkjær, der skriver sig med Ch. og er Botanisk Haves Direktør.

Selv er han Censor ved Landbohøjskolen 1917—22 og sad fra 1920—24 i Kommissionen vedrørende den højere Landbrugsundervisning, ligesom han siden 1925 er Formand for Foreningen for Danske Landbrugsblade. Han blev opstillet og valgt i Ringkøbing-Kredsen 11. April 1924; da han var „ung" Politiker, holdt Dr. Krag ham i højre Haand og Dr. Moltesen i venstre, mens gamle Morten Grønbæk saa til og J. Clausager fra Sinding med et Smil bekræftede, at de endnu var hele fem i J. C.s gamle Amt.

I 1918 var Venstre seks og i den gode gamle Venstretid var der kun renlivede Venstremænd i de 6 Kredse, hvoraf det store Amt bestod. Nu har Højre ca. 6000 Stemmer, de Radikale 4000 og Socialdemokraterne 10,000 mod Venstres 34.000, saa Vestjylland bliver vel Venstre en Stund endnu.

Det er ejendommeligt at se hvorledes en udpræget Personlighed som I. C. Christensen formaar politisk at præge en hel Egn, det er ligesom om Stoltheden ved at staa i Høvdingens Hird samler Stemmer om ham. Naar han gaar bort, bliver Fortryllelsen hævet, Høvdingens Sæde staar tomt.

Paa Rigsdagen er Raunkjær, der altsaa er fremgaaet af Venstres „bedste" Selskab, den *der* ovrefra, hvor Høvdingeteltet endnu staar, en benyttet Mand. Han sidder i Udvalget for Andragender og er Suppleant i det erhvervspolitiske Nævn.

Som det er at vente, hvor det gælder en „Redaktør", spænder disse Udvalg over lidt af hvert.

Hans Udvalg efter vor Eksempelskema i 1932—33 er følgende:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Finansministeriet Nr. 7 (Told)	1	Udvalg
Landbrugsministeriet Nr. 33 og 34 (Eksport), 39 (Jagtlov), 41 (Margarine)	4	„
Socialministeriet Nr. 47 (Ungdomsarbejdsløshed)	1	„
Offentlige Arbejder Nr. 72 (Jernbaner)	1	„
Undervisningsministeriet Nr. 112 (Forfatter- og Kunstnerret), 114 (Folkeskolen)	2	„
Ikke vedtagne Lovforslag Nr. 17 (Boligbyggeri)	1	„
Ialt	10	Udvalg

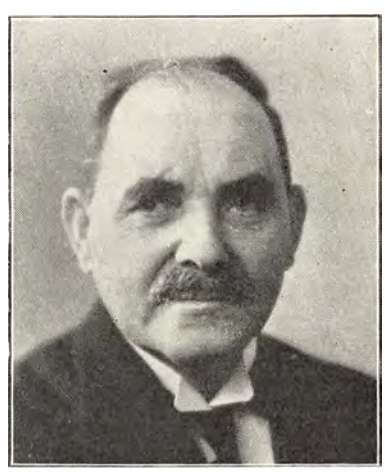
A. SAMUELSEN, Sysselmand.

Født 1. Juli 1873. Medlem af Folketinget for Færøerne, Venstre.

I Tiden kort før Systemskiftet, mens Goos var Justitsminister og præsiderede ved en juridisk Kongres, rejste Alfred Christensen sig og bad om Ordet ved Festmiddagen. Alf. Christensen var anset for at være „enfant terrible", og alle gøs, nogle protesterede; men han sagde med en blid og sagtmodig Stemme. at han vilde tale for Danmark. Det kunde man ikke godt modsætte sig, og han begyndte: „Jeg vil tale for Danmark, d. v. s. ikke for hele Danmark, kun for den lykkeligste Del af Danmark, nemlig Færøerne, og jeg skal straks forklare, hvorfor jeg kalder Færøerne den lykkeligste Del af Danmark. Alle de elendige Love, vi nu besværes med, har den afsluttende Sætning: Denne Lov gælder ikke for Færøerne — lykkelige Øer. Mit Haab for Danmark er, at Regering og Rigsdag vil udvide Sætningen og sige: Denne Lov gælder ikke for Danmark, og med dette Haab o. s. fr.". .....

Det var ogsaa, hvad man i hin Tid vidste om Færøerne selv som juridisk studerende. Senere har man jo faaet mere at vide, og A. Samuelsen er en af dem, der har fortalt os det meste af det.

Andreas Samuelsen er Søn af en Husmand i Haldersvig paa Nordströmö paa Færøerne. Han blev Kontorist paa Landfogedkontoret 1894—99, derefter Fuldmægtig, i hvilken Egenskab han var konstitueret 2 Gange som Landfoged. I 1910 blev han Sysselmand paa Østersø Syssel. Landfogeden svarer til vor Politimester og Foged, desuden har han Amtsforvalterforretninger; Sysselmanden svarer nærmest til vore Sognefogeder. I 1906 var Samuelsen bleven Medlem af Lagtinget, der nærmest svarer til vore Amtsraad, idet det dog kan fremsætte Lovforslag, der fremsættes for Regering og Rigsdag her i Riget. Som Venstremand blev han i 1913 indvalgt i Folketinget som Færø-Kredsens Repræsentant og afløste Effersøe, som i 1906 havde fortrængt Kongsbonden Patursson, der ved

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Systemskiftet repræsenterede Kredsen. Da Valget i 1915 for Færøerne alene var et almindeligt Valg i Modsætning til Fredsvalget herhjemme, faldt Samuelsen for cand. jur. Edv. Mortensen (nu Mitens), men genvalgtes 1918 og har siden repræsenteret Færøkredsen. Den særlige færøiske Politik delte Befolkningen i to Partier, Sambands-Partiet og Selvstyrepartiet, der kræver Ret for Øen til at udstede særlige Love og visse Ændringer i Finansstyrelsen. Samuelsen tilhørte Sambandspartiet, mens Patursson var Leder af Selvstyrepartiet og i 1915 støttedes af Zahle. Konflikten er omtalt i Biografien af Rytter. Flertallet paa Øen støttede Samuelsen, og da norske Røster begyndte at tale om Færøerne som gammelt norsk Land, blev Samuelsens Stilling fastere endnu. Lederen af det færøiske Selvstyre-Parti er efter Edv. Mitens Lærer Simon ur Konoy Gøte, der dog langtfra er saa farlig en Modkandidat som Mitens. Medens Samuelsen i 1918 med 2874 Stemmer kun havde knapt 200 mere end Mitens, var han i 1920-Valgene naaet op til 3243 Stemmer mod Konoys 2142, i 1924 valgtes han uden Afstemning, i 1926 med stort Flertal mod to Modkandidater og i 1929 var han naaet op til 3486 Stemmer mod Konoys 2780, denne var da Fælleskandidat for Selvstyrepartiet og Socialdemokraterne.

I Folketinget har Samuelsen altid tilhørt Venstres Partigruppe; hans væsentligste Omraade har været de færøske Sager, og for Offentligheden her er han kun lidet kendt.

I Modsætning til Patursson har han ikke udgivet Skrifter. Derimod er han blevet en Bekræftelse paa det gamle Ord: „Vi er alle Jyder for Vorherre". Samuelsen hører nemlig med til en betydningsfuld „Kaffekreds" paa Rigsdagens Venstre, der gaar under Navnet „Den jyske Gruppe", og som spiller en vis Rolle i Arbejdets Fordeling i Partiet. Og Folketingsmanden fra de fjerne Atlanterhavsøer har saagar været Formand for denne „jyske" Gruppe!

I Udvalgsarbejdet deltager han kun i færøske Sager.

FRU INGER GAUTIER SCHMIT

Født 25. Oktober 1877. Medlem af Folketinget for Vejle Amt, Venstre.

DEN berømte Birkedommer Krans kunde sige, at hans Kone var Amtmand. Politimesteren i Næstved kan sige: „Min er Rigsdagsmand og har endda siddet baade i Landsting og Folketing". Og det er ikke nogen almindelig Frue.

Inger Gautier Schmit er Datter af kgl. Dyrlæge Gautier. Fra Ungdommen af havde hun Sans for „Harmonie", besøgte 1897—99 det kgl. Musikkonservatorium og studerede Musik i Berlin 1903—04. Saa viede hun sig en helt anden og meget ansvarsfuld Gerning, der tyder paa Idealisme. Hun blev Sekretær og Forstanderinde ved Magdalenehjemmet efter Thora Esche, fattede en dyb Interesse for sociale Spørgsmaal og studerede — hvad der svarer til den mandlige Forbryderkreds — den kvindelige Prostitution paa Rejse i London 1911. — I 1914 blev hun gift med William Smith, tidligere Stenograf i Rigsdagen, nuværende aarvaagen Politimester i den Stad Næstved. Ægteparret flyttede til Samsø, hvor han var Dommerfuldmægtig, og Inger Gautier Schmit

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

blev Medlem af Menighedsraadet i Tranebjerg og den lokale Venstreforenings Bestyrelse fra 1916—20. Embedet i Næstved fik hendes Mand i 1919, og hun forlagde nu sin sociale Virksomhed til Sydsjælland, blev Formand i Bestyrelsen for Holsteinsminde og Skovgaarden. Hendes sociale Virksomhed er stærkt religiøst præget. Hun blev Medlem af Bestyrelsen for Dansk Kirke i Udlandet, for Børnehjemmet Danmark og for danske Kvinders Velfærd, for Hjælpen til den engelske Kirke i Europa og for de to store Foreninger K. F. U. M. og K. F. U. K. Hun blev Medlem af Værgeraadet til dets Ophævelse, og i 1928 af det kirkepolitiske Udvalg.

Inger Gautier hører til de ikke talrige Kvinder i Danmark, der repræsenterer Kvindernes Deltagelse i offentligt og parlamentarisk Liv, og hun har nu en snart 30-aarig Virksomhed bag sig. Hun tilhørte Venstre og var blandt de første Kvinder, der benyttede den nye Grundlov til at søge Rigsdagsmandat. I 1918 blev hun valgt til Landstinget i 2. Kreds sammen med den radikale Fru Hjelmer, og havde Sæde i Tinget til 1929. Saa ombyttede hun Landstinget med Folketinget, blev opstillet i Vejle Amt og valgt 24. April 1929, genvalgt 1932. I sin Landstingsperiode var hun Medlem af Venstres Bestyrelse.

I Folketinget er hendes betydelige Arbejdsevne endnu ikke meget benyttet. Hun havde i 1932—33 kun Sæde i 4 Udvalg.

Indenrigsministeriet Nr. 48 (Komm. Styrelse), 54 (Sygeplejersker).
Socialministeriet Nr. 55 (Offentlig Forsorg).
Justitsministeriet Nr. 99 (Biografteatre).

En Gang indtraadt i Rigsdagsvirksomhed har hun troligt holdt ud i 15 Aar.

HANS JACOB SØRENSEN, Gaardejer.
Født 31. Maj 1893. Medlem af Folketinget for Ribe Amt, Venstre.

HANS JAKOB SØRENSEN hører til de „unge" i Folketinget. Han er Søn af Gaardejer Guttorm Sørensen, Tangegaard ved Ribe, som Faderen købte, da Sønnen var en halv Snes Aar. Han hjalp til som Hyrdedreng i 10 Aars Alderen og gik i Landsbyskole. Paa Fædrenegaarden blev han, til han i 1916 blev indkaldt som Garder og tjente i 2 Aar. Derefter gik han paa Landbrugsskole under Madsen Mygdal paa Dalum og blev allerede i 1919 udset til Venstres Kandidat i Otterup Kredsen, hvor han i Juni 1919 blev valgt sammen med Klaus Berntsen og Jensen Sønderup i Kredsen, hvor Venstre havde over 20,000 Stemmer. Ved Septembervalget samme Aar gled Jensen Sønderup ud, idet H. J. Sørensen fik flere personlige Stemmer. Han valgtes igen 1924. I 1926, da Kl. Berntsen havde trukket sig tilbage, kom to nye

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kandidater, Lærer S. P. Larsen og Vagn Bro, ind. Sørensen fik 17 Stemmer mindre end Bro, og da Socialdemokratiets Stemmeantal var gaaet op fra ca. 14.000 til over 26.400, blev der kun to Mandater til Venstre. I 1929 blev Sørensen opstillet i Ribe Amt, hvor Venstre havde 25.325 Stemmer, og her blev han valgt med 6.169 Stemmer. Siden har han haft Sæde i Tinget.

Han er opdraget i Venstres Anskuelser og har tilhørt Gaardmands Kredsen fra han overtog Bestyrelsen af Fædrenegaarden. Det er hans Overbevisning, at det kun er gennem et sundt og paa personligt Ansvar hvilende Frihedsstyre, at vi kan bygge os en Fremtid her i Landet. Han hævder fri Samhandel og Samvirke mellem Nationerne som Betingelse for at komme ud over Krisen og er en typisk Repræsentant for vore Dages Venstreparti i Jylland, tro mod Traditionerne fra Tiden før 1900.

Paa Rigsdagen har han Sæde i Lønningsudvalget. Var i 1922 Ordfører for Indkvarteringsloven, i 1924 Ordfører for Naturfredningsloven og har siden 1931 været Ordfører for Venstre i alle Spørgsmaal vedrørende Tjenestemænds- og Lønningssagen. I 1926 var han Partiets Ordfører i Radioloven, i 1932 for Biografloven og er Medlem af Kommissionen for Oprettelsen af en Filmscentral. I 1932—33 sad han i følgende Udvalg:

I Handel og Industri Nr. 79, (Burmeister & Wain)85	2	Udvalg
Justitsministeriet Nr. 98 (Biografer), 99 (Uniformsforbud), 101 (Tjenestemænd)	3	„
Ikke vedtagne Lovforslag Nr. 5 (Ændringer i Retsplejen)	1	„
Ialt	6	Udvalg

NIELS EDVARD SØRENSEN.

Født 29. August 1893. Medlem af Folketinget for Aalborg Amt, Venstre.

NIELS EDVARD SØRENSEN er født i Lindbjerg, hvor hans Fader havde et Hus. Han blev opdraget ved Landbrug og hører til den Klasse Statshusmændene, der betegner i vor Landbrugs Historie altid tilbagevendende „Rotation", nemlig fra smaa Brug til store og saa igen tilbage til de smaa o. s. fr. At diskutere hvad der er det rigtige er ørkesløst, Tiderne leverer selv i Praksis Resultaterne. For Tiden kniber det for de smaa saavel som for de store.

Spørger man om hans politiske Anskuelse, saa svarer han: „Vi lever i en vanskelig Tid, maaske den vanskeligste, erhvervspolitisk og økonomisk set

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vort Folk nogensinde har gennemgaaet. Der opstaar nye Tanker og nye Bevægelser, Uro og Utilfredshed hersker i alle Samfundslag, og der spejdes efter Udveje af Venskelighederne. Det er hans Tro, at det meste af det nye kun fører ind i Blindgyder og ikke viser Vej til bedre Forhold. De kommer først den Dag, da man Verden over anerkender, at Selvforsyning og Afspærring er af det onde, Vejen gaar tilbage til det liberale Samfund, Frihed i de enkelte Erhverv for Samhandel Landene imellem og Frihed paa Aandslivets Omraade, Liberalismens frie Tanke er Vejen, der findes ingen anden." Han er Venstremand, fordi dette Parti er bygget paa Frihed, fordi dette Parti ønsker at bygge vort Samfund op over den enkeltes Indsats, de enkeltes Hjem. Fordi dette Parti ønsker at føre en Samfundspolitik og ikke en Klassepolitik. Vort Maal er Hensynet til Helheden.

Edvard Sørensen er nu en graasprængt Mand, middelhøj med et vindende Ydre og et Væsen, der er præget af Kultur, og bag hans Ord ligger et Mandfolkesind, der er parat til at lade Gerning følge Ord.

Hvad han siger er svært at modsige, saalænge det gælder Maal, men nu er det en Gang saaledes, at Midlerne maa villes med Maalet og den Generation, der var Mænd, da Edvard Sørensen var Barn, har ført hans „Klasse" frem til det, han nu repræsenterer. Der er i et Folk adskillige Klasser, det er rigtigt, at Klassesystemet ikke forliges med vor Tids sunde Ideal, men det maa ikke overses, at først naar Klassen naaer Kulturideal, kan de Formationer opløses, hvori den førtes til Kamp mod Maalet. Og vi er ikke ved Vejs Ende endnu. Venstre har gjort et godt Arbejde for den danske Landbefolkning og dens Sag er i gode Hænder hos Venstre, men der er endnu meget der skal gøres, før det liberale Ideal er naaet. Og saalænge til det sker, kæmpes der paa andre Fronter med andre Midler, betingede af andre Forhold, men mod det samme Maal.

Men det er ingen Skade til, at en alvorlig Mand som Edvard Sørensen staar fast i et godt Program. Et af Midlerne til at naa Idealet er, at Idealer brydes med hverandre, de sande og gode har Tømmer i sig til Sejr, men intet i Verden er saa fuldkomment, at det ikke godt kan taale gode Impulser fra andre Idealer.

Intet Parti af Mennesker er Indehaver af det ene rigtige i *alle* Forhold.

Edvard Sørensen var allerede i 1919 Medlem af Hovedbestyrelsen for Venstres Landsorganisation, der under I. C. Christensens kyndige Ledelse var den sikreste og virksomste i Landet. I 1923 blev han Næstformand og Formand 1927—29. Siden 1933 er han Formand i Amts-Sogneraadets Bestyrelse.

Han blev opstillet i Aalborg Amt og valgt 1929, siden genvalgt.

Paa Rigsdagen har han i 1932—33 haft Sæde i følgende Udvalg:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Finansministeriet Nr. 11 (Bygningsbeskatning)	1	Udvalg
Landbrugsministeriet Nr. 28 (Statshusm. Rentebetaling), 40 (Haveprodukter)	2	„
Indenrigsministeriet Nr. 45 (komm. Valg)	1	„
Socialministeriet Nr. 55 (offentlig Forsorg), 65 Hjælpekasser)	2	„
Handel og Industri Nr. 84 (Lukketid)	1	„
Justitsministeriet Nr. 98 (Biografteatre)	1	„
Ialt ..	8	Udvalg

OTTO THORHAUGE, Husmand.

Født 21. November 1869. Medlem af Folketinget for Hjørring Amt, Venstre.

OTTO THORHAUGE er født i Vust, Søn af en Landmand. Han lærte praktisk Landvæsen og besøgte Højskole. Han var tidlig fagligt interesseret og fra 1912—22 Fører for Husmandsrejser. Fra 1909—18 Medlem af Sogneraadet i Vraa. Vendsyssel havde saa mange politisk interesserede Landbrugere, at der selv for en dygtig og forretningsvant Venstremand som Thorhauge ikke stod noget Rigsdagsmandat til Raadighed. I Frederikshavn sad Thomas Larsen fra Vraa, i Sæby P. P. Pinstrup, i Hjørring Vanggaard, i Vraa den radikale Lærer Grønborg og i Halvrimmen Carl Sørensen Øland lige til 1918. Saa blev Thorhauge opstillet i Vraa 22. April 1918 og valgt med de andre fire, idet Grønborg i Mellemtiden var udgaaet. Og siden er han altid genvalgt paa nær det første Valg i 1920, da det viste sig, at Amtet kun havde Stemmer til fire Venstremænd. I Juni 1920 blev det Thomas Larsen, der fik for faa Stemmer, og siden er Thorhauge altsaa stadig genvalgt.

Paa Rigsdagen er han Medlem af Partiets Folketingsbestyrelse. Derimod har han i sin 16aarige Rigsdagsperiode ikke paataget sig Hverv eller Erhverv udenfor Rigsdagsarbejdet. I Udvalgsarbejdet 1932—33 var han Medlem af følgende Udvalg:

Landbrugsministeriet Nr. 24 og 25 (Grundforbedring), 28 (Statshusmænd), 30 (Gartnerier)	5	Udvalg
Indenrigsministeriet Nr. 49 (komm. Ejendomsskatter)	1	„
Ikke vedtagne Love Nr. 3 (Ejend.skyld og Grundskyld	1	„
Ialt ..	7	Udvalg

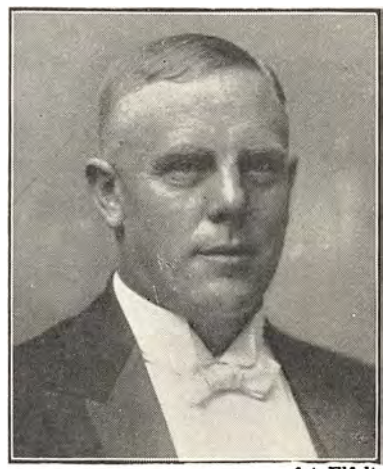
SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I. S. VANGGAARD, fhv. Gaardejer.

Født 25. December 1875. Medlem af Folketinget for Hjørring Amt, Venstre.

VANGGAARD er en Politiker af noget mere individuel Type end de fleste Kolleger. Han hører til dem, der med en vis Sindighed gaar sine egne Veje, og han minder i meget om de førende Gaardmænd fra forrige Aarhundrede.

Jens Sørensen Vanggaard er Søn af en Lærer og født i St. Hans Sogn ved Hjørring. Han besøgte Tune Landbrugsskole i 1894—95 og tog saa Landbrugseksamen 1899. To Aar efter købte han Vanggaard ved Hjørring, en stor Bondegaard paa 128 Tdr. Land. Fra sin Ungdom tilhørte han Venstre. Han sluttede sig i Hjørring Kredsen under Forsvarslovens Behandling i 1909 til den Neergaardske Fløj, mens I. C. Christensen repræsenteredes af Gdr. M. C. Jungersen, der havde haft Kredsen siden 1872. Jungersen klarede sig i 1909 med 1140 Stemmer mod Vanggaards 1098, men i 1910, da Jungersen var gaaet over til de Radikale, og Højre kastede sine Stemmer paa Vanggaard, sejrede han med 1692 Stemmer over Jungersen, der fik 1418, deri Socialdemokraternes. — Jungersen trak sig tilbage fra Politik, og siden har Vanggaard været valgt i Hjørring.

fot. Elfelt

Nogen helt partidisciplineret Venstremand er han ikke. Han har paa enkelte Punkter sin ganske bestemte udprægede egen Mening, stærkt præget af Nationalfølelse. Han stemte mod de vestindiske Øers Salg, og i Genforeningssagen indtog han et Særstandpunkt, der nær havde bragt ham i Konflikt med Partiet. Han deltog i Grev Bent Holsteins Aktion for at faa Flensborg og Sydslesvig med. Ogsaa i Grønlandssagen stemte han mod Traktaten i 1924, og som Formand for de Delegerede paa Færøerne og Grønland i 1923 udtalte han sine egne Meninger i Skriftet „Med „Gertrud Rask" i Grønland".

Vanggaard er udpræget Jyde, en støt Vendelbo, der har stor Fortjeneste af de vestjyske Havne og har været Ordfører for „Hvide Sande". Han er en god og snarraadig Taler, præget af et vist Lune, og staar nærmere end de fleste ved det, Vælgerfolket tænker sig ved en Rigsdagsmand. Dog synes han for særpræget til at være Fører i et Parti, af hvis Folketingsbestyrelse han dog er Medlem, ligesom han sidder i Valgprøvelses Udvalget. Han er meget benyttet i Udvalgene. Ofte Partiets Ordfører i disse. Desuden beklæder han en lang Række Tillidshverv dels i Vendsyssel, hvor han i en Aarrække var knyttet til til Amtets Skytteforening som Formand og havde Sæde i Banebestyrelsen for Løkken-Aabybrobanen samt er Tilsynshavende ved Statens Arealer ved Hirtshals og Hanstholmene og Medlem af Bestyrelsen for Hjørring historiske Musæum, dels i Sønderjylland, hvor han er Medlem af de sønderjyske Fonds

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Centralkomité og Grænseforeningens Hovedbestyrelse. — Men ogsaa i Hovedstaden har han Tillidshverv som Tilsynsmand ved Landbohøjskolen, Formand i Nationalmusæets Byggeplaners Bedømmelse, som Medlem af det udenrigspolitiske Nævn, af Bestyrelsen til Dyrenes Beskyttelse, af det permanente Grønlands Udvalg og de danske Privatbaners Fællesrepræsentation.

Kort sagt J. S. Vanggaard er en typisk Repræsentant for Nutidens Parlamentarisme, men tillige en af dem, der i sin personlige Fremtræden er egnet til at føre dens Forsvar mod Tidens Angribere. Han er første Næstformand i Folketinget og Medlem af det udenrigspolitiske Nævn og Nævnets Formand og Medlem af Partibestyrelsen i Folketinget. Interparlamentariske Gruppe, Grønlandsnævnet og Sygekasseudvalget.

I Udvalgsarbejdet 1932—33 stillede hans Arbejde sig saaledes:

Indenrigsministeriet Nr. 50	1	Udvalg
Offentlige Arbejder Nr. 71 (Motorlov)	1	„
Handel og Industri Nr. 82, 84 (Lukketid for Butiker), 87 (Afhold.)	3	„
Justitsministeriet Nr. 105 (Husbond og Medhjælpere) 111	2	„
Undervisningsministeriet Nr. 113 (Nationalmusæets Bygning)	1	„
Ikke vedtagne Lovforslag Nr. 30 (Fiskere), Nr. 34 (De Konservatives Handelspolitik)	2	„
Ialt	10	Udvalg

Det vil straks slaa den, der har gennemlæst disse Forsøg paa at give en Fremstilling af Venstres Folketingsmand, at selv om han maaske savner de store Skikkelser som Berg, I. C. Christensen, N. Th. Neergaard, har de Traditioner at værne og værner dem godt. At Tallet er mindre skyldes de ændrede Valgregler, der før i Tiden gav Venstre for stort et Tal, men danske Bønder er disse Mænd, og endnu har Partiet sine Idealer i Behold, som det tog i Arv fra forrige Aarhundredes *største Dansker,* gamle Nicolaj Frederik Severin Grundtvig, Digter, Præst og Samfundsborger, den danske Folkekulturs og Folkeoplysnings Fader. Et Navn og et Minde, der endnu varmer alle danske Hjerter.

Det er ejendommeligt for den, for hvem Provisoriekampen i 80'erne endnu staar med Ungdomsindtrykkenes varige Friskhed at se, hvorledes nu et halvt Aarhundrede senere de den Gang for de Konservative saa „fæle" Venstremænd nu paa de samme Fronter værner det, der dybest inde er Danmarks Tradition. Det kan næppe finde et mere slaaende Udtryk end den Omstændighed, at den store Fører, Bondevennernes Lærling, I. C. Christensen, har sat sit varigste Minde i dansk Indenrigspolitik ved „Landstingets Bevarelse, Hævdelsen af vor nationale Kirke og Bevarelsen af vort nationale Forsvar".

Tænk om dette var sagt i 1886!

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

HENRIK VEJEN, Gaardejer.

Født 26. April 1875. Medlem af Folketinget for Ringkjøbing Amt, Venstre.

fot. Elfelt

DER er en enkelt af Rigsdagens Medlemmer, der udtrykkelig overfor os har udtalt, at han ikke ønsker personlig Omtale i dette vort Værk, og denne enkelte er Henrik Vejen. Vi retter os selvfølgelig loyalt efter et saadant Ønske.

Vi indskrænker os derfor til at gengive, hvad Rigsdagens officielle Aarbog indeholder om den paagældende.

Han er valgt 2. Decbr. 26 i Skern og senere genvalgt. Paa Rigsdagen er han Medlem af det staaende Fællesudvalg efter Grundl. § 45. Med Hensyn til hans Arbejde i Udvalgene anfører vi: I Samlingen 1932—33 havde han Sæde i følgende Udvalg:

Finansministeriet Nr. 5-7 (Toldlov), 14 (Statsindkomstskat), 15 (Tillæg til Formue- og Indkomstskat)	4	Udvalg
Landbrugsministeriet Nr. 31 (Eksport), 37 (Svineproduktion)	2	„
Indenrigsministeriet Nr. 45 (kommunale Valg)	1	„
Handel og Industri Nr. 78 (Krisefond), 82 (Kartoffelmelsordning)	2	„
Ikke vedtagne Love Nr. 3 (Grundskyld), 5 (Skat paa Renteindtægt), 31 (Ændringer i Retsplejen)	3	„
Ialt ..	12	Udvalg

Som det vil ses, Udvalg om meget betydelige Sager i den foreliggende Politik.

V. UAFHÆNGIGE (3)

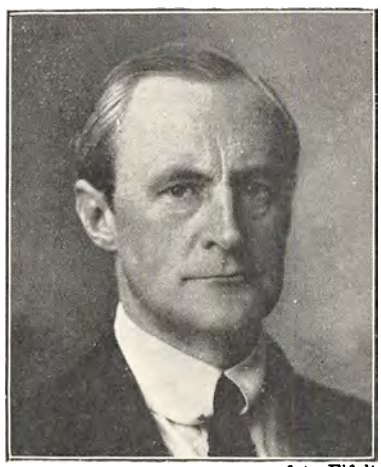
BENT HOLSTEIN, Lensgreve.

Født 17. September 1881. Medlem af Folketinget for Haderslev, Aabenraa, Sønderborg, Tønder Amtskreds, Uafhængig.

AFDØDE Lensgreve C. C. Holstein-Holsteinborg sagde om sin ældste Søn: „Bent er altfor intelligent til den Stilling, hvortil han er født." Det er muligt, at Bent Holstein er for intelligent til at være Lensgreve, men det er givet, at hans Intelligens gør ham det vanskeligt at være en god Rigsdagsmand. Dermed være ikke sagt, at Rigsdagsmænd ikke maa eje Intelligens — tværtimod

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

det er endog i høj Grad ønskeligt, men det gør det svært for enkelte at følge Trop i et Parti og det vækker Modsigelse, hvor Intelligensen ikke er forenet med Evnen til at bringe andre til at bøje sig for den. Som Forholdene har udviklet sig paa vor Rigsdag, er det vel saaledes, at Rigsdagsmændene repræsenterer Gennemsnitsvælgeren med de behørige Skyklapper. Intelligens har man Raad til at skaffe sig, naar den kræves og hvor den kræves. Men altsaa Bent Holsteins Fader var bekymret, fordi Sønnen var for intelligent, og den gamle Greves Bekymring var berettiget. Bent Holstein har sat sig et Maal her i Livet, som han mener at kunne kæmpe for som Rigsdagsmand, om det sker under Etiketten Venstre eller Højre er for ham uvæsentlig, kan han ikke bruge den højre Haand, maa den venstre tages i Brug, Arbejdet skal gøres. Men se — det er ilde set i dansk Politik, og det faar ikke gaa, en Rigsdagsmands Løsen maa være: „først Partiet og saa Sagerne". Det er det, Lægmand aldrig kan forstaa. De ser ikke den virkelig overlegne, kloge Rigsdagsmand begynde med at faa Partiet til at knæsætte Sagerne, saa ser det hele pænt ud. Klogskab og Intelligens er saa langt fra at være det samme. — Bent Holstein er Søn af afdøde Lensgreve C. C. Holstein, der en kort Tid var Landstingsmand. Student 1900, studerede han Jura, blev Kandidat 1906, gik ind i Diplomatiet og tjente der i en Række Aar. Fra 1913—15 var han Legationssekretær i Berlin. Han udtraadte af Diplomatiet i 1915 og blev Overretssagfører 1917, han vilde staa frit.

fot. Elfelt

Bent Holsteins lidenskabelige Sind blev sat i stærk Bevægelse ved den Harme, han følte overfor det radikale Ministeriums sønderjyske Politik. Han angreb i Pressen og i sin Pjece: „Det officielle Danmark i Krigens Skær", Ministeriet og krævede, at Danmark skulde føre en fast ententevenlig Politik. For den, der erindrer Krigstidens kategoriske *„for* eller *imod"*, er der nu ikke noget besynderligt i dette Standpunkt, det var et Følelsesstandpunkt herhjemme, og Regeringen hævdede derimod et ligesaa berettiget Forstandsstandpunkt, der gik af med Sejren. Hvad Bent Holstein i Perioden 1917—20 arbejdede for i Paris, i Sønderjylland som Overretssagfører Holst — han genoptog sin Stamfaders Familienavn fra det 18. Aarhundredes Begyndelse — hører Genforeningens specielle Historie til, det har sikkert irriteret Zahle og Erik Scavenius og er bleven betegnet som Fusentasteri og Dilettanteri i vide politiske Kredse, men Bent Holstein er nu valgt som Folketingsmand i Sønderjylland og har siden 26. April 1920 haft Sæde i Folketinget, trods sin Uafhængighedstrang. Det burde være hans Opgave at deltage i Generaldebatten som Tingets „onde Samvittighed", paapege Undladelser og hævde Pligter skaanselsløst til Højre og Venstre og lige ud. Partierne vilde dog vel hurtigt sætte en Stopper for denne gavnlige Virksomhed — men er Partiherredømmet i Lan-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

dets Politik ikke strengt taget en ganske forældet og yderlig upopulær Form for Magtudfoldelse? — — dette er kun et beskedent Spørgsmaal. Nu er det revet ud mellem ham og Venstre, han vilde have haft mere Ret, hvis han ikke havde skældt ud. Hvorfor være grov?

Naa — Bent Holstein er en Mand, der giver Vælgerne noget at tænke paa, der er paa en Gang noget hjerteligt og sammenbidt fanatisk over ham, der særpræger. Han er et udmærket Menneske, der altid er sikker paa at irritere andre, og han har aabenbart ikke lært, at en god og ærlig Sag ikke er nok, man maa være betænkt paa Midlerne. Erfarne Politikere regner ikke med ham, og han er allerede for højt oppe i Aarene til at være Foregangsmand i noget nyt, men Europas Parlamentarisme er ved at glide i Støbegryden, og muligt er det, at Partiernes lakker mod Enden. Man har glemt, at Politik oprindelig var „enten—eller", Topartisystemet: Whigger og Toryer i England, Demokrater og Republikanere i U. S. A. Mussolini i Italien og Hitler i Tyskland har slettet Partierne, og Dr. Axel Dam i Danmark vil have, at hver Vælger skal stemme paa den, han nu synes, han vil ha'e. Blev det Lov, fik Bent Holstein mange Stemmer — men det fik Liva Weel ogsaa!

C. E. SIEGFREDSEN, Husmand.

Født 19. Juli 1893. Medlem af Folketinget for Aarhus Amt, Uafhængig.

DEN 6. April 1934 foregik der en Sprængning indenfor Venstre, der siden den 26. Januar 1905 havde været forskaanet for Naturkatastrofer af den Art. Saadan set betyder det ikke saa meget, at 3 Medlemmer gaar ud af et Parti paa 39. I 1905 gik 9 ud af et Parti paa 76. Men da disse 8 ekskluderedes, lagdes Grunden til et nyt Parti, de Radikale, der i 7 Aar indehavde Regeringen og nu i Alliance med Socialdemokratiet danner Regeringspartiet. Ved Valgene tyve Aar efter mønstrede dette Parti 166,000 Stemmer mod Venstres 362,000 Stemmer, de 76 af 114 er blevet til 36 af 149.

Ganske vist er L. S. en upolitisk Sammenslutning af Landmænd, ikke knyttet til noget politisk Parti — foreløbig — og kun accepteret af Venstre og det konservative Folkeparti. Men vi har før kendt „upolitiske" politisk Parti. I Halvfemserne havde vi Agrarpartiet, et Proprietærparti med Tilslutning af Gaardejere. Agrarforeningen stiftedes i Odense 22. Novbr. 1893, den fik 7.400 Medlemmer i en Fart, mest Jyder, men Glæden varede kort; i 1903 mønstrede Andersen Rosendal kun 25.000 Mand. Og det hele endte med „Oluf Hunger", Redaktøren af Agrarbladet i 1911. Saa var der ganske anderledes Kraft i de Radikale.

Men hvad nu med L. S. Deres Fører, Knud Bach, har kastet Handsken til O. C. Krag som fordum Jyden, Jørgen Munk, til Kong Chri-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

stian II. Sammenslutningen tæller en Mængde Medlemmer over det ganske Land, i Sønderjylland er den noget af en revolutionær Bevægelse, og Tiderne er desperate. Hvem tør spaa?

C. E. Siegfredsen er født i Aardestrup, hvor hans Fader var Landmand. Han blev uddannet til Landbruget efter at have gennemgaaet Folkeskolen. Han blev Statshusmand i Aulum og valgtes til Bestyrelsen i det lokale Mejeri. I 1932 indvalgtes han i Hovedbestyrelsen for den Sammenslutning af Landmænd, der nu betegnes som L. S. og som saadan er han valgt med Venstres Stemmer den 16. November 1932. Han fulgte Vald. Thomsen, da denne udtraadte af Venstre og tilhører altsaa nu de Uafhængiges Parti. Mange vil sige: Vi trænger ikke til et *nyt* Landboparti, ligesaa lidt som vi trænger til et nyt Arbejderparti i Stedet for vort prøvede Socialdemokrati. Begge de to gamle Partier er gode nok hver for sig.

VALDEMAR THOMSEN, Gaardejer.
Født 18. December 1887. Medlem af Folketinget for Vejle Amt, Uafhængig.

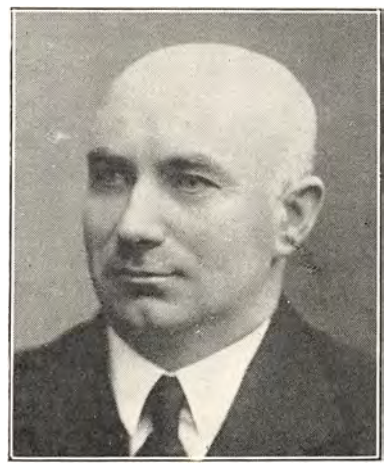
BLANDT de Tanker, der har været fremme i Tiden, og hvortil det nye Parti giver Anledning til Omtale, er disse: Det Pengesystem, under hvilket vi nu lever, har foruden andre Fejl den absolut afgørende, at jo mere vi protesterer, jo *færre* Penge bliver der. Det ligger i, at Værdimaaleren, Guldet, ikke kan følge Trit med Produktionen af andre Varer, og Guldet er kun en Vare som andre, en Vare, man har valgt som Maaler. Nationaløkonomerne er paa det rene med den Fare, der ligger heri, men der gøres ikke noget for at møde den. En af Følgerne af denne Ulempe er den, at det korn- og fødemidlerproducerende Landbrug vil have højere Priser efter Guldfod, mens Arbejderne vil have højere Løn efter samme Møntfod og billigere Landbrugsprodukter. Hvis Landbrugerne solgte billigere, vilde Arbejderne have Brug for mindre Løn, og ved at sætte Produktionen op — den er i Virkeligheden ubegrænset — vilde Landboerne faa nok at sælge af og Arbejderne nok at købe for, saafremt det, de producerer, blev Værdimaalere i Pengesystemet.

Denne uimodsigelige Sandhed vil hverken Nationaløkonomer eller Politikere forstaa og derfor trækker Arbejderne til den ene Side og Bønderne til den anden, mens Statsmagten staar hjælpeløs med Toldskranker, Regulering af Eksport og Import og som eneste Middel Skatteskruen, der eksproprierer de Værdier, der skulde anvendes i Produktion uden at forstaa, at opsparet Kapital er værdiløs, naar den ikke uafladeligt gaar ind i Produktionen, d. v. s. aldrig anvendes uproduktivt. Valdemar Thomsen har vel nok Ret i, at ethvert Land skal greje for sig. Men den Bevægelse, han repræsenterer, er efter andres Opfattelse *ikke* paa rette Vej. De betegner L. S.-Bevægelsen som alle tidligere Efterligninger af Arbejder Fagsammenslutningen som en haabløs „Proposition". En Ven skrev i 90'erne til Agrarføreren Branth, Sdr. Elkær: „Spar Kæven, brug Næven; bedre Kaar næste Aar". Det samme vil Venstre sige til Knud Bach.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

L. S.-Bevægelsen gaar vel nok samme Vej som Agrarbevægelsen, hvis den da ikke formaar at samle Landbrugerne om en saliggørende Møntfodsreform, der gør Ende paa Samfundets Selvødelæggelse. Dette mener vi at kunne forsvare at referere, hvor det gælder et *nyt* Parti.

Gaardejer *Valdemar Thomsen* er iøvrigt god nok. Han har sine Idealer og de bæres af Redelighed og god Vilje. Det er kun retfærdigt at give hans Anskuelser med hans egne Ord, men det maa være os tilladt at kommentere. Han er født i Hjarup ved Kolding og fra ung uddannet til Landvæsenet. Han har rejst i England og Skotland og søgt Undervisning paa Ungdoms- og Højskoler, bl. a. paa Dalum og Askov. Han har været Sogneraadsmedlem og Formand i det lokale Mejeri. Sit Sogneraadsmandat nedlagde han, da han blev valgt til Rigsdagen. Han er Formand i L. S. i Vejle Amt og Medlem af Landboforeningens Bestyrelse, men alle de nævnte Hverv har han nu nedlagt af de fornævnte principielle Aarsager. Han blev valgt til Folketinget 16. November 1932. Hans politiske Anskuelse er den, „at det Tidsafsnit, der er ved at ebbe ud, er internationalt præget. Opgøret, der kommer, vil føre os ind paa en kraftig nationalt og socialt betonet Linie. Dommen over det hidtidige Styre er afsagt i den enkelte Borgers Hjerte, og næste Valg vil sørge for det videre fornødne. Intet kan frelse det nuværende System. Vi skal bort fra international Socialisme og Kapitalisme til nationalt Samarbejde paa et redeligt og fornuftigt dansk Grundlag, kun det kan genrejse Folkekraften i vort Samfund".

Den Medfart Valdemar Thomsen fik efter sine Udtalelser i Tinget den 2. Marts 1934, hvor han talte om Korruption og Bengnaveri, var i og for sig forstaaelig. Han henviste naivt til, hvad Vælgerne siger. Selvfølgelig skælder Vælgerne altid ud paa Rigsdagsmænd — særlig af andre Partier — og Pressen gaar i Spidsen med stærke Ord, men det maa fastslaas, at vore Rigsmænd ikke er korrupte af Bengnaveri. Fejlen ligger hos Forretningsmænd og Korporationer, der tror at gavne deres Forretning økonomisk ved at anbringe Rigsdagsmænd i deres Selskabers Bestyrelse. Dette sker, og det var en vis Overgang ligefrem en almindelig Trafik. Selve Enkeltmandskredsvæsenet havde noget af dette i sig. Men vel at mærke, det kriminelle kommer først, naar Parlamentarikeren misbruger sin Stilling og lader sig betale derfor. Dette kan vanskeligt lade sig gøre i Danmark, og skulde det hænde, vil der straks blive skredet ind. Noget helt andet er det, at Rigsdagshvervet medfører, at Rigsdagsmænd drages ind i det offentlige Embedsliv og i Stillinger i Erhvervslivet udøver Statskontrol, hvad der atter medfører, at de faar en rimelig Løn for deres Arbejde. For uindviede og naive Sjæle kan dette se ud som „Bengnaveri", men det vil som Regel være dertil fuldt ud egnede Folk, hvem

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hvervene tildeles, og den Omstændighed, at en Del af deres Arbejdskraft tages i Lovgivningens Tjeneste, bør ikke hindre, at de samtidig benyttes paa anden Maade. Paa dette Punkt synes Vald. Thomsen at se for ensidigt.

Nej, Sandheden er snarere den, at de store Krav, Hverv og Erhverv stiller til det personlige Arbejde, paa Forhaand udelukker fra Lovgivningsvirksomhed ikke faa, som Landet vilde være veltjent med at have til Disposition til dette Arbejde. Og hertil kommer saa dette, at helt uafhængige begavede Mænd erfaringsmæssigt er lidet egnede til dette Partiarbejde, som parlamentarisk Virksomhed nu en Gang er bleven. Man har erfaret, at Lovgiverne skal være Gennemsnit af Vælgerbefolkningen, og det er sikkert Folkestyrets Aand, der her efterleves. Dette bør dog vist siges i Tilslutning til Vald. Thomsen, der repræsenterer et talmæssigt ikke lille Parti, som endnu ikke har kunnet finde sin Tilslutning til den almindelige Politik.

Det siger sig selv, at han, der blev meget benyttet i Udvalgsarbejdet, ved sin Udtrædelse af Partiet er afskaaret fra Udvalgsarbejdet.

VI. DANSK RETSFORBUND (4)

AXEL O. M. DAM, Dr. phil.

Født 4. Maj 1868. Folketingsmand for Københavns Amtskreds, Dansk Retsforbund.

DER er et gammelt Ord til Søs, der siger, at der ikke i et Skib bør være flere Bornholmere, end Skibet har Master. Det er svært at sige, hvor mange Master Rigsdagens Skude har, men den har 3 Bornholmere ombord. En af dem er Danmarks Retsforbunds første Mand, Axel Dam.

Axel Otto Markus Dam er født i Aakirkeby inde i Landet. Hans Fader var Kaptajn og Postekspeditør og Borgmester Philip Rasch Dam, der i Aarene fra 1857—1890 repræsenterede Aakirkeby-Kredsen i Folketinget og faldt for Lærer Ingvard Jensen, der tilhørte Reform-Venstre, mens Kaptajn Dam var moderat. Som Rigsdagsmand har Axel Dam altsaa overtaget en Arv. Han blev Student 1886, blev Magister i Filosofi, Dr. phil. 1912 og virkede i en lang Aarrække som Lærer. Han er filosofisk Politiker, men uagtet gamle Plato har forkyndt, at i denne ideelle Stat skal Filosoferne herske, er der næppe nogen Udsigt til, at Dr. Dam kommer til Magten, hvor ypperlig en Psykolog han saa end er. Naar man læser Dansk Retsforbunds Program, slaar det en, hvor rigtigt det altsammen er — men ..... Der er dog stadig Vækst i Partiet og det har nu fire Medlemmer i Folketinget. Iøvrigt er Dr. Dam velanset paa Rigsdagen og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hans Arbejde benyttes, ligesom hans Taler høres med Opmærksomhed. Et Bindeled mellem ham og de Radikale er deres fælles Kærlighed til Henry George. —

Dr. Dam er Formand for dansk Skolemusæum. Han nærer en varm Kærlighed til den Klippeø, hvor hans Vugge stod og er med sin alsidige Orientering i alle Aandsvidenskaber en interessant og yderst vindende Personlighed. Som parlamentarisk Taler har han en Egenskab, som han selv sætter højt — han taler kort. Hans Parti vokser for hvert Valg, men dets „Anskuelser" — for at bruge Grundlovens kostelige Ord — er vistnok for meget prægede af filosofisk Logik til at kunne accepteres af en Vælgerbefolkning, for hvilke Politiken er og bliver Spørgsmaalet om den daglige Næring. Som en Indrømmelse til hans Parti fik Dam Sæde i Udvalget om Presseloven, hvor han selv var Forslagsstiller. Forslaget blev dog ikke vedtaget.

P. GREGERSEN, Lærer.

Født 13. November 1889. Medlem af Folketinget for Vejle Amt, Dansk Retsforbund.

MENS de allerfleste politisk interesserede paa Forhaand slutter sig til et af de traditionelle Partier, og, selv om de ikke i alt bifalder Partiets Anskuelser, slutter Trop, er der enkelte, som mener, at de ledende Principer indenfor Partierne ikke dækker Samfundets Krav. De slutter sig saa til Meningsfæller og opnaar en saadan Tilslutning, at de kan opstilles og faa Kandidater valgt. Dansk Retstatsforbund er et saadant Parti, og det har i de 10 Aar det har bestaaet, samlet et ret betydeligt Antal Medlemmer, op mod 50,000, væsentlig vel nok fordi dets Program rent nationalt set ser tiltalende ud og er knyttet til de georgistiske Ideer, der altid har fundet Sangbund i en stor Kreds her i Landet, særligt i Lærerkredse og visse Gaardmandskredse.

P. Gregersen er født i Næsborg i Aalborg Amt, hvor hans Fader var Gaardejer, han var hjemme til sit 16. Aar, kom 1906—07 paa Jebjerg-Krabbesholm Højskole ved Skive, besøgte saa Ranum Seminarium fra 1907—10, tog Skolelærereksamen, var to Aar Vikar i Hornum, siden i tre Aar Andenlærer i Holsted, hvor Folketingsmand Søgaard var Førstelærer, og siden har han været Førstelærer i Maltbæk.

Han sluttede sig til Retsforbundet og blev af det opstillet i Bække i 1926 og 1929. Partiet fik i Antal 1000 Stemmer i 1924, i 1926 det samme Antal; i 1929 var Stemmeantallet vokset til 14,000 og i 1932 gik det yderligere frem, saa blev Gregersen valgt i Vejle Amt, i Vejle-Give Kredsen, medens hans Meningsfælle Oluf Pedersen blev valgt i Ribe Amt.

Gregersen er en ny Mand paa Rigsdagen, men da Partiet kun tæller fire Mandater, er der rig Lejlighed for dets Medlemmer til at

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

være Ordførere og selv stille Partiets egne Lovforslag, der dog i Reglen ikke vinder Genklang hos de „store" Partier. Gregersens vigtigste Opgave er social Lovgivning og Skolesager, og det hænder, at de andre Partier vælger en af Retspartiets Medlemmer ind i særlige Udvalg. Om Gregersens Evner, Betænkthed og Indsigt i sociale Sager hersker der ingen Tvivl, og i et større Parti vilde han være en sikker Mand i vigtige Udvalg.

OLUF PEDERSEN, Konsulent.

Født 6. September 1891. Medlem af Folketinget for Ribe Amt, Dansk Retsforbund.

OLUF PEDERSEN er født i Rørbæk ved Frederikssund, hvor hans Fader var Sognefoged. Hans Bedstefader var Folketingsmand Peder Pedersen, Oppesundby, der repræsenterede Frederikssund-Kredsen 1879 til 1901, som moderat Venstremand. Selv lærte han Havebrug og Gartneri, tog Havebrugseksamen 1912, rejste et Aarstid i Udlandet og nedsatte sig saa som Havearkitekt i Hillerød fra 1914—22. Han blev Konsulent for de samvirkende sjællandske Husmandsforeninger, og i disse Tider, hvor der tales saa meget om, hvad Rigsdagsarbejde bringer sin Mand, bør det billigvis noteres, at Oluf Pedersens Rigsdagsarbejde af politiske Grunde berøvede ham hans Stilling. Han beskæftigede sig allerede tidlig med Socialøkonomi og blev en ivrig Tilhænger af Henry George. Han var aktivt Medlem af det store Grundskylds-Udvalg, men han læmpede ikke som det radikale Parti sin Georgisme efter indenlandsk Politik.

Som valgt i Ribe Amt har han, der 1929—33 udgav det politiske Ugeblad „Retspolitiken", været Ordfører for en Række Forslag og talt mod Kriseforslagene, der efter hans Mening kun forlænger og forstærker Krisen. Han foreslaar *Likvidation* af hele Skattesystemet gennem fuld Grundskyld, hvis Tab for Skødehaverne udlignes gennem en almindelig Formueafgift, saaledes at Obligationsejerne maa deltage, ligesom de maatte ved Udligning af Krigsskat i 1848. Et sundt Samfund maa bygges op, alles Ligeret til Jorden maa anerkendes og enhver skal have fuldt Udbytte af sit Arbejde.

„Frihed til Erhverv, Lighed for Loven, Broderskab om Jorden", er hans Formulering af de socialdemokratiske Faneord.

Ja — det er indlysende, at Manden har Ret i meget, og det megen Ret. Vanskeligheden ligger i Overgangen. Realkrediten rejser sit strenge, truende Hoved. Og alle os, der svarer: Skab et fornuftigt Møntsystem, saa gaar det af sig selv, svarer man med en Bunke forældet Professor-Nationaløkonomi, som de lærde Herrer ikke selv tror paa.

Endnu trækker man i Rigsdagen paa Skulderen ad de Herrer af Dan-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

marks Retsforbund, men der er Kraft i deres Teorier, kun kniber det for dem at vise Vejen for en Overgang, der ikke slaar mere i Stykker, end Teorierne kan bygge op igen. Men selv Modstandere indrømmer, at af *nye* Partier er deres det, der opfordrer mest til Eftertanke, og det, der slaar mindst i Stykker for os alle.

HANS HANSEN (Rørby), Gaardejer og Murermester.
Født 26. Oktober 1878. Medlem af Folketinget for de sønderjyske Amter, Dansk Retsforbund.

HANS HANSEN er født i Næsby-Stillinge Sogn og Søn af en Murermester. Hans Hjem var fattigt; 9 Aar gammel kom han ud at tjene og gik derefter i Murerlære, hvor han blev udlært. Saa rejste han paa Professionen i Udlandet og nedsatte sig i 1905 som Murermester i Ubberup.

Han sluttede sig til Georgismen uagtet han havde sluttet sig til Socialdemokratiet, hvori han dog stadig forblev. Han er en meget sindigt og roligt overvejende Mand, der har tænkt meget over sociale Problemer, og har i Georgismen fundet de Anskuelser, der bevarer den personlige Frihed og Privatejendomsret til de arbejdsskabte Værdier samtidig med, at den fælles Ejendomsret til fællesskabte Værdier hævdes. Ad den Vej mener han, at Lovgivningsarbejdet kan befries for Klasseinteresser.

Trods den afvisende Holdning, Socialdemokratiet altid har indtaget overfor Georgismen, fandt Hans Hansen ingen Anledning til at udmelde sig af Partiet, selv da han som Mester havde helt frie Hænder. Ja, han blev endog i 1913 opstillet som socialdemokratisk Kandidat i Holbæk, men ikke valgt. Samme Aar var det lykkedes ham paa den socialdemokratiske Kongres, som Ordfører for Grundskyldstanken, at faa den optaget paa Partiets Program — den eneste Indrømmelse, Socialdemokratiet har gjort Georgisterne. I 1916 blev han opstillet i Ruds Vedby-Kredsen til næste Valg som Socialdemokrat, var med til at danne en upolitisk Sammenslutning af Grundskyldsfolk; men samme Aar udmeldte han sig af Partiet og blev i 1916 Medlem af Retsforbundet. Som dettes Kandidat blev han opstillet i Holbæk Amt 1924 og 26 uden at opnaa Valg, men 1929 valgtes han i de sønderjyske Amter, hvor Partiet mønstrede op mod 1800 Stemmer. Siden har han haft Sæde i Tinget.

Hans Hansen er en udpræget Personlighed, en Mand, der har set sig godt om — og er vel inde i sociale Problemer. Han har ofte Lejlighed til at udtale sig under Lovbehandlingen i Salen, og som alle, der har sluttet sig til et udformet Universalprogram, er hans Tale præget af stærk Overbevisning.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

VII. DANSKE KOMMUNISTER (2)

AXEL LARSEN, Støberiarbejder.

Født 5. September 1897. Medlem af Folketinget for Københavns Østre Storkreds, Danske Kommunister.

DET er maaske en Overdrivelse at sige, at Axel Larsen er den bedst begavede af alle vore Rigsdagsmænd, men sikkert er det, at han er en usædvanlig Begavelse. Han har rig Lejlighed til at tage Ordet, da han er Formand i et Parti, der kun tæller to Medlemmer og da hans Program er revolutionært og han føler sig forpligtet til at tale mod alt, hvad der fra anden Side fremkommer.

fot. Elfelt.

Han staar hvor P. Holm og Hørdum stod i Folketinget for 50 Aar siden, da de var ene to og af alle gode Borgere betragtedes halvvejs som Statsforbrydere.

Alt gentager sig: Fængsel og Sagsanlæg haglede den Gang ned over Socialdemokrater, og det Parti, for hvem Pio, Geleff og Brix nu er Martyrer, lader med Glæde Axel Larsen og Munch Petersen vederfares endnu strengere Straf. Men man kan ikke standse et politisk Parti med Forfølgelse; er dets Ideer levedygtige, vil de en Gang vinde Tilslutning i Masserne, og er de det ikke, vil de dø af dem selv.

For nogle Borgere er Kommunisternes Metoder alt andet end tiltalende, og der staar en Os af dem af Vold og Blodsudgydelser, der er vor Nation fremmed, men det er umuligt at nægte, at der er Kim til Sejr i deres Program. Man kan ganske vist nu i Folketinget uden Behandling henlægge deres Forslag — ved at se efter i Rigsdagstidende, vil man opdage, hvor ofte det hændte de første Socialdemokrater —, men Partiets Vækst er uimodsigelig, og om ikke af andre Grunde, saa for selv at bevare Talmajoriteten, maa Socialdemokratiet paa en eller anden Maade affinde sig med det. Partiets Program lægger i sig selv Grøde i Kommunisternes Vækst, og med Tale alene kan de ikke bekæmpes. Alene i Samlingen 1932—33 forelagde Axel Larsen og Munch Petersen 12 Lovforslag, af hvilke Halvdelen ikke kom til Behandling og den anden Halvdel — afvistes eller forkastedes.

Dette er en Selvfølge. Partiet har ingen Forbindelse med vort nuværende lovregulerende Samfundsled, men Fremtiden ligger i, at det naturnødvendigt maa vokse sig større og stærkere Aar for Aar, og det er ikke let at se, hvorledes Socialdemokratiet uden at bryde sine egne Principer kan hindre dets fortsatte Vækst. — Lige, almindelig Valgret er ikke at give Folk Lov til at stemme, men sørge for, at deres Stemmer spildes!

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I *Axel Larsen* har Kommunisterne en ypperlig Taler, udgaaet fra Folket selv, med personlig Kendskab til de Arbejdsløses fortvivlede Kaar, med Evner til at vinde Ungdommen for sig og med alle de Fordele, den lige, almindelige Valgret, den ubundne Ytringsfrihed og de haarde Arbejdsvilkaar, giver Agitatoren. Han er en ny Mand i Folketinget, der sikkert aldrig vinder Gehør indenfor Husets Mure, men hans Ord høres af Masser udenfor, og netop fordi der er ringe Sandsynlighed for, at dansk Kommunisme skal tage russisk Terrorform, er der megen Sandsynlighed for, at den faar fast Tag i Arbejdernes Masser, dem, der ikke har noget at tabe, men alt at vinde.

Med vore gamle konservative politiske Skribenter at tro, at landsfaderlig Forsorg under den ene eller den anden Form kan standse en saadan Udvikling, er naivt, Kommunismen betyder endnu en Gang en Gentagelse af Samfundets Udskilning af Magtfaktorer nedefter; tredie Stand sejrede for at besejres af fjerde. Nu rykker femte Stand frem, og Aar for Aar sluttes dens Rækker fastere.

Om Axel Larsen er der iøvrigt kun at sige, at han er født i København, udgaaet fra et Arbejderhjem, har sluttet sig til den russiske Arbejderbevægelse, haft Lejlighed til at se dem i Virksomhed, med megen Dygtighed forstaar at fremhæve det gode i det nye. — Farerne og Manglerne kan vi alle se.

Om hans Fremtræden synes alle at mene, at han gør et ubestrideligt godt Indtryk og at hans Begavelse som sagt er ualmindelig. Han behøver ikke at være bange for ikke at faa Tilhængere, vor Forfatning er, som den nu er udviklet, ganske til hans Partis Disposition og i dets Favør. Til stærke Ord fra de besiddelsesløse er vi gennem et halvt Hundrede Aar vante, og desværre er det ikke lykkedes vor demokratiske Udvikling at afskaffe den Baggrund, paa hvilken de lyder og virker.

De fremsatte kommunistiske Lovforslag var som sagt:

Nr. 44. Forslag om at stille 100 Kr. for gifte, 50 Kr. for ugifte (samlevende regnedes for gifte) til Disposition for Arbejdsløse een Gang for alle. Det blev 12 Mill. Kr. Forkastet.

Nr. 45. Alle Husmænd fritages for Betaling af Renter og Afdrag paa Gæld, stiftet før 1. Jan. 1933. Arbejdende Husmænd fritages for al Skat. Tvangsauktioner standses. Driftskapital af 25 Mill. i Portioner paa 400 Kr. stilles til Disposition. Kom ikke til Behandling.

Nr. 46. Besætningen paa Skibe maa ikke af Profithensyn formindskes. Arbejdstiden er 8 Timer paa Dæk, 6 i Maskine. Udgiften ved Forhyring betales af Staten. Antagelse er obligatorisk for Rederne. Kom ikke til Behandling.

Nr. 47. 40 Timers Arbejdsuge, flere Tjenestemænd ansættes. Løn bestemmes af Tjenestemænd og Arbejdere selv. Kom ikke til Behandling.

Nr. 48. Statstjenestemænd maa kun have eet Erhverv og ingen Bierhverv. Kom ikke til Behandling.

Nr. 49. Gælden paa Landejendomme nedskrives til Ejendomsskyld. Betingelse er, at Arbejdsgiveren anerkender Arbejdernes Organisationsret

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og deres Tarifer. Kom ikke til Behandling. — Staten skal gennem forhøjet Formueafgift dække 50 % af den ikke dækkede Gæld. Kom ikke til Behandling.

Nr. 50. Krisehjælp til mindre Landbrugere indtil 25 Mill. Kr. Kom ikke til Behandling.

Nr. 51. Et Ændringsforslag til Kriseloven, der fordobler Skalaen for Statstilskudet og stryger Bestemmelser om, at Arbejdsløshedskasserne kan nægte at optage Personer, der ikke har Beskæftigelse indenfor vedkommende Fag. Dette Forslag vandt i Princippet Flertallets Tilslutning, men forkastedes, fordi det ikke lod sig gennemføre. Udgiften vilde blive 27 Mill. Kr.

Nr. 52. Vedrørende Kontrol med Arbejdsløse hveranden Dag. Udbetaling ved Kontrolugens Slutning. Afvist.

Nr. 53. Arbejdsløse, der har opbrugt den ordinære Hjælp eller Hjælpen af Fortsættelseskassen 10 Maaneders Bevis, 3 Aars Periode o. s. v.), ydes ny Hjælp af ordinær Højde. Desuden Tilskud til de lave Understøttelser, saa ingen bliver under ugentlig 28 og 21 Kr. m. v. Statskassen afholder Udgifterne; Huslejehjælp obligatorisk for Forsørgere. Udgifterne opgjort til 79 Mill. Kr. Socialministeren fandt det ikke urimeligt, men uigennemførligt.

Nr. 54. Beklædningshjælp til Arbejdsløse udbetalt i Løbet af Oktober 1933. 75 Kr. for ikke Forsørgere, 100 Kr. for Forsørgere. Udgift 3¾ Mill. Kr. Ikke gennemførligt. Afvist.

Nr. 55. Ekstraordinær Formueafgift til Dækning af Kriselovgivning. 1—15 % Skala af 60,000—70,000 — 600 Kr. af 60,000, 7 % af Resten. Af ½ Mill.—1 Mill. — 15,000 Kr. af 200,000, 13 % af Resten. Af 10 Mill.—20 Mill. — 1,426,000 af 10 Mill., 16 % af Resten, o. s. fr. Anset for uigennemførligt af Flertallet. Var Genstand for Diskussion og foranledigede Retsstatsforbundet til at stille en Dagsorden om at indføre Grundskyld, afskaffe Told og ophæve de inddirekte Skatter og offentlige Indgreb i Produktionen, med Anvendelse af Spiritusskat og Tobaksskat til social Forsorg. Sikring af et stabilt Pengevæsen. Dagsordenen blev ikke modtaget af Finansministeren, den forkastedes med 86 Stemmer mod 4. Forslaget selv afvistes af Venstre (Søren P. Larsen), Konservative Folkeparti (Christmas Møller). De Radikale udtalte, at de ikke vilde diskutere agitatoriske Forslag (Rager).

Vi har tilføjet denne Oversigt over det kommunistiske Partis Initiativ i Folketinget for derved at understrege, hvad vi før udtalte. Kommentarer er vist ikke nødvendige — men det skimtes, at de *kan* blive det.

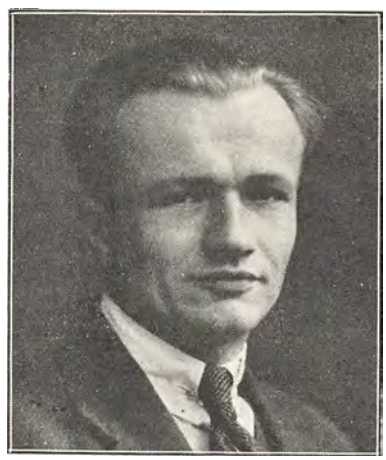
Vor udførlige Omtale begrundes dermed, at det her drejer sig om et nyt Parti, der paa visse Punkter følger en begyndt Linie, selv om det endnu i sin Barndom leger med Millioner — i dybeste Alvor. Ligesaalidt som Socialdemokratiet har skabt idealistisk betonede Skarer af „Marxister", vil det vel lykkes Kommunisterne at sejre paa Ideer. Men Realiteterne —?

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ARNE MUNCH PETERSEN, cand. mag.

Født 30. September 1904. Medlem af Folketinget for Sønderjylland, Danske Kommunister.

ARNE MUNCH PETERSEN er Folketingets yngste Medlem, lige fyldt 28 Aar, da han valgtes i Sønderjylland som Tingets anden kommunistiske Folketingsmand. Han er Søn af H. V. Munch Petersen, Professor juris ved Københavns Universitet og den, der stod Fadder til Retsreformen, da den førtes ud i Livet, Indehaver af en Række af de mest betydende juridiske Hverv i Landet og knyttet til en Række internationale videnskabelige Institutioner. Hans Farbroder, afdøde Overretssagfører A. Munch Petersen, var Formand for de unge Kunstneres Grønning-Udstilling og en anden Farbroder er Professor og Vandbygningsdirektør. Slægten er saaledes knyttet til Landets højeste Læreanstalter.

fot. Elfelt.

Arne Munch Petersen brød tidlig ud af det akademiske Borgerskab, som ung Student var han lidenskabelig Kommunist, i sin Studentertid deltog han i ungdommelige Demonstrationer og efter at være bleven cand. mag., sluttede han sig til det politiske Kommunistparti. Der er sikkert en ærlig Overbevisning, der leder ham, og det generer sikkert ikke ham, at de russiske Metoder falder hans Kreds og de fleste danske stærkt for Brystet. Politik kan blive Religion og dyrkes som saadan med Fanatisme; den russiske Ungdom bærer Vidnesbyrd herom. —

Det er for tidligt at dømme om Arne Munch Petersens politiske Kvalifikationer, Partiets Politik staar endnu for meget i Demonstrationernes Tegn. Vi har søgt at skitsere disse Demonstrationer under Omtalen af hans Partis Formand og skal vel vogte os for at stille hans Horoskop.

Overfor et Parti med saa vældige talmæssige Muligheder bør man afholde sig fra Profetier. Vi, der saa danske Socialdemokrater fra vort borgerlige Synspunkt som en lille Flok rødglødende Frihedskæmpere og nu et halvt Aarhundrede efter ser dem som Verdens mest kultiverede og bedst organiserede Arbejdere med Førere, der behersker Landets Lovgivning og Administration, føler ingen Trang til at spaa om danske Kommunister; og overfor en ærlig, offerberedt Idealisme bør selv Modstandere optræde med Respekt. Der er saa forfærdelig mange, der har det haardt og ondt, og hvem tør dadle dem, fordi de ikke er tilsinds at vente i 50 Aar paa maaske at faa det bedre?

Kun er det tragisk, at Begrebet „Frihed" i Politik kun betyder Fritagelse for Baand paalagte af de herskende, og „Friheden"s Sejr derfor kun er ensbetydende med nye Baand paalagte af de sejrende „Frihedsmænd". Danmark har dog en stolt Frihedsbevægelse at pege paa: Bondens Frigørelse i Slutningen af det 18. Aarhundrede.

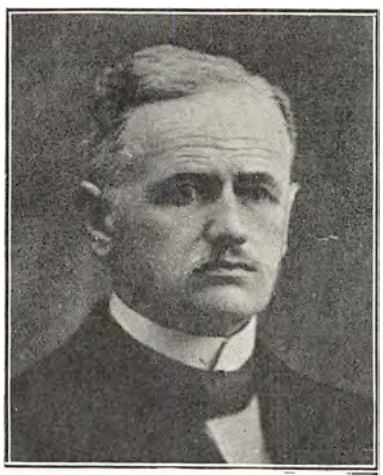
SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

VIII. SLESVIGSK PARTI (1)

JOHANNES SCHMIDT, Præst.

Født 9. Juni 1869. Medlem af Folketinget for Sønderjylland, Slesvigsk Parti.

PASTOR Schmidts Opgave paa Rigsdagen er den at være Mellemmand mellem Regering og Lovgivning og den tyske Befolkning i Sønderjylland. Opgaven burde ikke byde for store Vanskeligheder, der er næppe nogen Nation i Europa, der i højere Grad end den danske er beredt til at tage Hensyn til Borgere af en anden Nation eller Sprogstamme. De Vanskeligheder, der beredes Pastor Schmidt, stammer vel nok i overvejende Grad fra „Sønden for Kongeaaen".

Johannes Schmidt er født i Tønder, hvor hans Fader var Provst. Det er den Egn af Sønderjylland, hvor Tyskheden er stærkest repræsenteret, og Schmidts Hjem var tysk. Han gik i Haderslev Latinskole, besøgte Universiteterne i Leipzig, Greifswald og Kiel, blev Præst i Volder 1896—1920.

Han var tidlig politisk interesseret, var Udgiver af „Stimmen aus Nordschleswig" og er nu Medudgiver af det i Wien trykte „Nation und Staat". Han er Formand for den slesvigske Vælgerforening og Æresdoktor ved Universitetet i Kiel. Tidligere var han Formand for tysk Fredsarbejde i Nordslesvig.

De Dønninger, som den Hitler'ske „Gleichschaltung" sender over Grænsen og som bringer den tyske Befolkning i Sønderjylland i Bevægelse, maa naturligvis ogsaa væde deres Folketingsmands Fødder. Saavidt vides har Pastor Schmidt ikke udtalt sig offentligt hverken for eller mod Nazismen, men det er en Bevægelse, der ikke lader sig nøje med Tavshed. Hvorom alt er, lad os haabe paa Fremtiden, en Nazist vil ikke bidrage til at sprede Hygge i vort Folketing, selv om vi neutralt afholder os fra enhver Kritik af Bevægelser i dens Hjemland.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Landstinget 1934.

EFTER Grundloven af 5. Juni 1915 med Tillæg af 1920, tæller Landstinget nu 76 Medlemmer, der er valgte i 2., 3., 5. og 7. Landstingskreds den 21. September 1928; i 1., 4. og 6. Kreds den 13. September 1932 for de folkevalgte Medlemmers Vedkommende, de landstingsvalgte er valgte 15. August 1928. I Tilfælde af Dødsfald eller hvis et Medlem udtræder, indtræder en forud bestemt Stedfortræder. Dette har i de forløbne 6 Aar fundet Sted i flere Tilfælde.

Gaardejer N. R. Sørensen Egeaa døde 3. April 1929 og fulgtes af Sysselmand O. Effersøe, der døde 8. Marts 1933, hvorefter S. C. C. Nørgaard var tingvalgt. Generalmajor Birke udtraadte 30. April 1929 og erstattedes af Retspræsident Svenning Rytter. Gaardejer Rasmus Hansen, Stavnsbjerg, døde 25. November 1929 og fulgtes af Gdr. Rs. Rasmussen, Flemløse, som tingvalgt. Den 18. Marts 1934 døde Fabrikant Lewinsky og efterfulgtes af Hovedkasserer A. Johansen som tingvalgt.

Af de folkevalgte fra 1928 udtraadte Fru Inger Gautier Schmit 24. April 1929 som valgt til Folketinget og erstattedes af Sognepræst P. C. Nedergaard. Gaardejer G. P. Gregersen, valgt i 5. Kreds, døde 7. Februar 1932 og erstattedes af Førstelærer Chr. Søgaard, der imidlertid døde 19. Januar 1933 og fulgtes af Gdr. Rs. Rasmussen, Skovlund. Henriette Crone døde 1. Oktober 1933 og fulgtes i 1. Kreds af Andrea Brochmann.

Ved Fabrikant Lewinskys Død mistede Tinget som sagt et af sine ældste valgte Medlemmer fra 1906. Redaktør E. Winblad, der er ældst af Aar, er først valgt til Landstinget i 1928. Statsrevisor Döcker er ogsaa valgt i 1906, men af Landstingsmænd fra Perioden før 1918 har nu kun 6 Sæde i Tinget: Oluf C. M. Jensen, M. Godskesen, Parcellist Jeppesen Drusebjerg, Gaardejer Vejstrup, Gaardejer M. Degnbol og Gaardejer N. K. Kristensen.

Det følger af sig selv, at Billedet af Landstinget er et ganske andet, end det var i Provisorietiden eller Tiden lige efter 1866. De kongevalgte var lutter højtstaaende Embedsmænd og store Godsejere, den sidst udnævnte var, karakteristisk nok, selve Estrup, udnævnt 8. September 1900. Derefter bliver

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

„Kongevalgene" Ministerparti-Valg. Der fandt iøvrigt kun 13 Udnævnelser Sted, den sidste var Systemskiftets Konseilspræsident Deuntzer. Af disse 13 blev to fordrevne af Pressen umiddelbart efter Udnævnelsen, iøvrigt rummer de 11 Navnene paa to Formænd i Folketinget, Trier og A. Thomsen, og flere politiske Veteraner af Venstre. De nuværende tingvalgte adskiller sig i intet fra de folkevalgte.

De folkevalgte Landstingsmænd før 1900 udgjordes af to Hovedtyper: Rigets første og fornemste Embedsmænd, 6 Videnskabsmænd og Godsejere i København og Ø-Kredsene. I Landkredsene desuden en enkelt ældre Venstre-Gaardmand i hver Kreds, og i Jylland adskillige ældre Venstregaardmænd samt Proprietærer og Købstadshaandværkere af Højre.

Efterhaanden svandt disse faste Typer og ved Nyordningen 1918 faldt de ganske bort. Det nuværende Landsting adskiller sig i Personer i intet fra det nuværende Folketing. Det er ganske de samme Erhverv og Mennesker, der er repræsenterede. Kun ganske faa Embedsmænd har nu Sæde i Landstinget og ingen Godsejere. Den eneste Type fra gamle Dage er Venstregaardmændene, der findes i et Antal af elleve. I 1903 var deres Tal 13. De er det konservative Landsting, som Socialdemokrater og Radikale vil af med.

Partistillingen var i 1903:			*er i 1934:*	
Reformpartiet 22			Venstre	28
Moderate 3	Venstre 26		Radikale Venstre	8
Løsgængene 1			Konservative Folkeparti	12
Højre 29			Socialdemokrater	27
Frikonservative 10		39	Udenfor Partierne	1
Socialdemokrater		1		
		66		76

Det er Færørepræsentanten Patursson, der staar udenfor Partierne. Kampen mod Landstinget er Socialdemokratiets og det radikale Venstres Løsen. En Fjernelse af Landstinget nu vilde betyde Partidiktatur, en Erobring vilde gøre det til et Omsvøbsparlament. Spørgsmaalet er da, om Landstinget har nogen Berettigelse i Folkestyret overhovedet. Det repræsenterer ikke Erhverv, da det fremgaar af den lige Valgret. Aldersgrænsen spiller ingen Rolle af Betydning, i et Land som vort skifter faa politisk Overbevisning efter opnaaede 25 Aar, Bopæl i Kredsen er heller ikke af partipolitisk Betydning. Forholdstalsvalgmaaden beskytter allerede i Folketinget Mindretallene. Der er saaledes meget, der taler for at afskaffe Landstinget, selv om det saa af Hensyn til Udvalgsarbejdet maatte blive nødvendigt at forøge Antallet af Medlemmer i Folketinget.

Alligevel holder hen imod Halvdelen af Folketingsvælgerne paa Landstingets fortsatte Bestaaen, og i Øjeblikket spiller dette ufuldstændige Tokammersystem en meget betydelig praktisk Rolle. En Afskaffelse vilde som antydet

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

give Folketingets Partistyrelse en Enevældskonges ubegrænsede Magt, indføre et demokratisk Oligarki.

Det er vanskeligt at afgøre, om Landstinget er i Folkestyrets Aand eller om en Bremse, selv om den er nok saa svagt funderet, ligger indenfor dets Idé. Det hele staar paa de 25 og de 35 Aar. Det er vistnok ikke for meget sagt, at Ønsket om at beholde Landstinget skyldes en Bestræbelse hos de politiske Partier, der er i Mindretal, til at begrænse Flertallets Indflydelse — Øjeblikkets praktiske Partipolitik paa kort Sigt.

Hvordan man end vender og drejer det, er baade den bestaaende Tilstand og den ønskede Ændring vanskelig at forsvare logisk. Men allerede paa den grundlovgivende Forsamling stod Striden; at løse Problemet maa være Fremtidens Politikere forbeholdt, saa længe een Stemmes Flertal er nok til at ændre et Lands Lovgivning ubegrænset, vil der altid være mange, der holder paa to Gange *een* Stemme i det mindste.

Udvalgsarbejdet i de to Ting staar omtrent lige — en nødvendig Forudsætning heraf er den, at begge Ting skal behandle de vedtagne Love. En Del Lovforslag fremsættes først i Landstinget, Folketinget har grundlovsmæssig Ret til *først* at behandle Finansloven. Eksempelvis kan nævnes, at Folketinget i Samlingen 1932—33 nedsatte ca. 80 Udvalg, Landstinget ca. 60, men da Folketinget har 149 Medlemmer og Landstinget kun 76, maatte der nødvendigvis blive flere Udvalg til hvert Medlem i Landstinget. Saaledes naaede Socialdemokraten A. P. Hansen i den paagældende Samling op til 27 Udvalg. Højderekorden havde i Folketinget Socialdemokraten J. K. Sørensen Smørum med 18 Udvalg — selvfølgelig betyder Tallene ikke det samme som „Arbejdet", og en stor Del af Udvalgene angaar jo ogsaa mindre betydelige Sager. Men det kan dog fastslaas, at Udvalgsarbejdet i de to Ting er saa nogenlunde ens. I den Samling, vi har valgt til vort Eksempel, blev der fremsat 174 Lovforslag, 151 af Regeringen, 23 ved Medlemmers Initiativ. 124 Lovforslag fremsattes af Regeringen i Folketinget, 27 i Landstinget. Af de private 22 i Folketinget, 1 i Landstinget. Medens som Regel de i Folketinget vedtagne Forslag behandles i Landstingsudvalg, hvor Partierne udkæmper den afgørende Kamp, er det ikke Reglen, at der i Folketinget nedsættes Udvalg om de i Landstinget vedtagne Love, medmindre Regeringsforslagene har gennemgaaet en meget væsentlig Ændring. Det hænder, at Lovforslag passerer frem og tilbage mellem Tingene og at der saa maa tages Tilflugt til Fællesudvalg, der efter den nye Grundlov er et staaende Udvalg.

At Landstinget for Bevidstheden i ældre Tid stod som et „Overhus", skyldes vel nok den Omstændighed, at en lang Række berømte Mænd havde Sæde her *samtidig,* medens de store Lens- og Godsbesiddere markerede Aristokratiet. Særligt blev dette fremtrædende efter den ændrede Grundlov i 1866.

I Perioden til 1866 var følgende berømte Mænd Medlemmer af Tinget: Professor J. F. Schou, HRSagfører Treschow, Højesteretsassessor P. D. Bruun, Etatsraad L. N. Hvidt, Etatsraad Bleckingberg, Anders Sandøe Ørsted, Professor H. N. Clausen, Professor I. N. Madvig, C. C. G. Andræ, Grev A. V. Moltke, Højesteretsadvokat Brock, Højesteretsassessor A. Krieger, Orla Leh-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mann, C. S. Klein, Balthazar Christensen, Byfoged Leuning, Grev F. M. Knuth, Geheimeraad Bardenfleth, Stiftsamtmand Unsgaard, Etatsraad Simony, H. R. Carlsen, Gl. Køgegaard, H. C. Reedtz, Krigsminister M. Lüttichau, M. Drevsen, N. F. S. Grundtvig.

I Perioden fra 1866 til Systemskiftet:

Kongevalgte: Kaptajn O. F. Suenson, Brygger I. C. Jacobsen, Andræ Ussing, Højesteretsadvokat Liebe, Thygeson, H. R. Carlsen, Goos, H. N. Hansen og Estrup.

Folkevalgte: Højesteretsadvokat Brock, A. F. Krieger, I. N. Madvig, Orla Lehmann, C. S. Klein, C. Ploug, M. G. Melchior, Andræ, David, Professor Nellemann, General Jonquères, D. B. Adler, Professor Aagesen, Grosserer Harald Hansen, Professor Matzen, Etatsraad C. A. Broberg, HRSagfører Octavius Hansen, P. Knudsen, Holger Petersen, Justitiarius Schlegel, General Haffner, HRSgf. P. G. C. Jensen, F. E. Bøjsen, Stiftsamtmand Unsgaard, Bernhard Ree, Rektor Forchhammer, H. P. Ingerslev, Professor Styhr, N. I. Termansen, Ludvig Schrøder. Der bortses her fra priviligerede Valgrets Repræsentanter, der talte om ved 50 af Landets største Godsejere.

Men det maa udtrykkelig siges, at det aldrig har været Grundlovens Mening at skabe et Overhus. Spørgsmaalet blev grundigt diskuteret paa den grundlovgivende Forsamling i 1848 og Tanken tilbagevist saavel af de Nationalliberale som af Gaardmandsstandens Repræsentanter.

Der er noget bestikkende i, at de førende i Handel, Industri og Videnskab samt højtstaaende og fortjente Embedsmænd deltager i Lovgivningsarbejdet i større Antal; der er mange der mener, at det ikke lader sig forene med „Folkestyret"s Idé.

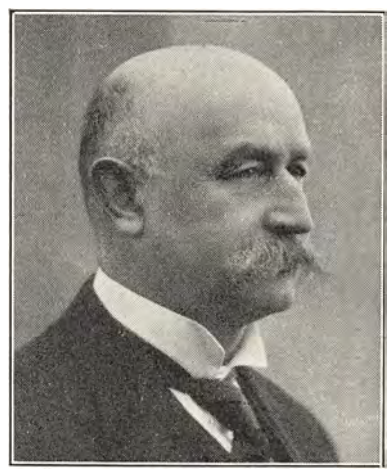
Dette er muligt, og det er ikke vor Opgave at afgøre dette Spørgsmaal, men en Ting er sikkert, systematisk maa man ikke undergrave Respekten for den personlige fremtrædende Begavelse, og denne Henvisning til Fortiden indeholder blot en beskeden Henstilling til Samtiden om i hvert Fald ikke at anse det for en Skade for Landet, at fremragende Mænd giver sig af med Politik, og den Respekt, vort nuværende Landsting viser de store Forgængere, vidner om, at paa Rigsdagen gælder den Anskuelse ikke. Ude i Befolkningen træffer man den desværre ikke sjældent, men her er den ofte forbunden med den ligesaa fejlagtige Opfattelse, at Fattigfolks Børn, Husmænd og Arbejdere ikke er egnede til Rigsdagsarbejde — og det er vor positive Opgave at gøre denne Fejltagelse uomgængelig indlysende.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I. DET KONSERVATIVE FOLKEPARTI

JOHS. DÖCKER, Statsrevisor.

Født 11. Febr. 1860. Medlem af Landstinget som 17. tingvalgte, Konservative Folkeparti.

STATSREVISOR DÖCKER er med Hensyn til Sæde i Tinget den ældste Landstingsmand. Ingen af Tingets Medlemmer havde Sæde før Systemskiftet. Han er født paa Ravndrupgaard ved Ringe, som hans Fader ejede, tog 4. Klasses Hovedeksamen i 1876 og gik saa til Landvæsnet. Efter en Tid at have været Forpagter købte han Rørbæk Hovgaard ved Hobro i Aaret 1886 og ejede den til 1915.

Det var som Proprietær og Højremand, han i 1906 blev valgt til Landstinget i 7. Kreds med Valgsted Aalborg. Da Valgloven i 1918 ændrede Valgene, blev Döcker tingvalgt den 20. Marts 1918 og genvalgtes i 1920 og 1928. Han havde fra Ungdommen af været stærkt politisk interesseret, og allerede før 1901 var han opstillet i Hjørring til Folketinget mod Jungersen, han fik dog kun 535 Stemmer mod 1331. I 1906 opstilledes han i Frederikshavn mod Hans Madsen med samme Resultat og valgtes saa ind i Landstinget.

Johs. Döcker hører til den karakteristiske Type af større Landmænd, vant til at have mange Folk under sig, repræsentativ i hele sin Fremtræden og tillige i Besiddelse af Veltalenhed. Hans politiske Anskuelser havde vel nok hindret ham i at indtræde i offentlige Stillinger paa en Egn, hvor Højre var i Mindretal, og de Hverv, der er faldet i hans Lod, er væsentlig af parlamentarisk politisk Natur. Paa Rigsdagen vandt han frem til en betydende Stilling inden for det konservative Parti, blev allerede 1911 Statsrevisor og Medlem af Landbokommissionen. I 1915 fik han Sæde i Jernbaneraadet til 1925 og var Medlem af den overordentlige Kommission til dens Ophævelse i 1921, hvorefter han indtraadte i Jordlovsudvalget. Af lokale Hverv havde han Repræsentantskab for Banken i Hobro og Omegn.

Under sin lange Rigsdagsvirksomhed, nu 28 Aar, har han taget virksom Del i Lovarbejdet. Han er nu Næstformand i Partibestyrelsen, sidder i Fællesudvalget og er Medlem af Rigsretten. Derimod var han i sin høje Alder fritaget for overvældende Udvalgsarbejde. Han deltog i Udvalgsarbejdet i 1932—33, i Behandlingen af Lovforslaget om Statshusmænds Rentebetaling og om Oprettelsen af mindre Landbrug, i Indfødsret Meddelelse og Nationalmusæets Bygningslov.

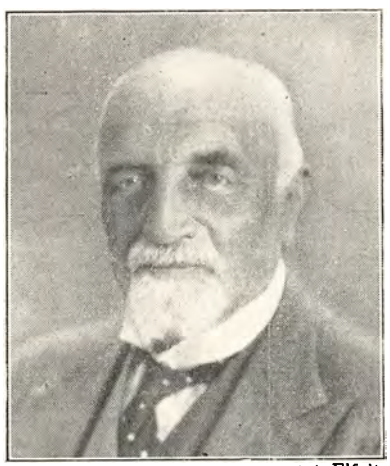
SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

M. GODSKESEN, Borgmester.

Født 7. Juli 1861. Medlem af Landstinget som 16. tingvalgte, Konservative Folkeparti.

MARIUS GODSKESEN er fjerde ældste i Anciennitet i Landstinget og hører saaledes med til de Rigsdagsmænd af Højre, der deltog i Grundlovskampen før 1915. Han er født paa Fanø, hans Fader var Toldkasserer, Student er han fra Sorø 1879 og cand. jur. 1884, derefter Overretssagfører fra 1888.

Den ældste Generation af Akademikere husker endnu Godskesen som ledende Senior i Studenterforeningen. Allerede den Gang syntes vi, at han var en ældre Mand. Han værgede Traditionerne fra Plougs Dage i sejg og tør Kamp mod de liberale A. C. Larsen, Gustav Christensen og Edv. Reventlow. Politik og Kvinder var banlyst fra „Slavekirken" ved Holmens Kanal. Hans Støtte var H. C. A. Lund, den bidske og barske, Ellinger, den lyse og glade. Til Studenterforeningen var Godskesen knyttet til Aarhundredskiftet som Formand for Økonomiudvalget.

Iot. Elfelt

I 1908 traadte han ind i Frederiksberg Kommunalbestyrelse, hvor hans Livsgerning kom til at ligge. Allerede 1909 blev han Formand, og i 1919 fik han Titel af Borgmester. Dygtig og grundig som Jurist, gammel og ærværdig har han nu ledet denne store Bys Sager i 25 Aar og skabt dens Ry, som en efter sande økonomiske Grundsætninger ledet ideal Kommune, hvorefter „graadige" Socialdemokrater begærligt udstrækker deres Hænder. Det er overhovedet Godskesens Væsen og Natur at „staa fast som en Klippe". Han har hele sit Liv maattet høre, hvor „stokkonservativ" han er. Nu sker det mærkelige, at denne Fasthed er ved at vinde Ungdommen, for hvem Bevægeligheden før var Idealet.

Men Hemmeligheden er den, at Godskesens „Stand" ikke er en Staaen stille, men et fast og dygtigt Arbejde, han kan sine Ting og han kan arbejde.

Alene hans kommunale Hverv vidner derom. Han har været Formand i Frederiksberg Begravelsesvæsen, Medlem af Overskatteraadet, Formand for Kirkefondet, Næstformand for Bakkehusbestyrelsen, Formand for Telefonabonnenternes Repræsentation og af den lokale Skattekommission. Og saa er det kommunale kun en Side af denne Mands Virksomhed, denne Mand, som ingen endnu har set „have travlt"-

Fra ganske ung — hvis dette Ord overhovedet kan bruges om Godskesen — var han politisk interesseret. Han var i sit første Ægteskab Svigersøn af Højrepolitikeren Amtmand Rump, blev 1903 Kredsformand i den konservative Vælgerforening paa Frederiksberg og virkede til 1912, senere fra 1915—18, hvorefter han blev Kredsens Æresformand og Formand for den københavnske konservative Vælgerforening. I Frederiksberg Kredsene havde Højre fra 1898 til 1918, med en kort Afbrydelse, hans Senioratskollega Ellinger og den uan-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tastelige K. M. Klausen. Godskesen maatte derfor søge til Landstingsvalg: Frederiksberg var i Landstingets 2. Kreds i en Række Aar repræsenteret ved Birkedommer Høst og Højesteretssagfører P. G. C. Jensen, i 1906 kom Gehejmeraad L. E. Bramsen til, men i Perioden fra 1906 til 1914 døde alle disse tre. Høst blev erstattet af Tvede fra Helsingør, P. G. C. Jensen af den en Gang saa berømte Birkedommer Sylow, der imidlertid døde 12. Febr. 1913 og gav Plads for Godskesen. Han genvalgtes 1914 og ved Opløsningsvalget i 1915, hvad han benyttede til at stemme mod den nye Grundlov.

Da saa Nyordningen kom i 1918 blev han tingvalgt og er bleven tingvalgt siden.

Det vilde være et uoverkommeligt Arbejde at skildre hans Virksomhed paa Rigsdagen i de mere end 20 Aar. Der er ingen Tvivl om, at han har været den af Partiet, der har været lagt haardest i Selen. Han har siddet i Jernbaneraadet fra 1915, i Ædruelighedskommissionen fra 1917—27, da den ophævedes, i Boligkommissionen af 1919 og fra 1918 i Rigsretten. Men det bedste Indtryk af den Frederiksberg-Borgmesters Arbejde paa Rigsdagen i sin Alders 73. Aar faar man ved at gennemgaa hans Udvalgsarbejde i Samlingen 1932—33.

Han er Medlem af følgende faste Udvalg og Nævn: Partiets Landstingsbestyrelse, Valg-Prøvelses-Udvalget, Forretningsudvalget (Formand), Andragende-Udvalget (Sekretær), desuden Rigsretten, Overfredningsnævnet og Tilsynet med Hypotekbanken, medens han samtidig var Næstformand i Tinget. Desuden havde han Sæde i 11 Lovudvalg. Deraf som Sekretær i 8 af dem, nemlig: om Biografteatre, om Statens Tjenestemænd, om Retsafgifter, om Ændringer i Retsplejeloven, om Tvangsakkord (Færøerne), om Forfatter- og Kunstnerret, om Nationalmusæets Bygningslov, om Lærere i Friskolen etc. og om Skolekommissioner (Færøerne). De tre andre Udvalg, i hvis Arbejde han deltog, var Udvalg om Købstadskommunens Styrelse, om Grønlandsfiskeri og om Retsafgifter. Desuden var han Formand i Beslutningsudvalget om Hypotekbanken og Sekretær i Beslutningsudvalget om Statsregnskabet for 1930—31.

At Godskesen tillige som Formand for Soranersamfundet har Æren af Tersløsegaards Bevarelse til Minde om Holberg forundrer vel ingen, Hemmeligheden er den, at naar man som han er kommen til Verden som „gammel" og altid har været „gammel", saa kan man naa Oldingealderen og bevare sin — lad os sige — Ungdomskraft.

HALFDAN HENDRIKSEN, Grosserer.

Født 12. Novbr. 1881. 2. Medlem af Landstinget for 1. Kreds, Konservative Folkeparti.

I sin ydre Fremtræden er Grosserer Halfdan Hendriksen ubetinget den eleganteste af Landstingets Medlemmer. Den Tid er forlængst forbi, da Landets Lensgrever og Storgodsejere mødte paa Tinge, klædte i de store udenlandske Skrædderes nyeste „Kreationer". Halfdan Hendriksens Skrædder er sikkert dansk — men han er god. Naar hertil kommer, at Hendriksen hører til sit Partis dygtigste og mest anvendte Kræfter, er det kun et yderligere Plus, at han virker, som de gamle Landstingsherrer virkede ved sit Ydre. Gamle

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Rimestad slog Anker om Landstinget som et „Herrehus" ned med en Henvisning til de kofteklædte Almuesmænd af Venstre, nu er vi alle ens klædte, blot Smagen skaber Nuancen.

Halfdan Hendriksen er født i København, hans Fader var Kommunelærer. Han gik Kontorvejen, blev ansat i Tingvallaselskabet, senere hos C. K. Hansen og sluttelig i det forenede Dampskibsselskab fra 1897—1909. Her blev han Kontorchef og Leder af Afdelingen for Island-Færøerne. Saa gik han over i Firmaet Dines Petersen & Co., fra 1910, og blev 1924 dets Eneindehaver.

fot. Elfelt.

Som Søfartskyndig blev han fra 1926 Medlem af Sø- & Handelsretten og Medlem af den islandske Handelsforening i København. Han er tillige Medlem af Carlsbergfondets Bryggeriraad.

Konservativ var han altid, og i 1924 valgtes han til Folketinget i søndre Kreds, han genvalgtes i 1926 og 1929, han udtraadte 22. Sept. 1932 og indtraadte i Landstinget Dagen efter.

Trods det, at han kun har haft Sæde saa kort, er han et af de Konservatives betydeligste Medlemmer. Han er saaledes Medlem af Partiets Landstingsbestyrelse, Suppleant i Grønlands Nævnet og Medlem af Toldraadet. Han var i 1932—33 Formand og Ordfører for Udvalget om Stempling af Guld og Sølv og desuden Medlem af 16 forskellige Udvalg, saaledes f. Eks. om Eksport, Folkeforsikring og Arbejdsanvisning, Fiskerisager, Uniformsforbudet, samt i en Del Udvalg hvor Landstingsflertallet gik mod Regeringen, saaledes som Lærlingeforhold, Nationalbankens Forhold, Forhyring, Omdannelse af Søværnet til et Vagtkorps. Han var Medforslagsstiller til Loven om Tillæg til Lov om Forlængelse af Arbejdsoverenskomster. (Lockoutloven), der standsedes i Udvalget.

Desuden er han Medlem af Udvalget om Beslutning vedr. Forslag fra den internationale Arbejderkonference om Konvention m. H. t. Befragtning.

Som sø- og handelskyndig Medlem vil han være sit Parti til stor Nytte i saadant Lovarbejde.

OLUF M. C. JENSEN, Hospitalsforstander.

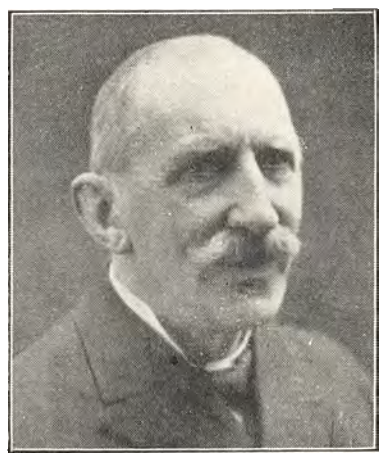
Født 18. Juli 1862. Medlem af Landstinget som 15. tingvalgte, Konservative Folkeparti.

FOR mange Aar siden var der i Lolland-Falster Stift en Stiftamtmand, der inden Kl. 11 Formd. var Landets dygtigste Embedsmand, hans Forgænger havde i en Aarrække været om ved de 100 Aar og hans Efterfølger var en dekorativ Kancelliembedsmand. Alle disse tre havde en Fuldmægtig, der hed Oluf Jensen, om hvem det gamle Ord i Sandhed gjaldt: Den, Vorherre giver et Embede, giver han ogsaa en dansk Jurist til at sørge for det. Faa Amtsfuldmægtige har været mere paaskønnede og afholdt af kommunale og Rets-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tjenestemænd end Oluf Jensen i Nykøbing F., i de 50 Aar han har været knyttet til Amtet.

Han er født i Nyborg, hvor Faderen var Købmand og Konsul. Han blev exam. juris. 1882 og fik straks Ansættelse paa Amtskontoret i Nykøbing, hvor han siden har virket. Fra 1886—1920 var han Amtsraadssekretær, og fra 1886 Amtsraadets Regnskabsfører, fra 1916 Forstander for Hospitalet i Byen og fra 1921 Skoleraadssekretær. Desuden har han røgtet en lang Række Hverv i Stiftet, været Formand i Byens Ligningskommission, Skatteraadsformand, Byraadsmedlem fra 1900, Menighedsraadsformand, Værgeraadsformand, Forligsmægler, knyttet til Sparekassen som Revisor fra 1882—1921, nu Næstformand i dens Tilsynsraad fra 1921, Medlem af Repræsentantskabet for den lokale Jernbane, fra 1920 Formand i Mæglingsraadet for kommunal Lægehjælp, Formand for Stiftets Telefonselskab og Medlem af Bestyrelsen for filantropiske Foreninger som Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse og Radiumsfondet.

Da Rødby Kommune kørte i Grøften, blev han Medlem af Administrationsudvalget. Men ogsaa for private Foreninger har han interesseret sig. Han var Formand for Nykøbing Roklub i sin Ungdom og er det endnu.

Som Politiker er han gammel i Gaarde, knyttet til Højre og den ærværdige Stiftstidende, deltog han i Provisorietiden i Højres Valgarbejde, og da Hofjægermester Tesdorph, der fra 1902 repræsenterede Egnen i Landstingets 5. Kreds, som Frikonservativ ikke opstilledes i 1910, blev Oluf Jensen valgt og havde Pladsen til 1918, da han landstingsvalgtes, han tingvalgtes igen 1920, men ved Valget i September det Aar udgik han og var i ti Aar ude af Tinget. Han blev atter tingvalgt den 15. Okt. 1931.

Til de førnævnte talrige Hverv føjede hans politiske Arbejde en Række nye. Fra 1914—16 var han Formand for Skatteraadet, Medlem af Sociallovgivningskommissionen og Byggekontrolnævnet samt af Overbevillingsnævnet.

Han er nu Medlem af Fællesudvalget, var i Samlingen 1932—33 Sekretær i Udvalget om Købstadskommunens Styrelse og Sukkerordningen, derunder Medlem af Udvalgene om Udlaan til Kommuner, Indkomst- og Formueskat til Staten, kommunale Valg, Statstilskud til Kommunens Udgifter til kriseramte.

Oluf Jensens Virksomhed har saaledes gennem over 50 Aar været knyttet til Kommunalforvaltning, han har lært Arbejdet fra Grunden af og altid udført det stilfærdigt, hjælpsomt og støttet af sit i høj Grad vindende Væsen.

Den, der husker ham fra 90'erne som alle Stiftets Retsbetjentfuldmægtiges gode og hjælpsomme Raadgiver, vil ikke nu, fyrretyve Aar efter, finde ham i ringeste Maade forandret.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

AXEL B. LANGE, Købmand.

Født 28. Juli 1875. 4. Medlem af Landstingets 2. Kreds, Konservative Folkeparti.

DET konservative Folkeparti har i Vælgerbefolkningen en sikker Støtte i Handelsstanden, og det er derfor intet Under, at Formanden for dets Landstingsbestyrelse er en Købmand, tilmed en Købmand, der i en længere Aarrække har været Rigsdagsmand.

Axel B. Lange er en Købmandssøn fra Frederikssund, han lærte Handel hos Nandrup i Næstved og overtog 1899 sin Faders Forretning i Frederikssund. Byraadsmedlem var han fra 1904—13, samt Bestyrelsesmedlem i den sjællandske-lollandske Centralforening fra 1916 og fra 1919 dens Formand, desuden Bestyrelsesmedlem og Næstformand i Fællesudvalget af Provinshandlende, Handelsstandens Fællesrepræsentation m. m. I Østifternes Kreditforening var han i Repræsentantskabet fra 1915, blev Næstformand og senere Formand 1924, fra 1916—21 sad han i Telefonudvalget og i det lokale Bankraad fra 1917.

Til Landstinget valgtes han i 2. Kreds 1918 og 1920, men udtraadte 11. April 1924 som valgt til Folketinget, hvor han havde Sæde til 2. Decbr. 1926. I 1928 valgtes han igen til Landstinget, hvor han siden har haft Sæde.

Som Rigsdagsmand blev han Medlem af Toldraadet 1920. Han er Medlem af det udenrigspolitiske Nævn, af Valutaraadet, den interparlamentariske Gruppes Bestyrelse, Delegeret i nordisk interparlamentarisk Nævn og som anført Formand for Partibestyrelsen. I Udvalgsarbejdet 1932—33 var han Formand og Partiets Ordfører i Udvalget om Lærlingeforhold, som han gik imod, desuden Sekretær i Udvalget om Arbejdsanvisning m. v. og om Jernbanenedlæggelser og om Nationalbankens Sedler.

Axel B. Lange er de sjællandsk-lollandsk-falstersk Handelssammenslutningers Tillidsmand paa Rigsdagen og selv en Købmand, der tillige er Formand i Akts. Olivarius & Christensens Eftf. og Akts. L. H. Hansen, Frederikssund. Som aktiv Politker er han Formand i Frederiksborg Amts Tidendes Aktieselskab.

Den afgjort erhvervsmæssige Betydning, Lovgivningsarbejdet har faaet, vil sikkert vække Handelsstandens Interesse for aktiv og praktisk Politik — man kunde fristes til at sige, det var paa Tide!

At dette vil medføre store Chancer for det konservative Folkeparti er givet og alt tyder paa, at Partiets Ledelse af alle Kræfter vil søge at udnytte den gunstige Situation. I gamle Dage var Højres betydeligste Landstingsmænd Jurister og Godsejere, nu synes altsaa Handelsstanden at rykke frem, og bag den staar der en Hær af unge.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

G. LEHWALD, Proprietær.

Født 11. August 1866. 3. Medlem af Landstinget for 2. Kreds, Konservative Folkeparti.

GEORG JENSEN LEHWALD er Proprietær og ejer Ulrikkenborg ved Lyngby, han hører saaledes til de Landmænd, der umiddelbart staar i Forbindelse med den voksende Bebyggelse i Hovedstadens Nærhed, en jævn Overgang fra Land til By. Han har fra ung været Landmand, besøgt Realskole, Højskole og Landbrugsskole. Faderen var Gaardejer i Lyngby og hans ældre Broder blev Officer, knyttet til Kongehuset som Adjudant hos vor nuværende Konge, han blev Slotsforvalter paa Frederiksborg Slot og havde Sæde i Folketinget fra 1923—24, død 11. Septbr. 1932.

fot. Elfelt

Georg Lehwald har haft Sæde i Sogneraadet, er Medlem af Amtsraadet og sidder i flere Bestyrelser. — Han har altid interesseret sig for konservativ Politik, deltog saaledes som 18aarig i Agitationsmøder og har i mange Aar deltaget i Kredsens Organisationsarbejde under Piper. I 20 Aar har han været Formand for Landstingskredsens Organisation og Københavns Amtsudvalg.

Til Landstinget valgtes han 1. Okt. 1928 som det andet konservative Medlem og afløste saaledes sin gamle Chef Piper, der døde 18. Febr. samme Aar, og hans Politik er den samme som den gamle afdøde Førers. Han er valgt Sekretær i Landstinget, har i 1932 været Formand og Ordfører i Udvalg om Lov om Ændringer i kommunale Valg og Sekretær i Udvalget om Svineproduktion, desuden havde han Sæde i Udvalg om Landkommunernes Styrelse, om kommunale Ejendomsskatter, og i det særlige Beslutningsudvalg om ugentlig Hviledag i industrielle Virksomheder. (Arbejdskonferencen i Genève). Som mangeaarig aktiv Vælgerpolitiker er han vel rustet til Arbejdet paa Rigsdagen, selv om han har maattet tjene vel længe for Rachel!

Iøvrigt havde han Sæde i 14 Udvalg, bl. a. om Skattelove, Krisefond, Sukkerordning, Uniformsforbud, Forhyring og var Medforslagsstiller om Lockoutloven. I Beslutningsudvalgene om Befragtning og Handelsoverenskomst med England havde han ligeledes Sæde.

H. CHR. PEDERSEN, Borgmester.

Født 2. Juni 1875. 1. Medlem af Landstinget for 4. Kreds, Konservative Folkeparti.

BORGMESTEREN i Danmarks næststørste Købstad Odense er i Modsætning til Rigsdagens øvrige Borgmestre konservativ. Han er født i Vejle, hvor hans Fader var Rebslagermester, lærte Handelen og etablerede sig i 1900 som Købmand i Odense.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

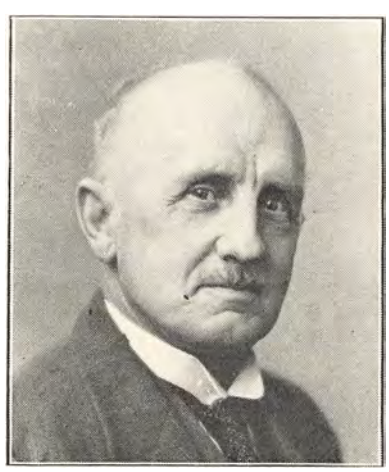
Odense Kredsen var en Gang „Etatsraadernes By" og repræsenteredes i Folketinget af fremragende Højremænd andetsteds fra, lutter bekendte Navne som Geheimeraad Bardenfleth, Kaptajn Schovelin, Etatsraad Dreyer (lokal), Etatsraad Koch (lokal), General Hedemann, Jacob Scavenius — saagar Octavius Hansen, der dengang var Højremand, og Professor Falbe Hansen. I 1903 tog Marott Kredsen, og den var socialdemokratisk siden da. I Landstinget sad ved Aarhundredskiftet Borgmester Koch fra Odense, han afløstes i 1902 af Konsul Hey. Ved Nyordningen i 1918 fik Odense ingen Repræsentant i Landstinget, før Trikotagefabrikant H. Chr. Petersen indtraadte ved Valget i 1932. — H. Chr. Petersen var efterhaanden naaet frem i en anset Stilling i den fremadstræbende By, hvis Udvikling i de senere Aar har gjort den næsten til en Storstad. Han sad i Byraadet, var Formand for Magistraten, for Byens Arkiv, Bevillingsnævnet, Bygningskommissionen o. fl. kommunale Hverv, tillige i Teatrets Bestyrelse, og var i 1925 valgt til Borgmester ved Sagfører A. P. Henriksens Afgang, i Byraadet har Socialdemokratiet kun 11 Stemmer af 24.

Paa Rigsdagen er Borgmester Pedersen endnu en ny Mand og har kun deltaget i Udvalgsarbejdet 1932—33, i Behandlingen af Loven om Boligbyggeri og Biografteater, samt været med til at afslaa Skattelempelsen for nyopførte Beboelsesejendomme og Forsøget paa at omdanne Hær og Flaade til Vagtkorps.

J. R. POULSEN RISAGER, Proprietær.

Født 31. Aug. 1873. 4. Medlem af Landstinget for 6. Kreds, Konservative Folkeparti.

JENS RISAGER POULSEN er født i St. Blichers gamle Sogn Spentrup paa Risagergaard, som hans Fader ejede før ham. Han tog Præliminæreksamen 1890 i Randers Statsskole, besøgte 1894 Lyngby Landbrugsskole, blev Sekondløjtnant i Aarhus 1896 og overtog 1911 Fædrenegaarden.

Han var født og opdraget i et konservativt Hjem, var ivrig for Forsvarssagen og konservativ i Skole og Kirkespørgsmaal. Han blev Formand for den konservative Forening i Borup-Kredsen, da han drev Landvæsen der, men Landbruget havde hans Hovedinteresse, og i den nuværende vanskelige Tid har han sluttet sig til L. S. Bevægelsen som upolitisk, idet han har forbeholdt sig sin konservative Partiindstilling.

Da han betragter sig som valgt i Egenskab

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

af Talsmand for Landbrugsinteresser, vil det være interessant at se, hvilken Retning han politisk tager — det skulde synes umuligt i vore Dage, under vor Erhvervspolitik, at skille Erhverv fra Partipolitik. Men vi er endnu i „Gæringstiden". Han er valgt ind i Landstinget som konservativt Kompromis med L. S. og ikke stærkt benyttet i Partiets Arbejde.

I 1932—33 sad han saaledes kun i fire Udvalg, Boligbyggeri og Biografteatre samt i Skattelempelser for nyopførte Boliger, hvilket Forslag ikke gennemførtes paa Grund af de Konservatives og Venstres Modstand og Søværnets Omdannelse til Vagtkorps, som forkastedes af de samme to Partier.

J. R. Poulsens Stilling til L. S. Bevægelsens politiske Side er vel nok for hans Vedkommende det interessanteste Spørgsmaal for Tiden. Der maa ske noget paa dette Felt, og der vil ske noget, naar den rette „Fører" findes.

SØREN RASMUSSEN, (Byskov). Gaardejer.
Født 20. Okt. 1870. 3. Medlem af Landstinget for 5. Kreds, Konservative Folkeparti.

SØREN RASMUSSEN er født i Nødager, hans Fader var Gaardejer. Han selv studerede Landvæsen ved Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1898. Derefter virkede han som de fleste af de i det foregaaende omtalte Landbrugskandidater som Lærer, han var knyttet til N. Nissum Højskole fra 1898—1918, men allerede 1901 overtog han Byskovgaard ved N. Nissum. Sin Stilling ved Skolen fratraadte han, da han valgtes til Landstinget.

Hans Hjem var fattigt, og han siger selv, at han fra dette kun medbragte tre Ting: For Gud — Konge — Fædreland. I denne Devise ligger angivet hans politiske Anskuelse, han har altid tilhørt Højre og det konservative Folkeparti. Dermed være ikke sagt, at dette Parti har Eneret paa denne Devise — langtfra — men ikke noget Medlem af noget andet Parti vilde vedstaa og bruge den. Det var Forsvarssagen og den kirkelige Politik, der førte ham til Højre, men ogsaa Partiets Landbopolitik kan han slutte sig til.

Som Gaardejer i N. Nissum var han valgt ind i Amtsraadet og sad i Bestyrelsen for Amtets Plejehjem, for Seminariet og for Indre Missions Organisation. Desuden var han Formand i Lemvig Bank.

Ved Valgordningen efter 1915 blev Landstingsvalgkredsene omlagt, hele Ringkøbing Amt kom under 5. Kreds, og S. Rasmussen valgtes 11. Maj 1915 og blev senere altid genvalgt. I Samlingen 1932—33 har han haft Sæde i et overordentligt stort Antal Udvalg. Han sidder i Partibestyrelsen, hvad der er naturligt, da han repræsenterer den typiske „Højregaardmand", som denne var i de skiftende Tider. Han var Formand og Ordfører i Eksportudvalget om Kartofler, Sekretær i Udvalgene om Landkommunernes Styrelse og Folkeskolens Styrelse m. v., desuden sad han i Udvalg om

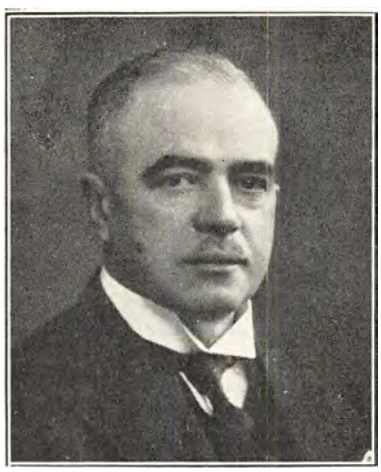
SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Statshusmænd, kommunale Valg, kommunale Ejendomsskatter, offentlig Forsorg, Fiskerilaan, Lærere i Friskolen og Skolekommissioner paa Færøerne samt i Udvalget om Ændring i kommunale Ejendomsskatter, der strandede i Landstinget. Han deltog i Udvalgsbehandlingen af Handelsoverenskomsten med England.

Det er et Tidens Tegn, at den Kreds af konservative Landmænd, der ved Aarhundredskiftet og en Række Aar senere udgjorde en stor Gruppe i Tinget, nu er indskrænket til 1 Proprietær, 2 Gaardejere og 1 fhv. Proprietær, ialt 4 mod 14 Godsejere, 5 Proprietærer, 1 Forpagter og 1 Gaardmand, ialt 21 i 1903! I Forhold til den ubestridelige Rolle, det store Landbrug endnu spiller i vor Økonomi, er dette næppe helt retfærdigt.

M. C. SCHAUMANN, Fabrikant.

Født 30. December 1875. 2. Medlem af Landstinget for 5. Kreds, Konservative Folkeparti.

fot. Elfelt

MAX SCHAUMANN er født i Haderslev, hvor Faderen ejede et Farveri. Da Sønnen blev voksen, studerede han Fagets Teknik i Hjemmet, senere i Kiel og Güstrow og blev, da Virksomheden udvidedes til Klædefabrik i Aarene 1900, ansat i Faderens Fabrik, der fik Navnet Haderslev Klædefabrik M. Schaumann. I 1905 blev han Medindehaver, og i 1918, da Faderen trak sig tilbage, Eneindehaver.

Hans Moder var danskfødt Datter af Kroejer og Fiskeksportør Christensen i Nymindegab, og Hjemmet var dansk. Som en Følge deraf beklædte Schaumann i Tysketiden ingen offentlig Hverv. Først i 1920 blev han Medlem af Haderslev Handelsforening og Formand for det lokale Kul- og Koks-Kompagni fra 1925.

Han havde altid været Konservativ og valgtes i 1928 til Landstinget som Partiets første sønderjyske Landstingsmand. Partiet besatte kun to Pladser i 5. Kreds. Rasmussen, Byskov, og Fabrikant J. Chr. Möller, Aarhus. Den sidste opstilledes ikke i 1928, han var da 70 Aar.

Schaumann fik hurtig et betydeligt Arbejde i Tinget. Han sidder i Finansudvalget, var Sekretær i 1932—33 i Lovudvalget om Lukketid for Butiker og var Formand og Ordfører i Beslutningsudvalget om den internationale Konvention om Hviledage.

HENRIK P. S. STEIN, Redaktør.

Født 14. Juli 1874. Medlem af Landstinget for 1. Kreds, Konservative Folkeparti.

REDAKTØR STEIN er den anden af de konservative Redaktører paa Rigsdagen og i sin Egenskab af „Børsen"s Redaktør en indflydelsesrig Mand, selv om hans vigtigste Virkefelt ligger udenfor Rigsdagen. Han er Søn af en

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

københavnsk Købmand, blev juridisk Kandidat uden at søge Embede og har helliget sig den særlige Fagjournalistik, han driver. Hans Uddannelse er overordentlig alsidig, han har været Redaktør af Greens „Danske Fonds og Aktier", og af Tidsskriftet „le Danemarc". Indenfor Pressen indtager han en betydelig Stilling som Medlem af „Børsen"s Bestyrelse, Revisions- og Forvaltningsinstitutet, er Formand for Redaktørforeningen, fra dens Stiftelse 1917—30 og for Københavns Redaktørforening fra 1924. I Dagbladet „København"s konservative Periode 1918—22 var han Formand for Aktieselskabet, og i 1919—22 samt fra 1925 i den danske Presses Telegramudvalg. Han sidder i Præsidiet for nordisk Redaktørforbund og for „Norden".

I Kommunalpolitik deltager han som Medlem af Frederiksberg Kommunalbestyrelse, hvor han er Formand for Budgetudvalget fra 1921 og Raadmand fra 1925.

Som Politiker er han Formand for den konservative Vælgerforenings Hovedbestyrelse og var knyttet til de Ferslewske Virksomheders Bestyrelsesraad. I Landstinget blev han indvalgt 23. Sept. 1932 og er saaledes en ny Mand paa Rigsdagen. Han var i 1932—33 Sekretær i Udvalgene om Udlaan til Kommuner, om Ændringer i Indkomstskat m. v. og Udøvelse af Lægegerning, der først afsluttedes i indeværende Samling. Desuden sad han i Udvalg om Indkomstskat (Tillæg til Lov) og Krisefond.

FRITZE TEISEN, Ekspeditionssekretær.

Født 11. Marts 1887. 1. Medlem af Landstinget for 1. Kreds, Konservative Folkeparti.

FRK. FRITZE TEISEN er født i Dalbyover, hvor hendes Fader, Gunni Teisen, var Læge. Hun blev Student 1906, juridisk Kandidat 1914 og Assistent i Københavns Overpræsidium samme Aar, Fuldmægtig i 1918 og Ekspeditionssekretær 1926. Som hun var blandt de første Kvinder, der tog juridisk Eksamen, var hun blandt de første, der kom til at spille en Rolle i det kommunale Liv. I 1921 blev hun Medlem af Borgerrepræsentationen, hvor hun hørte til de mest fremtrædende i Partiet. Hun var for det konservative Parti hvad Damer som Elna Munch og Julie Arenholt var for det radikale, en Kvinde, der har taget sig hævdvunden Mandfolkearbejde paa og uden at opgive Kvindeligheden udfører det som et Mandfolk. Det maa siges, at Typen, der i angelsachsiske Lande er ret almindelig, er overordentlig sjælden hos os.

Da Frk. Teisen paa Baggrund af sin Virksomhed i Borgerrepræsentationen allerede i 1924 opstilledes til Landstingsvalg i 1. Kreds, havde hun allerede en god parlamentarisk Baggrund for sin Virksomhed i „Stadsparlamentet". Hun opnaaede ikke det tilstrækkelige Stemmetal — her delte hun Skæbne med de radikales Ivar Berendsen, men ved Grosserer Bunchs Død i 1930 ind-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

traadte hun som selvskreven Suppleant og genvalgtes i 1932.

Det kan i denne Sammenhæng bemærkes, at det københavnske konservative Folkeparti, saavel til Folketingsvalg som til Landstingsvalg, siden 1920 altid har opstillet kvindelige Kandidater i Folketinget. Frk. Rerup, Fru Mundt, Fru Malling-Hauschultz, Frk. E. Ussing, cand. polyt. Anna Orla Jensen, Fru Frydensberg og Fru Hindsgaul, i Landstinget Frk. Ankersted og Frk. Teisen.

Iøvrigt er Frk. Teisen Formand i Danske Kvinders Konservative Forening og Medlem af Forretningsudvalget og Hovedbestyrelsen for „Dansk Arbejde", for den københavnske og frederiksbergske konservative Vælgerforening, samt Medlem af Bestyrelsen i 7. Kreds Konservative Vælgerforening og Københavns kommunale Vælgerforening.

Paa Rigsdagen er hun Medlem af Partibestyrelsen og af Sygekasse-Udvalget samt har haft Sæde i 1932—33 i 14 Udvalg. Hun var ordførende i Udvalg om Lempelser i Beskatning af nyopførte Bygninger, i begge de om denne Sag nedsatte Udvalg og indstillede Fritagelse for kommunal Beskatning til Forkastelse, som Ordfører for Flertallet. Hun var Sekretær i Udvalg om Støtte af Boligbyggeri, og Ændringer i kommunale Valg samt om Krisehjælp og deltog desuden i Udvalgsbehandlingen af en Række Lovforslag, fremsatte af Socialministeren og Justitsministeren, ligesom hun sad i Udvalget om Kunstner- og Forfatterret og Folkeskolens Styrelse. De Udvalg, hvori Frk. Teisen har haft Sæde, er oftest de samme, hvori Partiet bruger sin graanede Jurist ORSagfører Godskesen.

HOLGER UNMACK, Direktør.

Født 7. Oktober 1870. 3. Medlem af Landstinget for 6. Kreds, Konservative Folkeparti.

HOLGER UNMACK er født i København, hans Fader var Fabrikant og Arkitekt. Han selv gik i Skole i Lyceum, blev Student 1889 og ansattes fra 1892—1900 i Aktieselskabet Christoph & Unmack. 1901 flyttede han til Aalborg, som Medindehaver af Firmaet Unmack & Petersen, hvis Direktør han var fra 1907—26. Da Firmaet omorganiseredes til Akts. Lange & Unmack, blev han Formand i Bestyrelsen. Hans Bopæl er Aalborg.

Han repræsenterer saaledes Industrien i Provinsen og har inden for denne haft en Række Hverv som Bestyrelse af Aalborg Skibsværft (1922—24), den lokale Arbejdsgiverfor-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ening fra 1925, Medstifter af Akts. Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri. Desuden har han siddet i Bestyrelsen for Dansk Principalforening og Akts. Jensen & Kjærgaard, Hjørring. Han var fra 1921—24 Formand i Bestyrelsen for Dagbladet „Nordjylland".

Holger Unmark har altid været konservativ. I en Kampkreds, som Aalborg var, mellem Socialdemokrati og Højre, stillede han sig ikke. Der var inden for Handel og Industri i Tiden fra 1920 ringe Lyst til politisk Arbejde. Nu er den vaagnet, Højres Folketingskandidater i Aalborg var aldrig lokale, og Direktør Unmack er først valgt 23. Sept. 1932. Nu har hver Landstingskreds en konservativ Repræsentant for Industrien opstillet og fire af de seks er valgte.

I Udvalgsarbejdet 1932—33 deltog Unmack kun lidt, han sad i to Socialovsudvalg, i Udvalget om Sygeplejersker og Stempling af Guld og Sølv. De særlige industrielle Interesser varetog Halfdan Hendriksen.

II. DET RADIKALE VENSTRE (7, deraf 1 Minister)

GUNNAR FOG PETERSEN, Gaardejer.
Født 5. Januar 1881. 9. Medlem af Landstinget for 6. Kreds, det radikale Venstre.

GUNNAR FOG PETERSEN er uden for Ministeriet det radikale Partis Førstemand paa Rigsdagen. Ganske vist har han kun 14 Aars Anciennitet i Landstinget, men han er Rigsdagsmand fra 1910, og kun Döcker, Degnbol og Zahle er i Landstinget ældre end han. Men hertil kommer, at han alle Dage har været en flittig Mand for Partiet fra dets Stiftelse og i Ordets egentligste Forstand hører til dets Veteraner paa Tinge.

Gunnar Fog Petersen er Præstesøn og født i Alslev ved Varde. Hans Hustrus Slægt er knyttet til kendte jødiske Firmaer i Hovedstaden og hans Tilknytning til Landbruget er sket gennem Landbohøjskolen, hvor han blev Kandidat 1903 og senere tog den udvidede Eksamen. Herfra gik han over i Redaktionsvirksomhed 1905 og redigerede Landbrugstidende, mens han samtidig, som flere af Rigsdagens Landbrugskandidater, var Konsulent i Erhvervets videnskabelige Fag, Planteavl for Holbæk og de sjællandske Landboforeninger. Men født Jyde vendte han tilbage til Halvøen som Redaktør af Aalborg Venstreblad og Løgstør Venstreblad, begge radikale Aviser, som han redigerede fra 1911—24.

Hans Journalistvirksomhed bragte ham, der fra Partiets Start 1909 havde tilhørt det, ind i aktiv Politik, allerede som Konsulent i Holbæk stillede han

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sig i Bogense Kredsen 20. Maj 1910 mod Kr. Jensen Højby af Venstre og fik 1027 Stemmer mod 1131. I næste Omgang, 20. Maj 1913, blev han valgt og holdt sit Indtog i Folketinget sammen med det andet radikale Ministerium. Partiet var vokset betydeligt, det talte nu 27 Mand, men af dem var de 5 nu Ministre.

Samtidig med Gunnar Fog Petersen var hans to Aar ældre Broder, Stiftsprovst Johs. Fog Petersen, valgt i Højrup, han var cand. theol. og Højskoleforstander, ligesom Broderen radikal og Redaktør af Lolland-Falsters Venstreblad. Hans parlamentariske Evner var betydeligere end Broderens, og han naaede frem til vigtige Ordførerposter og Sæde i Partiets Bestyrelse. Det er rimeligt, at den yngre Broder stod i Skygge af den ældre, der imidlertid overgik ham som Skribent og gennem Rejser i Udlandet udvidede sit Syn paa Natur og Mennesker. Efterhaanden fik Gunnar Fog Petersen Ord for at være en dygtig Politiker, i 1917 blev han Medlem af Skatteudvalget og Ordfører for Kornlovene, der vakte Misstemning mod Rode. Han var naaet frem til vigtige Ordførerstillinger, da han faldt ved Valget den 22. April 1918 for Jensen Sønderup. Valget blev imidlertid kendt ugyldigt, der var kun en Stemmes Forskel paa de to Kandidaters Stemmetal, og den 24. Juli 1918 blev ved Omvalg Gunnar Fog Petersen valgt, mens Jensen-Sønderup fik et Tillægsmandat.

I 1920 stillede han sig ikke til Folketinget men valgtes efter Landstingsopløsningen i 6. Kreds og er siden stadig genvalgt. Han var i Mellemtiden bleven Ejer af Krogsgaard i Saltum og Vester Skalborg og staar nu blandt Rigsdagens Gaardmænd. Broderen, Johs. Fog Petersen, faldt ved Valgene i 1920 og stillede sig ikke siden, men indtager nu en betydelig Stilling i Kirkelivet.

I Landstinget er en Række Poster faldet i Gunnar Fog Petersens Lod. Han er Næstformand i Partibestyrelsen, sidder i Valgprøvelses Udvalget og Finansudvalget, er Suppleant i det udenrigspolitiske Nævn og det erhvervspolitiske Nævn, samt i Grønlandsnævnet. I Udvalgene 1932—33 har han haft Sæde i 11, væsentligst Socialdemokratiet, offentlige Arbejder, Handelsministeriet og Justitsministeriet vedrørende. Ogsaa af Udvalget om Forfatterret og Kunstnerret og Nationalmusæets Bygning var han Medlem samt af Beslutningsudvalget om Statsregnskabet og Hypotekbanken.

Han er som sagt blandt de gamle i Gaarde og fuldstændig indlevet i Rigsdagslivet, vellidt og anset af alle, og som i 1909 trofast radikal.

FRU MARIE HJELMER.

Født 20. April 1869. 1. Medlem af Landstinget for 2. Kreds, det radikale Venstre.

LIGESOM G. Fog Petersen er Fru Hjelmer født i en Præstegaard, hendes Fader P. Raaschou var da Sognepræst i Bjerring. Hun tog Privatlærerinde-Eksamen, studerede Fransk i Paris og ægtede i 1898 Politimester C. Hjelmer, der da var Byfogedfuldmægtig i Præstø, nu Politimester i Ringsted.

Her er et Lighedspunkt mellem hende og hendes konservative Kollega Fru Gautier Schmit. Stærkt politisk og socialt interesseret blev hun allerede i 1909

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Medlem af Præstø Byraad, og sad der til hendes Mand i 1919 flyttedes til Ringsted. Men den Gang var hun allerede selv flyttet fra Præstø Byraad til Landstinget, hvor hun indvalgtes blandt de første Kvinder 11. Maj 1918. Paa Landstingets Anciennitetsliste har hun nu Nr. 8 og kan se tilbage paa 16 Aars Virksomhed i Tinget. Hun er Medlem af Partibestyrelsen.

I sidste Aars Udvalgsarbejde har hun ikke deltaget udover Indfødsretsudvalget og Skoleloven. Men det maa erindres, at disse Opgivelser for saa vidt er tilfældige, saa de kan variere betydeligt fra Aar til Aar og her kun skal tjene til at belyse Fordelingen af Arbejdet.

P. V. JEPPESEN DRUSEBJERG, Parcellist.

Født 7. Marts 1877. 2. Medlem af Landstinget for 2. Kreds, Radikal.

JEPPESEN *DRUSEBJERG* hører til „de gamle i Gaarde". Han indtraadte 10. Juli 1914, da Landstinget opløstes paa Grundlovsændringen, han var da Husmand. Nu er Grænsen mellem Parcellister og Husmænd meget svær at trække, om den overhovedet kan trækkes. Derved betegnes Ejeren af en Del af en udstykket større Ejendom, en Gaard. Men alle, der har haft Lejlighed til at sætte sig ind i Landboernes Forhold, vil bekræfte, at paa Øerne i hvert Fald hører Parcellisten til de solideste blandt de mindre Landbrugere. De kan — eller kunde i hvert Fald, i gode gamle Dage med en Hest eller to og Familiens Hjælp drive et godt og sikkert Landbrug, støttede til Andelsmejerier og Slagterier, og en Herredsfuldmægtig lod altid med roligt Sind Hammeren falde for en Parcellists Bud paa en Auktion.

Jeppesen Drusebjerg er født i Uglerup, hvor Faderen var Husfæster og overtog et Husmandsbrug i Gislinge i 1901, sin nuværende Ejendom erhvervede han i Drusebjerg 1911. Som radikal sluttede han sig til den sjællandske Husmandsbevægelse, blev Medlem af Bestyrelsen 1907—17 og fra 1912 Redaktør af Bladet Husmanden. Jeppesen Drusebjerg var saaledes ingen almindelig Parcellist, han havde faaet et Stykke af en mere omfattende Ejendom, hans Evner til at tale til og skrive for sine Jævninge var ualmindelig, og selv om han staar i Skygge af Niels Frederiksen, er han nok lige saa forsøgt en Kæmper for Husmændene. Godsejere og Lensbesiddere har faaet dette at føle. I Krigsaarene sad han i en Række af de nødvendige Nævn, der ikke

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

gør deres Mand populær. Han var Formand for Kornudvalget og Medlem af Lensnævnet, ligesom han har haft Sæde i 1918—20 i Finansudvalget.

Til Landstinget er han som sagt valgt i 1918 og stadig genvalgt. Han er Landstingets „Niels Frederiksen", med samme Venner og Fjender som denne. Nu har han Sæde i Valutanævnet, var i 1932—33 Sekretær i Udvalget om Statshusmænd og Forsikring mod Ulykkestilfælde og sad desuden i 8 andre Udvalg, væsentligst Landbrugsministeriet og Socialministeriet vedrørende, ligesom han var Medlem af Udvalget om Seddelindløsning, der strandede, og Beslutningsudvalget om den engelske Handelstraktat.

Det kan her oplyses, at de Radikales Partistyrke i Landstinget berettiger Partiet til at besætte 1 Plads i 15 Mands Udvalgene, hvoraf følger, at Partiets Landstingsmænd ikke kan faa Sæde i saa stort et Antal Udvalg som de større Partiers, desuden er Zahle som Minister udelukket fra Udvalgene. En Sammenligning mellem dette Partis Medlemmer og de to store Partiers er derfor udelukket. Venstre og Socialdemokraterne besætter hver 6 Pladser, de Konservative 2, Smaapartierne er udelukkede fra Udvalgsbehandlingen, selv hvor de er Forslagsstillere. I den af os valgte Samling var nedsat 45 Femten Mands Udvalg, der bød Venstres 28 Medlemmer en Chance paa ca. 10 hver, medens de Radikales Chance kun var ca. 7. Den mest benyttede, Vejstrup, sad alene i 15 og to Medlemmer kun i 3 hver. Det drejer sig absolut ikke her om „Flidsbedømmelse", kun om Lovarbejdets Art.

HANS M. LAUSTEN, Trafikassistent.

Født 1. Okt. 1875. 8. Medlem af Landstinget for 5. Kreds, det radikale Venstre.

HANS M. LAUSTEN blev Landstingsmand som anden Suppleant. Hans Mandat indehavdes efter Valget 1. Oktober 1920 af Husmand Jens Holdgaard Ikast, der udtraadte 11. April 1924 som valgt til Folketinget — et Fænomen, der aldrig forekom før 1918, men senere er det sket oftere. Holdgaards Efterfølger blev Redaktør Aubeck i Kolding, der imidlertid døde 18. Sept. 1927 og erstattedes af Lausten, der genvalgtes 21. Sept. 1928.

Hans M. Lausten er født i Hvidding, hvor hans Fader var Skomagermester. Han gik i Borgerskolen i Hvidding og derefter i 4 Aar i Snedkerlære. Saa fik han en Stilling i de Haderslevske Amtsbaner og blev 1904 Trafikassistent. I 1914 erhvervede han Ejendom i Haderslev og er nu Medlem af Byraadet og Formand for den lokale Afholdsloge.

Paa Rigsdagen hørte han i Samlingen 1932—33 til de i Udvalg mindst benyttede og havde kun Sæde i 3 Udvalg om Købstadskommunernes Styrelse, om Lukketid og Lærlingeforhold.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

RS. RASMUSSEN (Hvolbæk).

Født 25. Marts 1869. 19. landstingsvalgt Medlem af Landstinget, det radikale Venstre.

RASMUS RASMUSSEN er født i Hvolbæk, hvor hans Fader ejede Gaard, han udlærtes i Landvæsenet, besøgte Vestbirk Højskole 1890 og aftjente saa sin Værnepligt 1890—91. Efter Hjemsendelsen gik han til Askov Højskole, hvor han blev i 3 Aar.

Hans politiske Interesse var allerede da vakt og i 1895 og 96 deltog han i Valgkampen som Venstremand. Efter Systemskiftet sluttede han sig ved Reformpartiets Sprængning til de udtraadte Folketingets Venstre allerede i 1905, og han var med, da det radikale Parti blev dannet.

I 1903—06 sad han i Menighedsraadet, fra 1904—08 var han Bestyrer af Skanderborgs Slagteri og af Fousing—Vitved Sparekasse. I 1910 kom han ind i Skanderborg Amtsraad, hvor han endnu har Sæde. Han blev Bestyrer af Byens Sparekasse og er Statens Tilsynshavende ved denne, ligesom han er Tilsynshavende ved Børnehjemmet Himmelbjerggaard. Han er Medstifter af Skanderborg Handels- og Landbrugs-Bank og var fra 1921—29 Medlem af Hvolbæk Sogneraad.

Hans Hjem tilhørte den Bjørnbakske Bevægelses Kreds, og deres Hovedkrav, Genindførelsen af Juni-Grundloven, blev hans politiske Maal, ligesom Bekæmpelsen af Militarismen. Den, der kendte Skanderborgegnen i Provisorietiden, vil erindre Riffelbevægelsen og Skattenægtelserne, som de tætte og sindige Jyder satte op mod Estrup og hans Regering. Der flød ikke Blod, men Gæringen var stærk og Modstanden sejg. Det var intet Under, at Rs. Rasmussen sluttede sig til de radikale, og da Jordspørgsmaalet rejstes, knyttede den Sag ham fastere til Partiet. Han følte sig svigtet af I. C. Christensens Forsvarspolitik og forlod derfor Reformpartiet, hvis sikre Mand han før altid var.

I 1909 blev han opstillet i Skanderborg, der efter Jens Sørensen Vitveds Overgang til Landstinget var en Kampkreds, og efter et Aar at have valgt den moderate Gaardejer Randløv fra Taaning, nu repræsenteredes af Socialdemokraten Redaktør Hans Rasmussen — nu Folketingets Formand. Overfor de splittede Venstrestemmer sejrede Hans Rasmussen og i 1910 opstillede de radikale ingen Kandidat, men i 1913 ved Grundlovsvalget fik Rs. Rasmussen 1495 Stemmer mod 1104 socialdemokratiske og beholdt Kredsen til 1918, da han maatte afgive den til Venstremanden Stengaard-Kirkegaard. Ved Valgene i 1920 blev han ikke heller valgt og 21. September s. A. stillede han sig ikke. Derimod valgtes han i 1924, for atter at falde i 1926 og 29. Imidlertid var han den 10. August 1920 bleven tingvalgt til Landstinget, men efter Grundlovsopløsningen blev han den 10. September

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

s. A. ikke genvalgt og først den 15. August 1928 tingvalgtes han igen. Siden har han haft Sæde i Tinget.

Som en af de ældste Rigsdagsmænd i Partiet er han en meget benyttet Mand. Han sidder i Udvalget for Andragender og har været Sekretær i Udvalget om Oprettelse af mindre Landbrug. Desuden har han med sin store Erfaring som Rigsdagsmand siddet i 14 Udvalg af vidt forskellig Art i 1932—33. Han er en tætbygget og sindig Jyde af den gamle Rigsdagstype.

Denne gamle Type afveg betydeligt fra den nuværende. „Vores Folketingsmand" var Kredsens politiske Sjælesørger, han tog sin Parole fra Partiets Hovedkontor, men hans Vælgere ventede af ham, naar han kom hjem, at han havde en lille Gave, en Jernbane eller saa, med hjem.

Han „lovgav", han „regerede" ikke!

JOHS. VEJSTRUP, fhv. Gaardejer.

Født 25. Sept. 1870. 4. Medlem af Landstinget for 4. Kreds, det radikale Venstre.

JOHANNES VEJSTRUP hører til de Gaardmænd, som Politiken har taget helt til sig og beholdt. Han er Nr. 4 i Anciennitet og har tilhørt Landstinget fra 1910. Selvfølgelig er han den mest benyttede af Tingets Radikale og Formand i Partibestyrelsen.

Han er Fynbo, født i Sønder Aaby, hvor hans Fader var Gaardmand. Han blev Ejer af Annexgaarden og Møllen i Stenløse, men ejer nu Hus i Dalum ved Odense. I Politik kom han tidligt ind, oprindelig som Venstre-Reformmand. Han var fra 1904—07 Formand i den fynske Bondestands Sygekasse og fra 1904—17 Formand for Aktieselskabet Fyns Venstreblad, der blev et af de radikales ledende Blade. I Sogneraadet sad han som Formand fra 1909—13 og var Medlem til 1917.

Til Landstinget valgtes han 20. September 1910 og har siden haft Sæde i Tinget. I 1918—20 valgtes han ind i Finansudvalget, sad i Statens Lønningsraad fra 1919 og var Medlem af Militærkommissionen 1920. Fra 1928 er han Partiformand og Medlem af Rigsretten. Han er nu Medlem af Forretningsudvalget, Landstingssekretær og Sekretær i Fællesudvalget, Suppleant i Grønlandsnævnet og Medlem af Overfredningsnævnet samt Ungdomsarbejdsløshedsnævnet.

Desuden har han i 1932—33 Sæde i 15 Udvalg vedrørende omtrent samtlige Ministerier. Han har tilhørt det radikale Parti fra han var med til at stifte det i 1909 i Odense og er nu dets første Mand i Landstinget.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

C. SOCIALDEMOKRATIET (27, deraf 2 Ministre).

C. V. BRAMSNÆS, Nationalbankdirektør.

Født 12. Juni 1879. 4. Medlem af Landstinget for 1. Kreds, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt

EN naiv nationaløkonomisk Professor oplyste for nylig i en Avis i Anledning af en noget indviklet Professoransættelses-Affære den undrende Samtid om, at det ikke var Nationaløkonomernes Pligt at vejlede og regulere den aktuelle Valuta, Penge og Handelspolitik, men kun videnskabeligt at studere Tallene og uddrage Lære af de faktiske Bevægelser. Paa godt Dansk: „Vi registrerer Jeres Dumheder, men kan ikke sige Jer, hvad I skal gøre".

Denne aabenhjertige Bekendelse forklarer naturligvis den Omstændighed, at Nationaløkonomer i Nutiden regnes for landsskadelige eller højst overflødige. Hvilket facta i vort finansielle Liv afgjort ikke modsiger. Mon den nuværende nyudnævnte Nationalbankdirektør deler den naive Professors Syn paa Nationaløkonomien?

C. V. Bramsnæs er født i Aagerup og er Søn af en Husmand. Han begyndte som Typograf i Holbæk, gik paa Askov Højskole fra 1899—1900 og fra 1900—1901. Saa fik han Lyst til at lære mere, forberedte sig til Studentereksamen og tog den ved Universitetet i 1908, hvorpaa han gav sig i Lag med at studere Statsvidenskab og tog Eksamen 1914.

Han søgte og fik Ansættelse i Statistisk Departement — der hvor de altsaa sysler med Tallene — blev Sekretær 1919 og Fuldmægtig 1923. Allerede 1921 var han bleven Lektor i Socialpolitik ved Universitetet, efter i 1916 og 1918 at have været Sekretær i Boligkommissionerne.

Det kan altsaa med Rette siges, at Bramsnæs indtil da var gaaet den sædvanlige akademiske Vej og i Besiddelse af Evner havde skaffet sig en Lærerstilling indenfor sit Fag.

Fra sin Typograf-Tid var han Socialdemokrat og havde fra 1904—07 været Medlem af Fagforbundets Forening i København. Som statsvidenskabelig Studerende blev han af Partiet valgt ind i Frederiksberg Kommunalbestyrelse, hvor han sad fra 1908—24, de sidste seks Aar som Raadmand. Han var Medlem af Fattigkommissionen 1909—17 og Frederiksberg Skatteraad fra 1917—24.

Allerede i 1912 var han blevet Medlem af Partiets Hovedbestyrelse og af Foreningen Nordens Styrelse. I 1918 valgtes han til Landstinget i 1. Kreds,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

genvalgtes efter Opløsningen i 1920 og har siden haft Sæde i Tinget. Det var ganske naturligt, at Stauning, da han i 1924 dannede sit første Ministerium, tog Partiets cand. polit. og Nationaløkonom til Finansminister, og Bramsnæs blev saa den første faguddannede Finansminister i Landet efter Systemskiftet. Det viste sig imidlertid, at Bramsnæs med naturlig medfødt Begavelse og Flid havde arbejdet sig frem fra Typograf til nationaløkonomisk Fagmand, men kun som Elev. Han var ingen selvstændig, original eller paa noget Punkt usædvanlig Forsker eller Videnskabsmand, desværre paa en Tid, hvor nye Problemer trængte sig paa og de gamle Systemer vaklede og truede Samfundet med finansiel Ødelæggelse.

Det kan man ikke bebrejde ham, men det skyldes Sandheden at sige det.

Som Rigsdagsmand havde han udfyldt sin Plads, været Medlem af Fredsdelegationen til Paris 1919, Færø Kommissionen 1918—20, Landstingets Finansudvalg 1920—24 og Toldraadet 1922—24, altsammen naturlige Følger af hans Uddannelse og mangeaarige Virksomhed. En Række Hverv var ham betroet, baade før og efter hans Ministertid. Fra 1912—26 var han Medlem af Statsregnskabs-Kommissionen, han var Medlem af Styrelsen af den interparlamentariske Gruppe, Nationaløkonomisk Forening, Arbejdernes Oplysningsforbund, Delegeret i Washington 1919, i Genève 1922, i de internationale Arbejdsorganisations-Konferencer og Statistiker ved Socialraadet 1919—24.

Han har skrevet en Række Arbejder indenfor Faget.

Selvfølgelig blev han igen Finansminister i Staunings andet Ministerium, men da Omordningen af Nationalbanken kom paa Tale, blev han udset til at inaugurere den nye Æra i den hundredaarige Institution og afskediget i Naade som Minister den 29. Maj 1933. Ordningen af Nationalbanken er endnu svævende. Det er givet, at man ikke har truffet det rette til Dato og at man roligt hviler paa Vingerne — vistnok en rum Stund endnu.

C. V. Bramsnæs er altsaa nu den ledende i vor Nationalbank, i Danmarksbanken eller hvad Barnet nu bliver døbt. Hvis ikke en usædvanlig Tid, en klar Opfattelse af vor moderne Nationaløkonomis Fallit og et fantastisk Haab om Bedring havde været, vilde der kun være smukke Ord at sige om Husmandssønnen og Typografen, der blev Nationalbankdirektør, men som Forholdene nu er, spejder vi efter Genialitet eller i hvert Fald en overordentlig og usædvanlig finansiel Begavelse. — Og hidtil spejder vi forgæves. Vor Finanspolitik er Inflation og Obligationsrisiko, og naar England ændrer sin mærkelige „Flæskepolitik" vort Landbrugs sikre Ruin.

Kan man ikke se det eller tør man ikke se det?

FRU ANDREA BROCHMANN

Født 1. Maj 1868. 7. Medlem af Landstinget for 1. Kreds, Socialdemokratiet.

ANDREA BROCHMANN er Datter af Cigarfabrikant Lauritz Nielsen og født i København. Hun uddannedes til Herreskrædderi i 1883—85 og blev 1897—1909 Formand for dette Fags Fagforening. — Hun blev Medlem af Skrædderforbundets Forretningsudvalg og Formand for den socialdemokratiske Kvindeforening fra 1912.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fot. Elfelt

I Kvindesagen forenedes de forskellige politiske Retninger i dansk Kvindesamfund, og Andrea Brochmann, der i 1905 var blevet gift med den socialdemokratiske Journalist J. P. Brochmann, blev fra 1922 Medlem af Forretningsudvalget for Dansk Kvindesamfund.

Hun var allerede i 1917 indvalgt i Borgerrepræsentationen; da Socialdemokratiet ved den nye Valglov fik de store Chancer og mange Pladser at besætte, blev Journalist Brochmann valgt i Holbæk Amt til Folketinget i 1920, men maatte 1924 overlade Borgmester Fr. Andersen Pladsen, som denne endnu har inde. Da Borgerrepræsentant I. A. Hansen 5. Maj 1926 blev tingvalgt, erstattedes han af Fru Brochmann, og Partiet havde i Perioden tre Kvinder i 1. Kreds, idet Frk. Henriette Crone var valgt i September 1920 og Fru Nina Bang i 1918. Fru Bang døde 25. Marts 1928, og ved Valget i 1932 blev kun Frk. Crone valgt. Denne dygtige og i Rigsdagsarbejdet meget benyttede Dame døde i Efteraaret 1933 og Fru Brochmann traadte ind som hendes Stedfortræder og tog selvfølgeligt det Arbejde op, der havde været betroet hendes Forgænger. Hun er nu Medlem af Repræsentantskabet for Københavns almindelige Boligselskab.

VILH. BUHL, Skattedirektør.

Født 16. Oktober 1881. 9. Medlem af Landstinget for 1. Kreds, Socialdemokratiet.

I det gamle Jerusalem var Toldere og Skatteopkrævere synonyme med „Syndere"; efter den Terminologi kan Skattedirektør Buhl betegnes som en gammel og forhærdet Synder, der siden 1908, da han havde taget juridisk Embedseksamen, blev ansat i Københavns Skattedirektorat som Assistent og stød er avanceret, til han i 1924 blev Skattedirektør Moldes Efterfølger.

fot. Elfelt

Han er en Gaardmandssøn fra Fredericiaegnen, der allerede som ung Student blev Socialdemokrat og Formand for juridisk Diskussionsklub. I Aarene 1909—14 redigerede han det frisindede Tidsskrift „Absalon", hvis Indhold næppe vilde have behaget den forlængst afdøde Krigerbisp af samme Navn, og fra 1915—20 var han Formand for Studentersamfundet, hvor den voksende Kreds af socialdemokratiske Studenter havde taget Luven fra de radikale.

I sit Fag var han en ubestridelig Dygtighed, blev 1918—19 Medlem af Kommissionen for Stadens Skatte- og Oppebørselsvæsen, og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

i 1924 Medlem af Statsskattelovens Revision. Allerede i 1920 var han blevet Dommersuppleant i den faste Voldgiftsret, 1924 Dommer.

Han valgtes til Landstinget 28. September 1932 og er saaledes ny paa Rigsdagen. I Samlingen 1932—33 sad han i følgende Udvalg:

Finansministeriet Nr. 13 (Grundskyld), 14 (Indkomstskat og Formueskat til Staten)	2	Udvalg
Handel og Industri Nr. 78 (Krisefond)	1	„
Justitsministeriet Nr. 101 (Tjenestemænd, 103 (Retsafgifter), 104 (Ændringer i Retsplejeloven), 109 Tvangsakkord (Færøerne)	4	„
Ialt ..	7	Udvalg

Han hører saaledes til Partiets Specialister i Finanssager og Jura.

LUDVIG CHRISTENSEN, Raadmand.

Født 28. Juli 1878. 8. Medlem af Landstinget for 1. Kreds, Socialdemokratiet.

HOVEDKASSERER Ludvig Christensen staar i første Række blandt Landstingets Socialdemokrater. Han er Medlem af Partiets Bestyrelse og dens Sekretær, sidder i Finansudvalget i det erhvervspolitiske Nævn og Rigsretten og hører til de mest benyttede i Udvalgsarbejdet. Det kunde maaske her anføres, at selve Medlemmernes Taler i Salen væsentligst har Betydning som Orientering for Vælgerne. Det kan godt tænkes, at en indsigtsfuld og dygtig Taler i Udvalgsmøder kan vinde Medlemmer af Modpartiet for sine Forslag og Meninger, men i Salen vilde end ikke Demosthenes kunne faa en dansk Rigsdagsmand til at fravige Partiets Anskuelse i nogen Sag blot af ringeste Vigtighed, og det end ikke, om han fordoblede den Ration af Smaasten, der gjorde den gamle Athenienser uimodstaaelig som Taler. Saa meget om Veltalenhed! — *Ludvig Christensen* er københavnsk Arbejdersøn og uddannet som Former. Han viste tidlig administrative Evner og blev 1907 Hovedkasserer i Formernes Fagforening, dens Formand fra 1909—25; fra 1911 sad han i Fællesorganisationens Forretningsudvalg og var Foreningsformand i 12. Kreds. I 1918 valgtes han ind i Borgerrepræsentationen. Han havde fattet stærk Interesse for Oplysningsarbejdet blandt Arbejderne, blev Medlem af „Højskolens Fremme"s Bestyrelse og Formand i Oplysningsudvalget samt fra 1926 af Teknisk Selskabs Skoles Bestyrelse, og har saaledes indlagt sig Fortjenester af den stadigt voksende Kultur, der mere end noget andet Sted i Verden præger den køben-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

havnske Arbejderstand. Det er kun rimeligt, at han knyttedes til Partiets særlige Institutioner, som Brændselsforretningen, Bryggeriet „Stjernen", Fællesbageriet, Foreningen „Norden" og „Folkets Hus" paa Jagtvejen. Stillinger, der efterhaanden blev ledige, da de gamle socialdemokratiske Ledere fra Aarhundredskiftet efterhaanden døde eller trak sig tilbage.

Som aktiv Politiker er Ludvig Christensen forholdsvis ung. Han traadte først ind i Landstinget i Maj 1925, da Skoleinspektør P. J. Pedersen Dagen forud var udtraadt. Han genvalgtes i 1932.

Foruden de fornævnte politiske Hverv har Ludvig Christensen en anselig Udvalgsliste fra 1932—33. For samtidig at belyse Landstingets Udvalgsarbejde, anfører vi under Socialdemokratiet samtlige Udvalg i Lighed med, hvad vi gjorde i Folketinget under Venstre.

For Ludvig Christensen er Listen følgende:

Finansministeriet Nr. 13 (Grundskyld), 14 (Indkomstskat), 15 (Tillæg til Indkomstskat)	3	Udvalg
Indenrigsministeriet Nr. 45 (komm. Valg)	1	„
Socialministeriet Nr. 58 (Arbejderforsikring), 60 (Krise)	2	„
Undervisningsministeriet Nr. 113 (Nationalmusæet), 114, 115 og 116 (Folkeskolen)	3	„
Ikke vedtagne Love Nr. 20 (Lærlingeforhold), 26 Nationalbank), 56 (Arbejdsoverenskomster)	3	„
Beslutningsudvalg Nr. 4 (Skibsbefragtning, international), 6 (engelsk Handelstraktat)	2	„
Ialt ..	14	Udvalg

PEDER CHRISTENSEN, Borgmester.

Født 8. Juni 1874. 12. Medlem af Landstinget for 2. Kreds, Socialdemokratiet.

BORGMESTEREN i Helsingør, „Kong Peder", som han stundom kaldes, er en af det danske Socialdemokratis mest kendte Mænd, og hans Udviklings Historie er typisk, selvom hans Personlighed er stærkt individuelt præget.

Peder Christensen er Jyde, han er født paa Skaade Mark ved Aarhus og er Gaardmandssøn. Han kom i Mekanikerlære i Aarhus 1890—92, men allerede i 1892 førte Skæbnen ham til den By, hvorover han skulde blive ubestridt Hersker. Han udlærtes paa Helsingør Skibsværft som Maskinbygger 1896 og arbejdede paa Værftet, til han i 1906 kaldtes til større Gerning.

I 1900 blev han Tillidsmand i Smedeforbundet, 1903—06 Afdelingskasserer og var 1906—13 Medlem af Forbundets Repræsentantskab.

Helsingør var fra Arilds Tid Pensionisternes idylliske Stad, den levede paa Sundtoldens Minder med ærværdige Handelshuse, et historisk berømt Apotek og Kronborg med Hamlet som Turistattraktion. Paa Rigsdagen havde Staden været repræsenteret af „Storheder" som Professor Clausen, D. B. Adler og fra

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1873 til 1895 af General Thomsen, der i 70'erne var Krigsminister. Allerede i 1895 rykkede Smedene fra Skibsværftet frem mod Generalen. De opstillede den lille iltre Maskinarbejder Chr. Rasmussen, der fik 786 Stemmer mod Generalens 1103. Saa døde General Thomsen 28. Juni 1896 og Smeden nappede Kredsen med 19 Stemmers Flertal fra en lokal Proprietær. Siden holdt han den til sin Død den 20. Novbr. 1916.

Peder Christensen var under dette Chr. Rasmussens Stabschef og Organisator af Partiets politiske Arbejde i Staden. Hans høje, lyse Skikkelse, hans djærve Tale og hans aldrig svigtende Initiativ vandt ham Venner, ogsaa udenfor Meningsfællernes Kreds, og Jyden voksede helt sammen med den nordsjællandske Kystby.

I 1906 efter det store Valgslag, da Chr. Rasmussen, stadig haardt trængt, fældede „Antisocialisten" ORSagfører Kuhn, og Peder Christensen havde udfoldet al sin Energi, blev han valgt ind i Helsingør Byraad og fandt her sit Livs Virkefelt.

Der er næppe nogen Købstad i Danmark, hvis Historie er saaledes endevendt og behandlet som Helsingørs; en Række Kapitler vil for Eftertiden behandle Peder Christensens Styre som en betydningsfuld Periode i Stadens Historie. Det ligger desværre udenfor vor Opgave. I 1919 blev han Byens Borgmester i den bevægede Efterkrigstid, da alle Verdens Skatte syntes at ligge for den Haand, der vilde tage dem. Hans Borgmesterhistorie kan ikke skrives endnu, og de Hverv hans Stilling har medført, omfatter alt, hvad Staden har at betro en dygtig kommunal Arbejder.

Chr. Rasmussen sad i Folketinget for Helsingør til sin Død, og ved Valget 22. April 1918 blev naturligt Peder Christensen opstillet og valgt som hans selvfølgelige Arvtager. Men allerede 26. April 1920, da det nye Valg kom, stillede han sig ikke. Partiet fik Redaktør J. P. Larsen som Repræsentant for Helsingør og Peder Christensen var udenfor Rigsdagen til 29. Marts 1930, da han indtraadte i Landstinget i Stedet for Tobakshandler Henrik Nielsen, Roskilde. I 1924 var han blevet Medlem af Erhvervsministeriets Industriudvalg og Socialministeriets Arbejdskommission af 1925.

Herluf Trolle, der ogsaa var interesseret i Skibsbygning, sagde, da han inspicerede et saadant Arbejde, nogle Ord som: „Hvi bærer vi gyldne Kæder?" Borgmesteren i Helsingør kan uden Blusel gentage Herluf Trolles Ord. — Herluf var jo ovenikøbet et Bysbarn og hans Epitafium hænger i Nicolaj Kirke, mens hans Hus staar i Stengade.

Paa Rigsdagen har han nu Sæde i det erhvervspolitiske Nævn som Suppleant, og Rækken over de Udvalg, hvori han har deltaget i 1932—33, er anselig:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Finansministeriet Nr. 12 (Udlaan til Komm.)	1	Udvalg
Indenrigsministeriet Nr. 44, 45, 48 (Komm. Valg og Styrelse), 53 (Indfødsret)	4	„
Socialministeriet Nr. 55, 56, 57, 48, 60 (Off. Forsorg, Forsikring, Arbejdsløshed, Krise)	5	„
Handel og Søfart Nr. 78 (Krisefond), 84 (Lukketid)	2	„
Ikke vedtagne Love Nr. 11 (Skattelempelser for Beboelseslejligheder), 26 (Valutavæsen)	2	„
Ialt	14	Udvalg

ANDERS PETER HANSEN, Husmand.

Født 6. Maj 1876. 9. Medlem af Landstinget for 2. Kreds, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt

A. P. *HANSEN* er vistnok Landstingets flittigste Husmand, og hans 16aarige Arbejde i Tinget har bragt ham ind i et stort Arbejde. Han er født i Askeby paa Møen, hans Fader var Husmand, og efter endt Skolegang søgte han at udvide sine Kundskaber paa Aftenskole. Hans Hjem var meegt fattigt, og han var den ældste af 12 Søskende, saa allerede fra 7 Aars Alderen maatte han tjene til Føden. Det var de trange Forhold i Hjemmet, der bestemte hans politiske Anskuelser, og da han til Tider arbejdede paa Sukkerfabrikken i Stege og desuden som Murerarbejdsmand kom han i Forbindelse med den socialdemokratiske Fagbevægelse. Han er en fast Karakter og hans Ledetraad i Livet, siger han, har altid været Ærlighed mod Arbejdskammerater og Medmennesker og Troskab mod sin Overbevisning. Paa dette er han blevet en overbevist og trofast Partimand.

Som en solid og husholderisk Mand kom han i 1909—25 ind i Sogneraadet og fra 1922 er han Medlem af Præstø Amtsraad. Desuden har han været Sognefoged i Stege Landsogn og er det endnu, ligesom han er Formand i Stege Menighedsraad siden 1930 og i en Aarrække har været Formand for den lokale Husmandsforening og Sogneraadet til 1925.

Det kan uden Overdrivelse hævdes, at en Mand som A. P. Hansen er selvskreven til en Plads i Folkestyrets Landsting, prøvet og paalidelig i al sin Færd, en rolig og besindig Mand. Men hvad der er endnu mere ejendommeligt, en usædvanlig Arbejder i den ansvarsfulde Gerning paa Tinge.

Han blev valgt til Landstinget med højeste Valgmandsstemmeantal den 11. Maj 1918. Nu sidder han i Finansudvalget, i det erhvervspolitiske Nævn, Sygekasseudvalget, og i 1932—33 var han indvalgt i 27 Udvalg.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

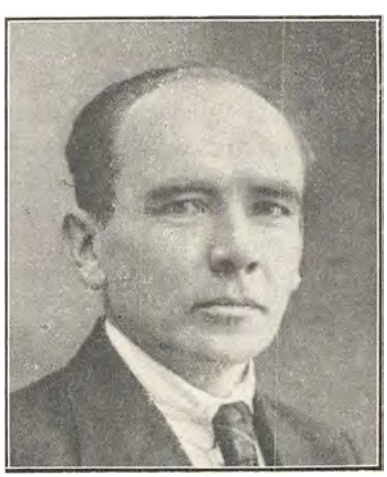
Finansministeriet Nr. 13 (Grundstign.skyld), 14, 15 (Skat)	3	Udvalg
Landbrugsministeriet Nr. 28 (Statshusmænd), 29 (Mindre Landbrug), 32 og 33 (Eksport), 35 og 37 (Afsætning af Kød), 38 (Gæld for Landbrugere)	7	„
Indenrigsministeriet Nr. 45, 46, 47 (komm. Valg og Landkomm.styre), 49 (komm. Ejendomsskatter), 54 (Sygeplejersker)	5	„
Handel og Industri Nr. 82, 83 (Kartofler og Sukkerordning)	2	„
Søfart og Fiskeri Nr. 89 (Laan til Fiskere)	1	„
Justitsministeriet Nr. 101 (Tjenestemænd), 103, 104 (Rettens Pleje), 109 (Tvangsakkord)	4	„
desuden i ikke vedtagne Lovforslag Nr. 13 (Lægegerning), 14 (komm. Ejendomsskatter), 29 (Forhyring), ligesom han var Medlem af Beslutningsudvalgene, 4 (om Fragt internationalt), 7 (Hviledage internationalt)	5	„
Ialt ..	27	Udvalg

JOHANNES TH. CHRISTOFFER HANSEN, Lærer.

Født 24. November 1881. 5. Medlem af Landstinget for 5. Kreds, Socialdemokratiet.

JOHANNES THEODOR CHRISTOFFER HANSEN er Lærer i Brande, i Jyllands Hjerte, selv er han født i København, hans Fader var fra Køge. Han gik i de forenede Kirkeskoler fra 1892—96, kom paa Kontor og derfra paa Vesterbro Seminarium, efter til 1906 at have vikarieret blev han Lærer i Brande, og der har han virket i snart 30 Aar.

Han var tidligt politisk interesseret og Socialdemokrat fra Hjemmet, og som saadan blev han Formand for den lokale Partiforening fra 1914, Hjælpekassen 1917—21 og Medlem af Sogneraadet 1921—25. Skatteraadet fra 1925.

Først i 1920 gik han ind i aktiv Politik og stillede sig til Folketinget ved „Generalstrejkevalget" som det hed, Valget efter Paaskekrisen mod Jensen Flø i Give. Først i 1928 valgtes han til Landstinget og kom samtidig ind i Amtsraadet.

Lærer Hansen er en middelhøj Mand, hvis Optræden er præget af Bestemthed og de mange Aars Lærergerning. Han hører til den Generation, som det Estrupske Højre i Ungdommen forbitrede, og allerede 1901 deltog han i Agitationen for Johan Ottosen paa Frederiks-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

berg. Hans særlige Felt er Socialreformer, Skole og Skattespørgsmaal, og han har været Partiets Ordfører gentagne Gange. Endnu hører han til Tingets „Menige", men har været meget benyttet i Udvalg, saaledes i 1932—33:

Finansministeriet Nr. 13 (Grundstykn.skyld), 14, 15 (Skat)	3	Udvalg
Landbrugsministeriet Nr. 28, 29 (Statshusm. og mindre Landbrug), 38 (Laan til Landbrugere)	3	„
Indenrigsministeriet Nr. 46 (komm. Valg), 49 (komm. Ejend.skat, Sekretær)	2	„
Socialministeriet Nr. 55, 56, 57 og 58 (Forsorg, Forsikring, Arbejdsanvisning), 60 (Krise)	5	„
Handel og Industri Nr. 82 (Kartoffelindustri)	1	„
Søfart og Industri Nr. 89 (Laan til Fiskere)	1	„
Undervisningsministeriet Nr. 112 (Forfatter- og Kunstnerret), 116 (Lærerløn)	2	„
Ikke vedt. Lovforslag Nr. 14 (komm. Ejend.skat), 26 (Valutavæsen)	2	„
Ialt	19	Udvalg

ALBERT JENSEN, Urmager.

Født 19. Juni 1869. 11. tingvalgte Medlem af Landstinget, Socialdemokratiet.

ALBERT JENSEN hører til de 13 i 1918 valgte Landstingsmænd af Partiet, der betegnede Sejren over den priviligerede Valgret. Han er selvstændig Haandværker, altsaa noget anderledes stillet end de fleste Socialdemokrater, født i Sindal, altsaa Vendelbo og Søn af en Husmand og Sognefoged.

Allerede 1895 var han etableret som Urmager og senere tillige Guldsmed i Svendborg. Socialdemokrat fra Svendeaarene blev han Forretningsfører for Arbejdernes Brugsforening fra 1907 og Fællesbageriet fra 1911. Fra 1897 var han den lokale Partiforenings Formand, blev 1908 Medlem af Hovedbestyrelsen. Fra 1902 havde han siddet i Byraadet og Svendborg—Faaborg Banens Direktion, ligesom han blev Bevillingshaver for Svendborg-Faaborg Banen.

I Landstinget indtraadte han altsaa 11. Maj 1918, da Socialdemokratiet raadede over saa stort et Stemmetal (16,532), at det kunde besætte en Plads i Fyns Stift, den første i Rækken, nu besætter Partiet to. Den 26. Sept. 1926 udtraadte Albert Jensen, da han blev tingvalgt ved Martin Olsens Død, og Husmand P. C. Petersen erstattede ham. Han tingvalgtes atter i 1928. — Albert Jensen er blandt de første af

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Partiets lokale Købstadshaandværkere, i Tiden før 1918 var Partiets Landstingsmænd kun 4 i Tallet, og kun een, Lewinsky, var lokal Næringsdrivende. Ved Valget i 1918 blev Tallet sat op til 15, og af disse var foruden Lewinsky, Cigarhandler F. C. Sørensen lokal Næringsdrivende og Johan Hansen Købmand. De tre var Husmænd, en Præst (Pastor Dahl), Resten, med Undtagelse af Fru Nina Bang, Fag-Politikere. Før 1920 stod Socialdemokraterne i Valggruppe med de radikale.

Albert Jensens Udvalgsliste i 1932—33 er følgende:

Landbrugsministeriet Nr. 32, 33 (Eksport)	2	Udvalg
Offentlige Arbejder Nr. 72 (Nedlæggelse af Jernbaner)	1	„
Handel og Industri Nr. 84 (Lukketid), 85 (Stempling af Guld)	2	„
Søfart og Fiskeri Nr. 89 (Laan til Fiskere), 92 (Sejlads paa Grønland)	2	„
Justitsministeriet Nr. 98 (Biografteatre), 109 (Tvangsakkord Færøerne)	2	„
Ikke vedtagne Love 29 (Forhyring)	1	„
Ialt ..	10	Udvalg

H. P. JENSEN, Borgmester.

Født 24. Juni 1864. 10. Medlem af Landstinget for 2. Kreds, Socialdemokratiet.

PAA RIGSDAGEN sidder otte folkevalgte Borgmestre, en forhenværende og tre Raadmænd. De seks Borgmestre har Sæde i Landstinget, tre er Socialdemokrater, to Konservative og en Venstre. H. P. Jensen er en af de første. Han er Haandværkersøn fra Brylle ved Odense, og hans Vej er de socialdemokratiske Borgmestres. Teknisk Skole i København, Journalistik, en Aflægger af Socialdemokraten i Nykøbing F., rodfæstet Redaktør, Ligningskommission 1906, Byraad 1909, opstillet til Folketing i Sakskøbing — lidt sent — 1917 — 20 og Landstingsmand i anden Omgang efter den store Udvidelse i 1918. Til Slut Borgmester i Nykøbing F. 1924.

I Mellemtiden har han været Indehaver af den Række lokale og Partihverv, der falder i en socialdemokratisk Redaktørs Lod. Han er Formand for „de Samvirkende" i Stiftet og for Kredsorganisationen. Da han tillige er historisk interesseret, er han Formand i Stiftsmusæet Falsters Minder og Næstformand i Centralbiblioteks Bestyrelse. Han sidder i Markedshallens Bestyrelse, er Skatteraadsmedlem og Ejendomsskylds-Vurderingsmand.

Skolet i praktisk Partipolitik i 30 Aar er

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

han velegnet til Arbejde i Tinget, han er Landstings-Sekretær, Medlem af Udvalget for Forretningsorden og deltager i udstrakt Grad i Udvalgsarbejdet. Saaledes i 1932—33:

Finansministeriet Nr. 12 (Udlaan til Kommunerne) ..	1	Udvalg
Landbrugsministeriet Nr. 35 og 38 (Eksport), (Laan til Landbrug)	2	„
Indenrigsministeriet Nr. 44 (Boligbyggeri), 45 (Kommunale Valg), 48 (Købstads Styre), 49 (Kommunale Ejendomsskatter)	4	„
Socialministeriet Nr. 55, 56, 57 (Social Forsorg)	3	„
Handel og Industri Nr. 83 (Sukkerordning)	1	„
Søfart og Fiskeri Nr. 89 (Laan til Fiskere)	1	„
Justitsministeriet Nr. 98 (Biografteatre)	1	„
Undervisningsministeriet Nr. 114 (Folkeskolen), 117 (Skolekomm. Færøerne)	2	„
Ikke vedtagne Lovforslag Nr. 11 (komm. Skattelempelser), 14 (komm. Ejendomsskatter), 20 Lærlingeforhold), 29 (Forhyring)	4	„
Ialt ..	19	Udvalg

MADS JENSEN (Aale), Husmand.

Født 6. Juni 1865. 14. tingvalgte Medlem af Landstinget, Socialdemokratiet.

M. C. *JENSEN* (Aale) er født i N. Snede, Søn af en Arbejdsmand og har i sin Ungdom faret til Søs. I 1892 slog han sig ned som Husmand i Aale, Tyrsting Herred, Vest for Horsens. Hans første offentlige Indsats var Afholdssagen. Han var fra 1899—1909 Formand for Sognets Afholdsforening og blev 1908 Formand for Udstykningsforeningen, da Jordspørgsmaalet rejstes. Først i Aaret 1917 kom han ind i Sogneraadet og i 1918 blev han indvalgt i Landstinget. — En Husmand fra Egnen om Tørning sidder godt gemt, og det forklarer, hvorfor Mads Jensen (Aale) ikke har en af Hverv spækket Fortid at opvise, men da han først var kommen frem i Dagslyset paa Rigsdagen, viste han sig at være en overordentlig brugbar Mand. I 1920 blev han Medlem af Valutafællesraadet, og Landstingets Finansudvalg, fra 1921 sad han i Overskyldraadet, 1923 i Traktatkommissionen og det erhvervspolitiske Nævn 1924—26. Han blev Formand for Jordfordelingskommissionen i de sønderjyske Landsdele fra 1924, d. v. s. man overdog denne jyske Husmand fra en afsides Hedeegn, en

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Række af Statens betydningsfuldeste Hverv. Hverv, som Partiets mangeaarige Medlemmer maatte vente paa i Aartier.

Det er overflødigt at konstatere dette, det er kun en Bekræftelse paa, at den sande Dygtighed altid vil blive taget i Brug uden Hensyn til andet, end netop den selv.

Husmanden fra Aale sidder nu i Finansudvalget, Udvalget for Forretningsordenen, Rigsretten og Overskyldraadet, ligesom han er Medlem af de betydningsfuldeste Udvalg om Dagens Hovedspørgsmaal.

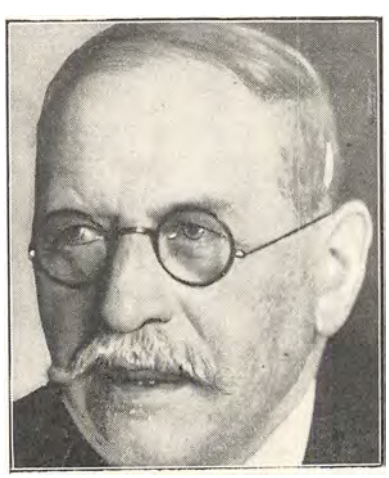
I 1932—33 var hans Udvalgsarbejde følgende:

Finansministeriet Nr. 13 (Grundskyld), 14 & 15 (Skat)	3	Udvalg
Landbrugsministeriet Nr. 28 (Statshusmænd), 33, 35, 37 (Eksport), 38 (Laan til Landbrug	5	„
Indenrigsministeriet Nr. 47 (Landkomm. Styrelse), 49 (Komm. Ejend. Skatter), 60 (Krise)	3	„
Handel og Industri Nr. 78 (Krisefond)	1	„
Ikke vedtagne Love Nr. 14 (Komm. Ejend. Skatter), 26 (Valutanævn)	2	„
29 (Forhyring) og endelig i Beslutn.udvalg 4 (international Befragtning)	2	„
Ialt ..	16	Udvalg

Her, hvor det drejer sig om at give Oversigt over Folkestyrets Rigsdagsmænd, er man forhaabentlig forlængst kommet udover at undre sig over, hvor Fattigfolks Børn udvikler administrative og legislative Evner; men det kan ikke andet end undre, at en Husmand fra Midtjylland i en Alder af op mod 60 Aar med eet viser sig at være i Besiddelse af Evner, der i en lang Aarrække ikke har været benyttede af Samfundet.

A. JOHANSEN, Hovedkasserer.

Født 13. December 1868. 9. tingvalgte Medlem af Landstinget, Socialdemokratiet.

DEN 18. Marts 1934 døde Fabrikant C. F. A. Lewinsky, der siden 1906 havde haft Sæde i Landstinget og tingvalgtes i 1920 og 1928. Han var i Anciennitet Nr. Een i Tinget, Formand for dets Landstingsbestyrelse og en erfaren Rigsdagsmand, højt til Aars, født som han var den 2. Marts 1858.

Ved hans Død fik Partiet i hans Suppleant A. Johansen en Arbejder af ganske særlig Betydning, navnlig nu under dets store Arbejde med Socialreformen. Paa visse Felter anses nemlig Johansen for at være Partiets mest indsigtsfulde Medlem, nemlig hvor det gælder Arbejdsanvisning og Sygekassevæsenet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

A. Johansen er født i Højelse i Københavns Amt. Han blev Smed og fik som saadan Arbejde paa Helsingør Skibsværft, hvor han blev Medlem af den socialdemokratiske Kreds, hvoraf afdøde Chr. Rasmussen og Borgmester Peder Christensen er udgaaede. Hans administrative Evner blev hurtigt taget i Brug af Partiet. I 1908 flyttedes han til Hovedstaden som Hovedkasserer for Maskinarbejderforbundet. I 1913 blev han Medlem af Ulykkesforsikringsraadet efter allerede i 1908 at være valgt til Arbejdsløshedsnævnet.

I 1926 blev han indvalgt i Ledelsen af de samvirkende Sygekasser som Formand og er som angivet Ekspert paa dette Omraade. Han har skrevet en orienterende Oversigt over Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring og er som sagt en sikker Mand i alt socialt Lovgivningsarbejde.

Lad det da være sagt, at vore Rigsdagsmænd er gode nok, og Folkestyret i dem finder et fortræffeligt Udtryk. Hvad vi her i vort Land savner, er den højeste og dybeste Viden hos Mænd, til hvem Folkestyret kan henvende sig og søge Belæring og Raad. Vi savner dygtige og kyndige *„Statsmandslærere"* snart sagt indenfor *alle* vort komplicerede Samfunds „Fag".

H. P. JOHANSEN, Kommunelærer.

Født 24. Marts 1881. 2. Medlem af Landstinget for 4. Kreds, Socialdemokratiet.

H. P. JOHANSEN er født i Ørslev og er Husmandssøn. Hans Barndomshjem, hvor han allerede som Barn blev paavirket til Forstaaelse af Arbejderklassens Kamp og Krav, den Kreds han i sin Ungdom færdedes i, da han besøgte Jonstrup Seminarium og særligt uddannede sig i Sløjd og Gymnastik, men ikke mindst Socialdemokratiets Kommunalpolitik og Rigsdagspolitik, som han lærte at kende, efter at han en kort Periode i Horne ved Varde og Nykøbing Mors var blevet Kommunelærer i Middelfart, var afgørende for ham, da han efter lange Overvejelser for 25 Aar siden meldte sig ind i det socialdemokratiske Parti. Fra 1913 sad han i Centralorganisationen og i 1917 valgte Partiet ham ind i Middelfart Byraad.

Hans særlige Interesse blev Skole- og Kirkespørgsmaal, men ogsaa med Forsikringslovgivning, Retslovgivning og Sociallovgivning har han arbejdet. I 1932 blev han Censor ved Lærereksamen.

Han blev opstillet i Odense Amt den 26. April 1920 og valgt, men ved det 3. Valg det Aar maatte han overlade sin Plads til Hauge. Den 23. Sept. 1924 indtraadte han i Landstinget (Datoen i Aarbogen 1933 er en Trykfejl) og genvalgtes 1932.

Han hører nu til de mest benyttede Medlemmer, sidder i Fællesudvalget og i 1932—33 i følgende Udvalg:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Landbrugsministeriet Nr. 28 (Statshusmænd), 29 (Mindre Landbrug)	2	Udvalg
Indenrigsministeriet Nr. 48 (Købstadsstyrelse)	3	„
Socialministeriet Nr. 55, 56, 57 (Forsorg og Forsikr.)	3	„
Justitsministeriet Nr. 101 (Tjenestemænd), 103, 104 og 109 (Retsplejeloven)	4	„
Undervisningsministeriet Nr. 113 (Nationalmusæet), 114, 115 og 117 (Skolelov og Skolekommission)	4	„
Ikke vedt. Lovforslag Nr. 33 (Hærens Omdannelse) og Beslutningsforslag internationalt om Hviledage	2	„
Ialt	18	Udvalg

JOHS. KRISTIAN JOHANSEN, Statshusmand.

Født 4. Januar 1878. 11. Medlem af Landstinget for 6. Kreds, Socialdemokratiet.

JOHS. KR. JOHANSEN er Søn af en Arbejdsmand, født paa Viborg Vestermark, og gennemgik efter endt Skolegang et Vinterkursus paa Vestbirk Højskole fra 1899—1900. Han erhvervede saa et Statshusmandsbrug i Kvosted pr. Løgstrup og drev det fra 1908—1932, da han flyttede til Løgstrup.

Han har i en Aarrække været Medlem af Taarup og fl. Kommuner og fra 1914—17 Medlem af Kommunens Hjælpekassebestyrelse. Fra 1914—17 var han Formand i Fjends Herreds Husmandsforening, er nu Formand for Partiets lokale Organisation og for Løvel Kredsens Kredsorganisation.

Hans Hovedinteresse er Politik og han giver selv sit Syn paa det Omraade saaledes: Han tror paa Klassekampen og anser Udtalelser om dens Afskaffelse for Floskler. Den ophører af sig selv, naar den økonomiske og sociale Ulighed er fjernet og de slettest stillede naaet paa Linie med de andre. Det er Lovgivningsarbejdets Opgave, og udfra dette opfatter han sin Rigsdagsvirksomhed; særlig er det Skolelovgivningen og Landbolovgivningen, der interesserer ham til Maalets Opnaaelse. Han beklager, at Landene isolerer sig, hvad vi staar værgeløse overfor. Folkestyret synes at skulle trænges tilbage af Enkeltmandsstyret eller Mindretalsdiktatur, det er Vejen tilbage til Middelalderen. Han tror paa, at Ændring i Styreformer kommer, at Samfundets Struktur vil blive omdannet. Dog tror han, at det, der truer, kun er forbigaaende. Han erkender, at der er Overflod paa alt og Produktionsmulighederne ubegrænsede, og dog giver disse Rigdomme sig kun Udslag i større Fattigdom. Fornuften paabyder dog Samkvem mellem Landene, en fornuftigere Arbejdsordning og retfærdigere Fordeling af Værdierne vilde gøre de store Produktionsmuligheder til en Velsignelse for Folkesamfundene, og ikke som nu til en Forbandelse.

Kr. Johansen, der er en stille og beskeden Landmand, fremsætter disse Tanker med en vis nervøs Uro. Vi tror, at han har mange Meningsfæller, desværre er disse hans Ord kun Spørgsmaal og Haab. Vejen gaar gennem Svar og Handling. Vi hidsætter hans Ord, men det maa være os tilladt her at gentage, hvad vi før har sagt: Vejen gaar gennem en Ordning af Pengesystemet

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

— det, vi har, formaar kun ved at producere at skabe „færre" Penge. Socialdemokratiet har endnu ikke vedkendt sig den Opdagelse, at forhøjet Løn i et Fag uvægerligt betyder færre Penge for *alle* andre, at alle Lovgivningsindgreb i Erhverv kun hindrer og skader, at alle Skranker for Samhandel er skadelige og at al Nød kan fjernes i det Øjeblik, man afskaffer Guld som Møntfod og tager en Værdimaaler, som ved sin Vækst automatisk skaffer flere Penge. Styreformen i et Land er ligegyldig, blot Styret er godt og Folket selv har Midler til at afgøre dette og gribe ind, om Styret svigter.

fot. Elfelt.

Men det gaar den Vej, derom kan ingen tvivle, og Overgangsformer er som Feber i Menneskenes Aarer, kun Tegn paa de sunde Kræfters Kamp mod Organismens Fjender.

Selvfølgelig er det Politikernes Sag at mobilisere de kampdygtige „Blodlegemer". Kr. Johansen har selv taget sig dette Arbejde paa. Og Sandheden i Ære skal det siges, at meget og godt Pionerarbejde har han og hans Partifæller udført.

Han var tidligt med og stillede sig i 1913, 1918 og 1920 som Socialdemokratiets Kandidat i Skive-Kredsen mod den radikale Hans Nielsen, Øster Dølby. Ved Valget i 1924 og følgende Valg i Løvel-Kredsen selv efter at han i 1918 var valgt til Landstinget. Det er næsten, som om Folketinget endnu for demokratisk Betragtning er det betydningsfuldeste Ting.

Johs. Kr. Johansen sidder i Udvalget for Andragender og er Suppleant i det erhvervspolitiske Nævn; desuden har han haft Sæde i følgende Udvalg:

Landbrugsministeriet Nr. 28 (Statshusmænd), 29 (Mindre Landbrug), 32, 33, 35, 37 (Kødproduktion og Eksport), 38 (Laan til Landbrug)	7	Udvalg
Indenrigsministeriet Nr. 46, 47 (komm. Valg og Landkomm. Styrelse)	2	„
Handel og Industri Nr. 81 (Kartoffelindustri), 83 (Sukkerordning)	2	„
Justitsministeriet Nr. 99 (Uniformsforbud), 104 (Rettens Pleje)	2	„
Undervisningsministeriet Nr. 113 (Nationalmusæet), 114, 116 (Skoler og Lærerløn), 117 (Skolekomm. Færøerne)	4	„
Ikke vedtagne Love Nr. 33 (Omdannelse af Flaade til Vagtkorps), 56 (Lockoutlov)	2	„
og Beslutningsudvalg om Hviledag internationalt	1	„
Ialt ..	20	Udvalg

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

N. P. JOSIASSEN, Redaktør.

Født 19. Januar 1873. 10. Medlem af Landstinget for 6. Kreds, Socialdemokratiet.

HVOR kan det være, at en Jyde knejser stolt, naar man kalder ham Vendelbo eller Sallingbo, men ser surt til en, hvis man siger han er Molbo? Det er usundt, derfor siger vi rent ud, at *N. P. Josiassen* er Molbo, født i Vrinners paa Mols og bosiddende den Dag i Dag i Grenaa.

Hans Livsvej er lidet forskellig fra hans Kollegers, de socialdemokratiske Redaktørers. Fra 1905 var han lokal Redaktør for Grenaa Socialdemokrat, kom 1909 ind i Byraadet og var 1908—27 Medlem af Partiets Hovedbestyrelse. Han var Formand i Partiets lokale Organisation, kom ind i Grenaa—Gerrildbanens Bestyrelse fra 1905.

fot. Elfelt

Der er meget lidt hos ham af det, man almindeligvis forbinder med „Molbo". Hans Optræden er bestemt, men hans Væsen vindende og forekommende. Hvad der særligt præger ham, er imidlertid et hurtigt Initiativ og en hurtig Opfattelse og Afgørelse.

Socialdemokrat har han altid været, han er tilfreds med det sociale Arbejde, hans Parti har udført, og deltager med Interesse i Udvalgsarbejdet. I Samlingen 1932—33 har han haft Sæde i følgende Udvalg:

Finansministeriet Nr. 12 (Udlaan til Kommunerne)	2	Udvalg
Indenrigsministeriet Nr. 44 (Boligbyggeri), 48 (Købstadsstyrelse)	2	„
Handel og Industri Nr. 82 (Kartoffelindustri)	1	„
Justitsministeriet Nr. 101 (Tjenestemænd), 103 (Retsafgifter), 104 (Retspleje)	3	„
Undervisningsministeriet Nr. 117 (Skolekomm. Færøerne)	1	„
Ikke vedtagne Love Nr. 11 (Skattelempelser), 20 (Forhyring) og i Beslutningsudvalg om Hviledage (internationalt)	3	„
Ialt	12	Udvalg

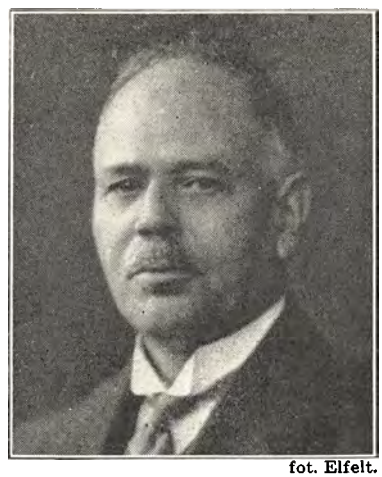
LAURITS KNUDSEN, Maskinarbejder.

Født 7. Juli 1869. 12. Medlem af Landstinget for 6. Kreds, Socialdemokratiet.

LAURITS KNUDSEN fremtræder som en ganske særlig Personlighed blandt sine Partifæller paa Rigsdagen. Vi har i det foregaaende skildret en Række Folketingsmænd og Landstingsmænd af Partiet, der udgaaede fra smaa Hjem er blevet Haandværkere og Arbejdere, derfra gaaet over i Journalistik eller

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Skolelærervirksomhed, blevet Redaktører, Byraadsmedlemmer, Amtsraadsmedlemmer, Borgmestre og derigennem Rigsdagsmænd. Ved Lauritz Knudsen staar vi overfor „Arbejderen", den Mand, der sætter sin Virksomhed som Maskinarbejder højt og i sin Stilling som Arbejder ser sin Berettigelse som Lovgiver. Da Laurits Knudsen i 1920 blev valgt ind i Landstinget, var det den almindelige Mening, at han burde opgive sit Arbejde paa Aalborg Gasværk, men han hævdede med Bestemthed, at han vilde vise: „at han stadig var *Arbejder*". Han siger dette med et Udtryk af Glæde over Arbejdet, der faar hans milde Øjne til at straale. Og han fastholder sin Bestemmelse; i 13 Aar har han passet begge Arbejder saavidt de har kunnet forliges. I September 1933 gik han af som Arbejder med Pension 64 Aar gammel. Dette er værd at antegne, ikke mindst fordi det er udtalt af en Mand med en udpræget Personlighed, men ogsaa fordi det bestyrker den gamle gode Sætning, at enhver er af Adel i den Stilling, han sætter sin Energi og Trofasthed ind paa. Laurits Knudsen elsker sit Parti og dets Gerning og Opgaver. Og han hører til dem, der kan gøre det Fyldest. Han er født i Randers, hvor han lærte, efter endt Læretid rejste han i Udlandet. Nitten Aar gammel var han allerede Sekretær i Smedenes Fagforening i Randers. Sit faste Ophold fik han i Aalborg, hvor han i 21 Aar har arbejdet paa Gasværket. Her blev han Formand for den lokale politiske Organisation i 2. Kreds og Formand for Maskinsmedenes og Maskinarbejdernes Forbund i Aalborg i 11 Aar. Det kan i denne Sammenhæng bemærke, at der er en særlig Stolthed knyttet til „Smeden"s Gerning, enhver, der har haft Lejlighed til at lære Haandværkskredse at kende, vil have lagt Mærke til, at Smeden altid under sit Navn paa Skøder og Obligationer sætter Betegnelsen *Smed*.

fot. Elfelt.

Men ogsaa som Landstingsmand har Laurits Knudsen vist, hvad han duede til. Han er Medlem af Fællesudvalget, Medlem af Jernbaneraadet, Revisor i Kongeriget Danmarks Hypothekbank og Stadens Repræsentant i de nordjyske Privatbaner. Desuden har han i 1932—33 deltaget i følgende Udvalg:

Indenrigsministeriet Nr. 45 (Komm. Valg), 54 (Sygeplejersker)	2	Udvalg
Socialministeriet Nr. 58 (Arbejdsanvisning)	1	„
Offentlige Arbejder Nr. 72 (Nedlæggelse af Jernbaner)	1	„
Handel og Industri Nr. 85 (Stempling af Guld m. v.), 89 (Laan til Fiskere, Sekretær), 92 (Grønlandsfiskeri	3	„
Justitsministeriet Nr. 98 (Biografteater), 109 (Tvangsakkord Færøerne)	2	„
Ikke vedtagne Love Nr. 20 (Lærlingeforhold), 33 (Om-		

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

dannelse af Hær og Flaade til Vagtkorps), 56 (Lock-outloven) og i Beslutningsudvalg (om intern. Befragtning ..... 4 „

Ialt .. 13 Udvalg

CARL F. MADSEN, fhv. Formand for de samvirkende Fagforbund.
Født 17. November 1862. 10. tingvalgte Medlem af Landstinget, Socialdemokratiet.

CARL F. MADSEN er en af Socialdemokratiets veltjente Generaler, der nu har søgt Hvile i sin Alderdom, men endnu er fuldkommen i Stand til at røgte den politiske Gerning, som han i sine Manddomsaar røgtede den faglige.

Han er født i Fredericia, kom i Skomagerlære og blev i 1895 Formand for Skotøjsarbejdernes Fagforening. I 1903 blev han Sekretær for de samvirkende Fagforbund og kom derved ind i Fagorganisationens Stab og Hovedkvarter. Under Martin Olsens Sygdom var han dens Leder. Samtidig blev han Forretningsfører for Fagets Forbund. I 1909 blev han Formand for Fællesorganisationerne, Bestyrelsesmedlem i socialdemokratisk Forbund og Brændselsforretningen, Arbejdernes Livsforsikring og Arbejdsnævnet.

Hans Tid var fuldt optaget med alle disse faglige Hverv, men i 1913 valgtes han tillige ind i Borgerrepræsentationen, hvor han sad til 1925. Han er Formand for Arbejderbevægelsens Arkiv og Medlem af Socialministeriets Arbejderudvalg. Fra sin ansvarsfulde Stilling i de Samvirkende trak han sig tilbage i 1928.

I aktiv Politik tog han først sent Del. Han tingvalgtes i 1920 og har siden da haft Sæde i Tinget, han er Medlem af Rigsretten, Næstformand i Landstinget og sidder i Udvalget for Andragender og i Fællesudvalget samt i det udenrigspolitiske Nævn.

En Mand som Carl F. Madsen spiller selvsagt under vore Samfundsforhold ganske den samme Rolle som Fortidens politiske og administrative Førstemænd. Naar Arbejdskampen rejste sig truende for alles Velfærd, var det ham, man saa hen til, og hans Skridt og Beslutninger var vigtigere end Statsministerens. Carl F. Madsen har altid været en bestemt Mand, men præget af roligt Selvherredømme og en velvillig Imødekommenhed i sin personlige Fremtræden, der tydeligt markerede Afstanden fra det tyvende Aarhundredes „grønne Forhandlingsbord“ og det nittendes røde Barrikader. Desuden er Carl F. Madsen en meget belæst og kundskabsrig Mand og hans Forhandlingsevne og Evne til at forlige modsatte Standpunkter er anerkendt af alle.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I Udvalgsarbejdet i 1932—33 sad han i følgende Udvalg:

Socialministeriet Nr. 58 (Arbejdsanvisning)	1	Udvalg
Offentlige Arbejder Nr. 72 (Nedlæggelse af Jernbaner)	1	„
Handel og Industri Nr. 85 (Stempl. af Guld)	1	„
Justitsministeriet Nr. 98 (Biografteatre), 108 (Tjenestemænd), 103—04 (Rettens Pleje)	4	„
Undervisningsministeriet Nr. 113 (Nationalmusæet) ..	1	„
Ikke vedtagne Love Nr. 20 (Lærlingeforhold), 29 (Forhyring), 56 (Lockoutlov), desuden i Beslutningsudvalgene om Befragtning, Hviledag og den engelske Handelstraktat	6	„
Ialt ..	14	Udvalg

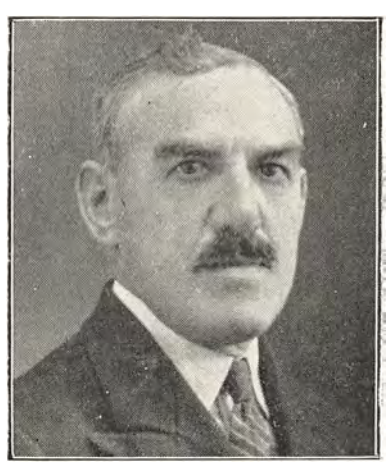
Et Blik paa ovenstaaende Liste vil for den Læser, der interesserer sig for eksempelvis Gennemgang af en Samlings Udvalgstemaer vise den veltjente Partimand, der gerne deltager i Kollegernes Arbejde, hvor man maatte ønske det, eller hvor hans Erfaringer er af betydelig Værdi.

JØRGEN MØLLER, Typograf.

Født 6. November 1877. 1. Medlem af Landstinget for 5. Kreds, Socialdemokratiet.

JØRGEN MØLLER er Sønderjyde, født i Sønder Balle i Haderslev Amt, hans Afstamning er dansk og først i 1903 fik han tysk Statsborgerret. Som ung rejste han en Del, og i Rhinlandene, lærte han ved Aarhundredskiftet de forskellige tyske Partier, Centrum, Nationalliberale og Socialdemokrater at kende i deres Modsætning; han valgte at slutte sig til Socialdemokratiet. Som Typograf var han i mange Aar knyttet til danske Blade, som Typograf og Medarbejder.

Han levede under de vanskelige Forhold i Sønderjylland, og disse bevirkede yderligere, at han sluttede sig nær til Socialdemokratiet.

Efter Verdenskrigens Afslutning kom han ind i Haderslev Byraad og blev Medlem af Bestyrelsen for Sygekasse, Sparekasse o. fl. Den 1. Oktober 1920 indvalgtes han i Landstinget for 5. Kreds (der var dannet ved Sammenslutning af Vejle, Aarhus, Skanderborg, Ringkøbing og Ribe Amter med de sønderjyske Amter), som den første folkevalgte sønderjyske Landstingsmand af Partiet og er siden genvalgt i 1928.

Han viste sig at være en særdeles brugbar Mand og har nu Sæde i Fællesudvalget og i det

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

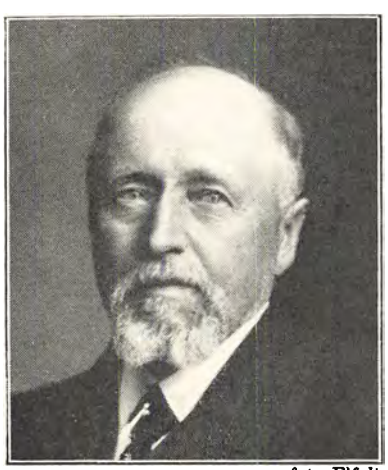
udenrigspolitiske Nævn som Suppleant. Hans Udvalgsarbejde for 1932—33 er følgende:

Landbrugsministeriet Nr. 37 (Regulering af Svineproduktion	1	Udvalg
Indenrigsministeriet Nr. 48 og 49 (Købstadsstyrelse og komm. Ejendomsskat), 53 (Indfødsret)	3	„
Offentlige Arbejder Nr. 72 (Nedlæggelse af Jernbaner)	1	„
Handel og Søfart Nr. 78 (Krisefond)	1	„
Undervisningsministeriet Nr. 112 (Forfatter- og Kunstnerret), 114 (Folkeskolen)	2	„
Ikke vedtagne Love Nr. 13 (Lægegerning), 14 (komm. Ejendomsskatter)	2	„
og i Beslutningsudvalg om intern. Fragt og eng. Handelstraktat	2	„
Ialt	12	Udvalg

JOHS. PEDERSEN, Kreditforeningsrepræsentant.
Født 21. Januar 1856. 9. Medlem for 5. Kreds, Socialdemokratiet.

JOHANNES PEDERSEN er Folketingsmand fra 1909 og af Alder næst Wiinblad den ældste i Tinget. Han er født i Brabrand ved Aarhus, hvor han efter sin Skolegang gik til Skræderfaget og drev det i ca. 40 Aar. Han er en af Landets ældste Socialdemokrater. Allerede i 1873 sluttede han sig i Aarhus til Partiet. I 1888 blev han Medlem af Brabrand Sogneraad.

Socialt interesseret var han altid, han gav i 1887 Stødet til Oprettelse af en Række forenede Sygekasser i Midtjylland, Aarhus- og Randersegnen, og blev fra 1889—94 Formand i Aarhus Amts Sygekasse. Af Menighedsraadet var han en Aarrække Medlem. Han er mangeaarig Repræsentant for Husmandskreditforeningen og fast bosat i Brabrand i Villa Søbanke med Udsigt over Søen med Constantinsborg og Bakken ved Viby. — Som Politiker optraadte han allerede, da han i 1906 under Forsvarsdebatten stillede sig mod Lærer Nielsen Jexen i Skjoldelevkredsen og til alles Forundring fik 1300 Stemmer mod Venstres 1311. Ved denne Lejlighed var det, han foreslog „Træbøsser og bare Næver". I næste Omgang 1909, da Valget stod paa Neergaards fremskudte Forter og Venstre var delt paa Spørgsmaalet, kom Johs. Pedersen stolt ind i Folketinget med 1448 Stemmer, der i 1913 var vokset til 1602, og han sad i Folketinget til Valget i 1920, da han maatte overlade tre andre veltjente Partifæller de tre Amtsmandater,

fot. Elfelt

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Partiet fik. Saa gik han over i Landstinget, da Borgmester C. Jacobsen, Vejle, døde 30. Sept. 1921, og i 1928 blev han genvalgt. Han har aldrig været fremme i første Række og hans høje Alder bevirker ringe Deltagelse i Udvalgsarbejdet. I 1932—33 følgende:

Indenrigsministeriet Nr. 47 (Landkomm. Styrelse), 49 (komm. Ejend.skat)	2	Udvalg
Handel og Industri Nr. 78 (Krisefond)	1	„
Ikke vedtagne Love (Ændr. i komm. Skatter) og Hypotekbanken	2	„
Ialt	5	Udvalg

CHARLES PETERSEN, Overportør.

Født 16. December 1877. 10. Medlem af Landstinget for 1. Kreds, Socialdemokratiet.

CHARLES PETERSEN er født i København og har fra sin Ungdom tilhørt Statsbaneetaten og det socialdemokratiske Parti. Allerede som Barn var han Socialist. Han har ganske særligt været knyttet til Jernbanens Tjenestemænds Sager og Interesser, blev Forretningsfører for Jernbaneforbundet og kom ind i Bestyrelsen for en Række forskellige Tjenestemænds Sammenslutninger.

Det er ikke lykkedes Socialdemokratiet som politisk Parti at samle Funktionærer og Tjenestemænd i underordnede Stillinger, som det i Aarenes Løb fast samlede Arbejderne. Nu da Partiet blev Regeringsparti, er Udsigterne større, men der vil altid være en stor Kreds, der ikke bliver Socialdemokrater. Netop derfor har der været stillet store Krav til Partiets Repræsentanter i Tjenestemandskredse, og i dette Arbejde i København har Charles Petersen været virksom Deltager.

Han traadte ind i Landstinget den 26. Marts 1928 ved Nina Bangs Død og har her været Partiets Ordfører for en lang Række Udvalg om Tjenestemænds Forhold. Han sidder i Finansudvalget, er Medlem af Statens Lønningsraad, Jernbaneraadet og er Formand for Statstjenestemændenes Centralorganisation.

I 1932—33 er hans Udvalgsarbejde følgende:

Socialministeriet Nr. 58 (Arbejdsanvisning), 60 (Krisetilskud til Kommuner)	2	Udvalg
Offentlige Arbejder Nr. 72 (Nedlæggelse af visse Jernbaner)	1	„
Handel og Industri Nr. 84 (Lukketid)	1	„

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Justitsministeriet Nr. 99 (Uniformsforbud) ..... 1 Udvalg
Undervisningsministeriet Nr. 116 (Lærerlønninger) .. 1 „
Ikke vedtagne Lovforslag Nr. 13 (Lægegerning), 26 (Valutavæsen), 56 (Lockoutlov) og i Beslutningsudvalget om Finansloven ..... 4 „

Ialt .. 10 Udvalg

Bortset fra Finansudvalgets omfattende Arbejde viser Listen et lidt spredt Arbejdsfelt.

P. C. PETERSEN, Husmand.

Født 10. November 1878. 6. Medlem af Landstinget for 4. Kreds, Socialdemokratiet.

PETER CHRISTIAN PETERSEN er født i Broager, Svendborg Amt, og uddannet i Landbrug. Han er udgaaet fra et fattigt Husmandshjem, og dette har været bestemmende for hans Valg af politisk Anskuelse. Hans Interesse for den sociale Ordning var tidlig vakt, særlig for de Syge og Gamle, og han har arbejdet for, at de smaa i Samfundet faar gode Kaar.

Han har altid været knyttet til det lille Landvæsen, blev i 1917 Medlem af Sogneraadet i Skaarup Sogn og af Sognets Skolekommission, men har iøvrigt ikke deltaget i det offentlige Liv.

Det er gaaet ham som adskillige andre, at han blev opstillet som Suppleant i 1926 og indtraadte i Tinget, da Urmager Albert Jensen, Svendborg, blev tingvalgt. Landstingsperioden er otteaarig, og det viste sig, at P. C. Petersen var en brugbar Mand, hvorfor han med seks Aars Erfaring som Landstingsmand blev genvalgt i 1932.

Han hører ikke til de fremtrædende i Tinget, er en sindig og robust Mand, der har faaet Sæde i en Række Udvalg, da Partiet har et stort Antal Pladser at besætte i hvert. Ordførerskabet for Partiet tilfalder som Regel enten de særligt sagkyndige eller de politiske Ledere.

I 1932—33 sad han i følgende Udvalg:

Finansministeriet Nr. 12 (Udlaan til Kommuner) .... 1 Udvalg
Landbrugsministeriet Nr. 28 (Statshusmænds Rentebetaling),, 29 (mindre Landbrug), 32, 33, 35, 37 (Afsætning og Eksport af Landbrugsprodukter), 38 (Laan til Landbrugere) ..... 7 „
Indenrigsministeriet Nr. 44 (Boligbyggeri), 46 (Komm. Valglov), 47 (Landkomm. Styrelse), 54 (Sygeplejer-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sker	4	Udvalg
Handel og Industri Nr. 82 (Kartoffelindustri), 83 (Sukkerordning)	2	„
samt i ikke vedtagen Lovforslag Nr. 11 (Lempelser i Ejend.skatter), 13 (Lægegerning), 26 (Valutavæsen)	3	„
Ialt	17	Udvalg

I. P. M. SIMONSEN, Redaktør.

Født 8. April 1869. 13. tingvalgte Medlem af Landstinget, Socialdemokratiet.

BLANDT Rigsdagens socialdemokratiske Redaktører indtager Simonsen som Redaktør for den store selvstændige Aarhus Socialdemokrat en meget fremskudt Plads. I aktiv Politik er han næst Borgbjerg og Wiinblad den ældste blandt Rigsdagens Socialdemokrater.

Han er født i Aarhus og udlært som Typograf, sluttede sig til Partiet og blev Formand for dets Fagforbund. Men samtidig kastede han sig over den politiske Side af Partiets Program, organiserede det socialdemokratiske Forbund i Aarhus og blev Medlem af Hovedbestyrelsen.

Det var P. Sabroe, der i 1888 slog „Demokraten" i Aarhus op til et af de mest udprægede og yderliggaaende Agitationsblade. Der var dog over hele Sabroes Person en saa udpræget Hjertelighed, at selv hans bitreste Modstandere tilgav ham hans ofte altfor uovervejede Angreb. I 1908 forlod han Aarhusbladet og Simonsen blev Redaktør. Bladet blev ved at være bidsk, men de ændrede politiske Forhold havde nu ført det ind i Magthavernes Rækker og Angrebene rettedes derfor væsentligst mod Militæret og de store Godsejere. Allerede som Journalist havde Simonsen ved Aarhundredskiftet ført en hidsig Kamp mod Godsejernes „Polakimport". Det haglede ned over „Demokraten" med Sagsanlæg og Fogedforbud. Simonsen dannede saa en Forening i Aarhus Amt til Bekæmpelse af Polakimport og blev dens Formand, indtil Fogedforbudene hørte op.

I 1916 angreb han heftigt Dommer Grundtvig for hans Brug af aarelang Arrest overfor Varetægtsfanger. Grundtvig var en retsindig men meget ensidig og doktrinær Embedsmand. Angrebene var i formel Henseende selv angribelige, og Simonsen fik i 1917 en Højesteretsdom paa 3 Maaneders Fængsel for Fornærmelse mod Embedsmand.

„Socialist" med Liv og Sjæl var Simonsen fra Ungdommen af, inden den mere parlamentariske Sprogform Socialdemokrat blev almindelig, og han har som sagt været med i den politiske Bevægelse fra Provisorieaarene i Halv-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

femserne. Han opdagede tidligt, at Arbejderne var en decideret *„Underklasse"*, og som saadan tilsidesattes, og denne Opfattelse fæstnedes, da han selv blev Kæmper i deres Kreds. Han saa, at Vejen ikke alene gik ad faglige Baner, der maatte Politik til, og det gjaldt om at overføre Fagforeningernes Organisation og Metoder til den politiske Sfære. Typograferne var organiserede i Fagforeningerne som nogle af de første, og Simonsen forstod, at der maatte en organiseret Forening til. Nu ved alle det, men den Gang var det nyt, der var i alle Lag og Kredse en vis Skræk for at blande Politik ind i borgerlig Gerning. Og Simonsen gik saa med sin politiske Interesse ind i Fagbevægelsen for at udvide den til politisk Virksomhed.

Allerede i 1908 stillede han sig i Æbeltoft mod N. Th. Neergaard, han fik 466 Stemmer. I 1901 og 03 stillede han sig i Skjoldelev mod Nielsen Jexen og fik 953 og 939 Stemmer. Det blev dog først efter Nielsen Jexens Afgang, at Socialdemokratiet med Johs. Pedersen, Brabrand, tog Kredsen. I 1906 stillede Simonsen sig ikke, men under Folketingsvalget i 1909 stillede han sig i Hornslet mod Amtsforvalter N. P. Jensen. De radikale havde opstillet Pastor Povlsen, der fik 997 Stemmer og næste Aar tog Kredsen. Simonsens 389 Stemmer vilde sammenlagt med Povlsens have skaffet de radikale Kredsen, men der var ingen Alliance. I 1910 stillede Simonsen sig i Grenaa, men opnaaede kun lidt over Halvdelen af Petersen Nyskovs Stemmeantal og bedre gik det ikke i 1913.

At en energisk og erfaren Politiker som Simonsen ikke før 1918, da Forholdstalsvalgmaaden slog Porten op for Partiet til Rigsdagen, skyldes vel nok den Omstændighed, at han har været stærkt bundet til sit Blads Opland; i Aarhus sad Partifælle Sabroe, i Skjoldelev Johs. Pedersen, Odder havde Redaktør C. Jacobsen som sin Kandidats Kreds, og i Aarhus 2 sad først Harald Jensen og senere Samuelsen.

I 1918 blev Simonsen valgt i Aarhus Midtkreds og siden genvalgt. I 1924—25 fik han Sæde i Fællesudvalget og hørte efterhaanden med til den snævrere Kreds af betydende Partifæller. Efter 14 Aars Virksomhed i Folketinget blev han tingvalgt til Landstinget den 1. Januar 1932 ved Lyngsies Død.

Paa Rigsdagen er han et virksomt Medlem. Medlem af Valgprøve-Udvalget og Sygekasseudvalget. Hans Deltagelse i Udvalgsarbejdet i 1932—33 har været stærkt begrænset til specielle Sager.

Landbrugsministeriet Nr. 32, 33, 37 (Eksport og Afsætning)	3	Udvalg
Handel og Industri Nr. 78 (Krisefond), 85 (Stempling af Guld m. v.)	2	„
Undervisningsministeriet Nr. 112 (Forfatter- og Kunstner), 113 (Nationalmusæet), 116 (Lærerløn)	3	„
samt i ikke vedtagen Lovforslag (Lægegerning)	1	„
Ialt	9	Udvalg

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

H. R. STUMPH, Redaktør.

Født 24. December 1876. 7. Medlem af Landstinget for 5. Kreds, Socialdemokratiet.

fot. Elfelt.

H. R. STUMPH er født i Estvad ved Skive altsaa Sallingbo. Hans Fader var Skomager, og det blev han selv. En gammel Anekdote fortæller om Kong Christian IX's Besøg paa et Sygehus, hvor Kongen underholdt sig med Patienterne og spurgte hvordan deres Næring gik. En Tømrer og en Murer svarede: Storartet, Deres Majestæt. Den tredie, en Skomager svarede klagende: daarligt — grumme daarligt. Hvortil den gamle Konge bemærkede: De skulde blive Murer eller Tømrer, det gaar storartet for dem. Historien beretter ikke, hvorvidt Skomageren „blev ved sin Læst". Sikkert er det, at denne Profession aldrig har været gylden, og H. R. Stumph forlod den ogsaa i en ung Alder, da han begyndte at skrive i den lokale Socialdemokrat. I 1907 blev han Lokalredaktør i Holstebro, og det er han endnu.

Vi har ustandselig set, hvorledes dette er Vejen fremad for Socialdemokrater i offentligt Arbejde. Partiets Hovedbestyrelse optager Lokalredaktørerne, deres Partifæller stemmer dem ind i Byraadet og med Sæde, der vælges de ind i forskellige Bestyrelser. Stumph er Statens Repræsentant i Ørnhøj—Holstebro Jernbane.

Den socialdemokratiske Lokalredaktør bliver naturligt Raadgiver og Vejleder for Borgere i sociale Spørgsmaal, og Stumph fik mere og mere Interesse for den sociale Ordning og Højnelse af Arbejderklassen. Det maa ikke overses, at den danske Arbejderklasses høje Kultur og velordnede Levesæt i meget høj Grad skyldes de lokale Redaktørers daglige Arbejde, og det er kun rimeligt, at Partiet benytter netop dem i de lokale ledende Stillinger. Der er mange i Tallet, og det er kun et mindre Antal, der naar frem til Rigsdagen. Stumph indtraadte i Landstinget som Suppleant den 11. Febr. 1930 for Hattemager Carl Jensen, Esbjerg, og blev genvalgt 1932. Han er saaledes ret ny i Tinget. I 1932—33 sad han i følgende Udvalg:

Indenrigsministeriet Nr. 46 (Komm. Valg)	1	Udvalg
Handel og Industri Nr. 84 (Lukketid), 85 (Stempling af Guld m. v.)	2	„
Justitsministeriet Nr. 98 (Biografteatre)	1	„
Undervisningsministeriet Nr. 112 (Forfatter- og Kunstnerret)	1	„
samt i ikke vedtagne Lovforslag Nr. 33 (Hærens og Flaadens Omdann.)	1	„
Ialt ..	6	Udvalg

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

AXEL J. SØRENSEN, Redaktør, Borgmester.

Født 2. Marts 1882. 6. Medlem af Landstinget for 5. Kreds, Socialdemokratiet.

AXEL SØRENSEN er født i Horsens, hvor hans Fader var Forretningsfører. Han lærte Handelen i sin Fødeby, blev i 20 Aars Alderen Journalist ved Horsens Social-Demokrat, hvor den senere Krigsminister L. Rasmussen var Redaktør. I 1909 blev han, da hans Chef var optaget paa Rigsdagen, Medredaktør og var det til 1918. Fra 1909—19 var han Redaktør af Dansk Privatbaneblad.

fot. Elfelt

Som født Socialdemokrat og som ung ansat ved Partiets lokale Avis gennemgik han i Aarene 1906—17 alle de Stillinger, der i en dansk Provinsby efter Systemskiftet faldt i en socialdemokratisk Leders Lod og blev sluttelig indvalgt i Byraadet.

Af Hovedbestyrelsen blev han Medlem i 1906 og 1909 Formand for den lokale Organisation. Han er fra 1928 Formand for Arbejdernes Forsamlingsbygning. I Hjælpekassen indvalgtes han i 1908 og sad til 1917. Allerede 1915 var han Formand for Partiets Landsforening.

I 1917 begyndte hans kommunale Karrière, han blev indvalgt i Byraadet og Aaret efter Byens Borgmester.

Listen over hans offentlige Hverv omfatter Skolekommissionen, Arbejds- og Forsørgelsesanstalt og Kysthospitalet ved Juelsminde. Han har Sæde i Skanderborg Amtsraad, i Amtsvalgbestyrelsen, Oversundhedskommissionen, Teknisk Skole og Laanebestyrelsen i Amtet, sidder i Købstadsforeningens Bestyrelse, dens Laanebestyrelse og Havnesammenslutningen samt i saa forskelligartede Bestyrelser som Kommunens Kulkontor og Røde Kors i Folkekuranstalten ved Hald og i Andelsbankens Likvidation. Desuden er han knyttet til en Række lokale Privatbaner.

I 1913 var han opstillet i Horsens Landkreds mod P. Th. Nielsen, men blev ikke valgt. Horsens Kredsen var paa fast Haand hos Red. Hans Nielsen af Partiet som de andre sikre Kredse i Provinsen.

I Landstinget indvalgtes han først i 1932, da Mads Jensen Aale blev tingvalgt, men mødte selvfølgelig paa Rigsdagen som en Mand af Betydning og Erfaring med 25 Aars Arbejde i Partiet.

Han har i Samlingen 1932—33 haft Sæde i følgende Udvalg:

Finansministeriet Nr. 12 (Udlaan til Komm.), 13 (Grundstykn.skyld)	2	Udvalg
Indenrigsministeriet Nr. 45 (Komm. Valg), 48 Købstadsstyrelse)	2	„
Socialministeriet Nr. 55 (off. Forsorg), 56 (Folkeforsikring), 57 (Ulykkesforsikring)	3	„

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

samt Ikke vedtagne Lovforslag (Komm. Skattelempelser) ..... 1 „

Ialt .. 8 Udvalg

Et Eksempel paa et til et bestemt Omraade udelukkende knyttet Udvalgsarbejde.

C. F. SØRENSEN, Cigarhandler.

Født 18. Februar 1870. 6. Medlem af Landstinget for 1. Kreds, Socialdemokratiet.

C. F. SØRENSEN er Socialdemokratiets første Mand i Landstinget, i hvert Fald saa længe Partiet afgiver 3 Medlemmer til Ministeriet. Efter Lewinskys Død er han, der var Næstformand i Partibestyrelsen, bleven Formand og Indehaver af en Række Poster som Finansudvalget, Fællesudvalget, Overbevillingsnævnet og den interparlamentariske Gruppe. Han er født i København, hans Fader var Gasværksarbejder og han har siden 1892 og til 1919 været etableret som Cigarhandler i Staden. Hans politiske Løbebane former sig noget anderledes end de fleste af hans Rigsdagskolleger. Han er traadt ind i Politik som Borgerrepræsentant, valgt ved Socialdemokratiets Stemmer. Fra sin Barndom tilhørte han Partiet. Han valgtes 1908 til Borgerrepræsentationen og har nu i over 25 Aar haft Sæde der. Uden at være knyttet til Partiets faglige eller politiske Organisationer, eller dets erhvervsmæssige eller industrielle Sammenslutninger har han varetaget dets Interesser i Stadens Raad og der vist sig i Besiddelse af en betydelig Dygtighed og Arbejdsevne. Han er Medlem af Budgetudvalget, Københavns Skatteraad, Repræsentantskabet for Idrætsparken og Telefonabonnenterne, desuden Formand for Telefonudvalget.

Til Landstinget var han selvskreven i 1918 og valgtes i 1. Kreds sammen med Partiets betydeligste Medlemmer Bramsnæs, Nina Bang og Martin Olsen. Siden er han stadig genvalgt og har været stærkt benyttet i Tingets Arbejde. For den store Offentlighed er han kun lidet bekendt, men han har i Stadens Erhvervsliv en betydelig Indflydelse uden at være delagtig i Hverv af Forretningsnatur. — I Samlingen 1932—33 har han været Medlem af flere af de Udvalg, der beskæftigede sig med de afgørende politiske Sager.

Finansministeriet Nr. 12 (Udlaan til Komm.), 14 (Ændring af Reglerne for Indkomst- og Formuebeskatningen til Staten), 15 (Lov om Tillæg til Indkomst- og Formueskat) ..... 3 Udvalg

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

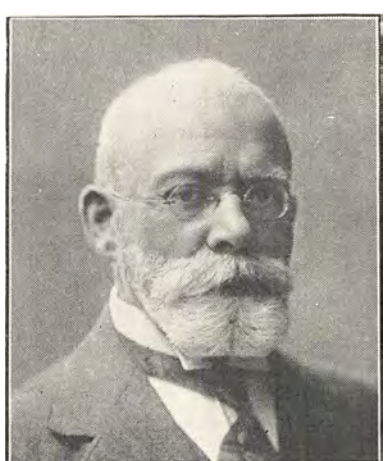
Landbrugsministeriet Nr. 35 (Kødordningen)	1	„
Indenrigsministeriet Nr. 53 (Indfødsret), 54 (Sygeplejersker)	1	„
Justitsministeriet Nr. 99 (Uniformsforbud)	1	„
Undervisningsministeriet Nr. 113 (Nationalmusæets Bygning)	1	„
Desuden i de Lovudvalg, hvor Kampen stod mellem Landsting og Folketing. Nr. 11 (Komm. Skattelempelser), 20 (Lærlingeforhold), 33 (Hæren og Flaadens Omdannelse) samt i Udvalget om Statsregnskabet og den engelske Handelstraktat	5	„
	Ialt .. 12	Udvalg

E. E. WIINBLAD, fhv. Redaktør.

Født 15. Maj 1854. Tingvalgt Medlem af Landstinget, Socialdemokratiet.

MENS Wiinblad endnu var Chefredaktør af Socialdemokraten, udtalte en Partifælle sig saaledes om ham: „Wiinblad ligner en Etatsraad" — det var den Gang slige Væsner endnu eksisterede. Manden havde Ret, Wiinblads Stilling overfor en Kontrahentforsamling, der nok kunde gøre Hovedet kruset paa en Redaktør, nødte ham til at optræde med tilknappet Værdighed overfor en Stab af Medarbejdere og Aflægger-Redaktører med kontormæssig Fasthed. Det prægede hans Væsen, sirlig havde han altid været, kølig Fornemhed og Reserverthed laa nu en Gang i hans Natur. Med sine 80 Aar er han sit Partis Nestor og Veteran, i lige Grad æret af Meningsfæller og Modstandere. Hans Livs Historie er et Hovedafsnit af „Socialdemokraten"s og kan her end ikke gives i Hovedtræk.

Edvard Emil Wiinblad er født i København som Søn af en Skrædder. Slægten er svensk. Han sled i det som Dreng, kom i Lære i Bianco Lunos Trykkeri og blev Svend i 1873. Han sluttede sig til det helt nye Internationale, blev 1875 Formand i Svendborgs Typografforening og kom i 1877 til Socialdemokraten som Typograf. Her var det, han „satte" sine Artikler fra Kassen med Typerne og trykte dem under Mærket „En Arbejder" eller „Den omvendte Verden".

fot. Elfelt

Han oplevede Husaraffæren paa Fælleden, Pios Flugt og Brix „Herold". Bransager har optaget Hørdums Udraab, da det saa ud til, at Bladet var færdigt. „Nu maa vi forsøge med Typografen, det gaar jo ad Helvede til alligevel". —

Vi ved, at det gjorde det ikke. I 1881 blev Wiinblad Socialdemokratens Redaktør, i 1884 havde Bladet 13,000 Abonnenter mod 2000 i 1881, og da Socialdemokraternes Fremgang paa Rigsdagen begyndte, gik Bladet i Halvfemserne op til ca. 50,000 i Oplag.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Wiinblads store Arbejde var at give Arbejderne *deres* Blad, hvor alle Spørgsmaal ensidigt afgjordes ud fra Arbejdernes Synspunkter og det kapitalistiske Samfund ufravigeligt angrebes „right or wrong the workmann". Forsaavidt saaede han en Dragesæd, som disse Metoder nu vendes mod hans eget Parti. Fanatisme kan man ikke kalde det, der laa kold Beregning bag Systemet og den forøgede Virkning skyldtes dette, at alle kunde se, at det store Flertal af det arbejdende Folk levede under Vilkaar, der ikke sømmede sig i Tiden. Det gav ham paa Forhaand det meste af Retten; det, der nu klinger lidt hult og opstyltet, var den Gang ærlig Sandhed. Man kunde ærgre sig over „Socialdemokraten"s Omgang med Sandheden og dens brutale Angreb, men bagved laa altid dette: de Folk har det ikke, som Borgere skal have det i et moderne, frit Land. Og hos Wiinblad var det Taktik, kun to Gange kom han ud over Grænsen, i 1892 og 94 fik han Fængselsstraf. I 1911 overgav han Redaktionen til Borgbjerg, der lagde Bladet i en mere almen Gænge, mere lyrisk, har man sagt, og mere intelligent. Wiinblad har skrevet det danske Socialdemokratis Historie og været Medlem af Socialdemokratiets Hovedbestyrelse siden 1878.

Han valgtes ind i Folketinget i den i Lov af 24. December 1894 oprettede Københavns 12. Kreds, der aldrig har været repræsenteret af andre. Efter 1918, da han den 22. April valgtes i København Frederiksberg Kredsen, genvalgtes han i Østre Storkreds, sidste Gang 2. December 1926. Han indtraadte 15. August 1928 som tingvalgt i Landstinget, hvor han nu har Sæde. Ordfører for Partiet har han flere Gange været, saaledes under Behandlingen af Loven om borgerligt Ægteskab og Bølleloven, Afskaffelse af Adel, Titel og Rang, Skolebespisning og i 1919 Oprettelse af Pressebureau. Han har ogsaa deltaget i den almindelige Debat og været virksom i Jernbaneforhold og Musæumssager. Men han har aldrig hørt til dem, der førte an paa Rigsdagen; det var Knudsen, K. M. Klausen og Borgbjerg. Om en Mand i hans Alder er kun dette nu at sige, at hans Navn tilhører Socialdemokratiet blandt de bedste, hans Skjold var altid uden Plet. Han var den, der gennem sit Blad opdrog den danske Arbejderstand til fagligt og politisk at tænke som Socialdemokrater.

Han har kun haft Sæde i eet Udvalg: Undervisningsministeriet Nr. 112 (Lov om Forfatter- og Kunstnerret) i den Periode, vi benytter 1932—33.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

D. VENSTRE

H. C. ANDERSEN, Førstelærer.

Født 2. Oktober 1881. 6. Medlem af Landstinget for 2. Kreds, Venstre.

H. C. ANDERSEN er født i Gunslev Sogn, hans Fader var Træskomager. Efter endt Skole gik han paa Johnstrup Seminarium og tog Skolelærereksamen 1902. Straks herefter blev han Hjælpelærer i et Aar i Bjerre ved Kalundborg, senere i Hillested. I 1906 fik han sin nuværende Stilling som Førstelærer i Horreby paa Falster. Han har i to Perioder været Formand i Værgeraadet og Leder af Sognets Ægeksport, ligesom han har været Regnskabsfører i Brugsforeningen og Formand i Menighedsraadet. Iøvrigt har han ikke deltaget i det offentlige Liv, men røgtet sin Gerning i den i 1920 opførte smukke Skolebygning.

I politisk Henseende var han som de fleste Falstringer Venstremand.

fot. Elfelt

I 1920 blev han opstillet til Folketingsvalg i Stubbekøbing ved de to første Valg det Aar, uden at opnaa Sæde i Tinget. Han blev atter opstillet i 1929 og havde igen et betydeligt Stemmetal. Da var han imidlertid allerede indtraadt i Landstinget som valgt 21. September 1928. Paa Rigsdagen har han Sæde i Udvalget for Andragender, Fællesudvalget og Toldraadet. Han har været Formand og Ordfører i 1932—33 i Udvalget om midlertidig Sukkerordning og om Biografteatervæsnets Ordning og desuden været Medlem af ialt 13 Udvalg, væsentligst om kommunale Forhold og Skolevæsen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

LEVY BLANG, Provst

Født 30. November 1889. Medlem af Landstinget for 3. Kreds (Bornholm), Venstre.

VENSTRES 28 Medlemmer af Landstinget repræsenterer saagodt som udelukkende „Land" i Modsætning til „By". Partiet bestaar i Landstinget af 9 Gaardejere, 2 Provinsredaktører, 4 Husmænd, 5 Lærere, deraf to Skoleforstander, 2 Proprietærer, 2 Præster, 1 Grosserer (Ribe), og 2 juridiske Embedsmænd og 1 Direktør (Stensballe).

fot. Elfelt.

Af de to Præster er Levy Blang den ene. Han er Bornholmer, født i Rønne, hvor hans Fader var Afdelingschef, hans mødrene Slægt er bornholmske Gaardejere. Han blev Student 1909, Kandidat 1914 og fik saa et Sognekald i Pederskær. Bornholmerne er Øboere, der ikke sætter større Pris paa Mænd fra andre Landsdele; dog erfarede Forfatteren af disse Linier i 1901, at de gjorde en Undtagelse med deres Præster. Tiderne er vel ogsaa i dette skiftede. I hvert Fald er Provst Blang nu Provst for det østre Provsti.

Han meldte sig tidligt til politisk Arbejde og blev i 1920 valgt som 2. Folketingsmand for Øen. Den 1. September 1928 opgav han sit Sæde i Folketinget og valgtes til Landstinget paa 8 Aar.

Paa Rigsdagen har han haft Sæde i 1932—33 i Udvalg vedrørende bl. a. Indfødsret og Skolevæsen. Han sluttede sig til Partiet i dets Modstand mod Statsforhyring af Søfolk, som var fremsat af Stauning som Søfartsminister. I Skoleloven gik Venstre med til at nøjes med Præsternes Tilsyn med Religionsundervisningen, idet han dog principielt ansaa hans Stilling som født Medlem af Skolekommissionen for det rigtige.

I P. BÆKGAARD, Husmand.

Født 25. Februar 1878. 14. Medlem af Landstinget for 5. Kreds, Venstre.

I. P. BÆKGAARD er en jysk Husmand fra Hedeegnen ved Herning, der iøvrigt nu breder sig for Øjet som et frugtbart Landskab. Han er født i Sneibjerg, men har nu sit Hjem i Vorgod, i en af Jyllands ejendommeligste Hedeegne, hvor tidligere Indlandsklitterne bredte sig som Minde om Istiden, og hvor der findes talrige Storstensminder fra Danmarks Oldtid og Forsvarsvolde fra Middelalderen. Landet om Vorgod Aa er ensomt, der er langt fra By til By og Naturen præger her Menneskenes Sind. Bækgaard er en alvorlig Mand, der har sluttet sig til den indre Missions Kreds, og erklærer, at det, at han er indtraadt i Rigsdagen, væsentligst skyldes indre Mission, og at han er udpeget til at virke for Missionens Interesser paa Rigsdagen. Han var Næstformand for Menighedsraadet siden 1912 og har af og til virket som dets

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Formand. Han er en stille og alvorlig Mand, der ikke udtaler sig meget og benytter sig af sin Hjemstavns Dialekt og Sprogformer.

Paa sin Egn var han fra 1913—25 Medlem af Sogneraadet og af Skolekommissionen. Praktisk Arbejde udførte han som Formand i et større Mergelselskab og er fra 1930 Medlem af Bølling m. fl. Herreders Skatteraad.

Som Venstremand blev han indvalgt i Landstinget. Han hørte til de Venstremænd, der interesserede sig stærkt for Forsvarssagen, da den bragtes frem i Begyndelsen af 20'erne. Han indtager en fremskudt Plads i Partiet, er Medlem af dets Landstingsbestyrelse og af Overskyldraadet, var i 1932—33 Formand og Ordfører i Lovudvalget om Statshusmænds Rentebetaling, i Lovudvalget om Folkeforsikring og om Kartoffelindustri, ligesom han forsvarede Venstres Modstand mod Ændring i kommunale Ejendomsskatter som Formand i Udvalget.

Ialt havde han Sæde i 17 Udvalg.

Der er vel næppe meget, der skiller denne alvorlige Venstremand af indre Mission, fra Lærer Vesterager, den konservative Lærer i Folketinget fra Vorgod Sogn.

J. V. CHRISTENSEN, Redaktør.

Født 10. Januar 1876. 3. tingvalgte Medlem af Landstinget, Venstre.

J. V. CHRISTENSEN er født i Vollerup pr. Flakkebjerg, hvor hans Fader var Gaardejer. Han tog Præliminæreksamen i 1893, blev samme Aar Medarbejder ved Sorø Amtstidende til 1902 og derefter et Aar ved Ritzaus Bureau.

Fra 1903 overtog han Ringsted Folketidende, Partiets store og udbredte midtsjællandske Avis. Han var Formand for Provinsjournalistforeningen i 1907—08 og for Venstres Redaktørforening fra 1921—24, og af Ringsted Skolekommission fra 1921—25. Som stærkt historisk interesseret blev han Medlem af Bestyrelsen i Sorø Amts historiske Samfund fra 1912—32 og af Bestyrelsen for Dansk-Engelsk Selskab. Han har øvet en udstrakt literær Virksomhed, der særlig har beskæftiget sig med Midtsjællands Historie, men ogsaa Provinspressens Historie har han behandlet. Ved sit Ægteskab med Zakarias Nielsens Datter blev han knyttet til den folkelige Forfatterkreds, hvis ypperste Repræsentant Zakarias Nielsen var.

Ogsaa i kommunal Virksomhed deltog han

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og er fra 1929 Næstformand i Ringsted Byraad. Til Landstinget indtraadte han som tingvalgt i 1924, da Højesteretssagfører Fritz Bülow udtraadte, og blev ved Periodens Udløb genvalgt 15. August 1928. Baggrunden for hans Valg i 1920 som 4. Suppleant for de landstingsvalgte Medlem mener han vistnok er den, at han foruden sit journalistisk-politiske Arbejde ved 8 Folketingsvalg havde været Venstres Kandidat, og fra 1700 havde bragt Stemmetallet op til 3100 i 1932.

Han indtager en fremskudt Stilling i Partiet, sidder i dets Landstingsbestyrelse som dens Sekretær, har Opsyn med Biblioteket, er Suppleant i det udenrigspolitiske Nævn og har Sæde i Rigsretten. I 1932—33 var han Formand i Udvalgene om Forfatter- og Kunstnerret, og i Udvalget om Nationalmusæets Bygning. Som Ordfører forsvarede han Partiets Stilling til de konservatives Lockoutlov, kunde ikke love Partiets Tilslutning og anbefalede at stemme mod den. Han havde i denne Samling Sæde i 10 Udvalg.

JOHANNES CLAUSEN, Proprietær.

Født 26. Juni 1878. 5. Medlem af Landstinget for 2. Kreds, Venstre.

JOHANNES KLAUSEN er født i Kaastrup ved Kalundborg, hvor hans Fader ejede Gaard. Efter endt Skolegang kom han senere paa Høng Vinterhøjskole og Tune Landbrugsskole. Sin Gaard købte han i 1903.

I den lange Tid han nu har været selvstændig Landmand, har han været Medlem af forskellige Bestyrelser indenfor det landbrugsfaglige Omraade, saaledes Formand for Holbæk Andelssvineslagteri og fra 1916 Næstformand for Danish bacon Co., London. Han var en Aarrække Medlem af Andelsslagteriernes Fællesbestyrelse fra 1918.

Venstremand har han altid været. Han siger selv paa sin rolige, sindige Maade, at han fra Ungdommen af har delt onde og gode Aar med Partiet. Han indrømmer, at visse af dets Grundsætninger i Øjeblikket er ude for en stærkere Belastningsprøve, men han tror, at naar den Politik, der er en Følge af Verdenskrigen og breder sig over alle Lande, en Gang har kulmineret, vil Tanken om den frie Vareudveksling, der er en Hovedbetingelse for al sund Produktion i alle Erhverv, igen komme til Højbords. Ikke alt gammelt er daarligt, siger han, og ikke alt nyt er godt. Han indrømmer, at Tiden kræver en ny Indstilling paa mange Omraader og nye Veje ogsaa for de politiske Partier — de maa vejes paa Vægtskaalen, et Sporskifte er maaske nødvendigt, men selve Skinnevejen maa vedblive at være den gamle.

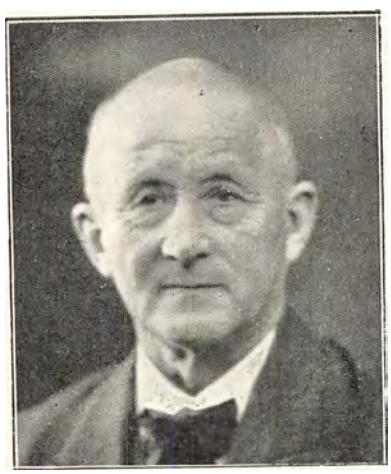
Johannes Clausen stillede sig i Kalundborg Kredsen ved Folketingsvalgene i 1920 uden at komme ind; han stillede sig atter i 1929, men var allerede 1928 bleven indvalgt i Landstinget.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Som en Følge af den fremskudte Stilling, han paa sin Egn har indtaget indenfor en Hovedindustri i Landbruget, naaede han hurtigt en vis Indflydelse paa Rigsdagen. Han sidder i Fællesudvalget, har i de forløbne Aar oftere været Formand og Ordfører i Udvalg, saaledes i 1932—33 i Udvalget om Udførsel af Landbrugsprodukter, om Foranstaltninger til Fremme af Afsætning af Kvæg og Oksekød, om Fortrinsret i Høsten 1933, for Gæld stiftet af Landboere til Anskaffelse af Saasæd, Frø og Kunstgødning. (Landbrugsmin. Nr. 38) samt været Sekretær i Udvalget om Udførsel af Kartofler. Han havde Sæde i 18 Udvalg, saa godt som alle vedrørende Landbrug, Landkommuner og Kriseforanstaltninger.

MADS DEGNBOL, Gaardejer.

Født 23. December 1866. 13. Medlem af Landstinget for 5. Kreds, Venstre.

ET gammelt Medlem af Rigsdagen — det var nu ikke Mads Degnbol, skønt det godt kunde have været ham — sagde til os forgangen Dag: „Naar De nu skriver om vores Rigsdag, saa husk endelig paa og skriv, at det var ganske anderledes hyggelige Dage dernede i den gamle Kaserne, hvor vi havde det hjemligt og rart uden Marmorgulv, Gibsfigurer, Stuk, Malerier og Ornamenter, hjemligt og lunt ligesom hos os selv, en stor hyggelig Familie. Nu er det blevet meget for fint — Herregud vi er dog hverken Kejsere eller Konger og behøver ikke et Palads."

Man forstaar dette Hjertesuk, som Johs. Ewald sagde til Arendse: „de gamle Dage er forbi". Med Demokratiet følger uvægerligt Nytidens Pragtsale, festlige Skolebygninger etc. Og hvorfor „klandre". Men de gamle mener, at det var nok saa hyggeligt i Fredericiagade. De gamle — ganske vist er Landstingets Medlemmer svært gamle, det maa være løjerligt for dem at afsætte Dommere og Stationsforstandere med 65, mens de selv nærmer sig de otte Gange ti. Men vi holder paa, at Rigsdagsmænd godt maa blive 90, Thygesen blev 99 i Landstinget. — Mads Degnbol er kun 68, han er født i Lem, hvor hans Fader Peder Sørensen var Gaardejer og ejede Gl. Degnbol, det gamle Degne-Bol i Lem. Han blev Ejer af Gaarden 1896, kom ind i Sogneraadet og i Bestyrelsen for Ringkøbing Amts Skytteforening og i Ringkøbing Landbobank. Som sine Amtsfæller var han Venstremand og kom ind i Landstinget i 1910 i Gdr. N. H. Buhls Plads, siden altid genvalgt og nu med 24 Aars Sæde i Tinget.

Landstinget ser meget anderledes ud nu, end da Mads Degnbol traadte ind under Grundlovshurlumhejet og den lige overstandne Fæstningskrig. Rigsretssagen mod I. C. Christensen og Berg og det første radikale Ministeriums Valgnederlag. Det bidrog maaske altsammen til den før omtalte Hygge, men

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

i Landstinget sad seks Grever og Lensbesiddere, Professorer, Geheimeetatsraader, Generalauditører (en findes jo endnu), Oberster, Konferensraader, en Ekscellence, selve Estrup m. v., hele 28 Højremænd af Samfundets Topklasse og kun fire Socialister. Det var vel Jyderne i Hjørnet fra 8., 9. og 10. Kreds, der skabte Hyggen. Degnbols to Kolleger fra 11. Kreds var begge Bankdirektører af Typen fra før 1915.

Men den, der har haft Lejlighed til at biografere Landstinget fra 1903, maa indrømme, at det *var* hyggeligt i den gamle Kaserne, og Degnbol sad der i hele 10 Aar.

I de følgende 15 Aar har han som gammel i Gaarde taget virksom Del i Arbejdet, hvis Tempo vel nok nu er lidt mere forceret end foreneligt med rigtig Hygge. Han har Sæde i Udvalget for Andragender, er Medlem af Grønlandsnævnet, men deltog i 1932—33 ikke overvættes i Udvalgene, kun 10 ialt, der iøvrigt behandlede vidt forskellige Sager. Han er nu avanceret til Næstaldersformand i Anciennitet, men Döcker er hele seks Aar ældre end han, Aldersformanden i Aar, Wiinblad hele 12 Aar ældre.

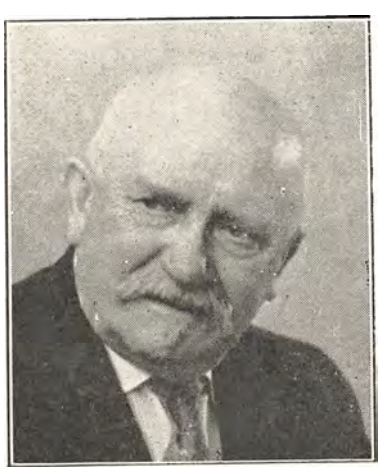
Tænk om en lige saa stor Alderdomsfjende som Zahle fik gennemført den Lov, at Rigsdagsmænd skulde gaa med 65, saa røg der to og tyve Landstingsmænd!

Vi er nu saa gammeldags paa et Punkt, hvor vi har vor egen Mening, at vi siger: „Vi holder paa de gamle, og saa et Par rigtig „gode" unge."

N. GISSELBÆK, Gaardejer.

Født 7. Februar 1870. 7. Medlem af Landstinget for 6. Kreds, Venstre.

N. GISSELBÆK er født i Villerup, hvor hans Fader var Gaardejer. Han besøgte Nørre Nissum Højskole 1894 og 1897, var Sogneraadsformand 1912—16 og sad i Thisted Amtsraad fra 1916—22. Fra 1916 var han Formand for Ringkøbing Amts Vareindkøbsforretning, Medlem af Andelsudvalget og i Bestyrelsen for Frøavlscentret Hunsballe. Fra 1918 Formand i Ørum Sogns Menighedsraad. — Saavidt muligt har vi prøvet at betegne de mange Stednavne nærmere, og vi vil da ogsaa her oplyse, at Villerup ligger i Thisted Amt ved Vestervig, 1/2 Mil fra Agger. Byerne Ørum og Bedsted ligeledes ca. 15 Kilometer fra Thyborøn Kanal, hvad der antyder, at Gdr. Gisselbæk endnu bor i sin Fødeegn. Han har altid tilhørt Partiet Venstre.

Han blev indvalgt i Landstinget i 1918 og siden stadig genvalgt. Han sidder nu i Finansudvalget, var Formand og Ordfører i 1932—33 for Udvalget om Statshusmænds Rentebetaling og sad ialt i 14 Udvalg vedrørende de forskelligste Lovemner.

Hans Speciale er dog vel nærmest den særlige Landbrugsindustri.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

H. HAUCH, Forstander for Landbrugsskole.

Født 6. September 1876. 2. Medlem af Landstinget for 6. Kreds, Venstre.

DET er et vanskeligt og betydeligt Hverv, der er lagt paa den Mands Skuldre, der i Landstinget skal være Leder af Landbovenstre. Og denne Mand er Henrik Hauch, Forstander for Asmildkloster Landbrugsskole.

Det er let nok at rive danske Landmænd i Næsen, at de, da Hartkornskatterne ophævedes og Statens første Prioritet i Jorden saaledes paa en vis Maade faldt bort, erstattede denne Prioritet med anden Pantegæld, der i Konjunkturtider voksede og gjorde dem til „Forpagtere for Kreditforeninger". Det er rigtigt, at Skattetyngen — om hvilken man den Gang ingen rigtig Anelse havde, kom til at hvile haardere paa Ikke-Landbrugere. Men det overses, at Prioriteringen skyldes de tekniske Krav til Landbrugenes Apparat, de af Toldlovgivning forvoldte høje Priser paa Materiel og den stigende Kultur og Levefods Krav til, hvad der for svunden Tid var opfattet som ren Luksus, samt i høj Grad den stadig stigende Folkeløn og Byernes magnetiske Indvirkning paa Landbrugets naturlige Arbejdskraft. — Det maa ikke glemmes, at „de gode Aars" Indtægt gik til enestaaende Opdrift i vort Hovederhverv, vi var nationalt langt forud, vore Tiders rastløse Fremskridt og Krigens bitre Lære har givet andre Nationer et kolossalt Fremstød. Men Livets Kaar er disse, at Gæld er Gæld, hvor forsvarligt det end var at stifte den. Og Gælden er mere end noget andet vort Landbrugs Ulykke i Tiden. At man er naaet til noget saa forfærdende ulogisk af Hensyn til et forældet og fortvivlet Pengesystem ved Lov at *ødelægge* Landbrugets Produkter, betegner Ulykken i dens yderste Fase. Kun ved at producere, producere og atter producere kan et Samfund trives og holdes oppe-

Saadan kan det ikke blive ved at gaa. Alle ser det, og Landbrugets første Mænd staar stillet overfor en Opgave, der kun kan løses ved Samarbejde med andre Kredse, der er forblindede nok til ikke at se, at den eneste Vej ud af Uføret er gensidig Forstaaelse; hvad der er skadeligt for Landbruget, selv om det i Øjeblikket synes at bringe Arbejdere, Handel og Industri Gavn, er dødssikker med Tilbageslagets Kraft ødelæggende for alle. I denne vanskelige Situation er Hauch en af dem, der skal tage Ansvaret overfor sine Fæller og overfor de andre.

Henrik Andreas Rosenauer Hauch er født i Sønder Nissum, hvor hans Fader var Gaardejer. Han uddannedes til Skovvæsnet, fik Forst og Jagtbrev 1897, men gik saa i Lære paa Lyngby Landboskole og Askov, derfra til Landbohøjskolen og blev saa Medlem af et af Skolens betydeligste Hold, Landbrugskandidat i 1902. Efter et Par Aar at have virket som Lærer ved Lyngby Landboskole og rejst i Udlandet, blev han 1908 Forstander for den nyoprettede As-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mildkloster Landbrugsskole ved Søen skraas over for den gamle Stad med de tc lave Kirketaarne. Skolen voksede straks til en af de mest betydende i Landet, og dens Forstander blev hurtigt en af Landbrugets mest søgte og benyttede Teoretikere, fra de jyske Foreningers gik han over i de samvirkende danske Landboforeningers Bestyrelse, blev dens Sekretær og Formand for Statens Grundforbedringsvæsen. I 1932 blev han de samvirkende Landboforeningers Formand, i 1930 var han blevet de jyskes Formand. Desuden har han en Række lokale Hverv.

Men sideordnet med denne hans Livsvirksomhed og hans Deltagelse i Landbrugets Sammenslutningsvirksomheder gaar hans politiske Gerning, som han optog, da han i 1918 valgtes til Landstinget i 6. Kreds og er stadig genvalgt.

Paa Rigsdagen blev han straks en ledende Kraft i Partiet Venstre, som han altid har tilhørt. Han var Ordfører for Lensloven, for Ægteskabsloven, var Medlem af Socialraadet, Lensnævnet og mange andre. Nu sidder han i Partibestyrelsen som Næstformand, mens Tingets Formand, Jensen Kleis er Formand. Fra 1929 er han Medlem af Tilsynsraadet ved Landbohøjskolen, fra 1931 Vicepræsident i dansk-engelsk Selskab, Vicepræsident i Landbrugsraadet.

Han er Medlem af Rigsretten og det udenrigspolitiske Nævn (med Suppleant Rytter), han er Suppleant i det erhvervspolitiske Nævn og Formand i Finansudvalget.

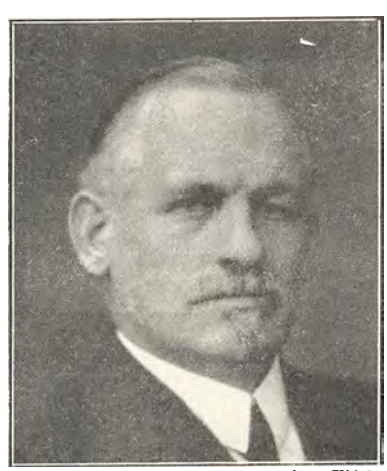
I Udvalgsarbejdet er han selvskreven Formand og Ordfører i en Række betydelige Sager. I 1932—33 Medlem af 14 Udvalg og Ordfører i de fire.

Myndig og fast, en ægte Jyde og en af vore mest erfarne Landbopolitikere, er han ubetinget en af Rigsdagens første Mænd. Men som allerede Shakespeare siger: „they that stand high, have heavy blasts to shake them; paa Dansk: „Vinden rusker stærkt i Skovens højeste Kroner". Den Plads, paa hvilken Henrik Hauch nu staar, er omsuset af bidsk og bidende Blæst. Et Held, at der er det „Tømmer" i ham, som der ubestrideligt er.

JENS HØYER, Forpagter.

Født 23. August 1872. 12. Medlem af Landstinget for 5. Kreds, Venstre.

JENS HØYER er Sønderjyde, født i Øster Lindet, men Elev i Kongeriget paa Skibelund Friskole og senere paa Askov og Tune Højskole. Han blev Forpagter paa Hovgaard i Øster Lindet i 1896, senere af Billeslund fra 1898.

fot. Elfelt

Han var Medlem af Bestyrelsesraadet for det gensidige Forsikringsselskab Danmark, er i Bankraadet for Haderslev Bank og har som Forpagter under Gram, der hørte til Stamhuset Giesgaard, været knyttet til den danske Slægt Brockenhuus Schack. Da Gramsby fra at være Grænseomraade blev dansk Land, knyttedes Høyer til dansk Politik og blev som Ven-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

stremand valgt ind i Landstinget 1928 som Suppleant. Da Borgmester Fink afgik, fik Høyer den 4. Sept. 1930 Sæde i Landstinget. I 1932—33 sad han i 12 Udvalg, væsentligst Landbrugsministeriet og Indenrigsministeriet vedrørende, men havde da ogsaa Sæde i Biografteaterudvalget, Udvalget om Tjenestemænd ligesom han sad i Udvalget, der forkastede Loven om Statsforhyring.

HANS JEFSEN-CHRISTENSEN, Gaardejer.

Født 28. Februar 1880. 1. tingvalgte Medlem af Landstinget, Venstre.

VALGLOVEN af 1920 indeholdt den Bestemmelse, at det 19. Medlem af de tingvalgte skulde være Sønderjyde, og den 7. September 1920 valgtes Jefsen-Christensen, som Sønderjyde, af Tinget til Landstingsmand, og har siden haft Sæde i Tinget. Han hører til dets mest anvendte Medlemmer og har Sæde i Finansudvalget, det udenrigspolitiske Nævn, Sygekasse-Udvalget og Rigsretten, hvorhos han er Suppleant i det erhvervspolitiske Nævn.

Hans Jefsen-Christensen — Navnet Jefsen betegner ham som det betegner Dr. Moltesen som Sønderjyde — er født i Nøreby Visby Sogn i Tønder Amt. Han opvoksede og udlærtes i Landbrug, besøgte Thestrup Højskole og dyrkede selvstændig Studiet af nationale Problemer, med særlig Henblik paa det sønderjyske Spørgsmaal ved Studium af Danmarks og Nordens Historie. Efter Genforeningen helligede han sig Studiet af almen politisk Litteratur.

Han har altid deltaget i det praktisk-politiske Liv i Sogneraad og Amtsraad og har samlet sine praktiske Erfaringer. Ogsaa i Tysketiden var han virksom i dette, som Formand for sønderjysk Skoleforening, siden 1910 stod han midt i Skolespørgsmaalets Strid og Nationalitetskampen, og det var saaledes naturligt, at han straks valgtes til Landstinget efter Genforeningen den 7. Oktober 1920, som den af Loven bestemte Sønderjyde. Af de i 1920 tingvalgte er han den 4. nu siddende, Döcker, C. F. Madsen og Godskesen er de tre andre.

Han er desuden Medlem af Tønder Amts-Skoledirektion og Skoleraad, af Skærbæk Vurderingskreds, Sønderjyllands Laanekasses Bestyrelse, Formand for Tønder Amts Akkordforening, Næstformand i Landeværnet og desuden Medlem af Bestyrelsen for Foreningen til Tuberkulosens Bekæmpelse og Bestyrelsen af det sønderjyske Fond.

Hjemmehørende i den nordvestlige Del af Tønder Amt, hvor Kampen førtes heftigere end noget andet Sted for Danskheden, er den høje, kraftige men rolige Mand opdraget i en politisk Skole, hvor Risikoen var af en anden Art end hos os, og Undertrykkelsesmidlerne anvendtes med stor Hensynsløshed.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Han tilhører Venstre og benyttes meget i Udvalgsarbejdet. Saaledes var han i 1932—33 Formand i Indførselsudvalget og i Beslutningsudvalget om internationale Fragtregler, desuden sad han i 16 Udvalg.

JOHANNES JENSEN, Redaktør.

Født 28. December 1864. 10. Medlem af Landstinget for 5. Kreds, Venstre.

DER sidder to Venstreredaktører i Landstinget, en Sjællænder J. V. Christensen og en Jyde Johannes Jensen. Han er født i Herning „lige midt i det hele", men som ung gjorde han, der var uddannet Typograf ved Herning Folkeblad, et Svip til Sjælland og var 1887—90 Redaktør af Præstø Avis. I 1891 var han med til at stifte Fredericia Dagblad og forlagde, som Redaktør, igen Residensen til „Bautastenen mellem tvende Have". I „Landsoldaten"s By slog han Rod. Han kom ind i Byraadet 1903—09 og igen 1917—29, var folkevalgt Borgmester 1918—21.

Læseren tror vist nu, at vi har taget fejl og sat en Socialdemokrat ind i Rækken af Vensres Landstingsmænd. Men han er rigtig nok som Venstremand, selv om hans Løbebane er de socialdemokratiske Typografers, Redaktørers, Borgmestres og Rigsdagsmænds saa lig som to Draaber Vand hinanden. Bare mangler Ministeren i Toppen.

Ogsaa i politisk Løbebane melder Ligheden sig. Hvad N. P. Stensballe ikke evnede i 1909, det førte Johs. Jensen igennem, han slog i 1910 Laust Rasmussen med 2047 Stemmer mod 1871. Det var den Gang Højre støttede Venstre i Forsvarssagen, men i 1913, da Højre stillede Grathwohl op, røg de 400 Stemmer, og Johs. Jensen fik kun 1674 mod Laust Rasmussen, der med 1853 fortsatte sin Sejrsgang til han endte som „Landsoldaten"s Minister. I 1920 blev Johs. Jensen valgt i 5. Kreds til Landstinget. I Mellemtiden var Johs. Jensen blevet en stor Mand i Fredericia. Han var 1898—1919 Medlem af Provinsbladorganisationens Bestyrelse og blev dens Formand, Formand for Haandværkerforeningen i Byen, Medlem af Købestævnets Bestyrelse fra 1917—30 og blev 1921—29 Medlem af Købstadsforeningens Bestyrelse, 1921 Formand for dets lokale Sparekasses Tilsynsmand.

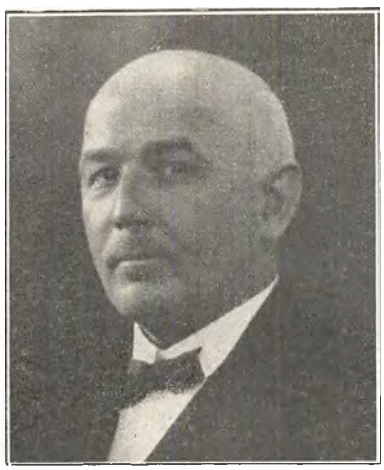
Paa Rigsdagen var han Medlem af Partibestyrelsen, sidder i Fællesudvalget og det erhvervspolitiske Nævn, samt har i 1932—33 haft Sæde i 21 Udvalg. Han er jo nu ved de syv Gange ti, men med hans Arbejdslyst og Evne er der ikke noget i Vejen.

Det Billede, der ledsager vor Tekst, er taget fra Venstres Almanak. Johs. Jensen er ikke fotograferet i de senere Aar, og vi beklager, at vi ikke har kunnet præstere et mere tilfredsstillende Portræt.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

J. P. JENSEN STEVNS, Borgmester.
Født 6. Februar 1872. 7. Medlem af Landstinget for 2. Kreds, Venstre.

J. P. JENSEN STEVNS er født i Sierslev, hvor hans Fader ejede Gaard. Han blev Student 1894, cand. jur. 1901, Rigsdagsstenograf 1893—1906. Efter at have været Sagførerfuldmægtig i 4 Aar blev han Fuldmægtig paa nordre Birk 1905 og samme Aar Sekretær ved Tyendekommissionen. Aaret efter blev han By- og Herredsfuldmægtig i Storehedinge og fandt der sit blivende Sted, ligesom han her tog Tilnavnet Stevns. Han fik som Fuldmægtig 1906—20 en betydelig Forretning, blev Formand i den lokale Banks Direktion 1912 og 1913 Medlem af Byraadet, til han i 1921 valgtes til Borgmester. Som en indflydelsesrig Mand i Egnen blev han Medlem af Købstadsforeningens Bestyrelse fra 1922, Medlem af Politikommissionen og Automobiludvalget af 1925, samt Formand i Østsjællands Jernbaneselskab.

Han blev valgt til Landstinget i 1928 og toges straks i Brug af Partiet. Han er Formand i Valgprøvelsesudvalget, sidder i Finansudvalget og var i Samlingen 1932—33 Ordfører i Udvalg om Købstadskommuners Styrelse, Forsikring mod Ulykkestilfælde, Ændringer i Tjenestemandsloven og Tilføjelse til Retsplejeloven. Ialt havde han Sæde i 16 Udvalg.

Retspræsident Rytter er vel nok Venstres „Kronjurist" i Landstinget, men Jensen Stevns er vel saa nok hans Suppleant. Begge har de det fælles, at de er Gaardmandssønner, der er gaaet den juridiske Vej, Rytter Kancelli- og Hovedstadsvejen, Jensen Stevns den praktiske Herredsfuldmægtigs, der i gamle Dage var bred og „givtig", men nu er en smal og ikke særlig lukrativ Trappe til et Embede.

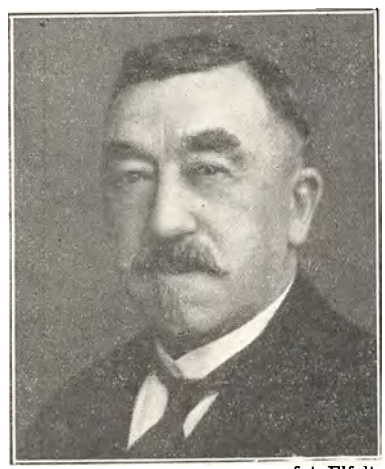
J. JENSEN KLEJS, Sparekassedirektør, Landstingets Formand.
Født 19. Maj 1863. 8. tingvalgte Medlem af Landstinget, Venstre.

UNDERLIGT nok det eneste Parti paa Rigsdagen, der har bevaret en traditionel Form, en Baggrund, der fører tilbage til den første danske Rigsdag, og et Præg, der for Almenbevidstheden er dansk Rigsdagspræg, er Partiet Venstre. Der er noget historisk udbredt over Partiets Sikkelser, de staar Fortiden nærmere end nogen anden dansk Korporation, og den historiske Patina giver Partiet en bred, imponerende Værdighed, der føles hjemmevant og ægte folkelig, selv efter at de gamle Skikkelser efterhaanden er gaaet ud af Rigsdagsbilledet. De kofteklædte Bønder, som Rimestad talte om, da han protesterede mod, at man kaldte Landstinget „et aristokratisk Ting", er vel nu færre, men Typen findes trods den moderniserede Klædedragt, Mentaliteten og Tænkesættet er som de gamles. Gaardmandpartiet Venstre er endnu en

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Faktor i dansk Rigsdagsliv. En af de ældste Repræsentanter er nu Landstingets Formand, Sparekassedirektør fhv. Gaardejer J. S. Jensen Klejs — og Bønderne, som de nationalliberale spottede for 60—70 Aar siden, danner nu Rigsdagens Aristokrati!

Jørgen Sørensen Jensen Klejs er Søn af Gaardejer Jens Andersen i Nebsagerskov ved Horsens. Han gik paa Grejsdalens Landbrugsskole og fik i 1886 sin egen Gaard i Kleis i Raarup Sogn. For det Sogns Raad blev han i 1900—1903 Formand og fra 1902—10 Medlem af Vejle Amtsraad. Han valgtes 29. Maj i Bjerre Kredsen, hvor han med 3016 Stemmer mod 2079 fældede dens mangeaarige Folketingsmand, der hed Gaardejer Jørgen Jensen, ligesom han selv. Han maatte saa anlægge Navnet Klejs, ligesom hans Modstander, den radikale Jørgen Jensen, kaldte sig Onsted efter sit Hjem.

fot. Elfelt.

Jensen Klejs stod Neergaard nær og valgtes paa sit Forhold til Forsvarslovene som Neergaardsk Venstremand i 1909, Kredsen holdt han siden, blev valgt i Bjerre 22. April 1918, men ikke den 26. April 1920. Den 6. Juli 1920 valgtes han dog igen, men valgtes ikke den 11. April 24. Derimod blev han 1. Oktober 28 valgt til Landstinget i 5. Kreds og den 8. August 32 tingvalgt til Landstinget, hvis Formand han nu er. De Ord, hvormed disse Linier indledes, passer tilfulde paa ham. Han anses for at være en af de dygtigste Gaardmandsstands-Repræsentanter, en paalidelig Arbejder, en sindig Jyde med snart 30 Aars politisk Erfaring og et grundigt Kendskab til Arbejdet paa Rigsdagen. Selvfølgelig har han i Aarenes Løb være betroet en Række Ordførerskaber i de Sager, der særligt angaar Landbrugsvæsen, Skattepolitik og Sparekasse- og Bankvæsen. Han var Ordfører for Skattelovene i 1920—22 og beklæder — ligesom han i Tides Løb har beklædt — et stort Antal Tillidshverv. Han har været Medlem af Landsoverskatteraadet, Bank- og Sparekassekommissionen, Valglovskommissionen af 1921, Prisreguleringskommissionen, Valuta-Fællesraadet, det udenrigspolitiske Nævn 1922—24, og Formand for de samvirkende jyske Spareforeninger, Lyngby Landbrugsmusæum og Nationalbankens Repræsentantskab, for ikke at tale om en Række Tillidshverv i Tiden fra 1900 til nu.

Det, der maa forbavse, er, at han aldrig har været Minister, og det er næppe forkert at antage,, at han ikke har ønsket det selv, faa Gaardmandsrepræsentanter har været længere fremme i det offentlige Liv end han, der nu er sit Partis Formand i Landstinget og anses for et af dets mest betydende Medlemmer.

Mon der i Gaardmandskredse endnu skulde være en Rest tilbage af „Alderens Prærogativ". Det vilde glæde mange at se en ung, frisk og frejdig Fornyer af vort bærende Erhvervs Politik og Traditioner

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

MADS CHRISTIAN JENSEN, Kutterfører.

Født 5. September 1871. 2. tingvalgt Medlem af Landstinget. Venstre.

fot. Elfelt.

MADS CHRISTIAN JENSEN er født paa Jegind Ø i Randers Amt som Søn af en Fisker. Efter endt Skolegang blev han selv Fisker. Efter endt Skolegang blev han selv riet i 50 Aar, dels i Kattegat, dels paa Nordsøen.

Ligesom Folketingsmand Ludvigsen er det hans Stilling i Fiskerierhvervet, der har ført ham ind i praktisk Politik. Siden 1913 var han Formand i Landsorganisationen Dansk Fiskeriforening, i hvis Bestyrelse han har siddet siden 1907. Han nærer den Opfattelse, at Fiskeriet i sin Struktur staar Landbruget nær, det er et frit Erhverv, d. v. s., det er baseret paa en Mands individuelle Arbejde, og Liberalismen er den Linie, der passer det bedst. Derfor er han Venstremand. — Han har hjemme i Grenaa og valgtes i 1920 som Suppleant for den tingvalgte Jørgen Berthelsen af Aalborg, et af Partiets betydeligste Medlemmer. Da Berthelsen døde 4. Januar 1922, traadte M. C. Jensen den 5. Januar 1922 i hans Sted og er siden genvalgt.

Paa Rigsdagen har han i 1932—33 været Ordfører for Udvalget om Laan til Fiskere og ialt siddet i 8 Udvalg, væsentligst Socialministeriet vedrørende. Han sluttede sig til Modstanden mod det socialdemokratiske Forslag om Regler for Forhyring og Mønstring af Skibsmandskab, fremsat af Stauning som Søfartsminister i Oktober 1932, der vilde indføre Statsforhyring.

RS. JØRGENSEN, Gaardejer.

Født 5. Januar 1874. 3. Medlem af Landstinget for 4. Kreds, Venstre.

RS. JØRGENSEN er af fynsk Gaardmandsafstamning og født i Ferritslev, Rolfsted Sogn i Odense Amt.

Han har al sin Tid tilhørt Landbruget og blev tidligt Ejer af den Gaard i Ferritslev pr. Utterslev, som han driver. Venstremand var han altid og blev i 1909 Formand for Rolfsted Venstreforening, en Post han beklædte til 1922. Fra 1914—22 var han Formand for Kerteminde-Kredsens Venstre. Kerteminde-Kredsen var i Provisorietiden Højre, efter Systemskiftet tog P. Pinstrup den, men maatte i 1909 aflevere den til den en Gang velkendte Redaktør A. P. Andersen — Greve An-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

dersen kaldet paa Grund af sit Omgangsforhold til Grev Frijs og iøvrigt den eneste frikonservative Folketingsmand, Historien kender. I 1910 blev Kredsen radikal. Dr. phil. Eduard Larsen holdt den til 1918, Gdr. Henningsen til 1920.

Rs. Jørgensen, der sluttede sig til Kl. Berntsens fynske Venstre, blev dets Formand i 1922. Samtidig var han første Suppleant for Statsminister Madsen-Mygdal i 4. Landstingskreds, og da denne gik over i Folketinget, valgt i Sønderjylland for Proprietær I. A. Hansen, Langeland, ved hvis Død 6. Marts 1932 han indtraadte i Tinget.

Paa Regeringen havde han i 1932—33 haft Sæde i 9 Udvalg, de 5 vedrørende Landbrugsministeriet. Han sad i Udvalget om Steinckes Lærlingelov, som Venstre ikke i fuldt Omfang kunde støtte, og de Konservative mod satte sig.

NIELS KR. KRISTENSEN, Gaardejer.
Født 23. Oktober 1861. 8. Medlem af Landstinget for 6. Kreds, Venstre.

N. K. KRISTENSEN er født i Holm-Farsø Sogn, hvor hans Fader ejede Gaard. Han besøgte som ung Højskole og erhvervede en Gaard i Nørre Tranders ved Aalborg, som han ejer endnu.

Fra 1904—16 var han Medlem af Aalborg Amtsraad, Formand for Cement Andelsforeningens Bestyrelse og Medlem af Andelsudvalget og Bestyrelser af flere Andelsforetagender.

Han kom tidlig ind i Politik. Allerede i 1913 indvalgtes han i Landstinget for 7. Kreds, da Statsrevisor N. P. Madsen-Mygdal den 19. Oktbr. 1913 afgik ved Døden, og Suppleringsvalg afholdtes 21. November s. A. Siden har han — i Anciennitet den femte i Landstinget — haft Sæde i Tinget, hvor han som mere end tyveaarigt Medlem har Sæde i Partibestyrelsen og Finansudvalget.

Han deltager jævnt i Udvalgsarbejdet. 1932—33 i 14 Udvalg, men staar iøvrigt gennem den lange Række Aar som en af de mere stille i Partiet, som han iøvrigt følger trofast i alt. I Modsætning til de fleste af Kollegerne er han en lille, vims Mand, der trods sine 73 Aar altid har travlt.

JENS MØLLER NØRGAARD, Højskoleforstander.
Født 25. December 1872. 6. Medlem af Landstinget for 6. Kreds, Venstre.

JENS MØLLER NØRGAARD er Vendelbo, født i Nørgaard ved Vraa. Han fik sin videre Uddannelse paa Højskole, studerede saa som flere af sine her omtalte Kolleger, Landvæsen, og blev 1899 Landbrugskandidat.

Han kom straks til Vraa Højskole, der lededes af den bekendte Jørgen Therkelsen og senere af dennes Svigersøn, Pastor Berthelsen, og blev efter denne

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Forstander for Skolen, der havde betydet mere end nogen anden for den grundtvigske religiøse og politiske Bevægelse i Jylland.

I 1913 blev han Formand i Hjørring Amts Landboforening til 1934 og kom ind i Bestyrelsen for de samvirkende jyske Landboforeninger. I den lille Stationsby Vraa, der ligger om Højskolen og spreder sine Grunde over det flade Landskab, blev han en af de ledende Mænd efter Thomas Larsens Forflyttelse, vel nok *den* ledende. Han blev Formand for Vraa Bank og Vraa Andelsmejeri og Formand for Mejeriforeningen Vendsyssel, for Akkordudvalget og for Driftslaaneforeningen i Amtet. Han regner sin politiske Opvaagnen tilbage til Provisorietiden med den stærke Stemning, der gav sig Udslag under Kongebesøget paa Brønderslev Marked, hvor Befolkningen viste den gamle Konge Mishagsytringer, der bevirkede, at han aldrig mere besøgte Jylland. Det var Skattenægtelserne, Riffelbevægelsen og Gendarmernes Tid med Kampen mod „Ministeriet Estrups lyseblaa Nødvendigheder". Paa Venstres Førere, Berg og I. C. Christensen, havde han fast Tro, og han betragter Partiet som det mest frisindede af alle.

Først i 1932 er han valgt til Landstinget. Det forundrer noget men forklares ved, at Hjørring Amt altid har haft *„faste"* Folketingsmænd af Venstre. Han sidder i Udvalget for Andragender og havde i 1932—33 Sæde i 6 Udvalg, væsentlig Landbrug vedrørende.

P. C. NEDERGAARD, Sognepræst.

Født 13. November 1868. 8. Medlem af Landstinget for 2. Kreds, Venstre.

N. *CHRISTENSEN NEDERGAARD* er født i Ravnholt Bording Sogn. Hans Fader var Sognefoged og blev Repræsentant i Kreditforeningen i Herning. P. C. Nedergaard tog teologisk Embedseksamen 1893, han deltog i sin Kandidattid i kirkelige Møder, først i Helsingør og senere i Ikast.

I 1894 blev han residerende Kapellan i Holmsland, den langstrakte Hede og Klittange, der afgrænser Ringkøbing Fjord fra Vesterhavet gennemskaaren ved Nymindegab og Hvide Sande, et ejendommeligt men barkst og ensomt Landskab. Fire Aar efter blev han kaldet til Sognepræst i Gjerding ved Lindenborg i Aalborg Amt paa Grænsen til den lille Vildmose.

I dette Sogn, der er beskrevet i en Monografi og knyttet til Fruen paa Lindenborgs Hi-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

storie, virkede han i en Række Aar. Sit nuværende Kald fik han i 1909 i Gjerlev Løse Herred ved Slagelse, som Modsætning et smilende og frugtbart sjællandsk Landskab, her stiftede han Hjem og har siden virket der.

Han har altid tilhørt Venstre og været interesseret i Samfundsopgaver. Ved Valget til Landstinget var han opstillet i 1928 og blev saaledes Suppleant for Fru Inger Gautier Schmit, da hun 24. April 1929 som valgt til Folketinget udtraadte. Han indtraadte i Tinget 9. Maj 1929 for Perioden til 1936.

Han har Sæde i Udvalget for Andragender og sad i 1932—33 i 7 Udvalg. De tre vedrørende Indfødsret, Sygeplejersker og Folkeforsikring samt i Nationalmusæets Bygning. I Beslutningsudvalget om internationale Hviledage i Industrien havde han ligeledes Sæde. Han er en ny Mand i Tinget og kan vel ikke betegnes som egentlig Politiker.

NIELS CHRISTIAN NIELSEN-MANN, Gaardejer.

Født 20. Januar 1894. 5. Medlem af Landstinget for 6. Kreds, Venstre.

NIELS CHRISTIAN NIELSEN-MANN er født i Tranum og uddannet ved praktisk Landbrug. Han er fra Dreng af politisk interesseret, blev som ganske ung Medlem af Bestyrelsen for Venstres Ungdomsforening, Formand for Partiets kommunale Vælgerforening.

Han bestred flere offentlige Hverv som Medlem af Kontrolforeningen, Hesteavlforeningens, Brugsforeningens med flere fælles Interesser i Sognet. Venstre har han altid tilhørt. Han erkender, at Partivalget betinges af „de Briller, man har paa", men hans Valgsprog er: „vær mod andre, som du ønsker de skal være mod dig". Det har særlig været den reformatoriske Aand i Partiet, der har tiltalt ham, han tager Politik dybt alvorlig, mangler ganske den humoristiske Sans, der betinger den kendte „danske Gemytlighed" — et Træk, der forklarer Venstrelandboernes Uvillie mod „Københavneriet".

Det følger af hele hans Indstilling, at L. S.-Bevægelsen har taget ham. Han er Medlem af L. S. Amtsbestyrelse i Hjørring Amt og staar sikkert nu paa Skillevejen, hvor det gælder Spørgsmaalet om en særlig L. S.-Politik. Men med den sunde Individualisme, der altid har præget Venstre, ser han lidt skeptisk paa „Fagforeningsaanden" i Bevægelsen, det er ham rent umiddelbart imod at udelukke andre fra at have Ret. Det er denne smukke Følelse, der gør det svært for danske Venstrelandboer at „mase sig frem" i kompakt Flok paa Basis af Egeninteresser og Særkrav, og det er denne Følelse, der vækker alle upartiskes dybeste Sympati, selv om den maaske politisk svækker Partiet.

Nielsen-Mann er imidlertid valgt til Landstinget som Venstrerepræsentant for L. S. og staar saaledes i „det store Spørgsmaals Tegn". Han er en høj,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

jævn og roligt overvejende Mand, der sikkert aldrig tager nogen overilet Beslutning.

I Udvalgsarbejdet har han som ny Mand paa Rigsdagen deltaget jævnt og haft Sæde i 13 Udvalg i Samlingen 1932—33.

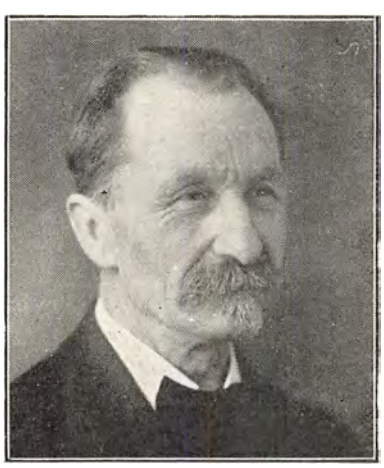
Dybt alvorlig, som han altsaa er, udfylder han ikke egentlig helt sin Plads som Landstingets eneste „Yngling". Af Tingets Medlemmer er han den eneste, der er født efter 1890, det andet „unge Menneske", Provst Blang, er fem Aar ældre og det tredie, Stegger Nielsen, syv Aar ældre. Tingets øvrige Medlemmer er mildest talt „udvoksede" — paa et Par unge Damer nær! Ungdom er Tidens Løsen og Nielsen-Mann maa ikke tage dette Udslag af københavnsk Gemytlighed ilde op.

RASMUS VILH. NIELSEN (Lillering), Husmand.
Født 4. Juni 1872. 15. Medlem af Landstinget for 5. Kreds, Venstre.

RASMUS VILH. NIELSEN er født i Tirsted paa Lolland. Han var som ung Landbruger, hans Fader var Gaardejer. Han besøgte Silkeborg Seminarium, var fra 1899—1901 Lærer ved Højskolen i Fjellevad, Skolen nedlagdes i 1908. Fra 1901—16 var han Friskolelærer i Lillering. Sin Læreruddannelse havde han faaet paa Askov, Rodkilde, Jebjerg og Hjørlunde Højskoler.

Han blev Medlem af Haarlev Framlev Sogneraad fra 1917—21, sad i Menighedsraad og Skolekommission 1903—12 og var Foreningsformand i Afholdsforeningen i Framlev Herred paa Silkeborgegnen. Han havde erhvervet Hus i Lillering.

Han siger selv, at han fra Barn gik „med samtlige Rigsdagsmænd i Hovedet" og med anspændt Iver fulgte Politiken i Landet; dog lagde han denne Interesse til Side, da han blev Lærer, ogsaa fordi han i de bevægede Tider fra 1901—16 havde svært ved at vælge bestemt Standpunkt indenfor Venstre. Partiet havde hans Sympati paa Grund af dets Indstilling overfor Folkelivet, dets nære Berøring med det folkelige Oplysningsarbejde og alsidige Hensyn til Folkets Vel; han følte sig frastødt af ensidig Klassepolitik, og dette drog ham til Venstre. I disse Bemærkninger sporer man I. C. Christensens utvivlsomt betydelige Magt over Sindene i Devisen: „Aand er Magt" og det Grundtvigske „Loke og Thor". Rasmus Nielsen er aarelang ivrig Afholdsmand, en Tilhænger af Gymnastik, Husflid og Aftenskoler. Han er skolet ved politiske Møder. Desuden har Grønland hans varmeste Interesse, og han var Deltager i Delegationsrejsen. Til Landstinget valgtes han 10. August 1920 og genvalgtes 1928. Han har Sæde i Fællesudvalget, var i 1932—33 Formand i Udvalgene om Oprettelse af mindre Landbrug, i Grønlandsfiskeri-Udvalget og han havde Sæde i 15 Udvalg.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

S. C. C. NØRGAARD, Overlærer.

Født 1. Juli 1873. 8. tingvalgte Medlem af Landstinget, Venstre.

DA Færøernes mangeaarige Folketingsmand Oliver Effersøe, senere tingvalgt Landstingsmand, den 8. Marts 1933 afgik ved Døden, blev Overlærer Nørgaard valgt i hans Sted. I Politik er S. C. C. Nørgaard gammel i Gaarde. Han valgtes som Lærer i Kragelund allerede i 1909 til Folketinget i Vejle, hvor han under Forsvarslovens Behandling var opstillet som Tilhænger af I. C. Christensens Parti, modsat N. Th. Neergaard i Spørgsmaalet om de fremskudte Forter. Han genvalgtes i 1910, men i 1913 tog den socaldemokratiske Redaktør Chr. Jacobsen Kredsen og holdt den som Følge af Fredsvalget 1915 til den nye Valgordning var traadt i Kraft 1918. Under denne blev S. C. C. Nørgaard opstillet og valgt i Nykøbing Mors 1918 og sad i Folketinget til 2. December 1926. Han maatte da overlade Partiets anden Plads i Amtet til Proprietær Fuglsang Ørum og stillede sig ikke i 1929, men blev altsaa landstingsvalgt i 1933.

Søren Chr. Christensen Nørgaard er født i Volsted, Aalborg Amt, hans Fader var Gaardejer. Han tog Eksamen 1893 fra Ranum Seminarium, blev 1898 Førstelærer i Lindbjerg, 1914 i Kristrup, nu Skoleleder der fra 1932. Han er Formand for Randers Amts Venstreblads Aktieselskab, var Medlem af Valglovskommissionen i 1921 og Administrationskommissioen i 1923, fra 1922—26 Formand i Sindssygehospitals-Udvalget. Fra 1922 Medlem af Kristrup Menighedsraad og af Sogneraadet for 1929.

I Samlingen 1932—33 kom han selvfølgelig ikke med i Udvalgsarbejdet og sad kun i 2 Udvalg om social Forsorg og Arbejdsanvisning; i den sidst forløbne Samling har hans Arbejde været taget stærkt i Brug, gammel Politiker, som han er, en Mand, hvem betydelige politiske Hverv i hans Rigsdagstid var betroet.

K. J. PEDERSEN, Gaardejer.

Født 18. Januar 1873. 4. Medlem af Landstinget for 5. Kreds, Venstre.

K. J. PEDERSEN er født i Tim, bor nu i Ørskov pr. Tvingstrup i Skanderborg Amt. Han har altid været Landbruger, besøgt Dalum Landbrugsskole 1891—92 og Højskole. Fra Ungdommen tilhørte han Venstre, blev i 1904 Sogneraadsmedlem og sad i Raadet til 1929. Han overtog i 1899 sin nuværende Gaard.

I 1922 blev han Medlem af Amtsraadet i Skanderborg Amt og Formand i dets Sogneraadsforening 1918. I 1930 blev han Formand for de danske Sogne-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

raadsforeninger. Som Formand for de politiske Organisationer indenfor Opstillingskredsen kom han til at spille en lokal politisk Rolle, og kom ind i en Række Foretagender som Hovedgaard Højspændingsanlæg, Formand 1911, Horsensegnens Vandkraftanlæg, Repræsentantskabet for Kommunens Kreditforening, Foreningen til Tuberkulosens Bekæmpelse.

Han blev valgt til Landstinget 8. Oktober 1932, da Jensen Klejs var tingvalgt.

Han var i 1932—33 Formand og Ordfører i Udvalget om kommunale Valg (45) og offentlig Forsorg og havde Sæde i 8 Udvalg, væsentligst Indenrigsministeriet og Socialministeriet vedrørende. —

Han stammer fra et Venstre-Hjem og siger selv, at det kommunale Liv har knyttet ham til Partiet.

RS. RASMUSSEN FLEMLØSE, Gaardejer.
Født 23. Juni 1879. 7. tingvalgte Medlem af Landstinget, Venstre.

RS. *RASMUSSEN FLEMLØSE* har haft en noget anden Udvikling end de fleste af hans Landstingskolleger. Han er født i Kjøng paa Fyn, hvor hans Fader var Gaardejer. Den mindre Ø med det udtalte Centrum Odense, har fra gammel Tid bevirket, at den fynske Gaardmandsstand stod Borgerkredsen nærmere end nogen anden Landsdels. Rs. Rasmussen tog Præliminæreksamen i 1893, blev Soldat og i 1901 Løjtnant ved Rytteriet i Aarhus. Derefter erhvervede han sin Gaard i Flemløse, Odense Amt, mellem Faaborg og Assens.

Han blev Sogneraadsformand 1909—20, Amtsraadsmedlem fra 1913, Skatteraadsformand fra 1920, Landvæsenskommissær og Medlem af Fyns kommunale Telefon Selskabs Bestyrelse, ligesom han siden 1934 sidder i Sundhedsstyrelsens Lægeraad. Af Ydre en sindig Landmandstype, men altsaa i en lang Aarrække knyttet til særlige Hverv.

Han er Venstremand og tingvalgtes i 1928 som Suppleant; ved Gaardejer Rs. Hansen Stavnsbjergs Død 25. November 1929 fik han Sæde i Tinget. Paa Rigsdagen har han i 1932—33 været Ordfører og Formand i Udvalgene om Grundstykningsskyld, om Landkommuners Styrelse, om kommunale Ejendomsskatter, samt Sekretær i Udvalgene om Ændringer i komm. Valg og offentlig Forsorg, en Følge af hans mangeaarige Virksomhed som Medlem af Odense Amtsraad.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

RS. RASMUSSEN, Skovlunde.

Født 20. August 1866. 11. Medlem af Landstinget for 5. Kreds, Venstre.

PLADSEN som 11. Medlem af Landstinget for 5. Kreds har i Samlingen 1932—33 maattet skifte Indehaver hele to Gange. Oprindelig besat af fhv. Gaardejer G. P. Gregersen overgik den ved dennes Død den 7. Okt. 1932 til Førstelærer Chr. Søgaard, der imidlertid døde allerede 19. Jan. 1933. Som Suppleant indtraadte saa Rs. Rasmussen den 20. Januar 1933.

Rs. Rasmussen er født i Skovlunde, Ansager Sogn i Ribe Amt, og har al sin Tid været ved Landbruget og drevet egen Gaard i en lang Aarrække. Han har været knyttet til Venstres Organisation. Hans Forgænger, Lærer Søgaard, var valgt i Ribe Amt til Folketinget i 1920 til 1929, selv har han ikke før haft Sæde paa Rigsdagen, men i sin Hjemstavn været knyttet til de sædvanlige Ombud, ligesom han har været knyttet til Partiet al sin Tid og deltaget i dets politiske Arbejde i Kredsen.

Paa Rigsdagen har Rs. Rasmussen haft Sæde i 1932—33 i 8 Udvalg, de 5 vedrørende Landbrugsministeriet og 1 vedrørende Grønlandsfiskeriet. Som ny Mand i Tinget er han ikke traadt særlig frem i Arbejdet, men han hører til de Venstregaardmænd, der i en Række af Aar har været knyttet til Partiets lokale politiske Organisationer.

SVENNING K. N. RYTTER, Retspræsident.

Født 19. Januar 1875. 6. tingvalgte Medlem af Landstinget, Venstre.

EN gammel Anekdote i den røde Bygning fortæller om det Svar, forlængst afdøde Departementschef Asmussen i Kultusministeriet med sin let „Glücksborg"-Akcent gav en Mand, der spurgte ham, hvad han syntes om sin nye Minister Enevold Sørensen: „Ja," sagde han, „det ska' være en meget net Person, jeg kender ham ikke, jeg kommer i Ministeriet Kl. 1, saa er han gaaet; jeg skal sige Dem, han er Morgenmand — jeg ikke".

Justitsminister Rytter opfriskede uafvidende denne Anekdote, det hed sig, at der fandt et dagligt Kapløb Sted mellem ham og de Damer, der vaskede Trapper og Gulve i Kan-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

celliet. Ogsaa han var Morgenmand. Man skulde staa tidligt op, hvis man vilde komme bag paa Rytter, hans Dør var barikaderet af Vandspande og Gulvskrubber.

Justitsministeriet kender to Ryttere. Den første, der skyldte Zahle sin Ministerværdighed — herom senere —, en lidt ubehagelig, lidt taktløs og ikke meget høflig Justitshaandhæver, haard og ubøjelig overfor Lovovertrædere og affejende overfor Audienssøgende. Det var Rytter af 5. Maj 1920 til 23. April 1924.

Den anden: yderst affabel, høflig og smilende, velvillig overfor alle, der søgte ham, forstaaende overfor Nød, ja, selv overfor Forbrydelser, næsten ligesaa hyggelig og rar som Zahle. Det var Rytter af 14. December 1926 til 30. April 1929.

Men eet havde de to Ryttere fælles: der var aldrig nogen, der opnaaede det ringeste ved at møde op til Audiens hos dem. I Zahles Tid kunde man dog i det mindste haabe paa Departementschefen. — Rytteriet kendte kun een Departementschef — Ministeren selv.

Svenning Krag Nielsen Rytter er Søn af en Gaardejer i Veddum ved Hadsund. Han blev Student 1894, cand. jur. 1900, virkede som en søgt og særdeles dygtig Manuduktør og Assistent i juridisk Laboratorium, kom saa ind i Justitsministeriet 1904—11 og blev 1911 Amtmand paa Færøerne. Han kom her i 1918 i skarp Modstrid om Patursson og Selvstyrepartiet, og Zahle støttede Patursson, hvorpaa Rytter tog sin Afsked. Der rejste sig en heftig Debat paa Rigsdagen, hvor man var træt af det radikale Ministeriums lange Virketid, og haabede paa at styrte det. Der nedsattes en parlamentarisk Kommission, efter at Zahle den 20. Marts 1918 havde faaet et Mistillidsvotum i Landstinget. Kommissionen afgav Beretning 1919. Rytter havde allerede faaet en Tillidserklæring fra Færøerne den 21. Marts 1918.

Rytter blev straks ansat som Assessor i Landsoverretten, og i 1919 gik han over i Østre Landsret som Dommer, men Martyrglansen stod om ham, Venstre havde støttet ham i Sagens Behandling paa Rigsdagen, og da han iøvrigt var fuldt kvalificeret, blev han Justitsminister i Neergaards Ministerium 1920 og traadte ad denne Vej ind i Politik.

Det var i Efterkrigsperioden med al dens Slappelse i Handel og Industriforhold, Landmandsbankens Sammenbrud og Transatlantisk Selskabs Affærer. Rytter optraadte som en streng og ubøjelig Retsudøver. Den haarde — altfor haarde — Fremfærd mod Glückstadt skyldtes ham, han erhvervede sig Ry for sin ubønhørlige Strenghed, der fandt Billigelse hos retsindige Borgere, men paa Rigsdagen blev han ofte haardt angrebet, pudsigt nok, fordi han ikke appellerede Frifindelsesdommen over Plum. Rytter desavouerede Rigsadvokatens Motivering og slap med en let Misbilligelse i Landstinget, uagtet han selv havde fraraadet en af Christmas Møller stillet Dagsorden, der vedtoges.

I sin første Ministerperiode gennemførte Rytter første Del af Ægteskabsloven, en Motorlov og Lov om Ligbrænding samt om Adoption og Tilsyn med Børn. Kort før Ministeriets Afgang blev Rytter atter Midtpunkt i en hidsig

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Debat paa Rigsdagen i Anledning af hans Oplæsning af et Brev fra Dr. Edvard Brandes.

I Folketinget var Rytter indvalgt den 26. April 1920 i Maribo Amt og blev her genvalgt til han 30. April 1929 indtraadt i Landstinget som tingvalgt, da Generalmajor Birke udtraadte.

I 1926 blev han Præsident i Københavns Byret efter Præsident Froms Afgang og kastede sig med Iver over Rettens Organisation, men kort efter udnævntes han igen til Justitsminister i Madsen Mygdals Ministerium, der skulde optage Kampen paa Kniven med Statsministerens „eneste Tale": Tilpasningen. Justitsministerens Arbejde var den stadige „Lappen" paa Retsreformen, der synes at skulle fortsættes i det uendelige. I 1929 fik Rytter igen med Harald Plum at gøre, efter dennes Selvmord, og belært af Erfaring blev der denne Gang gravet dybt. Opmærksomheden paa Rigsdagen var nu henledt paa de økonomiske Spørgsmaal.

Da saa Valget i 1929 gav de Radikale og Socialdemokratiet Flertal, traadte Rytter tilbage med et Buk for sin Eftermand — det var altsaa Zahle.

Som Jurist maa Rytter siges at være den dygtigste Justitsminister siden Nellemanns Tid, Professor C. Goos virkede kun en ganske kort Tid.

Rytter traadte tilbage til sin Virksomhed i Byretten, men i de Aar, der var gaaet, var han naaet frem til Stillingen som Kronjurist i Venstre. Han sidder i Udvalget for Landstingets Forretningsorden og er Medlem af Partiets Bestyrelse i Landstinget. Han er i sin Optræden yderst affabel, men alle kender nu den Stejlhed, der ligger bag det affable Væsen. Han er og bliver dog ubestridt et af vort nuværende parlamentariske Livs betydeligste Personer — en stille Magt. Hans Syn paa Forhold og Mennesker er den jydske Gaardmandssøns.

SØREN STEGGER NIELSEN, Førstelærer.

Født 20. Marts 1887. 1. Medlem af Landstinget for 6. Kreds, Venstre.

SØREN STEGGER NIELSEN hører til de yngre Medlemmer i Tinget. Han er Søn af en Husmand, født i Vindblæs og var oprindelig bestemt til Landbruget, men i 1905 læste han til Lærer ved Gjedved Seminarium og tog Eksamen i 1908, har studeret Sang og Musik samt Sløjd og rejst i Tyskland, har været Lærer i Ørsted og Kvals, ansat 1917 i Asferg i Randers Amt. Sad i 1915—17 i Lærerkredsens Bestyrelse, 1914—17 i Værgeraadet og Menighedsraadet. Han var 1920—23 Formand for jysk Venstre. Fra 1927 Censor ved Seminariets Optagelsesprøve. I 1914—17 Formand i Mariager—Faarup Jernbane.

fot. Elfelt

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Fra Ungdommen var han Venstremand, blev i 1912 interesseret i Partiets Ungdomsforeninger, kom saa ind i Bestyrelsen for de politiske Organisationer, hvis jyske Formand han var fra 1920—23. Ved Valget i 1920 opstilledes han i Silkeborg Kredsen og indtraadte i Folketinget den 1. Oktbr. 1922, da Redaktør S. P. Quist udtraadte. I 1924, 26 og 29 blev han opstillet i Randers Landkreds uden at naa Sæde i Tinget. Han var allerede 1924 indvalgt i Landstinget 23. September og er her siden genvalgt.

Medens det i Perioden 1920 var Regel, at Folketingsmænd efter en Række Aar gik over i Landstinget, har den ændrede Form for Opstilling medført, at Medlemmer af Landstinget søger Folketingsvalg — hvad der før den Tid aldrig fandt Sted. Stegger Nielsen genvalgtes i Landstinget 1932.

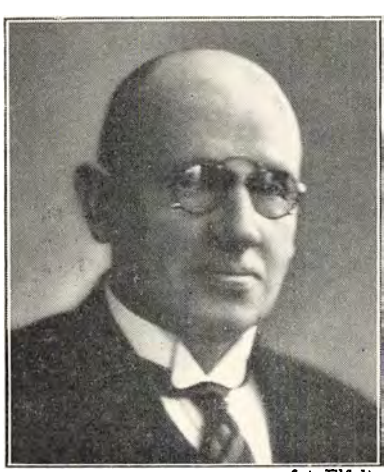
Han angiver Anders Nielsen som sin politiske Lærer og den, der vakte hans Interesse; han sluttede sig til I. C. Christensens Kreds, fordi han, udgaaet fra Bondestanden, mente, at dens Interesser særlig varetoges af Venstre, ikke mindst fordi dette Parti er et alsidigt Folkeparti. Han er en lille Mand, der ved at føje sine Ord sindigt og velovervejet og med sin betydelige Arbejdsevne er han taget stærkt i Brug. Han har Sæde i Fællesudvalget, er Suppleant i Grønlandsnævnet, var i 1932—33 Formand i Udvalgene om Tvangsakkord paa Færøerne, Folkeskolens Styrelse og Skolekommissioner paa Færøerne, samt Sekretær i Udvalget om Folkeforsikring. Han sad ialt i 16 Udvalg.

JOHS. STENSBALLE, Driftsbestyrer, fhv. Minister.

Født 6. Juli 1874. 5. Medlem af Landstinget for 4. Kreds, Venstre.

RIGSDAGSMANDATER er ikke arvelige og det er mærkelig sjældent, at Sønnen af en Rigsdagsmand bliver Politiker. For Tiden sidder i Folketinget Raadmand Andersen og hans Søn Alsing Andersen. To Folketingsmænd, Grev Bent Holstein og J. Clausager, kan bryste sig med Fader og Farfader i Rigsdagen. Mere beskeden er Dr. Dam, der kun kan pege paa en Fader — men er der saa flere? — jo, Hans Pinstrup, P. P. Pinstrups Søn.

Johs. Stensballe er født i Vinding ved Vejle som Søn af Driftsbestyrer N. P. Stensballe, der i Tiden fra 1910—13 repræsenterede Silkeborg Kredsen, til Redaktør Jacob Christensen tog den. Johs. Stensballe blev Student 1893, tog Bygningsingeniør Eksamen 1899 og var derefter en Tid Assistent hos Stadsingeniøren i Svendborg og fra 1901—02 ved Københavns Vej- og Kloakanlæg — d. v. s. de Barrikader, der glæder os hver eneste Sommer!

fot. Elfelt.

I 1902 gik han over til de sydfynske Jernbaner, var Ingeniør der 1908—14, men blev saa tillige Driftsbestyrer for de nordfynske Baner og Kertemindebanen. Allerede tidlig viste han sig i Besiddelse af fremragende Dyg-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tighed, han forstod tillige at forhandle, og da Etatsraad Kier trak sig tilbage, blev han Leder af samtlige fynske Privatbaner fra 1914—26. Navnlig for de sydfynske oprandt der en gylden Tid, til Automobilerne brutalt gjorde Ende paa Eventyret. Stensballe er nu avanceret til Medlem af Banernes Direktion og teknisk Direktør, han var Næstformand i Aktieselskabet Mommark Færgen.

Men dette er kun hans egentlige Livsstilling. Der er næsten ikke et betydeligt Hverv i Odense, som han ikke beklæder eller har beklædt. Han blev i 1917 Medlem af Odense Byraad og sad der til 1925, han var samtidig Medlem af Skolenævnet i Kathedralskolen og Formand i Kanalraadet 1919—25. Da han saa i 1920 blev valgt ind i Landstinget, voksede Tallet paa hans Hverv som en Lavine. 1922—27 var han Formand i Jernbaneraadet, 1923—27 Formand i Dansk Ingeniørforening og 1923 blev han Præsident for de danske Turistforeninger.

Afdøde Professor juris Carl Torp plejede at sige, at han havde 15 Hverv og 17 Erhverv! Hvad er Hverv og hvad er Erhverv? Det er ganske givet, at Kriteriet ikke er, om det er gratis eller lønnet. En Mands Arbejde er altid Lønnen værd — maaske undtaget den gamle Uriaspost som Bestyrelsesmedlem i et diktatorisk regeret Million Aktieselskab eller en Bank. Johs. Stensballes Erhverv har tillige Karakteren af Hverv, fordi de alle staar i Forbindelse med hans særlige Evner. Men Smaating er det ikke: Han er Formand i Aktieselskabet H. Rasmussen & Co.s Bestyrelse, i Frederiksgades Jernstøberi og Maskinfabrik og Aktieselskabet Standard Electric. Han er Medlem af Bestyrelsen for Akts. De forenede Papirfabriker (fra 1929), for Vognfabriken Scandia i Randers, for Fynsk Trælastkompagni, De forenede Automobilfabriker, Medlem af Københavns Handelsbanks Repræsentantskab (fra 1931). Han har nu forladt Odense og taget Ophold i København. Som Landstingsmand kom han hurtigt frem i første Række, og da Madsen-Mygdal i 1926 dannede sit Ministerium, blev Stensballe Trafikminister til Ministeriet i 1929 gik af. Han sidder nu i Partiets Landstingsbestyrelse, i det udenrigspolitiske Nævn, i det erhvervspolitiske Nævn og i Københavns Havnebestyrelse (i H. t. Lov $^{29}/_{4}$ 13), var i 1932—33 Ordfører og Formand i Udvalg om Udlaan til Kommuner, Støtte til Boligbyggeri, Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring, Lov om Nedlæggelse af en Række Jernbaner, Biografteater Ordning, samt Ordfører i Udvalget om Hærens og Flaadens Omdannelse til Vagtkorps, som de Konservative og Venstre forkastede. Ialt sad han i 14 Udvalg. Han er ubetinget en af Partiets betydeligste Mænd.

J. VILLEMOES, Konsul, Grosserer.
Født 28. September 1880. 4. tingvalgte Medlem af Landstinget, Venstre.

J. VILLEMOES er født i Ulfsborg, hans Fader var Fabrikant. Han tog Præliminæreksamen ved Universitetet, lærte Handelen i Ringkøbing og Lemvig og rejste saa i Tyskland og England, til han i 1907 grundlagde sin Forretning i Esbjerg. Han var til 1930 Formand for Byens Handelsstands Forening og Sydvestjyllands Elektricitetsværk til 1929. Af Landmandsbankens Bank-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fot. Elfelt.

raad blev han Medlem efter Katastrofen i 1922. Ligeledes Medlem af Handelskammeret og Handelsstandens Fællesrepræsentation. Fra 1920—29 sad han i Esbjergs Byraad. Han er Stifter af Dampskibsselskabet „Jyden", Leder af Kulforretningen J. Villemoes, Formand for Esbjerg Teglværk og Akts. Lunds Teglværk.

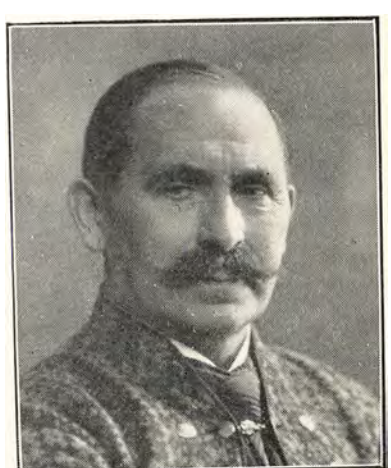
Som Venstremand blev han tingvalgt til Landstinget i 1928, han havde ikke tidligere taget aktiv Del i Politik, men en Gang valgt blev han hurtig en benyttet Mand. Han sidder i Partibestyrelsen, var i 1932—33 Ordfører og Formand i Udvalget om Lukketid for Butikker, Sekretær i Udvalget om Oprettelsen af Krisefond m. m. Han sad ialt i 16 Udvalg. Han var Ordfører for Udvalget om Mønstring og Forhyring af Søfolk, der modsatte sig den af Stauning foreslaaede Forhyring.

E. UDENFOR PARTIERNE

JOANNES PATURSSON, Kongsbonde.

Født 6. Maj 1866. Medlem af Landstinget for Færøerne, 7. Kreds. Udenfor Partierne.

JOANNES PATURSSON staar nu udenfor Partierne. Han har været Rigsdagsmand siden 1901, og hans Biografi af Bransager giver en ypperlig Skildring af den unge, usædvanlig smukke Kongsbonde fra Kirkjesbø, der faar staa som den staar. Han er født paa Strømø og blev 33 Aar gammel Mand paa den gamle færøske Bispegaard. Hans Interesse var knyttet til det færøiske Sprog og han blev Redaktør af Foringatidendi og lyrisk Digter. I 1901 blev han Øernes Folketingsmand og sluttede sig til Venstre.

fot. Elfelt

Han var en teoretisk uddannet Landmand, der havde studeret i Norge og Skotland og havde Eksamen fra Send Agronomskole i Norge. Fra 1892—98 var han Forsøgsleder. Som moderat Nationalfæring blev han valgt, men sluttede sig som sagt til Reformpartiet, da et af de brændende Spørgsmaal paa Øerne var de danske Embedsmænds Stilling til Øernes Autonomi. Dog var han bestemt Modstander af Separatismen. I 1906 gennemførte han den nye Lagtingslov, men ved Valget 22. Juni 1906 faldt han for Effersøe, der i Spørgsmaa-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

let om Færøernes Stilling til Moderlandet var langt mere Sambandsmand end han. I 12 Aar var saa Patursson ude af den danske Rigsdag og blev Fører for det færøiske Selvstyreparti, hvor han kæmpede for, at Lagtingets Beslutninger skulde have Lovskraft og Lovs Karakter. Han blev 13. Maj 1918 af Lagtinget valgt til Landstingsmand og sluttede sig til det radikale Venstres Valggruppe. Der var al Aarsag hertil. I den danske Rigsdag var der rejst et Angreb paa Justitsminister Zahle i Anledning af hans Konflikt med Færøernes Amtmand Sv. Rytter om Stillingen til Paturssons Agitation i Selvstyrespørgsmaalet. Begivenheden er omtalt under Rytters Biografi. Da Patursson traadte ind i Landstinget forelagde han i 1920 et Forslag til en Lagtingslov, der udelukkede Amtmanden som Formand og Mellemmand mellem Lagtinget og Justitsministeriet, stillede Justitsministeren i direkte Forhold til Tinget og gav dette Adgang til at nedsætte Kommissioner. Forslaget gik i Udvalget, med Krag som Formand, de Radikale repræsenteredes af Trier og Patursson. Regeringen støttede ikke Forslaget, der fremsattes 13. Februar 1920, og kort efter kom Paaskekrisen. Det lykkedes dog Patursson ved Lagtingsloven af 28. Marts 1923 at faa Amtmand og Provst fjernet af Lagtinget, og i 1926 lagdes de færøiske Sager for Justitsministeriet over til de forskellige Fagministre. Ved Retsplejelovens Overførelse til Færøerne blev af Vanvare de gamle Betegnelser Landfoged og Sorenskriver erstattede af Betegnelsen Politimester og Dommer (Lov af 1926), hvad der foranledigede nationale Færinger til at demonstrere. Det samme var sket i Norge, hvor Justitsdepartementet i 1927 kom udenom Betegnelser ved at fastslaa, at Loven af dette Aar ikke indeholdt nogen Afgørelse af, hvad de paagældende Embedsmænd skal „kaldes". Og det synes som om man i Danmark har sluttet sig til den Strategi. Om det tilfredsstiller de yderliggaaende nationale Færinger er en anden Sag.

Patursson har selvfølgelig Sæde i alle færøske Udvalg. Han staar nu udenfor de andre Rigsdags-Partier som udpræget „Separatist" og er endog gaaet saa vidt som at udtale sig for Færøernes Tilslutning til Norge. Hans Valg beror udelukkende paa Lagtingets Afstemning, og hans Valg der er sikkert nok.

EPILOG

Hermed slutter vi vor Oversigt. Bogen er kun trykt i 500 Eksemplarer, den tør ikke vente at blive en Bog for de tusind Hjem; men for den, der ønsker at vide lidt om vor Lovgivning og dens Mænd turde den maaske byde nogen Interesse. Og for den, der forstaar at læse, indeholder disse mange korte Livsskildringer meget til Forstaaelse af vor Tid og vort Lands Kaar.

Hellerup, Juli 1934.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

De i dette Værk benyttede Billeder er hovedsagelig leverede af Kgl. Hof-fotograf Elfelt, Østergade 24, Kbhvn.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Ministre og Ministerier

1901–1934

	Chefen			Tiden	
I	J. H. Deuntzer		Rf.V	$^{24}/_{7}$ 01—$^{14}/_{1}$ 05	
II	I. C. Christensen	I	Rf.V	$^{14}/_{1}$ 05—$^{24}/_{7}$ 08	
III	I. C. Christensen	II	Rf.V	$^{24}/_{7}$ 08—$^{12}/_{10}$ 08	*rekonstrueret*
IV	N. Th. Neergaard	I	V	$^{12}/_{10}$ 08—$^{16}/_{8}$ 09	
V	J. L. C. C. T. Holstein-Ledreborg		V	$^{16}/_{8}$ 09—$^{28}/_{10}$ 09	
VI	C. Th. Zahle	I	R	$^{28}/_{10}$ 09— $^{5}/_{7}$ 10	
VII	Kl. Berntsen		V	$^{5}/_{7}$ 10—$^{21}/_{6}$ 13	
VIII	C. Th. Zahle	II	R	$^{21}/_{6}$ 13—$^{29}/_{3}$ 20	
IX	C. J. O. Liebe			$^{30}/_{3}$ 20— $^{5}/_{4}$ 20	*Forretn.m.*
X	M. P. Friis			$^{5}/_{4}$ 20— $^{5}/_{5}$ 20	*do.*
XI	N. Th. Neergaard	II	V	$^{5}/_{5}$ 20— $^{9}/_{10}$ 22	
XII	N. Th. Neergaard	III	V	$^{9}/_{10}$ 22—$^{23}/_{4}$ 24	*rekonstrueret*
XIII	Th. A. M. Stauning	I	S	$^{23}/_{4}$ 24—$^{14}/_{12}$ 26	
XIV	Th. Madsen-Mygdal		V	$^{14}/_{12}$ 26—$^{30}/_{4}$ 29	
XV	**Th. A. M. Stauning**	**II**	**R-S**	$^{30}/_{4}$ **29**	

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Ministrene 1901 – 1934.

Romertal angiver den paagældende Regering.

Navn	født	død	Rigsdag	Parti	Ministerium	Periode	Reg.
Ahlefeldt Laurvig, C. W., Gesandt, Greve	2/5 60	29/11 23			Udenrigsminister	12/10 08–16/8 09	IV
—					do.	16/8 09–28/10 09	V
—					do.	5/7 10–21/6 13	VII
Alberti, P. A., HRSgf.	10/6 51	14/6 32	F	V	Justitsminister	24/7 01–14/1 05	I
					do.	14/1 05–24/7 08	II
Ammentorp, C. E. A., Amtmand	6/10 62				Kirkeminister	5/4 20–5/5 20	X
Appel, Jacob C. L., Højskoleforst.	23/4 66				Kultusminister	5/7 10–21/6 13	VII
—					Kirkeminister	15/8 22–9/10 22	XI
—					Undervisningsm.	5/5 20–9/10 22	XI
—					Kirke- og Underv.m.	9/10 22–23/4 24	XII
Arnorson, E.	24/2 80				Minister f. Island	21/7 14–4/1 17	VIII
Bang. Nina, Frue	6/10 66	25/3 28	L	S	Undervisningsm.	23/4 24–14/12 26	XIII
Berg, Sigurd, Redaktør	3/6 68	11/7 21	F	V	Indenrigsminister	14/1 05–24/7 08	II
—					do.	24/7 08–12/10 08	III
—					do.	5/5 20–11/7 21	XI
Berntsen, Kl.,	12/6 44	27/3 27	F	V	do.	12/10 08–16/8 09	IV
—					do.	16/8 09–28/10 09	V
— Konsejlspræsident					Forsvarsminister	5/7 10–21/6 13	VII
—					do.	5/5 20–9/10 22	XI
—					Uden Portefeuille	16/10 22–23/4 24	XII
Borgbjerg, Fr. H. J.	10/4 66		F	S	Socialminister	23/4 24–14/12 26	XIII
—					**Undervisningsm.**	30/4 29	XV
Bording, Kr. M.	11/4 76		F	S	Landbrugsminister	23/4 24–14/12 26	XIII
—					**Landbrugsmin.**	30/4 29	XV
Bramsnæs, C. V.	12/6 79		L	S	Finansminister	23/4 24–14/12 26	XIII
—					do.	30/4 29–31/5 33	XV
Brandes, Edv. C., Dr. phil.	21/10 47	21/12 31	L	R	do.	28/10 09–5/7 10	VI
—					do.	21/6 13–29/3 20	VIII
—					Udenrigsminister	21/6 13–24/6 13	VIII
Brorson, S., Gaardejer	1/7 75		F	V	Forsvarsminister	9/10 22–23/4 24	XII
—					do.	14/12 26–30/4 29	XIV
Brun, Ch., Amtmand	16/2 66	28/1 19			Finansminister	12/10 08–16/8 09	IV
Bruun Rasmussen, F. C., Biskop	6/5 70				Kirkeminister	14/12 26–30/4 29	XIV
Bülow, Fr. T., HRSagf.	16/4 72		L	V	Justitsminister	5/7 10–21/6 13	VII
Byskov, J., Højskolelærer	20/10 70			V	Undervisningsm.	14/12 26–30/4 29	XIV
Christensen, I. C.	2/11 56	19/12 30	F	V	Kultusminister	24/7 01–14/1 05	I
— Konsejlspræsident					Forsvarsminister	14/1 05–24/7 08	II
— ligeledes					do.	24/7 08–12/10 08	III
—					do.	16/8 09–18/10 09	V
—					Uden Portefeuille	30/9 16–18/1 18	VIII
—					Kirkeminister	5/5 20–15/8 22	XI
Christensen, Jørgen, Købmand	3/12 71		F	V	Handelsminister	10/10 22–23/4 24	XII
Christensen, Poul, Husmand	8/7 54		F	R	Landbrugsminister	28/10 09–5/7 10	VI
Dahl, N. P. L.	1/10 69		FL	S	Kirkeminister	23/4 24–14/12 26	XIII
—					**Kirkeminister**	30/4 29	XV
Dahlgaard, B.	7/11 87		F	R	**Indenrigsminister**	30/4 29	XV

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Navn	født	død	Rigsdag	Parti	Ministerium	Periode	Reg.
Deuntzer, J. H., Prof., Konsejlspr.	20/5 45	16/11 18	F L	R	Udenrigsminister	24/7 01 - 14/1 05	I
Eggerz, Sigurdur	30/9 73				Minister f. Island	21/6 13-4/5 15	VIII
Friis. M. P., Statsminister	22/10 57				Forsvarsminister	5/4 20-5/5 20	X
Friis-Skotte, Joh. F. N.	1/12 74		F	S	Trafikminister	23/4 24-14/12 26	XIII
—					**Min. f. off. Arb.**	30/4 29	XV
Hafstein, Hannes	4/12 61	13/12 22			Minister f. Island		
—					i I II III og IV	24/7 01-31/3 09	
—					samt i VII og VII	25/7 12-21/7 14	
Hage, Chrf. F.	28/11 48	16/8 30			Finansminister	24/7 01-14/1 05	I
—					Trafikminister	15/2 02-14/1 05	I
—					Handelsminister	28/4 16-29/3 20	VIII
—					Uden Portefeuille	20/3 16-28/4 16	VIII
Hansen, H. P.	6/10 72		F	S	Forsvarsminister	24/11 32-31/5 33	XV
—					**Finansminister**	29/5 33	XV
Hansen, Joh. F. C., Skibsreder	14/11 61				Handelsminister	12/10 08-16/8 09	IV
—					do.	16/8 09-28/10 09	V
Hansen, Ole, Gaardejer	17/12 55	26/6 28	F L	V	Landbrugsminister	24/7 01-14/1 05	I
—					do.	14/1 05-24/7 08	II
Hanssen, H. P. (Nørremølle)	21/2 62		F	V	Min. for Sønderjyll.	24/6 19-29/3 20	VIII
Hass, H. Edv., Rektor	9/6 66				Kirkeminister	30/3 20-5/4 20	IX
Hassing Jørgensen, J., Direktør	3/9 72				Handelsminister	21/6 13-28/4 16	VIII
—					Trafikminister	20/6 13-20/3 20	VIII
Hauge, C. N.	13/9 70		F	S	Indenrigsminister	28/4 24-14/12 26	XIII
—					**Søfart og Fiskeri**	31/5 33	XV
—					**Handel og Industri**	30/4 29	XV
Hjerl Hansen, H. P., Direktør	24/4 70				Finansminister	30/3 20-5/4 20	IX
Holstein Ledreborg, L., Lensgreve, Konsejlspr.	10/6 39	1/3 12	F	V	Uden Portefeuille	16/8 09-28/10 09	V
Høgsbro, Sv., HRSgf.	4/6 55	5/5 10	F	V	Justitsmister	24/7 08-12/10 08	III
—					do.	12/10 08-16/8 09	IV
—					do.	16/8 09-28/10 09	V
Hørup, V. B., Redaktør	22/5 41	15/2 02	F	V	Trafikminister	24/7 01-15/2 02	I
Jensen, J., Borgm., Overpræsident	18/4 59	16/3 28			Socialminister	5/4 20-5/5 20	X
Jensen, J. Jørgen, Onsted, Gdr.	1/1 60		F	R	Trafikminister	28/10 09-2/2 10	VI
Jensen-Sønderup, Direktør, fh. Gdr.	16/2 62		F L	V	do.	24/7 08-12/10 08	III
—					do.	12/10 08-16/8 09	IV
—					Indenrigsminister	5/7 10-21/6 13	VII
Jonsson, Bjørn	24/5 72				Min. f. Island under IV, V, VI, VII	31/3 09-14/3 11	
Jonsson, Kr.	1862	2/7 26			Min. f. Island	14/3 11-25/7 12	VII
Jøhncke, F. H., Admiral	11/5 37	6/1 08			Marineminister	14/7 01-14/1 05	I
Kejser Nielsen, S., Præst	27/9 56	8/2 26	F	R	Kultusminister	21/6 13-28/4 16	VIII
—					Undervisningsm.	28/4 16-29/3 20	VIII
Koefoed, A. M., Generaldirektør	27/12 67				Finansminister	5/4 20-5/5 20	X
Krabbe, Chrf.	20/7 33	22/5 13	F	R	Forsvarsminister	22/11 09-5/7 10	VI
Kragh, O. C., Dr. phil.	23/9 70		L F	V	Indenrigsminister	9/10 22-23/4 24	XII
—					do.	14/12 26-30/4 29	XIV
Larsen, Th. C., fhv. Husmand	17/2 54		F L	V	Trafikminister	5/7 10-21/6 13	VII
Lassen, Vilh., Redaktør	10/6 61	6/4 08	F	V	Finansminister	14/1 05-6/4 08	II

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Navn	født	død	Rigsdag	Parti	Ministerium	Periode	Reg.
Liebe, C. J. O., HRSfg., Statsminister	$^{24}/_{5}$ 60	$^{21}/_{3}$ 29			(Justitsm. $^{10}/_{3}$–^{3} $_{4}$–20)	$^{30}/_{3}$ 20.$^{5}/_{4}$ 20	IX
Madsen, V. H. O., Generalmajor	$^{11}/_{4}$ 44	$^{14}/_{6}$ 17			Krigsminister	$^{24}/_{7}$ 01.$^{14}/_{1}$ 05	I
Madsen Mygdal, Th., Godsejer	$^{24}/_{12}$ 76		L	V	Landbrugsminister	$^{5}/_{5}$ 20.$^{9}/_{10}$ 22	XI
—					do.	$^{9}/_{10}$ 22.$^{23}/_{4}$ 24	XII
— Statsminister					Landbrugsminister	$^{23}/_{4}$ 24.$^{14}/_{12}$ 29	XIV
Moltesen, L. J., Dr. phil.. og theol.	$^{18}/_{11}$ 65		F	V	Udenrigsminister	$^{14}/_{12}$ 26.$^{13}/_{4}$ 29	XIV
Moltke, C. P. O., Greve, Gesandt	$^{2}/_{1}$ 69				do.	$^{23}/_{4}$ 24.$^{14}/_{12}$ 26	XIII
Monberg, N. C., Entreprenør	$^{31}/_{7}$ 56	$^{23}/_{9}$ 30			Trafikminister	$^{30}/_{3}$ 20.$^{5}/_{4}$ 20	IX
Munch, P. R., Dr. phil.	$^{25}/_{7}$ 70		F	R	Indenrigsminister	$^{28}/_{10}$ 09.$^{5}/_{7}$ 10	VI
—					Forsvarsminister	$^{21}/_{6}$ 13.$^{29}/_{3}$ 20	VIII
—					**Udenrigsminister**	$^{30}/_{4}$ 29	XV
Muus, O. H. V. B., Direktør	$^{24}/_{11}$ 47	$^{12}/_{12}$ 18			Handelsminister	$^{5}/_{7}$ 10.$^{21}/_{6}$ 13	VII
Neergaard, N. Th.	$^{27}/_{6}$ 54		F	V	Finansminisfer	$^{24}/_{7}$ 08.$^{12}/_{10}$ 08	III
— Konsejlspr.					Forsvarsminister	$^{12}/_{10}$ 08.$^{16}/_{8}$ 09	IV
—					Finansminister	$^{16}/_{8}$ 09.$^{28}/_{10}$ 09	V
—					do.	$^{5}/_{7}$ 10.$^{21}/_{6}$ 13	VII
— Statsminister					do.	$^{5}/_{5}$ 20.$^{9}/_{10}$ 22	XI
— do.					do.	$^{9}/_{10}$ 22.$^{23}/_{4}$ 24	XII
—					do.	$^{14}/_{12}$ 26.$^{30}/_{4}$ 29	XIV
Nielsen, Anders, Husmand	$^{30}/_{5}$ 62	$^{13}/_{6}$ 14	F	V	Landbrugsminister	$^{24}/_{7}$ 08.$^{12}/_{10}$ 08	III
—					do.	$^{12}/_{10}$ 08.$^{16}/_{8}$ 09	IV
—					do.	$^{16}/_{8}$ 08.$^{28}/_{10}$ 09	V
—					do.	$^{6}/_{7}$ 10.$^{21}/_{6}$ 13	VII
Nielsen. M. C. B., Provst	$^{8}/_{11}$ 47	$^{6}/_{7}$ 30			Kultusminister	$^{28}/_{10}$ 09.$^{5}/_{7}$ 10	VI
Oxholm, V. H. T., Amtmand	$^{22}/_{11}$ 68				Indenrigs- og	$^{30}/_{3}$ 20.$^{5}/_{4}$ 20	IX
					Landbrugsminister	$^{21}/_{6}$ 13.$^{29}/_{3}$ 20	
Pedersen, Kr., Gaardejer	$^{13}/_{10}$ 57	$^{26}/_{10}$ 27	F	R	Landbrugsminister	$^{21}/_{6}$13–$^{29}/_{3}$20	VIII
Pedersen, P. J., Borgmester	$^{8}/_{4}$ 70				Undervisningsm.	$^{5}/_{4}$ 20.$^{5}/_{5}$ 20	X
Prior, H. P., Direktør	$^{25}/_{2}$ 66				Handelsminister	$^{5}/_{4}$ 20.$^{5}/_{5}$ 20	X
Raben Lewetzau, Fr., Lensgreve	$^{27}/_{5}$ 50	$^{5}/_{5}$ 33			Udenrigsminister	$^{14}/_{1}$ 05.$^{24}/_{7}$ 08	II
—					do.	$^{24}/_{7}$ 08.$^{12}/_{10}$ 08	III
Rasmussen, L., Husmand	$^{2}/_{11}$ 62		F	S	Forsvarsminister	$^{23}/_{4}$ 24.$^{14}/_{12}$ 26	XIII
—					do.	$^{30}/_{4}$ 29.$^{24}/_{11}$ 32	XV
Riis Hansen, Kr., Deptm.chef	$^{20}/_{9}$ 76				Trafikminister	$^{5}/_{4}$ 20.$^{5}/_{5}$ 20	X
Rode, Ove, Redaktør	$^{31}/_{8}$ 67	$^{11}/_{7}$ 33	F	R	Indenrigsminister	$^{21}/_{7}$ 13.$^{29}/_{3}$ 20	VIII
Rothe, Th. J., Direktør	$^{2}/_{12}$ 77				Handelsminister	$^{5}/_{5}$ 20.$^{9}/_{10}$ 22	XI
Rottbøll, Chr. M., Godsejer	$^{7}/_{7}$ 54	$^{4}/_{12}$ 28	L	KF	Minister u. Portef.	$^{30}/_{9}$ 16.$^{18}/_{1}$ 18	VIII
Rovsing, Th., Overlæge	$^{26}/_{4}$ 62	$^{14}/_{1}$ 27			Undervisningsm.	$^{30}/_{3}$ 20.$^{5}/_{4}$ 20	IX
Rubow, V., Overlæge	$^{30}/_{3}$ 71	$^{21}/_{10}$ 29			Min. f. Sundhedsv.	$^{14}/_{12}$ 26.$^{30}/_{4}$ 29	XIV
Rytter, Svenning, Retspræsident	$^{19}/_{1}$ 75		F	L V	Justitsminister	$^{5}/_{5}$ 20.$^{9}/_{10}$ 22	XI
—					do.	$^{9}/_{10}$ 22.$^{23}/_{4}$ 24	XII
—					do.	$^{14}/_{12}$ 26.$^{30}/_{4}$ 29	XIV
Scavenius, E., Gesandt	$^{13}/_{6}$ 77		L	R	Udenrigsminister	$^{28}/_{10}$ 09.$^{5}/_{7}$ 10	VI
—					do.	$^{21}/_{6}$ 13.$^{29}/_{3}$ 20	VIII
Scavenius, Harald R.. Gesandt	$^{27}/_{5}$ 73				do.	$^{5}/_{5}$ 20.$^{9}/_{10}$ 22	XI
Scavenius, O. C., Gesandt	$^{10}/_{12}$ 75				do.	$^{5}/_{4}$ 20.$^{5}/_{5}$ 20	X
Schrøder, Fr., Nationalbankdir.	$^{19}/_{7}$ 66				Justitsminister	$^{5}/_{4}$ 20.$^{5}/_{5}$ 20	X
Sindballe, Kr., Professor	$^{5}/_{3}$ 84				do.	$^{2}/_{4}$ 20.$^{5}/_{4}$ 20	IX

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Navn	født	død	Rigsdag	Parti	Ministerium	Periode	Reg.
Slebsager, M. N., Direktør	$^{13}/_{11}$ 74		F	V	Trafikminister	$^{5}/_{5}$ 20-$^{9}/_{10}$ 22	XI
—					do.	$^{9}/_{10}$ 22-$^{23}/_{4}$ 25	XII
—					Industri, Handel og Søfart	$^{14}/_{12}$ 26-$^{30}/_{4}$ 29	XIV
Sonne, O. C. S., Forpagter	$^{21}/_{4}$ 59		L	K F	Landbrugsminister	$^{5}/_{4}$ 20-$^{5}/_{5}$ 20	X
Stauning, Th. A. M.,	$^{26}/_{10}$ 73		F	S	Minister u. Portef.	$^{30}/_{9}$ 16-$^{29}/_{3}$ 20	VIII
—					Socialminister	$^{18}/_{11}$ 18 - $^{29}/_{3}$ 20	VIII
—					Min. f. Industri,	$^{23}/_{4}$ 24-$^{14}/_{12}$ 26	XIII
Statsminister					Handel og Søfart	— —	
—					**Forsvarsminister**	$^{29}/_{5}$ 33	XV
					Min. f. Grønland	$^{30}/_{4}$ 29	
Steincke, K. K.	$^{25}/_{8}$ 80		L	S	Justitsminister	$^{23}/_{4}$ 24-$^{14}/_{12}$ 26	XIII
—					**Socialminister**	$^{30}/_{4}$ 29	XV
Stensballe, J. P., Direktør	$^{6}/_{7}$ 74		L	V	Trafikminister	$^{14}/_{12}$ 26-$^{30}/_{4}$ 29	XIV
Suenson, Magnus Nicolai, Direktør	$^{29}/_{1}$ 75				Handelsminister	$^{30}/_{3}$ 20-$^{5}/_{4}$ 20	IX
Sørensen, Enevold, Redaktør	$^{21}/_{8}$ 50	$^{1}/_{2}$ 20	F	L V	Indenrigsminister	$^{21}/_{7}$ 01-$^{14}/_{1}$ 05	I
—					Kultusminister	$^{14}/_{1}$ 05-$^{24}/_{7}$ 08	II
—					do.	$^{24}/_{7}$ 08-$^{12}/_{10}$ 08	III
—					do.	$^{12}/_{10}$ 08-$^{16}/_{8}$ 09	IV
—					do.	$^{16}/_{8}$ 09-$^{28}/_{10}$ 09	V
Vedel, H., Departementchef	$^{20}/_{5}$ 67	$^{26}/_{8}$ 32			Indenrigsminister	$^{5}/_{4}$ 20-$^{5}/_{5}$ 20	X
Weimann, W. H. O., Direktør	$^{28}/_{11}$ 68				Handelsminister	$^{28}/_{10}$ 09-$^{5}/_{7}$ 10	VI
—					*till.* Trafikminister	$^{2}/_{2}$ 10-$^{5}/_{7}$ 10	VI
Zahle, C. Th., Konsejlspr.	$^{19}/_{1}$ 66		F	L R	Justitsminister	$^{28}/_{10}$ 09-$^{5}/_{7}$ 10	VI
— do.					do.	$^{21}/_{6}$ 13-$^{29}/_{3}$ 20	VIII
—					**Justitsminister**	$^{30}/_{4}$ 29	XV

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Folketingets Medlemmer fra 1903 – 34.

Partibetegnelser, **H** Højre, senere **KF**. **R** Radikale Venstre. **S** Social-Demokrater. **V** Venstre, Reformp. og Moderate. **E** Erhvervsparti. **Rt** Retstatspartiet. **DK** Kommunister. De understregede har Sæde i Tinget 1924. Sidste Valgdato angiver sidste Valg for den Paagældende.

Navn	født	død	Parti	1. Valg	Kreds	Senere Valg	Kreds efter 1920	Valg efter 1920	Anm.
Abrahamsen, A., Telegrafist	10/3 65		H	25/5 09	Lyngby	ikke v. 09-13	Kbhvns. Amt	21/9 20	udtr. 30/9 23
Alberti, P. A., HRSgf.	10/6 51	14/6 32	V	20/4 92	Køge				– 8/9 08
Alsing Andersen, Partisekretær	5/2 93		S	24/4 29			Kbhvn. V	—16/11 32	
Andersen, A. A., Lærer	19/2 66		V	24/3 26			Aalborg Amt		
— A., Gdr., Styvelgd.	11/5 70		V	29/5 06	Vinderup				et enkelt Valg
— A. P., Redaktør	30/4 78		H	25/5 09	Kjerteminde				
— **Fr., Borgmester**	26/5 77		S	26/4 20			Holbæk Amt	ikke v. 21/9 20	
								valgt 11/4 24	– 16/11 32
— **Fr., Raadmand**	12/10 62		S	22/4 18			Kbhvn. Ø		– 16/11 32
— Holger, cand. theol.	11/4 90		KF	21/9 20			Sønderjylland	—21/4 29	
— I., Bygmester	8/1 57	10/9 32	R	25/5 09	St. Hedinge	22/4 18	Præstø Amt	26/4 20	
— **P., Redaktør**	11/6 70		S	22/4 18			Svendborg Amt	ikke v. 26/4 20	
								valgt 21/9 20	—16/11 32
— **J. Oskar, Professor, Dr. theol.**	15/5 66		KF	22/4 18			Kbhvn. V.	til 16/11 32	
— N., Etatsraad, Søholm	11/9 35	12/9 11	H	28/9 86	Hurup—16/6 03				
					Thisted 29/5 06				
— N. J., Proprietær, Snedkærgd.	8/9 80		V	26/4 20			Præstø Amt	21/9 20	
— P., Partikulier, Jydstrup	26/9 42	10/12 02	V	5/4 98	Skelskør	3/4 01			
— **O., Overportør**	18/10 76		S	24/4 29			Kbhvn. Ø	— 16/11 32	
— Rs., Gdr., Tranderup	16/4 54	9/12 30	V	14/1 03	Skelskør	22/4 18			
Andreasen, N., Redaktør	30/11 77		S	29/5 06	Næstved	—	Præstø Amt	—16/11 32	
— **N. P., Boelsmd., Forsinge**	25/7 81		R	24/4 29			Holbæk Amt	- 16/11 32	
Ankersted, Karen, Frk., Lærerinde	18/7 59	6/11 21	KF	22/4 18			Aarhus Amt		Ldst. 10/8 20
Amby, Kr., Præst, Vangede	4/3 94		KF	16/11 32			Kbhvns. Amt		
Bach, Th. M., Landpostb., Sneum	14/8 82		S	2/5 33			Aalborg Amt		
Bang, Gustav, Dr. phil.	26/9 71	31/1 15	S	4/1 10	Kbhvn. 10	20/5 13			
Barner, H. S. V., Kmhr., Eskildstrup	31/1 39	14/11 21	H	16/6 03	Hurup	sidste Valg s. D			
Benzon, A., Apoteker	17/1 55	21/5 32	V	3/4 01	Kbhvn. 2				
Berendsen, Ivar, Toldinsp.	5/10 65		R	20/5 10	—	—22/4 18			
Berg, Hagbarth, Posteksp.	16/10 74		V	22/4 18	Lemvig		Ringkjøbing Amt	v. 3/12 26	ikke v. 11/4 24
Berg, Sigurd, Redaktør, fhv. Minister	3/6 68	11/7 21	V	3/4 01	Frederikssund-25/5 09	—	—	21/9 20	

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Berntsen, Kl., fhv. Konsejlspr.	12/6 44	27/3 27	V	26/5 73	Bogense — 26/1-81 Assens v. 26/10-86	til 22/4 18	Odense Amt	til 11/4 24	
Bing, Anton, Redaktør	8/4 49	31/5 26	V	3/4 01	Slagelse				
Bindslev, Alfr., Præst	21/6 96		KF	2/12 26			Kbhvn. Ø	16/11 32, Sorø A	
Birch, C. Aug., Konsul	21/3 62	12/5 26	V	20/5 10	Nyborg	til 7/5 15			Landsting
Birck, L. V., Dr. polit.	17/2 71	4/2 33	H	16/6 03	Kbhvn. 4	t. 25/5 09 v 27/4 18	Aalborg Amt		
Bjerre, G. K. J. K., Præst	6/12 55		V	16/6 03	Nykøbing F				Landsting
Bjerre, P., Proprietær, Højstrup	6/2 55		V	21/1 90	Hornslet Randers	- 5/4 98 v 20/5 10			
Bjerring, J. J., Trafikassist.	14/11 78		S	22/4 18	Nyborg	26/4 20	Svendborg Amt	— 16/11 32	
Blem, M. P., Gdr., Engegaard	8/3 48	8/12 15	V	24/5 81	Rønne	— 29/5 06			
Blang, Levy, Provst, Pedersker	30/11 89		V	26/4 20		26/4 20 - 1/10 28	Bornholm	— 1/10 28	Landsting
Bluhme, H. E., Kommandør	31/3 33	29/11 26	V	25/6 84	Randers - 25/6 86 Esbjerg	v 14/9 87 29/5 06			
Boa, L. E., Handelsgartner	21/10 82	29/4 26	E	26/4 20			Kbhvns. Amt	21/9 20	
Bomholt, L. I. Skoleforst.	11/6 96		S	24/4 29			Ribe Amt	— 16/11 32	
Bording, Kr. M., Landbrugsmin.	11/4 76		S	21/9 20			Ringkjøbing Amt	— 16/11 32	
Borgbjerg, Fr. J., Undervisningsm.	10/4 66		S	28/9 98	Kbhvn. 5		Kbhvn. S	— 16/11 32	
Bouet, O. P., Værkmester	25/3 79		KF	11/4 24			Kbhvn. S	24/4 29 v 16/11 32	
Bramsen, L. H., Gdr., S. Stenderup	26/6 58		H	20/5 10	Vonsild				et enkelt Valg
Bransager, N., Redaktør	22/11 73	29/3 15	R	13/10 08	Køge	26/5 09			
Bresemann, S., fhv. Borgmester	14/11 64		S	20/5 13	Nakskov	v 27/4 18	Maribo Amt	— 16/11 32	
Bro Vagn, cand. jur.	17/2 94		V	26/4 20		- 6/7 20 v. 2/12 26	Præstø A Odense A	— 16/11 32	
Brochmann, J. P., Journalist	4/7 70		S	21/9 20			Holbæk Amt		et enkelt Valg
Brorsen, S., Gdr., fhv. Minister	1/7 75		V	17/9 07	Ribe	22/4 18	Ribe Amt	26/4 20 - 2/12 26	
							Viborg Amt	indt. 1/5 32	
Bruun Rasmussen, F. C., fhv. Min	6/5 70		V	6/7 20			Maribo Amt		et enkelt Valg
Busk, Jens, Gdr., Aas	27/7 45	29/8 08	V	25/4 76	Ribe	16/6 03			
Busk, Jens, Overbanemester	18/1 77		R	2/12 26			Kbhvn. V.		et enkelt Valg
Bønløkke, C. C., Part., Aalsrode	27/8 28	27/9 08	V	9/4 95	Præstø	— 3/4 01			
Carlsen Skjødt, J. C. A., Hdlgartner	9/3 66		KF	21/9 20			Odense Amt	— 16/11 32	
Christensen, Alfr., ORSgf.	10/1 54		R	9/4 95	Kbhvn. 3	ikke v. 25/5 09 v 20/5 10 - 22/4 18			
Christensen, A. Chr., Gdr., Gjøl	9/3 74		V	2/12 26			Hjørring Amt	— 16/11 32	
— **Chr. Höng, cand. jur.**	13/5 74		V	2/12 26			Holbæk Amt	— 16/11 32	
— **Chr. Ernst, Gdr., Adserballe**	25/11 72		V	21/9 20			Sønderjylland	indtr. 6/8 33	ikke v. 11/4 24 v 2/12 26 - 16/11 32
— Jacob, Redaktør, Silkeborg	21/7 73	3/12 24	S	29/5 06	Silkeborg	25/5 09 v 20/5 13 22/4 18	Skanderborg Amt	26/4 20	ikke v. 25/5 09
— I. C., fhv. Konsejlspræsident	21/11 56	19/12 30	V	21/1 90	Ringkjøbing	22/4 18	Ringkjøbing Amt	26/4 20 21/9 20	
— P., Forretningsf. og Borgm.	8/6 74		S	22/4 18	Helsingør	ikke v, 26/4 20			Landsting

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Navn	født	død	Parti	1. Valg	Kreds	Senere Valg	Kreds efter 1920	Valg efter 1920	Anm.
Christensen, Jørgen, fhv. Hdlsmin.	3/12 71		V	11/4 24			Vejle Amt		ud. 8/10 24
— J., Gdr., Grønholt	16/11 60	30/1 03	V	5/4 98	Fredensborg	3/4 01			
— N. C., Redaktør, Aalborg	19/3 60		S	16/6 03	Aalborg	—22/4 18	Aalborg Amt	26/4 20 24/4 29	
— N. L., Redaktør, Aalborg	24/8 53		S	5/4 98	Aalborg	—3/4 01			
— Poul, fhv. Landbrugsminister	8/7 54		R	21/1 90	Sorø	7/5 15			
Christiani, F. R., Dr. techn.	8/2 77		V	16/11 32			Randers Amt		
Christiansen, L., Gdr., Vindinge	2/8 44	1/11 23	H	9/4 95	Kjerteminde	—7/5 13			
Christiansen, R., Forpagter	3/1 40		H	24/5 81	[1] Nyborg	—26/7 81			
					[2] Faaborg	v25/5 09. 30/5 10			
Christmas-Møller, cand. jur.	3/4 94		KF	21/9 20			Odense Amt	—16/11 32	
Clausager, H., Landbrugslærer	21/3 74		V	26/4 20			Holbæk Amt	—16/11 32	
Clausager, J., Gdr., Sinding	22/3 66	27/1 33	V	11/4 24			Ringkjøbing Amt		et enkelt Valg
Clausen, Rs., Redaktør	3/2 35	5/8 05	V	20/9 72	Nykj. F.	3/4 01			
Dahl, N. P. L., Kirkeminister	1/10 69		S	20/5 13	Vordingborg	7/5 15			Landsting
Dahlgaard, B., Indenrigsminister	7/11 87		R	26/4 20			Viborg Amt	—16/11 32	
Dam, A., Dr. phil.	4/5 68		DR	2/12 26			Københavns Amt	—16/11 32	
Deuntzer, J. H., Konsejlspræsident	20/5 45	6/11 18	R	18/2 02	Højrup	—20/5 10			Kgv. Ldst.
Dinesen, Lars, Statsrevisor	16/11 38	22/9 15	H	5/3 64	[1] Ruds Vedby	—20/9 72			
					[2] Hillerød	v. 14/11 73 20/5 10			
Doose, H. A., Gdr., Høml)	11/1 58		R	5/4 98	Frederiksværk	—16/6 03			
Drachmann, P., Redaktør	30/6 87		KF	26/4 20			Københavns Amt	—16/11 32	
Duborg, A. C., Godsejer, Haugaard	20/8 79		V	24/4 29			Svendborg Amt	—16/11 32	
Effersøe, O., Sysselmand	20/3 63	8/3 33	V	22/6 06	Færøerne	4/6 10			Landsting
Elgaard, N., Redaktør, Randers	1/2 79		V	24/12 22			Aalborg Amt	—16/11 32	
Ellinger, H. O. G., Professor	30/12 57		H	5/4 98	Frederiksberg I	v 16/6 03-7/5 15			Ldst. 6/11 21
Elmkvist, A. L. H., Landsretssagf-	18/5 88		V	16/9 27			Svendb. A Aalborg A	v. 24/4 29	
Falk Jensen, P., Forpgt., Gunderup	29/9 84		KF	6/7 20			Præstø Amt		et enkelt Valg
Fibiger, V., Proprietær	14/2 86		KF	26/4 20			Thisted Amt	—16/11 32	
Fisker, N., Bankdirektør	9/9 86		S	4/12 24			Skanderborg Amt	—16/11 32	
Fog Petersen, G., Gdr., Redaktør	5/1 81		R	20/5 13	Bogense	—22/4 18			Landsting
— — Johs., cand, theol.	23/11 79		R	20/5 13	Højrup	—22/4 18			
Fogtmann, K. L., Lærer, Sandby	4/2 47	6/5 07	R	3/1 79	Holbæk	—29/5 06			
Foss, Alex, Direktør	1/10 58	24/11 25	KF	14/12 15	København 6			—11/5 18	sen. Landst.
Frandsen, Jul., Gdr., N. Tvede	17/7 59		V	30/9 97	Næstved	—16/6 03			Ldst- 21/3 08
Frederiksen, J., Gdr., Strandagergd.	5/7 57	9/4 23	V	20/4 92	Ærø	—20/5 13			udtr. 2/1 14
— **Niels, fh. Hmd., St. Karleby**	23/2 74		R	20/5 13	Lejre	—22/4 18	Kbhvns. Amt	26/4 20-16/11 32	

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

— S., Højskoleforstander	28/5 53		V	20/5 10	Nørre Sundby				
Friis, E., Rodemester	20/8 77		S	24/4 29			Kbhvn. S	— 16/11 32	
— Skotte, J., Trafikminister	1/12 74		S	22/4 18	Kbhvn.		Kbhvn. Ø	26/4 20 -16/11 32	
Frisch, Hartvig, Lektor	17/1 93		S	2/12 26			Maribo Amt	—16/11 32	
Frænkel, A., Dr. phil.	16/9 51		KF	29/5 06	Horsens By,	ikke genv.			
				20/5 13	Kbhvn. 7	— 22/4 18	Kbhvn. Ø	—21/4 29	
Frøkjær, N. G., Møller, Gaardhus	7/2 64		H	25/5 09	Hurup	22/4 18	Thisted Amt		
Fuglsang, Kr., Propr., Gl. Ørum	29/1 78		V	2/12 26			Thisted Amt	--16/11 32	
Gamborg, V. E., Direktør	22/4 65	5/2 29	R	22/4 18	Kbhvn.		Kbhvn. V.	11/4 24	
Geert-Jørgensen, A., Præst, Vejlby	15/12 63		DRt	24/4 29			Aarhus Amt		et enkelt Valg
Gerud-Jensen, M., Gdr., Væth	17/2 55		V	20/5 13	Randers Land	— 7/5 15			
Gjerding, Niels, Gdr., Frær	27/4 60	20/12 30	V	7/5 15	Bælum				et enkelt Valg
Glindemann Nielsen, N. C., Urtekr.	13/7 67	27/1 21	KF	26/4 20			Kbhvn. S	21/9 20	
Gram, Mads, Gdr., Køben hoved	10/4 76		V	21/9 20			Sønderjylland		et enkelt Valg
Gregersen, P., Lærer	13/11 89		DR	16/11 32			Vejle Amt		
Grathwohl, A., Skoleforstander	9/8 66		KF	11/4 24			Kbhvns. Amt	—16/11 32	
Grønborg, A. Th., Højskoleforst.	17/2 66		R	25/5 09	Vraa	— 7/5 15			
Grønbæk, Morten, fhv. Gdr., Aulum	27/2 61		V	22/4 18			Ringkjøbing Amt	—11/4 24	
Guldbrandsen, N., Red., Odense	13/2 49	28/11 13	V	12/9 94	Rudkjøbing	— 29/5 06			
Hammerich, H., Etatsraad	20/11 45	4/10 15	H	21/1 90	[1]Nakskov [2]Kbhvn. 6	v. 9/4 95 — 7/5 15			Naksk. 20/4 92
Hansen, A. M., Statsrevisor	21/9 77		R	22/4 18	Sakskjøbing	22/4 18	Maribo Amt	v 21/9 20 -16/11 32	
								ikke v. 26/4 20	
— Carl, Hsmd, Vinde	15/5 70		V	24/10 02	Skive	— 29/5 06			
— Carl, Assurancebest.	8/1 50		V	16/6 03	Vordingborg	—30/5 10			
— C. M., Møller	10/12 61		S	25/5 09	København 9		Kbhvn. S	— 16/11 32	
— Hans, Tømrer, Usserød	9/11 85		S	16/11 32		et enkelt Valg	Frederiksb. Amt		
— H. Chr., Krogstrup	27/3 80		R	22/4 18	Tillægsmandat		Aalborg Amt	v. 16/11 32	
								ikke v. 24/4 29	
— H. P., Borgmester	21/1 75		S	16/11 32			Præstø Amt		
— H. P., Finansminister	6/10 72		S	20/5 13	Slagelse		Sorø Amt	22/4 20 -16/11 32	
— H. J., Lærer, Sorø	18/8 76		S	24/11 29			Sorø Amt		et enkelt Valg
— H. P., Red., Skive	24/6 64		S	20/5 13	Mariager	— 22/4 18	Randers Amt	26/4 20	udtr. 30/1 23
— H., Rørby	26/9 78		DR	24/4 29			Sønderjylland	— 16/11 32	
— H. O., Tobakshdl., Fredberg	25/10 86		EP	26/4 20			Skanderborg Amt	— 21/9 20	
— I. A., Redaktør, Roskilde	12/5 78		V	26/4 20			Kbhvns. Amt	ikke v. 11/4 24	
								v. 2/12 26	— 24/4 29
— I. A., Præst, Odense	9/7 69		S	11/4 24			Odense Amt		udtr. 9/12 24
— Johs., Husmand, Aas	8/11 86		V	24/4 29			Sorø Amt		—16/11 32
— Knud, Redaktør, Kolding	8/1 66		S	21/9 20			Vejle Amt		—16/11 32

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Navn	født	død	Parti	1. Valg	Kreds	Senere Valg	Kreds efter 1920	Valg efter 1920	Anm.
Hansen, Laurs, Gdr., Ramsømagle	6/3 59		R	25/5 09	Præstø				
Hansen, Leonhardt, Forretningsf.	18/6 87		S	16/11 32			Aarhus Amt		
— Martin, Husmand, Skafterup	28/10 69	7/8 27	V	20/5 10	Fuglebjerg		Sorø Amt	—22/12 26	
— Ole, Minister	17/12 55	26/6 28	V	29/7 90	Lejre	- 29/5 06			Landst. 10/7 14
— Oscar, Dr. phil.	16/12 56		V	25/2 96	Valby	3/4 01			
— Poul Emil, Gdr.	4/10 55	6/4 30	R	20/5 13	Kellerup	—22/4 18	Tillægsmandat Viborg Amt		
— Rs., Stavnsbjerg, Gdr.	7/5 60	24/11 29	V	20/5 13	Vonsild	—22/4 18			
— Rs., Mammen	13/10 57	12/11 18	R	9/4 95	Søndervinge	- 7/5 15			
— **Viggo, Gdr., Gl. Toftegaard**	28/8 70		KF	2/12 26			Vejle Amt		—16/11 32
Hanssen, H. P., fhv. Minister	21/2 62		V	11/4 24			Sønderjylland		et enkelt Valg
Harboe, E., HRSgf.	26/11 67		KF	22/4 18	Tillægsmandat Randers Amt		Randers Amt	21/9 20	udtr. 30/9 21
Hasle, H., Landsretssagfører	2/11 00		KF	16/11 32			Aarhus Amt		
Hauberg, T., Lærer, Ølst	6/10 87		S	24/4 29			Viborg Amt		
Hauge, C. N., Minister	13/9 70		S	25/5 09	Rønne, —20/5 10	v. 20/5 13 -6/7 20	Odense Amt	v. 21/9 20	—15/11 32
Haurum, C. N., Red., Nykj. M.	19/6 77		S	26/4 20			Thisted Amt	—11/4 24	
Hauschultz, Mathilde, Fruc	2/12 85	30/12 29	KF	22/4 18			Kbhvn. S	—24/4 29	
Hedebol, P., Borgmester	7/11 74		S	22/4 18			Frederiksb. Amt	—26/4 20	Landsting
Hedegaard, A. S., Gdr., Togaarde	31/9 50		R	25/5 09	Sæby	ikke v. 25/5 10			
— N. Kr., Gdr., Vinding	10/6 80		V	22/4 18			Viborg Amt	— 11/4 24	
— P. O., Sønderøxe	8/3 71		V	11/4 24			Hjørring Amt		udtr. 1/7 24
Hedelund, C. E. H., Dyrlg., Aabyhøj	3/7 84		V	26/3 22			Aarhus Amt	— 24/4 29	
Hegelund Lange, H. C., Læge	21/1 69	26/3 22	V	25/5 09	Odder, ikke valgt	20/5 10 — 20/5 13	Aarhus Amt	v. 21/9 20	
Hejlesen, C. C., HRSgf.	13/6 86		R	21/9 20			Hjørring Amt	—2/12 26	
Henriksen, Halfdan, Gross.	12/11 81		KF	11/4 24			Kbhvn. S	—24/4 29	Landsting
Henningsen, H. Chr., Gdr., Hellerup	13/1 76		R	22/4 18	Kjerteminde		Odense Amt	ikke 26/4 20 v 21/9 20, 11/4 24	
Himmelstrup, O., Sekretær	1/12 83		V	11/4 24			Præstø Amt		—16/11 32
Hinrichsen, H. I., Arb., Aabenraa	13/7 83		S	24/4 29			Sønderjylland		—16/11 32
Holdgaard, Jens, Husmd., Ikast	30/9 74		R	11/4 24			Vejle Amt	—24/4 29	tidl. Landst.
Holm, Chr. F., Gross., København	28/7 67		KF	28/1 21			Kbhvn. S		et enkelt Valg
— C. O., Proprietær, Eskjær	29/9 56		H	25/5 09	Frederikshavn	ikke v. 20/5 10			
— Harald, cand. theol.	19/4 48	9/2 03	V	11/10 76	Verninge	3/4 01			
Holstein, B., Lensgreve	17/9 81		U	26/4 20			[1] Aarhus Amt		
							[2] Sønderjylland	v. 16/11 32	

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hornstrup, N. C. A., Gdr. Kollerup	14/6 66	26/3 22	H	25/5 09	Thisted	—20/5 10			
Hyller, N. E., Fabrikant	7/4 46	12/10 15	S	16/6 03	Valby	—7/5 15			
Hækkerup, H. K., Red., Ringsted	24/12 76	23/11 29	S	21/9 20			Sorø Amt	—24/4 29	
Høgsbro, Sv., Minister	4/6 55	5/5 10	V	9/4 95	Storehedinge	—25/5 06			
Hørdum, C. F., Forretningsfører	21/3 46	6/6 11	S	21/1 90	Kbhvn. 9				
Ibsen, Holger, Red., Roskilde	20/3 69	2/10 30	KF	21/9 20			Holbæk Amt	—2/12 26	
Jacobsen, C., Journalist, Odder	26/3 59		S	20/5 10	Odder	ikke v. 20/5 13	Aarhus Amt	1/11 21	udtr. 15/1 24
— Jens, Lærer, Rudme	13/7 71	15/9 27	V	22/4 18			Svendborg Amt	ikke v. 6/7 20 v. 21/9 20 -2/12 26	
— M. Chr., Redaktør, Vejle	17/6 67	10/6 28	S	20/5 13	Vejle	— 22/4 18			Landst. 10/8 20
Jacobsen, H. Thyge, Præst, Vangede	12/11 96		KF	24/4 29			Viborg Amt	—16/11 32	
Jensen, Albinus, Redaktør, Aarhus	1/3 83		S	31/1 23			Randers Amt		et enkelt Valg
— Anders, Knudstrup	10/9 48	21/12 09	V	3/4 01	Kellerup	—29/5 06			
— Anton, Lærer, Lund	18/9 45		V	20/4 92	Fakse	—16/6 03			
— **Arnth, Lærer, Gerlev**	27/9 83		V	8/8 27			Sorø Amt	— 16/11 32	
— Axel, Gdr., Tømmerup	25/3 83		V	26/4 20			Sorø Amt	—2/12 26	
— Byriel, Gdr., Lyngby	2/1 42	25/6 16	V	20/4 92	[1] Skanderborg	ikke v. 9/4 95			
					[2] Silkeborg	9/4 95 -16/3 03			
— **Einer, Hovedkasserer**	5/7 89		S	20/1 24			Kbhvn. V	—16/11 32	
— Harald, Redaktør	13/10 51	18/10 25	S	21/1 90	[1] Skjoldelev	v. 9/4 95			udtraadt til
					[2] Aarhus 2	ikke v. 20/4 92			Ldst. 22/9 08
— Harald, Sekretær	24/8 89	31/12 29	S	11/4 24			Aalborg Amt	24/4 29	
— Henrik, Gdr, Grynderup	28/12 73	17/11 25	V	11/4 24			Aalborg Amt		udtr. 2/12 26
— J. J., Onsted, Gdr., Minister	1/1 60		R	3/4 01	Bjerre	— 16/6 03			
					Ringkjøbing Amt	Tillægsm. 22/4 18	Ringkjøbing Amt	—26/4 20	
— Ingvard, Lærer, Gudhjem	24/5 42	19/11 25	V	20/4 92	Aakirkeby	—20/5 10			
— **J. Chr., Gdr., Broby**	18/2 88		V	18/2 19			Svendborg Amt		—16/11 32
— **J. Chr., Direktør**	30/11 77		S	11/5 18			Kbhvn. V		—16/11 32
— **J. Kr., Gaardejer, Lillering**	1/12 87		S	11/4 24			Aarhus Amt		ikke v. 2/12 26 valgt 24/4 29 —16/11 32
— I. H., Snedker	3/4 50	29/4 15	V	20/4 92	Bælum	—20/5 13			
— J., Maler, Borgm., Minister	18/4 59	16/3 28	S	9/4 95	Kbhvn. 10	3/4 01			
— J., Gjesten, Gdr.	21/9 73		R	2/12 26			Ribe Amt	24/4 29	
— J., Aadal, Hsmd.	4/4 49	1/7 18	V	5/4 98	Bogense	—25/5 09			
— **J. K., Læge, Gørding**	8/7 70		R	16/11 32			Ribe Amt		
— **J. P., Dyrlæge, Terslev**	23/1 69		S	6/7 20			Sorø Amt		—15/11 32

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Navn	født	død	Parti	1. Valg	Kreds	Senere Valg	Kreds efter 1920	Valg efter 1920	Anm.
Jensen, Johs., Redaktør, Fredericia	28/12 64		V	20/5 10	Fredericia	ikke v. 20/5 13			Landsting
— J., Brændholdt, J. P., Gdr.	30/11 52	29/4 05	V	3/4 01	Stege	--16/6 03			
— -Klejs, Jørgen S., Gdr.	19/5 63		V	29/5 06	Bjerre		Vejle Amt	21/9 20	Landsting
— -Sønderup, J., Minister	16/2 62		V	8/7 96	1 Nørre Sundby	25/5 09 v 25/7 11			
					2 Verninge	til 22/4 18	Odense Amt	v. 26/4 20	—6/7 20
— Kr., Gaardejer, Højby	14/10 47	3/3 15	V	2//1 90	1 Faaborg				tre enkelte
					2 Stubbekøbing	29/5 06			Valg
					3 Bogense	20/5 10			
— Lars, Arløse, Gdr.	14/9 44	29/4 28	V	5/4 98	Fuglebjerg	—25/5 09			et enkelt Valg
— Laur., Købmand	9/1 67		E	22/4 18	Kbhvn.				
— Loust, Husmd., Bjørnskov	13/6 65	16/4 14	V	3/4 01	Bræstrup	v. 20/5 10, 20/5 13			
						29/5 06			
— N. Chr. (Flø), Hmd.	24/1 61	29/10 24	V	9/4 95	Give	—22/4 18	Vejle Amt	21/9 20	
— N. P., Amtsforvalter	20/1 67		V	29/5 06	Hornslet	ikke v. 20/5 10			
					Kellerup	v. 20/5 10	Viborg Amt	v. 22/4 18 -2/12 26	
— N. P., Oberst	25/10 30	17/5 18	H	7/10 74	Randers	—26/7 81			
					Kbhvn. 3	25/5 09			
— N. Toustrup, Gdr.	30/1 46	7/7 16	V	26/1 81	Nyborg	25/5 09			
— N., Nybjerg, Gdr.	14/1 53	15/8 26	V	20/5 10	Nykjøbing S	—7/5 15			
— -Bundgaard, P., Gdr.	8/7 66		R	22/4 18	Hjørring Amt		Hjørring Amt	—6/7 20	
— Vald., Inkassator	9/7 70	1/5 15	S	20/5 13	Hillerød				
Jerichow, P. A., Departementchef	14/5 59	24/11 16	V	20/5 10	Roskilde				et enkelt Valg
Jessen, A., Gdr., Hjarup	27/1 51	9/10 29	V	5/4 98	Vonsild	—25/5 09			
Jessen, L., ORSf.	30/5 68		S	25/5 09	Stege	—26/4 20			
Juel, N., Godsejer, Meilgaard.	2/8 61		KF	1/10 21					
Julin, C. M., Højskoleforstander	25/5 82		V	2/12 26			Randers Amt		et enkelt Valg
Faarevejle							Ringkjøbing Amt		—16/11 32
Jungersen, M. C., Gdr., Hougaard	23/5 39	16/4 23	R	20/9 72	Hjørring	—25/5 09			
Jørgensen, C., Værebro, Gdr.	9/1 62		V	24/4 18	Tillægsmandat		Frederiksb. Amt	—7/6 20	
— Eigil, Kaptajn	3/4 65		KF	30/12 18	Tillægsmandat		Odense Amt	—7/6 20	
— H. L., Gdr., Ougtvedgaard	3/2 50	28/4 14	Vm	15/11 92	Ruds Vedby	—25/5 09			
— J. L., Lærer, Birkerød	23/10 79		S	21/9 20			Frederiksborg Amt	—24/4 29	
— Jørgen, Gdr., Bispegaarden	19/5 88		R	24/4 29			Frederiksborg Amt		—16/11 32
— Jørgen, Gdr., Kalvslund	16/10 66	17/7 07	V	29/5 06	Ribe				
Jønsson, J. P., Forretningsfører	2/6 65		S	17/12 19			Kbhvn. V		—16/11 32

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kammersgaard Jensen, Førstelærer	20/4 71		S	22/4 18			Aarhus Amt		—16/11 32
Karstesen, Asger, Redaktør	22/3 74		KF	22/4 18	Tillægsmandat		Maribo Amt	—6/7 20	
Kayser, O., Tømrermester	18/6 56	9/10 25	E	26/4 20			København Ø	—21/9 20	
Kejser-Nielsen, fhv Minister	27/9 56	18/2 26	R	25/5 09	Stubbekøbing	-7/5 15 v.22/4 18	Maribo Amt	- 6/7 20	
Kidde, A., Løjtnant	28/4 88	29/12 18	KF	22/4 18	Tillægsmandat		Odense Amt		
Kierkegaard, A. K., Lærer, Agger	22/9 55	7/4 26	V	29/5 06	Hurup	ikke v. 25/5 09 v.20/5 10 -7/5 15			
Kirk, Ole, Dommer	23/8 65	5/7 22	V	22/4 18	N. Sundby		Aalborg Amt	v26/4 20 -21/9 20	
Kjærgaard Jensen, Professor	14/2 82		V	5/5 29			Maribo Amt		et enkelt Valg
Klausen, K. M., Raadmand	28/9 52	19/1 24	S	9/4 95	Frederiksberg 2	-7/5 15 22/4 18	København V	—21/9 20	
Knop, Kr., Boelsmand, Katrinedal	27/11 57	22/11 28	V	5/4 98	[1]Svendborg				
					[2]Nykjøbing S	5/4 98 -16/6 03			
Knudsen, Johan, Godsejer	10/12 65		H	29/5 06	1) Fredensborg	—20/5 10	Hjørring Amt	22/4 18	
Knudsen, P., Raadmand	30/11 48	28/10 10	S	5/4 98	[1]Randers By	et enkelt Valg			tidl. Landst.
					[2]København 10	16/6 03 -25/5 09			udtr. 30/11 09
Koch, P., Urtekræmmer	25/4 66		R	22/4 18			København		et enkelt Valg
Koch, Sv., Ingeniør	26/4 67		KF	22/4 18			København		et enkelt Valg
Koefoed, A., Gdr., Aaker	18/1 84		V	24/4 29			Bornholm		—16/11 32
Koefoed, K. H., Adjunkt	11/3 79		R	20/5 13	Aakirkeby	—22/4 18			et enkelt Valg
Korsgaard, P., Ingeniør	17/7 74		KF	22/4 18			Skanderborg Amt		—16/11 32
Krabbe, Chvf., fhv. Minister	20/7 33	21/5 13	R	5/3 64	Kallundborg	-26/7 81 v.9/4 95			-26/5 10 u.7/7 10
Kraft, Ole Bjørn, Red.	17/12 93		KF	2/12 26			Aalborg Amt		—16/11 32
Krag, O. C., Dr. phil.	23/9 70		V	11/4 24			Ringkjøbing Amt	—16/11 32	tidl. Landst.
Kristensen, Karl, Gdr., Tørring	22/1 65		V	25/5 09	Bræstrup				et enkelt Valg
— **Knud, Gdr., Humlebæk**	26/10 80		V	26/4 20			Randers Amt	—1/12 26	v. 16/11 32
— Kr., Gdr., Hovergaard	6/9 69	4/6 33	V	26/4 20			Thisted Amt	- -24/4 29	
Kristiansen, Holger, Redaktør	3/3 75		R	20/5 13	Otterup	—22/4 18	Hjørring Amt	valgt 24/4 29	ikke v. 26/4 20
— K., Gdr., Beder	15/5 57	17/4 09	V	5/4 98	Hornslet	—16/6 03			
— N. P., Gdr., Volshave	16/8 58		V	20/5 10	Maribo				et enkelt Valg
Krohn, A., Sekretær	6/6 69	4/6 33	KF	6/7 20			Hjørring Amt	—21/9 20	
Kvist, L. S., Gdr., Estrup	28/5 54	23/3 26	V	21/1 90	Nibe	—22/4 18	Aalborg Amt	26/4 20 —11/4 24	
Kyed, Johs., Gdr., Skovvang	16/11 78		V	11/4 24			Skanderborg Amt		—16/11 32
Lageri, Chr., Typograf	3/4 76		R	21/9 20			Sønderjylland		et enkelt Valg
Lambæk, Mads, Gdr., Nr. Lem	18/8 61	11/7 33	V	22/4 18	Østbirk		Skanderborg Amt	26/4 20 —21/9 20	
Lange, Axel, Kbmd., Frederikssund	28/7 75		KF	11/4 24			Aarhus Amt	et enkelt Valg	Landsting
— Vilh., Tobaksfabr., Slagelse	22/1 49	18/6 17	H	16/6 03	Slagelse	—25/5 09			
Larsen, Axel, Støberiarbejder	5/8 97		D K	16/11 32			Kbhvn. Ø		
— Edvard, Dr. phil.	2/9 60		R	20/5 10	Kjerteminde	7/5 15			

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Navn	født	død	Parti	1 Valg	Kreds	Senere Valg	Kreds efter 1920	Valg efter 1920	Anm.
Larsen Badse, F. W., Gdr., Maribo	24/6 74		KF	26/4 20			Maribo		—16/11 32
— **Helga, Frue**	21/4 84		S	24/4 29			Kbhvn. S		— 16/11 32
— **Holger W., Redaktør, Vejle**	8/1 80		S	26/4 20			Vejle Amt		—16/11 32
— **J. C. A., Smedem., Horserød**	31/8 63		V	26/4 20			Frederiksb. Amt		—16/11 32
— **J. P., Redaktør, Helsingør**	19/8 72		S	26/4 20			Frederiksb. Amt		—16/11 32
— **L. M., Gaardejer, Bjerre**	22/5 83		S	2/12 26			Odense Amt		— 16/11 22
— **Mads, Gdr., Hessum**	28/5 62		R	3/4 01	1 Otterup 2 Køge ikke v. 16/6 03 v. 29/6 06	v. 20/5 09 - 22/4 18 ikke v. 25/5 09	Præstø Amt	v. 6/7 20 ikke v. 26/4 20	—16/11 32
— N. I., cand jur.	24/11 45	5/12 28	V	24/5 81	Stubbekøbing	- 3/4 01		—26/4 20	
— **Søren P., Lærer, Bogense**	14/7 88		V	2/12 26			Odense Amt		—16/11 32
— Thomas, fhv. Minister	17/2 54		V	9/4 95	1 Vraa 2 Frederikshavn	ikke v. 25/5 09 v. 20/5 10	Hjørring Amt	- 26/4 20	Landsting
— **Victor, Propr., N. Alslev**	25/2 90		KF	11/4 34			Frederiksb. Amt		
Lassen, Vilh., Redaktør	10/6 61	6/4 08	V	3/12 01	Sæby	— 29/5 06			
Laursen, Laur., Gdr., Arden	5/6 70		V	22/4 18	Bælum		Aalborg Amt	v. 26/4 20 —21/9 20	2/12 26
Laursen, N. Joh., Præst	11/6 55	17/10 30	V	20/5 10	Kolding	—22/4 18	Vejle Amt	26/4 20 —11/4 24	
Lebæck, A., Redaktør, Haderslev	15/5 68	26/4 26	V	21/9 20			Sønderjylland		et enkelt Valg
Lemvigh Møller, V. A. B., Fabrikant	11/7 81	10/12 29	KF	26/4 20			Kbhvn. V	—21/9 20	
Leth Esbensen, Gdr., Vibygaard	21/11 55	3/2 33	R	25/5 09	Kellerup				et enkelt Valg
Lewald, V. G. J., Oberst	6/7 64	11/9 32	KF	1/10 23			Kbhvn. Amt		et enkelt Valg
Levinsen, E. O., Forretningsfører	7/5 91		S	16/11 32			Hjørring Amt		
Lillelund, J. G., Gdr., Svejgaard	7/3 76	28/12 22	V	2/4 12	Aars	22/4 18	Aalborg Amt	21/9 20	
Lindø, N. P., Gdr., S. Næraa	5/12 52		V	16/6 03	Verninge	20/5 10			udtr. 24/6 11
Lorentzen, O. P., Brøde	1/12 90		KF	12/10 33			Sønderjylland		
Lou, Johs., Læge, Ringsted	29/3 78	19/7 30	K F	26/4 18			Sorø Amt	—2/12 26	
Ludvigsen, Chr., Fisker, Jyllinge	15/1 66		S	11/4 24			Hjørring Amt		— 16/11 32
Lundberg, O. R., Malermester	10/1 88		S	6/7 20			Randers Amt		—16/11 32
Lüttichau, H., Godsejer, Tjele	13/1 68	21/2 21	H	25/5 09	Viborg				et enkelt Valg
Lyngsie, M. C., Forbundsformand	6/7 64	31/12 31	S	5/4 98	Horsens By	16/6 03			Landsting
Løje, N. C., Propr., Storehedinge	25/12 73		V	16/11 32			Maribo Amt		
Madsen, F. K., Journalist	3/4 64		S	6/7 20			København Ø.		—16/11 32
— Hans, Gdr., Skærumhede	5/4 46	13/2 27	V	20/4 92	Frederikshavn	—29/5 06			
— Jens, Husmd., Rørhrt	9/1 71		S	16/1 24			Aarhus Amt		et enkelt Valg
— P., Gdr., Eskildstrup	13/1 51		V	9/4 95	Nykjøbing S	—29/5 06			

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Madsen-Halsted, P. N., Kaptajn	5/8 49	6/7 11	H	20/4 92	[1] Sakskjøbing [2] Odense II	v. 5/4 98 - 20/5 10			
— V. H. O., General, Minister	11/4 44	14/6 17	V	25/5 09	Kbhvn. 7				et enkelt Valg
— Mygdal, Th., Minister	24/12 76		V	2/12 26			Sønderjylland	udtr. 5/8 33	tidl. Landst.
Maegaard, H. V., Kaptajn	14/4 68	21/11 28	V	20/5 10	Rønne	et enkelt Valg	Bornholm	v. 22/9 28	
Malling, Hauschultz m. Frue	2/12 85	30/12 29	KF	22/4 18	København		København S	26/4 20 - 2/15 26	
Markvorsen, Niels, Gdr., Lødderup	18/3 44	3/6 20	V	9/4 95	Nykjøbing M.	— 7/5 15			
Marott, C. E., Redaktør, Odense	28/8 56		S	16/6 03	Odense I.	— 22/4 18			
Meiling, C. K., Maskinist	18/3 81		KF	26/4 20			Kbhvn. S		et enkelt Valg
Meyer, A. C., Journalist	11/6 58		S	9/4 95	København 13	22/4 18	Kbhvn. V	26/4 20 11/4 24	— 24/4 29
Mikkelsen, M., Gdr., Haarup	25/4 66		V	24/9 14	Bræstrup	— 7/5 15			Landsting
Moesgaard-Kjeldsen, Chr., Godsejer	20/10 69		R	20/5 13	Fredensborg	— 22/4 18			
Moestrup, N. K., Gdr., Mellerup	9/1 54	21/1 25	V	9/4 95	Mariager	— 20/5 10			
Moltesen, L. J., Dr phil., fh. Minister	18/11 65		V	25/5 09	Vinderup	7/5 15	Ringkjøbing Amt	v 26/4 20 - 11/4 24	v. 24/4 29
Mortensen, A. C., Redaktør, Viborg	22/1 70		S	26/4 20			Viborg Amt		— 16/11 32
— M., Redaktør, Randers	9/12 55		S	29/5 06	Randers	ikke v 25/5 09 v. 20/5 10 - 22/4 18	Randers Amt	v. 26/2 29	
— Edw., cand. jur. (21/9 23 Mitens)	30/11 89		UP	14/5 15	Færø				et enkelt Valg
— **M. F., Hmd.**	5/5 74		S	24/4 29			Randers Amt		— 16/11 32
— **P. H., Maskinarbejder**	5/3 86		S	11/4 24			Sønderjylland	ikke v. 2/12 26 valgt 1/10 27	— 16/11 32
Munch-Petersen, Arne, Sekretær	30/9 04		DK	16/11 32			Sønderjylland		
— **Elna, Frue**	13/6 71		R	22/4 18			København Ø.		— 16/11 32
— **P. R., Minister**	25/7 70		R	25/5 09	Rudkjøbing	— 22/4 18	Svendborg Amt	26/4 20	— 16/11 32
Mundt, Gerda, Borgerrepræsentant	4/9 74		KF	16/11 32			København S.		
Munk-Poulsen, fh. Lærer, Vorupør	8/8 60	16/8 21	V	20/5 13	Thisted	22/4 18			
Munk, Sigvard, Sekretær	17/4 91		S	28/11 31			Maribo Amt	— 16/11 32	
Mølgaard-Nielsen, M., Hmd., Aulum	28/9 46		S	21/1 90	Holstebro	— 22/4 18			
Møller, Axel N. F., Dr. jur., Prof.	14/1 73		KF	22/4 18	Tillægsmandat Københavns Amt		Kbhvns. Amt	— 26/4 20	
— H. L., Dr. phil.	8/4 61	1/12 28	H	16/5 03	[1] København 2 [2] Odense II	— 25/5 09 21/9 11			
Nanke, C. C. F., Borgm., Byfoged	4/3 47	15/12 29	H	3/4 01	Odense I				et enkelt Valg
Neergaard, H., Ingeniør	20/1 68		H	20/5 10	Slagelse				et enkelt Valg
— N. Th., Konsejlspræsident	27/6 54		V	28/1 87	[1] Nakskov [2] Hornslet [3] Ebeltoft	ikke v. 1 1 90 v. 2/4 92 - 9/4 95 v. 5/4 98 - 22/4 18	Randers Amt	— 26/2 20 — 24/4 29	
— W., Godsejer	6/1 64	11/4 19	H	29/5 06	Svendborg	7/5 15			

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Navn	født	død	Parti	1. Valg	Kreds	Senere Valg	Kreds efter 1920	Valg efter 1920	Anm.
Neersøe, S., Adjunkt	26/3 68		H	25/5 09	Randers By				et enkelt Valg
Nielsen, A., Svejstrup Østergd.	11/6 59	10/5 28	R	29/5 08	Sæby				et enkelt Valg
— Anders, Minister	30/5 62	13/6 14	V	21/1 90	Løvel	— 20/5 13			
— Ehlert, Borgmester	4/4 74		S	10/12 24			Odense Amt		et enkelt Valg
— Ferd., Gdr., Odstrup	21/10 68		R	20/5 10	Viborg	22/4 18	Holbæk Amt	udtr. 27/10 27	ikke v. siden
— Gerhard, Redaktør, Aalborg	1/11 71	1/5 33	S	22/4 18			Aalborg Amt		— 16/11 32
— **Hans, Redaktør, Espergærde**	15/4 69		S	25/5 09	Horsens	— 22/4 18	Skanderborg Amt	26/4 20	- 16/11 32
— Hans V., Dølby, Gdr.	10/2 59		R	25/5 09	Skive	7/5 15			
— Henrik, Tobakshdl., Roskilde	14/8 65	28/3 30	S	29/5 06	Roskilde	25/5 09 v. 20/5 13	Kbhvn.s Amt	26/4 20 v 24/2 29	udtr. 2/5 29
— H. P., Konsulent, Haraldsborg	6/10 72		R	15/8 28			Sorø Amt		et enkelt Valg
— Jexsen, Jens, Lærer	31/12 42	20/5 23	V	9/4 95	Skjoldelev	29/5 06			FV.
— **J. P., Bager**	23/4 73		S	21/0 20			Sønderjylland		— 16/11 32
— Grøn, N. K., Gdr., Klakring	4/5 53	31/3 18	V	24/5 81	[1] Sakskjøbing	— 21/1 90			
					[2] Odder	v. 5/4 98 - 29/5 06			
— **N. P., Sogneraadsfmd., Sundby**	7/1 71		S	11/1 16	Valby	ikke v. 22/4 18	Kbhvn.s Amt	v. 6/7 20	— 16/11 32
— P. Th., Gdr., Dir., Skanderbg.	4/7 63	24/11 16		5/4 98	Horsens Land	7/5 15			
— Rs., Gdr., Hammerum	9/12 40	9/4 29	V	3/1 79	Herning	— 20/5 10			
— Rs., Gdr., Brøderup	24/6 51	23/6 30	V	16/6 03	Præstø	29/5 06 v. 20/5 10			ikke v. 20/5 13
— Sv., Gdr., Skibstedgd.	30/8 79		V	11/4 24			Randers Amt	— 24/4 29	
— Th. M., Træskomand, Vejle	8/6 41	17/1 24	V	9/4 95	Vejle	29/5 06			
— Vald., Lærer, Brøndum	3/2 71		R	22/4 18	Ribe Amt		Ribe Amt	— 11/4 24	
Nissen, J. J., Gdr., Strandelhjørn	19/3 74	21/10 33	KF	5/3 30			Sønderjylland		
— Nis, Gdr., Viby	8/4 78		R	11/4 24			Sønderjylland		et enkelt Valg
Nygaard, Vilh., Borgerrepræsent.	11/1 72		S	16/11 28			Kbhvn.s Amt		— 16/11 32
Nygart, J. J. Andersen, Gdr., Nygd.	30/6 67	19/3 28	V	3/4 01	[1] Thisted	29/5 03			Landsting
Nøhr, A. H., Lærer, Kjeldby	2/4 58	4/3 25	R	20/5 13	Holbæk	22/4 18			
— H. J. A., Gdr. —	24/9 38	10/4 10	V	3/1 73	Vordingborg	— 3/4 01			
Nørgaard, Fr., Højsk.lærer, Fr.borg	13/8 78		V	20/5 13	Nørre Sundby	— 7/5 15			
— **J. E., Gdr., Frøslev**	17/8 91		V	16/11 32			Thisted Amt		
— S. C. C., Lærer, Krageld., Vraa	1/7 73		V	25/5 09	Vejle	ikke v. 20/5 13	Thisted Amt	v. 22/4 18 - 11/4 24	Landsting
Nørhave, I. P., Gdr., Vust	22/8 54	7/2 24	V	9/4 95	Frøstrup	— 22/4 18			
Nørskov, L., Gdr., Møldrup	22/1 83		V	30/9 14	Løvel	— 22/4 18	Viborg Amt	26/4 20	— 16/11 32
Olsen, O. Fred., Gdr., Broby	12/3 77		V	16/11 32			Præstø Amt		
— Martin, Revisor	5/2 53	28/4 23	S	3/4 01	Kbhvn. 8	25/5 06 v. 20/5 10		— 22/4 18	Ldst. 11/5 18
— Olav, Gdr., Hjarup	18/8 76		V	2/12 26			Vejle Amt		et enkelt Valg

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Olsen, Ole, Tjæreby, Gdr.	8/11 49	15/4 29	V	5/4 98	Maribo	—16/6 03			
— Sigvald, Bryggeribestyrer	27/8 54	16/12 19	S	6/12 19	Kbhvn. 11	—22/4 18			
— Vald., Forretningsfører	16/5 62	8/7 33	S	29/5 06	Nykjøbing F	ikke v. 20/5 10 v.20/5 13 -22/4 18	Maribo Amt	26/4 20	udtr.30/9 27
Olufson, J. P., Hmd., Gerlev	27/5 75		S	26/4 20			[1]Hjørring Amt [2]Randers Amt	26/4 20 -21/9 20 17/4 24	tidl. Ldst. —16/11 32
Orla-Jensen, S., Professor	28/11 70		KF	2/12 26			Aarhus Amt		et enkelt Valg
Ottosen, S. Johan, cand. mag.	31/1 59	10/3 04	V	3/4 01	Frederiksberg 1				et enkelt Valg
Ousen, J., Gdr., Egum	29/11 44	15/5 11	V	24/5 81	Fredericia	—16/6 03			
Ovesen, L. P., Husejer, S. Vium	25/12 47		V	21/1 90	[2]Skjern	ikke v. 20/4 92 v.9/4 95 -7/5 15			
Parkov, H., Oberst	22/9 57	10/4 34	KF	29/5 06	Frederiksværk	.20/5 13 v 22/4 18	Frederiksb. Amt		—16/11 32
Paturson, Joanes, Kongsbonde	6/5 66		V	1/5 06	Færøerne	23/7 03			Landsting
Pedersen, C. O., Amtsfv., Roskilde	31/1 80		V	11/4 24			Sønderjylland	25/4 29	
— H. P., Gaardfæster, Højreby	22/5 50	4/1 31	V	3/4 01	Faaborg	—29/5 06			
— J., Gdr., Vrangstrup	13/9 70		V	6/7 20			Præstø Amt		et enkelt Valg
— Johs., Repræsent., Brabrand	21/1 56		S	25/5 09	Skjoldelev	—22/4 18			Landsting
— Kr. Sandby, Minister	13/10 57	26/10 27	R	9/4 95	Svinninge	—22/4 18	Holbæk Amt	v.26/4 20 ikke v.2/13 26	indtraadt 1/10 27
— L., Annisse, Møller	3/2 46	24/10 22	R	20/5 10	Frederikssund	—7/5 15			
— Nyskov, N., Statsrevisor	8/4 50	29/3 22	V	9/4 95	Grenaa	—22/4 18	Randers Amt Ribe Amt	26/4 20 -21/9 20	
Pedersen, Oluf, Konsulent, Roskilde	6/9 91		DR	16/11 32					
— P. N., Gdr., Røjle	12/5 86		R	3/10 23			Odense Amt	ikke v. 11/4 24	
— P., Gdr., Killerup	1/1 68		R	20/5 13	Maribo	—22/4 18			
Petersen, A. Chr. D., Gdr., Ringe	3/4 80		KF	11/4 24			Svendborg Amt	—16/11 32	
— Emil, Dame	17/12 60	21/1 19	V	30/6 05	[1] Stege [2] Gudme	ikke v. 25/5 09 v.20/5 13 -22/3 18			
— Gustav, Forretningsfører	3/4 93		S	11/4 24			Randers Amt		et enkelt Valg
— Niels, ORsgf.	13/7 58	11/3 33	R	20/5 13	Frederiksværk	—22/3 13	Frederiksb. Amt	22/4 18 -2/12 26	
— R. C., Kornhandler	8/2 78		KF	23/9 32			Kbhvn. S		et enkelt Valg
— Vilh. S., Forretningsfører	27/11 74		S	1/10 27			Maribo Amt		ligeledes
Philipsen, Gustav, Boghandler	23/10 53	3/2 25	V	5/4 98	Kbhvn. 4	—3/4 01			
Pinholt, A. Vilh., Klitinspektør	23/11 69		V	22/4 18			Ribe Amt		
Pinstrup, Hans, Gdr., Godensgaard	7/8 92		V	16/11 32			Hjørring Amt		—16/11 32
— **P. P., Gdr., Godensgaard**	14/12 61	30/6 34	V	16/6 03	[1] Kjerteminde [2] Sæby v. 20/5 10	ikke v.25/5 09 —22/4 18	Hjørring Amt	26/4 20 —24/4 29	
Piper, E. G., Proprietær, Lyngby	13/1 56	18/2 28	H	5/4 98	Lyngby	ikke v.3/4 01 v.16/6 03			Landsting
Pitzner, Bagermester	7/6 65	1/9 33	KF	22/4 18			København Ø.	26/4 20	—16/11 32

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Navn	født	død	Parti	1. Valg	Kreds	Sencre Valg	Kreds efter 1920	Valg efter 1920	Anm.
Povlsen, Th. V., fhv. Minister	22/8 68		R	20/5 10	Hornslet	—22/4 18	Randers Amt	v 26/4 20	—16/11 32
Prieme, W., Grosserer	16/8 94		KF	16/11 32			København Ø		
Pürschel, Generalauditør	28/8 77		KF	26/4 20			[1]Viborg Amt	—21/9 20	
							[2]Randers Amt	v. 11/4 24	—16/11 32
Quist, S. P., Redaktør, Odense	23/12 82		V	26/4 20			Vejle Amt		udtr. 30/9 22
Raffnsøe, R., Proprietær, Aastorp	24/9 69	29/10 24	KF	22/4 18			Vejle Amt	— 11/4 24	
Rager, E., Ingeniør	15/9 84		R	24/4 29			København V.		—16/11 32
Rahbæk, J. A., Gdr., Billumgaard	26/9 86		V	30/3 22			Ribe Amt	-2/12 26	v. 16/11 32
Randløv, R. P., Gdr., Taaning	5/5 59		Vm	16/6 03	Skanderborg				et enkelt Valg
Rasmusen, P., ORSgf.	16/3 69	8/9 17	H	3/4 01	Randers	16/6 03			Landsting
Rasmussen, A. O., Gdr., Holbæk	29/11 59		V	20/7 04	Roskilde	et enkelt Valg			
— Chr., Forretningsfører	13/6 58	20/11 16	S	25/9 96	Helsingør	—7/5 15			
— Emil, Gdr., s. Hmd., Ruehede	10/4 70		R	20/5 13	Præstø	—22/4 18			
— **H., Redaktør, Rønne**	23/6 73		S	29/5 06	Skanderborg	—20/5 10	Bornholm	v. 21/9 20	—16/11 32
— L., Bække, Hmd.	21/11 50	14/12 24	V	21/1 90	Bække	—7/5 15			
— **L. D., Typograf**	2/7 68		S	20/5 13	Odense II	—21/4 18	Odense Amt	26/4 20	—16/11 32
— **Laur., fhv. Minister**	2/11 62		S	29/5 06	Fredericia	25/5 09 v. 9/5 13	Vejle Amt	26/4 20	—16/11 32
						—22/4 18			
— **Gylling, M. P., Gdr.**	8/10 82		R	24/4 29			Ringkj. Amt		—16/11 32
— N. K., Langsted, Hmd.	30/10 60	22/9 28	V	25/5 09	Otterup	—20/5 10			
— Rs., Gdr., Hvolbæk	25/3 69		R	20/5 13	Skanderborg	—7/5 15	Skanderbg. Amt	ikke v. 22/4 18	v. 11/4 24 Ldst.
— **Vilh., Skoleforstander**	31/7 69		S	9/3 15	København 10	—22/4 18	København Ø	v 26/4 20	—16/11 32
Raunkjær, R., Redaktør, Kbhvn.	26/8 80		V	11/4 24			Ringkj. Amt		—16/11 32
Ravn, Chr. H., Gdr., Haraldsted	6/8 44	17/8 26	V	3/1 79	[1]Nykøbing M.	—20/4 92			
					[2]Viborg	v. 5/4 98 -3/4 01			
					[2]Gudme	v. 25/5 09 .25/5 10			
Reedtz Thott, O., Lensbaron	29/6 72	10/10 27	KF	6/7 20			Kbhvn. Amt	2/12 26	
Refshauge, P. J., Gdr., Oksbøl	14/4 69		V	21/9 20			Sønderjylland		et enkelt Valg
Reventlow, Chr., Redaktør	20/8 67		UP	29/5 06	Maribo	—25/5 09			
— L. A. E., Greve, Rudbjerggd.	5/11 48	19/6 16	UP	9/4 95	Nakskov	—20/5 10			
			V						
Rode, O., Redaktør, Minister	31/8 67	11/7 33	R	25/5 09	[1]Holbæk	ikke v. 20/5 10			
					[2]Kalundborg	v. 7/9 10 .22/4 18			
						v. 26/4 20	Holbæk Amt	—2/12 26	udtr. 30/9 27
Rosager, A. K., Gdr., Vejstrup	15/10 50	21/2 24	V	21/1 90	Gudme	—29/5 06			
Rosleff, H. J., Mejeriej., L. Karleby	15/7 47	2/6 04	V	9/4 95	Roskilde	—16/6 03			

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Rudfeldt, Johs., Cand. polit.	21/8 84		V	12/7 21			Vejle Amt	—9/10 24	
Rytter, Sv., Retspræsident, fh. Min.	19/1 75		V	26/4 20			Maribo Amt	—24/4 29	Lds. udt. 4/5 29
Rørdam, Holger, Stabslæge	23/12 63		R	9/4 95	Sakskobing	—7/5 15			
Sabro, Peter, Redaktør	23/1 67	26/7 13	S	3/4 01	Aarhus 1	—20/5 13			
Samuelsen, F. F., Maskinarbejder	12/4 65	9/5 29	S	30/10 06	Aarhus 2	—7/5 15			
— A., Sysselmd.	1/7 73		V	6/9 13	Færoerne	et enkelt Valg	Færø Amt	v, 22/4 18	
						—21/5 10		—12/12 32	se Landsting
Sandbæk, E. P., Husejer, Nees	13/7 52	14/4 18	V	5/4 98	Lemvig	—8/5 15			
Schack, C. G., Søofficer	14/10 55	2/1 30	H	26/5 09	København 8				et enkelt Valg
Schiøler, R. C., Kaptajn	24/1 65	14/9 27	V	6/7 22			Aalborg Amt		et enkelt Valg
Schjær, J. G., fh. Detailhandler	3/5 61		E	26/4 20			København V	—6/7 20	
Schmidt, Snedker	3/4 48	16/1 27	S	17/6 03	København 7	ikke v. 25/5 09			
						—20/5 10			
— Johs. C., Præst, Tønder	9/6 69		Sl.	21/9 20			Sønderjylland		16/11 32
Schmit, I. Gautier, Frue	25/10 77		V	24/4 29			Vejle Amt	—16/11 32	tidl. Landst.
Schovelin, Jul., Børskommissær	6/1 60	8/4 33	H	26/5 10	København 4	—7/5 15			Landsting
Schrøder, Jul., Typograf	19/7 79		S	11/4 24			København Ø		—16/11 32
Sevelsted, A. A., Gdr., Aistrup	12/3 86		V	2/12 26			Viborg Amt	—25/4 29	
Siegfredsen, C. E., Hmd., Venning	19/7 93		UP	16/11 32			Aarhus Amt		—16/11 32
Simonsen, J., Dommer	7/7 81		R	24/4 29			Sorø Amt		et enkelt Valg
— I. M., Redaktør, Aarhus	8/4 69		S	22/4 18			Aarhus Amt	—24/4 29	Landsting
Slebsager, M. N.	13/11 74		V	25/5 09	Esbjerg	—22/4 18	Ribe Amt	—24/4 29	udtr. 30/4 30
Slengerik, C. A. V., Statsrevisor	18/2 59	2/10 23	R	3/4 01	Middelfart	—22/4 18	Odense Amt	—21/9 20	
Sneum, A., Lærer, Aarhus	23/7 79		S	11/4 24			Aarhus Amt		—16/11 32
Sporon Fiedler, F., Godsejer	11/3 61	6/3 33	H	30/1 14	Ærø	—22/4 18	Svendborg Amt	—21/9 20	
Starcke, C. N., Dr. phil.	29/3 58	7/3 26	V	20/5 13	Faaborg	—7/5 15			
Stauning, Th., Statsminister	26/10 73		S	29/5 06	Fakse	—22/4 18	København S	26/4 20	—16/11 32
Steen, Oluf, Landmd., Lillerød	16/7 92		R	11/4 24			Odense Amt		—16/11 32
— Rasmussen, C. C., Red.	9/9 92		KF	11/10 27			Kbhvn. Amt		et enkelt Valg
Stegger-Nielsen, S., Lærer, Asferg	20/3 87		V	1/10 22			Skanderbg. Amt		do. Ldst.
Stengaard Kirkegrd, A., Gdr., Birk	21/8 76	7/4 26	V	22/4 18			Skanderbg. Amt	—11/4 24	
Stensballe, N. P., Driftsbestyrer	3/4 46		V	20/5 10	Silkeborg	ikke v. 20/5 13			
Stilling, A., Kommunel., Aarhus	20/11 72	31/10 21	S	9/9 13	Aarhus 2	—22/4 18	Aarhus Amt	—21/9 20	
Strøm, Chr., Cand. jur.	7/12 94		KF	30/10 24			Vejle Amt		et enkelt Valg
— I. N. A., Arbejder, Aalborg	21/12 98		S	16/11 32			Aalborg Amt		—16/11 32
Stub, J., Gdr., N. Alslev	28/5 57	21/12 27	V	16/6 03	Stubbekjobing				et enkelt Valg
Sundbo, I. P., Redaktør, Esbejrg	11/6 60	19/3 28	S	22/4 18	Esbjerg		Ribe Amt	—2/12 26	
Svejstrup, Poul, Herredsfoged	2/5 48	18/4 11	V	16/5 03	Viborg	—20/5 06			
Sven, C. J. F., ORSgf.	24/1 87		KF	26/4 20			København V		—16/11 32

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Navn	født	død	Parti	1 Valg	Kreds	Senere Valg	Kreds efter 1920	Valg efter 1920	Anm.
Svendsen, S., Gdr., Bjerringbro	15/11 59		V	21/1 90	[1]Søndervinge	—20/4 92			
					[2]Vinderup	5/4 98 -16/6 03	Holbæk Amt	26/4 20	11/4 24
					[3]Ruds Vedby	20/5 10 —22/4 18			
Svensson, A., Redaktør, Haderslev	19/11 80		KF	16/11 32			Sønderjylland		—16/11 32
Søgaard, Chr., Lærer, Holsted	19/9 61	19/1 33	V	22/4 18			Ribe Amt	2/12 26	**Landsting**
Sørensen, Carl, Gdr., Øland	23/11 57		V	3/4 01	Halvrimmen	22/4 18	Hjørring Amt	—21/9 20	
— **N. Edv., Statshmd., Lindbjerg**	29/8 93		V	24/4 29			Aalborg Amt		—16/11 32
— Enevold, Minister	21/9 50	1/2 20	V	28/1 87	[1]Vonsild	—21/1 90			
					[2]Kolding	v.5/4 98 -25/5 09			**Landsting**
— **H. J., Gdbest., Tangegaard**	31/5 93		V	6/7 20			Ribe Amt	ikke v.2/12 26	
								—24/4 29	—16/11 32
— **J. L. O., Hmd., Smørum**	3/2 91		S	24/4 29			Kbhvn.s Amt		—16/11 32
— **Sejlflod, J., Gdr.**	14/7 78		S	1/1 30			Aalborg Amt		
— Kr., Lærer, Munkebjergby	19/10 63		V	28/5 07	Holbæk				et enkelt Valg
— **L. Marinus, Gdr., Ø. Hvidbjerg**	8/2 86		S	2/12 26			Thisted Amt		— 16/11 32
— **M. K., Overportør, Vejen**	30/9 79		S	20/3 28			Ribe Amt		—16/11 32
— Sv., Redaktør, Silkeborg	19/10 92		V	8/4 26			Skanderbg. Amt		et enkelt Valg
— Søren, Lærer, N. Nebel	10/9 48	13/4 23	V	21/1 90	Varde	—6/5 15			
— Vitved J., Gaardejer	23/2 40	25/4 04	V	3/1 79	Skanderborg	21/1 90 v.22/4 96			Lst. udn.14/9 03
Tange, M. P., Gdr., Palleshave	6/3 71		V	20/5 10	Holbæk	ikke v. 20/5 13	Svendbg. Amt	v.6/7 20 -21/9 20	
Thomsen, A., Gdr.	14/9 42	11/7 20	V	20/4 92	Aars	—20/5 10			14/3 12 Ldst.
— **Vald., Gdr., Lunderskov**	12/12 87		UP	16/11 32			Vejle Amt		
Thorhauge, O., Hmd., Bonderup	21/11 69		V	22/4 18			Hjørring Amt	genv. 6/7 20	—16/11 32
Trier, Herman, Dr. phil.	10/5 45	1/9 25	R	25/6 84	København 1	ikke v. 28/1 87 v. 21/1 90			—29/5 06 **Landsting**
— Sv., Direktør	8/6 77	27/11 31	S	21/9 20			København V	2/12 26	
Tvedegaard, J., Gdr., Langemose	25/6 72		V	22/11 28			Præstø Amt		et enkelt Valg
Ulrich, Johs., Forpagter	9/5 69		KF	22/4 18			Præstø Amt	ikke v. 6/7 20 v. 21/9 20	—16/11 32
Ulrichsen, H. F., ORSgf.	25/1 88		KF	11/4 24			Hjørring Amt	—2/12 26	v. 16/11 32
Vadgaard, Rs. M., Gdr., Ø. Torslev	2/6 86		V	2/12 26			Skanderbg. Amt	—24/4 29	
Vanggaard, J. Sørensen, Gdr.	25/12 75		V	20/5 10	Hjørring	22/4 18	Hjørring Amt	26/4 20	—16/11 32
Vejen, Henrik, Gdr., Hammerum	26/4 75		V	2/12 26			Ringkj. Amt		—16/11 32
Vejlø, A., Redaktør, Kalundborg	18/6 77		KF	26/4 20			Holbæk Amt	—6/7 20	
Vesterager, J., Lærer, Vorgod	12/3 70		KF	22/4 18			Ringkj. Amt		—16/11 32
Westergaard, Jens, Driftsbestyrer	5/.. 66		V	20/.. 18	Herning	22/.. 18	Ringkj. Amt	—21/.. 20	

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Westermann, C., Orlogskaptajn	$^{14}/_{2}$ 94		KF	$^{2}/_{9}$ 33			København Ø		
Weygaard, G. B., Skatteinspektør	$^{19}/_{2}$ 75	$^{4}/_{4}$ 33	S	$^{11}/_{4}$ 24			Kbhvn.s Amt	$^{24}/_{4}$ 29	
Wiinblad, E., Redaktør	$^{15}/_{5}$ 54		S	$^{9}/_{4}$ 95	København 12	$^{1}/_{10}$ 28 udtr.			**Landsting**
Villumsen, W., Typograf	$^{23}/_{7}$ 89		S	$^{16}/_{11}$ 32			Kbhvn.s Amt		
Wilmann, J. C. T., Forretningsfører	$^{7}/_{6}$ 66	$^{15}/_{11}$ 28	S	$^{3}/_{4}$ 01	[1]Lyngby	ikke valgt			
					[2]Hillerød	$^{16}/_{6}$03 og $^{25}/_{5}$09 valgt $^{7}/_{5}$15			
Willesen, I. S. C., Præst, Agri	1893		Rtsf.	$^{2}/_{12}$ 26			Randers Amt		et enkelt Valg
Wittrup, S. Th., Redakt., Kjellerup	$^{5}/_{4}$ 83		S	$^{16}/_{11}$ 32			Viborg Amt		
Wulff, Jul., Sekretær	$^{22}/_{2}$ 52	$^{29}/_{4}$ 24	H	$^{9}/_{4}$ 95	[1]Horsens By	ikke v. $^{15}/_{4}$ 98			
					København 1	v. $^{25}/_{5}$09 - $^{7}/_{5}$15			
Yde, Niels, Lærer, Onsild	$^{2}/_{10}$ 78		S	$^{16}/_{11}$ 32			Ringkj. Amt		
Zahle, C. Th., Statsminister	$^{19}/_{1}$ 66		R	$^{9}/_{4}$ 95	Ringsted	$^{22}/_{4}$ 18	Sorø Amt	—$^{2}/_{12}$ 26	Ldst. $^{1}/_{10}$ 28

Før 1920 angives Valgsted, senere blot Amt. Dødsdatoer naar Vedk. er død som Folketingsmand eller de iøvrigt har kunnet konstateres.

Valg til Folketinget afholdtes 1903—1934:

Efter Grundlov 1849 gennemset 1866

$^{16}/_{6}$ 1903
$^{29}/_{5}$ 1906
$^{25}/_{5}$ 1909
$^{20}/_{5}$ 1910 Opløsningsvalg
$^{20}/_{5}$ 1913
$^{7}/_{5}$ 1915 Grundlovsændring

Efter Grundlov af 1915

$^{22}/_{4}$ 1918 (endnu Valg i Enkeltmandskredse)
Efter Tillæg af 1920 (Amtskredse)
$^{26}/_{4}$ 1920
$^{6}/_{7}$ 1920 Grundlovsændring
$^{21}/_{9}$ 1920
$^{11}/_{4}$ 1924
$^{2}/_{12}$ 1926
$^{24}/_{4}$ 1929
$^{16}/_{11}$ 1932

Valgdatoer udenfor disse angiver Suppleringsvalg.

Rettelser:

I Overskriften, 1924, læs *1934*.
Amby, Vangede, læs *Skuldelev*.
Pag. 72, 8. L. f. o. er en halv Linie faldet ud. *N. Th. Neergaard* er valgt i Ebeltoft $^{5}/_{4}$ 98— 1932
Pag. 96 øverst, *Parkov* død 10. April 1934

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Landstingets Medlemmer fra 1903-1934

De understregede er Medlemmer 1934. Sidste Valg opført, Derefter følger som Regel en 8-aarig Periode.

Navn	født	død	Parti	1. Valg	Kreds før 1918	Kreds efter 1918	Valg efter 1918	Anmærkning
Ahlefeldt-Laurvig, C. I. F., Lensgreve	31/7 44	28/8 17	H	14/2 83	6'			sidste Valg 19/9 02
Andersen, C. C., Bageribest.	20/5 49	29/2 32	S	30/9 90	1'	Lv.	20/3 18	15/8 28
— **H. C., Førstelærer, Horreby**	2/10 81		V			II	1/10 28	
— A. L., Gdr., Elmelund	4/12 68	9/10 15	Rad.	20/9 10	3'			sidste Valg 21/5 15
Ankersted, Karen, Lærerinde	18/7 59	6/11 21	KF			I	10/8 20	tidligere Folketing
Aubeck, Fr., Redaktør, Kolding	21/3 64	18/9 27	Rad.			V	11/4 24	
Bang, Nina, Minister, Frue	6/10 66	25/3 28	S			I	11/5 18	
Berthelsen, Jørgen, Direktør, Aalborg	23/1 51	4/1 22	Rad.	21/9 98	17'			
					2 Kv.	Lv.	20/3 18	—10/9 20, kg. valgt 8/3 07
Birch, C. Aug., Konsul, Nyborg	21/3 62	12/5 26	V			Lv.	28/5 22	tidligere Folketing
Birch, E. P. D., Sagfører, Vejle	25/2 45	10/7 15	H	20/9 10	10'			
Birke, P. L. M., Generalmajor	7/6 65		V			VI	22/6 21	
						Lv.	13/5 26 - 15/8 18	udtraadt 30/4 29
Bjerre, G. H. J. K., Præst, Pedersborg	6/12 55		V	20/9 07	Kv.			udtraadt 4/10 07
Blang, Levy, Provst, Pedersker	30/11 89		V			III	21/9 28	tidligere Folketing, overg. 1/10 28
Bojsen, L. P., Seminarieforstander	15/4 38	27/5 22	V	1) 19/9 94	10'			ikke valgt 1902
				2udn. 1/10 12	Kv.	Lv.	20/3 18	tidligere Folketing
Borup, L. C., Borgmester	6/7 36	18/1 03	H	25/9 01	1'			
Bramsen, L. E., Geheimeetatsraad	9/9 47	20/6 14	H	21/9 06	2'			tidligere Folketing
Bramsnæs, C. V., fhv. Minister, Nationalbankdir.	12/6 79		S			I	11/5 18	—23/9 32
Brandes, Edv., Dr. phil., Minister	21/10 47	21/12 31	Rad.	21/9 06	1'	I	11/5 18	udtraadt 30/9 27
						Lv.	10/9 20	tidligere Folketing
Breinholt, N. B., Etatsraad, Vestervig	18/5 32	25/1 17	H	1/10 70	8'			sidste Valg 10/9 02
Broberg, L. P., Gdr., Sjørslev	11/8 59		V	21/9 06	9'			— — 21/9 06
Brochmann, Andrea, Frue	5/5 68		S			I	6/5 26	valgt igen 12/10 32
Bruun, P. D., Skovridder, Ydby	30/12 62	28/1 32	KF			VI	11/5 18	
Buhl, N. H., Gdr., Aadum	12/2 40	18/6 15	V	19/9 02	11'			sidste Valg 19/9 02
— **V., Skattedirektør, København**	16/10 81		S			I	23/9 32	
Bunch, C. V., Grosserer, København	22/9 53	22/3 30	KF			I	10/8 20	sidste Valg 23/9 24
Byskov, S. Rasmussen, Gdr.	20/10 70		KF			V	11/5 18	— — 28/9 24
Bülow, F. T., HRSgf.	16/4 72					Lv.	12/7 20	udtraadt 14/2 22
Bækgaard, J. P., Hmd., Vorgod	25/2 78		V			V	11/5 18	sidste Valg 21/9 28

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Bærentzen, C., Amtmand	$^{14}/_{5}62$		V	$^{6}/_{8}02$	12'			udtraadt $^{20}/_{4}06$
Carstensen, W. A., Kontreadmiral	$^{2}/_{12}28$	$^{16}/_{2}09$	H	1) $^{1}/_{10}74$	1 1'			
				udn. $^{15}/_{1}92$	2 Kv.			
Christensen, I. V., Redaktør, Ringsted	$^{10}/_{1}76$		V			Lv.	$^{15}/_{2}24$	sidste Valg $^{15}/_{8}28$
— Ludvig, Hovedkasserer, København	$^{28}/_{7}78$		S			I	$^{1}/_{5}25$	— — $^{13}/_{9}32$
Christensen, Marie, Lærerinde, Frk.	$^{12}/_{12}60$		V			VI	$^{11}/_{5}18$	—$^{23}/_{9}24$
— Peder, Borgmester, Helsingør	$^{8}/_{6}74$		S			II	$^{29}/_{3}30$	tidligere Folketing
— Poul, Hmd., Ødemark, fh. Minister	$^{8}/_{7}54$		Rad.			II	$^{11}/_{5}18$	tidligere Folketing
Christiansen, C. S., Snedkerm., Borgm., Kbhvn.	$^{17}/_{7}65$	$^{13}/_{6}19$	S	$^{21}/_{9}06$	1'			sidste Valg $^{21}/_{5}15$
Clausen, Johs., Proprietær, Stubberupholm	$^{24}/_{6}78$		V			II	$^{1}/_{10}28$	
la Cour, H. C. D., Proprietær, Trinderup	$^{6}/_{5}42$	$^{29}/_{9}22$	H	$^{21}/_{9}98$	9'			sidste Valg $^{21}/_{5}15$
Crone, Henriette, Frk., København	$^{5}/_{2}74$	$^{11}/_{10}33$	S			I	$^{10}/_{8}20$	— — $^{13}/_{9}32$
Dahl, N. P. L., Præst, Minister	$^{1}/_{10}69$		S			II	$^{11}/_{5}18$	—$^{21}/_{9}28$, tidl. Folketing
Dalsgaard, I. P., Direktør	$^{31}/_{3}53$	$^{9}/_{12}23$	V	$^{10}/_{9}02$	8'	Lv.	$^{20}/_{3}18$	forhld. Venstre, tidl. Folketing
Danneskjold Samsøe, C. F., Lensgreve	$^{29}/_{4}38$	$^{3}/_{7}14$	H	$^{29}/_{6}87$	2'			sidste Valg $^{21}/_{9}98$
Degnbol, Mads, Gdr., Lem	$^{23}/_{12}66$		V	$^{20}/_{9}10$	11'	V	$^{11}/_{5}18$	— — $^{21}/_{9}28$
Deuntzer, J. H., Prof., Konsejlspræs.	$^{20}/_{5}45$	$^{16}/_{11}18$	Rad.	$^{5}/_{1}14$	Kv.	Lv	$^{20}/_{3}18$	udtraadt $^{22}/_{4}18$ tidl. Folketing
Döcker, I. C., Proprietær, Statsrevisor	$^{11}/_{2}60$		H	$^{21}/_{9}06$	7'	Lv	$^{11}/_{5}18$	sidste Valg $^{15}/_{8}28$
Effersøe, O., Sysselmand	$^{20}/_{3}63$	$^{8}/_{3}33$	V	$^{3}/_{7}14$	112'	2Lv	1)$^{3}/_{2}21$	ikke valgt $^{23}/_{8}28$
							2) $^{4}/_{4}29$	tidligere Folketing
Ejsing, P. K., Gdr., Jelling	$^{7}/_{9}55$		V	$^{19}/_{9}02$	10'	Lv.	$^{1}/_{10}20$	ikke valgt $^{11}/_{5}18$, forhdl. Venstre
Ellinger, H. O. G., Direktør	$^{30}/_{12}57$		KF			I	$^{7}/_{11}21$	—$^{23}/_{9}24$, tidligere Folketing
Enevoldsen, Søren, Gdr., Hune	$^{28}/_{9}68$		V			VI	$^{11}/_{5}18$	sidste Valg samme Dato
Estrup, J. B. S., Godsejer, Konsejlspræsident	$^{16}/_{4}25$	$^{24}/_{12}13$	H	1 9'	$^{18}/_{10}66$			—$^{30}/_{9}90$, tidligere Folketing
				2 Kv.	$^{8}/_{9}00$			udnævnt $^{8}/_{9}1900$
Falbe Hansen, V. A., Prof.	$^{24}/_{9}41$	$^{28}/_{3}32$	V	$^{12}/_{3}09$	Kv.	Lv.	$^{20}/_{3}18$	tidligere Folketing, udtraadt $^{28}/_{9}18$
Fink, Holger, Borgmester, Aabenraa	$^{16}/_{7}79$		V			V	$^{1}/_{10}26$	udtraadt $^{5}/_{10}39$
Fog Petersen, G., Gdr., Vester Skalborg	$^{5}/_{1}81$		Rad.			VI	$^{1}/_{10}20$	—$^{13}/_{9}32$, tidligere Folketing
Foss, Alex, Ingeniør, København	$^{1}/_{10}58$	$^{24}/_{11}25$	KF			I	$^{11}/_{5}18$	sidste Valg samme Dato
Frandsen, Jul., Gdr., N. Tvede	$^{17}/_{7}59$		V	$^{31}/_{3}08$	3'	II	$^{10}/_{8}20$	sidst valgt $^{1}/_{10}20$, tidl. Folketing
Frijs Krag Juel Vind, M., Lensgreve	$^{4}/_{5}49$	$^{22}/_{5}23$	FK	$^{13}/_{10}80$	10'			sidste Valg $^{21}/_{5}15$
Frøkjær, N. G., Gdr., Vestervig	$^{7}/_{2}64$		KF			VI	$^{10}/_{8}20$	sidste Valg $^{23}/_{9}24$, tidl. Folketing
Gisselbæk, N., Gaardejer, Ørum	$^{7}/_{2}70$		V			VI	$^{11}/_{5}18$	sidste Valg $^{13}/_{9}32$
Godskesen, M., ORSgf., Frederiksberg	$^{7}/_{7}61$		H	$^{14}/_{3}13$	2'	Lv.	$^{11}/_{5}18$	— - - $^{15}/_{8}28$
Goos, A. H. F. C., Dr. juris, Minister	$^{3}/_{1}35$	$^{20}/_{12}17$	H	$^{16}/_{12}85$	Kv.			tidligere Folketing
Green, H., Bankinspektør	$^{9}/_{9}75$	$^{20}/_{6}31$	KF			I	$^{10}/_{8}20$	udtraadt $^{25}/_{4}23$
Gregersen, G. P., fhv. Gdr., Gjesing	$^{11}/_{3}59$	$^{7}/_{10}32$	V			V	$^{11}/_{5}18$	sidste Valg $^{21}/_{9}28$
Gundesen, Thue, Gdr., Lærer, Uldbjerg	$^{4}/_{1}70$		V	$^{19}/_{9}1900$	9'			sidste Valg samme Dato

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Navn	født	død	Parti	1. Valg	Kreds før 1918	Kreds efter 1918	Valg efter 1920	Anmærkning
Hage, Alfr., Kmh., Godsejer, Oremandsgard	30/5 43	30/4 22	H	23/12 95	Kv.			udtr. 29/4 19, tidl. Folketing
Hald, Jørgen, Husejer, Dybvad	25/2 54		Rad.	10/7 14	7'	VI	11/5 18	sidste Valg 10/8 20
Hansen, A. P., Hmd., Lindemark	6/5 76		S			II	11/5 18	— — 21/9 28
— Chr., Hmd., Reinstrup	2/5 64	13/1 24	V			II	10/8 20	
— J. Gustav, Grosserer, København	29/8 43	16/3 12	H	29/9 96	I'			sidste Valg 21/9 98
— H. L. N., Konferensraad	12/3 35	11/1 10	FK	26/9 95	Kv.			tidligere Folketing
— I. A., Proprietær, Tjörnebjerg	13/5 61	6/3 32	V	21/5 15	4'	IV	11/5 18	ikke valgt 23/9 24, valgt 1/3 25 —13/10 32
— I. A., Fagforbundsformand, København	8/10 67	8/7 27	S			Lv.	5/5 26	valgt I' Kreds 1/11 24
— Joh., Lærer, Brande	24/11 81		S			V	1/10 28	
— Johan, Købmand, Holstebro	14/3 73		S			V	11/5 18	udtraadt 24/10 21
— J. L., Sgf., Kolding	1869		V	11/4 05	Kv.			udtraadt 19/9 07
— N. V., Gdr., Gundsølille	27/12 43	29/6 27	V	30/9 82	2'			sidst valgt 21/5 15
— Ole, Gdr., Minister	17/12 55	26/6 28	V	1) 10/7 14	3'	2Lv.	29/9 18	tidl. Folketing, sidste Valg 10/9 20
— Rs., Stavnsbjerg	7/5 60	25/11 29	V			Lv.	10/12 23	tidligere Folketing
Hartz, C. F. Th., Proprietær, Lundholm	10/5 55	22/6 23	H	26/9 11	8'			sidste Valg 21/5 15
Hauch, H., Forstander, Viborg	6/9 76		V			VI	11/5 18	— — 21/9 28
Hedebol, P., Borgmester	7/11 74		S			I	1/10 20	udtraadt 31/10 24
Hedegaard, A. S., Gdr., Højsted	31/7 59		Rad.			Lv.	31/10 27	
Hedemann, M. S. F., Generalløjtnant	21/1 36	24/6 03	H	11/2 93	Kv.			
Henriksen, Halfdan, Direktør	12/11 81		KF			I	13/9 32	tidligere Folketing
Herskind, I., Højskoleforstander, Rønde	10/9 73	19/6 33	V			VI	10/8 20	sidste Valg samme Dato
Hey, F. L., Konsul, Odense	21/2 57	17/10 25	FK	19/9 02	6'			sidste Valg 21/5 15
Hjelmer, Marie, Frue, Ringsted	20/4 69		Rad.			II	11/5 18	— — 21/9 28
Holdgaard, J., Hmd., Ikast	30/9 74		Rad.			V	11/5 18	udtr. 11/4 24 til Folketing, var ikke valgt 10/8 20 —1/10 2)
Holstein, C. C., Lensgreve	3/8 56	16/7 24	H	20/9 10	3'			sidste Valg samme Dato
Hvidbjerg, N. T., Skoleinspektør	6/3 55	19/2 15	H	24/11 09	2'			— — — —
Høst, H. E., Birkedommer	28/11 35	2/4 08	H	7/4 91	2'			sidste Valg 21/9 06
Høyer, Jens, Forpagter, Gramby	23/8 72		V			V	4/10 30	
Jacobsen, M. Chr., Borgmester, Vejle	17/6 66	10/6 28	S			V	10/8 20	udtraadt 30/9 21, tidl. Folketing
Jefsen-Christensen, Gdr., Høgsbro	28/2 80		V		Lv.		27/10 20	Landstingsvalgt 15/8 28
Jensen, Albert, Urmager, Svendborg	19/6 69		S			IV	11/5 18	Landstingsvalgt 26/9 26
— Carl, Hattemager, Esbjerg	21/6 65	10/2 30	S			V	25/10 21	sidste Valg 21/9 28

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

— Harald Otto, Redaktør, Aarhus	13/10 51	19/10 25	S	21/9 06	9'	Lv.	26/6 20	tidligere Folketing
— **H. P., Borgmester, Red., Nykj. F.**	24/6 64		S			II	1/10 20	sidste Valg 1/10 28
— Hans, Gdr., Sjørslev	20/9 60	2/9 29	V	10/7 14	9'			— — 21/5 15
— **J. Kleis, Direktør**	19/5 63		V			V	21/9 28	Aarbog har 1/10 28
						Lv.	8/8 32	tidligere Folketing
Jensen-Stevns, I. P., Borgmester	6/2 72		V			II	21/9 28	Aarbog har 1/10 28
— **Johs., Redaktør, Fredericia**	28/12 64		V			V	1/10 20	tidl. Folketing, sidst valgt 1/10 28
Jensen-Try, K., Gdr.	5/8 42	13/6 16	V	8/11 01	7'			tidl. Folketing, sidst valgt 21/5 15
— **M. C., Kutterfører, Grenaa**	5/9 71		V			Lv.	5/1 22	valgt igen 15/8 28
Jensen-Aale, M., Hmd.	6/6 65		S			Lv.	11/5 18	valgt sidst 1/3 32
— N., Grimsbjerg, Gdr.	17/3 61	20/3 24	V	10/7 14	9'	VI	11/5 18	sidste Valg 1/10 20
Jensen-Toustrup, N., Gdr.	30/11 46	7/7 16	V	20/2 14	10'			
— Ole, Nygaarde, Gdr.	20/2 37	1/5 08	V	19/9 02	10'			
— **Oluf C. M., Hospitalsforstander**	18/7 62		H	20/9 10	5'	Lv.	20/3 18	ikke valgt 10/9 20 — 15/10 31
— P. G. C., Højesteretssagfører	25/4 40	19/8 11	H	7/4 91	2'			
Jensen-Stengaarden, R. P. J., Gdr.	4/1 37	5/10 10	V	30/9 90	2'			
				udn. 15/2 07	Kv.			
— S., Lærer, Aarslev	24/9 35	3/3 21	V	30/9 90	9'			sidste Valg 21/9 98
— Th., Grosserer, København	10/7 66		KF			I	26/4 23	ikke siden valgt, tidl. Folketing
Jeppesen, R., Hmd., Sønder Næraa	10/10 69	4/8 28	Rad.			IV	11/5 18	ikke valgt 1/10 20
Jeppesen-Drusebjerg, P., Hmd.	7/3 77		Rad.	10/7 14	2'	II	11/5 18	sidste Valg 1/10 28
Johansen, A., Hovedkasserer, København	13/12 68		S			Lv.	20/3 34	ved Lewinskys Død
— **H. P. Kommunelærer, Middelfart**	24/3 81		S			IV	23/3 24	sidste Valg 13/9 32
— **Johs. Kr., Statshmd., Krogsted**	4/1 78		S			VI	11/5 18	— — 13/9 32
— N. K., Gdr., Ollerup	12/4 50	8/3 15	V	19/9 94	6'			
Johnsen, I. M. N., Konsul, Thisted	7/12 43	11/7 14	H	19/9 94	8'			
Josiassen, N. P., Redaktør, Grenaa	19/1 73		S			VI	23/9 24	sidste Valg 13/9 32
Juel, H. R., Stamhusbesidder	15/10 59	18/12 23	H	20/9 10	6'			— — 21/4 15
Juul Rysensteen, C. F. A., Lensbaron	15/10 38	27/2 07	H	1/10 74	9' Kv.			kongevalgt 10/2 93
Jørgensen, J. P., Landvæsens K., Gandløse	5/1 48	9/10 09	V	21/9 98	2'			
— **Rs., Gdr. Ferritslev Fyn**	5/1 74		V			IV	6/3 32	
Karberg, A. V., Amtsassessor, Ringkjøbing	28/2 81		V			V	1/10 20	udtraadt 20/9 26
Kjeldskov, H., Papirhandler, København	12/4 65	23/4 23	KF			I	11/5 18	sidste Valg samme Dato
Kloppenborg-Skrumsager, H. D., Gdr., Købhvd	2/7 68	3/10 30	V			V	1/10 20	— — samme Dato
Knudsen, Laurits, Maskinarbejder, Aalborg	17/7 69		S			VI	26/4 20	— — 13/9 32
— Olga, Lærerinde, Frk., Vejle	29/6 65		V			V	11/5 18	— — 1/10 20
Knop, Kr., Branddirektør, Holbæk	27/11 57	22/11 28	V			II	14/1 24	tidligere Folketing
Knuth, C. A. V., Greve, Liliendal	3/7 55		H	20/9 10	3'			sidste Valg 21/5 15
Koefoed, P. L. H. M., Landinspektør, Rønne	11/4 44		V	21/9 98	4'			— — samme Dato

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Navn	født	død	Parti	1. Valg	Kreds før 1918	Kreds efter 1918	Valg efter 1920	Anmærkning
Koefoed, P. L., Gdr., L. Myregaard	8/4 62		V	21/9 06	4'			sidste Valg samme Dato
Krag, O. C., Adjunkt, Rektor, Dr. phil., Minister	23/9 70		V	10/7 14	5'	II	11/5 18	udtraadt 11/4 24 til Folketinget
Kristensen. L. K., Forpagter, Hurup	25/2 59	2/5 11	V	22/9 05	8'			
— N. K., Gdr., Nr. Tranders	23/10 61		V	21/11 13	7'	VI	11/5 18	sidste Valg 13/9 32
Lange, Axel B., Kbmd., Frederikssund	28/7 75		KF			II	11/5 18	ikke Medlem 11/4 24 —1/10 28
								udtraadt 11/4 24 —Folketing
— Vilh., Fabrikant, Slagelse	22/1 49	18/6 17	H	21/5 15	3'			tidl. Folketing, sidst valgt 21/5 15
Larsen, Th., fhv. Minister	17/2 54		V			VI	10/8 20	tidl. Folketing, sidst valgt 23/9 24
— Marie, Enkefrue, Aalborg	14/1 64	21/6 21	V			VI	1/10 20	
Lauridsen, J., Nationalbankdirektør	9/5 47	20/6 20	V	14/11 07	11'			sidste Valg 21/5 15
Laursen, Laur., Dir., Juelsbjerg	1/12 70		KF			IV	11/5 18	— — 23/9 24
Lausten, H. M., Trafikassistent, Haderslev	1/10 75		Rad.			V	19/9 27	
Leerbeck, A., Fabrikant, København	24/6 57	15/7 23	Rad-			I	11/5 18	sidste Valg samme Dato
Lewald, C., Proprietær, Lyngby	11/8 66		KF.			II	21/9 28	Aarbog har 1/10 28
Lewinsky, C. F. A., Fabrikant, Roskilde	2/3 58	18/3 34	S	21/9 06		Lv.	10/8 20	
Lund, A. H., Gdr., Abed	6/10 52		V	20/9 10	5			sidste Valg samme Dato
Lunn Villars, Ingeniør, Aggersvold	11/10 45	26/12 21	H	30/9 90	2'			— — 21/9 06
Lyngsie, M. C., Forbundsformand, Lyngby	6/7 64	31/12 31	S			Lv.	19/10 25	tidligere Folketing
Madsen, Karl, Gaardejer, Klim	29/8 73		V	10/7 14	8'			sidste Valg 21/5 15
— Carl F., fh. Fagforbundsformand	17/11 62		S			Lv.	10/8 20	— — 5/8 28
Madsen-Mygdal, N. P., Statsrevisor	12/7 35	19/10 13	V	30/9 82	7'			
Madsen-Mygdal, Th., Minister	24/12 76		V			IV	10/8 20	udtraadt 28/2 25
Maegaard, H. V., Olsker	14/4 68	21/11 28	V	10/7 14	4'	III	11/5 18	tidligere Folketing
Mann-Nielsen, Chr., Hmd., Arentsminde	20/1 94		V			VI	23/9 32	
Matzen, H., Professor	28/12 40	18/7 10	H	12/11 79	1'			
Mikkelsen, A. M., Direktør, Assens	16/8 55		V	25/9 12	6'			sidste Valg 21/5 15
Moltke, C. C. H., Greve, Lystrup	13/5 33	21/12 18	H	1) 19/11 75	3'			—1/10 86
				udn. 28/7 87	Kv.			
— Fr., Bregentved, Lensgreve	20/8 54		H	19/9 94	3'			sidste Valg 19/9 02
Moller, J. Chr., Fabrikant, Aarhus	8/8 58		KF			V	11/5 18	— — 1/10 20
Møller, N., Møller, Letbæk	10/4 29	1914	Rv	19/9 94				tidl. Folketing, valgt sidst 19/9 02
— Jørgen, J. P., Hmd., Thorum	2/12 63		Rad.			VI	11/5 18	sidste Valg samme Dato
— Jørgen, Typograf, Haderslev	6/11 77		S			V	1/10 20	— — 21/9 28
Møller-Nørgaard, J., Højskoleforstander, Vraa	5/12 72		V			VI	23/9 32	
Nedergaard, P. C., Præst, Gjerslev Høng	13/11 68		V			II	9/5 29	

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Nellemann, I. M. V., Prof., Minister	1/11 31	26/8 06	H	26/9 70	1'			sidste Valg 21/9 98
Nielsen, Hans, J. Hmd., Ferritslev	20/3 59		V	19/9 02	6'			— — samme Dato
— Hans, Gdr. Ø. Dølby	10/2 59		Rad.			VI	1/10 20	— — 23/9 24, tidl. Folketing
— Henrik, Tobakshandler, Roskilde	14/8 65		S			II	10/8 20	— — 21/9 28, tidl. Folketing
— Peder, Gdr., Lisberg Terp.	19/12 53	1/3 21	Rad.	21/9 06	9'			— — 21/9 06
— Rs., Hmd., Lillering	4/6 72		V			V	10/8 20	— — 21/9 28
Nordby, J. P., Gdr., Fejrupgaard	25/9 50		H	25/9 01	9'	Lv.	20/3 18	— — samme Dato
Nygart, J. J. Anderseny, Gdr., Nygaard	30/6 67	19/3 28	V	udn. 25/5 04	Kv.	Lv.	20/3 18	tidligere Folketing
Nørgaard, P., Konsul, Hellerup	5/6 66	6/7 23	V	10/7 14	2'	II	11/5 18	sidste Valg 10/8 20
— S. C. C., Overlærer, Kristrup	1/7 73		V			Lv.	9/3 33	tidligere Folketing
Olsen, Martin, Komunalrevisor, København	5/2 53	23/4 25	S			Lv.	10/9 20	tidligere Folketing
Olufsen, P., Proprietær, Kvistrup	6/6 62	19/11 33	H	29/9 10	8'	Lv.	20/3 18	sidste Valg samme Dato
Olufson, I. P., Hmd., Gerlev	27/5 75		S			VI	11/5 18	—26/4 20, senere Folketing
Overgaard, J., fhv. Proprietær, København	31/8 75		KF			II	19/2 28	et enkelt Valg
Pagh, C. L., Kancelliraad, Bogense	17/1 41	8/4 12	H	19/9 02	6'			
Patursson, J., Kongsbonde	6/5 66		UP			VII	13/5 18	ikke Medl. 1/10 20 – 1/10 28 valgt 23/8 28, tidl. Folketing
Pedersen, A. P., Tømrermester, Rønde	25/9 76		V			VI	1/4 24	ikke v. 23/9 24, aldrig Sæde i Tinget
— H. P., Gdr., Højreby	1/6 61		RV	19/9 02	5'			sidste Valg s. Dato, fhld. Venstre
— Johs., Repræsentant, Brabrand	21/1 56		S			V	1/10 21	tidl. Folketing, sidst valgt 21/9 28
— Jørgen, Bladudgiver, Odense	18/1 41	6/7 20	V	1/10 86	6'	IV	11/5 18	tidligere Folketing
— K. J., Gdr., Ørskov	18/1 73		V			V	8/8 32	
— P. I., Skoleinspektør, København	8/4 70		S			I	23/9 24	udtraadt 30/4 25
Petersen, Charles, Overportør, København	16/12 77		S			I	26/3 28	
— Elisa, Frue, Næstved	3/1 76		V			Lv.	20/3 28	ikke valgt 15/8 28
— Fr., Præst, Færø	22/4 53	27/4 17	H	10/9 94	12'			ikke valgt 6/8 02, valgt 1/9 06
— H. Chr., Borgmester, Odense	2/6 75		KF			IV	23/9 32	
— Holger, Fabrikejer, København	9/6 43	26/5 17	H	21/9 98	1'			
— P. C., Hmd., Skaarup	10/11 78		S			IV	26/9 26	sidste Valg 23/9 32
Piper, E. G., Proprietær, Lyngby	13/1 56	18/2 28	H	21/9 06	2'	II	11/5 18	tidligere Folketing, valgt 1/10 20
Poulsen, I. R., Proprietær, Risagergaard	31/8 73		KF			VI	23/9 32	
Raben, S. P., Particulier, Vonsild	2/10 19	6/2 07	H	24/7 95	Kv.			10' Kreds 15/12 75, tidl. Folketing
Rambusch, E. J. C., Oberstløjtnant, København	7/5 46		H	2/10 03	1'			—21/5 15
— Johanne, Enkefrue, Skørping	25/7 65		Rad.			Lv.	9/1 27	ikke valgt 15/8 28
Rasmusen, Poul, ORSgf., København	16/3 69	8/9 17	H	20/9 10	1'			tidligere Folketing
Rasmussen, A. O., Gdr., Østrup	29/11 59		V			II	12/4 24	sidste Valg s. Dato, tidl. Folket.
— J., Gdr., Snertinge	1/10 36	31/1 08	V	19/9 94	3'			sidst valgt 19/9 02
— J. L., Proprietær, Vanddamgaard	21/6 54	9/10 07	FK	19/10 02	11'			

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Navn	født	død	Parti	1. Valg	Kreds før 1918	Kreds efter 1918	Valg efter 1918	Anmærkning
Rasmussen, Niels, Murermester, København	12/8 54	1/3 21	H	2/10 03	1'			sidste Valg 21/5 15
— P., Gdr., Krøjerup	1/11 45	13/2 14	V	19/9 02	3			— — samme Dato
— **Rs., Skovlund**	20/8 66		V			V	20/1 33	
— **Rs., Gdr., Flemløse**	23/6 79		V			Lv.	25/11 29	
— **Rs., Gdr., Hvolbæk**	25/3 69		Rad.			Lv.	10/8 20	ikke Medl. 1/10 20 —1/10 28 tidligere Folketing
Ravn, Chr., Proprietær, Haraldsted	26/4 53	17/8 26	V	2/10 08	10'			
Reedtz Thott, K. T. T. O., Lensbaron, Konsejlspr.	13/3 39	27/11 23	FK	1/10 86	3'			sidste Valg 19/9 02
Richelieu, A de Plessis, Kmh.	24/2 52	25/3 32	KF	21/5 15	2'	Lv.	30/4 19	— — samme Dato
Rottbøll, C. M., Godsejer, Børglum	7/7 54	4/12 28	FK	19/9 94	7'	Lv.	20/3 18	— — samme Dato
Rytter, Svenning, Retspræsident, fh. Minister	19/1 75		V			Lv.	30/4 29	
Samuelsen, A., Sysselmand	1/7 73		V			VII	21/8 17	ikke valgt 13/5 18, Folketing
Scavenius, Erik, fhv. Minister	13/6 77		Rad.			Lv.	23/5 18	udtraadt 8/1 27
Schaumann, M. C., Fabrikant, Haderslev	30/12 75		KF			V	21/9 28	Aarbog 1/10 28
Scheel Ryegaard, F. C. R., Greve	17/11 33	3/3 12	H	24/7 95	Kv.			tidligere Folketing
Schmit Gautier, Frue, Næstved	25/10 77		V			II	11/5 18	udtraadt 24/4 29 til Folketing
Schovelin, Jul., Børskommissær, København	6/1 60	8/4 33	H			I	11/5 18	tidligere Folketing
Schultz, A., Smedemester, Fredericia	23/2 38	18/6 15	H	19/9 94	10'			sidste Valg 19/9 02
Sehested, H., Stamhusbes., Konsejlspr.	16/11 42	19/9 24	H	1/10 86	6'			— — 19/9 02
Simonsen, I. P. M., Redaktør, Aarhus	8/4 69		S			Lv.	1/1 32	tidligere Folketing
Sonne, O. C. S., Forpagter	21/4 59		FK	19/9 02	5'			sidste Valg 21/5 15
Steffensen, H. C., Generalauditør	22/12 37	4/9 12	FK	4/1 88	Kv.			tidligere Folketing
Stegger Nielsen, S., Førstelærer, Asferg	20/3 87		V			VI	23/9 24	tidligere Folketing
Stein, H. P. S., Redaktør, Frederiksberg	14/7 74		KF			I	23/9 32	tidligere Folketing
Steincke, K. K., Minister, Frederiksberg	25/8 80		S			I	11/5 18	sidste Valg 23/9 32
Stensballe, Johs., fhv. Minister, Odense	6/7 74		V			IV	10/8 20	— — 23/9 32
Stilling, I. F. H., Bagerm., Randers	9/6 43	10/2 25	H	30/9 90	9'			— — 21/5 15
Stumph, H. R., Redaktør, Holstebro	24/12 76		S			V	11/2 30	
Sylow, N. C. H., Byretsdommer	11/8 49	12/2 13	H	26/9 11	2'			
Søgaard, Chr., Førstelærer, Holsted	19/9 69	19/1 33	V			V	8/10 32	tidligere Folketing
Sørensen, Axel I., Borgmester, Horsens	2/3 82		S			V	1/3 32	
— **C. F., Cigarhandler, København**	18/2 70		S			I	11/5 18	sidste Valg 1/10 28
— Enevold, Minister	21/8 50	1/2 20		14/10 10	Kv.			
— J., Gdr., Vitved	23/2 40	25/4 04	V	14/9 03	Kv.			
— J., Gdr., Saksager	31/3 49	18/1 34	V	21/9 06	7'			sidste Valg s. D., fhld. Venstre

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Sørensen, J. C., Kirkebjerggaard	26/3 36	1/3 15	H	14/10 91	2'			sidste Valg 21/9 98
— N. R., Gdr., Egaa.	4/8 47	3/4 29	V	21/9 98	19' 2Kv.	Lv.	20/3 18	ikke valgt 21/9 06, udn. 15/2 07
Teisen, Fritze, cand. jur., Frk., København	11/3 87		KF			I	23/3 30	sidste Valg samme Dato
Tesdorph, E. Fr. J., Godsejer, Ourupgaard	3/12 54		FK	19/9 02	5'			— — 21/5 15
Theilmann, J. Forpagter, Hvidkilde	21/7 65		FK	20/9 10	6'			21/5 15
Thomsen, A., Statsrevisor, Havbro Aars	14/9 42	11/7 20	V	14/3 12	Kv.	Lv.	20/3 18	
— S., Fabrikant, Hjørring	4/10 52		KF			VI	11/5 18	sidste Valg samme Dato
Thygeson, T. C. C., Kmh., Damgaard	7/4 1806	31/3 03	H	26/9 68	Kv.			
Tolderlund, H. V., Etatsraad, Næstved	10/1 36	20/10 28	H	19/9 94	3'			sidste Valg 19/9 02
Trier, Herm., cand. phil., København	10/5 45	1/9 25	Rad.	19/1 10	Kv.	Lv.	20/3 18	
Tvede, C. M. F., Direktør, Helsingør	21/2 62	14/10 31	H	2/10 08	2'	Lv.	20/3 18	sidste Valg 15/8 28
Unmack, Holger, Overportør, Aalborg	7/10 70		KF			VI	23/9 32	
Vejstrup, J. Dalum, Gdr.	25/9 70		Rad.	20/9 10	6'	IV	11/5 18	sidste Valg 23/9 32
Vestergaard, J. Simonsen, Klim	21/3 47	10/12 13	V	5/9 01	8'			udtraadt 20/4 05
Vestergaard, J. V. K., Gdr., Gøttrup	11/12 47	9/11 05	V	21/9 98	7'			
Vildner, V., Malermester, Gentofte	1/3 67		KF			II	12/4 24	sidste Valg samme Dato
Villemoes, J., Konsul, Esbjerg	28/9 80		V			Lv.	27/6 28	
Wiinblad, E., fhv. Redaktør, Kbhvn.	15/5 54		S			Lv.	1/10 28	tidligere Folketing
Windfeld Hansen, H. M., Bankdirektør, Ribe	16/12 47	9/1 31	H	20/9 10	11'			sidste Valg 21/5 15
Zahle, Minister og Konsejlspræsident	19/1 66		Rad.			Lv.	1/10 28	tidligere Folketing

Kredsene før 1918 1', 2' 3' o. s. fr. Kv. betyder kongevalgt, Lv. Landstingsvalgt.
Dødsdatoer er anført for alle Afdøde.
Partibetegnelsen er: Før 1918 H for Højre efter 1918 KF Konservative Folkeparti.
V for Venstre uanset Reform Venstre og forhandlende Venstre. Jfr. Rubrikken: Anmærkning.
Rad. for Radikale Venstre, S for Socialdemokratiet. FK for Frikonservativ.

Valgene til Landstinget afholdtes:

Før 1918 8'aarig Valgperiode.

1' Kongevalg, *2' Valg i 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9 Kreds.* 21/9 98, 21/9 06, 10/7 14 og 21/5 15 *(Alm. Valg)* *3. Valg i 5, 8. 10, 11, 12 Kreds.* 19/9 02, 20/8 10, 10/7 14 *(Opløsningsvalg)* 21/5 15 *Alm. Valg*

Efter 1918. 8'aarig Valgperiode.

1' af Landstingsvalgte 20/3 18, 26/6 20, 10/9 20, 15/8 28 *2' Valg i Kredsene, nu 7 Kredse. Alm. Valg* 11/5 18, 10/8 20, 1/10 20 *1, 4, 6, Kreds,* 23/9 24, 13/9 32 *2, 3, 5, 7 Kreds* 21/9 28, *(Rigsdags Aarbog har* 1/10 28 *og* 23/9 32 *Afslutningsdato)*

Valgdatoer udenfor disse angiver Suppleringsvalg. dog at 21/9 28 *og* 13/9 32 *er ensbetydende med* 1/10 28 *og* 13/9 32

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

OVERSIGT OVER INDHOLD

I DEL
1903—1934.

	Side
Indledning	7— 10
I. Deuntzers Ministerium	11— 13
Det radikale Parti dannes	14— 15
I. C. Christensens Ministerium	15— 17
Afgaaede Rigsdagsmænd til 1908	18
II. Neergaards Ministerium I	19— 21
Holsteins Ministerium	21— 22
Zahles Ministerium I	22— 24
Kl. Berntsens Ministerium	24— 29
III. Zahles Ministerium II	30— 48
Afgaaede Rigsdagsmænd og nye. 1914	30— 35
Grundloven af 1915	35— 36
Verdenskrigen, Minespærringen	36— 39
Grundloven 1915—20	39— 42
Verdenskrigen slutter, Sønderjylland, Ministerkrisen, Ø-Salget	42— 45
Paaskekrisen	46— 48
IV. Neergaards Ministerium II—III	49— 54
Oversigt over Ændringer ved Lovgivning	50— 52
Rigsdagens gennemgribende Ændring i Personer	54— 56
V. Island, Færøerne, de vestindiske Øer, Grønland	57— 61
VI. Afgaaede Rigsdagsmænd, Karakteristiker og Biografier	62— 98
Deuntzer	62— 63
I. C. Christensen	63— 65
Chr. Hage	65— 66
Ole Hansen	66
Enevold Sørensen	66
Vilh. Lassen	67
Sigurd Berg	67— 68
Jensen Sønderup	68
Anders Nielsen	69
Svend Högsbro	69— 70
N. Th. Neergaard	70— 72
Klaus Berntsen	72— 73
Thomas Larsen	73
Fritz Bülow	74
Edvard Brandes	74— 76
Ove Rode	76— 78

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Erik Scavenius ..... 78— 79
Kristian Pedersen 79
Th. Madsen-Mygdal ..... 79— 81
Dr. Moltesen ..... 81— 82
M. N. Slebsager ..... 82— 83
Herman Trier ..... 83— 84
Anders Thomsen 84
N. P. Nyskov ..... 84— 85
Rigsdags Formænd 85
Om Højre ..... 85—86 og 89
Hammerich 87
Ellinger 87
A. Abrahamsen ..... 87— 88
Pitzner 88
Otto Reedtz Thott ..... 88— 89
Piper 90
Schovelin ..... 90— 91
Chr. Knuth 91
Grev Frijs ..... 91— 92
Rottbøl ..... 92— 93
Slengerik ..... 93— 94
Alfred Christensen 94
Niels Petersen ..... 94— 95
Ivar Berendsen 95
Parkov ..... 96— 98
VII. Det danske Socialdemokrati fra 1872—1934, af Dr. phil. Albert Olsen ..... 99—118
I. De første Tider til 1901 ..... 99—106
II. Efter Systemskiftet til Grundloven ..... 106—111
III. Staunings Ministerium I, Madsen-Mygdals Ministerium og Staunings Ministerium II ..... 111—118

II DEL

Regering og Rigsdag i 1934.

I. 1. Til Orientering over den nusiddende Rigsdag, Programmer etc. ..... 119—133
2. Rigsdagens Bygning, Tjenestemænd m. v. ..... 134—135
II. Ministrene ..... 136—152
Stauning, Statsminister ..... 137—139
Munch, Udenrigsminister ..... 139—141
H. P. Hansen, Finansminister ..... 141—142
C. Th. Zahle, Justitsminister ..... 142—144
N. P. Dahl, Kirkeminister ..... 144—145
F. S. Borgbjerg, Undervisningsminister ..... 145—146
Kr. Bording, Landbrugsminister 147
Bertel Dahlgaard, Indenrigsminister 148
K. K. Steincke, Socialminister ..... 149—150
J. F. N. Friis Skotte, Minister for offentlige Arbejder ... 150
C. N. Hauge, Minister for Handel og Industri ..... 151—152
III. Folketinget ..... 153—298
Indledning og Orientering ..... 153—156

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I. Det konservative Folkeparti Bogstavorden) ..... 157—182
II. Det radikale Venstre (do.) ..... 183—194
III. Socialdemokratiet (do.) ..... 195—244
IV. Venstre (do.) ..... 245—285
V.—VIII. De smaa Partier ..... 285—298
IV. Landstinget ..... 299—375
Oversigt ..... 299—302
A. Det Konservative Folkeparti. Bogstavorden ..... 303—315
B. Det radikale Venstre (do.) ..... 315—320
C. Socialdemokratiet (do.) ..... 321—349
D. Venstre (do.) ..... 350—374
E. Udenfor Partierne Patursson 374

Oversigtsrækker over Ministre og Rigsdag uden Paginering.

I de to store Oversigtsrækker Folketing og Landsting er de nuværende Rigsdagsmedlemmer trykt med fede Typer. Partibetegnelsen giver Adgang til let at finde den paagældende i Rækken af Biografierne, der er ordnet efter Bogstaver indenfor Partierne.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK